NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011

Državni izpitni center
Ljubljana, oktober 2011

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 je na podlagi 3. člena Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 67/05, 64/06 in 2/10) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 23. seji, dne 16. 11. 2011.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Bečaj

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
Majda Vehovec, urednica
mag. Mojca Novak, tehnična urednica
dr. Janez Bečaj
Boris Černilec
Marija Mojca Maleš
dr. Anton Polšak
dr. Andrejka Slavec Gornik
dr. Mojca Štraus
Bojana Turk

Avtorji prispevkov

Državna komisija
dr. Janez Bečaj
Marija Mojca Maleš
dr. Anton Polšak
Majda Vehovec

Predmetne komisije

angleščina: Mojca Jerala-Bedenk, Nevenka Jesenik, Monika Kavalir, Barbara Lesničar, Darinka Šaubah Kovič, Mitja Thaler, Helena Žnidaršič Seme
biologija: Alije Jagodnik, Simona Slavič Kumer, Bernarda Sopčič, dr. Jelka Strgar, Danica Volčini
državljanska in domovinska vzgoja ter etika: dr. Irena Šumi
fizika: dr. Jurij Bajc, Branko Beznec, Zlatka Ferlinc, dr. Ivo Verovnik
geografija: Bojan Hozjan, Andrej Krumpak, Danijel Lilek, Saša Masterl, Tinkara Mihačič, Jože Račič, dr. Tatjana Resnik Planinc
glasbena vzgoja: dr. Branka Rotar Pance
italijanščina: dr. Nives Zudič Antonič
kemija: dr. Saša Aleksij Glažar, Marjetka Križaj, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna vzgoja: dr. Matjaž Duh
madžarščina: Mária Pisnjak, Valika Balaškó
matematika: Jerneja Bone, dr. Darjo Felda, Aleš Kotnik, Nada Nikolič, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž, Rozalija Strojan
nižji izobrazbeni standard: Robert Farič, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, dr. Stane Košir, Anja Kožuh, mag. Darinka Ložar, Saša Masterl, Emilija Mrlak, Ivanka Smrekar, Marjetka Sonjak, mag. Aleksander Vališer
nemščina: dr. Vesna Kondrič Horvat, Danica Števančec
slovenščina: Mojca Cestnik, Milena Čuden, mag. Vida Gomivnik Thuma, Snežana Gustinčič, dr. Simona Kranjc, Darinka Rosc Leskovec, dr. Vida Medved Udovič, Tina Žagar Pernar
športna vzgoja: dr. Brane Škof
tehnika in tehnologija: Gorazd Fišer, dr. Slavko Kocijančič, Drago Slukan, Tatjana Vičič
zgodovina: dr. Dragan Potočnik

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
mag. Darja Domajnko
Alije Jagodnik
Saša Masterl
Miran Povše
Marija Prelovšek
Ana Radović
Erika Semen
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
mag. Alenka Tratnik
Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

Tisk
Državni izpitni center

Naklada
700 izvodov
1. izdaja
Publikacija je brezplačna.
ISSN: 1581-5315

VSEBINA

1 UVOD ... 11
1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ... 11
2 POROČILA ... 12
2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2010/2011 ... 12
2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja ... 12
2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij (PK) ... 15
2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino ... 16
2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino ... 17
2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino ... 18
2.2.4 Predmetna komisija za angleščino ... 19
2.2.5 Predmetna komisija za nemščino ... 20
2.2.6 Predmetna komisija za matematiko ... 21
2.2.7 Predmetna komisija za biologijo ... 23
2.2.8 Predmetna komisija za kemijo ... 24
2.2.9 Predmetna komisija za fiziko ... 24
2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo ... 25
2.2.11 Predmetna komisija za geografijo ... 25
2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino ... 27
2.2.13 Predmetna komisija za državljansko vzgojo in etiko ... 27
2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno vzgojo ... 28
2.2.15 Predmetna komisija za likovno vzgojo ... 29
2.2.16 Predmetna komisija za športno vzgojo ... 29
2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard ... 30
3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA ... 32
3.1 Vzorčenje ... 32
3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja ... 33
3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami ... 35
3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ... 40
3.5 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle ... 44
3.6 Dostava in zbiranje gradiva ... 44
3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole ... 44
3.6.2 Vračanje tajnega gradiva ... 45
3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ... 45
3.7.1 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca ... 45
3.7.2 Moderacije navodil za vrednotenje ... 47
3.8 Poročilo Zavoda RS za šolstvo o usposabljanju ravnateljev in učiteljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja ter poteku vrednotenja preizkusov znanja ... 49
3.8.1 Vrednotenje preizkusov znanja ... 50
3.9 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe ... 57
3.9.1 Poizvedbe rednega roka ... 57
3.9.2 Poizvedbe naknadnega roka ... 67
4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA ... 68
4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja ... 68
4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanj na izbranih območjih dosežkov ... 68
4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja ... 69
4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 ... 73
4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino ... 73
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja ... 74
4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja ... 93
4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino ... 117
4.2.2.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz italijanščine ... 117
4.2.2.2 Analiza dosežkov ob koncu drugega obdobja ... 117
4.2.2.3 Analiza dosežkov ob koncu tretjega obdobja ... 120

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino ... 122
4.2.3.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja ... 122
4.2.3.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja ... 126
4.2.4 Predmetna komisija za angleščino ... 130
4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja ... 130
4.2.4.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja ... 143
4.2.5 Predmetna komisija za nemščino ... 157
4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine ob koncu drugega obdobja ... 157
4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine ob koncu tretjega obdobja ... 165
4.2.6 Predmetna komisija za matematiko ... 175
4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu drugega obdobja ... 175
4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike ob koncu tretjega obdobja ... 185
4.2.7 Predmetna komisija za biologijo ... 197
4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz biologije ob koncu tretjega obdobja ... 197
4.2.8 Predmetna komisija za geografijo ... 208
4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz geografije ob koncu tretjega obdobja ... 208
4.2.9 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard ... 225
4.2.9.1. Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine ob koncu drugega obdobja ... 226
4.2.9.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja ... 242
4.2.9.3 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu drugega obdobja ... 254
4.2.9.4 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu tretjega obdobja ... 270
4.2.9.5 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz družboslovja ob koncu tretjega obdobja ... 281
4.3 Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 ... 303
4.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 ... 306
4.4.1 Preverjanja znanja ob koncu drugega obdobja ... 306
4.4.2 Preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja ... 307
4.4.3 Nekatere značilnosti poročil predmetnih komisij ... 310
4.4.4 Ocena kakovosti preizkusov in objektivnosti vrednotenja ... 312
4.4.5 Nekatere ugotovitve in predlogi ... 313
5 PRILOGE ... 315
5.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2010/2011 ... 315
5.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja ... 316
5.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja ... 316
5.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja ... 316

KAZALO SLIK

Slika 3.1 Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah 32
Slika 3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami v skupnem številu učencev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja, redni rok 2006–2011 (tretje obdobje) 36
Slika 3.3: Delež učencev s posebnimi potrebami v skupnem številu učencev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja, redni rok 2009–2011 (drugo obdobje) 38
Slika 3.4: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu tretjega obdobja 41
Slika 3.5: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu drugega obdobja 42
Slika 3.6: Število upravičenih poizvedb glede na vrsto napake pri slovenščini 59
Slika 3.7: Število upravičenih poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa znanja pri slovenščini 60
Slika 3.8: Število upravičenih poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa znanja pri slovenščini 61
Slika 3.9: Število upravičenih poizvedb glede na vrsto napake pri angleščini 62
Slika 3.10: Število upravičenih poizvedb po nalogah pri angleščini 62
Slika 3.11: Število poizvedb glede na vrsto napake pri matematiki 63
Slika 3.12: Število poizvedb po nalogah pri matematiki 64
Slika 3.13: Število poizvedb glede na vrsto napake pri biologiji 65
Slika 3.14: Število poizvedb po nalogah pri biologiji 65
Slika 3.15: Število poizvedb glede na vrsto napake pri geografiji 66
Slika 3.16: Število poizvedb po nalogah pri geografiji 67
Slika 4.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma 70
Slika 4.2: Primer primerjave dosežkov po šolah 72
Slika 4.3: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, drugo obdobje 75
Slika 4.4: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, drugo obdobje 77
Slika 4.5: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje 79
Slika 4.6: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, tretje obdobje 94
Slika 4.7: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, tretje obdobje 96
Slika 4.8: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje 97
Slika 4.9: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, drugo obdobje 132
Slika 4.10: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, drugo obdobje 133
Slika 4.11: Porazdelitev odstotnih točk pri angleščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje 134
Slika 4.12: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, tretje obdobje 145
Slika 4.13: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, tretje obdobje 146
Slika 4.14: Porazdelitev odstotnih točk pri angleščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje 147
Slika 4.15: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, drugo obdobje 158
Slika 4.16: Porazdelitev odstotnih točk pri nemščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje 159
Slika 4.17: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, tretje obdobje 166
Slika 4.18: Porazdelitev odstotnih točk pri nemščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obodbje 167
Slika 4.19: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, drugo obdobje 176
Slika 4.20: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, drugo obdobje 176
Slika 4.21: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje 177
Slika 4.22: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, tretje obdobje 186
Slika 4.23: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, tretje obdobje 187
Slika 4.24: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje 188
Slika 4.25: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, tretje obdobje 199
Slika 4.26: Porazdelitev povprečnih dosežkov po šolah pri biologiji, tretje obdobje 199
Slika 4.27: Porazdelitev odstotnih točk pri biologiji z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje 200
Slika 4.28: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri geografiji, tretje obdobje 209
Slika 4.29: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri geografiji, tretje obdobje 209
Slika 4.30: Porazdelitev odstotnih točk pri geografiji z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje 211
Slika 4.31: Primerjava dosežkov učencev in učenk pri slovenščini (NIS), drugo obdobje 227
Slika 4.32: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), drugo obdobje 228
Slika 4.33: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje 228
Slika 4.34: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti 236

Slika 4.35: Dosežki po posameznih vsebinskih delih preizkusa znanja glede na indeks težavnosti 236
Slika 4.36: Dosežki učencev glede na taksonomsko stopnjo pri neumetnostnem besedilu 237
Slika 4.37: Dosežki učencev glede na taksonomsko stopnjo pri umetnostnem besedilu 238
Slika 4.38: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti in standard znanja..... 239
Slika 4.39: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti in standard znanja – umetnostno besedilo..... 240
Slika 4.40: Dosežki učencev glede na tipe nalog v preizkusu..... 240
Slika 4.41: Dosežki po spolu pri slovenščini (NIS), tretje obdobje 243
Slika 4.42: Dosežki po šolah pri slovenščini (NIS), tretje obdobje..... 244
Slika 4.43: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje..... 244
Slika 4.44: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri matematiki (NIS), drugo obdobje..... 255
Slika 4.45: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), drugo obdobje..... 256
Slika 4.46: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje..... 256
Slika 4.47: Primerjava dosežkov učencev glede na indeks težavnosti pri matematiki na nacionalnem preverjanju znanja v letu 2010 in 2011 263
Slika 4.48: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti 263
Slika 4.49: Dosežki učencev pri nalogah aritmetike 264
Slika 4.50: Dosežki učencev pri nalogah geometrije 264
Slika 4.51: Dosežki učencev pri nalogah merjenja 265
Slika 4.52: Dosežki učencev pri nalogah branja podatkov..... 265
Slika 4.53: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti 266
Slika 4.54: Dosežki učencev pri nalogah prve taksonomske stopnje 266
Slika 4.55: Dosežki učencev pri nalogah druge taksonomske stopnje 267
Slika 4.56: Dosežki učencev pri nalogah tretje taksonomske stopnje 267
Slika 4.57: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti..... 268
Slika 4.58: Dosežki učencev pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde..... 268
Slika 4.59: Dosežki učencev pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde..... 269
Slika 4.60: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri matematiki, tretje obdobje 271
Slika 4.61: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, tretje obdobje..... 272
Slika 4.62: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje..... 272
Slika 4.63: Primerjava dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), tretje obdobje 283
Slika 4.64: Dosežki učencev po šolah pri družboslovju (NIS), tretje obdobje..... 283
Slika 4.65: Porazdelitev odstotnih točk pri družboslovju (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje..... 284
Slika 4.66: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih delih preizkusa znanja..... 295
Slika 4.67: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti 297
Slika 4.68: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope..... 299
Slika 4.69: Uspešnost reševanja nalog za celoten preizkus in za posamezne dele preizkusa glede na indeks težavnosti in standard znanja 299
Slika 4.70: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu..... 300
Slika 4.71: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja po posameznih vsebinskih področjih ... 300
Slika 4.72: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti 301
Slika 4.73: Dosežki učencev po tipih nalog na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti 301

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami, redni rok 2006–2011 (3. obdobje) 36
Preglednica 3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (tretje obdobje, redni rok) 37
Preglednica 3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami, redni rok 2009–2011 (drugo obdobje). 37
Preglednica 3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (drugo obdobje, redni rok) 38
Preglednica 3.5: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (tretje obdobje, naknadni rok) 39
Preglednica 3.6: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu tretjega obdobja 40
Preglednica 3.7: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu drugega obdobja 41
Preglednica 3.8: Poizvedbe rednega roka – nižji izobrazbeni standard ob koncu tretjega obdobja 43
Preglednica 3.9: Število odraslih na nacionalnem preverjanju znanja po predmetih preverjanja 44
Preglednica 3.10: Število učiteljev in preizkusov znanja na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (1. del) 52
Preglednica 3.11: Število učiteljev in preizkusov znanja na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (2. del) 53
Preglednica 3.12: Udeležba učiteljev na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (1. del) 54
Preglednica 3.13: Udeležba učiteljev na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (2. del) 55
Preglednica 3.14: Poizvedbe rednega roka nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 po predmetih in območnih enotah Zavoda RS za šolstvo (splošni in nižji izobrazbeni standard) 56
Preglednica 3.15: Podatki o številu, deležu in vrsti napak na obrazcih za točkovanje za redni rok 58
Preglednica 3.16: Poizvedbe rednega roka 58
Preglednica 3.17: Poizvedbe naknadnega roka 67
Preglednica 4.1: Primer primerjave dosežkov po regijah 71
Preglednica 4.2: Osnovni statistični podatki 75
Preglednica 4.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, drugo obdobje 78
Preglednica 4.4: Specifikacijska preglednica, slovenščina drugo obdobje 84
Preglednica 4.5: Specifikacijska preglednica, slovenščina drugo obdobje 90
Preglednica 4.6: Osnovni statistični podatki 94
Preglednica 4.7: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, tretje obdobje 96
Preglednica 4.8: Specifikacijska preglednica, slovenščina tretje obdobje 104
Preglednica 4.9: Specifikacijska preglednica, slovenščina tretje obdobje 109
Preglednica 4.10: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje 117
Preglednica 4.11: Osnovni statistični podatki 117
Preglednica 4.12: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa 118
Preglednica 4.13: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa 119
Preglednica 4.14: Osnovni statistični podatki 120
Preglednica 4.15: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa 120
Preglednica 4.16: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa 121
Preglednica 4.17: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 122
Preglednica 4.18: Osnovni statistični podatki 123
Preglednica 4.19: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa 124
Preglednica 4.20: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa 125
Preglednica 4.21: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 126
Preglednica 4.22: Osnovni statistični podatki 127
Preglednica 4.23: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa 128
Preglednica 4.24: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa 129
Preglednica 4.25: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 131
Preglednica 4.26: Osnovni statistični podatki 132
Preglednica 4.27: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, drugo obdobje 133

Preglednica 4.28: Specifikacijska preglednica, angleščina drugo obdobje 139
Preglednica 4.29: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 144
Preglednica 4.30: Osnovni statistični podatki 145
Preglednica 4.31: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, tretje obdobje 146
Preglednica 4.32: Specifikacijska preglednica, angleščina tretje obdobje 152
Preglednica 4.33: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 157
Preglednica 4.34: Osnovni statistični podatki 157
Preglednica 4.35: Specifikacijska preglednica, nemščina drugo obdobje 163
Preglednica 4.36: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 166
Preglednica 4.37: Osnovni statistični podatki 166
Preglednica 4.38: Specifikacijska preglednica, nemščina tretje obdobje 171
Preglednica 4.39: Osnovni statistični podatki 175
Preglednica 4.40: Dosežki pri matematiki po regijah, drugo obdobje 177
Preglednica 4.41: Specifikacijska preglednica, matematika drugo obdobje 183
Preglednica 4.42: Osnovni statistični podatki 186
Preglednica 4.43: Dosežki pri matematiki po regijah, tretje obdobje 187
Preglednica 4.44: Specifikacijska preglednica, matematika tretje obdobje 194
Preglednica 4.45: Osnovni statistični podatki 198
Preglednica 4.46: Porazdelitev povprečnih dosežkov po regijah pri biologiji, tretje obdobje 200
Preglednica 4.47: Specifikacijska preglednica, biologija tretje obdobje 205
Preglednica 4.48: Osnovni statistični podatki 208
Preglednica 4.49: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, tretje obdobje 210
Preglednica 4.50: Specifikacijska preglednica, geografija tretje obdobje 216
Preglednica 4.51: Število udeležencev na nacionalnem preverjanju znanja pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja in obdobje 225
Preglednica 4.52: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje 226
Preglednica 4.53: Osnovni statistični podatki 226
Preglednica 4.54: Specifikacijska preglednica, slovenščina (NIS) drugo obdobje 234
Preglednica 4.55: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje 242
Preglednica 4.56: Osnovni statistični podatki 242
Preglednica 4.57: Specifikacijska preglednica, slovenščina (NIS) tretje obdobje 250
Preglednica 4.58: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje 254
Preglednica 4.59: Osnovni statistični podatki 254
Preglednica 4.60: Specifikacijska preglednica, matematika (NIS) drugo obdobje 261
Preglednica 4.61: Osnovni statistični podatki 271
Preglednica 4.62: Specifikacijska preglednica, matematika (NIS) tretje obdobje 277
Preglednica 4.63: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje 282
Preglednica 4.64: Osnovni statistični podatki 282
Preglednica 4.65: Specifikacijska preglednica, družboslovje (NIS) tretje obdobje 292
Preglednica 4.66: Uspešnost reševanja nalog po letih in posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti 295
Preglednica 4.67: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah med leti 298

Krajšave

NPZ nacionalno preverjanje znanja
DK Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK Predmetne komisije za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
Ric Državni izpitni center
ZRSŠ Zavod RS za šolstvo
IT indeks težavnosti naloge
ID indeks diskriminativnosti naloge

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/11 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja je v šolskem letu 2010/2011 potekala skladno z zakonodajo in brez večjih zapletov. Izvedba preverjanja znanja na šolah je bila v tem letu nekoliko poenostavljena, poenostavitve je predlagalo Ministrstvo za šolstvo in šport in bodo v celoti uveljavljene v šolskem letu 2011/2012.

Letno poročilo sestavljajo štiri poglavja: *Uvod, Poročila, Priprava in izvedba nacionalnega preverjanja znanja* ter *Dosežki in rezultati nacionalnega preverjanja znanja*.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij.

Člani Državne komisije smo se srečali s snovalci nove *Bele knjige* in veliko pozornosti namenili vlogi, ki je v *Beli knjigi* namenjena nacionalnemu preverjanju znanja. Nekatere kritične pripombe so bile tudi upoštevane.

Poročila o delu komisij vsebujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga predmetne komisije pripravile in obravnavale, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju za člane predmetne komisije. Tako kakor lani je bilo tudi v oktobru 2010 organizirano srečanje učiteljev v Koloseju, gradivo zanj so večinoma pripravile predmetne komisije. Udeležba na teh srečanjih je vsako leto manjša, zato smo načrtovali nekatere spremembe za srečanja učiteljev v šolskem letu 2011/2012.

Tretje poglavje vsebuje podatke o tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju rezultatov. Tudi v letošnjem letu je bilo število učencev, ki so uveljavljali pravico do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja, v primerjavi z lanskim šolskim letom večje. Podatki veljajo tako za učence ob koncu tretjega obdobja, saj je zanje preverjanje znanja obvezno in so zato podatki zanesljivi, pa tudi za učence ob koncu drugega obdobja, ki se za sodelovanje na preverjanju znanja odločajo prostovoljno.

Učenci, ki obiskujejo prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu drugega kot tudi ob koncu tretjega obdobja. Število učencev ob koncu drugega obdobja, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja z nižjim izobrazbenim standardom, je bilo letos nekoliko večje kakor lansko leto, število učencev ob koncu tretjega obdobja pa je bilo manjše kakor leto poprej. V šolskem letu 2010/2011 se je povečalo število šol z nižjim izobrazbenim standardom, ki so sodelovale pri preverjanju znanja.

Pri nacionalnem preverjanju znanja so sodelovali tudi odrasli, ki obiskujejo osnovno šolo na ljudskih univerzah oz. v organizacijah za izobraževanje odraslih.

V tretjem poglavju so opisani postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju.

Četrto poglavje vsebuje statistične analize dosežkov in interpretacije dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot tudi članom komisij kot smernice za delo. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusih znanja.

Ob besedilu so predstavljeni tudi grafični prikazi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja, opravljena je natančna primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk, in sicer po spolu, po šolah in po regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske tabele in analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki.

Minister za šolstvo je septembra določil tri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje, in sicer biologijo, geografijo in tuji jezik, marca pa je natančno opredelil, kateri od teh treh predmetov se preverja na posamezni šoli. Posamezni predmeti so bili enakomerno porazdeljeni po tretjinah.

Funkcija zunanjega preverjanja znanja ostaja formativna, usmerjena v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev, povratne informacije o doseženem znanju učencev pa bi učiteljem služile za izboljšanje kvalitete pouka. Kot novost smo v letošnjem letu na šole posredovali zbirnik podatkov o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja za posamezno šolo v programu Excel, kar je šoli omogočilo neposredno uporabo teh podatkov. Prav tako so šole prejele tudi podrobne podatke o posamezni nalogi s taksonomskih vidikov. Šole so tako lahko še pred začetkom novega šolskega leta izdelale natančne analize in le-te upoštevale pri načrtovanju dela za novo šolsko leto.

Obliko letnega poročila o nacionalnem preverjanju znanja smo želeli poenotiti in tako morda prispevati k manjšemu obsegu poročila, seveda ne na račun kakovosti poročil. Letno poročilo je tudi letos zelo obširno in v celoti izdano v tiskani obliki, prav tako pa je dostopno tudi na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

Majda Vehovec, urednica

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi naslednjega zakona ter podzakonskih in drugih aktov:

- Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo,102/07 in 107/10),
- Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 67/05, 64/06 in 2/10),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 73/08),
- Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 63/08 in 45/10) – Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2010/2011 – 2. del (Podrobnejša navodila o datumih izvedbe nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter izdaje obvestil o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja za učence 6. razreda in zaključnih spričeval učencev 9. razreda osnovne šole),
- Pravilnik o dokumentaciji v devetletni osnovni šoli (Uradni list RS, št. 59/08),
- Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, december 2005),
- Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, 2010/2011 (pripravila Zavod RS za šolstvo in Državni izpitni center, sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja. Navodila so objavljena na spletni strani http://www.ric.si.).

Na podlagi Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za šolsko leto 2010/2011 – 2. del je Državni izpitni center pripravil Koledar nacionalnega preverjanja znanja za šolsko leto 2010/2011.

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2010/2011

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

Nacionalno preverjanja znanja je bilo skladno z zakonodajo izpeljano v maju 2011. Potekalo je gladko in brez zapletov; izjema je le ena od ljudskih univerz, kjer je prišlo do pomembnih odstopanj od navodil. V devetem razredu se ga je udeležilo 98 odstotkov, v šestem, kjer je preverjanje znanja prostovoljno, pa 82 odstotkov vseh učencev. V primerjavi s preteklimi leti se je tako rahlo povečalo število sodelujočih učencev v šestem razredu. Za dober potek nacionalnega preverjanja tudi letos dolgujemo zahvalo predmetnim komisijam, sodelavcem Državnega izpitnega centra in Zavoda RS za šolstvo, ravnateljem in seveda učiteljem, ki so ovrednotili preizkuse.

Izhodišča za nacionalno preverjanje znanja se v šolskem letu 2010/2011 niso spremenila. Struktura preizkusov je ostala enaka. Predmetne komisije so po tretjino nalog usmerile v preverjanje znanja in poznavanja, tretjino v razumevanje in uporabo ter tretjino v samostojno reševanje novih problemov, samostojne interpretacije in vrednotenje. Tudi v tem šolskem letu so predmetne komisije s preizkusi poskušale v čim večji meri zajeti celoten učni načrt. Omejitev je seveda pisna oblika preverjanja znanja, pa tudi časovna omejitev na eno uro.

Logistični del nacionalnega preverjanja znanja je potekal brez pomembnejših zapletov in v nekoliko enostavnejši obliki kot v preteklih letih. Poenostavitve so bile na pobudo Ministrstva za šolstvo in šport pripravljene že v preteklem šolskem letu, vendar pa so bile nekatere lahko uporabljene šele v šolskem letu 2010/2011.

Tako kakor v preteklih letih so tudi v šolskem letu 2010/2011 učenci in šole dobili obvestila o dosežkih v zakonsko določenem roku. Učenci šestega razreda so dobili pisno obvestilo o doseženih točkah, izraženih tudi v odstotkih vseh možnih točk, učenci devetega razreda pa so bili z dosežki seznanjeni ob vpogledu v ovrednotene preizkuse. Šole so že junija poleg podatkov za svoje učence prejele tudi informacije o dosežkih celotne populacije, da so lahko z njimi primerjale svoje dosežke. Kakor v preteklih letih so informacije vsebovale glavne statistične podatke za posamezne preizkuse, med drugim srednje vrednosti in stopnje razpršenosti za svojo šolo in za celotno populacijo. Vsi te podatke so šole prejele tudi v obliki grafov. Na njih so bile z različnimi barvami označene štiri tipične skupine učencev, posebej pa opisane tudi naloge, ki sta jih uspešno reševali po dve tretjini učencev vsake kategorije. Novost v šolskem letu 2010/2011 so bili zbirnik podatkov o dosežkih NPZ za posamezno šolo v Microsoft Excel programu in pa podrobni podatki o posameznih nalogah v preizkusih. S tem je bila učiteljem in šolam omogočena podrobnejša analiza z izbranih vsebinskih in taksonomskih vidikov, pa tudi hitrejša in natančnejša analiza lastnih dosežkov ter njihova primerjava s podatki za celotno populacijo.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja

Nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja se je udeležilo 14 257 učencev (81,76 % celotne populacije), iz matematike 14 336 (82,21 %), iz angleščine 13 869 (79,53 %), iz nemščine 457 (2,62 %), iz italijanščine 36 (0,21 %) in iz madžarščine 21 (0,12 %). V primerjavi s šolskim letom 2009/2010 se je populacija tako v šestem kakor v devetem razredu zmanjšala za približno 400 učencev. Ker pa je odstotek učencev, ki so se nacionalnega preverjanja znanja udeležili, nekaj višji kot leto poprej, je absolutno število sodelujočih približno enako. Večje razlike so pri italijanščini in madžarščini, kar pa je zaradi majhnega števila učencev razumljivo. Nekoliko manj učencev je letos opravljalo nacionalno preverjanje znanja iz nemščine (457), v šolskem letu 2009/2010 pa 517. Vendar pa je te razlike težko interpretirati, saj je udeležba na nacionalnem preverjanju znanju prostovoljna in podatki veljajo le za dobrih 80 odstotkov populacije.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja

Obveznega nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine v devetem razredu osnovne šole se je v rednem in naknadnem roku udeležilo 17 625 ali 97,44 % celotne populacije (leto poprej 97,58 %) in iz matematike 17 736 učencev, kar predstavlja 98,04 % celotne populacije (leto poprej 98,04 %). Udeležba je torej pri obeh predmetih ostala praktično enaka. V šolskem letu 2010/2011 so se kot tretji predmet preverjali le trije predmeti: tuji jezik (angleščina in nemščina), biologija in geografija. Znanje tujih jezikov in biologije se je preverjalo tretjič, znanje geografije pa drugič. Preverjanje se je kot običajno opravilo na ustreznih vzorcih, tako da so učenci na vsaki šoli preverili svoje znanje le iz enega tretjega predmeta. Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine je v rednem roku in naknadnem roku opravilo 5 768 učencev (31,89 % populacije), iz nemščine 250 (1,38 %), iz biologije 5 761 (31,85 %) in iz geografije 5 938 (32,83 %). Pri letošnjem nacionalnem preverjanju znanja iz matematike je bilo opaženih kar nekaj identičnih napak.To kaže na verjetno prepisovanje, ki bi lahko bilo posledica poenostavitev izvajanja, ko v razredu med opravljanjem nacionalnega preverjanja znanja nista več prisotna dva, temveč le en sam učitelj.

Število pozitivno rešenih poizvedb se je v šolskem letu 2010/2011 pri matematiki povečalo, in sicer znaša 5 odstotkov (v prejšnjem letu 3 %). Pomembno se je povečalo tudi število pozitivno rešenih poizvedb pri slovenščini, saj znaša kar 14 odstotkov (v prejšnjem letu dobrih 9 %). Razmeroma visok odstotek pozitivno rešenih poizvedb ima tudi večina ostalih predmetov. Pri angleščini je bilo je bilo pozitivno rešenih 9 odstotkov poizvedb, pri biologiji 8 in pri geografiji 11. Ti podatki zahtevajo posebno pozornost. Tako Državni izpitni center kakor Zavod RS za šolstvo sta si v preteklih letih prizadevala, da bi se zanesljivost vrednotenja povečala. V lanskem letu so določeni znaki obetali, da se stvari spreminjajo na bolje. Na žalost pa nam letošnji podatki povedo, da se to ni zgodilo. Prav gotovo je težje vrednotiti naloge na višjih taksonomskih stopnjah, zanesljivost vrednotenja pa se z večjim številom takih nalog znižuje. Vemo tudi, da je višji odstotek pozitivno rešenih poizvedb pri slovenščini zaradi narave nalog v preizkusih pričakovan. Vendar pa to ne more biti opravičilo za tako veliko število napak. Seveda so možni še drugi razlogi. Med njimi je gotovo utrujenost učiteljev in s tem povezana slabša koncentracija pri vrednotenju večjega števila preizkusov. To je dokaj verjeten razlog v primerih, ko se vrednotenja udeleži manjše število učiteljev, kot je bilo dogovorjeno, zaradi česar morajo udeleženi učitelji ovrednotiti večje število preizkusov. Vendar pa letos na večini centrov za vrednotenje ni bilo večjih težav z izostanki učiteljev. Izjema je bil le en center, kjer se je vrednotenja preizkusov znanja iz geografije namesto dogovorjenih 28 udeležilo le 16 učiteljev. Morda pa je v prihodnje treba preveriti še eno možnost, tj. da vrednotenje izdelkov učencev za učitelje nasploh predstavlja težavo, ki je prisotna tudi pri njihovem vsakdanjem delu v šoli. Državni izpitni center pripravlja natančnejšo analizo napak, s katero bo mogoče dati zanesljivejšo oceno.

V osnovnih šolah na narodno mešanih območjih v Prekmurju in Slovenski Istri se je nacionalnega preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja iz madžarščine udeležilo 45 (leto poprej 21), iz italijanščine pa 41 (leto poprej 39) učencev.

Prilagojeni način opravljanja nacionalnega preverjanja znanja

V šolskem letu 2010/2011 je v šestem razredu pri slovenščini uveljavilo pravico do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja 757 učencev (leto poprej 669). Pri matematiki je bilo takih učencev 754 (leto poprej 673), pri angleščini 733 (629) in pri nemščini 31 (33). Število udeleženih učencev se je pri vseh predmetih znova povečalo, razen pri nemščini, kjer se število učencev, ki se učijo ta jezik, manjša.. Podobno ugotavljamo tudi za nacionalno preverjanje znanja ob koncu devetega razreda. Pravico do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja je v devetem razredu pri slovenščini uveljavilo 1 168 (leto poprej 1 065) in pri matematiki 1 179 (1 074). Visok skok v številu učencev, ki so na prilagojeni način opravljali nacionalno preverjanje znanja, je zaznati pri tretjih predmetih. V šolskem letu 2010/2011 smo namreč preverjali le tri tretje predmete, vendar je bilo učencev, katerim je bil prilagojen način opravljanja nacionalnega preverjanja znanja, skupaj kar 1 177 (leto poprej pri štirih tretjih predmetih 1068). Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja je že lani opozorila, da bi bila potrebna analiza, ki bi pokazala, zakaj število učencev s prilagojenim načinom opravljanja nacionalnega preverjanja znanja že nekaj let tako vztrajno narašča. Kot je pokazala razprava na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje ob

predstavitvi *Poročila o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2009/2010*, je ta porast morda normalen in pomeni približevanje pravemu številu učencev s posebnimi potrebami. Vendar bi bilo kljub temu treba dobiti jasnejši in predvsem zanesljivejši odgovor, kot ga imamo trenutno.

Izobraževanje odraslih

Nacionalnega preverjanja znanja na ljudskih univerzah in organizacijah za izobraževanje odraslih, ki izvajajo program osnovne šole za izobraževanje odraslih, se je udeležilo pri slovenščini 182 (v preteklem letu 180) kandidatov, pri matematiki 187 (198), pri angleščini 34, nemščini 5, biologiji 76 in pri geografiji 57 kandidatov. Udeležba je bila torej znova skromna in podobna tisti v preteklem šolskem letu. Na eni od ljudskih univerz je bilo ugotovljeno pomembno odstopanje od navodil. O tem sta bila obveščena inšpektorat in Ministrstvo za šolstvo in šport.

Delo Državne komisije

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja je imela v šolskem letu 2010/2011 deset rednih in eno korespondenčno sejo. Ena od rednih sej je bila razširjena, udeležili so se je tudi predstavniki predmetnih komisij. Namenjena je bila izmenjavi informacij med predmetnimi komisijami, predstavitvi sprememb, ki jih prinaša nova zakonodaja, ter spremembam pri pisanju letnih poročil. Govorili smo tudi o nadaljnji usodi srečanj s predstavniki učiteljev preverjanih predmetov v Koloseju v Ljubljani.

Delo Državne komisije v šolskem letu 2010/2011 je bilo dokaj rutinsko in usmerjeno predvsem v obravnavanje tekoče problematike, povezane z delom predmetnih komisij, in v logistiko nacionalnega preverjanja znanja. Kakšnih posebnih zapletov pri tem ni bilo. Za razliko od prejšnjih let se v tem šolskem letu Državna komisija ni ukvarjala z iskanjem izboljšav in uvajanjem novosti. Predvsem je zastalo delo, povezano s šestim razredom, čeprav bi to glede na načrte ob začetku novega mandatnega obdobja morala biti ena od glavnih nalog. Treba bi bilo namreč najti primerno obliko posredovanja informacij posameznim učencem in njihovim staršem ter učiteljem, s katerimi bi bilo mogoče oblikovati individualne učne načrte za delo v zadnjem triletju. Razlog za zaostanek je bilo čakanje na predloge nove *Bele knjige* in s tem povezanimi spremembami *Zakona o osnovni šoli*. Ker Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja ni bila povabljena k sodelovanju pri oblikovanju predlogov za spreminjanje nacionalnega preverjanja znanja niti k prvemu niti k drugemu, je sama dala pobudo za srečanje s predstavniki Nacionalne strokovne skupine za pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji. Na srečanju januarja 2011 je bila Državna komisija prvič formalno seznanjena s predvidenim načinom bodočega izvajanja nacionalnega preverjanja znanja. Kritične pripombe je dala predvsem na predlagano prostovoljno izbiro tretjega predmeta v osmem razredu ter na možnost upoštevanja dosežkov v osmem razredu pri vpisu na srednje šole. To bi namreč formativno funkcijo nacionalnega preverjanja znanja spremenilo v selekcijsko. Ker teh predlogov v končni različici *Bele knjige* ni bilo, sta bili pripombi očitno upoštevani.

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja ni sodelovala niti pri oblikovanju predloga za spremembo *Zakona o osnovni šoli*, ki se nanaša na nacionalno preverjanje znanja. Ministrstvu za šolstvo in šport je na javno objavljeni Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli resda posredovala nekatere pripombe, ki pa zaradi kratkega in neprimernega časa za javno obravnavo niso bile pripravljene tako sistematično, kot bi bilo treba. Usoda teh pripomb Državni komisiji ni znana.

Tudi v šolskem letu 2010/2011 je Državni izpitni center organiziral srečanja s predstavniki učiteljev preverjanjih predmetov v Koloseju Ljubljana. Udeležilo se jih je blizu 700 učiteljev, od tega kot običajno največ pri matematiki in slovenščini. Pri organizaciji srečanj je bila upoštevana večina predlogov iz preteklega leta: prijave so potekalo preko spleta, na isti dan je bilo organiziranih več srečanj za različne predmete, izpuščene so bile nekatere nepotrebne vsebine in namesto njih ponujene nove. , Vseeno pa število učiteljev, ki se srečanj udeležujejo, iz leta v leto pada, zato bo treba najti nove načine posredovanja glavnih ugotovitev nacionalnega preverjanja znanja učiteljem preverjanih predmetov. Kakšno vsebino naj bi imela in kako pogosto naj bi srečanja z učitelji preverjanih predmetov v Koloseju potekala v bodoče, bo v večji meri prepuščeno predmetnim komisijam. Na

pobudo Državnega izpitnega centra naj bi o načinu in vsebini bodočih srečanj povprašali tudi učitelje na sklicih študijskih skupin.

Dosežke nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2009/2010 smo Komisiji za osnovno šolo pri Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje predstavili 24. januarja 2011. Strokovnemu svetu RS za splošno izobraževanje so bili predstavljeni 27. januarja 2011. Poročilo je bilo obakrat ocenjeno pozitivno.

Skladno z zakonom je Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na svoji aprilski seji oblikovala predlog predmetov, ki naj se v šolskem letu 2011/2012 preverijo kot tretji predmeti, in ga posredovala Ministrstvu za šolstvo in šport. Pri tem se je držala Strategije izbora tretjih predmetov iz leta 2006, po kateri so vsi predmeti enakovredni in skladno s katero naj bi se praviloma v nekajletnem ciklusu preverili vsi obvezni predmeti osmega in devetega razreda.

Delo predmetnih komisij

Delo predmetnih komisijah je v šolskem letu 2010/2011 potekalo brez zapletov. Tudi v tem šolskem letu ni bilo mogoče izpeljati temeljitejšega izobraževanja za delo v teh komisijah. Pač pa je Državni izpitni center organiziral seminar za člane predmetnih komisij o uporabi statističnih analiz. Kakor vsako leto pa je v organizaciji Državnega izpitnega centra potekal tudi izobraževalni seminar za pomočnike glavnih ocenjevalcev.

Novosti v šolskem letu 2010/2011 in nadaljnji razvoj nacionalnega preverjanja znanja

Glavna novost v šolskem letu 2010/2011 je bila gotovo posredovanje zbirnika podatkov o dosežkih učencev na nacionalnem preverjanju znanja za posamezno šolo v Excel tabeli. S tem se je Državni izpitni center odzval na pripombe učiteljev in ravnateljev, da je konec šolskega leta na voljo le malo časa za potrebno ureditev podatkov in za analizo, na podlagi katere je potem mogoče pravočasno načrtovati delo za prihodnje šolsko leto. Obenem je Državni izpitni center skupaj z opisi dosežkov šolam prvič posredoval tako za šesti kakor za deveti razred še specifikacijske tabele s kvalitativnimi podatki (mrežni diagrami), v katerih so vse naloge v preizkusih znanja označene po izbranih kriterijih (na primer: cilj, snovna pokritost, standard znanja, taksonomska stopnja). Šole so tako , lahko še pred začetkom novega šolskega leta naredile potrebne analize in izboljšave svojega dela.

Drugih pomembnejših novosti v šolskem letu 2010/2011 ni bilo. Tudi ciljem, ki so bili postavljeni na začetku tega mandatnega obdobja in so bili zapisani v lanskem poročilu, se nismo približali. Usmeriti smo se hoteli zlasti v prepoznavanje potreb posameznih učencev, kar je pomembno predvsem za nacionalno preverjanje znanja ob koncu šestega razreda, ter v iskanje načina medsebojnega primerjanja tistih šol, ki delajo v podobnih pogojih. Kot je bilo že omenjeno, je bil glavi razlog v čakanju na predloge nove *Bele knjige* in spremembe *Zakona o osnovni šoli*. Oba dokumeta sta bila javnosti predstavljena aprila 2011 in v obeh najdemo pomembne odmike od sedanjega nacionalnega preverjanja znanja. Za prihodnost so seveda najpomembnejše spremembe *Zakona o osnovni šoli*. Ker pa so le-te šele v parlamentarni proceduri, o bodočem nacionalnem preverjanju znanja ni mogoče reči še nič določenega.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij (PK)

Osnovna naloga predmetnih komisij, opredeljena v Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli, je priprava in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja, poleg te pa člani predmetnih komisij pripravljajo še vrsto drugih gradiv (npr. gradivo za eRic za učitelje, gradivo za sklice študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o dosežkih na nacionalnem preverjanju znanja, prispevke za letno poročilo), sodelujejo na usposabljanjih predmetnih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev, udeležujejo pa se tudi različnih usposabljanj o preverjanju in ocenjevanju znanja.

Število članov v komisiji je od komisije do komisije različno, odvisno je od števila preverjanj pri nekem predmetu. Tako predmetne komisije za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino,

nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja in nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja; predmetne komisije za geografijo, zgodovino in glasbeno vzgojo poleg gradiva za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; predmetne komisije za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko pripravljajo gradivo za nacionalno preverjanje znanja samo ob koncu tretjega obdobja, predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za štiri predmete za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja in tri predmete ob koncu drugega obdobja. Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja in en svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik predmetne komisije sklicuje seje predmetne komisije in jih vodi, odgovoren je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva za nacionalno preverjanje znanja in za varovanje tajnosti.

Predmetna komisija, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, med svojimi člani predlaga glavnega ocenjevalca; tega ob soglasju predsednika predmetne komisije za eno leto imenuje direktor Rica. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim poglavitnim nalogam pa spadajo: 1) skupaj z višjim svetovalcem za zunanje preverjanje znanja Rica in predmetno komisijo organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca, 2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v navodilih za vrednotenje, 3) spremlja in analizira usklajenost vrednotenja na centrih za vrednotenje, 4) sodeluje v postopku poizvedb in o njih napiše poročilo.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za slovenščino 36 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- priprava na srečanje učiteljev slovenščine v Koloseju,
- izbira besedil,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in mrežnih diagramov za preizkuse znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- pregled in presoja pripomb zunanjih pregledovalcev,
- predstavitev dela predmetne komisije za delegacijo iz Srbije,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- priprava gradiva za izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,
- izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje (drugo obdobje in tretje obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja (tretje obdobje, naknadni rok),
- priprava opisov dosežkov za drugo in za tretje obdobje,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- priprava informacij o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- pregled rezultatov in interpretacije.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja,
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja,
- gradivo za usposabljanje učiteljev na študijskih skupinah,
- gradivo za posvet učiteljev slovenščine v Koloseju,
- gradivo za izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,

- opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011,
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja,
- pregled dosežkov 2001/2002–2009/2010 za potrebe *Bele knjige*.

Članice so pripravljale gradivo za preizkuse znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja. Na skupnih sejah so pregledovale in usklajevale pripravljeno gradivo, dopolnitve in spremembe nalog, točkovnik in navodila za vrednotenje.

Sodelovanje z učitelji:

- na srečanju učiteljev slovenščine v Koloseju,
- na moderaciji navodil za vrednotenje,
- na vrednotenjih preizkusov znanja.

Članici predmetne komisije za slovenščino Darinka Rosc Leskovec in mag. Vida Gomivnik Thuma sta pripravili izobraževalne seminarje v okviru študijskih skupin za učitelje, na katerih so svetovalci Zavoda RS za šolstvo seznanjali učitelje slovenščine s posodobljenim učnim načrtom za slovenščino. Kot predavateljice so sodelovale članice predmetne komisije za slovenščino.

Izobraževanje članov komisije:

- članice predmetne komisije so se udeležile seminarja v okviru Rica z naslovom *Opis statističnih parametrov*, ki ga je izvedel dr. Gašper Cankar;
- izobraževanje v okviru seje: članica mag. Vida Gomivnik Thuma je predstavila spremljavo pouka v dvojezičnih osnovnih šolah;
- članica Darinka Rosc Leskovec je v okviru seje izvedla predstavitev na temo bralne pismenosti: PISA – NPZ;
- članica Tina Žagar Pernar je aktivno sodelovala v izobraževanju: Področje e-šolstva;
- članica Vida Medved Udovič je v projektu Kulturna zavest in izražanje (financerja Ministrstvo za šolstvo in šport in Evropski socialni sklad) spremljala izobraževanje učiteljev o bralni pismenosti.

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/11 je imela predmetna komisija za italijanščino 25 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije (italijanščina kot prvi jezik) in podkomisije (italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre),
- opredelitev nalog in rokovnika,
- priprava strukture preizkusa znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja in določitev ciljev preverjanja,
- priprava nalog, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja,
- pregled in interpretacija rezultatov,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz italijanščine,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine ob koncu drugega obdobja,
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz italijanščine ob koncu drugega obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja,
- prispevek za letno poročilo 2010/11.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževalnih seminarji – na moderacija navodil za vrednotenje in na vrednotenju preizkusov znanja,
- na usposabljanju v okviru študijskih srečanj,
- na koordinaciji v zvezi z vrednotenjem preizkusov znanja in izpeljavi poizvedb na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo.

Izobraževanje članov komisije

Izobraževanje članov predmetne komisije je potekalo v okviru sej. Predsednica predmetne komisije je pripravila gradivo, s katerim je člane seznanjala z novostmi na področju vrednotenja znanja (avtorji: Balboni, P., Caon, F. in drugi strokovnjaki z Univerze Ca' Foscari Benetke). Posebnega izobraževanja sta se udeležili članici za italijanščino kot drugi jezik. Državni izpitni center je poskrbel za ustrezno literaturo. Glavni ocenjevalec Marino Maurel in članica komisije Franca Chersicla sta se udeležila seminarja v okviru Rica z naslovom *Opis statističnih parametrov*, ki ga je izvedel dr. Gašper Cankar.

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za madžarščino 18 sej z naslednjimi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2009/2010,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za posamezne preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje ter specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu drugega obdobja in ob koncu tretjega obdobja,
- moderacija navodil za vrednotenje po odpisanem nacionalnem preverjanju znanja,
- sprejemanje poizvedb,
- analiza ovrednotenih preizkusov znanja,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz madžarščine,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja (en komplet),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- informacije o preizkusu znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja,
- analize ovrednotenih preizkusov znanja,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji

Z učitelji smo sodelovali v okviru študijske skupine, na moderaciji navodil za vrednotenje in na vrednotenju preizkusov znanja ter v drugih oblikah (osebni stiki z učiteljicami).

Izobraževanje članic komisije

Članice predmetne komisije so se udeležile seminarja v okviru Rica z naslovom *Opis statističnih parametrov*, ki ga je izvedel dr. Gašper Cankar.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za angleščino 36 sej z naslednjimi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled nalog za preizkus znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- priprava nalog za preizkus znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- pilotiranje nalog,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- priprava gradiva za izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,
- izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,
- priprava na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (drugo obdobje),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (tretje obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja (tretje obdobje, naknadni rok),
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine,
- priprava opisov dosežkov in prispevka za letno poročilo.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja (dva kompleta),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- informacije o preizkusu znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja,
- opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine,
- gradivo za usposabljanje učiteljev na študijskih skupinah,
- gradivo za izobraževanje pomočnikov glavne ocenjevalke,
- gradivo za objavo na eRicu za učitelje,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju za pomočnike glavne ocenjevalke (april 2011),
- na moderaciji navodil za vrednotenje preizkusov znanja (maj 2011),
- na vrednotenju preizkusov znanja (maj 2011).

Izobraževanje članov komisije:

- člani komisije so se udeležili tridnevnega seminarja o jezikovnem testiranju v okviru Rica, ki so ga vodile dr. Karmen Pižorn, Eli Moe in Hildegunn Helness (november 2010);
- članica komisije Nevenka Jesenik se je udeležila seminarja v okviru Rica z naslovom *Opis statističnih parametrov*, ki ga je izvedel dr. Gašper Cankar (januar 2011);
- izobraževanje članov predmetne komisije v sklopu seje: Michelle Korelec je izvedla delavnico z naslovom *Assessing speaking* (april 2011);
- članica komisije Darinka Šaubah Kovič se je v okviru Centra za moderne jezike udeležila seminarja *Training in Classroom Assessment related to the Common European Framework of Reference for Languages* v Gradcu;
- članica komisije Darinka Šaubah Kovič aktivno sodeluje v delovni skupini Državnega izpitnega centra pri projektu *Umestitev izpitov iz angleščine v skupni evropski referenčni okvir za jezike*;
- člani komisije so se izobraževali tudi individualno in z novimi spoznanji seznanjali ostale člane komisije.

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za nemščino 33 sej (13 sej v letu 2010 in 20 v letu 2011) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011,
- imenovanje glavne ocenjevalke Danice Števančec,
- dogovor o podaljšanju sodelovanja s konzulentom dr. Johannom Lughoferjem,
- prihod nove članice Susanne Volčanšek kot predstavnice Zavoda RS za šolstvo namesto mag. Nade Holc, ki je komisijo zapustila zaradi preobremenitve,
- priprava nalog, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja (pregled, korigiranje, razprava o teoretičnih izhodiščih pri realizaciji v obliki konkretnih nalog, tehnično urejanje, jezikovni pregled konzulenta dr. Johanna Lughoferja, oblikovanje navodil za pilotiranje, pilotiranje, analiza rezultatov in pilotiranja, karakteristike nalog, sestava nalog, dopolnjevanje navodil …),
- pregled in redakcija oddanih kompletov za šesti in deveti razred,
- sodelovanje z ilustratorjem Tomažem Verbičem Šalamonom,
- sodelovanje s konzulentom dr. Johannom Lughoferjem,
- snemanje slušnega dela preizkusa znanja (Brigita Lovenjak, Danica Števančec, dr. Johann Lughofer in višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja na Državnem izpitnem centru Ana Radović),
- pregled kompletov in presoja pripomb zunanje pregledovalke,
- sodelovanje na razširjeni seji Državne komisije,
- moderacija navodil za vrednotenje (drugo in tretje obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja (tretje obdobje, naknadni rok),
- pregled in interpretacija rezultatov, analiza preizkusov znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- priprava opisov dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz nemščine,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz nemščine ob koncu drugega obdobja (en komplet),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz nemščine koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine ob koncu 2. obdobja,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine ob koncu tretjega obdobja,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji

- Sodelovanje z učitelji in učiteljicami je bilo, tako kakor prejšnja leta, v veliki meri individualno, članice pa so o tem sproti seznanjale ostale članice. Nadaljevalo se je tudi zelo uspešno sodelovanje med predmetno komisijo za nemščino in Zavodom RS za šolstvo pri izobraževanju učiteljev in učiteljic.

Izobraževanje članic komisije:

- članice Breda Premzl, Stanka Emeršič, Danica Števančec in Nada Holc so se udeležile tridnevnega seminarja o jezikovnem testiranju za tujejezikovne komisije v okviru Rica (november 2010, izvajali dr. Karmen Pižorn, Ágnes Einhorn);
- glavna ocenjevalka Danica Števančec se je udeležila seminarja v okviru Rica z naslovom *Opis statističnih parametrov*, ki ga je izvedel dr. Gašper Cankar (januar 2011);
- izobraževanje za delo s FTP strežnikom (izvedla višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja Ana Radović);
- članice so se izobraževale tudi individualno in se o tem medsebojno sproti seznanjale.

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/11 je imela predmetna komisija za matematiko 36 sej z naslednjimi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2009/2010,
- dogovor o razporeditvi in o poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela za predmetne komisije,
- izobraževanja učiteljev matematike o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010),
- priprava programa in gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih učiteljev matematike v osnovnih šolah, sodelovanje s predmetno skupino za matematiko na Zavodu RS za šolstvo,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za drugo obdobje in tretje obdobje,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja pri matematiki in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- moderacija navodil za vrednotenje ob koncu drugega in tretjega obdobja (redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja ob koncu tretjega obdobja (naknadni rok),
- pregled specifikacijskih tabel odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,

- analiza učinkovitosti in kakovosti modela vrednotenja preizkusov znanja v rednem roku (zunanje skupinsko vrednotenje v tretjem obdobju in interno vrednotenje v drugem obdobju),
- analiza napak pri vrednotenju, na podlagi izpolnjenih obrazcev za točkovanje in poizvedb v devetem razredu ter analize vzorca rešenih nalog v šestem razredu,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu tretjega obdobja,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu drugega obdobja,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2010/2011,
- potrditev strukture preizkusa znanja iz matematike za drugo in tretje obdobje za šolsko leto 2011/2012,
- informacija o vsebinah in ciljih predmeta v šestem in devetem razredu, ki se ne bodo preverjali z nacionalnim preverjanjem znanja v šolskem letu 2011/2012,
- pregled opravljenega dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011.

Komisija je delala v dveh podskupinah (za drugo in tretje obdobje).

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 2. obdobja (en komplet),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2010/2011 (poročilo o delu predmetne komisije za matematiko in analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike ob koncu drugega in tretjega obdobja).

Sodelovanje z učitelji

- Izobraževanje učiteljev, ki poučujejo matematiko od 6. do 9. razreda, je potekalo v okviru študijskih skupin (ŠS). Predstavitve in delavnice so izvajale pedagoške svetovalke za matematiko na Zavodu RS za šolstvo. Na prvem sklicu ŠS, ki je februarja in marca 2011 potekal v živo v 29 skupinah po Sloveniji, smo v okviru teme *Od besedilnih nalog do reševanja problemov* obravnavali tudi vsebino, povezano z nacionalnim preverjanjem znanja: *Kako in koliko znanja pri reševanju besedilnih nalog in problemov izkazujejo naši učenci pri NPZ?*
- Izobraževanja učiteljev matematike o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010).

Izobraževanje članov predmetne komisije:

- sodelovanje na seminarju Opis statističnih parametrov in Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja (Ric, 11. 1. 2011) in
- sodelovanje na izobraževanju učiteljev matematike na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010).

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za biologijo 29 sej z naslednjo vsebino:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2009/2010,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- potrditev strukture preizkusa znanja iz biologije,
- pregled gradiva iz obstoječe baze nalog,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled pripomb zunanjega pregledovalca preizkusov znanja pri biologiji,
- priprava gradiva za izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- priprava na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje (redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja (naknadni rok),
- analiza napak pri vrednotenju na podlagi izpolnjenih obrazcev za točkovanje in poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2010/2011,
- pregled specifikacijskih tabel odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- potrditev strukture preizkusa iz biologije za šolsko leto 2011/2012,
- pregled opravljenega dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/11.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja (štiri komplete),
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- vprašalnik za učitelje o načinu izobraževanja učiteljev o dosežkih učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
- prispevki za letno poročilo 2010/11.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju učiteljev na študijskih srečanjih v organizaciji Zavoda RS za šolstvo (marec 2011),
- pri anketiranju učiteljev o načinu izobraževanja učiteljev o dosežkih učencev na nacionalnem preverjanju znanja in,
- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca (Državni izpitni center, 4. 4. 2011).

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju učiteljev kemije na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 5. 10. 2010) in
- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* in *Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja* (Državni izpitni center, 11. 1. 2011).

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/11 je imela predmetna komisija za kemijo 19 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije,
- pregled gradiva iz obstoječe baze nalog,
- potrditev strukture preizkusa znanja iz kemije za nacionalno preverjanje znanja,
- priprava gradiva in izvedba srečanja učiteljev kemije v Koloseju,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- obravnava predloga za strukturo in vsebino spletne strani eRic za učitelje,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2010/11,
- pregled opravljenega dela predmetne komisije v šolskem letu 2009/2010.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- gradivo za izobraževanje učiteljev v Koloseju,
- gradivo za usposabljanje učiteljev na študijskih skupinah,
- letno poročilo o delu predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

- pri pripravi gradiva za sklic 2. študijske skupine v februarju 2011.

Izobraževanje članov predmetne komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* in *Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja* (Državni izpitni center, 11. 1. 2011).

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika:

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija 10 sej z naslednjimi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2009/2010,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011,
- pregled gradiva iz obstoječe baze nalog,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijsko tabelo,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011 (poročilo o delu predmetne komisije).

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz fizike in
- prispevek za letno poročilo 2010/2011 (poročilo o delu predmetne komisije).

Sodelovanje z učitelji fizike:

- predstavitev novih vsebin, ki izvirajo iz novih učnih načrtov za fiziko in so pomembne za nacionalno preverjanje znanja iz fizike (*Konferenca učiteljev naravoslovnih predmetov 2011* v Laškem, od 25. do 26. avgusta 2011).

Izobraževanje članov predmetne komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* in *Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja* (Državni izpitni center, 11. 1. 2011).

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija 22 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela za predmetne komisije,
- pregled prispevkov za letno poročilo 2009/2010 (poročilo o delu predmetne komisije),
- priprava gradiva in izvedba srečanja učiteljev tehnike in tehnologije v Koloseju,
- pregled gradiva iz obstoječe banke nalog,
- priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava na študijske skupine,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- gradivo za izobraževanje učiteljev v Koloseju,
- gradivo za spletno stran eRic za učitelje,
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji tehnike in tehnologije:

- na izobraževanju učiteljev na študijskih srečanjih.

Izobraževanje članov predmetne komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* in *Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja* (Državni izpitni center, 11. 1. 2011).

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za geografijo 33 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- poročanje o izobraževanju učiteljev geografije o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za dvojezične osnovne šole,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom,

- pregled pripomb zunanjega pregledovalca preizkusov znanja pri geografiji,
- srečanje s svetovalci geografije z Zavoda RS za šolstvo in priprava na izvedbo študijskih srečanja o nacionalnem preverjanju znanja,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev študijskih srečanjih,
- priprava gradiva za izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja – redni rok,
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja – naknadni rok,
- pregled specifikacijskih tabel odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- priprava opisov dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz geografije,
- pregled informacije o preizkusu znanja iz geografije,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011,
- priprava na izobraževanje učiteljev v Koloseju.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz geografije ob koncu tretjega obdobja (štiri komplete),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz geografije ob koncu tretjega obdobja za dvojezične osnovne šole (štiri komplete),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz geografije ob koncu tretjega obdobja za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom (štiri komplete),
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- gradivo za izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz geografije,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju učiteljev na študijskih srečanjih in
- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca (Državni izpitni center, 29. 3. 2011).

Izobraževanje članov komisije

- sodelovanje na izobraževanju učiteljev zgodovine na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010) in
- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za zgodovino 22 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- priprave gradiva za izobraževanje učiteljev zgodovine o nacionalnem preverjanju znanja v Koloseju,
- izobraževanja učiteljev zgodovine o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- predstavitev banke nalog,
- pregled informacije o preizkusu znanja iz zgodovine,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- poročilo o izobraževanju učiteljev zgodovine o nacionalnem preverjanju znanja (Državni izpitni center, 12. 10. 2010),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz zgodovine ob koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanjih učiteljev zgodovine o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010).

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

2.2.13 Predmetna komisija za državljansko vzgojo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko 32 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- sodelovanje na izobraževanju učiteljev državljanske in domovinske vzgoje ter etike o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 12. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- predstavitev banke nalog,

- pregled informacije o preizkusu znanja iz državljanske in domovinske vzgoje ter etike,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz državljanske in domovinske vzgoje ter etike ob koncu tretjega obdobja (tri komplete),
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za glasbeno vzgojo 8 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o nalogah in poteku dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011,
- oblikovanje letnega delovnega načrta,
- pregled in ponovna potrditev strukture preizkusa znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za učence dvojezičnih osnovnih šol,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze nalog,
- pregled popravkov ter vnos sprememb v oblikovanem gradivu za pregledovalca preizkusov znanja pri glasbeni vzgoji,
- pregled in objava gradiv na spletni strani eRic za učitelje,
- priprava gradiva za glasbeno *Olimpiado*,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2010/11,
- pregled opravljenega dela predmetne komisije v šolskem letu 2010/2011 in načrtovanje dela predmetne skupine v prihodnjem šolskem letu.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradiva za nacionalno preverjanje znanja za učence dvojezičnih osnovnih šol,
- gradiva za spletno stran e-Ric za učitelje,
- gradivo za glasbeno *Olimpiado*,
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* in *Raschev merski model in nacionalno preverjanje znanja* (Državni izpitni center, 11. 1. 2011).

2.2.15 Predmetna komisija za likovno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za likovno vzgojo 10 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- priprave gradiva za izobraževanje likovnih pedagogov o nacionalnem preverjanju znanja v Koloseju,
- izobraževanja likovnih pedagogov o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 13. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- predstavitev banke nalog,
- pregled informacije o preizkusu znanja iz likovne vzgoje,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz likovne vzgoje ob koncu tretjega obdobja (dva kompleta),
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Sodelovanje z učitelji:

- izobraževanja likovnih pedagogov o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 13. 10. 2010).

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

2.2.16 Predmetna komisija za športno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za športno vzgojo 21 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- sodelovanje na izobraževanju učiteljev likovne vzgoje o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 13. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijskih tabel,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijskih tabel,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na uporabo FTP strežnika,
- predstavitev banke nalog,
- pregled specifikacijskih tabel odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- pregled informacije o preizkusu znanja iz športne vzgoje,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz športne vzgoje ob koncu tretjega obdobja (en komplet),
- prispevek za letno poročilo 2010/2011.

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2010/2011 je imela predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard 41 sej z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o delu predmetne komisije,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev o nacionalnem preverjanju znanja v Koloseju,
- izobraževanje učiteljev o nacionalnem preverjanju znanja (Kolosej, 21. 10. 2010),
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjega pregledovalca preizkusov znanja za nižji izobrazbeni standard pri slovenščini in matematiki za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja,
- pregled pripomb zunanjega pregledovalca preizkusov znanja za nižji izobrazbeni standard pri slovenščini, matematiki in družboslovju za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- poročanje o razširjeni seji Državne komisije,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja ob koncu drugega obdobja,
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja in vrednotenje preizkusov znanja ob koncu tretjega obdobja,
- podajanje ustnih informacij o vrednotenju znanja učiteljem, ki vrednotijo preizkuse znanja ob koncu drugega obdobja na šoli,
- priprava opisov dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine in matematike,
- priprava opisov dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine, matematike in družboslovja,
- pregled informacij o preizkusih znanja iz slovenščine, madžarščine in matematike za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja,
- pregled informacij o preizkusih znanja iz slovenščine, madžarščine, matematike, naravoslovja in družboslovja za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja,
- priprava prispevka za letno poročilo 2010/2011.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za izobraževanje učiteljev v prilagojenem izobraževanem programu z nižjim izobrazbenim standardom na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Državni izpitni center, 21. 10. 2010),
- poročilo o izobraževanju učiteljev v prilagojenem izobraževanem programu z nižjim izobrazbenim standardom na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Državni izpitni center, 21. 10. 2010),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine in matematike ob koncu drugega obdobja (dva kompleta),
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine, matematike in družboslovja ob koncu tretjega obdobja (štiri komplete),
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih skupinah,
- opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine in matematike,
- opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine in matematike in družboslovja,
- informacije o preizkusih znanja iz slovenščine, madžarščine in matematike ob koncu drugega obdobja,
- informacije o preizkusih znanja iz slovenščine, madžarščine, matematike, naravoslovja in družboslovja ob koncu tretjega obdobja,
- prispevek za letno poročilo 2009/2010.

Sodelovanje z učitelji:

- izobraževanje učiteljev na študijskih skupinah in
- izobraževanje učiteljev na posvetu o nacionalnem preverjanju znanja (Državni izpitni center, 21. 10. 2010).

Izobraževanje članov komisije:

- sodelovanje na izobraževanju *Opis statističnih parametrov* (Državni izpitni center, 11. in 12. 1. 2011).

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

V skladu s 66. členom Zakona o osnovni šoli in 4. členom Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli minister, pristojen za šolstvo, vsako leto določi tretji predmet, tako da septembra med obveznimi predmeti 8. in 9. razreda po predhodni pridobitvi mnenja Strokovnega Sveta RS za splošno izobraževanje izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja pri tretjem predmetu. Marca tekočega šolskega leta minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja na posamezni osnovni šoli.

Državni izpitni center je za šolsko leto 2010/2011 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenimi tretjimi predmeti za nacionalno preverjanje znanja in ga posredoval ministru šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo dobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja nacionalno preverjanje znanja iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta posamezni šoli je potekal po načelih naključnostnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale določenega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi trije tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanjih znanja. Ljudske univerze so bile združene v posebno skupino, tako da so bili tretji predmeti tudi v tej skupini zastopani enakovredno.

Na sliki 3.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni po slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1 Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah

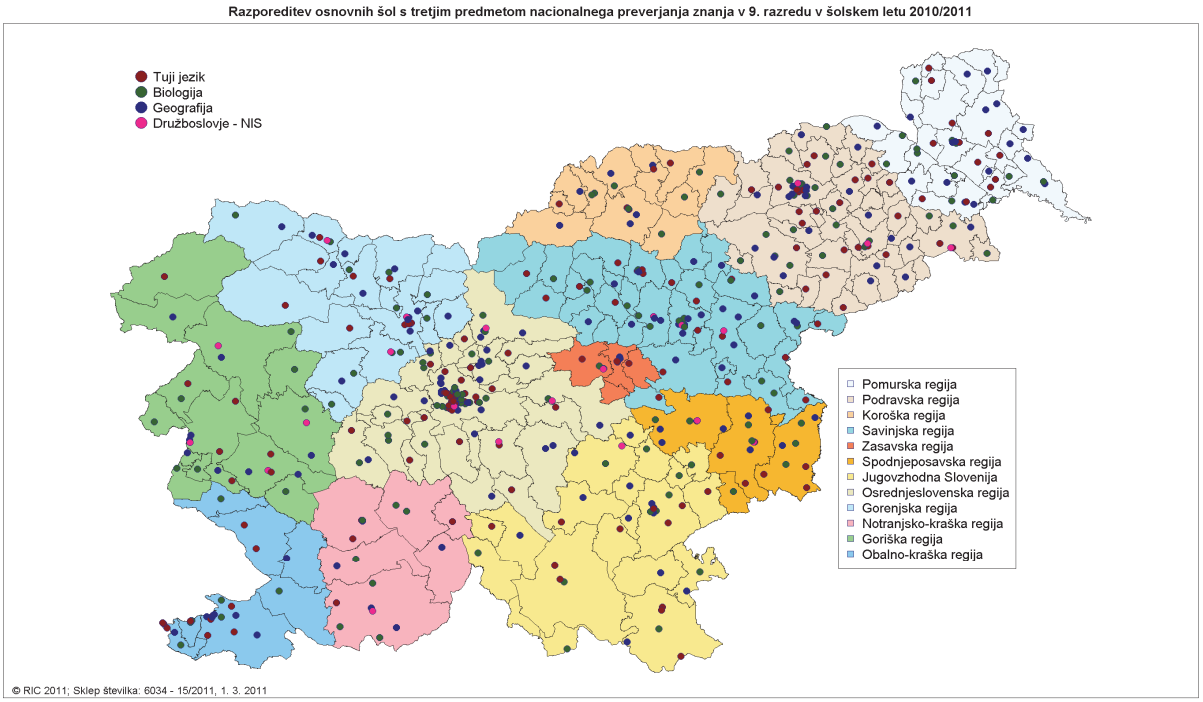

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

Državni izpitni center je gradivo za nacionalno preverjanje znanja pripravil v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto 2010/2011, in v skladu z Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2010/2011.

Avgusta leta 2010 je bilo pripravljeno in natisnjeno gradivo: *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše* (39 000 izvodov), prevod v italijanski jezik *Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori* (250 izvodov) in prevod v madžarski jezik *Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek* (250 izvodov), septembra gradivo za posvet predmetnih učiteljev osnovnih šol v Ljubljani (Kolosej), novembra *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2010/2011* (800 izvodov) in *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2010/2011* (800 izvodov) ter decembra *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2009/2010* (700 izvodov). Na spletni strani eRic so bile objavljene strukture preizkusov za predmete, ki so se izvajali na nacionalnem preverjanju znanja, po izvajanju pa preizkusi znanja in moderirana navodila za vrednotenje; junija so bili objavljeni *Opisi dosežkov učencev devetega razreda na nacionalnem preverjanju znanja 2011* in *Opisi dosežkov učencev šestega razreda na nacionalnem preverjanju znanja 2011*.

1. septembra 2010 je bil objavljen sklep ministra o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci devetega razreda opravljali nacionalno preverjanje znanja. Za leto 2011 so bili določeni: angleščina, nemščina, geografija in biologija. Priprava gradiva za preizkuse znanja iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, matematike, angleščine in nemščine (za drugo obdobje) ter angleščine, nemščine, geografije in biologije (za tretje obdobje) se je začela v oktobru, in sicer takoj po oddaji gradiva. Za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pa se je januarja začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in družboslovje (za tretje obdobje). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile predmetne komisije, je oblikoval strokovnjak oblikovalec v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta preverjanj, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne predmetne komisije, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

Za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja smo natisnili preizkuse znanja z barvnimi prilogami, obrazce za točkovanje in navodila za vrednotenje. Prevajanje preizkusov znanja iz matematike in navodil k nalogam pri tujih jezikih v italijanščino in madžarščino smo začeli v januarju, po 1. marcu 2011, ko je bil objavljen sklep ministra o določitvi šol, v katerih se bo preverjalo znanje iz določenega tretjega predmeta, pa smo prevedli še preizkuse znanja iz geografije ter navodila k nalogam pri angleščini. Za redni rok je bilo gradivo natisnjeno na podlagi števila učencev v devetem razredu, za naknadni rok pa na podlagi števila prijavljenih učencev. Za prenos je bilo shranjenih po pet preizkusov znanja s pripadajočimi prilogami v posebnih varnostnih vrečkah z oznako »Preizkus znanja – tajno«.

Za učence, ki so želeli povečano gradivo, smo pripravili: povečavo preizkusa s formata A4 na A3, preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf in pri rednem roku povečavo velikosti črk preizkusa z 11 na 18, pisava Arial (format A4). Za slepe učence smo pripravili prepis preizkusov v brajico in preizkus iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi so bili zapisani v obliki Latex.

Za redni rok smo natisnili: slovenščino (18 765 izvodov), italijanščino (50 izvodov), madžarščino (55 izvodov), matematiko (18 680 izvodov), angleščino (6070 izvodov), nemščino (300 izvodov), biologijo (6145 izvodov), geografijo (6220 izvodov), prevod matematike (50 izvodov) in prevod navodil k nalogam pri angleščini (50 izvodov) v italijanski jezik ter prevod matematike (125 izvodov) in geografije (125 izvodov) v madžarski jezik.

Za učence s posebnimi potrebami, ki niso potrebovali prilagoditve preizkusov znanja, smo v vrečko vložili po en preizkus znanja za slovenščino (902), italijanščino (2), madžarščino (2), angleščino (264), nemščino (31), matematiko (905), biologijo (317) in geografijo (290).

Za učence s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so bile pripravljene povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (46), matematiko (56), angleščino (11), biologijo (22) ter geografijo (16); povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18, pisava Arial (format A4) za slovenščino (230), italijanščino (1), matematiko (228), angleščino (63), biologijo (97), geografijo (71); preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf (slovenščina in angleščina) ter prilagoditev prilog za geografijo v črno-belo tehniko (3 izvode). Pripravili smo tudi zapis v brajici za slovenščino (2 izvoda) in angleščino (2 izvoda) ter matematiko na zgoščenki v obliki zapisa doc (2 izvoda). Za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom smo natisnili: slovenščino (125 izvodov), matematiko (125 izvodov) in družboslovje (125 izvodov). Po en preizkus znanja v vrečko smo pripravili za slovenščino (30), matematiko (30) in družboslovje (30). Pripravljene so bile tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 pri slovenščini (2), matematiki (1) in družboslovju (2) ter povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18, pisava Arial (format A4) za slovenščino (7), matematiko (7) in družboslovje (7).

Za naknadni rok smo maja natisnili: slovenščino (620 izvodov), italijanščino (5 izvodov), madžarščino (5 izvodov), matematiko (625 izvodov), angleščino (225 izvodov), nemščino (15 izvodov), biologijo (235 izvodov), geografijo (155 izvodov), prevod navodil k nalogam pri angleščini (5 izvodov) v italijanski jezik ter prevod matematike (10 izvodov) in geografije (5 izvodov) v madžarski jezik. Po en preizkus znanja v vrečko smo pripravili za slovenščino (18), madžarščino (1), angleščino (7), matematiko (15), biologijo (11) in geografijo (4). Pripravljene so bile tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 pri slovenščini (11), matematiki (10), angleščini (2) in biologiji (3).

Za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja, ki se izvaja samo v enem roku, smo natisnili preizkuse znanja: za slovenščino (16 095), italijanščino (45 izvodov), madžarščino (40 izvodov), matematiko (16 050 izvodov), angleščino (15 545 izvodov) in nemščino (550 izvodov). Pripravili smo tudi prevod matematike (45 izvodov) in navodil k nalogam pri angleščini (45 izvodov) v italijanski jezik ter matematike (75 izvodov), navodil k nalogam pri angleščini (40 izvodov) in nemščini (45 izvodov) v madžarski jezik. Za učence s posebnimi potrebami, ki niso potrebovali prilagoditve preizkusov znanja, smo v vrečko vložili po en preizkus znanja za slovenščino (563), madžarščino (1), matematiko (567), angleščino (537) in nemščino (22).

Za učence s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so bile pripravljene povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (27), angleščino (26), nemščino (2) in matematiko (40) in povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18, pisava Arial (format A4) za slovenščino (217), angleščino (215), nemščino (6) in matematiko (210) ter preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (1), angleščino (2) in matematiko (1). Za slepe učence smo pripravili prepis preizkusa za slovenščino (1) in nemščino (1) v brajico in preizkus znanja iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi so bili zapisani v obliki Latex (3).

Za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom smo natisnili: slovenščino (115 izvodov) in matematiko (110 izvodov). Po en preizkus znanja v vrečki je bil pripravljen za slovenščino (19) in matematiko (20). Pripravljene so bile povečave preizkusov s formata A4 na A3 pri slovenščini (1) in matematiki (1) ter povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18, pisava Arial (format A4) za slovenščino (1) in matematiko (1).

3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja so ne glede na vrsto izobraževalnega programa upravičeni učenci, ki so slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, ki imajo govorno-jezikovne motnje, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje in imajo odločbo o usmeritvi. Pravico do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja imajo tudi učenci, ki iz zdravstveno opravičljivih razlogov ne morejo izkazati svojega znanja na način, kot če teh razlogov ne bi bilo (npr. poškodbe, akutna bolezenska stanja idr.). Pravna podlaga za uveljavljanje pravice do prilagojenega izvajanja nacionalnega preverjanja znanja je odločba o usmeritvi v program vzgoje in izobraževanja oziroma zdravniško mnenje.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo nacionalno preverjanje znanja v skladu z Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja, ki so sestavni del Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli. Prijava učencev s posebnimi potrebami k nacionalnemu preverjanju znanja poteka prek šole in v sodelovanju s starši. Šola za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlaga prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*, ločeno za drugo in tretje obdobje). V ta namen je Državni izpitni center pripravil računalniški program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja nacionalnega preverjanja znanja, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov,
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje nacionalnega preverjanja znanja s pomočnikom (bralcem, razlagalcem, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje nacionalnega preverjanja znanja in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen na naslednje načine:

- gradivo, prevedeno v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk preizkusa znanja z 12 na 18, pisava Arial (format A4),
- preizkus znanja na zgoščenki v obliki zapisa pdf (program Acrobat za odpiranje),
- zvočni zapis nalog oziroma besedila na zgoščenki pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi zapisani v obliki Latex (program Word).

Učenec lahko pri preverjanju uporablja različne **posebne pripomočke**: računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojeni pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojeni pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, Slovar slovenskega knjižnega jezika, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili in list z matematičnimi obrazci, brez navedbe, za kaj se uporabljajo.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, ne vrednotijo se glasoslovne in naglasoslovne naloge, toleranca pri izpuščanju, dodajanju in zamenjavi črk, toleranca čitljivosti pisave idr.).

Navedene prilagoditve predstavljajo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, se iz leta v leto povečuje. Glede na to, da je nacionalno preverjanje znanja **ob koncu tretjega obdobja** za vse učence obvezno, si za utemeljitev te trditve poglejmo podatke za učence devetega razreda **v rednem roku**.

Preglednica 3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami, redni rok 2006–2011 (tretje obdobje)

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh učencev, ki so opravljali NPZ (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	892	4,6
2009	989	5,1
2010	1144	6,3
2011	1235	6,8

Slika 3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami v skupnem številu učencev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja, redni rok 2006–2011 (tretje obdobje)

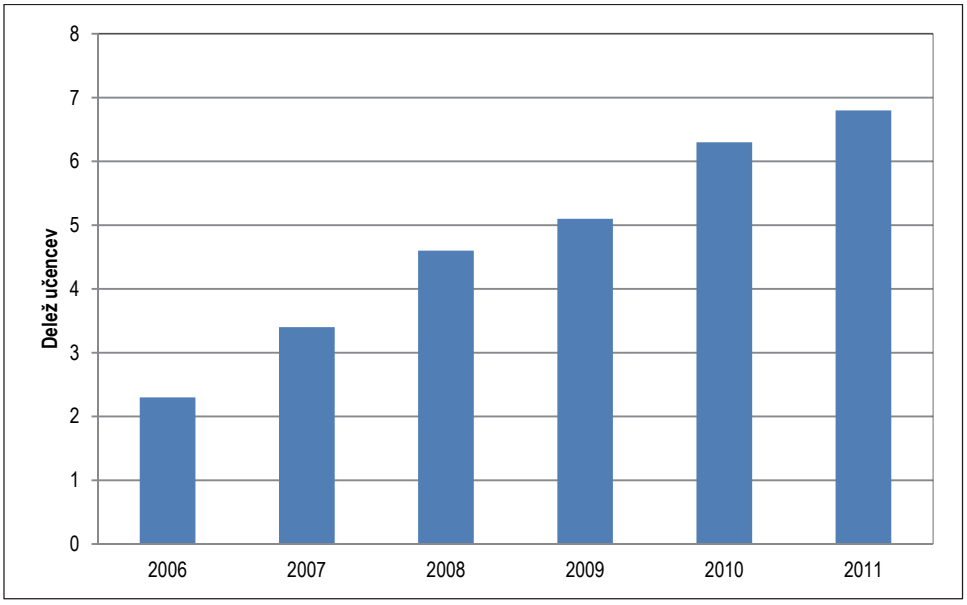

Kot je razvidno iz preglednice 3.1 in slike 3.2 je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 6,8 % leta 2011. V zadnjem letu se je število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja v rednem roku, povečalo za 91 učencev. Večji del povečanja števila učencev s posebnimi potrebami lahko pripišemo povečanju števila učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja. Število teh se je namreč v zadnjem letu povečalo za 33. Število učencev z ostalimi motnjami in primanjkljaji je iz leta v leto stabilno.

Tako se je ob koncu tretjega obdobja prilagojenega izvajanja nacionalnega preverjanja znanja v rednem roku udeležilo 1235 učencev s posebnimi potrebami iz 391 osnovnih šol.

Najpogostejše prilagoditve po motnjah, ki so jih bili deležni učenci ob koncu tretjega obdobja, so prikazane v preglednici 3.2.

Preglednica 3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (tretje obdobje, redni rok)

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj[1]
Prilagojeni način izvajanja	0	39	171	57	144	11	7	17	961	2	13	1221
Prilagojeni preizkus znanja	4	0	38	23	32	0	1	0	243	2	13	309
Uporaba posebnih pripomočkov	0	20	92	37	97	5	5	8	704	2	12	840
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	77	39	84	11	5	11	449	2	12	602
Skupaj	**4**	**39**	**173**	**60**	**148**	**12**	**7**	**18**	**984**	**2**	**13**	**1235**

Legenda:
BSL = barvno slepi učenci; ČVM = učenci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami; DOB = dolgotrajno bolni učenci; GIO = gibalno ovirani učenci; GJM = učenci z govorno-jezikovno motnjo; GLU = gluhi učenci; MAS = motnja avtističnega spektra; NGL = naglušni učenci; PPU = učenci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE = slepi učenci; SLV = slabovidni učenci.

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami s posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji ter prilagoditvami kaže, da je bilo med 1235 učenci s posebnimi potrebami največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni učenci in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Ti učenci imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja nacionalnega preverjanja znanja.

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ, sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Pregled vseh možnih prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja v rednem roku, kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja, pri matematiki 8666 in pri slovenščini 7229. Najmanj prilagoditev je bilo pri italijanščini (46) in madžarščini (2), oba predmeta tudi sicer opravlja majhno število učencev. Pri prilagoditvah tretjih predmetov je bilo največ zahtev po prilagoditvah pri biologiji (2729) in najmanj pri nemščini (199). Pri geografiji je bilo 2404 prilagoditev in pri angleščini 2005.

Pregled vrste prilagoditev pri vseh predmetih, razen pri nemščini, pokaže, da je bilo največ učencev, ki so želeli prilagojeni način izvajanja. Sledijo učenci, ki so uporabljali posebne pripomočke, in učenci s prilagojenim načinom vrednotenja. Najmanj je prilagoditev, vezanih na prilagojeni preizkus znanja. Pri nemščini je enako število učencev želelo prilagojeni način izvajanja in prilagojeni način vrednotenja, sledijo učenci, ki so želeli prilagojeni preizkus znanja, najmanj pa je učencev, ki so uporabljali posebne pripomočke.

Preglednica 3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami, redni rok 2009–2011 (drugo obdobje)

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh učencev, ki so opravljali NPZ (v %)
2009	734	4,9
2010	769	5,1
2011	818	5,5

Slika 3.3: Delež učencev s posebnimi potrebami v skupnem številu učencev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja, redni rok 2009–2011 (drugo obdobje)

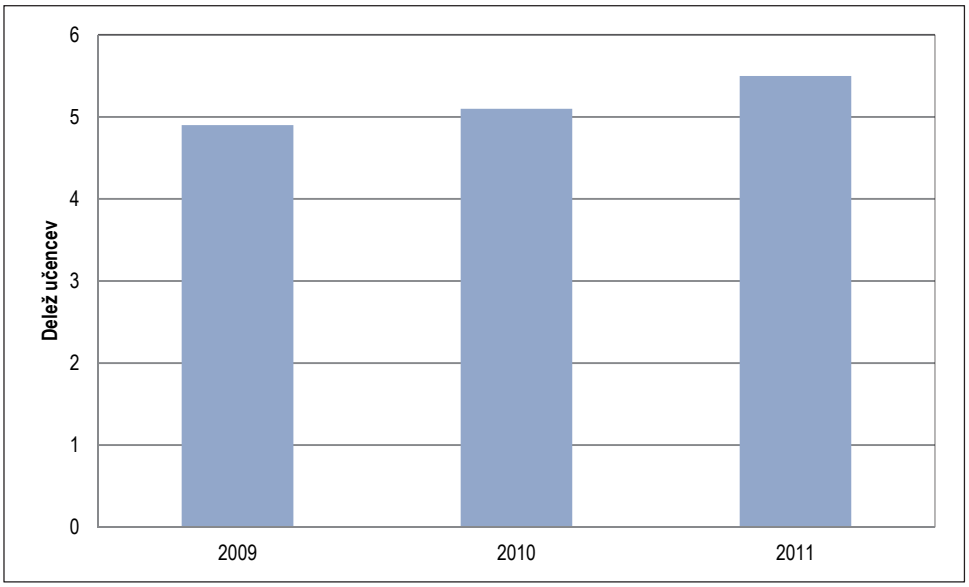

Nacionalno preverjanje znanja **ob koncu drugega obdobja** na celotni populaciji šestošolcev izvajamo tretje leto. Učenci se zanj odločajo prostovoljno, iz preglednice 3.3 je razvidno, da število učencev s posebnimi potrebami narašča. Tako je ob koncu drugega obdobja na prilagojeni način nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščina, nemščina) in matematike opravljalo 818 učencev na 332 osnovnih šolah ali 5,5 % vseh šestošolcev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja.

Najpogostejše prilagoditve po motnjah, ki so jih bili deležni učenci ob koncu drugega obdobja, so prikazane v preglednici 3.4.

Preglednica 3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (drugo obdobje, redni rok)

	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj[1]
Prilagojeni način izvajanja	21	146	30	139	5	6	11	609	3	9	812
Prilagojeni preizkus znanja	0	43	13	41	0	0	0	206	3	9	266
Uporaba posebnih pripomočkov	14	93	24	108	2	3	6	482	3	9	615
Prilagojeni način vrednotenja	0	67	22	94	4	3	8	338	3	8	466
Skupaj	**22**	**148**	**30**	**142**	**6**	**7**	**13**	**625**	**3**	**9**	**818**

Legenda:
ČVM = učenci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami; DOB = dolgotrajno bolni učenci; GIO = gibalno ovirani učenci; GJM = učenci z govorno-jezikovno motnjo; GLU = gluhi učenci; MAS = motnja avtističnega spektra; NGL = naglušni učenci; PPU = učenci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE = slepi učenci; SLV = slabovidni učenci.

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami s posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji in prilagoditvami kaže, da je bilo med učenci s posebnimi potrebami največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni učenci in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Ti učenci imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja nacionalnega preverjanja znanja.

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja nacionalnega preverjanja znanja. Sledili so jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Ob koncu tretjega obdobja se je prilagojenega izvajanja v **naknadnem roku** udeležilo 42 učencev iz 35 osnovnih šol.

Najpogostejše prilagoditve po motnjah, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane v preglednici 3.5.

Preglednica 3.5: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (tretje obdobje, naknadni rok)

	ČVM	DOB	GIO	GJM	PPU	SLV	Skupaj[1]
Prilagojeni način izvajanja	2	9	4	6	26	2	42
Prilagojeni preizkus znanja	0	3	3	1	8	2	13
Uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	1	4	3	2	17	2	26
Prilagojeni način vrednotenja	0	3	2	2	6	2	13
Skupaj	**2**	**9**	**4**	**7**	**26**	**2**	**42**

Legenda:
ČVM = učenci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami; DOB = dolgotrajno bolni učenci; GIO = gibalno ovirani učenci; GJM = učenci z govorno-jezikovno motnjo; PPU = učenci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLV = slabovidni učenci.

Pregled vseh možnih prilagoditev po predmetih kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja: pri slovenščini 132 in pri matematiki 117. Pri tretjih predmetih je bilo število prilagoditev naslednje: pri biologiji 52, pri angleščini 28 in pri geografiji 5.

Po letu 2009 je pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami prišlo do dveh bistvenih sprememb. Prva je ta, da je program *PrijaveKPP* omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem povezano izbiro mogočih prilagoditev pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja. Druga pa je ta, da so bile iz nabora mogočih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. Posledica je ta, da se zmanjšuje število učencev s posebnimi potrebami, ki pri nacionalnem preverjanju znanja zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 odstotkov vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja, je leta 2010 ta delež znašal samo 51 odstotkov; ob koncu tretjega obdobja je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo 70 odstotkov učencev s posebnimi potrebami, leta 2010 pa le še 49 odstotkov. Ugotovimo lahko, da so se podobni trendi ohranili tudi v letu 2011.

[1] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajni desni rubriki Skupaj pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

V šolskem letu 2010/2011 je predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard nadaljevala z ustaljenim načinom dela, ločeno je pripravljala gradiva za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja po vnaprej usklajenih izhodiščih in postopkih.

Analiza dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v šolskem letu 2009/2010

Predmetna komisija je analizo dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v šolskem letu 2009/2010 predstavila na izobraževanju, ki je potekalo 21. 10. 2010 na Državnem izpitnem centru. 32 učiteljem so bili v prvem delu srečanja predstavljeni dosežki učencev na državni ravni pri slovenščini, matematiki in naravoslovju ob koncu tretjega obdobja ter slovenščine in matematike ob koncu drugega obdobja. Primerjava dosežkov pri omenjenih predmetih na nacionalnem preverjanju znanja 2008, 2009 in 2010 je pokazala nekatere tendence v znanju učencev na državni ravni. Drugačen pogled na znanje in dosežke učencev je ponudila predstavitev opisov dosežkov ob koncu šestega in devetega razreda glede na izbrana območja. Praktično uporabo analiz nacionalnega preverjanja znanja oziroma možnost načrtovanja pouka s pomočjo odpisanih nalog nacionalnega preverjanja znanja so učitelji spoznali pri delu v delavnicah. V delavnicah za šesti razred so bile predstavljene izbrane rešene naloge. Iskali smo vzroke manj uspešnega reševanja posameznih nalog in nalogam določali parametre. Na koncu so učitelji sestavljali naloge različnega tipa, ki so preverjale isti cilj kot naloge v preizkusih znanja 2010. V delavnici za deveti razred so se učitelji seznanili s specifikacijskimi tabelami za področje matematike. Sledila je analiza nalog po parametrih in sestavljanje novih nalog z istim ciljem, vendar drugačnega tipa.

Priprava gradiva

Analize odpisanih nacionalnih preverjanj znanja in analize dosežkov v preteklih letih so potrdile primerno strukturo preizkusov znanja. V šolskem letu 2010/2011 se strukture preizkusov znanja tako niso spreminjale.

V šolskem letu 2010/2011 je komisija pripravila štiri komplete gradiva za preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja (en komplet slovenščine, matematike in dva kompleta družboslovja) in dva kompleta za preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja (en komplet slovenščine in matematike).

Pripravljeno gradivo smo na Državnem izpitnem centru prilagodili za učence s posebnimi potrebami. Nekateri učenci pa so za enakovredno izkazovanje znanja potrebovali zgolj prilagojeni način izvajanja nacionalnega preverjanja znanja oziroma prilagojeno vrednotenje.

Dodatne prilagoditve pri preverjanju znanja

Preglednica 3.6: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu tretjega obdobja

	SLO	MAT	DRU
Prilagojeni način izvajanja			
Podaljšani čas opravljanja preizkusa za 25, 50 in 100 odstotkov	33	35	34
Odmori med pisanjem	7	6	7
Opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem)	24	18	25
Opravljanje NPZ v posebnem (akustičnem) prostoru, prilagoditev opreme v prostoru	37	35	38
Prilagojeni način izvajanja – skupaj	**101**	**94**	**104**
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	**30**	**73**	**30**
Prilagojeno vrednotenje	**21**	**26**	**22**
Skupaj	**152**	**193**	**156**

Slika 3.4: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu tretjega obdobja

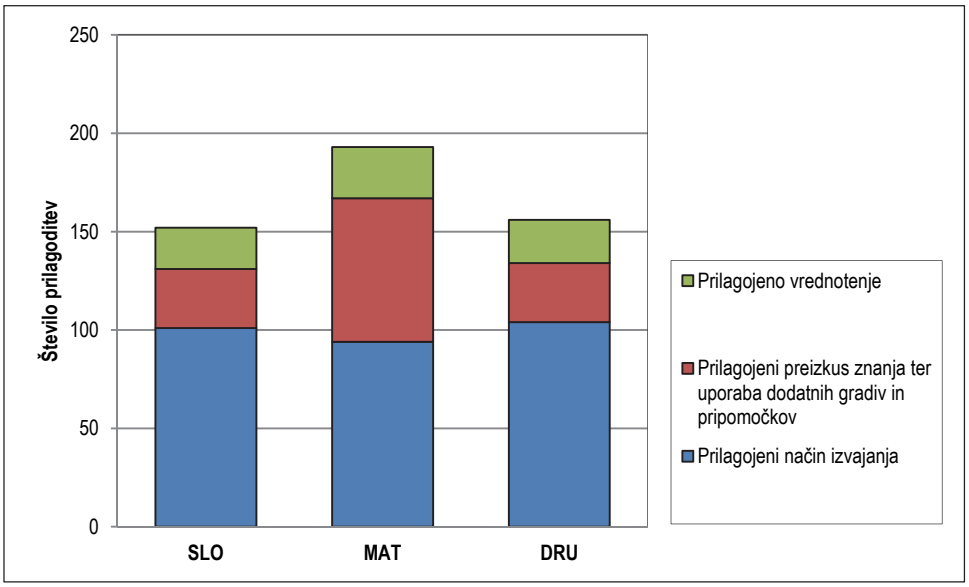

Trend zmanjševanja števila vseh vrst prilagoditev na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu **tretjega obdobja** se nadaljuje tudi v šolskem letu 2010/2011. V primerjavi s šolskim letom 2009/2010 se je delež vseh vrst prilagoditev pri vseh treh predmetih v letošnjem šolskem letu zmanjšal za 12,75 %, razmerje med vrstami prilagoditev med predmeti pa ostaja na ravni preteklega šolskega leta. Pri slovenščini in družboslovju je tudi v letošnjem šolskem letu največ učencev potrebovalo prilagojeni način izvajanja NPZ, pri matematiki pa je delež učencev, ki so imeli prilagojeni preizkus znanja in prilagojeno vrednotenje višje kakor pri slovenščini in družboslovju.

Preglednica 3.7: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu drugega obdobja

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja		
Podaljšani čas opravljanja preizkusa za 25, 50 in 100 odstotkov	19	17
Odmori med pisanjem	4	3
Opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem)	20	17
Opravljanje NPZ v posebnem (akustičnem) prostoru, prilagoditev opreme v prostoru	23	19
Prilagojeni način izvajanja – skupaj	**66**	**56**
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	**18**	**45**
Prilagojeno vrednotenje	**12**	**4**
Skupaj	**96**	**105**

Slika 3.5: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu drugega obdobja

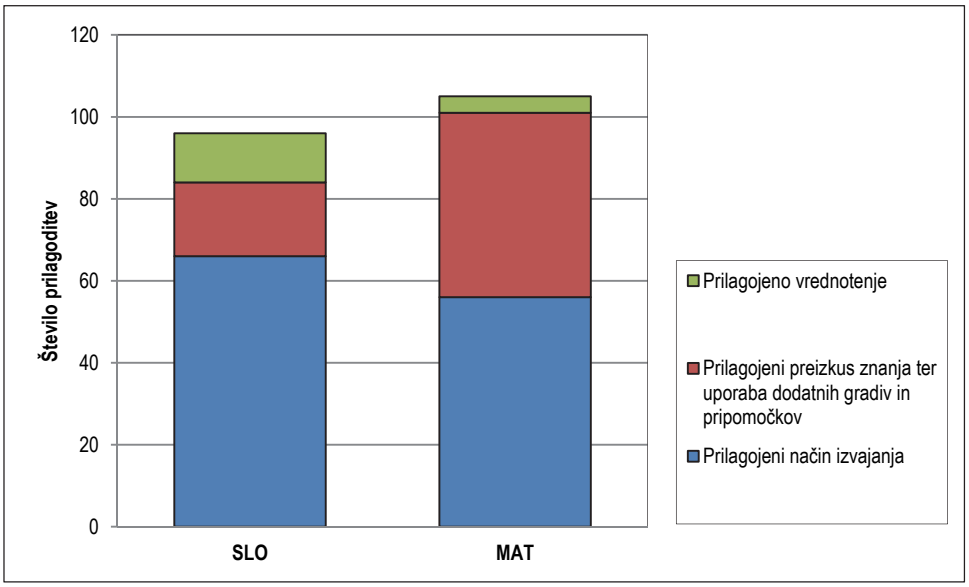

Delež vse vrst prilagoditev na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu **drugega obdobja** se je povečal za 19 %. Deloma je večje število prilagoditev posledica večjega števila učencev na nacionalnem preverjanju znanja, vendar kljub temu narašča število prilagoditev pri slovenščini in matematiki. Povečalo se je število učencev, ki so želeli opravljati nacionalno preverjanje znanja na prilagojeni način (slovenščina), in število učencev, ki so potrebovali prilagojeni preizkus znanja (matematika). Zmanjšalo se je samo število učencev, ki so imeli prilagojeno vrednotenje pri slovenščini.

Trend naraščanja števila prilagoditev iz šolskega leta 2008/2009 in 2009/2010 se torej nadaljuje tudi v šolskem letu 2010/2011.

Nacionalno preverjanje znanja 2010/2011

V šolskem letu 2010/2011 se je na nacionalno preverjanje znanja ob koncu **tretjega obdobja** prijavilo 92 učencev iz 28 šol. Preverjanje pa je opravljalo 88 učencev (56,9 % vseh učencev) iz matematike, iz slovenščine 86 učencev (53,7 % vseh učencev) in iz družboslovja 85 učencev (53,1 % vseh učencev). Pri nacionalnem preverjanju znanja so sodelovali učenci 25 šol. V primerjavi s preteklim šolskim letom se je število preverjanih učencev v tretjem obdobju nekoliko zmanjšalo, vendar pa delež preverjanjih učencev glede na vse učence v generaciji ostaja na približno enaki ravni.

Ob koncu **drugega obdobja** se je na nacionalno preverjanje znanja prijavilo 75 učencev iz 25 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 73 učencev (47,4 % vseh učencev) in iz matematike 72 učencev (46,7 % vseh učencev) iz 25 šol. Povečalo se je število učencev in delež preverjanih učencev glede na vse učence v generaciji, ki so opravljali preverjanje v tem in v preteklih šolskih letih.

Moderacije in vrednotenje preizkusov znanja

Predmetna komisija glede na pozitivne izkušnje iz preteklih let, ni spreminjala postopkov moderacije in vrednotenja preizkusov znanja ob koncu **tretjega obdobja**. V sodelovanju s štirimi pomočnicami glavne ocenjevalke je predmetna komisija rešila in pregledala prazne preizkuse znanja ter dopolnila navodila za vrednotenje. Po pregledu rešenih preizkusov znanja in zapisu sprejemljivih rešitev učencev so nastala moderirana navodila za vrednotenje. Moderacija pri različnih predmetih je pokazala, da kakovostna moderirana navodila za vrednotenje nastanejo lahko le, če sestavljavci že pri pripravi nalog veliko časa posvetijo razmišljanju o morebitnih odgovorih učencev. Nekaj več težav je imela predmetna komisija pri moderiranju navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz slovenščine. Z

žrebom je bil za nacionalno preverjanje znanja izbran starejši preizkus znanja, pri katerem sestavljavci še niso imeli dovolj izkušenj s pripravo polodprtih tipov nalog. Po moderacijah je predmetna komisija preizkuse znanja še ovrednotila.

Člani predmetne komisije, ki pripravljajo gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu **drugega obdobja**, so izvedli moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz slovenščine in matematike na podlagi fotokopiranih rešenih preizkusov znanja. V moderirana navodila je predmetna komisija dodala tudi splošna navodila za vrednotenje vseh nalog, popravne znake, navodila za izpolnjevanje obrazcev za točkovanje in navodila, kako naj učitelji ravnajo, če imajo težave pri vrednotenju. Državni izpitni center je moderirana navodila objavil na spletni strani eRic in eRic za učitelje, vrednotenje pa so opravili učitelji v šolah.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.8: Poizvedbe rednega roka – nižji izobrazbeni standard ob koncu tretjega obdobja

Predmet	Število učencev na NPZ	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
Slovenščina – NIS	86	8	9,3	večje število točk	2	25,0
				enako število točk	6	75,0
				manjše število točk	0	0
Matematika – NIS	88	3	3,4	večje število točk	0	0
				enako število točk	3	100
				manjše število točk	0	0
Družboslovje – NIS	85	4	4,7	večje število točk	1	25,0
				enako število točk	3	75,0
				manjše število točk	0	0
Skupaj	**259**	**15**	**5,79**	**večje število točk**	**3**	**20,0**
				enako število točk	**12**	**80,0**
				manjše število točk	**0**	**0**

Ob koncu **tretjega obdobja** so po vpogledih v vrednotene preizkuse znanja, ki so jih opravili učenci s starši in učitelji na šolah, potekale poizvedbe na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo. Poizvedbe so bile pri vseh treh odpisanih predmetih. Čeprav se je delež poizvedb glede na lansko šolsko leto močno povečal (v šolskem letu 2009/2010 je bilo 0,8 % poizvedb), se je samo v treh preizkusih znanja od 15 število točk po poizvedbah povečalo. Napake v treh preizkusih znanja so bile vsebinske. (pravilna odgovora točkovana kot nepravilna in netočkovana naloga). Večji delež poizvedb je bil neupravičen.

Vpogledi in poizvedbe v preizkuse znanja ob koncu **drugega obdobja** pa so potekali na šoli.

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

Odrasli, vključeni v osnovnošolsko izobraževanje, opravljajo nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja pod enakimi pogoji kakor učenci osnovnih šol v Sloveniji; nacionalno preverjanje znanja opravljajo v organizaciji, v katero so vključeni. Če niso redno vpisani, opravljajo nacionalno preverjanje znanja v kateri koli osnovni šoli oziroma organizaciji za izobraževanje odraslih, ki izvaja program osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

Preglednica 3.9 prikazuje predmete preverjanja in število odraslih, ki so v šolskem letu 2010/2011 preverjali svoje znanje v rednem in naknadnem roku nacionalnega preverjanja znanja.

Preglednica 3.9: Število odraslih na nacionalnem preverjanju znanja po predmetih preverjanja

Predmet	Število odraslih v rednem roku	Število odraslih v naknadnem roku
Slovenščina	178	4
Angleščina	31	0
Nemščina	5	0
Matematika	181	6
Biologija	76	3
Geografija	55	2

3.6 Dostava in zbiranje gradiva

3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole

1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je Državni izpitni center podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s *Koledarjem nacionalnega preverjanja znanja*, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za nacionalno preverjanje znanja, ki ga je moral podpisati ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na nazivnici sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, odgovornega za prevzem gradiva.
7. Šole so morale pri poštnem uslužbencu takoj reklamirati morebitno poškodovano vrečo ali zapiralko z nazivnico in skupaj z njim izpolniti zapisnik o poškodovani pošiljki.
8. Vrečo so šole odprle tako, da so zapiralko prerezale.
9. Poškodovano zapiralko z nazivnico so šole zavrgle, vrečo pa po dodatnih navodilih, ki so jih prejele z vsako pošiljko, shranile za vračanje gradiva ali vrnile poštnemu uslužbencu.
10. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo s seznama, priloženega k pošiljki.
11. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletnih strani Državnega izpitnega centra.
12. Državni izpitni center je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
13. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil Državnega izpitnega centra.

3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na Državni izpitni center je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s *Koledarjem nacionalnega preverjanja* znanja, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem nacionalnem preverjanju znanja ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Skupaj z gradivom je še isti dan ravnatelj ali njegov pooblaščenec poslal na Državni izpitni center fotokopije pripadajočih zapisnikov o poteku nacionalnega preverjanja znanja.
5. Gradivo so šole zapakirale v vreče in zaprle z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dveh izvodih in enega obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednjega dne dostavil na Državni izpitni center.

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Priprava na vrednotenje preizkusov znanja ob koncu tretjega obdobja se začne v januarju, ko ravnatelj imenuje učitelje, ki bodo vrednotili preizkuse znanja posameznih predmetov na nacionalnem preverjanju znanja, in seznam pošlje na območno enoto Zavoda RS za šolstvo. Ta na podlagi seznama učiteljev popravljalcev in prijav učencev na nacionalnem preverjanju znanja po šolah določi centre za vrednotenje. V letošnjem šolskem letu je Zavod RS za šolstvo za vrednotenje preizkusov znanja iz slovenščine, matematike in tretjih predmetov (geografije, biologije, angleščine in nemščine) določil 18 centrov za vrednotenje.

Pri pripravi in izvedbi vrednotenja preizkusov znanja poleg članov predmetnih komisij sodelujejo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev in ravnatelji šol. Pomočniki glavnega ocenjevalca se za svoje delo usposobijo na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca, ki ga organizira Državni izpitni center, Zavod RS za šolstvo pa v okviru priprav na nacionalno preverjanje znanja organizira tudi usposabljanje za ravnatelje in učitelje.

Ko učenci odpišejo preizkuse znanja, člani predmetnih komisij in pomočniki glavnih ocenjevalcev izvedejo moderacijo navodil za vrednotenje. Moderacijo opravijo na vzorcu rešenih preizkusov in dopolnijo navodila za vrednotenje, tako da vanje vključijo vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, zapišejo pa tudi primere neustreznih in nepravilnih odgovorov ter dodajo splošna navodila za vrednotenje posameznih nalog.

Na dan vrednotenja pri razlagi navodil in koordiniranju strokovnega dela vrednotenja preizkusov znanja poleg članov predmetnih komisij sodelujejo tudi pomočniki glavnega ocenjevalca; ti pred vrednotenjem učiteljem popravljalcem podrobno pojasnijo splošna navodila, navodila za vrednotenje posameznih nalog v preizkusu znanja, seznanijo jih z znaki za popravljanje, predstavijo obrazec za točkovanje in dajo tehnična navodila za izpolnjevanje le-tega. Med vrednotenjem vodijo delo učiteljev popravljalcev in dajejo pojasnila v zvezi s popravljanjem nalog in navodili za vrednotenje. O opravljenem vrednotenju napišejo poročilo.

3.7.1 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja na vseh centrih za vrednotenje poteka pod vodstvom pomočnikov glavnega ocenjevalca; njihovo število se pri posameznem predmetu določi glede na število centrov za vrednotenje, število učiteljev popravljalcev in število preizkusov znanja za popravljanje na določenem centru za vrednotenje. Pomočnike glavnega ocenjevalca med svetovalci Zavoda RS za šolstvo in učitelji v sodelovanju s predmetnimi komisijami izbere Državni izpitni center. Pomočnik je lahko

svetovalec Zavoda RS za šolstvo ali učitelj, ki ima izkušnje z vrednotenjem eksternega preverjanja znanja v osemletni osnovni šoli ali z vrednotenjem tekmovalnih nalog. Pomočnik je pogosto tudi učitelj, ki aktivno sodeluje ali vodi študijske skupine.

Naloge pomočnikov so naslednje:

- udeležba na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca,
- sodelovanje na moderaciji navodil za vrednotenje (v rednem in naknadnem roku),
- koordiniranje dela učiteljev popravljalcev med vrednotenjem na centrih za vrednotenje (v rednem in naknadnem roku),
- reševanje poizvedb na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo (v rednem in naknadnem roku),
- poročanje glavnemu ocenjevalcu o poteku vrednotenja in poizvedb,
- sodelovanje pri analizi dosežkov učencev.

Izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca so v šolskem 2010/2011 potekala v marcu in aprilu. Namenjena so bila seznanitvi pomočnikov s strukturo preizkusa znanja pri nekem predmetu, z navodili za vrednotenje posameznih tipov nalog, z znaki za popravljanje in označevanje odgovorov učencev v preizkusih znanja, z obrazcem za točkovanje in navodili za njegovo izpolnjevanje, z najpogostejšimi napakami učiteljev popravljalcev pri izpolnjevanju obrazca, pa tudi z organizacijo in izvedbo moderacije navodil za vrednotenje, s strokovnim vodenjem vrednotenja ter koordinacijo dela učiteljev na centrih za vrednotenje in s postopkom poizvedb. Pomočniki so bili seznanjeni tudi s tem, kako bo ovrednoteno njihovo delo in do katerih finančnih nadomestil so po pogodbi upravičeni.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **geografiji** je potekalo konec marca na Državnem izpitnem centru. Izobraževanja se je udeležilo 31 učiteljev, dva svetovalca Zavoda RS za šolstvo in šest članov predmetne komisije za geografijo. Svetovalca in 12 učiteljev je naloge pomočnika glavnega ocenjevalca že opravljalo v preteklih letih pri vrednotenju preizkusov znanja iz geografije, zgodovine ali državljanske in domovinske vzgoje ter etike. Ostali učitelji so se za naloge pomočnika glavnega ocenjevalca usposabljali prvič. Program izobraževanja je vključeval predstavitev teoretičnih vsebin in praktično delo. Teoretične vsebine je predstavil glavni ocenjevalec v sodelovanju z ostalimi člani predmetne komisije in višjo svetovalko za zunanje preverjanje znanja na Državnem izpitnem centru. Praktični del izobraževanja pa so pomagali izpeljati pomočniki, ki so izobraževanje in postopke vrednotenja opravljali že v preteklih letih. Simulacija vseh postopkov vrednotenja (moderacije, vrednotenja, poizvedb) je potekala s prilagojenimi in odpisanimi preizkusi znanja, pripravljenimi posebej za to izobraževanje. Udeleženci so izrazili zadovoljstvo z izvedbo izobraževanja in posredovanim znanjem ter izkušnjami.

Pri **biologiji** se je izobraževanja udeležilo 37 učiteljev in dva svetovalca Zavoda RS za šolstvo. 12 učiteljev je bilo prvič na izobraževanju. Po uvodnem pozdravu predsednice predmetne komisije je glavna ocenjevalka pomočnikom najprej razložila potek nacionalnega preverjanja znanja s poudarkom na postopkih, pri katerih sodelujejo pomočniki. Nato je predstavila strukturo preizkusa, pripadajoči mrežni diagram in obrazec za točkovanje. Sledilo je izpolnjevanje obrazca za točkovanje in uporaba znakov za označevanje odgovorov učencev v preizkusih znanja. Glavna ocenjevalka je opozorila na najpogostejše napake, ki so se pojavljale pri zadnjem vrednotenju, in na posebnosti pri vrednotenju nekaterih nalog. Člani predmetne komisije in pomočniki so skupaj oblikovali tudi splošne dogovore o vrednotenju nalog. Pomočniki so vse potrebno gradivo za predstavitev navodil za vrednotenje učiteljem popravljalcev prejeli v elektronski obliki.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **angleščini** je potekalo 11. aprila 2011 na Državnem izpitnem centru. Poleg predmetne komisije za angleščino se ga je udeležilo 34 pomočnikov glavne ocenjevalke, od tega jih je 11 to nalogo opravljalo prvič. Izobraževanje sta vodili glavna ocenjevalka in višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja na Državnem izpitnem centru. Glavna ocenjevalka je pomočnike seznanila s potekom moderacije in vrednotenja, predstavila spremembe v strukturi preizkusa, nove kriterije za pisno sporočanje in navodila za popravljanje preizkusov znanja. Višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja je pomočnikom podala splošne informacije in natančna navodila glede izpolnjevanja obrazcev za točkovanje. Pomočniki so vse potrebno gradivo prejeli v tiskani in elektronski obliki.

Usposabljanje pomočnikov za vrednotenje in za reševanje poizvedb v rednem in naknadnem roku pri drugih predmetih preverjanja (**slovenščina, matematika, nemščina**) je potekalo na dan moderacije navodil za vrednotenje rednega roka.

3.7.2 Moderacije navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pojavijo v vzorcu rešenih preizkusov znanja. Velikost vzorca za moderacijo navodil vsako leto posebej določi in izbere Ric. Moderacijo navodil ob koncu drugega obdobja izvede predmetna komisija, moderacije navodil ob koncu tretjega obdobja pa se poleg članov predmetnih komisij udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev (svetovalci Zavod RS za šolstvo in učitelji osnovnih šol).

Po moderaciji predmetna komisija vnese popravke v navodila za vrednotenje. Moderirana navodila poleg rešitev nalog in točkovnika vsebujejo tudi splošna navodila za vrednotenje nalog, navodila za označevanje napak v preizkusih znanja in navodila za izpolnjevanje obrazca za točkovanje, pri slovenščini, italijanščini, madžarščini, angleščini in nemščini, pa tudi opisnike in kriterije za vrednotenje pisnih izdelkov učencev.

Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja. Navodila so v roku, ki je določen s *Koledarjem nacionalnega preverjanja znanja*, objavljena na eRicu in eRicu za učitelje. Učitelji popravljalci, ki vrednotijo preizkuse znanja ob koncu tretjega obdobja na centrih za vrednotenje, prejmejo en izvod tiskanih moderiranih navodil tudi na dan vrednotenja preizkusov znanja.

Moderacije navodil za vrednotenje ob koncu drugega obdobja – redni rok

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja ob koncu drugega obdobja pri **slovenščini, matematiki, angleščini in nemščini** so na Ricu opravili člani predmetnih komisij.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **madžarščine** je potekala na Dvojezični osnovni šoli I Lendava. Učitelji madžarščine so v sodelovanju s predsednico in glavno ocenjevalko predmetne komisije za madžarščino pregledali rešene preizkuse učencev šestega razreda in navodila za vrednotenje dopolnili z dodatnimi strokovno sprejemljivimi odgovori učencev.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine** je potekala na območni enoti Zavoda RS za šolstvo v Kopru. Učitelji italijanščine z osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom so v sodelovanju z glavnim ocenjevalcem in predmetno komisijo pregledali rešene preizkuse učencev šestega razreda in dopolnili navodila za vrednotenje.

Moderacije navodil za vrednotenje ob koncu tretjega obdobja – redni rok

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **slovenščine** ob koncu tretjega obdobja je predmetna komisija za slovenščino izvedla v sodelovanju z 42 pomočniki glavne ocenjevalke. Prisotni so pregledali preizkus znanja, navodila za vrednotenje in vzorec rešenih preizkusov znanja. Vsak pomočnik je pregledal po 12 rešenih preizkusov. Nemoderirano različico navodil so nato dopolnili z dodatnimi strokovno sprejemljivimi odgovori učencev. Moderacijo je vodila glavna ocenjevalka za slovenščino, ki je potrdila končno različico moderiranih navodil za vrednotenje. Po koncu moderacije je glavna ocenjevalka pomočnike seznanila s potekom vrednotenja in jim dala navodila za popravljanje preizkusov znanja in za izpolnjevanje obrazca za točkovanje.

Moderaciji navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine in madžarščine** sta potekali na dan vrednotenja preizkusov znanja na centrih za vrednotenje, za italijanščino v Izoli, za madžarščino pa v Murski Soboti. Pred vrednotenjem sta glavna ocenjevalca obeh komisij seznanila učitelje popravljalce s preizkusom znanja in navodili za vrednotenje, po pregledu rešenih preizkusov pa zabeležila vse dodatne pravilne rešitve učencev. Ustrezne dopolnitve sta vnesla v elektronsko različico navodil za vrednotenje in jo poslala višji svetovalki za zunanje preverjanje znanja na Ricu.

Predmetna komisija za **angleščino** je na moderacijo navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja povabila 34 pomočnikov glavne ocenjevalke. Pod vodstvom glavne ocenjevalke za angleščino so pomočniki pregledali vzorec rešenih preizkusov učencev (400 preizkusov) in dopolnili nemoderirano različico navodil z dodatnimi strokovno sprejemljivimi odgovori. V moderirano različico navodil so vključili tudi nekaj primerov nalog pisnega sporočanja ter ob njih zapisali točke in utemeljitve za vsak kriterij vrednotenja (vsebina, besedišče, slovnica, zgradba besedila).

Moderacije navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz **nemščine** so se udeležile članice predmetne komisije. Pregledale so rešene preizkuse znanja in izpisale strokovno sprejemljive rešitve učencev, ki niso bile zapisane v nemoderiranih navodilih za vrednotenje. Izpisale so tudi primere napačnih rešitev učencev, na katere so potem opozorile v moderiranih navodilih, ki so jih prejeli učitelji popravljalci.

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz **matematike** je pripravila in izvedla predmetna komisija skupaj s pomočniki glavnega ocenjevalca (4 svetovalci Zavoda RS za šolstvo in 39 učiteljev). V uvodnem delu je glavni ocenjevalec pomočnikom dal navodila za delo na centru za vrednotenje. Sledila je predstavitev navodil za izpolnjevanje obrazca za točkovanje. Predmetna komisija je pregledala vzorec rešenih preizkusov znanja in poiskala dodatne možne in strokovno pravilne odgovore ter jih dopisala v navodila za vrednotenje. Člani predmetne komisije so skupaj s pomočniki nato znova pregledali in potrdili moderirana navodila za vrednotenje.

Pri moderaciji navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz **biologije** so člani predmetne komisije in pomočniki glavne ocenjevalke (2 svetovalca Zavoda RS za šolstvo in 37 učiteljev) najprej rešili prazen preizkus znanja, pregledali navodila za vrednotenje in vzorec rešenih preizkusov znanja. Vsak pomočnik je pregledal po 10 preizkusov znanja. V navodila za vrednotenje so nato vnesli vse tiste rešitve učencev, ki jih v prvotnih navodilih niso predvideli, pa so se izkazale za pravilne. Člani predmetne komisije in pomočniki so potrdili končno različico moderiranih navodil za vrednotenje. Glavna ocenjevalka je pomočnike znova seznanila z znaki za označevanje napak v preizkusih znanja in z obrazcem za točkovanje. Sledila so navodila za opis njihovih nalog med vrednotenjem.

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **geografije** je izvedla predmetna komisija v sodelovanju s 33 pomočniki glavnega ocenjevalca in dvema svetovalcema Zavoda RS za šolstvo. Vsi udeleženci so dan ali dva pred moderacijo rešili prazen preizkus znanja in se tako strokovno pripravili na moderiranje posameznih nalog v preizkusu. Boljša priprava pomočnikov na moderacijo je časovno nekoliko podaljšala vpisovanje strokovno pravilnih odgovorov učiteljev v navodila za vrednotenje. Vseh predlaganih in zapisanih odgovorov pomočniki kasneje niso našli pri pregledu 500 rešenih preizkusov znanja. V navodila za vrednotenje so dopisali tudi nekatere nepravilne odgovore učencev in opombe oziroma dodatna navodila za vrednotenje posameznih nalog. Po tehničnem oblikovanju so nastala moderirana navodila za vrednotenje.

Moderacije navodil za vrednotenje in vrednotenje ob koncu tretjega obdobja – naknadni rok

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja naknadnega roka je potekala na dan vrednotenja na Ricu. Pri slovenščini, matematiki, biologiji in geografiji so se moderacije udeležili člani predmetnih komisij in pomočniki glavnega ocenjevalca, predvideni za reševanje poizvedb v naknadnem roku; pri angleščini je moderacijo in vrednotenje naknadnega roka opravila predmetna komisija, pri nemščini pa glavna ocenjevalka.

Predmetna komisija za **slovenščino** je na moderacijo navodil za vrednotenje povabila nekatere pomočnike glavne ocenjevalke. Prisotni so naprej pregledali rešene preizkuse učencev in dopolnili nemoderirana navodila za vrednotenje. Moderacijo je vodila glavna ocenjevalka, ki je potrdila končno različico moderiranih navodil za vrednotenje. Na podlagi te so člani predmetne komisije in pomočniki glavne ocenjevalke ovrednotili 187 preizkusov znanja iz slovenščine.

Moderacijo in vrednotenje naknadnega roka iz **matematike** so izvedli člani predmetne komisije z 10 pomočniki (6 učiteljev in 4 svetovalci Zavoda RS za šolstvo). Na podlagi pregledanih rešenih preizkusov so dopolnili navodila za vrednotenje preizkusov in nato ovrednotili 181 preizkusov naknadnega roka.

Pri moderaciji navodil za vrednotenje naknadnega roka iz **biologije** so člani predmetne komisije pregledali vzorec rešenih preizkusov in uskladili dodatne možne odgovore in rešitve v navodilih za vrednotenje. Sledilo je vrednotenje 84 preizkusov naknadnega roka.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja naknadnega roka iz **geografije** je potekala sočasno z vrednotenjem preizkusov. Glavni ocenjevalec je članom predmetne komisije in štirim pomočnikom glavnega ocenjevalca predstavil naloge in predvidene rešitve. Udeleženci so hkrati pregledovali in vrednotili odgovore učencev, nato pa izpolnili obrazce za točkovanje. Dodatno sprejemljive odgovore učencev je predmetna komisija zapisala v moderirana navodila za vrednotenje.

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja naknadnega roka iz **angleščine** so hkrati z vrednotenjem izvedli člani predmetne komisije. Pregledali so 68 preizkusov znanja in dopolnili nemoderirano različico navodil, nato pa vse preizkuse ovrednotili.

Pri **nemščini** je bilo v naknadnem roku treba ovrednotiti le štiri preizkuse znanja; to delo je opravila glavna ocenjevalka, ki je dopolnila tudi navodila za vrednotenje.

3.8 Poročilo Zavoda RS za šolstvo o usposabljanju ravnateljev in učiteljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja ter poteku vrednotenja preizkusov znanja

Usposabljanje učiteljev in ravnateljev za nacionalno preverjanje znanja je postalo že del običajnega dela sodelavcev Zavoda RS za šolstvo z učitelji in ravnatelji. Poudarek dela z učitelji je na problemu, kako interpretirati dosežke učencev na konkretni šoli oziroma oddelku z vidika uporabnosti za učence, učitelje, šolo in starše. Gre za premik od statistične analize na analizo kakovosti znanja po področjih oziroma taksonomskih stopnjah ali ugotovitvah, ki jih lahko s pomočjo statističnih podatkov in opisa območij znanja izpelje učitelj. Delo z ravnatelji se je to leto še bolj osredotočilo na možnosti kakovostne analize na ravni šoli, in to ne samo rezultatov devetega, temveč tudi šestega razreda.

Posebnost nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/11 je bila, da so bili razpisani trije tretji predmeti (biologija, geografija in tuji jezik). Kot tuji jezik se je v manjšem obsegu pisala tudi nemščina, ki je kot prvi tuji jezik nekoliko bolj zastopana v severovzhodnem delu Slovenije.

Zavod RS za šolstvo na podlagi sodelovanja z učitelji in ravnatelji ugotavlja, da se oboji zavedajo pomena analize in interpretacije dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja. Vse več je šol, ki opravijo ustrezno analizo z vidika kakovostne povratne informacije, pri čemer ne gre samo za primerjavo znanja učencev šole s slovenskim povprečjem, temveč tudi za ugotavljanje njihovih močnih in šibkih področij in skladno s tem ustrezno informacijo za učence in starše. Vse več je tudi učiteljev, ki na podlagi analize nacionalnega preverjanja znanja ugotavljajo, na katerih področjih in v kakšni smeri bi lahko izboljšali poučevanje, da bi učenci dosegli višje ravni znanja.

Usposabljanje ravnateljev je potekalo po organizacijskih enotah (OE) Zavoda RS za šolstvo. Izvajali so ga predstojniki območnih enot Zavoda RS za šolstvo v sodelovanju s svetovalci predmetov, ki so se preverjali, in predstavniki Državnega izpitnega centra. Tematiki nacionalnega preverjanja znanja sta bili namenjeni dve od skupno štirih srečanj.

Tako so tematiko nacionalnega preverjanja znanja (*Nacionalno preverjanje znanja v sklopu vloge in naloge strokovnih delavcev na šoli*) obravnavali na drugem srečanju, ki je potekalo večinoma v decembru 2010. O nacionalnem preverjanju znanja so ravnatelji govorili tudi na regionalnih srečanjih o *Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju*, ki so potekala v tem času.

Obširneje so o nacionalnem preverjanju znanja govorili na tretjem srečanju predstojnikov z ravnatelji, ki je potekalo februarja, marca ali aprila 2011. Namen srečanja je bil ravnatelje natančno seznaniti s potekom nacionalnega preverjanja na ravni države in na ravni posamezne šole. Na srečanju je sodeloval predstavnik Rica, ki je predstavil nekatere letošnje novosti v zvezi s poenostavitvami postopkov, ki so jih ravnatelji zelo pozitivno sprejeli. Ravnatelji so izvedeli tudi, na koga se lahko obrnejo v primeru težav pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja.

Predstojniki so ravnatelje opozorili na to, da morajo zagotoviti ustrezno število učiteljev popravljalcev za vrednotenje preizkusov. Opozorili smo jih tudi na to, da morajo preizkuse učiteljev, ki se ne udeležijo vrednotenja, ovrednotiti drugi učitelji njihove območne enote in da se zaradi tega lahko zelo poveča število preizkusov, ki jih mora ovrednotiti posamezni učitelj.

Usposabljanju učiteljev za nacionalno preverjanje znanja sta bila namenjena prvi (spletni) in drugi (osebni) sklic učiteljev na študijskih srečanjih, ki sta potekala jeseni 2010 in spomladi 2011. Izvajalci študijskih srečanj so bili svetovalci določenih predmetnih skupin na Zavodu RS za šolstvo, svetovalci, ki so člani predmetnih komisij Rica, in učitelji – člani teh komisij. Zlasti spletni sklic je ponujal možnost daljše razprave v obliki foruma in s tem tudi izmenjave mnenj med učitelji.

Učitelji so se na študijskih skupinah seznanili s strukturo preizkusov znanja in nalog (preverjanimi tematskimi sklopi, cilji, taksonomskimi stopnjami idr.), dobili so lahko dodatna pojasnila o tem, kako oblikovati dodatne informacije za učence in starše in odgovore na zastavljena vprašanja.

Zaradi ponavljajočih napak pri vrednotenju, ki so povsem tehnične narave (izpolnjevanje obrazcev za točkovanje), so svetovalci opozorili tudi na ta vidik, na katerega neposredno resda ni mogoče vplivati, lahko pa svetovalci skušajo prepričati učitelje, da je ta del vrednotenja prav tako pomemben in ga je nujno opraviti.

Program izobraževanja na študijskih srečanjih je bil enoten, a so ga svetovalci glede na potrebe učiteljev izvajali s poudarki na različnih vsebinah in se prilagajali možnostim, ki jih ponuja spletni sklic (daljše časovno obdobje). V tej zvezi je opaziti razliko v izkušnjah iz nacionalnega preverjanja znanja pri učiteljih predmetov, ki se preverjajo vsako leto, in učiteljih tistih predmetov, ki se preverjajo z večletnimi presledki.

3.8.1 Vrednotenje preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov znanja ob koncu tretjega obdobja

Vrednotenje preizkusov znanja je potekalo na sedemnajstih centrih vrednotenja (CV), t.j. na osnovnih šolah, s katerimi je bilo dogovorjeno, da bo pri njih potekalo vrednotenje (šole navedene v preglednicah). Predmeti so se vrednotili po koledarju nacionalnega preverjanja znanja: 10. maja matematika, 11. maja slovenščina, italijanščina in madžarščina, 13. maja biologija in geografija ter 16. maja angleščina in nemščina.

Na centru za vrednotenje se vrednotijo preizkusi vseh preverjanih predmetov . Izjema so bili preizkusi jezikov narodnosti (italijanščina in madžarščina), ki so se vrednotili na centru za vrednotenje v Kopru oziroma v Murski Soboti in preizkusi učencev s posebnimi potrebami, ki so se vrednotili na centru za vrednotenje LJ5 – Osnovna šola Antona Martina Slomška na Vrhniki. Preizkuse učencev, ki obiskujejo šole z nižjim izobrazbenim standardom, so ovrednotili člani posameznih predmetnih komisij na Ricu.

Skupno se je vrednotenja udeležilo 3590 učiteljev (leta 2010 3366), ki so ovrednotili 53 140 preizkusov (leta 2010 54 214). Najvišji delež učiteljev vrednoti preizkuse znanja iz slovenščine in matematike (po 28,1 %); oba predmeta sta stalna in se preverjata na vseh šolah, tretji predmeti so manj zastopani, zlasti nemščina (kot prvi tuji jezik), katero je vrednotilo 57 učiteljev. Skladno s številom preizkusov in udeleženih učiteljev na vrednotenju se je gibalo tudi povprečno število preizkusov na učitelja (preglednica 1); najnižje je bilo pri tretjih predmetih, kjer sta izstopali nemščina (4,4) in angleščina (7,4), povprečno število pa ni bilo visoko niti pri biologiji (12,3) in geografiji (14,7), a se je pri slednji močno razlikovalo po centrih vrednotenja (dejansko med 9 in 24 preizkusov), kar je povečini posledica različne udeležbe učiteljev. Najvišje povprečje je bilo pričakovano pri slovenščini (18,6) in matematiki (18,8), a tudi tu z znatnimi razlikami med centri vrednotenja (dejansko med 15 in 23 preizkusov). Nekoliko nižje je bilo povprečno število preizkusov na učitelja v centru na Vrhniki, kjer so se vrednotili preizkusi učencev s prilagoditvami. Glede na dosedanje izkušnje velja razmisliti o načinih za enakomernejšo obremenitev učiteljev na vrednotenju.

Udeležba učiteljev je bila po centrih za vrednotenje različna, a pri vseh predmetih nad 90 % (preglednica 3.10). Opazna je razlika pri obeh stalnih predmetih (slovenščina in matematika), kjer je bila udeležba na državni ravni okoli 96 %, pri tretjih predmetih pa okoli 91 ali 92 %. Pri jezikih narodnosti (italijanščina in madžarščina) in nemščini udeležba ni tako pomembna, saj je bilo število preizkusov manjše. Udeležba po centrih za vrednotenje oziroma po predmetih se je gibala v glavnem nad 80 %, ponekod pa je bila tudi nad 100 %, kar pomeni, da je bilo več udeleženih kot prijavljenih učiteljev. Kot nizko lahko označimo udeležbo na centru za vrednotenje v Izoli, kjer je bilo na dan vrednotenja prisotnih le 57 % učiteljev geografije in 69 % učiteljev biologije. Prav zaradi omenjenega izpada se je število preizkusov znanja iz geografije na učitelja popravljalca zvišalo na 23 ali 24 preizkusov. Ker tudi na podlagi izkušenj z drugih centrov za vrednotenje ugotavljamo, da je prisotnost učiteljev zelo pomembna, velja v bodoče razmisliti o možnostih za zagotovitev višje in zanesljivejše udeležbe učiteljev na vrednotenju.

Preglednica 3.10: Število učiteljev in preizkusov znanja na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (1. del)

CENTER ZA VREDNOTENJE	SLO			ITL			MDŽ			MAT		
	prisotni	preizkusi	preizkusi povpr.	prisotni	preizkusi	preizkusi povpr.	prisotni	preizkusi	pr. povpr.	prisotni	preizkusi	preizkusi povpr.
LJ 1 OŠ Polje	65	1420	21,8							68	1500	22,1
LJ 2 OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana	65	1350	20,8							66	1350	20,5
LJ 3 OŠ Dragomelj	65	1350	20,8							63	1350	21,4
LJ 4 OŠ Gradec, Litija	37	750	20,3							34	700	20,6
OE LJ*	**232**	**4870**	**21,0**							**231**	**4900**	**21,2**
LJ 5 OŠ Anton Martina Slomška, Vrhnika	46	553	12,0							47	476	10,1
MB 1 OŠ Kamnica	82	1440	17,6							82	1351	16,5
MB 2 OŠ Franja Žgeča, Dornava	75	1350	18,0							82	1366	16,7
OE MB	**157**	**3343**	**21,3**							**164**	**2717**	**16,6**
CE 1 IV. OŠ Celje	52	1090	21,0							56	1200	21,4
CE 2 OŠ Lava	56	1200	21,4							50	1180	23,6
OE CE	**108**	**2290**	**21,2**							**106**	**2380**	**22,5**
KR 1 OŠ Prežihovega Voranca, Jesenice	27	570	21,1							31	600	19,4
KR 2 OŠ Antona Tomaža Linharta, Radovljica	27	600	22,2							30	591	19,7
KR3 OŠ Matije Čopa, Kranj	33	700	21,2							39	750	19,2
OE KR	**87**	**1870**	**21,5**							**100**	**1941**	**19,4**
NM 1 OŠ Mirana Jarca, Črnomelj	49	840	17,1							50	840	16,8
NM 2 OŠ Leskovec	51	750	14,7							45	750	16,7
OE NM	**100**	**1590**	**15,9**							**95**	**1590**	**16,7**
OE KP (KP 1 OŠ Vojke Šmuc, Izola)	**60**	**1050**	**17,5**	**3**	**41**	**13,7**				**55**	**1091**	**19,8**
OE MS (MS 1 OŠ I Murska Sobota)	**69**	**1050**	**15,2**				**6**	**45**	**7,5**	**62**	**1161**	**18,7**
OE NG (NG 1 OŠ Frana Erjavca)	**44**	**880**	**20,0**							**46**	**880**	**19,1**
OE SG (SG 1 OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem)	**43**	**680**	**15,8**							**40**	**600**	**15,0**
Skupaj	**946**	**17623**	**18,6**	**3**	**41**	**13,7**	**6**	**45**	**7,5**	**946**	**17736**	**18,7**

SLO = slovenščina, ITL = italijanščina, MDŽ = madžarščina, MAT = matematika, BIO = biologija, GEO = geografija, TJA = tuji jezik angleščina, TJN = tuji jezik nemščina.

*Brez LJ 5.

Preglednica 3.11: Število učiteljev in preizkusov znanja na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (2. del)

CENTER ZA VREDNOTENJE	BIO			GEO			TJA			TJN		
	prisotni	preizkusi	preizkusi povpr.	prisotni	preizkusi*	preizkusi povpr.	prisotni	preizkusi	pr. povpr.	prisotni	preizkusi	preizkusi povpr.
LJ 1 OŠ Polje	24	475	19,8	27	490	18,1	63	500	7,9			
LJ 2 OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana	27	450	16,7	25	520	20,8	55	440	8,0			
LJ 3 OŠ Dragomelj	22	450	20,5	21	312	14,9	56	480	8,6			
LJ 4 OŠ Gradec, Litija	15	250	16,7	14	220	15,7	29	230	7,9			
OE LJ*	**88**	**1625**	**18,5**	**87**	**1542**	**17,7**	**203**	**1650**	**8,1**			
LJ 5 OŠ Anton Martina Slomška, Vrhnika	26	183	7,0	16	170	10,6	30	159	5,3			
MB 1 OŠ Kamnica	53	450	8,5	41	420	10,2	73	450	6,2			
MB 2 OŠ Franja Žgeča, Dornava	42	450	10,7	39	450	11,5	64	410	6,4	29	87	3,0
OE MB	**95**	**900**	**9,5**	**80**	**870**	**10,9**	**137**	**860**	**6,3**	**29**	**87**	**3,0**
CE 1 IV. OŠ Celje	26	420	16,2	23	380	16,5	45	361	8,0			
CE 2 OŠ Lava	25	390	15,6	24	400	16,7	49	410	8,4			
OE CE	**51**	**810**	**15,9**	**47**	**780**	**16,6**	**94**	**771**	**8,2**			
KR 1 OŠ Prežihovega Voranca, Jesenice	13	165	12,7	10	200	20,0	22	150	6,8			
KR 2 OŠ Antona Tomaža Linharta, Radovljica	20	220	11,0	12	240	20,0	28	230	8,2			
KR3 OŠ Matije Čopa, Kranj	19	230	12,1	12	230	19,2	27	220	8,1			
OE KR	**52**	**615**	**11,8**	**34**	**670**	**19,7**	**77**	**600**	**7,8**			
NM 1 OŠ Mirana Jarca, Črnomelj	26	220	8,5	17	230	13,5	37	300	8,1			
NM 2 OŠ Leskovec	31	270	8,7	25	280	11,2	38	316	8,3			
OE NM	**57**	**490**	**8,6**	**42**	**510**	**12,1**	**75**	**616**	**8,2**			
OE KP (KP 1 OŠ Vojke Šmuc, Izola)	**22**	**315**	**14,3**	**16**	**380**	**23,8**	**49**	**420**	**8,6**			
OE MS (MS 1 OŠ I Murska Sobota)	**39**	**340**	**8,7**	**44**	**412**	**9,4**	**29**	**175**	**6,0**	**28**	**164**	**5,9**
OE NG (NG 1 OŠ Frana Erjavca)	**20**	**251**	**12,6**	**21**	**340**	**16,2**	**37**	**280**	**7,6**			
OE SG (SG 1 OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem)	**20**	**230**	**11,5**	**14**	**230**	**16,4**	**30**	**200**	**6,7**			
Skupaj	**470**	**5759**	**12,3**	**401**	**5904**	**14,7**	**761**	**5731**	**7,5**	**57**	**251**	**4,4**

*50 preizkusov so ovrednotili na Ricu.

Preglednica 3.12: Udeležba učiteljev na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (1. del)

CENTER ZA VREDNOTENJE	SLO			ITL			MDŽ			MAT		
	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%
LJ 1 OŠ Polje	68	65	95,6							71	68	95,8
LJ 2 OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana	66	65	98,5							68	66	97,1
LJ 3 OŠ Dragomelj	68	65	95,6							67	63	94,0
LJ 4 OŠ Gradec, Litija	39	37	94,9							35	34	97,1
OE LJ*	**241**	**232**	**96,3**							**241**	**231**	**95,9**
LJ 5 OŠ Anton Martina Slomška, Vrhnika	48	46	95,8							49	47	95,9
MB 1 OŠ Kamnica	85	82	96,5							82	82	100,0
MB 2 OŠ Franja Žgeča, Dornava	75	75	100,0							82	82	100,0
OE MB	**160**	**157**	**98,1**							**164**	**164**	**100,0**
CE 1 IV. OŠ Celje	61	52	85,2							59	56	94,9
CE 2 OŠ Lava	60	56	93,3							52	50	96,2
OE CE	**121**	**108**	**89,3**							**111**	**106**	**95,5**
KR 1 OŠ Prežihovega Voranca, Jesenice	28	27	96,4							32	31	96,9
KR 2 OŠ Antona Tomaža Linharta, Radovljica	33	27	81,8							32	30	93,8
KR3 OŠ Matije Čopa, Kranj	34	33	97,1							39	39	100,0
OE KR	**95**	**87**	**91,6**							**103**	**100**	**97,1**
NM 1 OŠ Mirana Jarca, Črnomelj	50	49	98,0							51	50	98,0
NM 2 OŠ Leskovec	51	51	100,0							46	45	97,8
OE NM	**101**	**100**	**99,0**							**97**	**95**	**97,9**
OE KP (KP 1 OŠ Vojke Šmuc, Izola)	**64**	**60**	**93,8**	**4**	**3**	**75,0**				**62**	**55**	**88,7**
OE MS (MS 1 OŠ I Murska Sobota)	**69**	**69**	**100,0**				**6**	**6**	**100,0**	**63**	**62**	**98,4**
OE NG (NG 1 OŠ Frana Erjavca)	**44**	**44**	**100,0**							**48**	**46**	**95,8**
OE SG (SG 1 OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem)	**43**	**43**	**100,0**							**41**	**40**	**97,6**
Skupaj	**986**	**946**	**95,9**	**4**	**3**	**75,0**	**6**	**6**	**100,0**	**979**	**946**	**96,6**

Preglednica 3.13: Udeležba učiteljev na vrednotenju rednega roka nacionalnega preverjanja znanja 2011 (2. del)

CENTER ZA VREDNOTENJE	BIO			GEO			TJA			TJN		
	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%	prijavlj.	prisotni	%
LJ 1 OŠ Polje	27	24	88,9	29	27	93,1	65	63	96,9			
LJ 2 OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana	32	27	84,4	30	25	83,3	56	55	98,2			
LJ 3 OŠ Dragomelj	25	22	88,0	24	21	87,5	62	56	90,3			
LJ 4 OŠ Gradec, Litija	18	15	83,3	14	14	100,0	33	29	87,9			
OE LJ*	**102**	**88**	**86,3**	**97**	**87**	**89,7**	**216**	**203**	**94,0**			
LJ 5 OŠ Anton Martina Slomška, Vrhnika	26	26	100,0	17	16	94,1	35	30	85,7			
MB 1 OŠ Kamnica	53	53	100,0	41	41	100,0	73	73	100,0			
MB 2 OŠ Franja Žgeča, Dornava	42	42	100,0	39	39	100,0	65	64	98,5	33	29	87,9
OE MB	**95**	**95**	**100,0**	**80**	**80**	**100,0**	**138**	**137**	**99,3**	**33**	**29**	**87,9**
CE 1 IV. OŠ Celje	32	26	81,3	27	23	85,2	54	45	83,3			
CE 2 OŠ Lava	28	25	89,3	28	24		57	49	86,0			
OE CE	**60**	**51**	**85,0**	**55**	**47**	**85,5**	**111**	**94**	**84,7**			
KR 1 OŠ Prežihovega Voranca, Jesenice	13	13	100,0	13	10	76,9	23	22	95,7			
KR 2 OŠ Antona Tomaža Linharta, Radovljica	19	20	105,3	11	12	109,1	31	28	90,3			
KR 3 OŠ Matije Čopa, Kranj	19	19	100,0	14	12	85,7	29	27	93,1			
OE KR	**51**	**52**	**102,0**	**38**	**34**	**89,5**	**83**	**77**	**92,8**			
NM 1 OŠ Mirana Jarca, Črnomelj	27	26	96,3	19	17	89,5	41	37	90,2			
NM 2 OŠ Leskovec	32	31	96,9	26	25	96,2	39	38	97,4			
OE NM	**59**	**57**	**96,6**	**45**	**42**	**93,3**	**80**	**75**	**93,8**			
OE KP (KP 1 OŠ Vojke Šmuc, Izola)	**32**	**22**	**68,8**	**28**	**16**	**57,1**	**60**	**49**	**81,7**			
OE MS (MS 1 OŠ I Murska Sobota)	**39**	**39**	**100,0**	**44**	**44**	**100,0**	**30**	**29**	**96,7**	**28**	**28**	**100,0**
OE NG (NG 1 OŠ Frana Erjavca)	**25**	**20**	**80,0**	**23**	**21**	**91,3**	**44**	**37**	**84,1**			
OE SG (SG 1 OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem)	**21**	**20**	**95,2**	**14**	**14**	**100,0**	**31**	**30**	**96,8**			
Skupaj	**510**	**470**	**92,2**	**441**	**401**	**90,9**	**828**	**761**	**91,9**	**61**	**57**	**93,4**

Poizvedbe

Poizvedbe oziroma ugovori na vrednotenje preizkusov znanja ali na napake tehnične narave so bili 30. maja na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo. Logistični del poizvedb je opravil Zavod RS za šolstvo, vsebinsko presojo ugovorov pa pomočniki glavnih ocenjevalcev, imenovani s strani Rica.

Na vseh enotah Zavoda RS za šolstvo so pomočniki glavnih ocenjevalcev opravili 5776 poizvedb. Število poizvedb je bilo dokaj sorazmerno z velikostjo območnih enot Zavoda RS za šolstvo oziroma s številom učencev v posamezni enoti (preglednica 3.14).

Preglednica 3.14: Poizvedbe rednega roka nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 po predmetih in območnih enotah Zavoda RS za šolstvo (splošni in nižji izobrazbeni standard)

OE/predmet	Ljubljana	Maribor	Celje	Murska Sobota	Slovenj Gradec	Novo mesto	Kranj	Nova Gorica	Koper	Skupaj
SLO	756	532	356	189	85	251	295	180	209	**2853**
MAT	216	189	133	113	62	149	91	57	91	**1101**
MAJ				4						**4**
ITJ									3	**3**
BIO	201	143	76	38	53	39	83	37	38	**708**
GEO	280	199	83	53	29	64	31	60	38	**837**
ANJ	78	20	34	3	5	46	20	9	28	**243**
NEJ		1		10	1					**12**
SLO (NIS)			5				2	1		**8**
MAT (NIS)			3							**3**
DRUN (NIS)			4							**4**
Skupaj	**1531**	**1084**	**694**	**410**	**235**	**549**	**522**	**344**	**407**	**5776**

Največ poizvedb je bilo pričakovano pri predmetih, ki se preverjata vsako leto (slovenščina in matematika), najmanj pa pri jezikih narodnosti in nižjem izobrazbenem standardu. Največ poizvedb je bilo na območnih enotah Ljubljana in Maribor. Za učence z nižjim izobrazbenim standardom je bilo skupaj 15 poizvedb.

Od 658 učencev, prijavljenih na **naknadni rok** nacionalnega preverjanja znanja, jih je 28 uveljavljalo pravico do poizvedb; te so na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo potekale 10. junija 2011.

Vrednotenje preizkusov ob koncu drugega obdobja

Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je potekalo na šolah, kjer je potekalo tudi preverjanje. Vrednotenje so opravili učitelji predmetov, ki so se preverjali. Tudi za to vrednotenje so bila izdelana moderirana navodila, objavljena so bila na spletu, kjer so bila na voljo učiteljem. Med vrednotenjem so se učitelji lahko neposredno obračali na glavnega ocenjevalca za dodatna navodila in pojasnila. Vrednotenje je bilo zaključeno do 26. maja 2011.

3.9 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe

Učenec in njegovi starši imajo pravico do vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse nacionalnega preverjanja znanja v prisotnosti učitelja na šoli in v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem nacionalnega preverjanja znanja*.

Po vpogledu v ovrednotene preizkuse znanja ima učenec možnost poizvedbe, s katero preveri, ali je bil njegov preizkus znanja ovrednoten v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Poizvedbe potekajo v rokih, ki so navedeni v *Podrobnejših navodilih o šolskem koledarju* in *Koledarju nacionalnega preverjanja znanja*.

Ob koncu drugega obdobja se vpogled in poizvedba izvedeta na šoli; ob koncu tretjega obdobja se vpogled izvede na šoli, poizvedbo pa opravi ravnatelj šole ali njegov namestnik za nacionalno preverjanje znanja na območni enoti Zavoda RS za šolstvo. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, znova pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik. Glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik preveri, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, ustrezno moderiranim navodilom za vrednotenje nalogo (ali več nalog) znova ovrednoti, popravi število točk pri nalogi in skupno število točk v preizkusu. Vsako poizvedbo posebej zabeleži v obrazec za poizvedbe, vanj poleg šole in šifre učenca vpiše skupno število točk pred poizvedbo in po njej, številko naloge in vrsto napake. Po končanih poizvedbah glavni ocenjevalec ali njegov pomočnik obrazce za poizvedbe preda vodji območne enote Zavoda RS za šolstvo, ta pa spremembe po poizvedbah prek računalniške aplikacije sporoči Ricu. Ric nato v rokih, ki so določeni s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem nacionalnega preverjanja znanja*, šolam posreduje spremembe dosežkov po poizvedbah.

3.9.1 Poizvedbe rednega roka

Na odstotek poizvedb v rednem roku poleg nepravilnega vrednotenja vpliva tudi število nepravilno, napačno ali nepopolno izpolnjenih obrazcev za točkovanje. Državni izpitni center namreč število doseženih točk učenca na nacionalnem preverjanju znanja odčita z obrazca za točkovanje in ne preizkusa znanja. Če je obrazec izpolnjen napačno, ga optični čitalnik izloči, zato je treba napako poiskati in jo odpraviti. Napake na obrazcih so bile različne, najpogostejše med njimi so bile:

- popravljalec ni pravilno izpolnil obrazca za točkovanje, zato se število točk na izpisih, ki so jih prejele šole, ni ujemalo s številom točk v preizkusih;
- popravljalec za posamezno nalogo ali del preizkusa ni vpisal doseženih točk in jih ni upošteval v skupnem seštevku;
- popravljalec je vpisal točke, ni pa zapolnil krožca/kvadratka;
- popravljalec je s svinčnikom zapolnil vse krogce/kvadratke pri neki nalogi;
- popravljalec ni vpisal števila točk niti ni zapolnil krožca/kvadratka;
- popravljalec ni pravilno seštel skupnega števila točk;
- popravljalec ni vpisal skupnega števila točk.

Podatki o številu, deležu in vrsti napak na obrazcih za točkovanje za redni rok po posameznih predmetih so prikazani v preglednici 3.15.

Preglednica 3.15: Podatki o številu, deležu in vrsti napak na obrazcih za točkovanje za redni rok

Predmet	Število učencev na NPZ	Napake na obrazcih za točkovanje		Vrste napak na obrazcih za točkovanje (%)			
		Število	Delež (%)	N1	N2	N3	N4
Slovenščina	17 620	2582	14,65	1137	489	795	161
Italijanščina	41	21	51,22	4	11	6	0
Madžarščina	45	6	13,33	1	2	2	1
Angleščina	5731	656	11,45	296	173	159	27
Nemščina	251	31	12,35	15	8	7	1
Matematika	17 734	1955	11,02	728	565	441	220
Biologija	5759	1017	17,66	642	149	192	34
Geografija	5954	1555	26,12	988	257	251	58
Skupaj	**53 135**	**7823**	**14,7**	**3811**	**1654**	**1853**	**502**

Legenda:
N1: manjka ena ali dve nalogi
N2: manjkata več kot dve nalogi
N3: napačno sešteta vsota točk
N4: manjka vsota

Odpravljanje napak na obrazcih je pri manjšem številu napak trajalo en dan, pri večjem številu napak pa do pet dni; to dodatno delo so opravili višje svetovalke za zunanje preverjanje znanja, sodelavci Rica in študentje.

V letošnjem šolskem letu so **poizvedbe rednega roka** pri slovenščini, angleščini, matematiki, geografiji in biologiji potekale na vseh devetih območnih enotah Zavoda RS za šolstvo, pri italijanščini na enoti Zavoda RS za šolstvo v Kopru, pri madžarščini pa na enoti Zavoda RS za šolstvo v Murski Soboti. Pri nemščini so bile poizvedbe na enoti ZRSŠ v Mariboru in Murski Soboti.

V preglednici 3.16 je prikazano število učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb v rednem roku za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah.

Preglednica 3.16: Poizvedbe rednega roka

Predmet	Število učencev na NPZ	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
Slovenščina	17 442	2853	16,4	večje število točk	2434	85,3
				enako število točk	396	13,9
				manjše število točk	23	0,8
Italijanščina	41	3	7,3	večje število točk	1	33,3
				enako število točk	2	66,7
				manjše število točk	0	0
Madžarščina	45	4	8,9	večje število točk	4	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
Angleščina	5700	243	4,3	večje število točk	179	73,7
				enako število točk	58	23,9
				manjše število točk	6	2,5

Nemščina	246	12	4,9	večje število točk	10	83,3
				enako število točk	2	16,7
				manjše število točk	0	0
Matematika	17 553	1101	6,3	večje število točk	854	77,6
				enako število točk	240	21,8
				manjše število točk	7	0,6
Biologija	5683	708	12,5	večje število točk	431	60,9
				enako število točk	256	36,2
				manjše število točk	21	3,0
Geografija	5899	837	14,2	večje število točk	631	75,4
				enako število točk	179	21,4
				manjše število točk	27	3,2
Skupaj	**52 609**	**5761**	**11,0**	**večje število točk**	**4544**	**78,9**
				enako število točk	**1133**	**19,7**
				manjše število točk	**84**	**1,5**

Pri **slovenščini** je bilo na devetih območnih enot Zavoda RS za šolstvo opravljenih 2853 poizvedb, kar predstavlja 16,4 % vseh preizkusov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine (lani 12,1 %). Približno 85 % učencem se je število točk po poizvedbah povečalo; od teh je največ učencev svoj rezultat popravilo za 1 točko. Pri analizi poizvedb po posameznih nalogah ugotovimo, da je bilo 87 % poizvedb upravičenih, medtem ko je bilo neupravičenih 13 % poizvedb. V celotnem preizkusu ni niti ene naloge, ki ne bi imela utemeljene poizvedbe. V večini primerov so popravljalci napačno ovrednotili naloge v preizkusu. Razlogi za posamezne poizvedbe in njihovo število so prikazani na sliki 3.6.

Slika 3.6: Število poizvedb glede na vrsto napake pri slovenščini

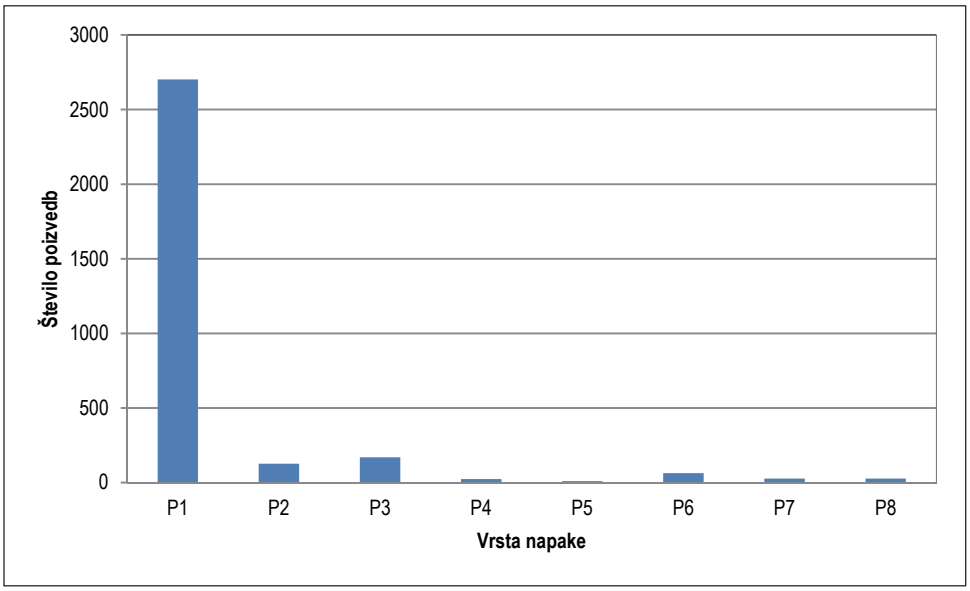

Legenda:
P1 – Napačno vrednotenje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami.
P2 – Napačno vrednotenje in točkovanje: nepravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan kot pravilni.
P3 – Napačno točkovanje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan z 0 točkami.
P4 – Neovrednoten in netočkovan odgovor: odgovor ni označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P5 – Netočkovan odgovor: odgovor je označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P6 – Nepravilno sešteta vsota točk.
P7 – Ni zapisana vsota števila točk.
P8 – Število točk na izpisu se ne ujema s številom točk v preizkusu (napačno izpolnjen obrazec za točkovanje).

Glede na število upravičenih poizvedb po posameznih nalogah so v prvem delu preizkusa (naloge, vezane na umetnostno besedilo) izstopale naslednje naloge: 3. naloga, ki je imela 289 upravičenih poizvedb, 1. naloga (273 upravičenih poizvedb), 8. naloga (250 upravičenih poizvedb) in 13. naloga (243 upravičenih poizvedb). Pri 3. in 8. nalogi so morali popravljalci sami presoditi, ali je odgovor učenca pravilen ali ne, saj so imeli v navodilih za vrednotenje napisanih le nekaj primerov, ki so jim bili v pomoč. Pri 1. nalogi so morali popravljalci resda kot pravilen odgovor upoštevati le to, kar je napisano v navodilih. Do napak pri vrednotenju pa je najverjetneje prišlo, ker so bili popravljalci premalo pozorni na navodilo za vrednotenje, po katerih je učenec za dve od treh pravilnih rešitev še vedno dobil 1 točko. 13. naloga je bila tvorbna naloga. Popravljalci so imeli pri tej nalogi težave z vrednotenjem, ker so morali zopet sami presojati, ali je učenec upošteval dana navodila. Premalo pozorni pa so bili tudi na navodilo, kdaj se vrednoti jezikovna pravilnost.

Slika 3.7: Število upravičenih poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa znanja pri slovenščini

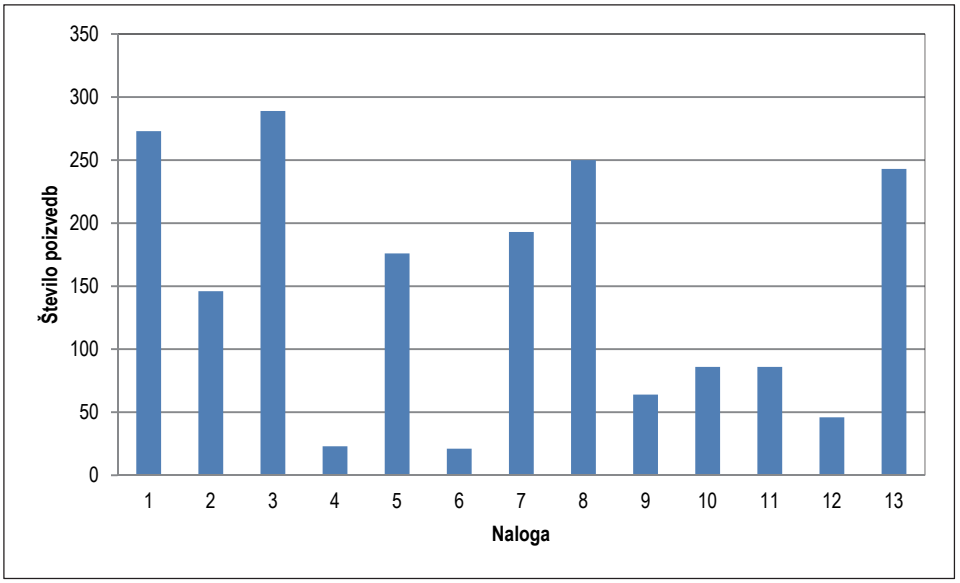

V drugem delu preizkusa (naloge, vezane na neumetnostno besedilo) sta glede na število upravičenih poizvedb izstopali 22. naloga (403 upravičene poizvedbe) in 10. naloga (296 upravičenih poizvedb). 22. naloga je bila tvorbna naloga. Težje jo je bilo ovrednotiti, če se popravljalci niso že prej seznanili z izhodiščnim besedilom. Pozorni so morali biti tudi na navodilo, kdaj lahko ovrednotijo besedilno vrsto in jezikovno pravilnost – če učenec za vsebino dobi najmanj 2 točki. 10. naloga je bila za vrednotenje enostavna, saj so morali popravljalci upoštevati le smiselnost vprašalnic, navedenih v rešitvah. Učenec je za dve pravilni vprašalnici dobil 2 točki, za eno pa le 1 točko. Možno je, da so imeli popravljalci težave pri vrednotenju zaradi dveh nalog, ki sta sledili, saj sta prav tako imeli dve rešitvi, a je učenec tam dobil za obe pravilni rešitvi le 1 točko. Tako lahko sklepamo, da so popravljalci morda tudi 10. nalogo vrednotili na enak način.

Slika 3.8: Število upravičenih poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa znanja pri slovenščini

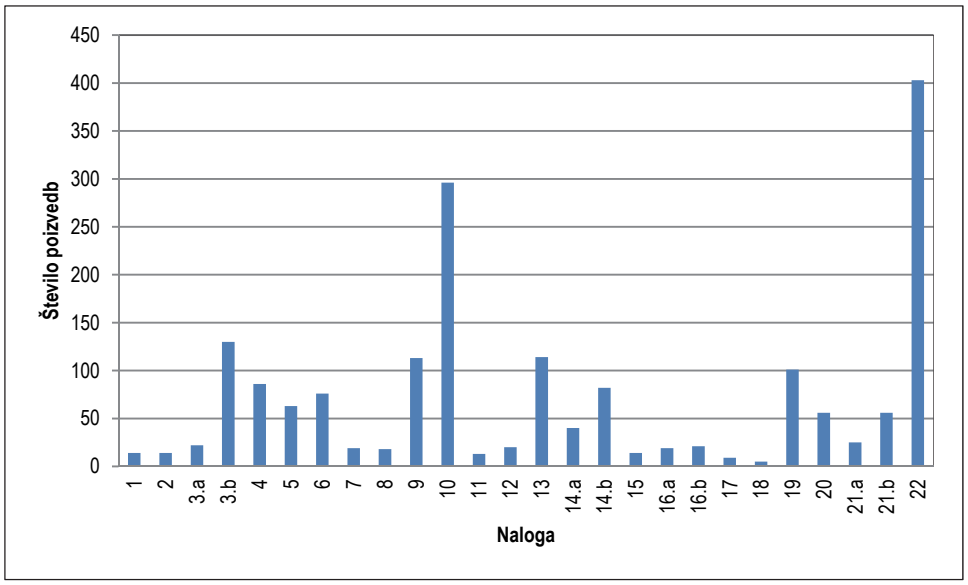

Gledano v celoti lahko zaključimo, da popravljalci niso upoštevali danih navodil za vrednotenje ali pa so se pri nalogah odprtega tipa preveč opirali na rešitve v moderiranih navodilih. Te rešitve so namreč zapisane *po smislu*, *na primer*, zato mora popravljalec sam presoditi, ali je učenčeva rešitev še strokovno pravilna ali ne. Ker ima preizkus veliko nalog odprtega tipa, je nujno, da popravljalci pred vrednotenjem dobro preberejo obe izhodiščni besedili in pregledajo oziroma sami rešijo naloge. Nekateri popravljalci še vedno prihajajo na vrednotenje nepripravljeni, na vrednotenju se prvič seznanijo s preizkusom, čeprav si je preizkus možno ogledati na spletnih straneh Rica še tisti dan, ko ga učenci odpišejo. Manj poizvedb (predvsem neupravičenih) pa bi bilo, če bi strokovni aktivi na šolah pred poizvedbami še enkrat dobro pregledali rešitve tistih nalog, za katere so bili učenci oziroma njihovi starši mnenja, da so napačno ovrednotene.

Pri **angleščini** je na devetih območnih enotah Zavoda RS za šolstvo pravico do poizvedbe uveljavljalo 243 učencev, kar predstavlja 4,3 % vseh preizkusov znanja iz angleščine (3,6 % v letu 2009). Pri tem se je 179 učencem (73,7 %) število točk povečalo, pri 58 učencih (23,9 %) je število točk ostalo nespremenjeno, pri 6 učencih (2,5 %) pa se je število točk zmanjšalo. Najprej naj opozorimo na to, da se število preizkusov, kjer so se učencem točke zvišale, ne bo ujemalo s številom upravičenih poizvedb, saj je bilo treba nekaterim preizkusom popraviti več kot eno testno postavko. Tako je bilo vseh upravičenih poizvedb skupaj 190. Pri veliki večini upravičenih poizvedb je šlo za napačno ovrednotene odgovore, kar je razvidno iz slike 3.9.

Slika 3.9: Število poizvedb glede na vrsto napake pri angleščini

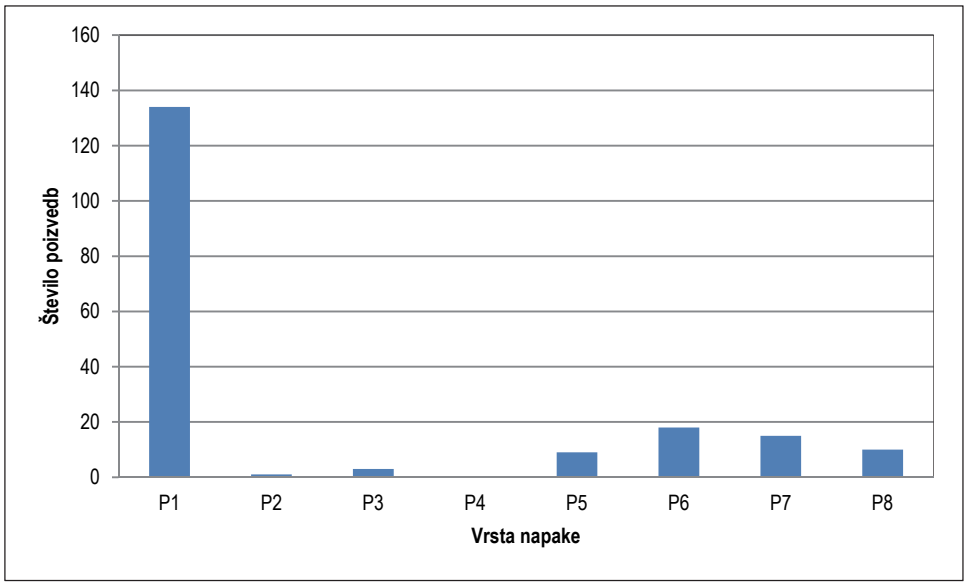

Legenda:
P1 – Napačno vrednotenje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami.
P2 – Napačno vrednotenje in točkovanje: nepravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan kot pravilni.
P3 – Napačno točkovanje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan z 0 točkami.
P4 – Neovrednoten in netočkovan odgovor: odgovor ni označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P5 – Netočkovan odgovor: odgovor je označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P6 – Nepravilno sešteta vsota točk.
P7 – Ni zapisana vsota števila točk.
P8 – Število točk na izpisu se ne ujema s številom točk v preizkusu (napačno izpolnjen obrazec za točkovanje).

Glede na analizo poizvedb po posameznih nalogah (slika 3.10) ugotavljamo, da sta bili najbolje ovrednoteni nalogi slušnega razumevanja zaprtega tipa. Največ upravičenih poizvedb je bilo pri nalogi pisnega sporočanja, kar pa ni presenetljivo. K boljšemu vrednotenju te naloge (odprti tip, tvorbna naloga) bi vsekakor pripomoglo dvojno vrednotenje. Vrednotenje pisnega sestavka je bilo razdeljeno na vrednotenje vsebine, besedišča in pravopisa, slovnice in zgradbe. Največ popravkov je bilo pri kriteriju vsebina (21 poizvedb), nato pri zgradbi (16 poizvedb), besedišče s pravopisom in slovnica pa sta imeli enako število poizvedb (po 13 vsak).

Slika 3.10: Število upravičenih poizvedb po nalogah pri angleščini

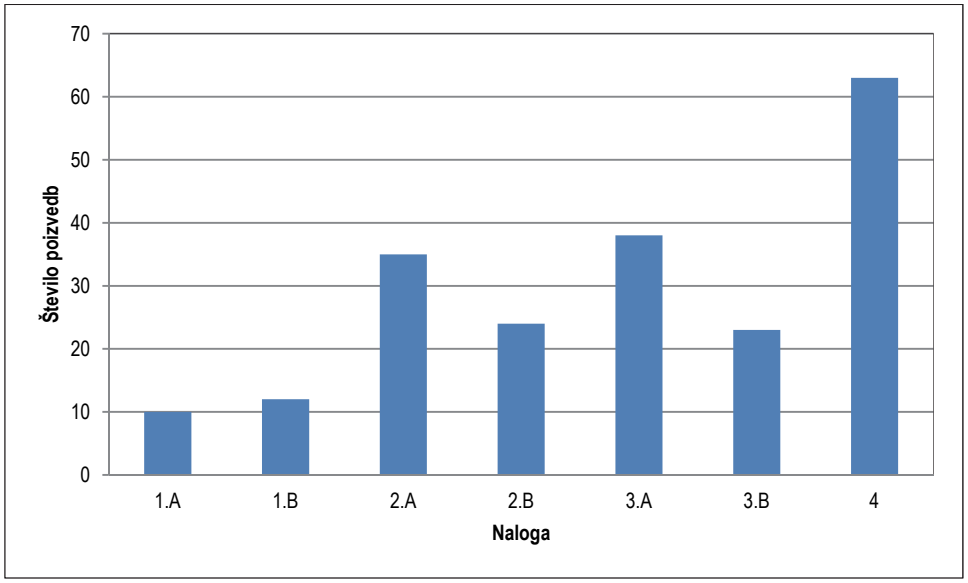

Pri **nemščini** je bilo vseh poizvedb 12, od tega 10 upravičenih. Pri teh je šlo v večini za napačno ovrednoten odgovor (pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami), v dveh primerih pa je bila nepravilno sešteta vsota vseh točk. Glede na število upravičenih poizvedb sta izstopali nalogi pisnega sporočanja (tvorjenje krajšega pisnega sestavka, 5 poizvedb) in naloga bralnega razumevanja polodprtega tipa (dopolnjevanje povedi, 4 poizvedbe).

Pri **matematiki** je bilo na devetih območnih enotah Zavoda RS za šolstvo opravljenih 1101 poizvedba, kar predstavlja 6,3 % vseh preizkusov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike. Delež poizvedb na nacionalnem preverjanju znanja 2011 je v primerjavi s prejšnjimi leti nekoliko višji (za približno 2 %). 240 poizvedb (21,8 %) je bilo neupravičenih, pri 7 poizvedbah (0,6 %) pa se je število točk v preizkusu zmanjšalo. Razlogi za poizvedbe in njihovo število so prikazani na sliki 3.11. Pri večini poizvedb (67,4 %) je bil razlog za poizvedbo napačno vrednotenje. Število poizvedb po nalogah je prikazano na sliki 3.12.

Slika 3.11: Število poizvedb glede na vrsto napake pri matematiki

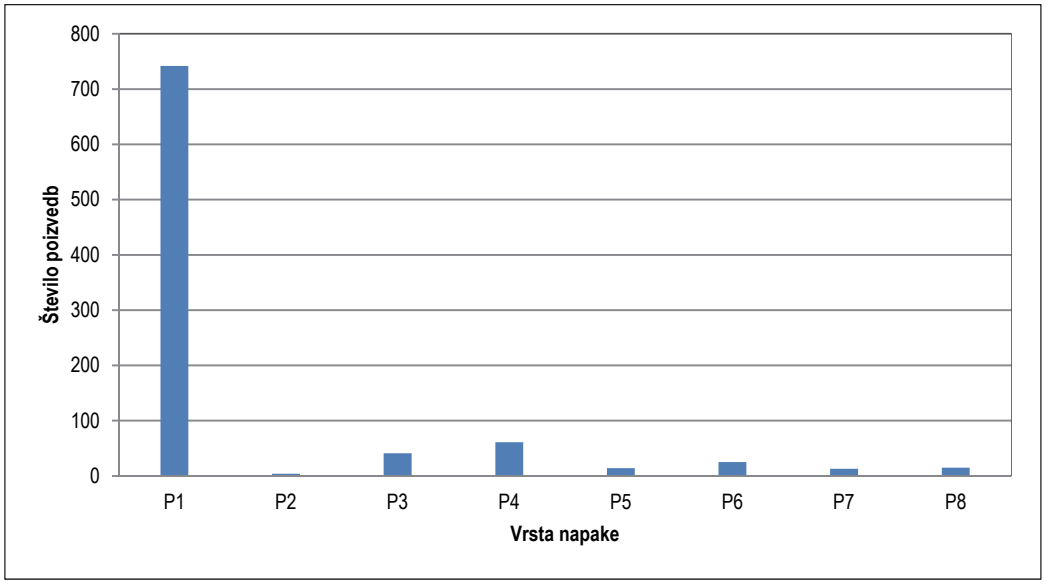

Legenda:
P1 – Napačno vrednotenje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami.
P2 – Napačno vrednotenje in točkovanje: nepravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan kot pravilni.
P3 – Napačno točkovanje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan z 0 točkami.
P4 –Neovrednoten in netočkovan odgovor: odgovor ni označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P5 – Netočkovan odgovor: odgovor je označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P6 – Nepravilno sešteta vsota točk.
P7 – Ni zapisana vsota števila točk.
P8 – Število točk na izpisu se ne ujema s številom točk v preizkusu (napačno izpolnjen obrazec za točkovanje).

Slika 3.12: Število poizvedb po nalogah pri matematiki

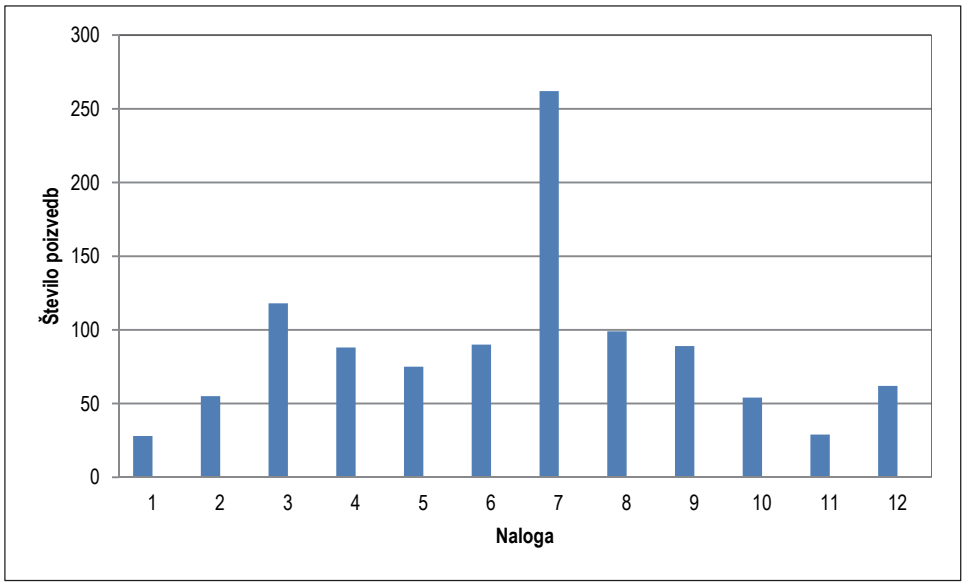

Pravico do poizvedb je pri **biologiji** uveljavljalo 708 učencev, tj. 12,5 % vseh preizkusov nacionalnega preverjanja znanja iz biologije. Predmetna komisija opaža, da se delež poizvedb v primerjavi z deležem poizvedb na nacionalnem preverjanju znanja 2009 (10,4 %) in 2006 (4,77 %) povečuje. Pri analizi poizvedb ugotavljamo, da je bilo 431 poizvedb (60,9 %) upravičenih. Razlogi za te poizvedbe in njihovo število so prikazani na sliki 3.13. V večini primerov so popravljalci napačno popravili ali ovrednotili naloge v preizkusu. Kar 256 poizvedb (36,2 %) je bilo neupravičenih, pri 21 poizvedbah (3 %) pa se je število točk v preizkusu zmanjšalo.

Pri pregledu števila poizvedb po nalogah (slika 3.14) opažamo, da je največ poizvedb pri nalogah, ki vsebujejo odprti tip vprašanj. Pri teh nalogah je namreč težko predvideti vse možne odgovore in jih zapisati v navodila za vrednotenje. Takšne naloge so lahko za popravljalce izredno zahtevne za popravljanje, saj je težko zagotoviti popolno identičnost popravljanja na posameznih centrih za vrednotenje. Napake lahko pripišemo tudi nedoslednosti upoštevanja navodil za vrednotenje.

Slika 3.13: Število poizvedb glede na vrsto napake pri biologiji

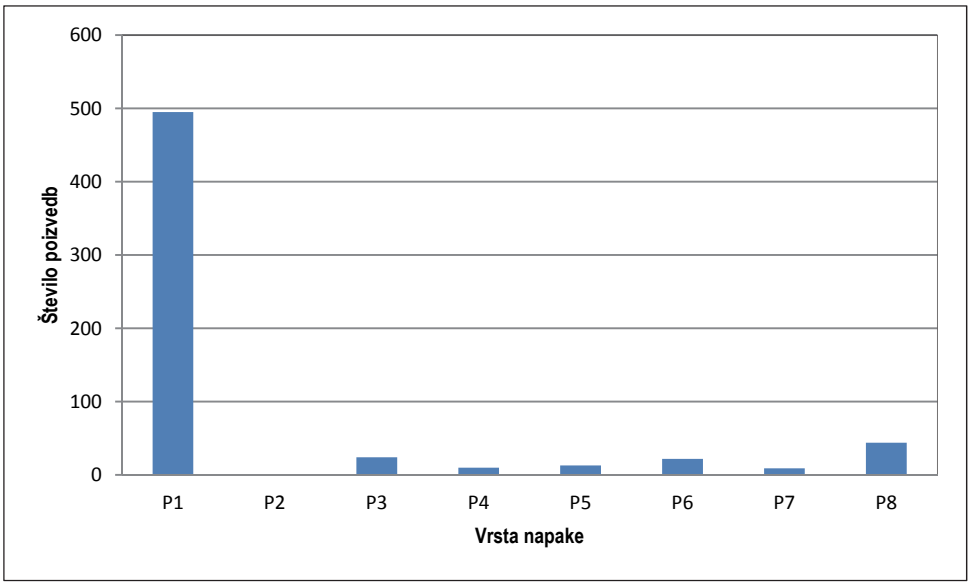

Legenda:
P1 – Napačno vrednotenje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami.
P2 – Napačno vrednotenje in točkovanje: nepravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan kot pravilni.
P3 – Napačno točkovanje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan z 0 točkami.
P4 – Neovrednoten in netočkovan odgovor: odgovor ni označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P5 – Netočkovan odgovor: odgovor je označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P6 – Nepravilno sešteta vsota točk.
P7 – Ni zapisana vsota števila točk.
P8 – Število točk na izpisu se ne ujema s številom točk v preizkusu (napačno izpolnjen obrazec za točkovanje).

Slika 3.14: Število poizvedb po nalogah pri biologiji

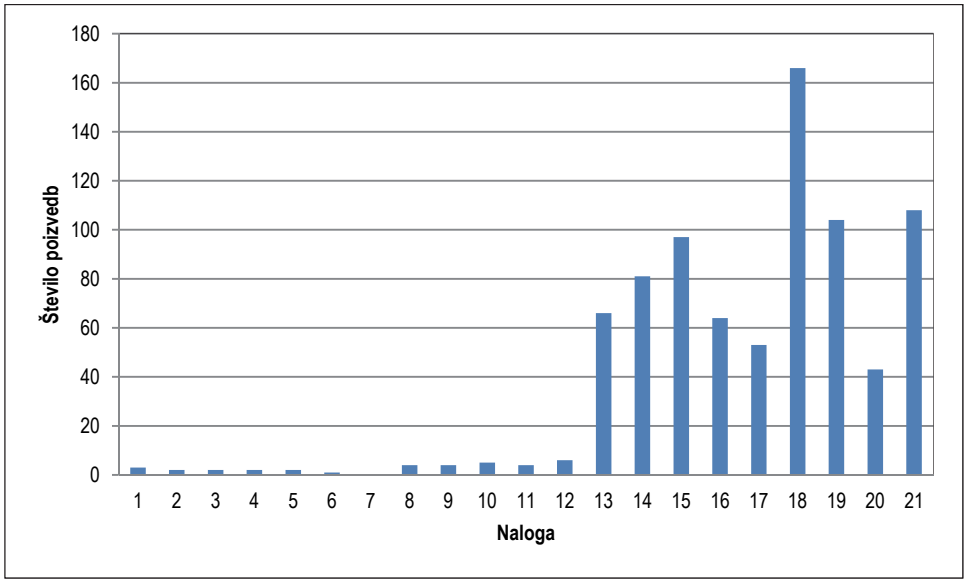

Od 5899 učencev, ki so opravljali nacionalno preverjanje znanja **iz geografije** v šolskem letu 2010/2011 je 837 učencev (14,2 %) uveljavljalo pravice do poizvedbe. V 631 preizkusih znanja (75,4 %) se je po poizvedbah število točk povečalo. Poizvedbe so bile torej upravičene. V 179 preizkusih znanja (21,4 %) se število točk po poizvedbah ni spremenilo. V 27 preizkusih znanja pa se je število točk celo zmanjšalo. Delež poizvedb pri geografiji je med vsemi tretjimi predmeti na nacionalnem preverjanju znanja 2011 največji, višji delež poizvedb ima samo slovenščina. Prav tako

lahko ugotovimo, da se je delež poizvedb pri geografiji na nacionalnem preverjanju znanja 2011 (14,2 %) povečal v primerjavi z deležem poizvedb pri geografiji na nacionalnem preverjanju znanja 2008 (11,7 %). Bistvena pa je razlika v strukturi poizvedb pri geografiji med nacionalnim preverjanjem znanja 2011 in nacionalnim preverjanjem znanja 2008. Na nacionalnem preverjanju znanja 2011 se je zmanjšal delež upravičenih poizvedb. Povečal se je delež poizvedb, pri katerih se število točk ni spremenilo. Iz obrazcev za poizvedbe lahko razberemo, da so to tudi poizvedbe zaradi napak pri vrednotenju (napake pri izpolnjevanju obrazca za točkovanje, napačni popravni znaki, nezapisana vsota točk idr.). Na nacionalnem preverjanju znanja 2011 pa se je zmanjšal delež neupravičenih poizvedb.

Na podlagi obrazcev za poizvedbe smo ugotovili, da učitelji v preizkusih znanja, kjer se je število točk povečalo ali ostalo enako, v 96 % niso prepoznali pravilnega odgovora učencev in niso dodelili ustreznega števila točk. Deleži ostalih napak vrednotenja so bistveno manjši. V preizkusih znanja ni bilo neovrednotenih oziroma netočkovanih nalog. Na podlagi obrazcev za poizvedbe smo ugotovili, da so učitelji v preizkusih znanja v 96 % napravili vsebinsko napako vrednotenja. Napake vrednotenja se pojavljajo skoraj pri vseh nalogah v preizkusu. Samo pri dveh nalogah (14. in 19. naloga) v preizkusu znanja učitelji niso napravili nobene napake. Največ napak (15,5 %) vrednotenja je bilo pri 26. nalogi. Skoraj 10 % delež napak so imele tudi 9., 17. in 27. naloga. Vse naloge z visokim deležem napak so bile naloge, pri katerih so morali učenci zapisati daljši odgovor. To so naloge, pri katerih v moderirana navodila za vrednotenje ni mogoče zapisati vseh pravilnih in mogočih rešitev. Napake pri teh nalogah lahko pripišemo togemu držanju moderiranih navodil za vrednotenje ali pa šibkemu strokovnemu poznavanju tematike naloge. Ugotovimo pa lahko, da se napake vrednotenja pojavljajo tudi pri nalogah, kjer je možen samo en pravilni odgovor.

Slika 3.15: Število poizvedb glede na vrsto napake pri geografiji

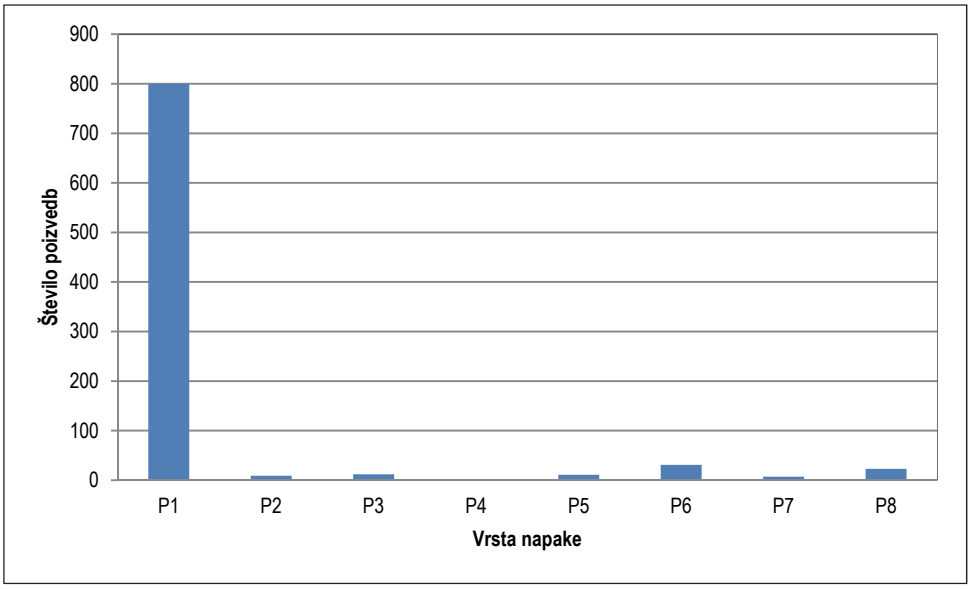

Legenda:
P1 – Napačno vrednotenje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot nepravilni in točkovan z 0 točkami.
P2 – Napačno vrednotenje in točkovanje: nepravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan kot pravilni.
P3 – Napačno točkovanje: pravilni odgovor označen s popravnimi znaki kot pravilni in točkovan z 0 točkami.
P4 – Neovrednoten in netočkovan odgovor: odgovor ni označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P5 – Netočkovan odgovor: odgovor je označen s popravnimi znaki in ni točkovan.
P6 – Nepravilno sešteta vsota točk.
P7 – Ni zapisana vsota števila točk.
P8 – Število točk na izpisu se ne ujema s številom točk v preizkusu (napačno izpolnjen obrazec za točkovanje).

Slika 3.16: Število upravičenih poizvedb po nalogah pri geografiji

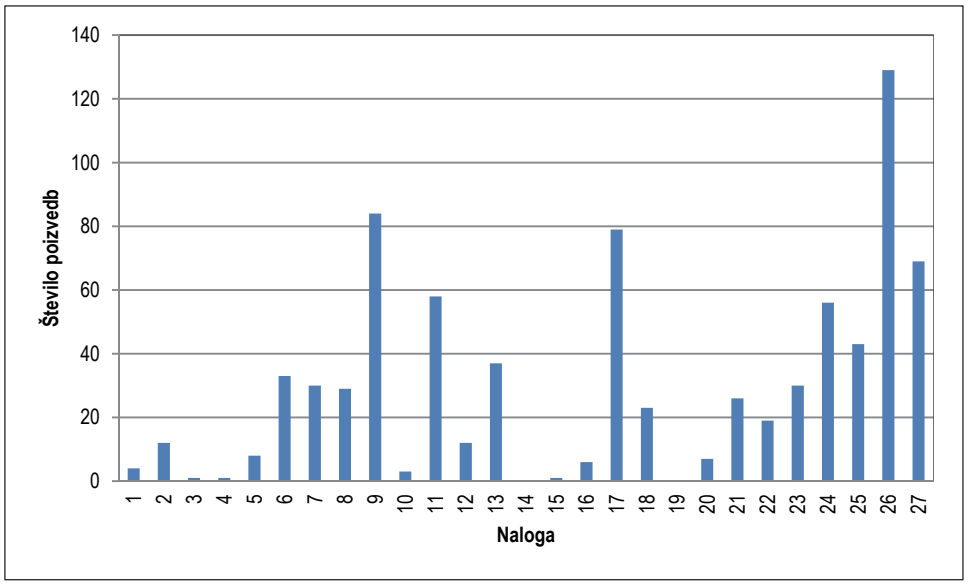

3.9.2 Poizvedbe naknadnega roka

Preglednica 3.17: Poizvedbe naknadnega roka

Predmet	Število učencev na NPZ	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
Slovenščina	187	9	4,8	večje število točk	8	88,9
				enako število točk	1	0
				manjše število točk	0	0
Angleščina	68	3	4,4	večje število točk	2	66,7
				enako število točk	1	0
				manjše število točk	0	0
Matematika	187	8	4,3	večje število točk	7	87,5
				enako število točk	1	0
				manjše število točk	0	0
Biologija	81	1	1,2	večje število točk	1	100,0
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
Skupaj	523	21	4,0	**večje število točk**	**18**	**85,7**
				enako število točk	**3**	**14,3**
				manjše število točk	**0**	**0**

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila predmetnih komisij o analizah dosežkov pri letošnjem nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega in koncu tretjega obdobja. Predmetne komisije so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih na preizkusu znanja in analize ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja v rednem in naknadnem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih učenci dosegli na preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki na preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. Indeks težavnosti oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. V analize predmetnih komisij so vključeni tudi kvalitativni opisi znanj, ki so jih predmetne komisije pripravile v juniju 2011, za dosežke učencev ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analize dosežkov v tem poglavju letnega poročila. Priprava kvalitativnih opisov znanj je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanj na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse nacionalnega preverjanja znanja. Člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra pa smo pripravili še kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafične predstavitve dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev ob koncu tretjega obdobja pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, biologiji, geografiji in dosežki učencev ob koncu drugega obdobja pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je označen povprečni slovenski dosežek. Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kakor naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kakor tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 % primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki predstavljajo najzahtevnejša znanja.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja so enaki za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na nacionalnem preverjanju znanja. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih nacionalnega preverjanja znanja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja omogočajo vrsto analiz, ki so zanimive za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Celotno nacionalno preverjanje znanja je namenjeno ugotavljanju znanja in informacijam, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko pojavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet nacionalnega preverjanja znanja, izvedbe nacionalnega preverjanja znanja na šolah ter vnosa podatkov v končno bazo na Državnem izpitnem centru. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz je treba poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo v posameznem primeru. Pri primerjanju rezultatov med različnimi roki nacionalnega preverjanja znanja se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov nacionalnega preverjanja znanja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem predmetu.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih predmetnih komisij velja, da so pri izračunih statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so nacionalno preverjanje znanja opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma

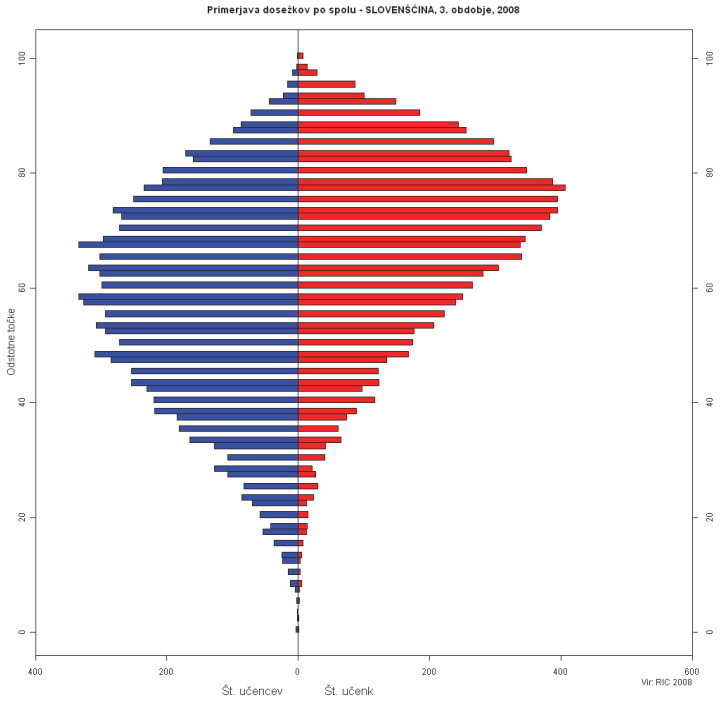

Slika primerjave dosežkov med spoloma predstavlja ločeni porazdelitvi dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu nacionalnega preverjanja znanja po odstotnih točkah. Porazdelitvi sta postavljeni ena ob drugi tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med obema porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja 'surovih' točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne točke v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1 prikazuje dosežke učencev po statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na nacionalnem preverjanju znanja) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov vsake regije tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti posebno pozorni pri tretjih predmetih, saj je vzorčenje tretjih predmetov znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole in ne neposredno učenci, kar pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazan dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku nacionalnega preverjanja znanja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne v svojih dosežkih, moramo pri primerjavah dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih nacionalnega preverjanja znanja upoštevati tudi, da je lahko prišlo v določeni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu in je težko podati oceno, ali je opažena razlika med različnimi roki nacionalnega preverjanja znanja oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1: Primer primerjave dosežkov po regijah

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

Primerjava dosežkov po šolah

Slika 4.2: Primer primerjave dosežkov po šolah

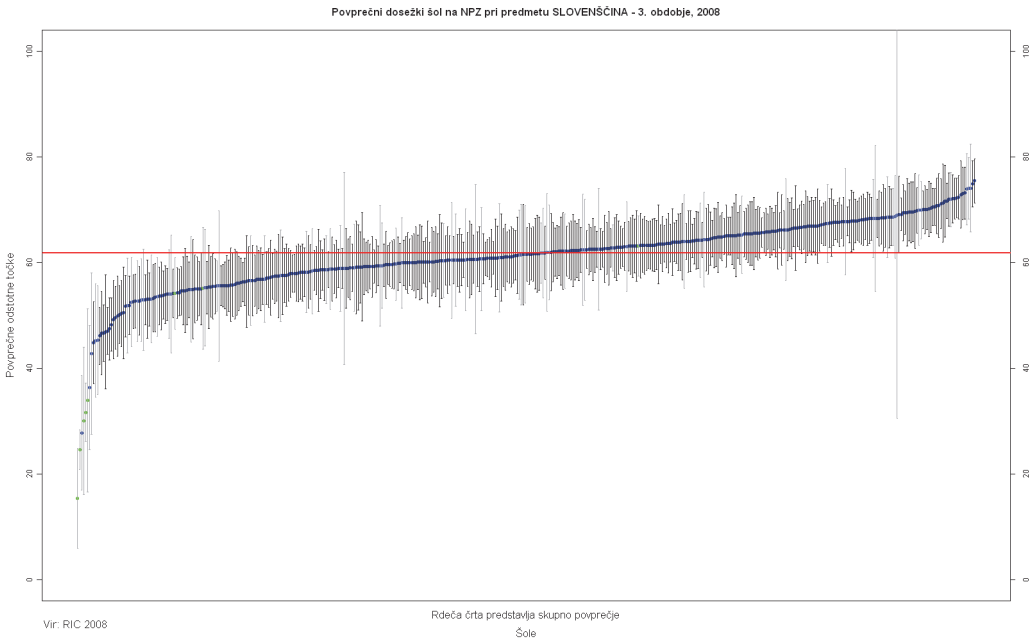

Na sliki dosežkov šol na nacionalnem preverjanju znanja pri posameznem predmetu so s pikami prikazani povprečni dosežki šol (aritmetične sredine dosežkov učencev). Rdeča vodoravna črta prikazuje povprečen dosežek vseh učencev v državi. Z zelenimi pikami so označeni dosežki ustanov s specifično populacijo učencev (zavodi).

S črticami so okrog izračunanega povprečja posamezne šole začrtani 95-odstotni intervali zaupanja. V statistiki se intervali zaupanja uporabljajo, kadar želimo nazorno prikazati, da posamezne statistike niso bile izračunane v idealnih razmerah na velikem številu podatkov, ampak moramo pri njihovi interpretaciji upoštevati negotovost, ki izvira iz majhnega števila podatkov, ki so na voljo. Pri začrtanju intervalov zaupanja si predstavljamo, da učenci, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja v letošnjem šolskem letu, pomenijo enostavno slučajno izbran vzorec širše populacije učencev in izračunan povprečen dosežek šole je bolj ali manj stabilna ocena povprečnega dosežka šole, ki bi ga izračunali na veliko večjem številu učencev. Z intervalom zaupanja želimo ponazoriti pričakovano nihanje ocene povprečja za 95 % primerov, ko bi na šoli pri preverjanju sodelovale druge, enako velike skupine učencev iz te širše populacije. Interval se razteza simetrično na obe strani povprečja in njegova dolžina je izračunana po formuli $CI95\ \% = \pm 1,96 \cdot SN = \pm 1,96 \cdot SO / \sqrt{(N)}$, pri čemer je SN standardna napaka aritmetične sredine, SO standardni odklon dosežkov učencev in N število učencev posamezne šole, ki so sodelovali pri preverjanju. Z intervalom nakažemo razpon, s katerim je z verjetnostjo 95 % zajeto povprečje šole, ki bi ga izračunali iz širše populacije učencev na šoli. Interval zaupanja nas torej opozori na to, kako (ne)gotovi smo pri splošnejšem sklepanju o dosežku posamezne šole.

Naj navedemo še nekaj opozoril pri interpretaciji intervalov zaupanja. Pri ocenjevanju povprečnega dosežka šole na podlagi dosežkov skupine učencev, ki se je nacionalnega preverjanja znanja udeležila v letošnjem šolskem letu, je zanesljivost ocene tega povprečja, predstavljena z intervalom zaupanja, odvisna med drugim od števila teh učencev. Ocena povprečja je bolj zanesljiva (interval zaupanja je manjši), če je na preverjanju sodelovalo veliko učencev, kakor če je povprečje izračunano le na podlagi dosežkov manjšega števila učencev. Obenem je iz zgornje formule razvidno, da interval zaupanja temelji tudi na standardnem odklonu dosežkov učencev, ki so sodelovali na preverjanju, in ne le na njihovem številu. Zato se lahko v posameznem primeru zgodi, da je interval zelo majhen, čeprav morda temelji le na dosežkih nekaj učencev. To se lahko zgodi v primerih, ko so si dosežki teh nekaj učencev med seboj zelo podobni (se razlikujejo le za točko ali dve). Z namenom opozoriti na pazljivost pri interpretacijah povprečnih dosežkov posameznega nacionalnega preverjanja znanja za šole, kjer je na preverjanju sodelovalo manj

kakor 20 učencev, so v teh primerih intervali zaupanja obarvani sivo. Opozoriti je treba tudi, da intervali zaupanja ne označujejo razpona med najnižjimi in najvišjimi dosežki na šoli ali dosežkov razredov ipd.

Če interval zaupanja okoli ocene povprečnega dosežka šole ne pokriva povprečnega dosežka vseh učencev v državi (rdeča črta), potem lahko v splošnem rečemo, da je povprečni dosežek šole različen od državnega povprečja dosežkov. (Natančneje: pri stopnji tveganja 5 % je povprečje šole statistično pomembno različno od državnega povprečja.) Ali tako opažena razlika predstavlja tudi vsebinsko pomembno razliko v znanju učencev, pa je vprašanje, na katerega je treba iskati odgovor z drugimi metodami.

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Izhodišča/podlage

Nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine učenci opravljajo ob koncu drugega in ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Ob koncu drugega obdobja (6. razred) lahko preverijo svoje znanje, če se tako odločijo, ob koncu tretjega (9. razred) pa je nacionalno preverjanje znanja za vse učence obvezno (Zakon o osnovni šoli, uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS, št. 70, 26. 7. 2005, 64. člen). *Strokovno podlago* za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine predstavlja Učni načrt, Slovenščina (sprejet na 20. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, dne 29. 10. 1998).

Potek preverjanja znanja in obseg preizkusa znanja

Znanje iz slovenščine ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja se preverja samo pisno. Ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja učenci rešujejo preizkus znanja 60 minut.

Struktura preizkusa je dvodelna. Medtem ko so pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja v prvem delu neznano neumetnostno besedilo in naloge, s katerimi se preverja doseganje ciljev in standardov iz učnega načrta ob neumetnostnem besedilu, v drugem delu pa neznano umetnostno besedilo in naloge za preverjanje doseganja ciljev in standardov iz učnega načrta ob umetnostnem besedilu, je vrstni red delov pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja v šolskem letu 2010/2011 četrtič zapored obrnjen.

Ob koncu drugega obdobja obsega preizkus znanja 50 točk (letos prvič) – I. del, naloge so povezane z neumetnostnim besedilom, 30 točk (60 % točk v skupnem številu točk), in II. del, naloge so povezane z umetnostnim besedilom, 20 točk (40 % točk v skupnem številu točk); razmerje med točkami je enako razmerju med številom ur za obravnavo neumetnostnih in umetnostnih besedil, določenemu v učnem načrtu, in je enako tudi ob koncu tretjega obdobja. Ob koncu tretjega obdobja obsega preizkus znanja 60 točk – neumetnostno besedilo (II. del) 36 točk in umetnostno besedilo (I. del) 24 točk. Število nalog v preizkusih je lahko različno, ob koncu drugega obdobja jih je v obeh delih skupaj lahko do 35 in ob koncu tretjega obdobja do 40. V preizkusu znanja ob koncu drugega obdobja je število točk lahko med 40 in 50, ob koncu tretjega obdobja pa jih je 60.

Namen zunanjega preverjanja znanja ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja

Dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja je pomembna informacija za učence (in starše) o njihovem znanju v primerjavi z znanjem oziroma s povprečnim dosežkom populacije, ki je opravljala preizkus znanja. Je tudi pomembna informacija za učitelje o močnih in šibkih področjih v znanju njihovih učencev. Z *znanjem* so v tem besedilu poimenovane naslednje zmožnosti (v skladu s cilji in standardi učnega načrta):

- zmožnost samostojnega tihega branja neznanega umetnostnega in neumetnostnega besedila,
- zmožnost razumevanja in vrednotenja ter razčlenjevanja umetnostnega besedila (tj. samostojno konstituiranje pomena prebranega besedila na podlagi jezikovne/metaforične in spoznavno-izkušenjske zmožnosti ter literarnovednega znanja),

- zmožnost razumevanja, vrednotenja in razčlenjevanja neumetnostnega besedila (tj. okoliščinska/pragmatična, naklonska, pomenska, besedno-slovnična, tvarna in metajezikovna razčlemba),
- zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila dane besedilne vrste,
- zmožnost tvorjenja besedila, s katerim učenec dokaže književno znanje.

Poleg informativne vloge ima nacionalno preverjanje znanja tudi formativno vlogo, saj z njim ugotavljamo doseganje ciljev in standardov iz učnega načrta. Učiteljem so ob morebitnem odstopanju v znanju njihovih učencev od pričakovanega znanja populacije ponujena/dana izhodišča za analiziranje vzrokov za taka odstopanja. Končni namen formativnega zunanjega preverjanja znanja je odpravljanje morebitnih primanjkljajev v učnem procesu, v katerem učenci razvijajo zmožnosti oziroma pridobivajo znanje.

Tipi nalog in taksonomija

Preizkus znanja ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja je sestavljen iz nalog objektivnega tipa (naloge izbirnega tipa, naloge kratkih odgovorov/dopolnjevanja oziroma odgovorov v povedi, naloge urejanja in povezovanja ter naloge alternativnega tipa). V vsakem delu preizkusa znanja je tudi naloga, pri kateri gre za vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila: v prvem delu ob koncu tretjega obdobja oziroma v drugem delu ob koncu drugega obdobja učenec napiše krajše besedilo, povezano z izhodiščnim umetnostnim besedilom, v drugem delu ob koncu tretjega obdobja oziroma v prvem delu ob koncu drugega obdobja pa kratko neumetnostno besedilo zahtevane besedilne vrste, v učnem načrtu predvidene pri dejavnosti pisanje. Zaradi vpliva na pouk in zaradi nižjega doseganja teh ciljev/standardov na dosedanjih nacionalnih preverjanjih znanja je kljub zahtevnejšemu vrednotenju v preizkuse znanja po obeh obdobjih vključenih vedno več nalog, ki zahtevajo samostojno tvorbo daljših odgovorov, pogosto je tudi utemeljevanje, povezano z izhodiščnim besedilom – te naloge poleg obeh tvorbnih nalog najceloviteje preverjajo sporazumevalno zmožnost učencev.

Ravni zahtevanega znanja v preizkusu načeloma zajemajo znanje/poznavanje (30 %), razumevanje in uporabo (35 %) ter samostojno reševanje novih problemov, samostojno interpretacijo in vrednotenje (35 %). Razmerje med ravnmi znanja v vsakem preizkusu ni povsem enako, odvisno je namreč od izbranega izhodiščnega besedila in od vrste ciljev/standardov v učnem načrtu, povezanih z izbrano besedilno vrsto oziroma vrsto književnega besedila.

Vsebina preizkusa znanja

Z nalogami ob neznanem umetnostnem besedilu se preverjajo zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranega umetnostnega besedila, metaforična zmožnost (razumevanje /dela/ besedila, za katerega so značilni pomenski prenosi, ob koncu tretjega obdobja tudi v povezavi z literarnovednim znanjem) in zmožnost pisanja krajšega besedila ob izhodiščnem umetnostnem besedilu. Z nalogami ob neznanem neumetnostnem besedilu se preverjajo učenčeva zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja prebranega besedila, njegova poimenovalna, upovedovalna/skladenjska, pravopisna, slogovna in metajezikovna zmožnost ter zmožnost pisanja krajšega neumetnostnega besedila dane besedilne vrste.

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine <u>ob koncu drugega obdobja</u>

Preverjanja znanja se je udeležilo **14 257 učencev** 6. razreda (81,76 %). Skupni možni dosežek je bil **50 točk**, prvič doslej, zato podatki niso neposredno primerljivi s podatki iz prejšnjih let; povprečni dosežek učencev je bil **23,81 točke (47,61 %), indeks težavnosti (IT) 0,48** (v preteklem šolskem letu 21,91 točke /54,77 %/, IT 0,55 – skupno število točk 40). Povprečni dosežek **I. dela** preizkusa znanja (neumetnostno besedilo, možnih 30 točk) je bil **15,71 točke (52 %), IT 0,52** (lani 56 %, IT 0,56), v **II. delu** preizkusa znanja (umetnostno besedilo, možnih 20 točk) pa **8,09 točke (40,45 %), IT 0,40** (lani 52,94 %, IT 0,53). Skupni dosežek in tudi dosežka I. in II. dela preizkusa znanja na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine v šolskem letu 2010/2011 so pričakovano nižji zaradi zahtevnejšega

in obsežnejšega preizkusa znanja; za primerjave z dosežki na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja v preteklih letih je treba zato podatke povezati z vsebinskimi ugotovitvami.

Maksimalnega števila točk ni dosegel noben od 14 257 učencev (v preteklem šolskem letu 13 učencev oziroma 0,09 %), 103 učenci (0,72 %) so dosegli 45–49 točk. 198 učencev oziroma 1,39 % je doseglo 0–4 točke (v preteklem šolskem letu 113 učencev oziroma 0,78 %). Največ učencev, 2614 (18,33 %), je doseglo 20–24 točk, 2582 učencev (18,11 %) je doseglo 25–29 točk, 2278 učencev (15,98 %) je doseglo 15–19 točk, 2168 učencev (15,21 %) je doseglo 30–34 točk, 1620 učencev (11,36 %) je doseglo 10–14 točk, 1343 učencev (9,41 %) 35–39 točk, 775 učencev (5,44 %) 5–9 točk in 576 učencev (4,04 %) 40–44 točk. Zaradi zahtevnosti in obsežnosti preizkusa znanja je letošnji dosežek v primerjavi z dosežki v preteklih letih nižji (lani 54,77 %, v letih pred tem od 71,3–72,4 %). Zaradi nižjih dosežkov in višjega števila točk sta nekoliko drugačni tudi letošnja razvrstitev točk po pogostnosti na podlagi končnih dosežkov in grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah. Slednja je sicer tako kot lani v obliki sredinsko poravnane zvonaste krivulje (v letih pred tem izrazito pomaknjena v desno), kar kaže na enakomerno ter ustrezno razvrstitev tako nizkih kakor visokih dosežkov. Z lanskima sta primerljiva standardni odklon – 18,92 (lani 20,69) in indeks diskriminativnosti – 0,68 (lani 0,71).

Preglednica 4.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	14 257
Število postavk	35
Možne točke	50
Povprečno št. točk	23,81
Povprečno št. odstotnih točk	47,61
Standardni odklon odstotnih točk	18,92
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,87

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.3: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, drugo obdobje

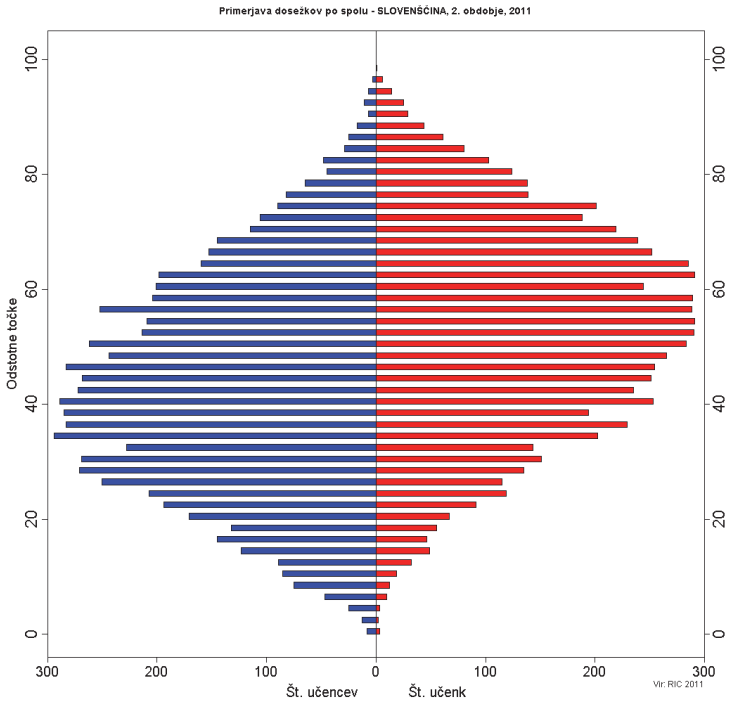

Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk

Dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja so po spolu v šolskem letu 2010/2011 obdelani petič. Prikazani so grafično, krivulji ločeno prikazujeta dosežke učencev in učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. Predmetna komisija ugotavlja, da se sicer krivulji tako kot vsako leto razlikujeta med seboj, da pa se nekoliko ločita tudi od krivulj na nacionalnem preverjanju znanja v lanskem šolskem letu, s katerima sta sicer, glede na visoke dosežke v prejšnjih letih, najbolj primerljivi. Krivulja, ki prikazuje dosežke učencev, je pravilna zvonasta, toda za razliko od prejšnjih krivulj ni pomaknjena v desno ali ni sredinsko simetrična (kot v lanskem letu), pač pa je nekoliko pomaknjena v levo. Tako kakor v preteklem šolskem letu dosežki tudi letos dobro kažejo razlike v znanju učencev v spodnji četrtini in zgornji desetini oziroma nad njo in kot taki omogočajo zaznavanje razlik v znanju tudi med učenci z višjimi in visokimi skupnimi dosežki. Podobno kakor lani tudi letos večina dosežkov učencev spada v območje od 20 do 70 odstotnih točk (lani od 30 do 70, v prejšnjih letih od 50 do 95), vrh krivulje je v območju med 35 in 45 odstotnimi točkami (lani od 50 do 60, v letih prej med 70 in 90). Kakor lani je tudi letos najvišjih dosežkov (nad 90 odstotnih točk) pri učencih občutno manj kot pri dosežkih učenk (dosežkov učencev je za tretjino dosežkov učenk). Krivulji v tem delu sta v sorazmerju, nekoliko izstopa morda le število najboljših dosežkov učencev, ki je dokaj podobno številu najboljših dosežkov učenk. Pri učencih je več dosežkov kot pri učenkah v območju med 20 in 50 odstotnimi točkami, njihova razporeditev je enakomerna. Delež dosežkov, nižjih od 20 odstotnih točk, je tako pri učencih kakor učenkah zelo podoben, rezultatov deklic je v tem območju tako kakor lani za tretjino rezultatov učencev, nižjih od 10 odstotnih točk pa pri učenkah skoraj ni (predlani skoraj ni bilo rezultatov, nižjih od 20 odstotnih točk). Krivulja, ki prikazuje dosežke učenk, je tako kakor v preteklosti pomaknjena v desno, a letos ne več tako izrazito. Območje najpogostejših dosežkov se nahaja med 40 in 70 odstotnimi točkami (v preteklosti večinoma nekje med 60 in 90). Tudi vrh krivulje je v primerjavi z lanskim letom nekoliko nižje – v območju od 50 do 65 odstotnih točk (lani od 65 do 75, pred tem od 80 do 90), kar pomeni, da imajo naloge v preizkusu visoko diskriminativnost za učence tako z visokimi kot tudi z nizkimi dosežki.

Analiza dosežkov glede na spol učencev po nalogah

Analiza dosežkov učencev in učenk po nalogah je letos opravljena tretjič. Učenci so uspešneje kot učenke rešili naslednje naloge: v I. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 7. nalogo (razumevanje besedila, kratek odgovor – boljši učenci z nižjimi dosežki), 9. nalogo (razumevanje besedila, utemeljitev, kratek odgovor), 10. nalogo (razumevanje besedne zveze, kratek odgovor), 12. b-nalogo (zakaj je navedena tudi angleška beseda *update*, kratek odgovor – učenci izrazito uspešnejši), 13. nalogo (spraševanje po podčrtanih besedah, prepoznavanje vrste podčrtanih besed), 15. nalogo (prepoznavanje časovne oblike glagola, naloga izbirnega tipa); v II. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 3. nalogo (kdo govori izhodiščno besedilo – izbira in utemeljitev, naloga izbirnega tipa in kratek odgovor), 10. b-nalogo (kaj je v izpisanem delu primerjano s čim, kratek odgovor), 10. c-nalogo (poimenovanje primere, kratek odgovor) in 11. A-nalogo (naloga tvorjenja – lastnosti srak, vsebina). Lani učenci v II. delu preizkusa niso rešili nobene naloge uspešneje od učenk.

Učenke so uspešneje kot učenci rešile naslednje naloge: v I. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 14. a-nalogo (metajezikovna razčlemba, izpis osebnega zaimka), 16. nalogo (izpis glagolov, ki nagovarjata le enega bralca/prepoznavanje glagolskega števila), 17. nalogo (upovedovalna zmožnost, pisanje vprašalne povedi), 18. nalogo, A- in B-del (tvorjenje samostojnega besedila in njegova jezikovna pravilnost); v II. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 7. nalogo (kaj v pesmi deluje smešno, kratek odgovor).

Naloge, pri katerih med dosežki učencev in učenk ni opaznejših razlik: v I. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 1. naloga (kaj je izhodiščno besedilo, naloga izbirnega tipa), 2. naloga (komu je namenjeno izhodiščno besedilo, kratek odgovor), 3. naloga (ali je naslov ustrezen glede na vsebino besedila, alternativni tip in kratek odgovor), 4. naloga (razumevanje besedila, utemeljevanje svojega mnenja, kratek odgovor), 5. naloga (prepoznavanje namena in teme besedila, naloga izbirnega tipa), 6. naloga (razumevanje besedila, kratek odgovor), 8. naloga (razumevanje besedila, alternativni tip), 11. naloga (razumevanje besedila, naloga izbirnega tipa), 12. a-naloga (zakaj je beseda zapisana v

narekovajih, kratek odgovor), 14. b-naloga (prepoznavanje nanašalnice osebnega zaimka); v II. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 1. naloga (utemeljitev, ali je izhodiščno besedilo ljudska pesem, kratek odgovor), 2. naloga (iz česa je sestavljena pesem, naloga dopolnjevanja), 4. naloga (tema besedila, kratek odgovor v povedi), 5. naloga (izpis rimanih besed z nasprotnim pomenom, kratek odgovor), 6. naloga (kaj je skupna lastnost književnih oseb, kratek odgovor), 8. naloga (na koga lahko prenesemo značajske lastnosti književnih oseb, kratek odgovor), 9. naloga (sporočilo pesmi, naloga izbirnega tipa), 10. a-naloga (kaj je povedano v dveh verzih, kratek odgovor), 11. B-naloga (naloga tvorjenja – lastnosti srak, jezikovna pravilnost).

Ob razčlembi tako neumetnostnega kakor umetnostnega besedila ugotavljamo, da so bili tako kakor lani pri več nalogah učenci uspešnejši kot učenke. Ob neumetnostnem besedilu so bili učenci uspešnejši pri nalogah, ki so preverjale razumevanje izhodiščnega besedila in besedne zveze, pri nalogah sklepanja ter pri nalogi, ki je preverjala metajezikovno zmožnost; učenke pri nalogi, ki je preverjala metajezikovno zmožnost, in pri tvorbni nalogi. Učenke so že dve leti uspešnejše pri nalogi tvorjenja samostojnega neumetnostnega besedila (leta 2009 so bile uspešnejše le pri B-delu, jezikovni pravilnosti). Tudi ob umetnostnem besedilu so bili učenci uspešnejši pri nalogah sklepanja in pri poimenovanju literarnovednega pojma. Prvič doslej so bili učenci uspešnejši tudi pri vsebinskem delu tvorbne naloge. Učenke so bile uspešnejše le pri nalogi, ki je preverjala zaznavanje komičnega v besedilu.

Dosežki po šolah

Slika 4.4: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, drugo obdobje

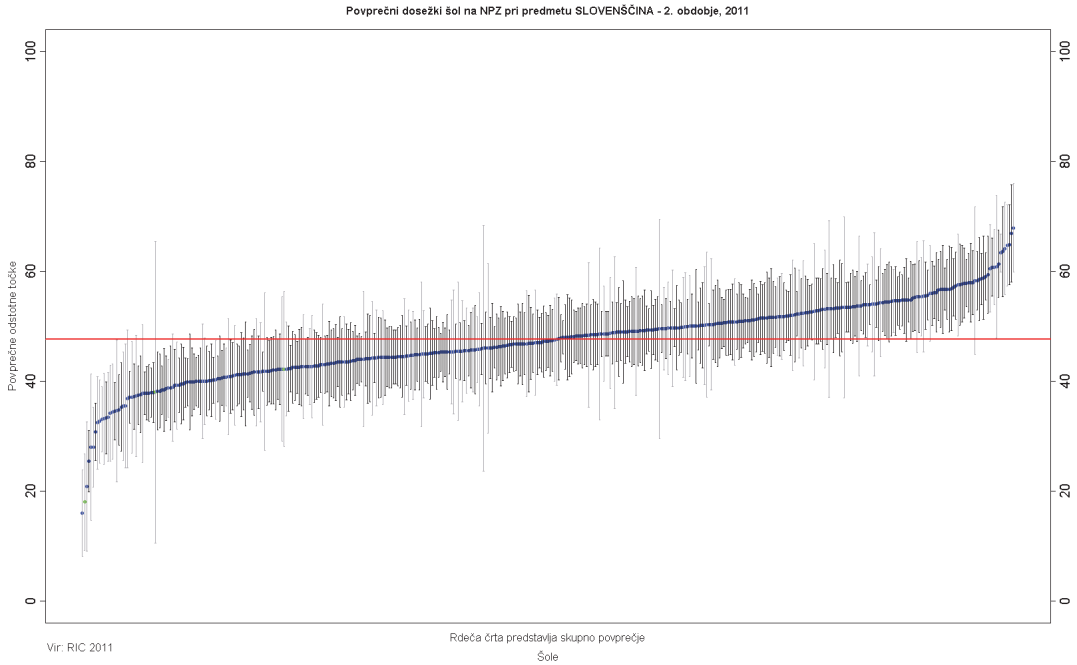

Dosežki po regijah

Preglednica 4.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, drugo obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	49,48	19,11	1508	33
Goriška regija	49,44	19,81	677	28
Jugovzhodna Slovenija	47,02	19,13	1047	34
Koroška regija	44,38	17,81	567	17
Notranjsko-kraška regija	47,74	18,21	389	15
Obalno-kraška regija	47,81	20,02	551	19
Osrednjeslovenska regija	48,59	18,75	3852	92
Podravska regija	47,87	18,91	2056	75
Pomurska regija	45,59	19,37	723	36
Savinjska regija	45,87	18,42	2067	58
Spodnjeposavska regija	45,86	18,90	538	21
Zasavska regija	47,35	18,46	282	7

Tako kakor podatki po spolu so tudi podatki po regijah za nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja letos obdelani petič. Ker nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja ni obvezno in ni podatkov, kateri učenci so ga opravljali in kateri ne in ali so med regijami glede tega razlike, dosežki niso povsem primerljivi ne po letih in ne med drugim in tretjim obdobjem. Razlike med regijami v povprečnih dosežkih so v primerjavi s skupnim povprečjem 47,61 odstotne točke tudi letos majhne (+/- 3,3 odstotne točke). Podobno razporeditev s povprečjem, ki je zelo blizu skupnemu povprečju, imajo letos Jugovzhodna Slovenija, Notranjsko-kraška, Obalno-kraška, Podravska in Zasavska regija (lani Podravska, Notranjsko-kraška, Obalno-kraška, Spodnjeposavska in Zasavska statistična regija, leto pred tem Podravska, Notranjsko-kraška in Obalno-kraška regija). Nekoliko nižji povprečni dosežek od skupnega imajo Koroška, Pomurska, Savinjska in Spodnjeposavska regija (z izjemo zadnje, ki je bila v preteklem letu po dosežkih sicer pod skupnim povprečjem, a bližje njemu, so bili tudi na prejšnjih nacionalnih preverjanjih znanja povprečni dosežki v teh regijah nižji). Povprečne dosežke nekaj odstotnih točk nad skupnim povprečjem pa imajo Gorenjska, Goriška in Osrednjeslovenska statistična regija (vse tri tudi na prejšnjih nacionalnih preverjanjih znanja).

Ker ni podatka, kateri učenci so opravljali nacionalno preverjanje znanja po posameznih regijah, so podatki manj zanesljivi od tistih za nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja, manj zanesljivi pa so tudi zato, ker preizkuse vrednotijo šole same (analiza vzorca ovrednotenih nalog ob koncu drugega obdobja, ki jo je za šolsko leto 2006/2007 opravila predmetna komisija za slovenščino, je pokazala precejšnja odstopanja od navodil za vrednotenje). Tudi te podatke bo treba še nadalje spremljati.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti vsebine, ki so skupne nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Slika 4.5: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

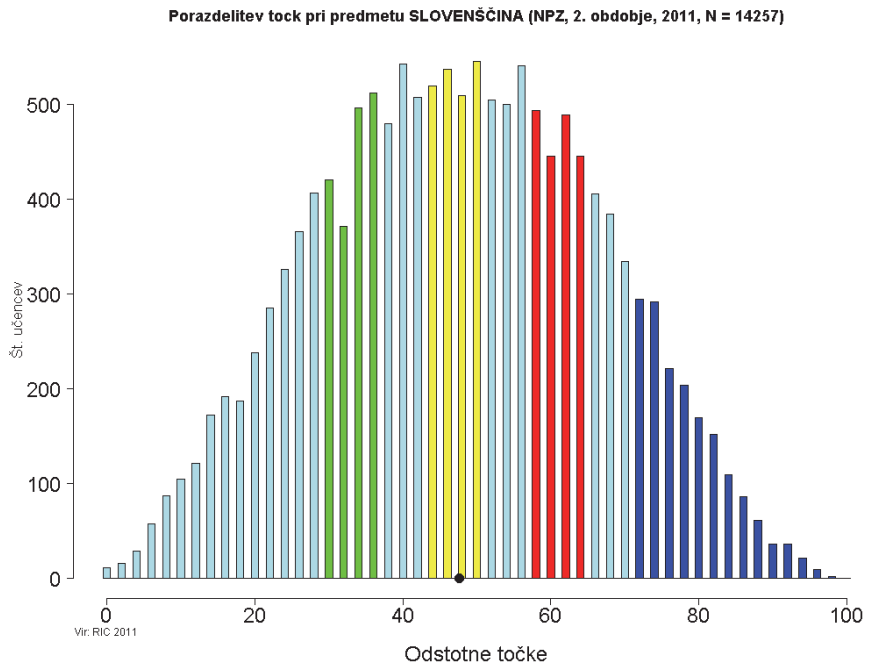

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu drugega obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk na preizkusu), so v povprečju uspešno rešili 6 od skupaj 29 nalog v preizkusu znanja s skupaj 8 točkami od 50 možnih (v I. delu 5 nalog s skupaj 7 točkami in v II. delu 1 nalogo z 1 točko):

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila in prepoznavanje vrste besedila (1. naloga – kaj je izhodiščno besedilo, 1 t, Z /= znanje/poznavanje/, R /= razumevanje/);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka besedila – prepoznavanje naslovnika iz jezikovnih prvin v besedilu (2. naloga – komu je predvsem namenjeno besedilo, iz česa v besedilu je to razvidno, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila (7. naloga – ali je storitev Nasvet za net namenjena tudi tebi, pojasni svoj odgovor, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila (8. naloga – katera od navedenih vprašanj bi glede na izhodiščno besedilo lahko postavili strokovnjakom strani Nasvet za net, 2 t, R), in
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – spraševanje po avtorju besedila (17. naloga – napiši vprašalno poved, na katero dobiš odgovor, zapisan pod črto, 1 t, R).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) je to:

- naloga, ki preverja zmožnost ločevanja ljudske in umetne/avtorske pesmi ter zmožnost utemeljevanja (1. naloga – ali je izhodiščno besedilo ljudska pesem in utemeljitev odgovora, 1 t, Z).

Taksonomsko naloge preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja in predvsem razumevanja.

Poznavanje strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji) je potrebno za razumevanje in reševanje 1. in 17. naloge v I. delu preizkusa znanja – reklama, novica, opis igre (2. triletje), vprašalna poved (1. triletje), in 1. naloge v II. delu preizkusa znanja – ljudska pesem (2. triletje).

V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v preteklem šolskem letu so učenci z nizkimi skupnimi dosežki nekoliko uspešneje rešili preizkus znanja – v zeleno območje spada več nalog (predvsem v I. delu preizkusa, v II. so tudi lani uspešno rešili 1 nalogo) z 2 točkama več.

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 6 nalog s skupaj 7 točkami (v I. delu 5 nalog s skupaj 6 točkami, in v II. delu 1 nalogo s skupaj 1 točko).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila – prepoznavanje namena in teme ter zmožnost utemeljevanja (3. naloga – ali je naslov ustrezen glede na vsebino besedila, da/ne in utemeljitev, 1 t, S /= sinteza/);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila (6. naloga – zakaj starši niso najboljši svetovalci mladim o uporabi interneta, navedi dva razloga iz besedila, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in zmožnost utemeljevanja (9. naloga – ali izhodiščno besedilo odsvetuje uporabo interneta, da/ne, utemeljitev, 1 t, A /= analiza/, S);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in poimenovalno zmožnost (10. naloga – kaj v besedilu pomeni besedna zveza *ni vse tako črno*, 1 t, R), in
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagolskega časa (15. naloga – v kateri časovni obliki sta podčrtana glagola v navedeni povedi, 1 t, Z).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) je to:

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja rimanih besed z nasprotnim pomenom v 3. kitici pesmi (dokazovanje razumevanja rime in nasprotja) (5. naloga – na črto napiši rimani besedi, ki izražata nasproten pomen, 1 t, Z, R).

Taksonomsko so naloge v rumenem območju različno zahtevne – preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja, razumevanja, analize in sinteze.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): glagol, časovna oblika, sedanjik, preteklik, prihodnjik (2. triletje), I. del preizkusa znanja, in kitica, rima (1. triletje), II. del preizkusa znanja.

Uspešnost učencev s skupnimi dosežki okrog povprečja (rumeno območje) je v primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v preteklem šolskem letu nižja predvsem v II. delu preizkusa znanja (za 3 točke). Ciljev/standardov v tem delu ni mogoče primerjati, ker navedena naloga preverja področje poezije, doslej pa na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja ni bilo pesemskih besedil. V I. delu preizkusa so v to območje uvrščene naloge s primerljivimi cilji/standardi – razumevanje (dela) besedila, poimenovalna zmožnost, prepoznavanje glagolskega časa; število točk je letos v tem delu nižje za 1.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili 5 nalog, od tega 2 nalogi delno, s skupaj 10 točkami (v I. delu 3 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 5 točkami, ter 2 nalogi, od teh 1 delno, v II. delu, s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja delov besedila (tudi nebesednih), prepoznavanje sporočevalčevega namena ter zmožnost povzemanja podtem (5. naloga – kaj je namen posameznih delov izhodiščnega besedila, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in razumevanja (delov) besedila (11. naloga – kaj v besedilu velja za svetovanje po telefonu in kaj za svetovanje prek spletne strani, 2 t, R, A), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje osebnega zaimka (14. a-naloga – iz navedene povedi izpiši osebni zaimek, 1 t, Z).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja komične perspektive (7. naloga – kaj v pesmi deluje smešno, dva primera oziroma ugotovitev, zakaj je besedilo smešno, 1 t, A);
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenega neliterarnega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom (najdenje petih lastnosti, ki jih vranam pripisujejo srake, in tvorjenje besedila) (11. naloga, A-del, 4 t, S).

Naloge, ki spadajo v rdeče območje, so taksonomsko različno zahtevne – znanje preverjajo na ravni znanja/poznavanja, razumevanja, analize in sinteze.

Poznavanje strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji) zahteva le 14.-a naloga v I. delu preizkusa znanja, in sicer: osebni zaimek (2. triletje).

Uspešnost učencev z dosežki v zgornji četrtini (rdeče območje) je po številu točk primerljiva z dosežki na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem šolskem letu – učenci so lani uspešno rešili 4 naloge v I. in 3 naloge v II. delu preizkusa znanja, število točk je enako kot letos (10, po 5 v vsakem delu). Cilji/standardi znanja pa se deloma razlikujejo – v I. delu preizkusa so letos učenci manj uspešno rešili tvorbno nalogo, ki je lani z B-delom (vsebina) spadala v rdeče območje (letos spada v modro). V II. delu pa je lani v rdeče območje spadal B-del tvorbne naloge, jezikovna pravilnost tvorjenega besedila (letos spada v modro), vsebinski del pa je letos prav tako zahtevnejši (spada v rdeče območje, lani v rumeno). Sklepati je mogoče, da je nižja uspešnost posledica zahtevnejših izhodiščnih besedil.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 9 nalog, od tega 3 delno, s skupaj 14 točkami (v I. delu 4 naloge, od teh 2 nalogi delno, s skupaj 7 točkami, in v II. delu 5 nalog, od teh 1 delno, s skupaj 7 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in poimenovalno zmožnost – razumevanje pomena in rabe navedenih besed v sobesedilu (12. naloga, a-del – zakaj je beseda »slaven« zapisana v narekovajih, 1 t, R, in b-del – zakaj je navedena tudi angleška beseda, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost, prepoznavanje nanašalnice v besedilu (14. b-naloga – na kaj se nanaša osebni zaimek v navedeni povedi, 1 t, Z, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagola in glagolskega števila (16. naloga – iz navedenega dela besedila izpiši glagola, ki nagovarjata le enega bralca, 1 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja danega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom – tvorjenje besedila na podlagi razumevanja danega dela izhodiščnega besedila (18. naloga, A-del – v besedilu poišči tri na različnih mestih napisane pasti interneta za mlade, napiši, kako si lahko pomagajo, če naletijo nanje, upoštevaj podatke v besedilu, 3 t, S).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja zgradbenih prvin pesmi – kitice in verza (2. naloga – iz česa je sestavljeno izhodiščno besedilo, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja pripovedovalca in utemeljevanja odgovora s sklicevanjem na besedilo (3. naloga – kdo govori izhodiščno besedilo, na podlagi česa tako sklepaš, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja teme besedila in jezikovno pravilnost zapisa odgovora v povedi (4. naloga – kaj je v pesmi predvsem povedano, 2 t, S, U /=uporaba/);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja skupne lastnosti književnih oseb (6. naloga – kaj je književnim osebam skupno, 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja neliterarnega besedila o prebrani pesmi (11. naloga, B-del – jezikovna pravilnost tvorjenega besedila, 2 t, U).

Taksonomsko so naloge, ki spadajo v modro območje, različno zahtevne – preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja, razumevanja, uporabe in sinteze.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): narekovaj, osebni zaimek, glagol (2. triletje), I. del preizkusa znanja, ter kitica, verz in književna oseba (1. triletje), II. del preizkusa znanja.

V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v preteklem šolskem letu spada v modro območje (v zgornjih 10 odstotkov dosežkov) več nalog in večje število točk (lani skupaj 9 točk, letos 14). Razlog sta zahtevnejši izhodiščni besedili in več nalog, ki zahtevajo višje miselne procese (utemeljevanje na podlagi razumevanja besedila, sklepanje iz podatkov, zapisanih na različnih mestih, samostojno tvorjenje odgovorov). Nizka uspešnost reševanja je pri teh nalogah pričakovana, namenjene so temu, da pokažejo razlike v znanju med učenci z visokimi skupnimi dosežki (tovrstnih nalog je bilo v preizkusih znanja do leta 2008/2009 premalo, naloge so v večini spadale v zeleno in rumeno območje in niso omogočale zaznavanja razlik v znanju tudi med učno sposobnejšimi učenci). Nepričakovano nizka pa je uspešnost reševanja pri nalogah, ki preverjajo poznavanje in razumevanje izobraževalnih ciljev – jezikoslovnih in še posebej literarnovednih izrazov. Pojmi kitica, verz, književna oseba se pri obravnavi pesmi/književnih besedil uporabljajo že v 1. triletju. Navedeni jezikoslovni pojmi pa v šestem razredu morda še niso utrjeni (ali še ne obravnavani), jih je pa mogoče razumeti na pomenski ravni, s sklepanjem iz besedila. Nizka uspešnost reševanja nalog, ki spadajo v modro območje, kaže, da bi bilo treba tem ciljem/standardom pri pouku v celotnem drugem obdobju namenjati več pozornosti.

Nad modrim območjem

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja – se je uvrstilo 6 nalog, od tega 1 delno, s skupaj 11 točkami (v I. delu 3 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 5 točkami, in v II. delu 3 naloge s skupaj 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja delov besedila, sklepanja iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi (4. naloga – iz katerih podatkov v besedilu izvemo, da računalniška rubrika v reviji ni nova /zapisa v besedilu: *že več kot deset let opozarjamo …* in *zvesti bralec …*/, 1 t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – spraševanje po podčrtanih besedah v povedi in prepoznavanje vrste podčrtanih besed (poimenovanja vrst besed so v nalogi navedena, pridevnik in prislov je mogoče ugotoviti tudi z izločanjem) (13. naloga – vprašaj se po podčrtanih besedah, napiši, kaj sta podčrtani besedi, 2 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja jezikovno pravilnost tvorjenega besedila (18. naloga, B-del – pravopisna in slovnična pravilnost, 2 t, S).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja sporočila pesmi, prenos značajskih lastnosti vran/srak na človeka (8. naloga – na koga lahko prenesemo značajske lastnosti književnih oseb, 1 t, A/S);
- naloga, ki preverja zmožnost razbiranja sporočila besedila ter povezovanja sporočila z ustreznim ponujenim pregovorom (9. naloga – katera stalna besedna zveza oziroma pregovor je najbližji sporočilu pesmi, 1 t, A/S), in
- naloga, ki preverja razumevanje in poimenovanje primere (razlaga obeh pomenskih sestavin primere, ugotovitev, kaj je primerjano s čim, in poimenovanje) (10. naloga, a-, b- in c-del – kaj je o književni osebi povedano v 1. in kaj v 2. vrstici, kaj je primerjano s čim, kako imenujemo to pesniško sredstvo, skupaj 4 točke, Z, R, A).

Taksonomsko so tudi naloge, ki spadajo v območje nad modrim, različno zahtevne (vse taksonomske stopnje, razen uporabe).

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): samostalnik, pridevnik, glagol, prislov, zaimek (2. triletje), I. del preizkusa znanja, ter primera (2. triletje), II. del preizkusa znanja.

Na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem šolskem letu so v območje nad modrim spadale tri naloge s skupaj 4 točkami (dve točki v I. in 2 točki v II. delu preizkusa). Vrste zmožnosti/znanj in cilji/standardi, ki jih preverjajo te naloge, so ne glede na različna izhodiščna besedila podobne – tako lani kakor letos se kot najzahtevnejše v obeh delih preizkusa znanja kaže razumevanje sporočila in sklepanje na podlagi podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi. Iz podatkov je mogoče sklepati, da je pri pouku premalo samostojnega dela učencev z besedili (samostojnega tihega branja in razumevanja) ter premalo vprašanj in nalog, ki zahtevajo višje miselne procese (utemeljevanje s sklicevanjem na besedilo, povezovanje podatkov, sklepanje, povzemanje teme/sporočila). Podatki kažejo tudi, da so premalo utrjeni izobraževalni cilji – temeljni jezikoslovni in literarnovedni pojmi, ki naj bi jih po učnem načrtu učenci pridobivali predvsem v rabi (UN, standardi, str. 117, 118). Pozornost bi bilo treba tako pri pouku kot pri obravnavi dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja po drugem in tretjem triletju na šoli posvetiti ciljem/standardom, ki se pojavljajo na prehodih iz razreda v razred in med posameznimi triletji, še posebej tistim, ki se kot primanjkljaj kažejo iz leta v leto, so pa bistveni za uspešnost učenja ne samo pri slovenščini, temveč tudi pri drugih predmetih (učni jezik).

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja (neumetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na neznano neumetnostno besedilo – ***Nasvet za net***, prirejeno po besedilu iz revije Pil, oktober 2009. V primerjavi z nacionalnimi preverjanji znanja v preteklih letih je izhodiščno neumetnostno besedilo daljše in tudi drugače oblikovano – sestavljeno je iz več delov in dopolnjeno s slikovnim gradivom, zahteva višjo bralno zmožnost (hitrost branja in razumevanje prebranega) in deloma drugačne bralne strategije. V tem delu preizkusa je 18 nalog oziroma 21 točkovanih enot (3 naloge oziroma 2 točkovani enoti več kot lani), povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk I. dela je 30 (lani 24). Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, njegovega razumevanja in znajdenja v njem (17 nalog, 25 točk) ter zmožnost tvorjenja krajšega besedila dane besedilne vrste (1 naloga, 5 točk). Od možnih 30 točk v **I. delu** preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli **15,71 točke (52 %)**. Povprečni dosežek je zaradi daljšega izhodiščnega besedila, večjega števila nalog ter nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov oziroma utemeljevanje, pričakovano nižji kot v preteklem šolskem letu (56 %) in v letu 2008/2009 (77,75 %).

Preglednica 4.4: Specifikacijska preglednica, slovenščina drugo obdobje

I. del (Neumetnostno besedilo: *Nasvet za net*, prirejeno po reviji PIL, oktober 2009.)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Vrsta razčlembe, zmožnost, izobraževalni cilj	Območje
		SPREJEMANJE			
		BRANJE NEUMETNOSTNIH BESEDIL Učenec prebere strokovna in publicistična besedila (navedena v učnem načrtu), nato pa (UN, st., str. 115):		– zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila	
		RAZČLENJEVANJE			
1.	1	– prepozna namen in temo besedila (UN, st., str. 115) – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– znanje – razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj reklama (UN, cilji, 6. r., str. 37), opis igre, novica (UN, cilji 4., 5., 6. r., str. 73)	Zeleno
2.	2	– določi naslovnika ter navede tiste jezikovne prvine, iz katerih je to razvidno (UN, st., str. 115)	– razumevanje	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/naslovnika	Zeleno
3.	1	– prepozna namen in temo besedila (UN, st., str. 115)	– sinteza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – naklonska razčlemba; – zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena	Rumeno
4.	1	– odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih (UN, st., str. 115)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila in delov besedila	Nad modrim
5.	2	– prepozna namen in temo besedila (UN, st., str. 115)	– razumevanje	– naklonska razčlemba; – zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena; – pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja delov besedila; – zmožnost povzemanja podtem	Rdeče
6.	2	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja delov besedila	Rumeno
7.	1	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila	Zeleno

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Vrsta razčlembe, zmožnost, izobraževalni cilj	Območje
8.	2	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila	Zeleno
9.	1	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115)	– analiza – sinteza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila	Rumeno
10.	1	– razloži pomen besede/besedne zveze v rabi (UN, st., str. 116)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost	Rumeno
11.	2	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115)	– razumevanje – analiza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja delov besedila	Rdeče
12. a)	1	– stilno zaznamovani besedi določi ustrezni govorni položaj (UN, st., str. 116) – pri obravnavi besedila uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost; – izobraževalni cilj beseda, poved (UN, cilji, 1. triletje, str. 30, 2. triletje, str. 43), narekovaj (UN, cilji, 6. r., str. 43)	Modro
12. b)	1	– stilno zaznamovani besedi določi ustrezni govorni položaj (UN, st., str. 116)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost	Modro
13.	2	– besede iz besedila uvrsti med samostalnike, pridevnike, zaimke, prislove in jim določi osnovne oblikoslovne kategorije (UN, st., str. 117) – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – izobraževalni cilj samostalnik, pridevnik (UN, cilji, 5. r., str. 43), prislov, zaimek (UN, cilji, 6. r., str. 43), beseda, poved (UN, cilji, 1. triletje, str. 30, 2. triletje, str. 43)	Nad modrim
14. a)	1	– besede iz besedila uvrsti med osebne zaimke (UN, st., str. 117) – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj osebni zaimek (UN, cilji, 6. r., str. 43),	Rdeče
14. b)	1	– najde osebne zaimke in jim določi nanašalnico v besedilu (UN, st., str. 116)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost	Modro
15.	1	– besede iz besedila uvrsti med glagole in jim določi osnovne oblikoslovne kategorije (UN, st., str. 117) – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj glagol, časovna oblika: sedanjik, preteklik, prihodnjik (UN, cilji, 6. r., str. 43)	Rumeno

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Vrsta razčlembe, zmožnost, izobraževalni cilj	Območje
16.	1	– besede iz besedila uvrsti med glagole in jim določi osnovne oblikoslovne kategorije (UN, st., str. 117) – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj glagol (UN, cilji, 6. r., str. 43)	Modro
17.	1	– v vprašalni povedi najde vprašalnico in nanjo smiselno odgovori (UN, st., str. 116)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – izobraževalni cilj beseda, vprašalna poved (UN, cilji, 1. triletje, str. 30, 2. triletje, str. 43)	Zeleno
		TVORJENJE			
18.	3	– napiše krajše besedilo, upošteva tudi zunanjo oblikovanost besedila in pravopisna pravila (UN, st., str. 116)	– sinteza	– zmožnost razumevanja besedila; – zmožnost povzemanja podtem; – zmožnost tvorjenja besedila; – poimenovalna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – slogovna zmožnost; – pravopisna zmožnost	A: Modro
	2				B: Nad modrim
Skupaj	**30**				

Zmožnost sprejemanja/branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila se preverja z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo (1., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. a- in b-del, 17. naloga, skupaj 15 točk), okoliščinsko razčlembo (2. naloga, 2 točki), naklonsko razčlembo (5. naloga, 2 točki) ter metajezikovno razčlembo (13., 14. a- in b-del, 15. in 16. naloga, skupaj 6 točk). Zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila se preverja z 18. nalogo (tj. pisanje besedila, ki zajema vrsto podzmožnosti, med drugim tudi pravopisno; skupaj 5 točk).

Uspešnost učencev pri reševanju nalog za pomensko razčlembo (1., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. a- in b-del, 17. naloga, skupaj 15 točk): S temi nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja besedila (odgovori na vprašanja o vsebini besedila) oziroma delov besedila (zmožnost povzemanja podtem, odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih). Naloge so didaktično različno oblikovane – 1. in 11. naloga kot nalogi izbirnega tipa, 3. in 9. naloga kot nalogi alternativnega tipa in kratkih odgovorov, 4., 6., 7., 10. in 12. naloga kot naloge kratkih odgovorov, 8. naloga kot naloga alternativnega tipa, 17. naloga kot naloga zapisa vprašalne povedi; ta naloga preverja še upovedovalno zmožnost. Indeksi težavnosti (IT) pri teh nalogah so: 1. naloga – IT 0,83; 3. naloga – IT 0,74; 4. naloga – IT 0,24; 6. naloga – IT 0,66; 7. naloga – IT 0,84; 8. naloga – IT 0,76; 9. naloga – IT 0,68; 10. naloga – IT 0,71; 11. naloga – IT 0,58; 12. a-del – IT 0,36; 12. b-del – IT 0,42; 17. naloga – IT 0,77.

Naloge v tem sklopu so različno zahtevne – 1., 7., 8. in 17. nalogo so rešili tudi učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (t. i. zeleno območje), 3., 6., 9. in 10. nalogo učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov). 11. nalogo so uspešno reševali učenci, katerih dosežki sodijo v rdeče območje, 12. a- in b-del pa učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje). 4. naloge niso s 65-odstotno uspešnostjo rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja, naloga sodi v območje nad modrim. Naloga je preverjala zmožnost razumevanja delov besedila in sklepanja iz podatkov, ki niso neposredno izraženi /iz katerih podatkov v besedilu izvemo, da računalniška rubrika v reviji ni nova/. Različni indeksi težavnosti povedo, da naloge ustrezno kažejo razlike v znanju učencev z nižjimi skupnimi dosežki in imajo dovolj visoko občutljivost za učence z visokimi skupnimi dosežki. Dosežki kažejo, da ima večina učencev ob koncu drugega obdobja ustrezno razvito zmožnost branja in razumevanja neumetnostnih besedil, da pa imajo težave z znajdenjem v daljšem neumetnostnem besedilu, s povezovanjem podatkov, sklepanjem in utemeljevanjem svojega mnenja (4. in 12. naloga). Dosežki učencev pri teh nalogah in ugotovitve se ujemajo z ugotovitvami z lanskega nacionalnega preverjanja znanja ob koncu drugega obdobja.

Uspešnost učencev pri reševanju naloge za okoliščinsko/pragmatično razčlembo (2. naloga, 2 točki): Naloga preverja učenčevo zmožnost prepoznavanja naslovnika; hkrati pa mora učenec navesti podatek, iz česa v besedilu je prepoznal naslovnika. Naloga je oblikovana kot naloga kratkega odgovora; IT 0,74 (zeleno območje, kar pomeni, da so jo rešili tudi učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov).

Uspešnost učencev pri reševanju naloge za naklonsko razčlembo (5. naloga, 2 točki): Naloga preverja razumevanje sporočevalčevega namena /kaj je namen posameznih delov izhodiščnega besedila/ (5. naloga, IT 0,50). Naloga je oblikovana kot naloga izbirnega tipa; uspešno so jo rešili učenci, katerih skupni dosežki spadajo v rdeče območje. Naloga kaže razlike v znanju učencev z višjimi skupnimi dosežki. Lani je bil IT naloge, ki je preverjala zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena, 0,63.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog za metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo (13., 14. a- in b-del, 15. in 16. naloga, skupaj 6 točk): To so naloge, s katerimi se preverja obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov oziroma doseganje izobraževalnih ciljev v rabi. Vse naloge preverjajo znanje s področja oblikoslovja; 13. naloga (spraševanje po podčrtanih besedah, prepoznavanje vrste podčrtanih besed, IT 0,26), 14. a-naloga (izpis osebnega zaimka iz povedi, IT 0,62), 14. b-naloga (prepoznavanje nanašalnice osebnega zaimka, IT 0,37), 15. naloga (prepoznavanje časovne oblike glagola, IT 0,69), 16. naloga (izpis glagolov, ki nagovarjata le enega bralca/prepoznavanje glagolskega števila, IT 0,42). 13., 14. a- in 16. naloga zahtevajo izpis, 14. b-naloga je naloga kratkega odgovora, 15. naloga pa je naloga izbirnega tipa. Naloge so torej didaktično različno oblikovane, taksonomski stopnji teh nalog sta znanje in razumevanje.

V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v šolskem letu 2009/2010 so v tem sklopu tri naloge manj oziroma dve točki manj; naloge pa uspešno ločijo učence z višjimi in najvišjimi dosežki. V letošnjem preizkusu v tem delu ni naloge, ki sodi v zeleno območje. 14. b- in 16. naloga sodita v modro območje, 15. naloga v rumeno ter 14. a-naloga v rdeče območje. 13. naloga je bila za učence najzahtevnejša, saj se je uvrstila v območje nad modrim (13. naloge niso s 65-odstotno uspešnostjo rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja).

Učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov, so uspešno rešili nalogo, ki je zahtevala prepoznavanje časovne oblike glagola. Lani je bil IT pri tovrstni nalogi 0,89. Naloga je bila oblikovana kot naloga izbirnega tipa, le da so bili odgovori krajši in enostavnejši. Letošnja je zahtevala natančnejše branje, zato je bila za učence zahtevnejša. 13. naloga, ki je bila za učence najzahtevnejša, je zahtevala spraševanje po podčrtanih besedah v povedi ter prepoznavanje vrst podčrtanih besed. Učenci so se morali vprašati po pridevniku in prislovu ter ju poimenovati, pri tem pa so imeli v oklepaju napisane vrste poimenovanj (samostalnik, pridevnik, glagol, prislov ali zaimek). Tovrstne naloge so bile za učence zahtevne že v prejšnjih preizkusih znanja; lani so se učenci morali vprašati po prislovu, ni jim ga bilo treba poimenovati (IT 0,55, rdeče območje); v preizkusu znanja leta 2009 so se morali vprašati po pridevnikih (IT 0,41, modro območje) in ju poimenovati (IT 0,72, rumeno območje). Iz primerjav dosežkov med leti lahko ugotovimo, da so naloge, ki preverjajo zmožnost spraševanja po določeni besedi, za učence vedno zahtevne. V letošnjem preizkusu znanja pa sta bila podčrtana pridevnik in prislov, učenci so se morali vprašati po dveh besednih vrstah in ju poimenovati, zato je bila naloga zanje še težja.

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi (18. naloga, skupaj 5 točk): 18. naloga preverja zmožnost samostojnega pisnega tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila ter zmožnost povzemanja podtem. Učenci so morali tvoriti samostojno besedilo na podlagi razumevanja danega dela izhodiščnega besedila (v besedilu poiskati tri na različnih mestih napisane pasti interneta za mlade in napisati, kako si lahko pomagajo, če naletijo nanje). Učenci so bili uspešnejši pri vsebinskem delu tvorjenja besedila (A-del, ki sodi v modro območje, IT 0,23), manj uspešni pa pri jezikovni pravilnosti (B-del, območje nad modrim, IT 0,16).

Tako kot na nacionalnih preverjanjih znanja v preteklih šolskih letih so bili učenci uspešnejši pri vsebinskem delu tvorjenja besedila, manj pa pri jezikovni pravilnosti napisanega. Naloga je od učencev zahtevala, da v izhodiščnem besedilu na različnih mestih poiščejo ustrezne podatke in jih upovedo. Leta 2010 so morali v izhodiščnem besedilu poiskati ustrezen podatek, pojasniti izbiro podatka in o tem napisati neuradno pismo (IT 0,47, rdeče območje). Leta 2009 učencem pri nalogi tvorjenja besedila (opis živali) ni bilo treba iskati podatkov v izhodiščnem besedilu, tvorili so ga iz danih podatkov in po zgledu (tudi izhodiščno besedilo je bilo opis živali, IT 0,90, zeleno območje). Leta 2008 je bil IT pri vsebinskem delu 0,71 (rumeno območje, napisati so morali pripoved, naloga ni zahtevala iskanja podatkov po izhodiščnem besedilu). Letos in lani so morali učenci pri tvorbni nalogi podatke poiskati v izhodiščnem besedilu ter z njimi tvoriti novo, zaokroženo besedilo. Takšne naloge so za učence zahtevnejše, zato so tudi dosežki nižji.

Z nižjimi dosežki pri vsebini in besedilni vrsti so povezani nižji dosežki pri B-delu, pri jezikovni pravilnosti, saj se to merilo vrednoti le, če dobi učenec za A- in/ali B-del vsaj 2 točki. Letos je bil IT te naloge najnižji v tem delu preizkusa, 0,16, ta del naloge je uvrščen v območje nad modrim. Lani je bil IT 0,33 (modro območje), leta 2009 0,33 (rdeče območje) in leta 2008 0,55 (rdeče območje).

Ravni zahtevanega znanja v I. delu preizkusa zajemajo znanje in poznavanje (delno ali v celoti 3 naloge, 3 točkovane enote, skupaj 4 točke), razumevanje in uporabo (večina nalog, skupaj 19 točk) ter analizo, sintezo in vrednotenje oziroma samostojno reševanje novih problemov (3 naloge, 7 točk). Taksonomska stopnja ni edini dejavnik določanja zahtevnosti naloge; ta je vsaj toliko odvisna tudi od cilja/standarda, ki se z nalogo preverja, in od danega jezikovnega primera, ob katerem morajo učenci pokazati svoje znanje. Naloge v prvem delu preizkusa, ki imajo nižjo uspešnost in sodijo v območje nad modrim, preverjajo zmožnost razumevanja delov besedila, sklepanja iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi (naloga 4; IT 0,24), metajezikovno in upovedovalno zmožnost (13. naloga /spraševanje po podčrtanih besedah in prepoznavanje vrste podčrtanih besed/, IT 0,26); del naloge preverja jezikovno pravilnost tvorjenega besedila (18. naloga, B-del, IT 0,16).

II. del preizkusa znanja (umetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na neznano umetnostno besedilo – pesem z naslovom ***Sorodnice srake***, ki jo je napisal **Ervin Fritz**. V tem delu preizkusa je 11 nalog (4 več kot lani) oziroma 14 točkovanih enot, povezanih z izhodiščnim besedilom. Od možnih **20 točk** v **II. delu** preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli **8,09 točke (40,45 %)**. Za razliko od nacionalnega preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja je na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja izhodiščno besedilo prvič, odkar poteka nacionalno preverjanje znanja, pesemsko oziroma se prvič preverja doseganje ciljev/standardov poezije iz učnega načrta (posebna oblikovanost, zaznavanje, razumevanje in poimenovanje pesniških sredstev, razbiranje teme/sporočila pesmi). Dosežki na preizkusu znanja zato niso neposredno primerljivi z dosežki v prejšnjih letih (od šolskega leta 2006/2007 naprej so dosežki v II. delu preizkusa vsako leto nekoliko nižji: 72 %, 70 %, 61 %, 53 %, 40 % letos). Glede na zahtevnost ciljev/standardov poezije v učnem načrtu pa so dosežki v tem delu preizkusa znanja kljub temu nižji od pričakovanih (dosežki učencev v II. delu preizkusa so letos za slabih 12 odstotnih točk nižji od dosežkov učencev v I. delu). Sklepati je mogoče, da je premalo samostojnega branja in razumevanja poezije/pesemskih besedil pri pouku, za podrobnejše ugotovitve pa bo treba doseganje teh ciljev/standardov preveriti večkrat.

Preglednica 4.5: Specifikacijska preglednica, slovenščina drugo obdobje

II. del (Umetnostno besedilo: Ervin Fritz, *Sorodnice srake*, iz zbirke *Vrane*, MK, Ljubljana, 2008.)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost, izobraževalni cilj	Območje
		SPREJEMANJE			
		BRANJE UMETNOSTNIH BESEDIL Učenec tiho prebere neznano umetnostno besedilo in ga razume. Po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih (UN, st., str. 117):		– zmožnost samostojnega branja, razumevanja in vrednotenja književnosti/ umetnostnega besedila (funkcionalni cilj, str. 61)	
		RAZČLENJEVANJE			
1.	1	– razume in uporabi strokovne izraze (UN, cilji, str. 56)	– znanje	– izobr. cilji: ljudska pesem (UN, str. 56)	Zeleno
2.	1	– zazna in doživi pesem (UN, st., str. 114)	– znanje	– izobr. cilji: verz, kitica (UN, str. 30)	Modro
3.	1	– zaznava kategorijo pripovedovalca (UN, cilji, str. 46)	– razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Modro
4.	1 + 1 (P)	– razume temo besedila (UN, cilji, str. 48)	– sinteza – uporaba	– zmožnost razumevanja UB	Modro
5.	1	– zaznava rimo kot zvočni lik; opazuje pomenska razmerja med rimanima besedama (UN, cilji, str. 46)	– znanje – razumevanje	– zmožnost razumevanja UB – izobr. cilji: rima (UN, str. 30)	Rumeno
6.	1	– zaznava tiste značajske lastnosti književne osebe, ki so razvite v nazorno sliko (UN, cilji, str. 45)	– razumevanje	– zmožnost razumevanja UB – izobr. cilji: književna oseba (UN, str. 30)	Modro
7.	1	– razvija sposobnost razumevanja in doživljanja besedilne stvarnosti (UN, cilji, str. 45)	– analiza	– zmožnost razumevanja UB	Rdeče
8.	1	– značajske lastnosti prepoznava tudi iz posrednih besedilnih signalov (UN, cilji, str. 45)	– analiza/sinteza	– zmožnost razumevanja UB	Nad modrim
9.	1	– opazi rabo stalnih besednih zvez in lažje primere prenovitve klišeja (UN, cilji, str. 48)	– analiza/sinteza	– zmožnost razumevanja UB	Nad modrim
10. a) 10. b) 10. c)	2 1 1	– razume primere (UN, cilji, str. 47) – razume in pravilno uporablja strokovni izraz primera (UN, cilji, str. 56)	– znanje – razumevanje – analiza	– zmožnost razumevanja UB – izobr. cilji: primera (UN, str. 56)	Nad modrim Nad modrim Nad modrim
		TVORJENJE			
	4 + 2 (P)	– odloči se, katere značajske lastnosti bo prisodil književni osebi in na kak način bo izbrano karakterno lastnost/čustveno stanje upovedil, da ga bo bralec razumel// upovedi svojo domišljijskočutno predstavo književnih oseb; podobo književne osebe upoveduje tudi s pomočjo posrednih besedilnih signalov (UN, cilji, str. 51)	– sinteza – uporaba	– zmožnost razumevanja UB/ zmožnost tvorjenja neliterarnih besedil (UN, cilji, str. 51)	A: Rdeče B: Modro
Skupaj	**20**				

Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanega umetnostnega besedila: razumevanje in razčlenjevanje besedila oziroma dela besedila ter znajdenje v besedilu (3., 4., 6., 7., 8., 9. in 10. a- ter b-naloga, skupaj 10 točk), prepoznavanje značilnosti izhodiščnega besedila (1., 2., 5. in 10. c-naloga, skupaj 4 točke) ter zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom (11. naloga, 6 točk) – z zadnjo nalogo se preverja recepcijska zmožnost (značajske lastnosti književnih oseb), 4 točke, ter učenčeva poimenovalna, upovedovalna, slogovna in pravopisna zmožnost, 2 točki.

Uspešnost učencev pri samostojnem razumevanju in razčlenjevanju izhodiščnega umetnostnega besedila (3., 4., 6., 7., 8., 9. in 10. a- ter b-naloga, skupaj 10 točk): 3. naloga preverja zmožnost prepoznavanja pripovedovalca; 4. naloga preverja zmožnost prepoznavanja teme izhodiščnega besedila; 6. naloga zmožnost prepoznavanja skupne lastnosti književnih oseb; 7. naloga zmožnost prepoznavanja komične perspektive; 8. naloga zmožnost razumevanja sporočila pesmi; 9. naloga zmožnost razbiranja sporočila besedila ter povezovanja sporočila z ustreznim ponujenim pregovorom; 10. a- in b-naloga zmožnost razumevanja primere. Sedem od teh nalog (delno 3., 4., 6., 7., 8., 10. a- in b) zahteva od učenca samostojno tvorjenje kratkega odgovora, dve (delno 3. naloga in 9. naloga) pa sta nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom med štirimi ponujenimi. IT pri teh nalogah so: 3. naloga – IT 0,29; 4. naloga – IT 0,47; 6. naloga – IT 0,52; 7. naloga – IT 0,54; 8. naloga – IT 0,18; 9. naloga – IT 0,35; 10. a-naloga – IT 0,31 in 10. b-naloga – IT 0,13. Pri vseh teh nalogah se vrednoti samo smiselnost odgovora, ne pa tudi pravopisno-slovnična pravilnost zapisane rešitve (tovrstna zahteva bi zmanjšala uspešnost učencev pri reševanju naloge/nalog). Tako kot lani nobena od teh nalog ni taka, da bi jo uspešno rešili tudi učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje) ali mejo med polovicama dosežkov (rumeno območje), 7. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje), 3., 4. in 6. nalogo učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje), 8., 9., 10. a- in b-naloge pa niso s 65-odstotno uspešnostjo rešili niti učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov (območje nad modrim območjem). Letošnji dosežki še bolj izrazito kot v prejšnjih letih kažejo primanjkljaje v bralni zmožnosti učencev ob koncu drugega obdobja. To je lahko povezano z zahtevnostjo izhodiščnega besedila (prvič doslej pesemsko besedilo), obsežnostjo celotnega preizkusa in z zahtevo po samostojnem tvorjenju odgovorov oziroma utemeljevanju (uspešnost bi bila predvidoma še nižja, če bi se preverjala tudi slovnično-pravopisna pravilnost odgovorov – tako lahko sklepamo glede na preverjanja v prejšnjih letih).

Uspešnost učencev pri prepoznavanju književne vrste (1., 2., 5. in 10. c-naloga, 4 točke): Preverja se poznavanje naslednjih strokovnih izrazov: ljudska pesem, verz, kitica, rima in primera. Tri od teh nalog (1., 5. in 10. c) zahtevajo od učenca samostojno tvorjenje kratkega odgovora, ena pa je naloga dopolnjevanja (2. naloga). IT pri teh nalogah so: 1. naloga – IT 0,76; 2. naloga – IT 0,43; 5. naloga – IT 0,69 in 10. c-naloga – IT 0,15. Za razliko od prejšnjih let, ko so se tovrstne naloge uvrščale večinoma v zeleno območje, jih letos najdemo tako rekoč v vseh območjih: 1. nalogo so uspešno rešili tudi učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje), 5. nalogo učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov (rumeno območje), 2. nalogo učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje), 10. c-naloge pa niso s 65-odstotno uspešnostjo rešili niti učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov (območje nad modrim območjem). Iz dosežkov je razvidno, da je zmožnost prepoznavanja prvin pesemskega besedila (verz, kitica, primera) ob koncu drugega obdobja slabo razvita.

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi (11. naloga, 6 točk): Vrednotijo se vsebina (recepcijska zmožnost, tj. književno znanje) – zmožnost tvorjenja neliterarnega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom, zmožnost zaznavanja značajskih lastnosti književnih oseb oziroma zmožnost upovedovanja podobe književne osebe (izpostavitev petih /značajskih/ značilnosti srak) in zmožnost samostojnega upovedovanja ter praktično obvladovanje pravopisno-slovničnih pravil. IT za vsebino (merilo A) je 0,44 (lani 0,61), za pravopisno-slovnično pravilnost (merilo B) pa 0,35 (lani 0,46). Nižja uspešnost pri B-delu je pričakovana zaradi načina vrednotenja; pravopisno-slovnična pravilnost se vrednoti samo, če učenec za A-del doseže najmanj 2 točki. Vsebinska ustreznost tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu (tj. več kot 65-odstotna verjetnost pravilnega odgovora) je značilna za besedila/odgovore

učencev, katerih skupni dosežki so v zgornji četrtini dosežkov (rdeče območje, lani rumeno območje); pravopisno-slovnična pravilnost pa je značilna za besedila/odgovore učencev, katerih skupni dosežki zajemajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje, lani rdeče območje).

Če primerjamo uspešnost učencev na vsebinski ravni in na ravni pravopisno-slovnične pravilnosti tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu in tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu, vidimo, da so bili učenci na obeh ravneh tvorbne naloge letos drugič zapored uspešnejši v II. delu ob umetnostnem besedilu. Na vsebinski ravni je IT v I. delu preizkusa 0,23 /merilo A/, v II. delu je IT 0,44 /merilo A/, na ravni pravopisno-slovnične pravilnosti tvorbne naloge v I. delu /merilo B/ je IT 0,16, v II. delu je IT 0,35 /merilo B/. Tako je jasno, da je tudi skupni IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu presegel skupni IT tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu. Dejstvo, da je letošnji IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu nižji od lanskega, predmetna komisija pripisuje temu, da je bila tvorbna naloga povezana z zahtevnejšim izhodiščnim besedilom – s pesmijo.

Ravni zahtevanega znanja v II. delu preizkusa znanja zajemajo znanje/poznavanje (1., 2. in 10. c-naloga, skupaj 3 točke), razumevanje in uporabo (3., delno 4., 5., 6., 10. a- in 11. B-naloga, skupaj 8 točk) ter analizo in sintezo (delno 4., 7., 8., 9., 10. b- in 11. A-naloga, skupaj 9 točk). Taksonomska stopnja ni edini dejavnik določanja zahtevnosti posamezne naloge, je pa pomemben. IT v tem delu preizkusa so najnižji pri 8. ter 10. b- in c-nalogi (prenos lastnosti na človeka, razumevanje in poimenovanje primere, IT 0,18; 0,13 in 0,15, znanje in analiza). Naloge zahtevajo od učenca razumevanje sporočila ter razumevanje in poznavanje strokovnega termina primera. Da so naloge utemeljevanja in samostojnega tvorjenja odgovora v povedi za učence zahtevnejše (imajo nizek IT), je razvidno tudi iz dosežkov v I. delu preizkusa (3. in 10. b-naloga). Iz dosežkov je razvidno, da določanje teme (4. naloga) kljub samostojnemu zapisu odgovora letos za učence ni bilo tako zahtevno (IT 0,47, kar je srednja vrednost IT pri razčlembi umetnostnega besedila) kot v prejšnjih letih, ko so se naloge tega tipa razvrščale med naloge z najnižjimi IT. Predmetna komisija se zaveda, da bi bili dosežki pri tej nalogi še nižji, če bi bila vrednotena tudi pravilnost zapisanega odgovora.

Sklepne ugotovitve

Letošnji nižji dosežek na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja ni neposredno primerljiv z dosežki iz prejšnjih let. Letošnji preizkus znanja je bil namreč zahtevnejši oziroma obsežnejši – 29 nalog oziroma 35 točkovanih enot (7 nalog in prav tako 7 točkovanih enot več kot lani), višje je bilo skupno število točk (50, pred tem 40), zahtevnejši sta bili izhodiščni besedili, ki sta zahtevali višjo bralno zmožnost in deloma drugačne bralne strategije, nekoliko večje je bilo tudi število nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov in utemeljevanje/razlago, oboje povezano z razumevanjem izhodiščnih besedil. Kljub zahtevnosti preizkusa pa so dosežki nižji od pričakovanih, iz česar je mogoče sklepati, da je pri pouku še vedno premalo samostojnega branja in razumevanja besedil.

Posamezne naloge bolje kot na prejšnjih nacionalnih preverjanjih znanja (zlasti pred letom 2008/2009) omogočajo zaznavanje razlik v znanju med učenci z visokimi in najvišjimi dosežki (več nalog spada v modro območje – v zgornjih 10 odstotkov skupnih dosežkov – in v območje nad modrim). Razvrstitev ciljev/standardov oziroma zmožnosti/znanj, ki jih preverjajo naloge, ki spadajo v posamezno območje, pa je podobna kot na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem letu in tudi na prejšnjih nacionalnih preverjanjih znanja – ne glede na različna izhodiščna besedila podatki potrjujejo, kaj zna večina učencev, kaj tisti z dosežki okrog povprečja, kaj pa samo tisti z visokimi in najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu. Podatki o dosežkih po območjih glede na vrste znanj/zmožnosti so primerljivi tudi z nacionalnim preverjanjem znanja ob koncu tretjega obdobja. Iz tega, kaj se kot zahtevno kaže na vseh dosedanjih nacionalnih preverjanjih znanja, je mogoče sklepati, da je pri pouku slovenščine tako v drugem kakor v tretjem obdobju premalo razvijanja bralne zmožnosti učencev (hitrost branja, razumevanje prebranega besedila, razumevanje prenesenih pomenov, povezovanje podatkov, zapisanih na različnih mestih v besedilu, bralne strategije), premalo samostojnega opazovanja besedil in pisnega tvorjenja besedil o prebranem ter dejavnosti, ki spodbujajo višje miselne procese.

Glede na to, da nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja ni obvezno (opravljalo ga je približno 94 % šestošolcev) in ni podatkov, kateri učenci se ga niso udeležili ter koliko je med njimi učencev in koliko učenk, podatki o razvrstitvi dosežkov po letih niso povsem primerljivi in tudi niso popolnoma primerljivi z nacionalnim preverjanjem znanja ob koncu tretjega obdobja.

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja

Preizkus znanja[2] v rednem roku je opravljalo **17 442 učencev** 9. razreda (98,2 %). Od možnih **60 točk** so učenci povprečno dosegli **33,00 točke (55,00 %), indeks težavnosti (IT) 0,55** (povprečni dosežek je nekoliko /za 2,31 točke/ višji od lanskega – v preteklem šolskem letu je nacionalno preverjanje znanja opravljalo 17 778 učencev 9. razreda (98,0 %), povprečno so dosegli 30,67 točke (51,11 %), IT 0,51 – in zelo podoben dosežku v šolskem letu 2008/2009, ko je preizkus opravljalo 18 538 učencev 9. razreda (98,6 %), povprečno so dosegli 33,66 točke (56,09 %), nižji je od dosežka v šolskem letu 2007/2008, ko je preizkus opravljalo 18 653 učencev 9. razreda (98,7 %), povprečno so dosegli 36,91 točke (61,52 %), in v šolskem letu 2006/2007, ko je preizkus znanja opravljalo 18 822 učencev (97,9 %), povprečno pa so dosegli 38,8 točke (64,67 %). Povprečni dosežek **I. dela** preizkusa znanja (umetnostno besedilo, možnih 24 točk) je bil **13,60 točke (56,67 %)**, **IT 0,57** (dosežek je v primerjavi z lanskim in predlanskim, ki sta zelo podobna, nekoliko višji – lani: 10,90 točke ali 45,42 %, IT 0,45), v **II. delu** preizkusa znanja (neumetnostno besedilo, možnih 36 točk) pa **19,20 točke (53,33 %)**, **IT 0,53** (lani zelo podobno 19,63 točke ali 54,53 %, IT 0,55).

Maksimalno število točk je dosegel/-la samo 1 učenec/učenka (0,006 %; v preteklem šolskem letu 3 oziroma 0,017 %, v letu pred tem pa 2), 0–5 točk pa 100 učencev (0,57 %; v preteklem šolskem letu 339 učencev oziroma 1,91 %). Največ učencev, tj. 3250 učencev (18,63 %), je doseglo 30–35 točk, 3140 učencev (18,00 %) je doseglo 36–41 točk, 2818 učencev (16,16 %) 24–29 točk, 2368 učencev (13,58 %) 42–47 točk, 2152 učencev (12,34 %) 18–23 točk, 1628 učencev (9,33 %) je doseglo 48–53 točk, 1147 učencev (6,58 %) 12–17 točk, 458 učencev (2,63 %) 6–11 točk in 380 učencev (2,18 %) 54–59 točk. Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže pravilno zvonasto krivuljo z zelo enakomerno razvrstitvijo dosežkov. Standardni odklon je 19,08, indeks diskriminativnosti pa 0,69 (v preteklem šolskem letu 20,99 oz. 0,76, leto pred tem pa 19,32 oz. 0,74).

Naloge so ustrezne, podatki kažejo, da še ustrezneje kot v preteklem šolskem letu kažejo razlike v znanju tudi med učenci z visokimi in najvišjimi dosežki. Tako kot v preteklem šolskem letu imajo višjo diskriminativnost naloge v I., književnem delu preizkusa znanja, kar je v skladu s pričakovanji zaradi vrste in zahtevnosti izhodiščnega besedila in zaradi večjega števila nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov in utemeljevanje. Podatki se ujemajo tudi z ugotovitvami raziskave *Povezanost rezultatov nacionalnega preverjanja znanja pri slovenščini z učinkovitostjo pouka*, ki jo je Zavod RS za šolstvo opravil v šolskem letu 2008/09, objavljena pa je bila januarja 2009 (vzorec: 43 šol, 1451 vprašalnikov za učence, 66 vprašalnikov za učitelje) – razumevanje prenesenih pomenov besed in pisanje o književnih besedilih so kot zahtevna cilja izpostavili tako učenci kot učitelji, po podatkih, pridobljenih z raziskavo, pa je tega pri pouku manj, kot bi bilo treba po učnem načrtu (če že, se učenci pri pouku o književnih besedilih pogovarjajo, pišejo pa zelo malo).

[2] Podatki o nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja vključujejo 1145 preizkusov znanja učencev s posebnimi potrebami (od tega je največ, tj. 891 učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, lani 758), ki nacionalno preverjanje znanja opravljajo z različnimi prilagoditvami (prilagojeni način izvajanja, prilagojeni preizkus znanja, možnost uporabe različnih dodatnih gradiv in pripomočkov, prilagojeni način vrednotenja); od teh preizkusov znanja je bilo 546 preizkusov ovrednotenih prilagojeno (lani je bilo prilagojeno ovrednotenih 682 preizkusov znanja, pred tem 582).

Preglednica 4.6: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17 442
Število postavk	43
Možne točke	60
Povprečno št. točk	33,00
Povprečno št. odstotnih točk	55,00
Standardni odklon odstotnih točk	19,08
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,90

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.6: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, tretje obdobje

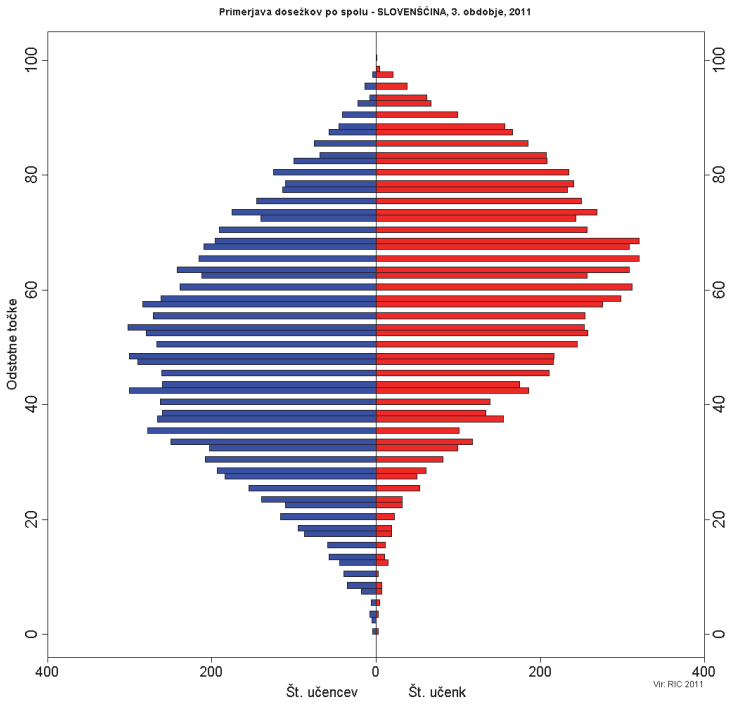

Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk

Dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja v rednem roku so letos po spolu obdelani šestič. Prikazani so enako kot prejšnja leta, krivulji ločeno prikazujeta dosežke učencev in dosežke učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. Predmetna komisija ugotavlja, da sta krivulji kljub nižjemu povprečnemu dosežku primerljivi s tistimi na prejšnjih petih nacionalnih preverjanjih znanja – po spolu se med seboj razlikujeta, razlike med dosežki učencev in učenk so dokaj podobne razlikam med dosežki iz preteklega šolskega leta.

Krivulja, ki prikazuje dosežke učencev, je pravilna Gaussova krivulja, kaže enakomerno razvrstitev dosežkov znotraj vseh območij (v primerjavi z lani višja razpršenost dosežkov v zadnji četrtini), rahlo pomaknjena v levo. Večina dosežkov učencev spada v območje od 20 do 70 odstotnih točk (lani od 30 do 80), vrh krivulje je v območju med 30 in 60 odstotnimi točkami (lani med 35 in 75, leto pred tem med 50 in 70). Razvrstitev najnižjih dosežkov (pod 20 odstotnih točk) je enakomerna (padajoča), teh dosežkov je zaradi zahtevnejšega preizkusa več kot prejšnja leta in več kot pri dosežkih učenk. Razvrstitev najvišjih dosežkov (nad 80 odstotnih točk) je bolj razpršena, delež teh dosežkov je zaradi višje diskriminativnosti preizkusa znanja (razlike v znanju med učenci z visokimi dosežki dobro

kažejo naloge v obeh delih preizkusa znanja; lani samo v prvem, ob umetnostnem besedilu) podoben lanskemu deležu in je večji kot prejšnja leta. Najvišjih dosežkov pri učencih je manj kot pri učenkah. Krivulja, ki prikazuje dosežke učenk, je primerljiva s krivuljo v preteklem šolskem letu, a še nekoliko manj pomaknjena v desno, v primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v prejšnjem letu kaže podobno razpršenost dosežkov. Največ dosežkov učenk spada v območje od 50 do 85 odstotnih točk (lani od 50 do 90, 2007/2008 od 60 do 90), vrh krivulje je v območju med 60 in 75 odstotnimi točkami (lani od 70 do 80, leto prej približno 80). Drugačna (padajoča) kot pri dosežkih učencev je razvrstitev dosežkov v območju od 40 do 60 odstotnih točk in dosežkov od 20 do 40 odstotnih točk, obojih je pri učenkah tudi manj. Dosežkov, nižjih od 20 odstotnih točk, je pri učenkah veliko manj kot pri učencih.

Analiza dosežkov glede na spol učencev po nalogah

Učenci so uspešneje kot učenke rešili naslednje naloge: v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 6. nalogo (oznake moške književne osebe, naloga izbirnega tipa), 10. nalogo (balada, razumevanje pojma, kratek odgovor); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 1. nalogo (prepoznavanje teme, naloga izbirnega tipa), 2. nalogo (določanje naslovnika, učenci z nižjimi dosežki uspešnejši, naloga izbirnega tipa), 6. nalogo (kateri postopek je poimenovan *dišeča žetev lubja,* kratek odgovor), 7. nalogo (kako pridobivajo cimetovo olje, naloga urejanja), 9. nalogo (kaj je prikazano na sliki, kratek odgovor), 11. nalogo (kaj pomenijo navedene besede, naloga izbirnega tipa), 12. nalogo (iskanje nadpomenke, izpis), 22. nalogo, A- in B-del (tvorjenje besedila, vsebina in besedilna vrsta).

Učenke so uspešneje kot učenci rešile naslednje naloge: v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 2. nalogo (tema besedila, kratek odgovor), 7. nalogo (s katerim namenom je šla gospa Pirc k psihologu, kratek odgovor v povedi), 13. nalogo na vseh ravneh – tvorjenje besedila (enako kot lani); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 5. nalogo (zakaj je cimet v naslovu poimenovan začimba bogov, kratek odgovor), 17. nalogo (prepoznavanje nanašalnice osebnega zaimka, naloga izbirnega tipa).

Naloge, pri katerih med dosežki učencev in učenk ni opaznejših razlik: v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 1. naloga (trditve o besedilu, alternativni tip), 3. naloga (kraj in čas dogajanja, kratek odgovor), 4. naloga (zaporedje dogodkov v času, naloga urejanja), 5. naloga (komično v besedilu, kratek odgovor), 8. naloga (kaj je izvedela ga. Pirc o Lenartovem ravnanju in delu v šoli, kratek odgovor), 9. naloga (kaj je Lenart vključil v diplomatske pogovore z babico, kratek odgovor), 11. naloga (primera/poosebitev/nenavadna tvorjenka – izpis in poimenovanje, kratek odgovor), 12. naloga (literarnovedna naloga, avtorja Martina Krpana in Županove Micke ter pripadajoči obdobji, naloga dopolnjevanja v preglednici); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 3. a-naloga (določanje sporočevalca, naloga izbirnega tipa), 3. b-naloga (navajanje jezikovnih prvin, iz katerih je razviden sporočevalec, kratek odgovor), 4. naloga (prepoznavanje podatkov o sporočevalcu, naloga alternativnega tipa), 8. naloga (prepoznavanje besedilne vrste, naloga izbirnega tipa), 10. naloga (dopolnjevanje vprašanj, s katerima se vpraša po podatkih iz besedila), 13. naloga (kaj pomeni stalna besedna zveza, kratek odgovor), 14. a-naloga (prepoznavanje glagolskega časa, kratek odgovor), 14. b-naloga (pojasnjevanje, zakaj so glagoli v določeni časovni obliki, kratek odgovor), 15. naloga (izpis treh glagolov v pretekliku), 16. a-naloga (prepoznavanje glagolov v povedi), 16. b-naloga (pretvorba glagolskega vida, zapis povedi), 18. naloga (prepoznavanje stopnjevanih pridevnikov, izpis), 19. naloga (prepoznavanje lastnih imen, izpis), 20. naloga (prepoznavanje stavčnih členov, izpis), 21. a-naloga (prepoznavanje skladenjskega razmerja v dani povedi, naloga izbirnega tipa), 21. b-naloga (pretvorba navedene povedi v novo poved/obkroženega stavčnega člena v ustrezni odvisnik), 22. naloga, C-del (jezikovna pravilnost pri nalogi tvorjenja).

Analiza dosežkov učencev in učenk po nalogah je letos v poročilo vključena tretjič, vendar primerjava med leti oziroma obdobjema še ne omogoča posploševanj glede dosežkov učenk oziroma učencev.
Zaenkrat je moč opaziti le, da so učenci pri večjem številu nalog uspešnejši od učenk, učenke pa so uspešnejše pri tvorbnih nalogah v umetnostnem delu. Še vedno pa se ne kaže, da bi bili učenci uspešnejši od učenk oziroma obratno v I. ali v II. delu preizkusa niti pri doseganju posameznih ciljev/standardov ali reševanju določenih vrst nalog. Za kakršnekoli podrobnejše ugotovitve bi bilo treba zato opraviti dodatne analize (razlike med učenci in učenkami glede na vrste, teme in zahtevnost

izhodiščnih besedil in besedil, ki jih učenci tvorijo, razlike glede na zmožnosti, ki jih naloge preverjajo, in miselne procese, ki so potrebni za reševanje, razlike glede na zahtevnost ciljev/standardov v učnem načrtu, glede na taksonomsko zahtevnost nalog, glede na vrste nalog oziroma njihovo didaktično oblikovanost …). Te podatke bi bilo treba tudi spremljati dlje časa.

Dosežki po šolah

Slika 4.7: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, tretje obdobje

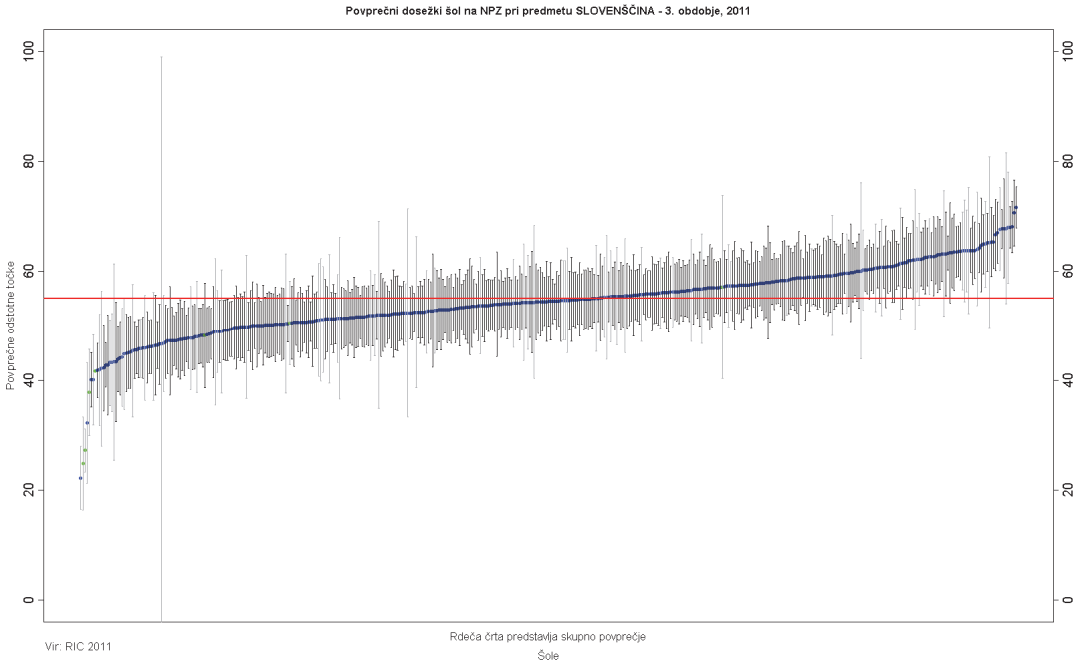

Dosežki po regijah

Preglednica 4.7: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, tretje obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	58,05	18,54	1874	34
Goriška regija	56,16	18,53	1027	28
Jugovzhodna Slovenija	54,39	19,79	1241	36
Koroška regija	54,49	18,45	664	17
Notranjsko-kraška regija	55,45	18,57	467	16
Obalno-kraška regija	53,70	18,56	736	21
Osrednjeslovenska regija	56,14	19,34	4431	98
Podravska regija	53,60	18,74	2756	78
Pomurska regija	53,08	18,99	1023	38
Savinjska regija	53,85	18,92	2289	58
Spodnjeposavska regija	53,28	20,01	581	22
Zasavska regija	53,27	20,15	353	7

Dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja so tako kakor dosežki po spolu po statističnih regijah letos obdelani šestič. Razlike med regijami v povprečnih dosežkih in v

razporeditvi dosežkov so manjše kot lani, manjše je predvsem odstopanje regij od povprečja navzdol. Povprečni skupni dosežek je 55,00 % (lani 54,62, leto pred tem 51,11, še pred tem pa 56,09 in 61,52), povprečni dosežki po regijah pa odstopajo navzgor (največ nekaj več kot 3 odstotne točke) ali navzdol (največ 2 odstotni točki) za nekaj odstotnih točk pri posameznih regijah. Tri od dvanajstih statističnih regij imajo skoraj enak povprečni dosežek in enako razvrstitev dosežkov, kot sta državna, in sicer: Jugovzhodna Slovenija, Koroška in Notranjsko-kraška statistična regija. Nekoliko nižji dosežek od državnega imajo Obalno-kraška, Podravska, Pomurska, Savinjska, Spodnjeposavska in Zasavska statistična regija. Najnižje povprečje na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja ima tako kakor na vseh dosedanjih preverjanjih Pomurska statistična regija. Dosežke nekaj nad državnim povprečjem imajo že četrto leto tako na nacionalnem preverjanju ob koncu drugega kot na nacionalnem preverjanju ob koncu tretjega obdobja iste tri statistične regije, in sicer Gorenjska, Goriška in Osrednjeslovenska. Predmetna komisija za slovenščino ocenjuje, da je dobro, da se na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja v tem šolskem letu razlike med regijami manjšajo.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti vsebine, ki so skupne nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Slika 4.8: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

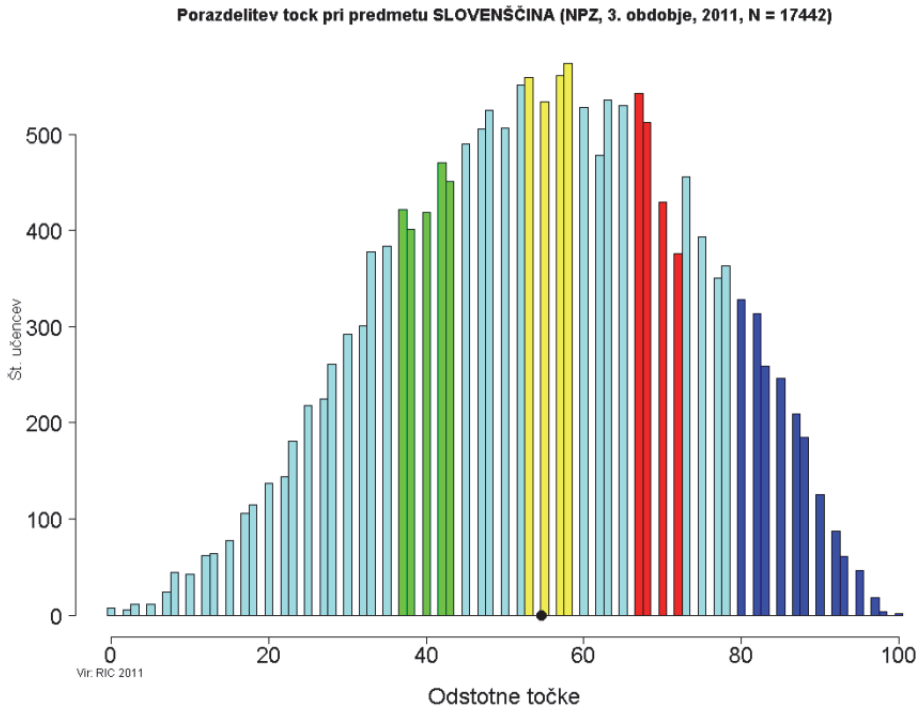

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk na preizkusu), so v povprečju s 65-odstotno uspešnostjo rešili 8 od skupaj 35 nalog v preizkusu znanja, od tega 3 naloge delno, s skupaj 10 točkami od 60 možnih (v I. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami in v II. delu 6 nalog, od teh 3 delno, s skupaj 7 točkami), in sicer:

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja, da je izhodiščno besedilo odlomek iz daljšega proznega besedila, prepoznavanje pripovedovalca (ta ni književna oseba) in slogovnega postopka (1. naloga – katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ni pravilna, 1 t, R /= razumevanje/), in
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila in zahteva izpostavitev 3 pomenskih prvin (8. naloga – kaj vse je gospa Pirc izvedela o Lenartovem ravnanju v šoli, 2 t, Z /= znanje/poznavanje/, R).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila – prepoznavanje teme (1. naloga – o čem predvsem govori izhodiščno besedilo, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka besedila – prepoznavanje naslovnika (2. naloga – komu je izhodiščno besedilo namenjeno, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka besedila – prepoznavanje sporočevalca (3. a-naloga – ali je izhodiščno besedilo napisal moški ali ga je napisala ženska, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja sporočevalca iz jezikovnih prvin v besedilu (4. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu izvemo o osebi, ki je napisala besedilo, 2 t, R, A /= analiza/);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – glagolski čas v delu izhodiščnega besedila (14. a-naloga – v kateri časovni obliki so glagoli v delu izhodiščnega besedila s podnaslovom Dišeča žetev lubja, 1 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje vzročnega razmerja (21. a-naloga – katero razmerje je izraženo v obkroženem delu povedi, 1 t, Z/R).

Vse navedene naloge v zelenem območju preverjajo cilje oziroma standarde, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so naloge različno zahtevne, prevladujejo naloge na ravni razumevanja.

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov (izobraževalnih ciljev) iz učnega načrta: pripovedno besedilo, književna oseba (2. triletje), **proza** (3. triletje); glagol, časovna oblika, sedanjik (2. triletje).

Dosežki v zelenem območju so za preizkus znanja kot celoto primerljivi z lanskimi, učenci z nizkimi skupnimi dosežki so v povprečju rešili 5 od 32 nalog s skupaj 8 točkami, razlikujejo pa se v tem, da so letos ti učenci uspešno rešili tudi 2 nalogi v I., književnem delu (lani in leto pred tem nobene, vse naloge v zelenem območju so bile iz II., jezikovnega dela; razlog sta bili drugačni/nekoliko zahtevnejši književni besedili /dramsko oziroma pesem/).

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 10 nalog, od tega 3 naloge delno, s skupaj 17 točkami (v I. delu 3 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 9 točkami, in v II. delu 7 nalog, od teh 2 delno, s skupaj 8 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja razumevanja kraja in časa dogajanja (3. naloga – kje vse in kdaj poteka dogajanje, 2 t, Z, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razbiranja neposredno izraženega namena osebe in tudi razumevanje motiva za ravnanje književne osebe, ki ni neposredno izražen (7. naloga – s katerim namenom je šla gospa Pirc v šolo, 3 t, Z, A, U /= uporaba/), in

- dela tvorbne naloge, ki je zahtevala dramatizacijo navedenega dela proznega besedila (13. naloga, A-del – zgradba dramskega besedila, 2 t, Z/R, in B-del – vsebina dramatiziranega besedila, 2 t, A).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja sporočevalca iz jezikovnih prvin v izhodiščnem besedilu – glagolska oblika za moški spol in ednino (3. b-naloga – iz česa v izhodiščnem besedilu je razviden spol osebe, ki je napisala besedilo, 1 t, R, A);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila – časovnega zaporedja v opisu postopka (7. naloga – kako pridobivajo cimetovo olje, 1 t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje besedilne vrste opis postopka v delih izhodiščnega besedila (8. naloga – kaj sta dela izhodiščnega besedila, v katerih je predstavljeno pridobivanje same začimbe in pridobivanje cimetovega olja, 1 t, Z, U);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja nebesednih delov besedila v povezavi s temo (9. naloga – kaj iz izhodiščnega besedila je prikazano na sliki, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in upovedovalno/skladenjsko zmožnost (10. naloga – dopolni vprašanji, s katerima se vprašaš po podatkih iz besedila, 2 t, R, U);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in poimenovalno zmožnost (11. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu pomenijo navedene besede, 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost in zmožnost utemeljevanja (14. b-naloga – zakaj so glagoli v delu izhodiščnega besedila prav v tej časovni obliki, 1 t, Z, R).

Cilji oziroma standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so tudi naloge v rumenem območju različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): dramsko besedilo (2. triletje); opis rastline, glagol, časovna oblika, sedanjik (2. triletje), pripoved o doživetju/poteku dogodkov, potopis, **opis delovnega postopka**, opis osebe (3. triletje).

V primerjavi z dosežki na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem šolskem letu so dosežki v rumenem območju (naloge, ki so jih s 65-odstotno uspešnostjo rešili učenci s skupnimi dosežki okoli povprečja) višji – v obeh delih preizkusa znanja v to območje spada več nalog z več točkami (lani 6 nalog s skupaj 8 točkami, letos 10 nalog s skupaj 17 točkami). Razlog sta deloma lahko obe izhodiščni besedili, ki sta po dolžini primerljivi z lanskima, sta pa nekoliko manj zahtevni za branje in razumevanje, sklepati pa je mogoče, da je morda tudi zaradi nacionalnega preverjanja znanja nekoliko več samostojnega dela učencev z besedili pri pouku. V to območje prvič na nacionalnem preverjanju znanja spadata tudi dela tvorbne naloge iz književnosti – vsebina in ustrezna pretvorba proznega besedila v dramsko. Višja uspešnost učencev pri teh delih naloge v primerjavi s prejšnjimi leti je vsaj deloma posledica razmeroma nezahtevnega dela izhodiščnega besedila, ki ga je bilo treba pretvoriti v dramsko.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še 6 nalog, od tega 3 naloge delno, s skupaj 7 točkami (v I. delu 1 nalogo v celoti in 1 delno, s skupaj 3 točkami, in v II. delu 4 naloge, od teh 2 delno, s skupaj 4 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega ugotavljanja teme (2. naloga – o čem predvsem govori izhodiščno besedilo, 1 t, A/S), in
- del naloge, ki preverja jezikovno pravilnost tvorjenega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom – dramatizacija dela proznega besedila (13. naloga, C-del, 2 t, U).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in zmožnost povzemanja podtem (6. naloga – kateri postopek je v besedilu poimenovan dišeča žetev lubja, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagolov v navedeni povedi (16. a-naloga – v povedi obkroži glagola, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – določanje nanašalnice za osebni zaimek (17. naloga – na kaj se nanaša osebni zaimek v navedeni povedi, 1 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja dane vrste besedila z izbranimi podatki iz izhodiščnega besedila (22. naloga, B-del – upoštevanje značilnosti besedilne vrste opis države, 1 t, S).

Cilji oziroma standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Tudi naloge, ki spadajo v rdeče območje, so v obeh delih preizkusa taksonomsko različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize in sinteze.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji), vsi so iz II. dela (jezik): glagol, osebni zaimek (2. triletje), opis države (3. triletje).

V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja v preteklem šolskem letu v obeh delih preizkusa znanja v rdeče območje spada manj nalog z manj točkami (književnost lani 7 nalog s skupaj 12 točkami, jezik 7 nalog s skupaj 8 točkami). Razlog je morda nekoliko večje število nalog v preizkusu znanja in zato manj časa za reševanje posamezne naloge, več nalog zato spada v višji dve območji. Cilji/standardi oziroma vrste znanj/zmožnosti, ki jih te naloge preverjajo, so primerljivi z nacionalnim preverjanjem znanja v preteklih letih.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 12 nalog, od tega 3 delno, s skupaj 19 točkami (v I. delu 4 naloge s skupaj 5 točkami, in v II. delu 8 nalog, od teh 3 naloge delno, s skupaj 14 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost zaznavanja in ponazarjanja/utemeljevanja komične perspektive z 2 primeroma iz izhodiščnega besedila oziroma oblikovanje 2 ugotovitev o tem, kaj je v besedilu smešno (5. naloga – kaj v besedilu vzbuja smeh, 2 t, A);
- naloga, ki preverja natančno branje in povezavo ponujenih navedb iz besedila s pravo književno osebo (6. naloga – kateri od podatkov veljajo za starejšega od bratov Pirc, 1 t, R);
- naloga, ki preverja razumevanje značilnosti balade v povezavi z dogajanjem v besedilu (10. naloga – kaj je hotela mama povedati z rabo besede balada v zvezi z Lenartom, 1 t, Z/R), in
- naloga, ki preverja literarnovedno znanje (pregledno poznavanje književnikov in njihovih del – vstavljanje manjkajočih podatkov v razpredelnico (12. naloga, 1 t, Z).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja metajezikovno in poimenovalno zmožnost (12. naloga – v odstavku, ki se začne z *Ne samo da* ... poišči nadpomenki za navedeni besedi, 1 t, Z, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno in poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem izhodiščnega besedila (13. naloga – kaj v povezavi s cimetom pomeni navedena stalna besedna zveza, 1 t, Z, R);

- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagola v navedeni časovni obliki (15. naloga – iz navedenega dela izhodiščnega besedila izpiši tri glagole v pretekliku, 1 t, Z);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – pretvorbo glagolskega vida (16. b-naloga – glagoloma v navedeni povedi spremeni glagolski vid iz dovršnika v nedovršnik, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje pridevnikov določene stopnje (18. naloga – iz navedene povedi izpiši stopnjevana pridevnika, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in pravopisno zmožnost – prepoznavanje in razvrstitev lastnih imen iz izhodiščnega besedila (19. naloga – poišči v besedilu lastna imena in po 2 primera napiši v razpredelnico, 2 t, Z);
- del naloge, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – izražanje vzročnega razmerja (21. b-naloga – obkroženi stavčni člen pretvori v ustrezni odvisnik, novo poved napiši na črto, 2 t, Z, U);
- dela tvorbne naloge – izbor ustreznih podatkov za tvorjenje dane besedilne vrste iz izhodiščnega besedila in jezikovna pravilnost zapisa (22. naloga, A-del, vsebina, 5 za opis države ustreznih podatkov iz besedila, 3 t, in C-del, jezikovna pravilnost besedila, 2 t, A, S, U).

Cilji oziroma standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v modro območje (v zgornjo desetino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so tudi naloge, ki spadajo v modro območje, različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize in sinteze.

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): **balada**, **Fran Levstik**, Anton Tomaž Linhart, **realizem**, razsvetljenstvo (3. triletje); nadpomenka, glagol, preteklik, pridevnik, lastno ime (2. triletje), stalna besedna zveza, **glagolski vid, dovršnik, nedovršnik**, stavčni člen, **odvisni stavek**, opis države (3. triletje).

Dosežki v modrem območju (naloge, ki jih je z več kot 65-odstotno uspešnostjo rešilo zgornjih 10 odstotkov učencev) so v obeh delih preizkusa primerljivi z lanskimi – v I., književnem delu so v to območje prav tako spadale 4 naloge s skupaj 5 točkami, v II., jezikovnem delu pa je v to območje spadalo resda manj nalog (5), a z enakim številom točk (14). Primerljivi so tudi cilji/standardi oziroma znanja in zmožnosti, ki jih te naloge preverjajo. Kot zahtevno se v I. delu kaže zaznavanje in ponazarjanje/utemeljevanje komične perspektive, povezovanje značilnosti književne osebe s pravo osebo (nizek dosežek pri tej nalogi je predvidoma predvsem posledica reševanja naloge brez vračanja v besedilo) in preverjanje literarnovednega znanja (v povezavi s sporočilnostjo besedila in brez neposredne povezave z besedilom). V II. delu se kot zahtevno kaže razumevanje posredno ali na različnih mestih v izhodiščnem besedilu izraženih podatkov, izbira ustreznih podatkov iz besedila in del nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost (poznavanje in uporabo jezikoslovnih pojmov, posebej tistih, ki se po učnem načrtu obravnavajo že v drugem triletju /6. razred/). Sklepati je mogoče, da ti pojmi pri pouku niso dovolj utrjeni oziroma, da se pri obravnavi besedil v tretjem triletju njihovo razumevanje in zmožnost uporabe ne utrjuje in poglablja. Kot zahtevne se kažejo tudi različne pretvorbe.

Naloge nad modrim območjem

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja – se je uvrstilo 5 nalog s skupaj 7 točkami (v I. delu 3 naloge s skupaj 4 točkami in v II. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost kronološkega razvrščanja dogodkov (4. naloga – razvrsti dogodke, kot so si sledili v času, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela izhodiščnega besedila (9. naloga – kaj vse je Lenart vključil v »diplomatske« pogovore z babico, 2 t, Z, R), in

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja poosebitve/primere oziroma slogovno zaznamovane besede (nenavadne tvorjenke) ter ustrezno poimenovanje izbranega primera (11. naloga – napiši primer poosebitve/primere ali nenavadne tvorjenke in poimenovanje za ta primer, 1 t, Z, R).

4. naloga, ki je s 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja, zahteva zmožnost razbiranja, kako so si dogodki sledili v času; razvrščanje je oteženo zaradi retrospektivne pripovedi. V to območje se je naloga predvidoma uvrstila zaradi razmeroma zahtevne strukture pripovedi (učenci so namesto kronološkega razvrščanja dogodkov le-te razvrstili tako, kot si sledijo v besedilu). 9. naloga preverja zmožnost razumevanja dela izhodiščnega besedila, pri čemer ni zapisano, da sta zahtevani 2 enoti (da je teh več, mora učenec razbrati iz besede 'vse', uporabljene v vprašanju: Kaj vse je Lenart vključil v »diplomatske« pogovore z babico?). Prva pomenska enota je tudi neposredno razberljiva (darila), druga pa je manj opazna, treba je natančno prebrati del besedila in ugotoviti, da je vključil tudi zglede babic, ki obdarujejo vnuke. Navodilo zahteva tudi odgovor »s svojimi besedami« (če učenec obe sestavini prepiše, dobi za vsebinsko popoln odgovor le 1 točko). 11. naloga zahteva vračanje v izhodiščno besedilo in natančno branje prve polovice oziroma začetka besedila, ob tem pa tudi izbiro ustreznega poimenovanja za napisani/izbrani primer (vsa tri poimenovanja so zapisana v navodilu naloge). Naloga je časovno zahtevna, učenci so jo predvidoma reševali po spominu, navajali so primere iz druge polovice besedila, motili so se tudi pri izbiri za primer ustreznega poimenovanja ali pa napisali neustrezno novo poimenovanje.

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja razumevanje prenesenega pomena besedne zveze v povezavi s temo izhodiščnega besedila (5. naloga – zakaj je cimet v naslovu besedila poimenovan začimba bogov, 1 t, R), in
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje osebka in povedka v dani enostavčni povedi (20. naloga – iz povedi izpiši osebek in povedek, 2 t, Z).

5. naloga zahteva analitično branje besedila in sklepanje iz posredno izraženih podatkov ter zmožnost samostojnega tvorjenja odgovora (tovrstne naloge so se kot zahtevne pokazale na vseh dosedanjih preverjanjih, tudi na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem letu je bila taka naloga razvrščena v območje nad modrim). 20. naloga pa zahteva natančno branje in zapis zloženega stavčnega člena in zanikanega povedka, učenci pa so večinoma izpisali samo del enega in drugega (izpustili desni prilastek ali oba prilastka v prvem primeru in izpustili *se ne* v drugem primeru).

Cilji oziorma standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v območje nad modrim območjem, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Taksonomsko naloge niso zahtevne, preverjajo znanje na ravni poznavanja/znanja in razumevanja.

Razporeditev dosežkov je, razen pri nalogah, ki spadajo v območje nad modrim, v skladu s cilji in standardi v učnem načrtu. Razporeditev dosežkov po območjih za I., književni del preizkusa znanja, kaže, da ima večina nalog v tem delu visoko občutljivost za razlike v znanju 'na vrhu', tj. pri preverjanju znanja učencev z visokimi skupnimi dosežki, in nekoliko nižjo občutljivost za preverjanje znanja učencev s povprečnimi oziroma nižjimi skupnimi dosežki. Višjo zahtevnost v primerjavi z nacionalnimi preverjanji znanja v preteklih letih (in s tem boljše zaznavanje razlik v znanju učencev z visokimi skupnimi dosežki) imajo tudi naloge v II. delu preizkusa znanja. Tvorbna naloga v I. delu preizkusa znanja je manj zahtevna (dramatizacija dela proznega besedila), dosežki učencev pa so kljub temu razmeroma nizki pri vrednotenju jezikovno-pravopisne ravni (C-del, rdeče območje; to je večinoma značilno tudi za nacionalno preverjanje znanja v preteklih letih). Zaznani so bili tudi primanjkljaji na ravni zgradbe dramskega besedila (predvsem neustrezno zapisane didaskalije oziroma zapis spremnih stavkov). Tvorbna naloga v II. delu je tako kakor na nacionalnem preverjanju znanja v preteklem letu zahtevala tvorjenje opisa na podlagi izbora ustreznih podatkov iz izhodiščnega besedila in je prav tako spadala v modro območje, razlika je le v tem, da so bili učenci letos uspešnejši pri upoštevanju besedilne vrste (letos rdeče območje, lani naloga v celoti modro območje).

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja (umetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na neznano umetnostno besedilo **Slavka Pregla *Spričevalo*** – pripovedno besedilo (odlomek). V **I. delu** preizkusa je 13 nalog oziroma 15 točkovanih enot (3 točkovane enote manj kot lani), povezanih z izhodiščnim umetnostnim besedilom, skupno število točk v tem delu je 24. Od možnih 24 točk so učenci povprečno dosegli **13,6 odstotne točke (56,67 %,** lani 10,90 točke oz. 45,42 %). Pri reševanju nalog v tem delu preizkusa znanja so bili učenci prvič doslej uspešnejši kot pri reševanju nalog v II. delu preizkusa, v katerem so naloge povezane z neumetnostnim besedilom (53,33 %). Letošnji dosežek v I. delu je višji od lanskega (10,90 točke oz. 45,42 %) in predlanskega (10,86 točke oz. 45,25 %), kar lahko pripišemo dejstvu, da je bilo izhodiščno besedilo prozno (pred tem pesemsko oz. dramsko besedilo).

Preglednica 4.8: Specifikacijska preglednica, slovenščina tretje obdobje

I. del (Umetnostno besedilo: Slavko Pregl, Spričevalo, odlomek, MK, Ljubljana, 2007.)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
		SPREJEMANJE			
		BRANJE UMETNOSTNIH BESEDIL **Učenec samostojno in z razumevanjem tiho bere umetnostna besedila**		– **zmožnost samostojnega branja, razumevanja in vrednotenja književnosti/ umetnostnega besedila (UN, funkcionalni cilji, str. 61)**	
		RAZČLENJEVANJE			
1.	1	– **prepozna književne zvrsti, kar pokaže, tako da jih poimenuje (proza)** (UN, st., str. 123); – v prebranem umetnostnem delu prepozna pripovedovalca, kar pokaže, tako da določi in opiše pripovedovalca (UN, st., str. 123); – **ugotavlja vrsto slogovnega postopka v književnem besedilu: dvogovor** (UN, cilji, str. 79)/poimenuje vrsto slogovnega postopka v književnem delu: **dvogovor** (UN, st., str. 124)	– razumevanje	– izobr. cilji: pripovedno besedilo (UN, str. 56), **proza** (UN, str. 89), književna oseba (UN, 2. triletje, str. 56)	Zeleno
2.	1	– pisno razloži temo besedila (UN, st., str. 124)	– analiza/sinteza	– zmožnost razumevanja UB	Rdeče
3.	2	– **po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: kje in kdaj se je dogajalo** (UN, st., str. 122)	– znanje – razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Rumeno
4.	1	– **sledi dogajanju in ga povezuje s temo besedila, kar pokaže, tako da:** razvrsti dogodke po kronološkem zaporedju (UN, st., str. 123)	– razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Nad modrim
5.	2	– doživi in prepozna komično perspektivo, kar pokaže, tako da opiše prvine komičnega v prebranem besedilu (UN, st., str. 123)	– analiza	– zmožnost razumevanja UB	Modro
6.	1	– **odgovori na vprašanje, kdo so književne osebe** (UN, st., str. 122); – **pisno opiše posebnosti videza**, govora in značaja **književne osebe** (UN, st., str. 123)	– razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Modro
7.	1 + 1 + 1 (P)	– **po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: o čem pripoveduje književno besedilo** (UN, st., str. 122); – **razume motive za ravnanje književnih oseb, kar pokaže**, tako da jih pisno pojasni (UN, st., str. 122, 123)	– znanje – analiza – uporaba	– zmožnost razumevanja UB	Rumeno
8.	2	– **po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: o čem pripoveduje književno besedilo** (UN, st., str. 122)	– znanje – razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Zeleno

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
9.	2	– po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: o čem pripoveduje književno besedilo (UN, st., str. 122); – **opiše ravnanje književne osebe** (UN, cilji, str. 85)	– znanje – razumevanje	– zmožnost razumevanja UB	Nad modrim
10.	1	– **poimenuje in opiše pesniške vrste: balada** (UN, st., str. 124)	– znanje/ razumevanje	– zmožnost razumevanja UB – izobr. cilj: **balada** (UN, str. 88)	Modro
11.	1	– **izpiše, poimenuje in opiše komparacijo**/poosebitev (UN, st., str. 124)/najde čustveno in slogovno zaznamovane besede (UN, st., str. 124)	– znanje – razumevanje	– izobr. cilj: **primera**/poosebitev (UN, str. 89)	Nad modrim
12.	1	– **pregledno pozna književnike in njihova dela** (UN, st., str. 125)	– znanje	– izobr. cilj: **Fran Levstik**, Anton Tomaž Linhart (UN, str. 89)	Modro
		TVORJENJE			
13.	4 + 2 (P)	– napiše kratek dramski prizor (UN, st., str. 125)	– znanje/ razumevanje – analiza – uporaba	– zmožnost razumevanja UB/**zmožnost tvorjenja poustvarjalnih besedil** (UN, cilji, str. 85) – izobr. cilj: dramsko besedilo (UN, 2. triletje)	A: Rumeno B: Rumeno C: Rdeče
	24	**Skupaj**			

Z nalogami v I. delu preizkusa se preverja zmožnost samostojnega književnega branja neznanega umetnostnega besedila (razumevanje in razčlenjevanje besedila, metaforična zmožnost – 8 nalog, skupaj 14 točk), literarnovedno znanje (4 naloge, skupaj 4 točke) in zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom (1 naloga, 13. A-del: zmožnost dramatizacije krajšega dela proznega besedila, 13. B-del: razumevanje posameznih sestavin izhodiščnega besedila /recepcijska zmožnost/, 13. C-del: slovnično-pravopisna in slogovna zmožnost, skupaj 6 točk).

Zmožnost samostojnega književnega branja se preverja z nalogami, ki preverjajo zmožnost razumevanja neznanega dramskega besedila oziroma njegovih delov (2.–9. naloga, skupaj 14 točk), in z nalogami, ki preverjajo razumevanje besedila v povezavi z literarnovednim znanjem (10. naloga, skupaj 1 točka); literarnovedno znanje se preverja tudi s samostojnimi nalogami (1., 11. in 12. naloga, skupaj 3 točke), zmožnost tvorjenja poustvarjalnih oziroma 'strokovnih' besedil o književnosti pa s tvorbno nalogo – združuje recepcijsko zmožnost in zmožnost samostojnega tvorjenja dramatizacije dela izhodiščnega proznega besedila (13. naloga, 6 točk). Razmerje med nalogami in točkami za preverjanje posamezne zmožnosti oziroma znanja je povezano z izborom izhodiščnega besedila in se od preizkusa do preizkusa razlikuje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo razumevanje izhodiščnega umetnostnega besedila (2.–9. naloga, skupaj 14 točk, od tega 1 točka za pravopisno-slovnično pravilnost odgovora): S temi nalogami se preverja razumevanje in upoštevanje zapisa v izhodiščnem besedilu (3. naloga – določitev kraja in časa dogajanja, 4. naloga – urejanje dogajanja v skladu z izhodiščnim besedilom, 5. naloga – utemeljitev trditve, da je za besedilo značilna komična perspektiva, oziroma izpostavitev smešnega v besedilu, 6. naloga – pripisovanje lastnosti književni osebi, 7. naloga – zaznavanje namena za ravnanje, 8. naloga – zaznavanje ravnanja književne osebe in njenega odnosa do dela), razumevanje nenavadnih besed in besednih zvez glede na sporočilnost besedila (v povezavi z razumevanjem delno 9. naloga – razumevanje besede glede na sporočilnost besedila in njeno povezovanje z ravnanjem književne osebe) ter razumevanje teme (2. naloga). To so večinoma naloge kratkih odgovorov, ena naloga je izbirnega tipa (6. naloga) in ena naloga razvrščanja petih dogodkov iz besedila (8. naloga); ena naloga zahteva zapis odgovora v obliki povedi (7. naloga). Indeksi težavnosti pri teh nalogah so: 2. naloga – IT 0,60; 3. naloga – IT 0,73; 4. naloga – IT 0,26; 5. naloga – IT 0,40; 6. naloga – IT 0,35; 7. naloga – IT 0,66; 8. naloga – IT 0,87 in 9. naloga – IT 0,48. Cilji/standardi, ki jih preverjajo naloge v tem sklopu, so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni (3., 6., 7. in 8. naloga) ter kot temeljni (2., 4., 5. in 9. naloga). 8. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (v informaciji o nacionalnem preverjanju znanja, poslani osnovnim šolam na začetku junija, zeleno območje); 3. in 7. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine določajo mejo med polovicama dosežkov (rumeno območje); 2. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje); 5. in 6. nalogo učenci, katerih skupni dosežki predstavljajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje); 4. in 9. naloge niso s 65-odstotno uspešnostjo pravilno rešili niti učenci, katerih skupni dosežki pomenijo zgornjo desetino dosežkov (območje nad modrim območjem). Poleg nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje odgovorov, se je kot zelo zahtevna presenetljivo pokazala naloga urejanja dogodkov, ki zahteva vračanje v besedilo – dosežki dokazujejo, da se učenci premalo vračajo v besedilo in pogosto odgovarjajo »na pamet«.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo razumevanje književnega besedila v povezavi z literarnovednim znanjem (10. naloga, skupaj 1 točka): S to nalogo se preverja prepoznavanje oziroma razumevanje osnovnih značilnosti literarne vrste (balada) oziroma prenos značilnosti balade na izhodiščno besedilo – razlaga, kaj pomeni, da bi zgodba lahko imela baladni razplet. To je naloga kratkega odgovora. Indeks težavnosti naloge je 0,48. Cilj/standard, ki ga preverja naloga, je v učnem načrtu opredeljen kot **minimalni**. Nalogo so uspešno rešili učenci, katerih dosežki predstavljajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje).

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo literarnovedno znanje (1., 11., 12. naloga, skupaj 3 točke): Naloge preverjajo zmožnost določanja književne zvrsti/vrste (delno 1. naloga – ugotovitev, da spada izhodiščno besedilo med pripovedna/prozna besedila), prepoznavanja slogovnih postopkov (delno 1. naloga – ugotovitev, da v besedilu ne prevladuje dvogovor/dialog), prepoznavanja

pesniških sredstev (11. naloga – prepoznavanje poosebitve ali primere ali nenavadne tvorjenke oz. nove besede) in literarnozgodovinske orientacije (12. naloga – določitev avtorjev Martina Krpana in Županove Micke ter obdobij, v katerih sta deli nastali). 1. naloga je alternativnega tipa (pravilna ali nepravilna trditev), 11. je naloga kratkih odgovorov in 12. naloga je naloga dopolnjevanja razdelkov v preglednici. Indeksi težavnosti pri teh nalogah so: 1. naloga – IT 0,88; 11. naloga – IT 0,19 in 12. naloga – IT 0,29. Vsi cilji/standardi, ki jih naloge preverjajo, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni**. 1. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje); 12. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih dosežki predstavljajo zgornjo desetino dosežkov (modro območje); 11. naloge pa niso s 65-odstotno uspešnostjo pravilno rešili niti učenci, katerih skupni dosežki predstavljajo zgornjo desetino dosežkov (območje nad modrim območjem).

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi (13. naloga, 6 točk): Naloga preverja zmožnost pretvorbe proznega dela besedila v dramsko obliko oziroma zmožnost mediacije (strokovni pojem, ki pomeni zmožnost prevajanja, povzemanja, »spreminjanja« iz ene vrste umetnostnega besedila v drugo), v tem primeru je to zmožnost pretvorbe dela pripovednega besedila v dramsko besedilo z vsaj enim ustreznim navodilom za igranje) in vključuje tudi upoštevanje jezikovnih (pravopisno-slovničnih) pravil ter slogovne ustreznosti. Merila za vrednotenje tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu so tri: 2 točki od 6 za zgradbo dramskega besedila (merilo A, za vsako upoštevano značilnost – poimenovanja oseb in didaskalije – po 1 točka), 2 točki od 6 za vsebino (merilo B) ter 2 točki za jezikovno pravilnost (merilo C). IT zgradbenega dela (merilo A) je 0,64, IT vsebinskega dela (merilo B) je 0,67 in tako višji od lanskega (0,51), IT pravopisno-slovničnega dela te naloge (merilo C) pa je 0,51 (lani 0,40). Skupni IT naloge je 0,61 in tako precej višji od lanskega in predlanskega (0,46 in 0,42), kar je verjetno posledica tega, da je izhodiščno besedilo pripovedno, predvsem pa tega, da se učencem ni bilo treba vračati v celotno izhodiščno besedilo ter v njem iskati zahtevanih podatkov, pač pa so v dramsko obliko pretvorili določeni del proznega besedila. Cilji/standardi, ki jih naloga preverja, so v učnem načrtu opredeljeni kot temeljni. A- in B-del naloge spadata v rumeno območje (lani rdeče) – besedilo so uspešno tvorili učenci, katerih dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov, C-del pa v rdeče območje (lani modro) – v jezikovnem pogledu so bili pri oblikovanju besedila/odgovora uspešni učenci, katerih skupni dosežki zajemajo zgornjo četrtino dosežkov. Razlog za nižji dosežek v C-delu naloge je tudi v tem, da se jezikovna pravilnost vrednoti le pri odgovoru, za katerega je učenec pri »zgradbi in vsebini« (merili A in B) prejel najmanj 2 točki.

Naloga se je po vseh merilih drugič doslej izkazala za manj zahtevno od tvorbne naloge v II. delu (neumetnostno besedilo, opis države). Lani so bili učenci prvič uspešnejši pri tvorbni nalogi ob umetnostnem besedilu, letos drugič (lani ob neumetnostnem opis osebe). To pokaže primerjava tako skupnih IT (v I. delu je IT 0,61, v II. delu pa 0,40) kakor posameznih IT; IT za vsebinski del, v I. delu preizkusa merilo B oziroma merilo A v II. delu preizkusa (I. del – IT 0,67 : II. del – IT 0,40), za zgradbo, v I. delu preizkusa merilo A oziroma merilo B v II. delu preizkusa (I. del – IT 0,64 : II. del – IT 0,44), in za jezikovni del odgovorov/besedil, merilo C (I. del – 0,51 : II. del – 0,36). V obeh delih je merilo C najnižje med vsemi merili, saj se jezikovna pravilnost vrednoti le pri odgovoru, za katerega je učenec pri »zgradbi in vsebini« (merili A in B) prejel najmanj 2 točki. IT ob neumetnostnem besedilu je letos primerljiv z lanskim (lani 0,41, letos 0,40), medtem ko je IT ob letošnjem umetnostnem besedilu občutno višji kot lanski (lani 0,46, letos 0,61). Besedilno vrsto opis učenci po učnem načrtu spoznajo in pišejo že v prvem obdobju, opis države je cilj 7. razreda, zato je morda manj utrjen (učenci v to besedilno vrsto vnašajo prvine drugih besedilnih vrst, npr. pripovedi). Leta 2008 so učenci pisali opis kraja (cilj 2. obdobja in 7. razreda; IT za vsebino in besedilno vrsto 0,58, za jezikovno pravilnost 0,59); cilj je primerljiv z letošnjim, dosežki so bili višji, vendar pa se učencem za tvorjenje besedila ni bilo treba vračati v izhodiščno besedilo. Lani so učenci pisali opis osebe (cilj 4. in 9. razreda), leta 2009 obnovo (učni cilj od 5. razreda dalje). Nižje dosežke v II. delu predmetna komisija povezuje z dolžino izhodiščnega besedila, s številom nalog in tem, da se je tvorbna naloga navezovala na izhodiščno besedilo (učenci so morali podatke za tvorjenje besedila poiskati tudi v izhodiščnem besedilu).

IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu (vsi deli) ob koncu tretjega obdobja je letos prvič višji od IT tvorbne naloge ob koncu drugega obdobja (drugo obdobje – IT 0,40 : tretje obdobje – IT 0,61), kar

znova kaže na dejstvo, da je pesniško ali dramsko besedilo za učence zahtevnejše od pripovednega besedila. Enako velja za IT jezikovne pravilnosti obeh tvorbnih nalog (merilo B v 2. obdobju IT 0,35 in merilo C v 3. obdobju IT 0,51).

Na podlagi ponavljajoče se nižje uspešnosti pri tvorbnih nalogah (ob neumetnostnem in umetnostnem besedilu), ki zahtevajo vračanje v izhodiščno besedilo, je mogoče sklepati, da je v učni proces vključenih premalo tovrstnih nalog oziroma samostojnega dela z besedili in samostojnega tvorjenja pisnih besedil učencev o/ob besedilih. Tvorbne dejavnosti ob umetnostnem in neumetnostnem besedilu bi bilo treba spremljati tudi v kontekstu učnega procesa, ne le z nacionalnim preverjanjem znanja, predvsem pa premisliti, kako bi bilo mogoče z ustreznim izpopolnjevanjem učiteljev doseči zvišanje (pisne) sporazumevalne zmožnosti učencev. Zmožnost pisnega tvorjenja besedil o/ob izhodiščnem besedilu in zmožnost utemeljevanja na podlagi podatkov v izhodiščnem besedilu je poleg zmožnosti samostojnega kritičnega branja in razumevanja besedil temeljni cilj pouka slovenščine, obe zmožnosti pa sta ključni tudi za uspešnost učencev pri vseh drugih predmetih.

Ravni zahtevanega znanja v I. delu preizkusa znanja zajemajo znanje/poznavanje (delno 3., delno 7., delno 8., delno 9., 12. in delno 13. naloga, skupaj 6 točk), razumevanje in uporabo (1., delno 3., 4., 6., delno 7., delno 8., delno 9., 10., 11. in delno 13. naloga /C-merilo/, skupaj 12 točk) ter samostojno reševanje novih problemov (analiza in sinteza: 2., 5. in delno 13. naloga /A- in B-merilo/, skupaj 6 točk). V tem delu preizkusa ima najnižji IT 11. naloga (0,19), ki preverja znanje na ravni znanja oziroma razumevanja; enako velja tudi za nalogi z naslednjima najnižjima IT: 4. (0,26) in 12. naloga (0,29). 4. naloga preverja razumevanje književnega besedila (razvrščanje dogodkov) in sodi v območje nad modrim območjem. Medtem ko 11. in 12. naloga, obe preverjata literarnovedno znanje, sodi 11. v območje nad modrim območjem, 12. pa v modro območje. Dokaj nizek IT (0,48) ima tudi 10. naloga, ki prav tako preverja literarnovedno znanje, kar kaže, da je to znanje učencev šibko. Kot dokaj zahtevna naloga v tem delu se je proti pričakovanjem izkazala 6. naloga (izbirni tip), ki je od učencev zahtevala zelo natančno branje izhodiščnega besedila in sklepanje – do enake ugotovitve smo prišli tudi lani ob 8. nalogi, kar pomeni, da se učenci ne vračajo v izhodiščno besedilo; to kažejo tudi dosežki pri 4. nalogi. Naloga določanja teme (2. naloga) je imela letos boljše dosežke kot v preteklosti, na podlagi česar lahko sklepamo, da so učitelji temu pri delu v razredu namenili več pozornosti ali pa je določanje teme pripovednega besedila za učence enostavnejše – za ugotovitve bo treba dosežke spremljati tudi v prihodnje. Dokaj nizke IT pa imajo tako kakor v preteklosti naloge utemeljevanja odgovorov (5., 9., 10.; IT med 0,40 in 0,48); to je, če sklepamo po nalogah in dosežkih tovrstnih nalog v prejšnjih letih, za učence še vedno dokaj zahtevno.

Razporeditev dosežkov pri nalogah, povezanih z umetnostnim besedilom, je bolj kot v preteklih letih v skladu s cilji in standardi v učnem načrtu, saj je I. del preizkusa znanja ustrezno občutljiv za zaznavanje razlik v bralni zmožnosti tako učencev z visokimi dosežki na nacionalnem preverjanju znanja kot tudi za ugotavljanje razlik v bralni zmožnosti učencev s povprečnimi in z nižjimi dosežki (za razliko od lani sta letos kar 2 nalogi v zelenem območju). Podobno kot v preteklih letih je tudi letos razvidno, da je samostojno tvorjenje odgovorov za učence razmeroma zahtevno, še zlasti, če je treba podatke iskati v izhodiščnem besedilu, oblikovati samostojno trditev in jo utemeljiti oziroma ponazoriti s primeri iz besedila, kaže pa se tudi, da je pripovedno besedilo za sprejemanje za učence manj zahtevno od dramskega ali pesniškega besedila.

II. del preizkusa znanja (neumetnostno besedilo)

Izhodiščno besedilo v II. delu preizkusa je neznano neumetnostno besedilo – publicistično besedilo z naslovom ***Cimet, začimba bogov in ljudi,*** prirejeno po I. B., revija Gea, januar 2007. V tem delu preizkusa je 22 nalog in 28 točkovanih enot (3 naloge in 3 točkovane enote več kot lani), povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk II. dela je 36. Od možnih 36 točk v II. delu preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli **19,20 točke (53 %)**. Povprečni dosežek je nekoliko nižji kot prejšnja leta: lani **19,63 točke (54,53 %),** v šolskem letu 2008/09 22,64 točke ali 62,89 %, v šolskem letu 2007/2008 23,14 točke ali 64,28 % in v šolskem letu 2006/2007 23,26 točke ali 64,61 %.

Preglednica 4.9: Specifikacijska preglednica, slovenščina tretje obdobje

II. del (Neumetnostno besedilo: Cimet, začimba bogov in ljudi, prirejeno po I. B., revija GEA, januar 2007.)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
		SPREJEMANJE			
		BRANJE NEUMETNOSTNIH BESEDIL **Učenec prebere strokovna in publicistična besedila (navedena v učnem načrtu)** **– UN, st., str. 120:** – pripoved o poteku dogodkov (UN, cilji, 7. razred, str. 66) – opis kraja/države (UN, cilji, 7. razred, str. 66) – **opis delovnega postopka** (UN, cilji, 8. razred, str. 66) **nato pa:**		– zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila	
		RAZČLENJEVANJE			
1.	1	– **prepozna temo besedila** (UN, st., str. 120)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila	Zeleno
2.	1	– **določi naslovnika** (UN, st., str. 119)	– razumevanje	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/naslovnika	Zeleno
3. a)	1	– **določi sporočevalca** (UN, st., str. 119)	– razumevanje	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/ sporočevalca	Zeleno
3. b)	1	– **določi sporočevalca** in navede tiste jezikovne prvine, iz katerih je to razvidno (UN, st., str. 119)	– razumevanje – analiza	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/ sporočevalca	Rumeno
4.	2	– **določi sporočevalca** in navede tiste jezikovne prvine, iz katerih je to razvidno (UN, st., str. 119)	– razumevanje – analiza	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/ sporočevalca	Zeleno
5.	1	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – zmožnost utemeljevanja	Nad modrim
6.	1	– **izpiše bistvene podatke iz besedila** (UN, st., str. 120)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – zmožnost povzemanja podtem	Rdeče

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
7.	1	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila	Rumeno
8.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **določi, ali je besedilo** opis ali pripoved (UN, st., str. 120)	– znanje – uporaba	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj: opis rastline (UN, cilji, 2. tril., str. 37), pripoved o doživetju/poteku dogodkov (UN, cilji, 7. r., str. 66), potopis (UN, cilji, 9. r., str. 66), **opis delovnega postopka** (UN, cilji, 8. r., str. 66), opis osebe (UN, cilji, 7. r., str. 66)	Rumeno
9.	1	– upove tudi nebesedne dele besedila (UN, st., str. 120)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila	Rumeno
10.	2	– v vprašalni povedi najde vprašalnico in nanjo smiselno odgovori (UN, st., 2. tril., str. 116)	– razumevanje – uporaba	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost	Rumeno
11.	1	– **različne pomene iste besede ponazori v rabi** (UN, st., str. 121)	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost	Rumeno
12.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **besedam išče nadpomenke** (UN, st., str. 121)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – poimenovalna zmožnost; – izobraževalni cilj nadpomenka (UN, cilji, 6. r., str. 42, 3. tril., str. 73)	Modro
13.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **pojasni pomen danih pregovorov** (UN, st., str. 121)	– znanje – razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost; – izobraževalni cilj odstavek (UN, cilji, 4. r., str. 43, 2. tril., str. 73), stalna besedna zveza (UN, cilji, 7. r., str. 73)	Modro
14. a)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **najde glagole v osebni obliki in jim določi čas** (UN, st., str. 120)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj glagol, časovna oblika, sedanjik (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Zeleno
14. b)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **najde glagole v osebni obliki in jim določi čas** (UN, st., str. 120)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – zmožnost utemeljevanja; – izobraževalni cilj glagol, časovna oblika, sedanjik (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Rumeno

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
15.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **najde glagole v osebni obliki in jim določi čas** (UN, st., str. 120)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj glagol, preteklik (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Modro
16. a)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **najde glagole v osebni obliki** (UN, st., str. 120)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 1. tril., str. 73), glagol (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Rdeče
16. b)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **glagolom iz besedila zamenja vid** (UN, st., str. 120)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj glagol (UN, cilji, 2. tril., str. 43), **glagolski vid, dovršnik, nedovršnik** (UN, cilji, 8. r., str. 73)	Modro
17.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – najde osebne zaimke in jim določi nanašalnico v besedilu (UN, st., 2. tril., str. 116)	– znanje – razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73), osebni zaimek (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Rdeče
18.	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – besede iz besedila uvrsti med pridevnike in jim določi osnovne oblikoslovne kategorije (UN, st., 2. tril., str. 117)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73), pridevnik (UN, cilji, 5. r., str. 43, 3. tril., str. 73)	Modro
19.	2	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – uporabi veliko začetnico v osebnih lastnih imenih, v znanih stvarnih imenih (UN, st., 2. tril., str. 116) – **uporabi veliko začetnico v imenih pokrajin, držav** (UN, st., str. 121)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – pravopisna zmožnost; – izobraževalni cilj lastno ime (UN, cilji, 4. r., str. 42, 3. tril., str. 73)	Modro
20.	2	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **v enostavčnih povedih določi glavne stavčne člene** (UN, st., str. 122)	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73), osebek, povedek (UN, cilji, 7. r., str. 73)	Nad modrim
21. a)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **s pravilnim veznikom** oz. predložno zvezo **izrazi logična razmerja med dejanji (vzročno-posledično)** (UN, st., str. 121)	– znanje/ razumevanje	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73),	Zeleno

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje
21. b)	2	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122) – **s pravilnim veznikom** oz. predložno zvezo **izrazi logična razmerja med dejanji (vzročno-posledično)** (UN, st., str. 121); – **uporabi vejico med glavnim in odvisnim stavkom** (UN, st., str. 121)	– znanje – poraba	– metajezikovna razčlemba; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – pravopisna zmožnost; – izobraževalni cilj poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73), stavčni člen (UN, cilji, 7. r., str. 73), **odvisni stavek** (UN, cilji, 8. r., str. 73)	Modro
		TVORJENJE			
22.	3 1 2	– napiše strokovno besedilo, upošteva tudi zunanjo oblikovanost besedila in pravopisna pravila (UN, st., str. 121) – opis države (UN, cilji, 7. r., str. 68)	– analiza – sinteza – uporaba	– zmožnost, tvorjenja besedila dane besedilne vrste; poimenovalna zmožnost, upovedovalna/ skladenjska zmožnost, slogovna zmožnost, metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj opis države (UN, cilji, 7. r., str. 68), besedilo, poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. triletje, str. 73)	A: Modro B: Rdeče C: Modro
	36	**Skupaj**			

Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, njegovega razumevanja in znajdenja v njem (20 nalog in 1 naloga delno, 28 točk) ter zmožnost tvorjenja besedila (delno 1 naloga – samostojen zapis odgovora v povedi – in zadnja naloga – tvorjenje krajšega besedila dane besedilne vrste, 8 točk).

Zmožnost sprejemanja (branja/razumevanja) in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila se preverja z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo (1., 5., 6., 7., 9., 10., 11. in 13. naloga, skupaj 9 točk), okoliščinsko razčlembo (2., 3. in 4. naloga, skupaj 5 točk) ter metajezikovno razčlembo (8., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. in 21. a-naloga, skupaj 14 točk). Zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila se preverja delno z 21. b-nalogo (2 točki) ter z 22. nalogo (tj. pisanje besedila dane besedilne vrste, ki zajema vrsto podzmožnosti, med drugim tudi pravopisno, 6 točk). Razmerje med nalogami in točkami za posamezno razčlembo je povezano z izborom izhodiščnega besedila (odvisno je od besedilne vrste in zanjo značilnih jezikovnih sredstev oziroma gradnikov ter od vsebine) in se od preizkusa do preizkusa razlikuje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog za pomensko razčlembo (1., 5., 6., 7., 9., 10., 11. in 13. naloga, skupaj 9 točk): Naloge preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila (zmožnost povzemanja teme, odgovarjanje na vprašanja o vsebini besedila) oziroma delov besedila (zmožnost povzemanja podtem, odgovarjanje na vprašanja o bistvenih podatkih, presojanje pravilnosti navedenih trditev) in zmožnost razumevanja pomenov besed v sobesedilu.

Naloge so oblikovane kot naloga izbirnega tipa (1., 11. naloga), naloge, ki zahtevajo kratek odgovor (5., 6. in 9. naloga), naloga urejanja (7. naloga), naloga dopolnjevanja (10. naloga) in naloga pojasnjevanja (13. naloga). Indeksi težavnosti (IT) pri teh nalogah so: 1. naloga – IT 0,78; 5. naloga – IT 0,46; 6. naloga – IT 0,51; 7. naloga – IT 0,73; 9. naloga – IT 0,69; 10. naloga – IT 0,67; 11. naloga – IT 0,62; 13. naloga – IT 0,38.

Naloge so različno zahtevne in dobro kažejo razlike v znanju učencev tako z nizkimi kot z visokimi skupnimi dosežki – 1. nalogo (o čem predvsem govori izhodiščno besedilo) je uspešno rešila večina učencev, tudi učenci, katerih skupni dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje); 7. naloga (kako pridobivajo cimetovo olje) je nekoliko zahtevnejša, spada v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov); v rumeno območje sodijo tudi 9. naloga (kaj je prikazano na sliki), 10. naloga (dopolni vprašanji, s katerima se vprašaš po podatkih iz besedila) in 11. naloga (kaj pomenijo navedene besede). Zahtevnejša je 6. (kateri postopek je poimenovan *dišeča žetev lubja*), ki spada v rdeče območje, v zgornjo četrtino dosežkov. V modro območje – uspešno so jo rešili samo učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov – sodi 13. naloga (kaj v povezavi s cimetom pomeni stalna besedna zveza *dober glas seže v deveto vas*). Kot zelo zahtevna se je pokazala 5. naloga (zakaj je cimet v naslovu besedila poimenovan *začimba bogov*). Ta naloga spada v območje nad modrim, kar pomeni, da je z več kot 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z dosežki v zgornji desetini. Taksonomsko naloge niso zahtevne, preverjajo znanje na ravni razumevanja, 10. naloga tudi na ravni uporabe.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog za okoliščinsko razčlembo (2., 3. in 4. naloga, skupaj 5 točk): Naloge preverjajo zmožnost prepoznavanja okoliščin sporočanja – komu je izhodiščno besedilo namenjeno (2. naloga, IT 0,93), prepoznavanje sporočevalca (3. a-naloga, IT 0,85) in navajanje jezikovnih prvin, ki določajo sporočevalca (3. b-naloga, IT 0,75). Prepoznavanje podatkov o sporočevalcu meri 4. naloga (IT 0,76). 2., 3. a- in 4. naloga so uvrščene v zeleno območje, nekoliko zahtevnejša je bila 3. b-naloga (rumeno območje). Taksonomsko naloge merijo znanje na ravni razumevanja in analize.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog za metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo (8., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. in 21. a-naloga, skupaj 14 točk): To so naloge, ki preverjajo funkcionalne in izobraževalne cilje, obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov oziroma doseganje izobraževalnih ciljev v rabi – preverjanje poimenovalne in metajezikovne zmožnosti v povezavi z razumevanjem izhodiščnega besedila – prepoznavanje besedilne vrste (8. naloga, IT 0,74); izpis nadpomenk (12. naloga, IT 0,36); prepoznavanje glagolskega časa (14. a-naloga, IT 0,80) in pojasnjevanje, zakaj so glagoli v določeni časovni obliki (14. b, IT 0,66); izpis treh glagolov v pretekliku (15. naloga, IT 0,39); prepoznavanje glagolov v povedi (16. a-naloga, IT 0,60); pretvorba

glagolskega vida (16. b-naloga; IT 0,37); določanje nanašalnice osebnemu zaimku (17. naloga, IT 0,49); prepoznavanje stopnjevanih pridevnikov (18. naloga, IT 0,28); prepoznavanje lastnih imen (19. naloga, IT 0,30); prepoznavanje stavčnih členov (20. naloga, IT 0,28); prepoznavanje skladenjskega razmerja v dani povedi (21. a-naloga, IT 0,79) in pretvorba navedene povedi v novo poved/obkroženega stavčnega člena v ustrezni odvisnik/(21. b-naloga, IT, 0,32).

Naloge so različno zahtevne; tako kakor na nacionalnih preverjanjih znanja v preteklih treh šolskih letih so v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo) razlike v dosežkih po posameznih nalogah v tem sklopu največje, kar je tudi v skladu s cilji/standardi v učnem načrtu. Naloge v tem sklopu ustrezno kažejo razlike v znanju tako učencev z nizkimi kakor z visokimi skupnimi dosežki – večina učencev, tudi tisti z nizkimi dosežki (spadajo v zeleno območje), je uspešno rešila delno eno od petih oblikoslovnih nalog (14. a) in delno eno skladenjsko (21. a); učenci z dosežki okoli polovice (rumeno območje) so uspešno rešili delno eno oblikoslovno (14. b-naloga). Učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje), so poleg teh uspešno rešili 16. a- in 17. nalogo (oblikoslovni nalogi). Kot zelo zahtevne so se pokazale 15., 16. b- in 18. naloga (oblikoslovne), 21. b (skladnja) ter 12. in 13. naloga (besedoslovje) ter 19. naloga (pravopis). Vse te naloge sodijo v modro območje, uspešno so jih rešili samo učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov. 18. naloga preverja poznavanje stopenj pridevnika (IT 0,28). Poznavanje pridevnika je cilj drugega obdobja; učenci naj bi v tretjem obdobju to znanje uporabljali, vendar dosežki na nacionalnih preverjanjih znanja kažejo, da pri pouku cilje drugega obdobja slabše razvijajo (leta 2008 IT pri podobni nalogi 0,21, območje nad modrim).

Kot zelo zahtevna se je pokazala 20. naloga (izpis osebka in povedka, skladenjska naloga), spada v območje nad modrim. Dosežki iz preteklih let pri podobnih nalogah, kot je 20., so primerljivi (npr. leta 2008 rdeče območje). Učenci so imeli težavo s prepoznavanjem podredno zloženega osebka in večbesednega povedka. V modro območje sodi tudi zadnja naloga, ki preverja tudi metajezikovno zmožnost in je skladenjska. V prvem delu te naloge, ki zahteva prepoznavanje skladenjskega razmerja, so imeli učenci višje dosežke (IT 0,79, zeleno območje, lani IT 0,70, rumeno). Toda v drugem delu, ki zahteva pretvorbo v ustrezni odvisnik, so dosežki nižji (IT 0,32, modro, lani 0,39, modro). Iz nizkih dosežkov pri tovrstnih nalogah z zelo različnimi primeri na nacionalnih preverjanjih znanja tudi v preteklih letih je mogoče sklepati, da obravnava skladenjskih razmerij pri pouku ne poteka tako, kot predvideva učni načrt (učenci zmorejo prepoznavati razmerja, težave imajo s tvorbo ustreznih skladenjskih razmerij; pouk torej ne poteka funkcionalno, kot razvijanje zmožnosti tvorjenja razmerij).

Cilji/standardi, ki jih preverjajo te naloge, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko naloge preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja, razumevanja in uporabe.

Uspešnost učencev pri tvorbnih nalogah (delno 21. naloga in 22. naloga, skupaj 8 točk): Naloge tvorjenja v obeh delih preizkusa najceloviteje preverjajo pisno sporazumevalno zmožnost učencev. Zmožnost samostojnega tvorjenja besedila v II. delu preizkusa znanja delno preverja 21. b-naloga, ki poleg metajezikovne preverja tudi upovedovalno zmožnost (obkroženi stavčni člen pretvori v ustrezni odvisnik; naloga zahteva samostojno tvorjenje povedi – 1 točka od dveh je namenjena jezikovni pravilnosti odgovora). Naloga je bila za učence zahtevnejša (IT 0,32), uvrščena je v modro območje, kar pomeni, da so jo uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov.

Zmožnost tvorjenja krajšega besedila dane besedilne vrste pa preverja 22. naloga – napiši opis Šrilanke; v besedilo vključi vsaj 5 podatkov, ki jih o tej državi najdeš v izhodiščnem besedilu. Učenci so morali uporabiti znanje o besedilni vrsti opis države (kaj sodi v opis države) in iz izhodiščnega besedila izbrati ustrezne podatke. Merilo A je zajelo vsebino, merilo B ustreznost besedilni vrsti opis države ter merilo C jezikovno pravilnost (tj. slovnično in pravopisno pravilnost). Naloga po merilih A in C spada v modro območje, kar pomeni, da so jo uspešno rešili le učenci, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov, po merilu B pa v rdeče območje. Pri merilu A (vsebina) je IT 0,40, pri merilu B (besedilna vrsta) je IT 0,44 in pri merilu C (jezikovna pravilnost) je IT 0,36. Naloga je po ciljih in merilih podobna tvorbni nalogi, ki so jo učenci morali napisati lani (opis osebe, podatke so prav tako morali poiskati v izhodiščnem besedilu). Lani je bil pri merilu A (vsebina) IT 0,44, merilu B (besedilna vrsta) 0,39, pri merilu C (jezikovna pravilnost) 0,40. Vse tri enote so bile uvrščene v modro območje. Učenci so nekoliko napredovali le pri merilu B (besedilna vrsta). Glede na

to, da učenci opis spoznavajo in pišejo že v prvem in drugem obdobju, bi bilo pričakovati, da bi bili pri merilu B – besedilni vrsti – uspešnejši. Nižji kot prejšnja leta je tudi dosežek pri merilu C (lani 0,40, predlani IT 0,47, leta 2008 0,59). Dosežki učencev za jezikovno pravilnost (tj. pravopisno in slovnično pravilnost) že nekaj let upadajo. Delno je to povezano tudi z načinom vrednotenja, saj se jezikovna pravilnost vrednoti le pri odgovoru, za katerega je učenec pri »zgradbi in vsebini« (merili A in B) prejel najmanj 2 točki.

Taksonomsko 21. b-naloga preverja znanje na ravni uporabe, 22. naloga pa na ravni sinteze.

Ravni zahtevanega znanja v II. delu preizkusa: Večina nalog preverja zmožnost/znanje na ravni razumevanja in uporabe, znanje na ravni analize preverjata 3. b- in 4. naloga, znanje na ravni sinteze pa 22. naloga.

Sklepne ugotovitve

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja ob koncu drugega obdobja (v tem šolskem letu so ga tretjič opravljali učenci 6. razreda na vseh šolah) in ob koncu tretjega obdobja kažejo, da so cilji in standardi iz učnega načrta, ki jih je mogoče preverjati s sprejetim načinom zunanjega preverjanja znanja (s pisnim preizkusom znanja s kombinacijo nalog objektivnega tipa in tvorbnih nalog), doseženi. Razlike v dosežkih po posameznih sklopih in po posameznih nalogah znotraj sklopov so večinoma v skladu z zahtevnostjo na nacionalnem preverjanju znanja preverjanih ciljev/standardov v učnem načrtu in v skladu s taksonomsko zahtevnostjo nalog.

Letošnji dosežki učencev ob koncu tretjega obdobja so za dobre tri odstotne točke višji od lanskih, kar je posledica predvsem tega, da sta preizkusa po obsežnosti dokaj primerljiva, primerljivi sta tudi dolžini izhodiščnih besedil, sta pa letošnji besedili zaradi druge vrste lažji za razumevanje, zahtevata deloma drugačne bralne strategije.

V preizkusu znanja ob koncu tretjega obdobja je skupaj 35 nalog oziroma 43 točkovanih enot (3 naloge več kot lani, število točkovanih enot pa je enako), število je nekoliko večje kot na nacionalnem preverjanju znanja v prejšnjih letih (v šolskem letu 2008/2009 npr. 28 nalog oz. 35 točkovanih enot). Približno enako kot v šolskem letu 2009/2010 (in več kot v letih pred tem) je v preizkusu tudi nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov in utemeljevanje, oboje povezano z razumevanjem izhodiščnih besedil. Preizkus znanja v celoti je tako primerljiv s preizkusom znanja v letu 2009/2010, glede na nacionalno preverjanje znanja v prejšnjih letih pa je nekoliko zahtevnejši, saj več nalog zahteva višje miselne procese in zmožnosti ter nekaj več časa za reševanje. Naloge tudi bolje kot na prejšnjih preverjanjih znanja omogočajo zaznavanje razlik v znanju učencev z visokimi in najvišjimi dosežki (več nalog spada v modro območje – zgornjih 10 odstotkov skupnih dosežkov).

Dosežki učencev pri nalogah ob umetnostnem besedilu so ob koncu tretjega obdobja nekoliko višji, kar je gotovo posledica tega, da je bilo izhodiščno besedilo pripovedno in kot tako za učence manj zahtevno od dramskega oziroma pesniškega. Največje odstopanje od povprečja navzdol se tako pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja (6. razred) kakor pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja (9. razred) tudi v tem šolskem letu kaže pri nalogah, ki preverjajo zmožnost samostojnega tvorjenja/pisanja daljših odgovorov, zmožnost literarnovednega znanja in zmožnost utemeljevanja na podlagi podatkov in/ali primerov v izhodiščnem besedilu, tj. znajdenje v izhodiščnem besedilu oz. vračanje vanj. Pri nalogah, povezanih z izhodiščnim umetnostnim besedilom, so v preizkusu ob koncu drugega obdobja to predvsem naloga, ki preverja zmožnost utemeljevanja, kdo govori izhodiščno besedilo, in nalogi, ki preverjata zmožnost razumevanja in poimenovanja primere. V preizkusu ob koncu tretjega obdobja so v I. delu preizkusa take 4., 11. in 12. naloga; preverjajo zmožnost razvrščanja dogodkov in zmožnost literarnovednega znanja (zaznavanje primere/poosebitve ali nenavadne tvorjenke), nizek dosežek pa ima tudi naloga, ki preverja zmožnost utemeljevanja komičnosti v besedilu.

Pri nalogah, povezanih z neumetnostnim besedilom, so ob koncu drugega obdobja prav tako zahtevnejše naloge, ki zahtevajo zmožnost razumevanja besedila in sklepanja iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi, naloga, ki zahteva zmožnost spraševanja po podčrtani besedi in

prepoznavanje vrste podčrtanih besed, in naloga tvorjenja samostojnega besedila. Ob koncu tretjega obdobja so bile najzahtevnejše naloge, ki preverjajo sklepanje iz posredno izraženih podatkov ter zmožnost samostojnega tvorjenja odgovora in metajezikovno zmožnost – izpis zahtevanih stavčnih členov, izpis stopnjevanih pridevnikov, izpis lastnih imen, pretvorbo stavčnega člena v ustrezni odvisnik. Primerjava dosežkov učencev drugega in tretjega obdobja kaže, da imajo učenci težave pri nalogah, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila in sklepanja iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi, pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno oziroma skladenjsko zmožnost, ter pri nalogah, ki preverjajo cilje, ki se v tretjem obdobju le utrjujejo. Omenjene naloge so zahtevnejše tako v drugem kot kakor v tretjem obdobju že več let zapored, kar kaže, da se te zmožnosti v procesu pouka razvija premalo načrtno.

Ker so zmožnosti razumevanja besedila, znajdenja v besedilu, sklepanja iz posredno izraženih podatkov ter upovedovalna zmožnost ključne za uspešnost učencev tudi pri drugih predmetih in ker je to pomembno vseživljenjsko znanje (zmožnost pisanja daljših odgovorov z utemeljitvami, povezanimi z izhodiščnim besedilom, povzemanje, povezovanje, sklepanje …), je treba v prihodnje v preizkuse znanja vključiti še več nalog, s katerimi bi doseganje teh zmožnosti podrobneje preverili. Ti podatki so primerljivi tudi z ugotovitvami ob lanskih dosežkih učencev.

Pričakovano zahtevnejše so tudi tvorbne naloge, za razliko od prejšnjih let predvsem tvorbni nalogi ob neumetnostnem besedilu, in sicer tako v drugem (IT 0,20, lani 0,40) kot v tretjem obdobju (IT 0,40, lani 0,41); ob umetnostnem besedilu je v drugem obdobju IT 0,40, v tretjem obdobju pa 0,61. Kot lani je tudi letos IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu presegel IT tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu. Predmetna komisija sklepa, da je nižji IT tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu posledica daljših izhodiščnih besedil ter navezovanja tvorbnih nalog na izhodiščni besedili (predvsem ob koncu drugega obdobja).

Na podlagi ponavljajoče se nižje uspešnosti pri tvorbnih nalogah ob neumetnostnem besedilu ter nižje uspešnosti učencev pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost ter zmožnost utemeljevanja, je mogoče sklepati, da je v učni proces vključenih premalo samostojnega dela z besedili in samostojnega tvorjenja pisnih besedil učencev ter premalo nalog, s katerimi bi učenci razvijali zmožnost pisnega tvorjenja besedil o/ob izhodiščnem besedilu in zmožnost utemeljevanja.

Dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja so ustrezni tako pri obravnavi neumetnostnih kot umetnostnih besedil; letošnji preizkus celo veliko bolje kot v preteklih letih (predvsem v neumetnostnem delu) razvršča tako učence z najnižjimi kakor z najvišjimi dosežki. Naloge tako kakor na nacionalnih preverjanjih znanja v prejšnjih letih kažejo ustrezno doseganje večine ciljev/standardov v skladu z učnim načrtom. V poročilu so posebej poudarjena tista področja, ki pomenijo razvijanje ključnih zmožnosti pri pouku slovenščine v osnovni šoli in so pomembna tudi za uspešnost učencev pri drugih predmetih – samostojno branje in razumevanje (tudi zahtevnejših in daljših) besedil in samostojno tvorjenje besedil ter zmožnost utemeljevanja s podatki v besedilu, njihovo povezovanje in zmožnost sklepanja. V preizkuse znanja bo zato tudi v prihodnje vključenih več nalog, s katerimi bi bilo mogoče ugotoviti, ali učenci napredujejo na področjih, na katerih se na nacionalnem preverjanju znanja že nekaj let kaže nižja uspešnost. Vzroke za nižje doseganje ciljev/standardov od pričakovanih bi bilo treba ugotoviti tudi z načrtnim spremljanjem učnega procesa in na podlagi pridobljenih ugotovitev načrtovati tudi strategije za nadaljnje delo in ustrezno izpopolnjevanje učiteljev.

Zaradi ugotavljanja razvitosti sporazumevalne zmožnosti v obeh delih preizkusa znanja na predstavljeni način in izbire ciljev/standardov iz učnega načrta, katerih doseganje se preverja (predvsem ugotavljanje zmožnosti samostojnega branja, razumevanja besedila in pisanja o prebranem v obeh delih preizkusa), je za preizkus značilna visoka stopnja veljavnosti glede na učni načrt in namen nacionalnega preverjanja znanja – podatki so dodatna informacija o doseganju ciljev/standardov znanja iz učnega načrta na ravni države, na posamezni šoli in za posameznega učenca.

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz italijanščine

Učencev, ki se na nacionalnem preverjanju znanja preizkušajo v italijanščini, je malo, zato so rezultati preverjanja nepredvidljivi. Primerjava z drugimi prvimi jeziki ali drugimi predmeti pa je s statističnega vidika tako povsem neutemeljena. Kljub temu pa člani predmetne komisije za italijanščino opažamo, da v zadnjem obdobju učenci osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom dosegajo primerljive rezultate: statistične vrednosti pri italijanščini se približujejo vrednostim, ki jih učenci dosegajo pri slovenščini in madžarščini.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja

Preizkusa znanja ob koncu drugega in ob koncu tretjega obdobja, ki v tem šolskem letu ostajata nespremenjena, vsebujeta dva dela glede na izhodiščno besedilo, ki je umetnostno (prvi del) in neumetnostno (drugi del).

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranega besedila,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost in
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo ter
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so: sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oziroma substitucijske naloge). V vsakem delu preizkusa je tudi vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila.

Preglednica 4.10: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

4.2.2.2 Analiza dosežkov <u>ob koncu drugega obdobja</u>

Preglednica 4.11: Osnovni statistični podatki

Število učencev	36
Število postavk	23
Možne točke	40
Povprečno št. točk	21,53
Povprečno št. odstotnih točk	53,82
Standardni odklon odstotnih točk	19,06
Indeks težavnosti	0,54
Indeks zanesljivosti	0,86

Dosežki po spolu, šolah in regijah ob koncu drugega obdobja

Nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine ob koncu drugega obdobja je opravljalo malo učencev v eni samo regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu ali regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah, saj ne želimo, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preizkus znanja za 6 razred v šolskem letu 2010/11 ima v primerjavi s preizkusom znanja iz šolskega leta 2009/10 ustreznejši indeks težavnosti in tudi diskriminativnosti. To pomeni, da so bile naloge primerne in so na splošno ustrezno ločile učence, ki dobro rešujejo naloge, od tistih, ki jih rešujejo nekoliko slabše.

V prvem delu preizkusa znanja uvajamo umetnostno besedilo (*La barca*, E. Dickinson).

Naloge iz prvega dela preizkusa znanja so učenci dobro reševali, najzahtevnejša je bila sedma naloga.

Preglednica 4.12: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Zmožnost	Vsebina	IT	ID
1.	II	Globalno razumevanje prebranega umetnostnega besedila (pesemsko besedilo).	Skoraj vsi učenci so razbrali sobesedilo (kraj dogajanja).	0,86	0,43
2.	II	Globalno razumevanje prebranega umetnostnega besedila.	Polovica učencev je razbrala glavno osebo besedila.	0,51	0,63
3.	III	Razumevanje prebranega umetnostnega besedila (sklepanje).	To je naloga izbirnega tipa: učenci naj bi iz sobesedila razbrali razpoloženje glavne osebe. Naloga ni dobro ločila učencev, ki so dobro reševali naloge, od tistih, ki so jih slabše reševali.	0,78	0,06
4.	I	Jezikovna zmožnost (uporaba jezika).	Le redki učenci so imeli težave pri povezovanju samostalnikov z ustreznim pridevnikom.	0,90	0,34
5.	I	Jezikovna zmožnost (uporaba jezika).	Smiselno so dopolnjevali poved (dejanje).	0,92	0,22
6.	I	Metajezikovna zmožnost.	Posredovali so število kitic in vrstic pesemskega besedila.	0,53	0,27
7.	III	Metajezikovna zmožnost.	Učenci so morali poiskati poosebitev. Nalogo je rešila manj kot polovica učencev. Kljub temu pa ima naloga ustrezen indeks diskriminativnosti.	0,46	0,61

V drugem delu uvajamo neumetnostno besedilo: članek iz dnevnika *Il Piccolo*, *A Pola eccezionale scoperta*. V tem delu preizkusa znanja so učenci slabše reševali naloge, ki so preverjale metajezikovno zmožnost, npr. iskanje sopomenk ali izpeljank, pretvorba (množina, glagolski čas).

Preglednica 4.13: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Zmožnost	Vsebina	IT	ID
8.	I	Globalno razumevanje prebranega neumetnostnega besedila (članka).	Učenci so morali razbrati temo besedila.	0,69	0,33
9.	II	Globalno razumevanje prebranega besedila.	Opisali so žival, ki jo predstavlja članek. Preverjali sta se je tudi oblikoslovna in pravopisna zmožnost.	0,64	0,71
10.	I	Razumevanje prebranega besedila.	Učenci so morali poiskati določen, specifičen podatek v besedilu.	0,81	0,39
11.	III	Razumevanje prebranega besedila.	Morali so posredovati določeno, specifično informacijo, ki so jo pridobili s povezovanjem in sklepanjem.	0,58	0,28
12.	III	Razumevanje prebranega besedila.	Morali so poiskati določeno informacijo. Preverjala se je pravilnost zapisa. Naloga je bila zahtevna, vendar je ločila učence, ki so dobro reševali naloge, od tistih, ki so jih reševali nekoliko slabše.	0,47	0,65
13.	I	Razumevanje prebranega besedila.	Učenci so dokazali, da razumejo ključno besedo članka. Naloga je izbirnega tipa in nima ustreznega indeksa diskriminativnosti.	0,53	0,12
14.	I	Jezikovna zmožnost.	Učenci so v besedilu poiskali ustrezno sopomenko.	0,56	0,50
15.	II	Razumevanje prebranega besedila.	Izbrali so ustrezno sopomenko iz danega seznama besed (naloga izbirnega tipa). Nalogo je rešila manj kot polovica učencev.	0,42	0,40
16.	II	Jezikovna zmožnost.	Poiskali so ustrezno sopomenko.	0,40	0,46
17.	II	Jezikovna zmožnost.	Poiskali so ustrezno nadpomenko. Le en učenec je to nalogo pravilno rešil.	0,01	0,26
18.	II	Jezikovna zmožnost.	Samostalnike so postavili v množino.	0,50	0,43
19.	II	Jezikovna zmožnost.	Pretvorili so poved, spremenili glagolski čas.	0,53	0,25
20.	III	Pisno sporočanje.	Učenci so napisali domišljijsko zgodbo. Opazni so primanjkljaji pri uporabi ustreznega besedišča. Prisotne so tudi napake pri temeljnih jezikovnih strukturah. Naloga je ovrednotena z osmimi točkami po teh kriterijih:		
a)			sporočilo, vsebina,	0,60	0,44
b)			besedišče,	0,56	0,70
c)			jezikovna pravilnost,	0,39	0,42
d)			pravopisna pravilnost, zunanja zgradba besedila.	0,56	0,69

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja je v rednem roku opravljalo 36 učencev. Od možnih 40 točk so učenci dosegli povprečno 21,53 točk. Dosežki so skladni s taksonomsko zahtevnostjo nalog kot tudi z zahtevnostjo ciljev učnega načrta. Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže netipično krivuljo. Pri analizi rezultatov moramo upoštevati dejstvo, da je pri tako majhnem številu učencev rezultat manj zanesljiv.

4.2.2.3 Analiza dosežkov ob koncu tretjega obdobja

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.14: Osnovni statistični podatki

Število učencev	41
Število postavk	31
Možne točke	60
Povprečno št. točk	38,34
Povprečno št. odstotnih točk	63,90
Standardni odklon odstotnih točk	13,48
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,79

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja je opravljalo malo učencev v eni samo regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu ali regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah, saj ne želimo, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Nacionalni preizkus znanja iz italijanščine je opravljalo 41 učencev, to sta dva učenca več kot v šolskem letu 2009/10. Rezultati preizkusa znanja v letošnjem letu so primerljivi z lanskoletnimi. Število postavk je bilo letos nekoliko višje. Rezultati so bili sicer nekoliko nižji, vendar je razlika zanemarljiva.

Izhodišče prvega dela preizkusa znanja je pesemsko besedilo: Camillo Sbarbaro, *L'ultimo grappolo*. Učenci so naloge dobro reševali, le nekaj jih je bilo prelahkih (dve nalogi so rešili vsi učenci), nekaj pa jih je bilo tudi zahtevnejših ali pa so imele negativen indeks diskriminativnosti, kar pomeni, da niso ločile uspešnih učencev od manj uspešnih.

Preglednica 4.15: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Zmožnost	Vsebina	IT	ID
1.	I	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Učenci so razbrali temo besedila med danimi možnostmi.	0,83	0,21
2.	II	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Učenci so razbrali glavno osebo, izbrali ustrezen opis med danimi možnostmi.	1	
3.	II	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Iz besedila so poiskali ključno besedo ali besedno zvezo.	0,82	0,26
4.	III	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Razbrali so občutja glavnega junaka.	0,93	0,16
5.	I	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	To je naloga izbirnega tipa: učenci so morali poiskati določen podatek.	1	
6.	III	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Naloga zahteva, da učenci v besedilu poiščejo metaforo oziroma razumejo preneseni pomen besed.	0,21	0,21
7.	III	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Učenci so morali povezovati informacije in razbrati vzročno-posledična razmerja.	0,83	0,24
8.	I	Metajezikovna zmožnost.	Učenci so morali razbrati število kitic.	0,90	0,03
9.	I	Metajezikovna zmožnost.	Razbrali so število verzov.	0,76	0,27
10.	III	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Razumeti so morali nekatere podrobnosti pesemskega besedila.	0,46	0,45

11.	II	Metajezikovna zmožnost.	Razbrati so morali retorično figuro.	0,35	0,34
12.	III	Razumevanje prebranega pesemskega besedila.	Učenci so razložili preneseni pomen besed.	0,56	0,41
13.	II	Metajezikovna zmožnost.	Naloga zahteva, da učenci razberejo glagolski vid.	0,22	0,40
14.	II	Jezikovna zmožnost.	To je naloga, pri kateri učenci pretvarjajo glagolski čas.	0,61	0,32
15.	I	Jezikovna zmožnost.	Učenci so morali med danimi izrazi poiskati napačnega (vsiljena beseda ali besedna zveza).	0,68	0,46

V drugem delu preizkusa znanja uvajamo neumetnostno besedilo, krajše razlagalno besedilo, ki obravnava problematiko druženja mladostnikov: G. Burbatti, *Il pianeta degli adolescenti*, Mondadori. Skoraj vsi učenci so razbrali ključno informacijo besedila (16. naloga), pa tudi pomembne podatke (17. naloga), vendar niso uspeli razbrati glavne ideje besedila (21. naloga). Ostale naloge imajo ustrezen indeks težavnosti nekatere imajo resda manj ustrezen indeks diskriminativnosti in zato te naloge slabo ločujejo uspešne učence od manj uspešnih.

Preglednica 4.16: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Zmožnost	Vsebina	IT	ID
16.	I	Razumevanje prebranega neumetnostnega besedila.	Pri tej nalogi so učenci morali poiskati ključno informacijo oziroma temo besedila.	0,98	0,09
17.	I	Razumevanje prebranega neumetnostnega besedila.	Morali so poiskati štiri ključne podatke; s tem so pokazali, da so razumeli sporočilo besedila.	0,94	0,29
18.	II	Razumevanje prebranega neumetnostnega besedila.	Poiskali so bistvene podatke.	0,71	0,15
19.	II	Razumevanje prebranega neumetnostnega besedila.	Poiskali so bistvene podatke. Preverjala se je tudi jezikovna pravilnost zapisa.	0,62	0,43
20.	I	Jezikovna zmožnost.	Učenci so pokazali, da razumejo izbrano slovnično strukturo.	0,56	0,29
21.	II	Razumevanje prebranega neumetnostnega besedila.	Naloga zahteva, da učenci razberejo osrednjo misel besedila.	0,15	-0,19
22.	III	Jezikovna zmožnost.	Učenci so morali poiskati sopomenke.	0,61	0,50
23.	I	Jezikovna zmožnost.	Razložili so pomen treh izrazov. Izbirali so lahko med danimi možnostmi.	0,78	0,35
24.	II	Jezikovna zmožnost.	Izpeljali so besede: iz samostalnika v pridevnik.	0,48	0,55
25.	III	Jezikovna zmožnost.	Učenci so spreminjali glagolski čas.	0,63	0,31
26.	III	Pisno sporočanje	Tvorili so krajši vodeni pisni sestavek: opis vrstnika, njegove želje in odnos do sveta. Iz rezultatov je razvidno, da učenci poznajo besedilno vrsto. Pisni izdelki učencev so bili jezikovno nekoliko slabši, besedišče skromnejše. Naloge smo ovrednotili po teh kriterijih:		
a)			poznavanje besedilne vrste, upoštevanje navodil	0,83	0,46
b)			uporaba informacij izhodiščnega besedila,	0,61	0,51
c)			utemeljevanje lastnih stališč,	0,60	0,43
d)			vezljivost besedila in jezikovna pravilnost,	0,54	0,26
e)			uporaba ustreznega besedišča,	0,50	0,54
f)			upoštevanje pravopisnih pravil in ustrezna uporaba ločil.	0,66	0,52

Sklepne ugotovitve

Učitelji popravljalci so zahtevnost preizkusov ovrednotili kot ustrezno, prav tako tudi navodila. Delitev preizkusa znanja na dva dela glede na izhodiščno umetnostno oziroma neumetnostno besedilo se je pokazala kot smiselna. Vrednotenje preizkusov znanja je bolj natančno, celostno in tudi primerljivo s preizkusi znanja drugih prvih jezikov. Struktura preizkusa znanja iz italijanskega jezika se je namreč s to delitvijo približala strukturi preizkusa znanja iz slovenskega jezika.

Preizkus znanja je v rednem roku opravljalo 41 učencev. Od možnih 60 točk so učenci dosegli povprečno 38,34 točk; rezultati so bili nekoliko slabši od lanskoletnih. Učenci so bili uspešnejši pri nalogah, ki preverjajo bralno razumevanje, manj uspešni pa pri nalogah, ki preverjajo skladenjsko, metajezikovno in slogovno zmožnost. Določen delež učencev ima težave z razumevanjem navodil. Kljub temu so dosežki skladni s taksonomsko zahtevnostjo nalog, pa tudi z zahtevnostjo ciljev učnega načrta.

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja Učni načrt za madžarski jezik kot materni jezik, ki je bil potrjen na seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje 13. 5. 1999.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje in jezikovna znanja, v II. delu pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književna znanja in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 24 točk, v II. delu pa 16 točk, skupno torej 40 točk. Število nalog je lahko različno, maksimalno število je omejeno s 25.

Preglednica 4.17: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov na vprašanja, naloge dopolnjevanja, naloge urejanja in povezovanja), vsebuje pa tudi vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila. Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega neumetnostnega besedila,
- preverjanje jezikovnega znanja in zmožnosti rabe jezika,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega umetnostnega besedila,
- preverjanje književnega znanja,
- preverjanje zmožnosti tvorbe krajšega neumetnostnega besedila ali krajšega besedila na podlagi prebranega umetnostnega besedila.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja je v šolskem letu 2010/2011 opravljalo 21 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 29,43 točke, kar je 73,57 %. Učenci so v I. delu preizkusa znanja dosegli v povprečju 17,38 točk od možnih 24, kar predstavlja 72,42 %, v II. delu pa so od možnih 16 točk dosegli povprečno 12,05 točk oziroma 75,31 %, kar je nekoliko boljše od I. dela.

Preglednica 4.18: Osnovni statistični podatki

Število učencev	21
Število postavk	26
Možne točke	40
Povprečno št. točk	29,43
Povprečno št. odstotnih točk	73,57
Standardni odklon odstotnih točk	14,51
Indeks težavnosti	0,74
Indeks zanesljivosti	0,82

Dosežki po spolu, šolah in regijah ob koncu drugega obdobja

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja je opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah (nevarnost, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol).

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neznano neumetnostno besedilo, in sicer predstavitev glasbene skupine z naslovom ***A NOX együttes***, prirejeno po viru s spletne strani *www.hu.wikipedia.org.* V tem delu preizkusa je bilo 14 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom. Skupno število točk je bilo 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo, okoliščinsko/pragmatično in naklonsko razčlembo ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oziroma posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale naloge od 2 do 6, skupaj 7 točk. Naloge so bile manj zahtevne, saj je najnižji IT 0,71 (3. in 6. naloga), najvišji pa 0,95 (2. naloga).

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je zahtevala 1. naloga (namen besedila). Prvo nalogo so pravilno rešili skoraj vsi učenci. IT je 0,95.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge od 7 do 14, skupno je bilo pri teh nalogah mogoče doseči 16 točk. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Najslabše rešena naloga je bila 11. (IT 0,48), ki je preverjala pravopis (poiskati je bilo treba pravopisne napake v krajšem besedilu). Slabše sta bili rešeni tudi 9. in 14. naloga (IT 0,50 oz. 0,52). Pri prvi je bilo treba s številčenjem postaviti besede v abecedni red in določiti besedno vrsto teh besed; slabša uspešnost reševanja je posledica slabega poznavanja besednih vrst. Pri drugi je bilo treba napisati želelno poved (ustrezni medmet, glagol v pogojniku, klicaj na koncu povedi). Najbolje rešena naloga je bila 12. naloga (IT 0,90), pri kateri so morali učenci podčrtati pridevnika v dani povedi in napisati primernik in presežnik enega od pridevnikov. Dobro je bila rešena tudi 10. naloga (IT 0,83), pri kateri so morali učenci dopolniti dve povedi z besedo z ustrezno končnico. Srednje dobro so bile rešene 8. (IT 0,64), 7. in 13. naloga (IT pri obeh 0,71);

zahtevale so poznavanje sopomenk in protipomenk, prepoznavanje glagola in tvorbo dane glagolske oblike ter tvorbo zloženih besed.

Preglednica 4.19: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	I	Izbirni tip naloge. Preverja bralno razumevanje oz. okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,95	0,02
1.02	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,95	0,21
1.03	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,71	0,21
1.04	I	Izbirni tip naloge. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,86	0,23
1.05	I	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,93	0,36
1.06	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,71	0,44
1.07	II	Naloga kratkega odgovora (izpis sopomenke in protipomenke). Naloga pomenske razčlembe. Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,71	0,65
1.08	III	Naloga kratkega odgovora in dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (tvorba zloženih besed in dopolnjevanje povedi s temi besedami). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,64	0,68
1.09	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (postavljanje besed v abecedni red in ugotavljanje njihove besedne vrste). Srednje zahtevna naloga, vendar so jo učenci slabo reševali, predvsem zaradi ugotavljanja besedne vrste. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,50	0,33
1.10	II	Naloga izbirnega tipa in dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (izbira pravilne končnice samostalnika v povedi). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,83	0,24
1.11	III	Naloga popravljanja (pravopisnih) napak. Preverja besedno-slovnično razčlembo (pravopis). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,48	0,61
1.12	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (prepoznavanje pridevnika v povedi in zapis pridevnika v primerniku in presežniku). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,90	0,20
1.13	II	Prepoznavanje glagola v povedi in zapis glagolske oblike v sedanjiku. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,71	0,34
1.14	III	Tvorba želelne povedi po navodilih. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Zahteval se je pravilni zapis. Zahtevnejša naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,52	0,53

II. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bila novela ***Hegedű az osztályban***, avtorja ***Tiborja Gyurkovicsa***. V tem delu preizkusa je bilo 9 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je bilo 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale naloge od 3 do 8, skupaj 8 točk. Slabše rešena je bila 5. naloga (IT 0,48), pri kateri so morali učenci

obkrožiti črko pred pravim vzrokom nepriljubljenosti glavne junakinje. Najbolje rešena je bila 7. naloga (IT 0,95), pri kateri so se učenci odločali o pravilnosti ali nepravilnosti trditev. Dobro je bila rešena tudi 3. naloga (IT 0,86), ki je zahtevala določitev časa dogajanja. Srednje dobro rešene naloge so bile 4. (IT 0,76), 6. in 8. naloga (0,71). Vse tri naloge so bile odprtega tipa. 8. naloga je zahtevala zapis sporočila besedila ter mnenje o tem sporočilu.

Prepoznavanje književne vrste oziroma prepoznavanje značilnosti književne vrste sta zahtevali 1. in 2. naloga (IT 0,81 in 0,90).

Tvorbna naloga je bila 9. naloga. Učenci so morali nadaljevati zgodbo v imenu glavne osebe v 1. osebi ednine v 5–7 povedih; dosegli so lahko 6 točk. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo (1 točka) in pravopis (1 točka). Rezultati kažejo, da učencem, podobno kot v vseh letih, največ težav povzroča pravopis (IT 0,29).

Preglednica 4.20: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	II	Izbirni tip naloge. Zahteva izbiro za besedilo neveljavne trditve. Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,81	0,31
2.02	I	Naloga odprtega tipa. Zahteva razlago tega, zakaj besedilo ni iz ljudskega pesništva. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,90	0,23
2.03	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (čas dogajanja). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,86	0,28
2.04	II	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (okoliščine dogajanja). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,76	0,26
2.05	III	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (iskanje vzroka obnašanja književnih oseb). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z eno točko.	0,48	0,49
2.06	II	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (obnašanje oseb). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,71	0,25
2.07	I	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (trditve o dogajanju). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,95	0,06
2.08	II	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (sporočilo besedila, izražanje mnenja o sporočilu). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,71	0,36
2.09 A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Učenci so največ točk izgubili pri pravopisu. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,93	0,21
2.09 B	III		0,57	0,55
2.09 C	III		0,90	0,20
2.09 D	III		0,29	0,44

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija je z dosežki učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine zadovoljna. Rezultati so resda v zadnjih dveh letih nekoliko boljši od pričakovanih oziroma od rezultatov preteklih let, kar pa je lahko pri tako majhnem številu učencev tudi posledica po znanju močnejše skupine. Nacionalno preverjanje znanja so učenci in učitelji ocenili kot korektno pripravljeno in učencem primerno. Preizkus je pokazal, da učenci dobro obvladajo bralno razumevanje besedila, težave pa imajo pri pravopisu in pri jezikovni razčlembi. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na prvem sklicu študijskih skupin.

4.2.3.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja Učni načrt za madžarski jezik kot materni jezik, ki je bil potrjen na seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje 13. 5. 1999.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, jezikovna znanja in zmožnost vodene tvorbe krajšega neumetnostnega besedila, v II. delu pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književna znanja in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 36 točk, v II. delu pa 24 točk, skupno torej 60 točk. Število nalog je različno, maksimalno število je omejeno s 35.

Preglednica 4.21: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov na vprašanja, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja). Preizkus vsebuje tudi vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila. Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega neumetnostnega besedila,
- preverjanje jezikovnega znanja in zmožnosti rabe jezika,
- preverjanje zmožnosti vodene tvorbe krajšega pisnega neumetnostnega besedila,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja in interpretacije prebranega umetnostnega besedila,
- preverjanje književnega znanja,
- preverjanje zmožnosti tvorbe krajšega besedila na podlagi umetnostnega besedila.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja je v šolskem letu 2010/2011 opravljalo 45 učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 37,51 točk, kar je 62,52 %. Učenci so bili nekoliko uspešnejši pri I. delu preizkusa, kjer so od možnih 36 točk v povprečju dosegli 23,29 točke oziroma 64,69 %, v II. delu pa so od možnih 24 točk dosegli povprečno 14,13 točke oziroma 58,88 %.

Preglednica 4.22: Osnovni statistični podatki

Število učencev	45
Število postavk	38
Možne točke	60
Povprečno št. točk	37,51
Povprečno št. odstotnih točk	62,52
Standardni odklon odstotnih točk	21,16
Indeks težavnosti	0,63
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu, šolah in regijah ob koncu tretjega obdobja

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu tretjega obdobja je opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah (nevarnost, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol).

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Naloge I. dela so se nanašale na dve izhodiščni besedili, obe sta bili neznani neumetnostni besedili, in sicer **časopisni članek** z naslovom ***Magyar siker a Rubik-kocka világbajnokságon***, ki govori o svetovnem prvenstvu v sestavljanju Rubikove kocke ter **predstavitev predmeta/igre** z naslovom ***A Rubik-kockáról.*** V tem delu je bilo 19 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo, okoliščinsko/pragmatično in naklonsko razčlembo, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedil ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale 2.–8. naloga, skupno število točk je 9. Najslabše rešena je bila v tem delu 8. naloga (IT 0,47); vzrok takega rezultata je verjetno v skromnem besednem zakladu učencev, po vsej verjetnosti niso razumeli pomena besednih zvez v besedilu. Srednje dobro rešeni sta bili 2. (IT 0,77) in 6. naloga (IT 0,67). Obe sta se nanašali na vsebino besedila, vendar so morali pri 6. nalogi učenci uporabiti tudi matematiko. Kar dobro so bile rešene naloge od 3 do 5, ki so zahtevale kratke odgovore iz vsebine (IT 0,84; 0,89; 0,87).

Okoliščinsko/pragmatično in naklonsko razčlembo je zahtevala 1. naloga, ki je bila manj zahtevna (IT 0,90).

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale 9.–18. naloga; z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče pri teh nalogah doseči 19 točk. Najslabše je bila rešena 11. naloga (IT 0,44), ki je zahtevala dopolnitev vrste samostalnikov v ustreznem abecednem redu. Slabo rešene naloge so bile tudi 10. naloga (IT 0,51), 14. naloga (IT 0,52), 15. naloga (IT 0,54) in 18. naloga (IT 0,59); te naloge so se nanašale na glasoslovje, pravopis oziroma na zložene povedi. Ostale naloge so bile srednje dobro rešene, nanašale so se na besedne vrste ali stavčne člene.

Zadnja naloga je bila **tvorbna naloga**, zahtevala je tvorbo besedila (novice) z uporabo podatkov iz izhodiščnega besedila in pripadajoče slike. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točka), zgradbo (2 točki) in pravopis (1 točka). Rezultati kažejo, da so bili učenci pri tej nalogi najmanj uspešni pri slogu (IT 0,44), vendar je bila naloga v celoti slabo rešena (IT od 0,44 do 0,57).

Preglednica 4.23: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za I. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	I	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,90	0,46
1.02	I in II	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (pravilnost trditev). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena s tremi točkami.	0,77	0,56
1.03	I	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (namen uporabe predmeta). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,84	0,58
1.04	I	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (bistvo igre s predmetom). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,89	0,10
1.05	I	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpis dveh kategorij tekmovanja). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,87	0,36
1.06	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (ugotavljanje starosti osebe iz podatkov). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,67	0,48
1.07	I	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpis letnice in kraja prvega tekmovanja). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,84	0,41
1.08	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja pomensko razčlembo (izpis stalne besedne zveze). Dokaj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,47	0,57
1.09	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja pomensko razčlembo (izpis protipomenke in sopomenske tujke). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,78	0,73
1.10	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (napisati priimek po danih glasoslovnih kriterijih). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,51	0,54
1.11	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (vstavljanje samostalnikov v abecednem redu). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,44	0,60
1.12	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (vstavljanje ustrezne glagolske predpone). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,67	0,31
1.13	I in II	Naloga prepoznavanja in dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (ugotavljanje besedne vrste in stopnjevanje pridevnikov). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,70	0,68
1.14	II	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (dodajanje končnic). Upošteval se je samo pravilni zapis. Zahtevnejša naloga, ovrednotena s tremi točkami.	0,52	0,62
1.15	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (zapis števnika s številkami in z besedami). Upošteval se je samo pravilni zapis. Zahtevnejša naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,54	0,58
1.16	I in II	Naloga izbirnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo (določanje stavčnih členov in določanje osebe in števila glagola). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena s tremi točkami.	0,60	0,64
1.17	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (preoblikovanje povedi). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,71	0,70

1.18	III	Naloga izbirnega tipa (a- del) in naloga dopolnjevanja (b- del). Preverja besedno-slovnično razčlembo (ugotavljanje vrste podredno zložene povedi in tvorba dane priredno zložene povedi z dopolnjevanjem). Dokaj zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,59	0,43
1.19 A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Učenci so največ točk izgubili pri slogu in pravopisu. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,57	0,60
1.19 B	III		0,44	0,60
1.19 C	III		0,49	0,44
1.19 D	III		0,47	0,52

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek iz novele z naslovom ***Labdamúzeum***, avtorja ***Ervina Lázárja***. V tem delu preizkusa je 13 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja neznanega umetnostnega besedila, književna znanja in zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost samostojnega književnega branja smo preverjali z nalogami, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila, z nalogami, ki preverjajo razumevanje besedila v povezavi z literarnovednim znanjem, z izrazito literarnovedno nalogo ter s tvorbno nalogo.

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale 2.–9. naloga, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 11 točk. Najslabše je bila rešena 9. naloga (IT 0,27), zahtevala je izpis stalne besedne zveze. Slabo je bila rešena tudi 7. naloga (IT 0,38), pri kateri so morali učenci postaviti v pravilni vrstni red eno dejanje (šivanje žoge). Slabše so bile rešene tudi 2., 5. in 8. naloga (IT 0,58; 0,51; 0,62), srednje dobro pa 3., 4. in 6. naloga (IT 0,66; 0,71; 0,73). Vse so se nanašale na vsebino besedila.

Razumevanje besedila v povezavi z literarnovednim znanjem je merila 1. naloga (izbira zvrsti besedila in značilnosti te zvrsti). Doseči je bilo mogoče 2 točki, IT 0,51.

Literarnovedno znanje (izbrati nastopajoče osebe v dveh določenih novelah, določiti avtorja izbranega dela) je za 3 točke preverjala 12. naloga (IT 0,61).
Zadnja naloga je bila **tvorbna**. Učenci so morali predstaviti en neljubi dogodek iz otroštva. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo (1 točka) in pravopis (1 točka). Rezultati kažejo, da učencem povzroča največ težav pravopis (IT 0,22).

Preglednica 4.24: Analiza po postavkah v specifikacijski tabeli za II. del preizkusa

Naloga	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	II in III	Naloga izbirnega tipa. Preverja prepoznavanje književne vrste in njenih značilnosti (značilnosti novele). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,51	0,23
2.02	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (česa se spominja avtor). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,58	0,55
2.03	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (imenovanje skupin oseb in ugotavljanje vloge pripovedovalca). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,66	0,42
2.04	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (življenjske razmere mladih iz besedila). Manj zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,71	0,60
2.05	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (bralno razumevanje). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z eno točko.	0,51	0,59

2.06	I in II	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pravilnost trditev). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,73	0,49
2.07	III	Naloga razvrščanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (bralno razumevanje). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z dvema točkama.	0,38	0,54
2.08	II	Naloga odgovora v povedi. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (bralno razumevanje in sklepanje). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z eno točko.	0,62	0,56
2.09	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (izpis stalne besedne zveze). Zahtevnejša naloga, ovrednotena z eno točko.	0,27	0,50
2.10	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (sopomenke). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,73	0,31
2.11	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (onomatopoetične besede). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena z eno točko.	0,64	0,81
2.12	I in II	Naloga izbirnega tipa (a- del preverja poznavanje književnih oseb danih novel, b- del preverja literarnovedno znanje (poznavanje avtorja danega književnega dela). Srednje zahtevna naloga, ovrednotena s tremi točkami.	0,61	0,46
2.13 A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Učenci so največ točk izgubili pri pravopisu. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,76	0,44
2.13 B	III		0,59	0,71
2.13 C	III		0,76	0,36
2.13 D	III		0,22	0,48

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija je z rezultati nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine zadovoljna. V primerjavi z lanskim rezultatom je povprečje nekoliko nižje. V preizkusu znanja (predvsem v II. delu) je v primerjavi s prejšnjimi leti več nalog odprtega tipa. Učitelji in učenci so preizkus znanja ocenili za primernega, besedila so bila po njihovem mnenju sicer primernejša za fante, pohvalili pa so izbor neumetnostnega besedila, predvsem zaradi aktualnosti. Preizkus je podobno kot v prejšnjih letih pokazal, da večina učencev nima težav z bralnim razumevanjem besedil, šibkejši pa so na področju pravopisa, besedišča (to je velikokrat preskromno), izražanja lastnega mnenja in nasploh pri reševanju nalog odprtega tipa, ki preverjajo interpretacijo knjižnih besedil. Razvijanju teh zmožnosti je zagotovo treba načrtno posvečati več pozornosti pri pouku, vzroki za navedene pomanjkljivosti pa so lahko tudi v manjšinskem položaju madžarskega jezika, katerega raba je velikokrat omejena. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na prvem sklicu študijskih skupin.

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine <u>ob koncu drugega obdobja</u>

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino*. Poleg učnega načrta predmetna komisija pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobne smernice preverjanja znanja v Evropi in svetu, tako na primer *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje* (ang. CEFR), ki temelji na komunikacijskem pristopu učenja, poučevanja in preverjanja jezikovnih zmožnosti. Predmetna komisija spremlja tudi najnovejše raziskave s področja tujejezikovnega preverjanja in ocenjevanja otrok v poznem otroštvu in jih poskuša vnašati v preizkus znanja na nacionalni ravni. Dobra praksa testiranja tujih jezikov, še posebej pri otrocih, sloni na preverjanju zmožnosti branja, pisanja, poslušanja in govorjenja. V preizkusu znanja so tako učenci lahko preverili, kako dobro znajo

poslušati, brati, pisati, ali razumejo pomen posameznih besed in ali te ustrezno uporabljajo tudi v sobesedilu.

Tudi v letošnjem šolskem letu se je zaradi zakonskih okvirov predmetna komisija za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev šestega razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen na preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev.

Preizkus znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja je bil sestavljen iz naslednjih jezikovnih zmožnosti, ki imajo naslednje deleže v preizkusu znanja kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 25 %,
2. del: poznavanje/raba besedišča (dve nalogi, ena s šestimi in druga z osmimi postavkami): 29 %,
3. del: bralno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi testnimi postavkami): 25 %,
4. del: pisno sporočanje (ena naloga, trije kriteriji: vsebina, besedišče in pravopis, slovnica): 21 %.

Skupno število točk je znašalo 48. Preizkus znanja je preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter poznavanje in uporabo besedišča, kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorije učenja, poučevanja in preverjanja angleščine kot prvega tujega jezika na začetni stopnji.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- povezovalno-izbirnega tipa,
- povezovanja (s sličicami),
- dopolnjevanja (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk),
- dopolnjevanja z naborom,
- kratkih odgovorov,
- prav/narobe/ni v besedilu,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.25: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V šolskem letu 2010/2011 je prišlo do precejšnjih sprememb strukture preizkusa. Glede na rezultate preteklih let in z namenom, da bi preizkus bolj uravnoteženo preverjal posamezne jezikovne spretnosti in bolje ločil predvsem med dosežki najuspešnejših učencev, se je zmanjšal delež slušnega in bralnega razumevanja (s 26,7 % na 25 %) ter povečal delež pisnega sporočanja (s 15,5 % na 21 %). Delež poznavanja in rabe besedišča se je nekoliko zmanjšal (z 31,1 % na 29 %), predvsem pa je bila naloga, ki je preverjala samo prepoznavanje besedišča in so jo zelo uspešno reševali skoraj vsi učenci (indeks težavnosti v letih 2009 in 2010 je znašal 0,85), nadomeščena z nalogo, ki je od učencev zahtevala več samostojnosti pri iskanju rešitve in uporabo besedišča v sobesedilu, kar je tudi bliže dejanski rabi jezika. Skupno število točk se je s temi spremembami povečalo s 45 na 48.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine je potekalo 9. maja 2011 in je trajalo 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,94, kar je celo nekoliko več kot v predhodnih šolskih letih, ko je znašal 0,92.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da je preizkus dobro pokazal razlike med dosežki posameznih učencev v celotnem razponu znanja. Kot se pri preizkusih znanja iz angleščine ponavlja iz leta v leto, je krivulja pomaknjena v desno, to pa kaže, da pri angleščini ne moremo govoriti o normalni porazdelitvi dosežkov, saj zelo številčna skupina učencev presega standarde, predvidene z učnim načrtom.

Preglednica 4.26: Osnovni statistični podatki

Število učencev	13 869
Število postavk	41
Možne točke	48
Povprečno št. točk	28,13
Povprečno št. odstotnih točk	58,60
Standardni odklon odstotnih točk	24,43
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.9: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, drugo obdobje

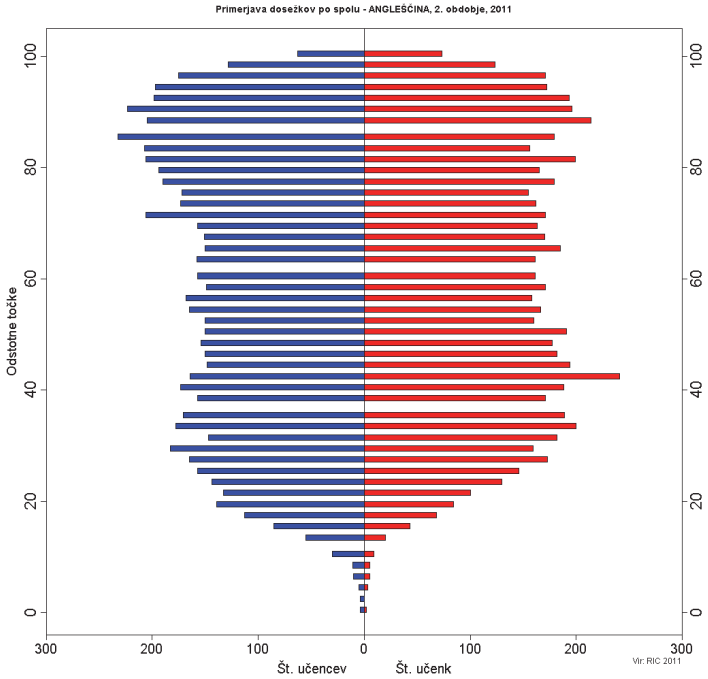

Razdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, saj med učenci in učenkami ni velikih razlik, tako lahko trdimo, da preizkus znanja daje tako učencem kakor učenkam enake možnosti, da izkažejo znanje in zmožnosti iz angleščine.

Slika 4.10: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, drugo obdobje

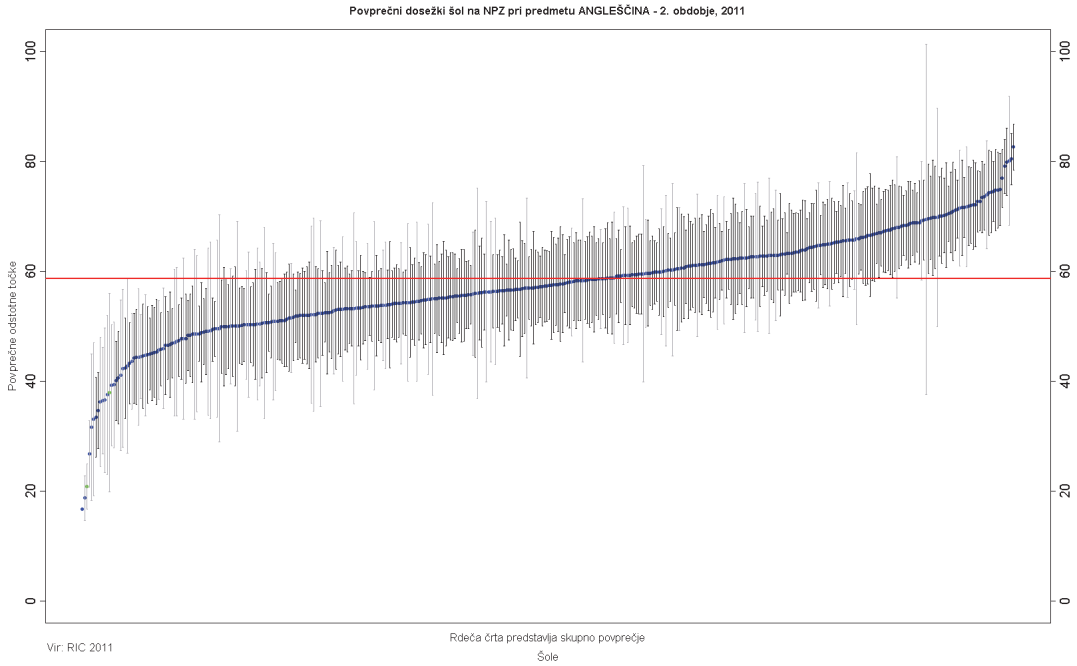

Porazdelitev po šolah glede na povprečne dosežke učencev in učenk na preizkusu znanja iz angleščine kaže, da so šole porazdeljene od povprečne uspešnosti okoli 20 odstotnih točk do povprečne uspešnosti približno 80 odstotnih točk. Razlika je seveda zelo velika, kaj vpliva nanjo, pa je brez podrobnejših analiz težko ugotoviti. Vidimo lahko, da je precej šol, kjer so vsi učenci dosegli rezultat nad skupnim povprečjem, na drugi strani pa je tudi nekaj šol, kjer nobeden od učencev ni dosegel povprečnega rezultata na državni ravni; ker na razporeditev dosežkov vplivajo številni dejavniki, je treba vzroke raziskati na ravni šole.

Preglednica 4.27: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, drugo obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	59,20	24,27	1519	33
Goriška regija	55,12	23,46	666	28
Jugovzhodna Slovenija	55,71	24,73	1078	35
Koroška regija	55,88	23,89	546	16
Notranjsko-kraška regija	53,55	23,29	394	15
Obalno-kraška regija	58,22	24,84	587	22
Osrednjeslovenska regija	61,88	24,17	3857	92
Podravska regija	60,66	24,53	1930	69
Pomurska regija	58,07	24,26	407	20
Savinjska regija	55,77	24,18	2068	58
Spodnjeposavska regija	52,44	24,80	534	21
Zasavska regija	61,99	24,05	283	7

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja. Ker nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja ni obvezno in ni podatkov, kateri del populacije ga je opravljal in kateri ne in ali so med regijami glede tega razlike, dosežki niso neposredno primerljivi. Zaradi prepleta dejavnikov, ki vplivajo na porazdelitev dosežkov (npr. število šol in učencev), rezultatov po regijah ni mogoče z gotovostjo interpretirati.

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Slika 4.11: Porazdelitev odstotnih točk pri angleščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

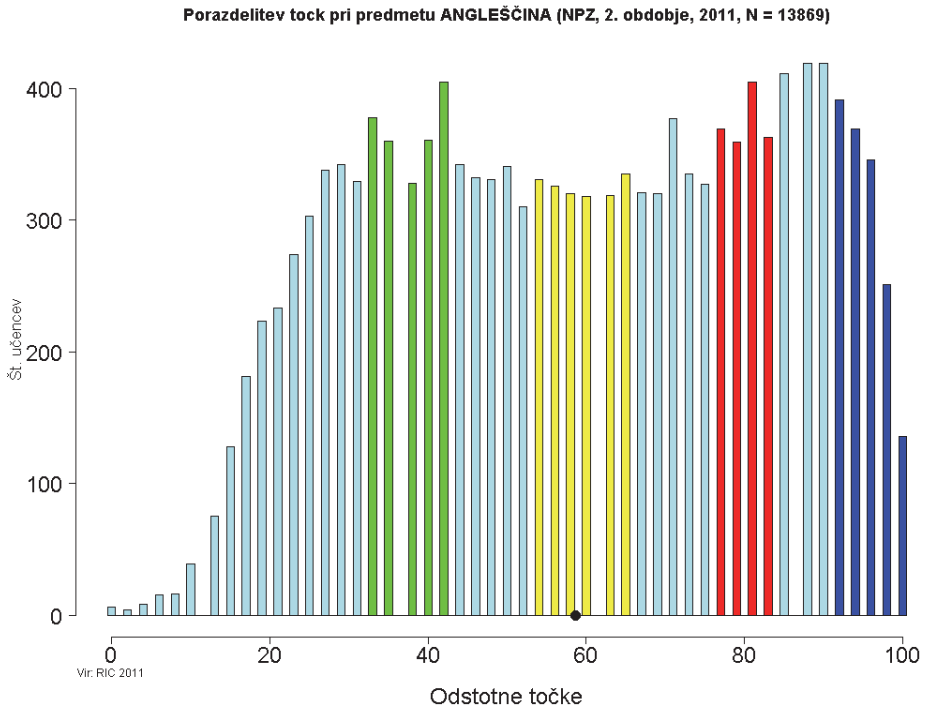

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so v povprečju rešili naslednje naloge/postavke:

<u>I. del – slušno razumevanje</u>

Naloga A

Pri prvi nalogi povezovalno-izbirnega tipa so učenci s pozornim poslušanjem iskali podrobnosti v besedilu. Poslušali so intervju z dečkom in z deklico in v tabeli označili, za katerega od njiju velja pritrdilni odgovor na zapisana vprašanja v tabeli. Prvo testno postavko je uspešno rešilo 86 % učencev (indeks težavnosti: IT = 0,86). Razumeti so morali podrobnosti v delu besedila (*A leopard. I'd like to be a leopard because it can run very quickly.*) in povezati ustrezne informacije.

Naloga B

Pri drugi nalogi slušnega razumevanja so morali učenci ob nalogi povezovanja (vizualne iztočnice so povezovali z ustreznimi deli govorjenega besedila) dokazati razumevanje glavnih misli in podrobnosti v govorjenem besedilu, ki je pripovedovalo o raziskovanju jam. Učenci so morali v razpredelnico vpisati črko ustrezne slike. Sklepamo lahko, da so učenci uspešno reševali prvo testno postavko (IT = 0,90) zaradi besedišča, ki ga dobro poznajo (*warm clothes, water, friends ...*), in zaradi nazornosti slike.

III.del – bralno razumevanje

Naloga A
Prva naloga bralnega razumevanja (naloga kratkih odgovorov) je preverjala razumevanje določenih informacij in podrobnosti v besedilu. Učenci so uspešno reševali prvo testno postavko (IT = 0,85) v zvezi z delom besedila *You can also read Treasure Island by Robert Louis Stevenson.* Za uspešno reševanje so morali učenci ime pisatelja tudi ločiti od drugih oseb, navedenih v sobesedilu (Johnny Depp, Jack Sparrow, Jim).

Naloga B
Druga naloga bralnega razumevanja (naloga alternativnega tipa) je preverjala razumevanje določenih informacij in podrobnosti v besedilu. Za uspešno reševanje te naloge so morali učenci natančno prebrati besedilo, razumeti trditve v razpredelnici in ugotoviti, ali trditve držijo, ne držijo, ali pa podatek v besedilu sploh ni omenjen. Učenci so uspešno reševali prvo testno postavko (IT = 0,74), ki se je neposredno nanašala na del besedila *Zippos Circus is Britain's best-loved travelling company*.

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

I. del – slušno razumevanje

Naloga A
V rumeno območje sodijo postavke 2 (IT = 0,63), 3 (IT = 0,75), 5 (IT = 0,71) in 6 (IT = 0,73). Vse štiri postavke ob pozornem poslušanju in razumevanju podrobnosti zahtevajo tudi povezovanje informacij in sklepanje. Učenci so morali pri postavki 2 povezati del besedila, ki govori o hišnih ljubljenčkih, z besedno zvezo *furry pets* in ugotoviti, katera od petih navedenih živali ustreza opisu *furry.* Pri postavki 3 so morali učenci dobro poslušati besedilo in ugotoviti, kateri od otrok prehodi v hiši več stopnic (*It has a lot of stairs; ... all the rooms are on the ground floor so I don't need to run up and down the stairs*). Pri postavki 5 tako deček kakor deklica omenjata tenis. Če so natančno poslušali del besedila (*I am a tennis fan too, but I also play it*.), so lahko ugotovili, da vprašanje zadeva deklico. Pri postavki 6 so morali učenci za uspešno reševanje povezati besedo *food* s podpomenkama *pizza* in *spaghetti*, ki ju omenja deček.

Naloga B
V to območje sodita testni postavki 2 (IT = 0,73) in 4 (IT = 0,63). Učenci so morali za uspešno reševanje postavk 2 in 4 natančno poslušati del besedila, razumeti podrobnosti (*walk in, go on your belly, make the opening bigger, turn on the light*) in jih povezati s sliko.

II. del – besedišče

Naloga A
Pri prvi nalogi, ki je preverjala besedišče, so morali učenci glede na sliko dopolniti besedilo z manjkajočimi besedami. Te besede so bile na sliki označene s puščicami. Učencem so bile v pomoč začetne črke in število črk iskanih besed. V to območje sodijo testne postavke 1 (IT = 0,74), 5 (IT = 0,65) in 6 (IT = 0,72). Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti besedilo, natančno opazovati ilustracijo in popolnoma pravilno zapisati besede *teacher*, *hand/head* in *hair*.

Naloga B
Pri drugi nalogi, ki je preverjala besedišče, so morali učenci dopolniti besedilo z besedami iz nabora. Pri tem so morali razumeti tako besedilo kakor tudi besede v naboru, saj so jih le tako lahko smiselno uporabili v sobesedilu. Prav tako so morali ustrezne besede popolnoma pravilno prepisati. V rumeno območje sodijo postavke 1 (IT = 0,76), 4 (IT = 0,63) in 5 (IT = 0,60). Pri postavki 1 so morali ugotoviti, da manjka glagol *come*, in ga razlikovati od distraktorja *enjoy*. Postavki 4 in 5 sta zahtevali natančno branje, da so učenci pravilni odgovor lahko pomensko ločili od drugih ponujenih možnosti.

III. del – bralno razumevanje

Naloga A
V rumeno območje sodi postavka 5 (IT = 0,58), pri kateri so morali učenci besedilo pazljivo prebrati in s pravilnim odgovorom dokazali, da razumejo podrobnosti v besedilu (… *they wear headscarves to protect themselves from the sun*.). Pri površnem branju jih je lahko oviral prvi, zanikani del povedi (*They don't wear hats* …).

Naloga B
V rumeno območje sodita postavki 2 (IT = 0,70) in 5 (IT = 0,69). Pri postavki 2 so morali učenci za pravilno rešitev ob razumevanju podrobnosti v besedilu poznati tudi sopomenke *male – men, female – women,* pri postavki 5 pa vzpostaviti ustrezno povezavo med besedama *also* in *sometimes*.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja v povprečju rešili še naslednje postavke:

I. del – slušno razumevanje

Naloga A
V rdeče območje sodi testna postavka 4 (IT = 0,67). Če so hoteli učenci uspešno rešiti to postavko, ni bilo dovolj, da so bili pozorni le na en podatek, temveč so si morali zapomniti podatka iz obeh odgovorov (koliko časa otroka gledata televizijo) in ju med seboj primerjati. Testna postavka je tako od učencev poleg razumevanja zahtevala tudi sklepanje.

Naloga B
V rdeče območje sodijo testne postavke 3 (IT = 0,54), 5 (IT = 0,57) in 6 (IT = 0,58). Pri postavki 3 so morali učenci za uspešno reševanje razumeti podrobnosti in sobesedilo in povezati glavne informacije, pri tem pa ni bilo dovolj, da so razumeli samo ključne besede (*light, animals* ...), saj bi jih lahko povezali tudi z drugimi slikami. Pri postavki 5 so morali pazljivo poslušati podrobnosti (*cave animals are usually white*), ker se besedi *animals* in *light* spet ponovita, to pa lahko zavede slabše poslušalce. Pri postavki 6 so morali iz sobesedila izluščiti bistveno informacijo (*take your rubbish with you*), ki je bila šele na koncu besedila.

II. del – besedišče

Naloga A
V rdeče območje sodi testna postavka 3 (IT = 0,59). Učenci so morali za uspešno rešitev te postavke pazljivo prebrati sobesedilo in s pomočjo slike ugotoviti, da je iskani samostalnik *map*. Testna postavka je od učencev zahtevala natančno branje, saj so morali ugotoviti, da je predmet na steni in ne na pisalni mizi, ki je omenjena v prvi polovici stavka v sobesedilu. Samostalnik so morali tudi pravilno zapisati.

Naloga B
V rdeče območje sodijo testne postavke 3 (IT = 0,44), 7 (IT = 0,46) in 8 (IT = 0,54). Vse tri postavke so od učencev zahtevale natančno branje, širši besedni zaklad in uporabo besedišča v sobesedilu. Pri postavki 3 so učenci izbrali besedo *good*, da so lahko dopolnili pogosto besedno zvezo *take a good look at*, pri postavki 7 so izbrali glagol *enjoy,* pri izbiri pravilne besede jim je pomagalo sobesedilo, ki vsebuje predmet (*That is why you can ___ your virtual visit ...)*. Pri postavki 8 so učenci prav tako dopolnili besedno zvezo *kids of all ages*.

III. del – bralno razumevanje

Naloga A
Sem sodijo testne postavke 2 (IT = 0,49), 3 (IT = 0,53), 4 (IT = 0,63) in 6 (IT = 0,45). Učenci so morali natančno prebrati besedilo in poiskati določene informacije, ob tem so te postavke od učencev zahtevale tudi sklepanje in povezovanje podatkov, torej več miselnih procesov.

Pri postavki 2 je bilo že samo vprašanje nekoliko zahtevnejše. Sklepamo lahko, da je učencem nikalnica (… *if they don't eat* …) otežila razumevanje vprašanja, za odgovor pa so morali prebrati in povezati informacije iz več povedi (*They never have enough drinking water and fresh food on board. For that reason, pirates are often ill*.).
Postavka 3 je iskala odgovor na vprašanje *when*, vendar so morali učenci za odgovor tako kakor pri postavki 2 prebrati več besedila in povezati informacije.
Postavka 4 je zahtevala odgovor na vprašanje *how*, to pa je vprašanje višje zahtevnostne ravni, pa tudi besedna zveza *they steal (them) from their enemies* je nekoliko težja.
Postavka 6 ni imela težkega vprašanja, treba pa je bilo napisati imeni obeh omenjenih piratk. Sklepamo lahko, da so učenci slabše reševali postavko, ker so ali izpustili eno od imen ali pa namesto imen piratk zapisali imeni piratov (Blackbeard, Sir Francis Drake).

Naloga B
V rdeče območje sodijo testne postavke 3 (IT = 0,54), 4 (IT = 0,59) in 6 (IT= 0,54). Da so učenci uspešno rešili postavko 3, so morali razumeli povezavo med *keep his balance on a rope* v razpredelnici in *stand on a chair balanced on a rope* v besedilu. Teže rešljive so tudi trditve, ki so napačne ali pa jih v besedilu ni mogoče najti. Takšni sta postavki 4 in 6. Za uspešno reševanje postavke 4 so morali učenci natančno prebrati več povedi, da so našli potrditev, da postavka glede na besedilo ne drži. Pri postavki 6 so morali biti učenci zmožni precej natančnega branja besedila, saj trditvi ni bilo mogoče pritrditi in je tudi ne zanikati. Predvidevamo, da so učenci besedilo premalo natančno prebrali, obe trditvi pa vsebujeta tudi besedo *perform*, zato sta bili učencem, ki te besede ne poznajo, trditvi teže razumljivi.

IV. del – pisno sporočanje

Pri tej nalogi učenci pisno sporočajo ob vodeni nalogi z iztočnicami. V rdeče območje sodi kriterij vsebina (IT = 0,54). Učenci, ki so bili uspešni pri tem kriteriju, so v pisni sestavek vključili zahtevane iztočnice in jih razvili. S tem so pokazali, da zmorejo tvoriti vsebinsko ustrezno besedilo.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

II. del – besedišče

Naloga A
Pri nalogi A sodita v modro območje testni postavki 2 (IT = 0,34) in 4 (IT = 0,37). Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti sobesedilo in poznati pomen besed *neck* in *scarf* pri postavki 2 oziroma *window*, *shelves* in *bottle* pri postavki 4. Obe zahtevani besedi so morali tudi pravilno zapisati.

Naloga B
Pri nalogi B sodita v modro območje testni postavki 2 (IT = 0,38) in 6 (IT = 0,40). Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti sobesedilo, poleg tega so morali pri postavki 2 ugotoviti, da manjka samostalnik, pri postavki 6 pa, da ni pridevnika, in pomensko razlikovati med pravilno rešitvijo in distraktorji.

IV. del – pisno sporočanje

V modro območje sodita kriterija besedišče in pravopis (IT = 0,47) in slovnica (IT = 0,43). Pri kriteriju besedišče in pravopis so morali učenci ustrezno in pravilno uporabiti besedišče o hišnih ljubljenčkih in o skrbi zanje. Pri kriteriju slovnica so morali učenci pravilno in ustrezno uporabiti več različnih slovničnih struktur.

Razporeditev dosežkov na preizkusu znanja iz angleščine kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in pri branju; strategije reševanja in tipi nalog so jim znani. V primerjavi s preizkusi v preteklih letih se je pokazala predvsem razlika med receptivno (slušno in bralno razumevanje) in produktivno (besedišče in pisno sporočanje) rabo jezika, ki pa je glede na splošne zakonitosti učenja jezika pričakovana.

Naloge slušnega razumevanja so bile v tokratnem preizkusu nekoliko zahtevnejše od nalog v preteklih letih. Pokazale so, da večina učencev dobro razume podrobnosti v poslušanih besedilih, več težav pa imajo pri vprašanjih, ki zahtevajo sklepanje in luščenje glavnih misli besedila. Rezultati nalog bralnega razumevanja podobno kažejo, da učenci večinoma uspešno iščejo specifične informacije v besedilu, vendar pa veliko učencev ne obvlada natančnega branja daljšega neznanega besedila, prav tako imajo težave s povezovanjem podatkov in s sklepanjem.

Najpomembnejša razlika v primerjavi s preteklimi preizkusi se je pokazala pri nalogah besedišča. Drugače kakor pri prejšnjih preizkusih sta tokrat obe nalogi v tem delu zahtevali ne samo uspešno prepoznavanje besedišča, temveč tudi natančno branje ter razumevanje in uporabo besedišča v sobesedilu. Nalogi sta zelo dobro pokazali razlike med dosežki učencev. Izkazalo se je, da veliko učencev nima bogatega besednega zaklada, za posebno šibko točko pa se je izkazal tudi pravilen zapis besed, ki je v angleščini ključen, da ne pride do pomenskih zamenjav (npr. *hair*, *hare, hear*).

Pričakovano je zahtevnejša tudi tvorbna naloga, ki najbolj celovito preverja sporazumevalno zmožnost učencev; najpogostejše so težave pri besedišču ter pri pravopisni in pri slovnični pravilnosti. Pri vsebini se je veliko učencev držalo zahtevanih iztočnic, niso pa se o njih razpisali. Večji razpon točk po posameznih kriterijih je omogočil boljše razlikovanje predvsem med dosežki uspešnejših učencev; tako so na primer bolje vidne razlike v besednem zakladu in v rabi jezikovnih struktur. Glede na rezultate je pri pisnem sestavku vsekakor še veliko prostora za izboljšanje.

Večina od 41 postavk v preizkusu sodi v rdeče (16) in v rumeno (15) območje, manj pa je postavk v modrem (6) in v zelenem (4) območju. Za vse naloge, razen pisnega sporočanja, je značilno, da zajemajo postavke, ki so uvrščene v tri območja. Z uvedenimi spremembami, predvsem pri nalogah besedišča in pisnega sporočanja, je preizkus zdaj bolj občutljiv za učence z boljšimi dosežki, kljub temu pa številčno zelo velika skupina učencev presega cilje in standarde v učnem načrtu. Razlog za to sta lahko tudi bogat stik z jezikom v zunajšolskem okolju (televizija, glasba, internet) in dodatno jezikovno izobraževanje, npr. poučevanje angleščine že v prvi triadi oziroma v vrtcu.

Preglednica 4.28: Specifikacijska preglednica, angleščina drugo obdobje

Naloga	Točke	Področje	Teme	Tip naloge	Cilji	Območje
1.1.01	1	Slušno razumevanje	Moj vsakdan; kdo sem; doma	Naloga povezovalno-izbirnega tipa	Učenci pozorno poslušajo in razumejo podrobnosti v besedilu.	Zeleno
1.1.02	1					Rumeno
1.1.03	1					Rumeno
1.1.04	1					Rdeče
1.1.05	1					Rumeno
1.1.06	1					Rumeno
1.2.01	1	Slušno razumevanje	Okolje in narava	Naloga povezovanja	Učenci pozorno poslušajo, razumejo glavne misli sporočila in razumejo podrobnosti v besedilu.	Zeleno
1.2.02	1					Rumeno
1.2.03	1					Rdeče
1.2.04	1					Rumeno
1.2.05	1					Rdeče
1.2.06	1					Rdeče
2.1.01	1	Besedišče	Dejavnosti v šoli; kdo sem: moje telo, oblačila	Naloga dopolnjevanja (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk)	Učenci razumejo besedilo in s pomočjo slike prepoznajo zahtevane samostalnike ter jih zapišejo.	Rumeno
2.1.02	1					Modro
2.1.03	1					Rdeče
2.1.04	1					Modro
2.1.05	1					Rumeno
2.1.06	1					Rumeno
2.2.01	1	Besedišče	Okolje in narava	Naloga dopolnjevanja z naborom	Učenci razumejo besedilo in besede v naboru ter jih smiselno uporabijo v sobesedilu.	Rumeno
2.2.02	1					Modro
2.2.03	1					Rdeče
2.2.04	1					Rumeno
2.2.05	1					Rumeno
2.2.06	1					Modro
2.2.07	1					Rdeče
2.2.08	1					Rdeče

Naloga	Točke	Področje	Teme	Tip naloge	Cilji	Območje
3.1.01	1	Bralno razumevanje	Kdo sem: videz, oblačila; človek v svetu: spoznavanje navad in običajev	Naloga kratkih odgovorov	Učenci poiščejo določene informacije in razumejo podrobnosti v besedilu.	Zeleno
3.1.02	1					Rdeče
3.1.03	1					Rdeče
3.1.04	1					Rdeče
3.1.05	1					Rumeno
3.1.06	1					Rdeče
3.2.01	1	Bralno razumevanje	Človek v svetu: spoznavanje navad in običajev	Naloga alternativnega tipa (prav/narobe/ni v besedilu)	Učenci poiščejo določene informacije in razumejo podrobnosti v besedilu.	Zeleno
3.2.02	1					Rumeno
3.2.03	1					Rdeče
3.2.04	1					Rdeče
3.2.05	1					Rumeno
3.2.06	1					Rdeče
4. Vsebina	4	Pisno sporočanje	Okolje in narava: hišni ljubljenčki	Vodeno tvorjenje krajše besedilne vrste	Učenci samostojno zapisujejo misli s pomočjo iztočnic in ustrezno uporabljajo besedišče na temo hišnih ljubljenčkov. Uporabijo tudi ustrezne slovnične strukture.	Rdeče
4. Besedišče in pravopis	3					Modro
4. Slovnica	3					Modro

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so prepoznali in razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje nalog A in B slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in hkrati poslušali v slovenščini oziroma v italijanščini (na šolah z italijanskim učnim jezikom), da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge.

Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta, in sicer *moj vsakdan; kdo sem; doma* ter *okolje in narava*. Učenci so pri nalogi A poslušali radijski pogovor z dečkom iz Velike Britanije in deklico iz ZDA in med poslušanjem v razpredelnici označili, za koga od njiju velja posamezno vprašanje. Pri nalogi B so učenci poslušali kratka besedila z informacijami o raziskovanju jam in pri tem izbrali sliko, ki je najbolje ustrezala posamezni vsebini.

Najprej so učenci poslušali primer in šele nato začeli reševati nalogo. Besedili so slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli zapisane rešitve. Naloga B ni vsebovala nobenega bralnega vnosa, pri nalogi A pa so bili vsi potrebni podatki prav tako že vpisani, tako da so se učenci lahko posvetili zgolj poslušanju in reševanju, saj jim ni bilo treba razmišljati o zapisu. Predvidevamo, da sta nalogi kar najbolj preverjali slušno razumevanje učencev in da so bili moteči dejavniki kar se da izključeni. Posnetka sta bila zvočno dobro slišna, govorci pa so govorili razločno in razmeroma počasi, primerno ravni znanja šestošolcev.

Večina učencev je nalogi rešila uspešno, saj znašata indeksa težavnosti za nalogi A in B 0,72 in 0,66. Takšen rezultat je resda znatno nižji kakor v preteklih letih, ko je bil indeks težavnosti običajno 0,80 in več, vendar pa to ni značilnost generacije, temveč pričakovana posledica večje zahtevnosti obeh slušnih besedil, pri nalogi B tudi nekoliko specifične teme. Slušno razumevanje je receptivna zmožnost in prva, s katero se otrok sreča na poti usvajanja tujega jezika, zato so dobri rezultati pričakovani, v primerjavi s predhodnimi preizkusi znanja pa bi veljalo obdržati zahtevnost besedil na tokratni ravni.

Nalogi A in B slušnega razumevanja sta vključevali kar nekaj ciljev iz učnega načrta. Na primer:

- učenci pozorno poslušajo krajša besedila, ki so ustrezno zahtevna in zanimiva;
- učenci ob poslušanju besedila rešujejo naloge, ki so opremljene z vizualnim gradivom;
- učenci razumejo glavne misli sporočil/-a in
- učenci razumejo podrobnosti v besedilu.

Besedišče

Preverjanje besedišča je smiselno, saj se učenci prav na začetku usvajanja tujega jezika tako v šoli kakor zunaj nje nenehno srečujejo z novimi izrazi. Glede na rezultate preteklih preizkusov znanja, ki so pokazali, da skoraj vsi učenci, tudi zelo šibki, uspešno prepoznavajo predmete in osebe brez sobesedila (indeks težavnosti v šolskem letu 2009/2010 je na primer znašal 0,85), je bila naloga, ki je običajno preverjala prepoznavanje posameznih pogosto uporabljanih samostalnikov z znanih tematskih področij s pomočjo slike in nabora, nadomeščena z nalogo novega tipa: pri nalogi A so morali tako učenci ustrezne samostalnike sami vpisati na ustrezno mesto v besedilu o šolski situaciji. Pri tem jim je bila v pomoč slika z označenimi puščicami, pri vsaki praznini pa tudi začetna črka in določeno število črtic, ki je ustrezalo številu črk v besedi. Da so nalogo uspešno rešili, so morali torej učenci predmete na sliki ne samo prepoznati, temveč besedišče tudi ustrezno uporabiti v sobesedilu in ga popolnoma pravilno zapisati. Izbrano besedišče je bilo osnovno in učencem načeloma dobro znano.

Naloga B je, tako kakor v prejšnjih letih, merila rabo širšega besedišča v sobesedilu. Učenci so z ustrezno besedo iz nabora dopolnili praznine v danem besedilu. Pri tem so morali razumeti dano besedišče pred in za praznino, da so lahko smiselno dopolnili besedilo. Po pričakovanjih sta bili obe nalogi precej zahtevni (indeks težavnosti 0,57 in 0,53) s postavkami v rumenem, rdečem in modrem območju, sta pa zelo dobro ločili med dosežki učencev (indeks diskriminativnosti 0,74 in 0,81).

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci povezujejo slike s poimenovanji;
- učenci prepišejo oziroma zapišejo besede in
- učenci dopolnjujejo praznine v besedilu (samostojno oziroma s pomočjo danih besed v naboru).

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama A in B, ki sta se tematsko dopolnjevali (*kdo sem: videz, oblačila; človek v svetu: spoznavanje navad in običajev*) in bili različnih vrst (tip prav/narobe/ni v besedilu in kratki odgovori); tako smo zmanjšali vpliv subjektivnih dejavnikov, zaradi katerih bi določeni učenci lahko nalogi reševali slabše oziroma boljše. Temi izbranih besedil naj bi bili učencem zanimivi. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

Nalogi A in B so učenci rešili precej uspešno, saj znaša IT za obe nalogi skupaj 0,61; to je manj kakor za slušno razumevanje ter več kakor za poznavanje in rabo besedišča. Postavke so bile različne težavnosti, v prvem težavnostnem območju sta bili dve postavki, v rumenem tri, v rdečem območju je bilo sedem postavk.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so naslednji:

- učenci pred branjem besedila na podlagi slik sklepajo o vsebini in vrsti besedila;
- učenci so med branjem besedila pozorni samo na določene informacije, ki jih iščejo sami ali pa jih zahteva naloga in
- učenci med branjem razumejo podrobnosti v besedilu.

Pisno sporočanje

Z nalogo pisnega sporočanja smo preverjali zmožnost tvorjenja pisnega besedila v angleščini. Naloga je bila vodena. Učenci so tvorili eno pisno besedilo. Navodila in iztočnice so bile v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini.

Učenci so morali za natečaj v angleški reviji napisati opis idealnega hišnega ljubljenčka. Naloga je vsebovala tri vsebinske iztočnice, in sicer opis hišnega ljubljenčka, skrbi zanj in opis njegovih dobrih lastnosti.

Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporočanje je tudi ena najbolj kompleksnih jezikovnih dejavnosti, zato ji je treba posvetiti dovolj časa v razredu. IT za vse tri kriterije (vsebina – 0,54, besedišče/pravopis – 0,47 in slovnica – 0,43) znaša 0,49. To je resda 10 odstotnih točk manj kakor lani, vendar pa ne gre za slab rezultat tokratne generacije, temveč je to predvsem posledica spremenjenih opisnikov, s katerimi smo želeli doseči, da bi bilo vrednotenje bolj občutljivo za boljše dosežke. Pretekli trije preizkusi znanja so kazali na izboljšanje dosežkov pri tej nalogi, in tudi če gledamo letošnji preizkus znanja, je razlika v povprečnem številu točk v celotnem preizkusu (skoraj 16 odstotnih točk) večja kot samo pri tej nalogi, največja pa je pri besedišču in pravopisu. Pohvalno je, da so se v šestem razredu naloge pisnega sporočanja lotevali tudi učenci, ki nekaterih drugih nalog (npr. naloge kratkih odgovorov, nalog besedišča) niso reševali, k temu pa je morda pripomogla tudi dobro znana tema, ki je bila učencem čustveno blizu.

Pisno sporočanje se nanaša na naslednje cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci poznajo angleške izraze za osnovne glagole (*be*, *go*, *have*);
- učenci razmeroma pravilno zapisujejo besede in ločujejo med izgovarjavo in zapisom (zapis besed, kot so *cute*, *play*, *walk*, *water*);
- učenci pokažejo poznavanje in rabo slovničnih struktur v sobesedilu;
- učenci samostojno zapisujejo misli in
- učenci pišejo o domačih živalih.

Sklepne ugotovitve

Uspešnost učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine ob koncu drugega obdobja je bila nižja od lanske zaradi načrtnih sprememb v strukturi preizkusa. Dosežki učencev kažejo, da so zmožni razumeti govorjena in pisna besedila, vendar se veliko bolje odrežejo pri iskanju specifičnih podrobnosti kot pri globalnem razumevanju besedil, sklepanju in povezovanju informacij. Šibka točka šestošolcev je tudi nenatančnost pri branju oziroma poslušanju. Ker se je v preteklosti izkazalo, da učenci zelo dobro prepoznavajo osnovno besedišče pri nalogi z vizualno iztočnico, je bila ta naloga tokrat nadomeščena s podobno nalogo, ki pa je hkrati preverjala tudi uporabo besedišča v sobesedilu. Nalogi besedišča sta pokazali na pomanjkljivosti tako pri globini (ustrezna raba in zapis osnovnega besedišča) kakor pri širini besedišča, podobne težave se ponavljajo tudi pri pisnem sestavku. Pisno sporočanje najceloviteje preverja sporazumevalno zmožnost učencev, zato ga je smiselno razvijati že na zgodnejših stopnjah učenja jezika, predvsem v smislu kontinuitete procesnega pristopa k pisanju; pisne naloge v preizkusu znanja dokazujejo, da učenci ob koncu drugega obdobja to zmorejo. Odzivi učiteljev in vzorci popravljenih preizkusov jasno kažejo, da je vrednotenje do določene mere nehomogeno, zato je nujno obvezno usposabljanje popravljalcev in dvojno vrednotenje pisnega sestavka.

Letošnji preizkus znanja je v primerjavi z lanskim bolj zanesljiv in bolj občutljiv, torej so se vpeljane spremembe izkazale za pozitivne, kljub temu pa se iz leta v leto kaže, da predstavlja težavo heterogenost populacije. Preizkus znanja je eden, učenci, katerih znanje preverja, pa so si med sabo zelo različni: poleg učencev, ki začenjajo s poukom angleščine v četrtem razredu, kot je predvideno z učnim načrtom, so tu še učenci, ki s poukom tujega jezika začenjajo v prvi triadi, in tisti, ki velik del znanja angleščine tako ali drugače pridobivajo v zunajšolskem okolju. Glede na dane razmere in učne načrte lahko sklepamo, da preizkus znanja s trenutno sestavo ustrezno preverja znanje učencev na obravnavanih področjih, seveda pa bi bila veljavnost preizkusa večja, če bi lahko preverjali tudi govorno zmožnost.

4.2.4.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine <u>ob koncu tretjega obdobja</u>

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino*. Poleg učnega načrta predmetna komisija pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobne smernice preverjanja znanja v Evropi in svetu, tako na primer *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje* (ang. CEFR), ki temelji na komunikacijskem pristopu učenja, poučevanja in preverjanja jezikovnih zmožnosti. Predmetna komisija spremlja tudi najnovejše raziskave s področja tujejezikovnega preverjanja in ocenjevanja otrok v poznem otroštvu in jih poskuša vnašati v preizkus znanja na nacionalni ravni. Dobra praksa testiranja tujih jezikov, še posebej pri otrocih, sloni na preverjanju zmožnosti branja, pisanja, poslušanja in govorjenja ter zanimivih in učencem ustreznih temah in nalogah. Preverjanje slovničnih pravil in besedišča zunaj sobesedila je na osnovnošolski stopnji učenja tujega jezika neprimerno in neustrezno ter navadno ne vodi k izboljšanju jezikovne kompetence. V preizkusu znanja so tako učenci lahko preverili, kako dobro znajo poslušati, brati, pisati, ali razumejo pomen posameznih besed in ali te ustrezno uporabljajo tudi v sobesedilu. Drugače kot pri preizkusu za šesti razred so naloge in s tem tudi vnosna besedila zahtevnejša, daljša, s širšim naborom besedišča in temami, ki so ustrezne za devetošolce.

Tudi v letošnjem šolskem letu se je zaradi zakonskih okvirov predmetna komisija za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev devetega razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen na preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev.

Preizkus iz angleščine je bil ob koncu drugega obdobja sestavljen iz naslednjih jezikovnih zmožnosti, ki imajo naslednje deleže v preizkusu kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 24 %,
2. del: bralno razumevanje (dve nalogi, ena s šestimi in druga s sedmimi postavkami): 26 %,
3. del: raba jezika (dve nalogi, ena s sedmimi in druga s petimi postavkami): 24 %,
4. del: pisno sporočanje (ena naloga, štirje kriteriji: vsebina, besedišče, slovnica, zgradba besedila): 26 %.

Skupno število točk je znašalo 50. Preizkus znanja je uravnoteženo preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter poznavanje in uporabo besedišča, kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorijo učenja, poučevanja in preverjanja angleščine kot prvega tujega jezika na začetni stopnji.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- povezovanja,
- izbirnega tipa,
- kratkih odgovorov,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja z danim naborom besed in brez njega,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.29: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V šolskem letu 2010/2011 je prišlo do manjših sprememb strukture preizkusa z namenom uravnoteženja receptivne in produktivne komponente jezika ter posameznih jezikovnih spretnosti. Da bi se izboljšala veljavnost preizkusa pri preverjanju slušnega razumevanja, imata slušni nalogi zdaj po šest postavk namesto prejšnjih pet, s tem se je povečal tudi skupni delež slušnega razumevanja v preizkusu (z 22,2 % na 24 %). Največja sprememba je bila pri zmanjšanju deleža bralnega razumevanja, kjer imata obe bralni nalogi zdaj skupaj 13 točk (26 % namesto prejšnjih 33,3 %). Najbolj se je povečal delež pisnega sporočanja (z 22,2 % na 26 %), nalogi rabe jezika pa sta zdaj skupaj vredni 24 % namesto prejšnjih 22,2 %. Skupno število točk se je s temi spremembami povečalo z 48 na 50.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine je potekalo 9. maja 2011 in je trajalo 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,95, kar je primerljivo s preteklimi preizkusi.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da je preizkus dobro pokazal razlike med dosežki manj uspešnih učencev, vendar je krivulja močno pomaknjena v desno, dosežki najuspešnejših učencev so zelo zgoščeni. Podobno kakor v preteklih letih in še bolj izrazito kot ob koncu drugega obdobja se je pokazalo, da zelo številčna skupina učencev močno presega standarde, predvidene z učnim načrtom.

Preglednica 4.30: Osnovni statistični podatki

Število učencev	5 700
Število postavk	41
Možne točke	50
Povprečno št. točk	30,40
Povprečno št. odstotnih točk	61,04
Standardni odklon odstotnih točk	26,66
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,95

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.12: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, tretje obdobje

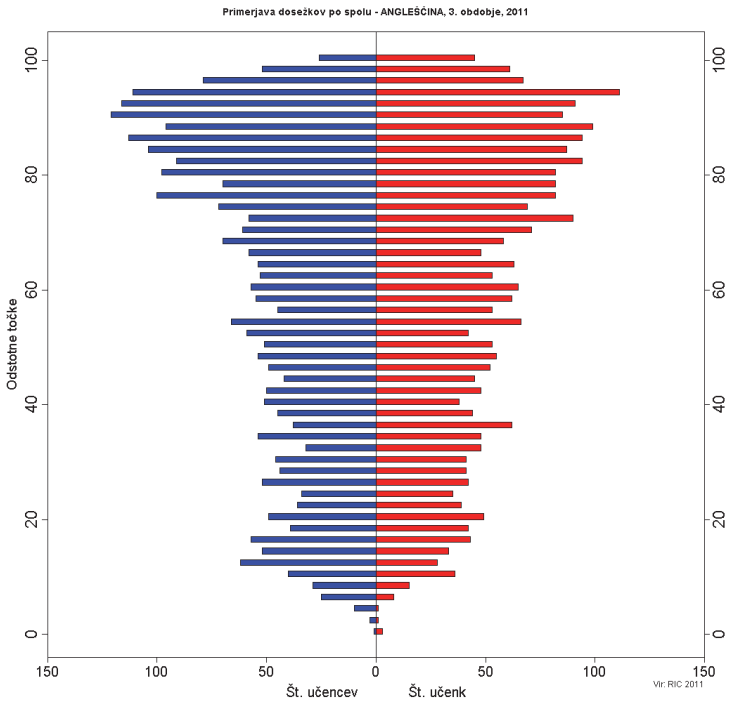

Porazdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, saj med učenci in učenkami ni velikih razlik. Zaznati je rahle razlike pri reševanju posameznih nalog, tako so se na primer pri pisnem sporočanju nekoliko bolje izkazale učenke, učenci pa so bili v povprečju uspešnejši pri reševanju slušne naloge A. Za pojasnitev vzrokov takšnih rezultatov bi bila potrebna natančnejša analiza, kljub temu pa lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da preizkus znanja daje tako učencem kakor učenkam enake možnosti, da izkažejo znanje in zmožnosti iz angleščine.

Slika 4.13: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, tretje obdobje

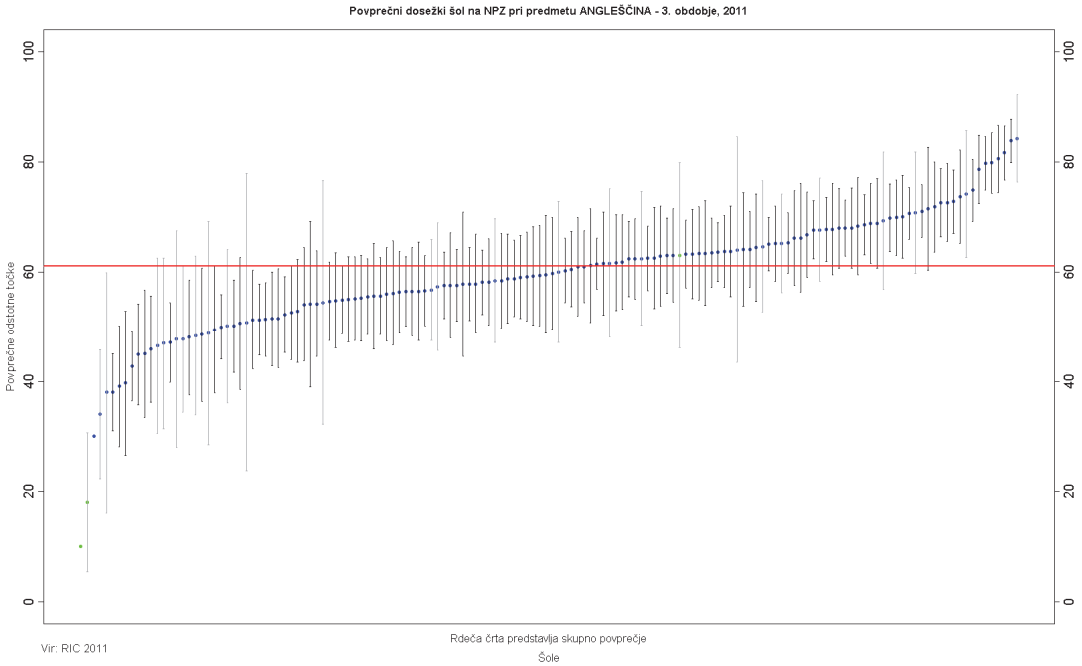

Porazdelitev po šolah glede na povprečne dosežke učencev in učenk na preizkusu znanja iz angleščine kaže, da so šole porazdeljene od povprečne uspešnosti okoli 10 odstotnih točk do povprečne uspešnosti nad 80 odstotnih točk. Razlika je seveda zelo velika, kaj vpliva nanjo, pa je brez podrobnejših analiz težko ugotoviti. Vidimo lahko, da je precej šol, kjer so vsi učenci dosegli rezultat nad skupnim povprečjem, na drugi strani pa je tudi nekaj šol, kjer nobeden od učencev ni dosegel povprečnega rezultata na državni ravni; ker na razporeditev dosežkov vplivajo številni dejavniki, je treba vzroke raziskati na ravni šole.

Preglednica 4.31: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, tretje obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	61,82	26,71	609	11
Goriška regija	64,85	24,33	368	10
Jugovzhodna Slovenija	55,25	27,15	435	12
Koroška regija	57,91	26,89	206	5
Notranjsko-kraška regija	63,15	26,95	143	5
Obalno-kraška regija	66,69	24,89	308	11
Osrednjeslovenska regija	65,07	26,01	1453	33
Podravska regija	58,82	27,15	857	24
Pomurska regija	50,69	27,70	185	6
Savinjska regija	58,52	25,75	774	20
Spodnjeposavska regija	56,25	28,63	220	8
Zasavska regija	62,66	26,93	142	3

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja. Zaradi prepleta dejavnikov, ki vplivajo na porazdelitev dosežkov (npr. število šol in učencev), rezultatov po regijah ni mogoče z gotovostjo interpretirati.

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Slika 4.14: Porazdelitev odstotnih točk pri angleščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

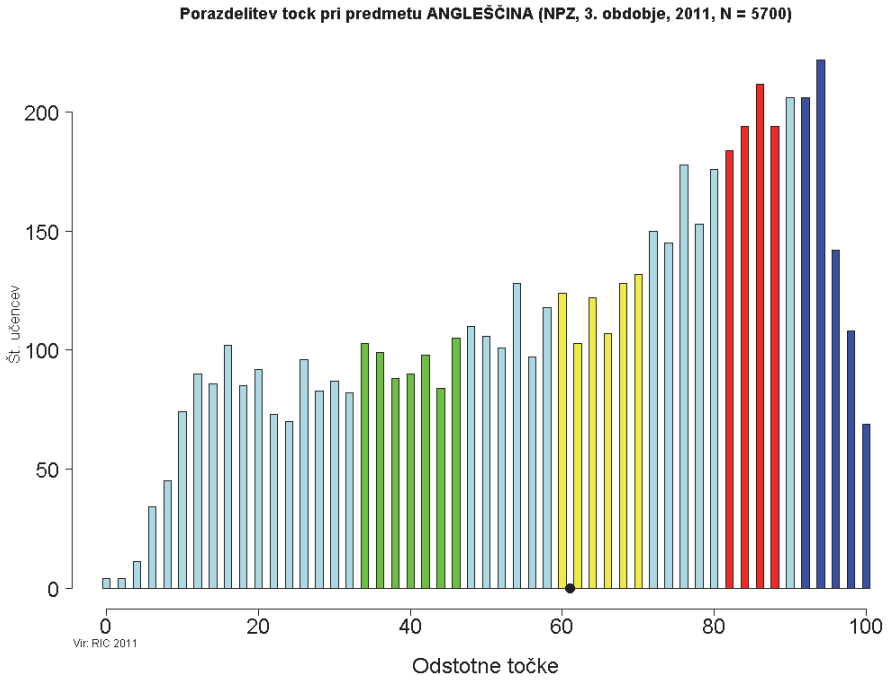

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

<u>I. del – slušno razumevanje</u>

- Naloga A je preverjala slušno razumevanje daljšega besedila; tukaj so morali učenci posamezne dele poslušanega besedila povezati z ustreznimi naslovi. Da bi bili pri tem uspešni, so morali izluščiti bistvene informacije in v besedilu poiskati določene podatke. Pri tej nalogi sodi v zeleno območje samo testna postavka 6, ki jo je uspešno rešilo 81 % učencev (indeks težavnosti: IT = 0,81). Učenci so pri tej testni postavki morali razumeti ključne besede v besedilu (*I ran as fast as I could and lost both shoes …*).
- Pri nalogi B so učenci poslušali radijski intervju in reševali nalogo izbirnega tipa. Učenci so v slušnem besedilu poiskali določene podatke in razumeli podrobnosti. V zeleno območje sodijo testne postavke 1 (IT = 0,79), 2 (IT = 0,83) in 5 (IT = 0,82), ki so jih učenci uspešno rešili in s tem dokazali, da razumejo besedišče s področja poklicev, osebnostnih lastnosti in navad. Te postavke so uspešno reševali tudi šibkejši učenci, ki so lahko prepoznali posamezne besede in jih povezali s ponujenimi odgovori (*boxing – boxer; skilled – skill; socks – clothes*).

<u>II. del – bralno razumevanje</u>

- Naloga A je s kratkimi odgovori preverjala bralno razumevanje. Za uspešno reševanje so morali učenci poiskati določene informacije in razumeti podrobnosti v besedilu. Uspešno so reševali testno postavko 3 (IT = 0,76), pri kateri so morali poiskati ustrezni del besedila in iz sobesedila razbrati, da je pravilni odgovor tri ure (*The shepherds start milking the sheep straight away. The job takes three hours.*) in ne morda ena minuta (*It takes one minute to milk each sheep.*).

- Naloga B je z dejavnostjo dopolnjevanja z naborom preverjala bralno razumevanje. Med danimi povedmi so učenci poiskali tiste, ki so najbolje dopolnile prazna mesta v besedilu. Učenci so sklepali o besedilu in o vsebini, razumeli podrobnosti in prepoznavali zveze med deli besedila. Uspešno so reševali testni postavki 6 (IT = 0,82) in 7 (IT = 0,78). Sklepamo lahko, da je bilo sobesedilo, ki zadeva omenjeni testni postavki, takšno, da so ga razumeli tudi šibkejši učenci.

III. del – raba jezika

- Naloga B (naloga izbirnega tipa) je preverjala bralno razumevanje besedila in rabo besedišča v sobesedilu. Učenci so uspešno reševali testno postavko 5 (IT = 0,86). Sklepamo lahko, da so učenci iz sobesedila (… *cars are expensive and there is very little free parking to be found.*) razbrali, da postavka zadeva uporabo avtomobila, in to povezali z ustreznim glagolom.

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov (50. kvantil)*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

I. del – slušno razumevanje

- Pri nalogi A sodijo v rumeno območje testne postavke 1 (IT = 0,75), 3 (IT = 0,64) in 5 (IT = 0,73). Za uspešno reševanje teh postavk so morali učenci pozorno poslušati in razumeti zgodbe v celoti in jih povezati z ustreznimi naslovi, ki povzemajo vsebino zgodb z drugimi besedami. Pri 5. postavki so morali tudi razlikovati med tematsko podobnimi naslovi, na primer: *A smart cat's daily tricks* in *Scared to death by a cat*, ki prav tako govori o mački.
- Pri nalogi B sodi v to območje testna postavka 4 (IT = 0,70). Učenci so morali za pravilno rešitev besedilo natančno poslušati in v njem razumeti podrobnosti (*Colin is a one dish wonder; he can prepare fabulous Italian meatballs but nothing else.*).

II. del – bralno razumevanje

- Pri nalogi A sodijo v rumeno območje testne postavke 2 (IT = 0,68), 5 (IT = 0,75) in 6 (IT = 0,75). Učenci so v besedilu uspešno poiskali določene informacije in z ustreznim kratkim odgovorom dokazali, da razumejo podrobnosti v besedilu, ki odgovarjajo na osnovne vprašalnice kaj, kje in kdaj; pri 6. postavki so na primer morali poiskati prislov časa (*in autumn*).
- Pri nalogi B sodijo v rumeno območje postavke 2 (IT = 0,68), 3 (IT = 0,67), 4 (IT = 0,67) in 5 (IT = 0,62). Za uspešno reševanje so morali učenci sklepati o besedilu in o vsebini, prepoznati zveze med deli besedila in razumeti podrobnosti v besedilu, pri tem pa jim je reševanje 2. postavke zaradi podobnosti oteževal odgovor D (*It's both easier and cheaper to get one in the USA*).

III. del – raba jezika

- Naloga A je preverjala uporabo slovničnih struktur v sobesedilu. Učenci so smiselno dopolnjevali praznine v besedilu; pri tem so imeli pri treh postavkah dano osnovno obliko ustrezne besede v oklepaju, pri preostalih prazninah pa ne. V rumeno območje sodita postavki 1 (IT = 0,74) in 5 (IT = 0,58). Učenci so tako dokazali, da razlikujejo med besednimi vrstami, znajo uporabljati veznik *if* in ustrezno tvoriti preteklik pravilnega glagola v sobesedilu, ki je jasno postavljeno v preteklost.
- Pri nalogi B sodijo v rumeno območje testne postavke 1 (IT = 0,70), 2 (IT = 0,71) in 3 (IT = 0,75). Da so te postavke uspešno rešili, so morali učenci razumeti besedilo in izbrati ustrezno besedo. Vse tri postavke so ob razumevanju besedila zahtevale tudi zmožnost sklepanja iz sobesedila (pri 1. postavki bi prvemu delu povedi *They often have one or two small* … ustrezal tudi na primer odgovor *bells*, ki pa se ne ujema z nadaljevanjem: *so that adults can carry their children*).

IV. del – pisno sporočanje

- Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci s pomočjo iztočnic napisati besedilo o rabi mobilnih telefonov. V rumeno območje sodita kriterija vsebina in zgradba besedila. Učenci so pokazali, da znajo pisati o dani temi glede na navodila ter besedilo smiselno strukturirati in povezati. Učenci so upoštevali vse iztočnice in jih ustrezno razvili. Hkrati je bilo besedilo koherentno in razumljivo (kljub slovničnim oziroma pravopisnim napakam).

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

I. del – slušno razumevanje

- Sem sodi testna postavka 4 pri nalogi A. Učenci so morali poslušati krajše besedilo, ki je opisovalo, kako je družina rešila dva tuja psa. Zgodbico so morali povezati z naslovom *Double rescue*, ki so ga morali ločiti od tematsko sorodnega naslova *A scout saves an animal life.* Učenci, ki so uspešno rešili to postavko (IT = 0,54), so morali dobro poslušati celotno zgodbo, da so iz besedila ne samo izluščili bistvene informacije, temveč jih tudi povezali z naslovom, ki povzema vsebino z drugimi besedami.
- V rdečem območju je testna postavka 6 pri nalogi B (IT = 0,49). Učenci so morali razbrati, da bosta Beverly in Colin vikend v Dorsetu preživela sama, brez otrok (… *Colin and I will also get a weekend away in Dorset on our own*.). Za uspešno reševanje so morali besedilo zelo natančno poslušati, saj je v besedilu omenjena zveza *with the kids*, ki pa zadeva letovanje v Španiji.

II. del – bralno razumevanje

- V rdeče območje sodita testni postavki 1 in 4 pri nalogi A. Tako postavka 1 (IT = 0,53*)* kakor postavka 4 (IT = 0,55*)* sta od učencev zahtevali, da poiščejo podrobnosti v besedilu. Učenci odgovora niso mogli neposredno prepisati iz besedila samo na podlagi ključnih besed iz vprašanja. Dobro so morali razumeti celotni odstavek, obenem so morali biti pri odgovarjanju natančni – kako pastirji in ne ljudje na splošno pridejo v hribe in kaj pastirji delajo z mlekom med segrevanjem.

III. del – raba jezika

- Pri nalogi A sta v rdečem območju testni postavki 4 (IT = 0,40) in 6 (IT = 0,42). Da so uspešno rešili postavko 4, so morali učenci razumeti daljšo poved in ugotoviti, da manjka ustrezni zaimek oziroma prislov (del večbesednega glagola). Pri postavki 6 so učenci pravilno ugotovili, da v danem sobesedilu manjka modalni glagol *could* oziroma pomožnik *did*. Da bi pravilno rešili to postavko, so morali učenci prebrati in razumeti tudi sobesedilo, saj ta poved ni vsebovala prislova, ki bi izražal preteklost.
- V rdeče območje sodi testna postavka 4 pri nalogi B (IT = 0,51). Učenci, ki so bili pri tej postavki uspešni, so razumeli sobesedilo in navedene glagole. Sklepamo lahko, da preostali učenci niso poznali posameznih izrazov v sobesedilu (*monitors*) ali pa ne glagola *arrange.*

IV. del – pisno sporazumevanje

- V to območje sodita kriterija besedišče in slovnica. Učenci so pravilno uporabljali besedišče na temo sodobne tehnologije – uporabe mobilnih telefonov. Pri slovnici so morali ustrezno uporabiti enostavne in zahtevnejše jezikovne strukture.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

I. del – slušno razumevanje

- Pri nalogi A sodi v modro območje testna postavka 2 (IT = 0,46*)*. Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so iz poslušanega besedila izluščili bistvene informacije in poiskali določene podatke, poleg tega so morali razumeti zgodbo kot celoto in pravilni odgovor uspešno ločiti od drugih ponujenih možnosti, ki so vsebovale nekatere jedrne besede iz zgodbe oziroma njihove izpeljanke (*cat, aliens, eyes*).
- Pri nalogi B sodi v modro območje testna postavka 3 (IT = 0,32). Učenci so morali v izhodiščnem besedilu poiskati določen podatek, pri tem pa odgovor ni zadeval samo ene besede ali besedne zveze, temveč so morali učenci dobro razumeti širše sobesedilo (*Colin treated me to a pamper day, where I had my hair styled and my make-up done at my two favourite places in Ballymena, Shek and Flamingo.*). Nalogo je rešilo malo učencev, tudi zaradi dobro izbranih distraktorjev (predvsem *flamingo*), to je namreč od učencev zahtevalo še posebno pozorno poslušanje besedila in natančno razumevanje podrobnosti v besedilu.

II. del – bralno razumevanje

- Pri nalogi B sodi v modro območje testna postavka 1 (IT = 0,42). Za uspešno reševanje te postavke so morali učenci dobro razumeti tudi podrobnosti v ponujenih povedih in tako uspešno ločiti pravilni odgovor od distraktorja *It all started when I entered one of those and sold my first tattoo*.

III. del – raba jezika

- Pri nalogi A sodijo v modro območje postavke 2 (IT = 0,33), 3 (IT = 0,44) in 7 (IT = 0,35). Učenci so pokazali, da uspešno ločijo med besednimi vrstami (npr. člen/glagol/samostalnik) in časovnimi oblikami. Pri postavki 2 ni bilo dovolj, da so učenci prepoznali časovno obliko (Past Simple), temveč so morali poznati tudi ustrezno obliko nepravilnega glagola *draw* in jo pravilno zapisati.

Razporeditev dosežkov na preizkusu znanja kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in pri branju, strategije reševanja in tipi nalog so jim znani. Velika večina učencev prav tako uspešno prepoznava in razume besedišče in ga zna uporabiti v sobesedilu. Kakor je glede na zakonitosti učenja jezika pričakovati, so imeli učenci več težav pri nalogah, ki so preverjale produktivno rabo jezika, kakor pri nalogah receptivne rabe.

Naloge slušnega razumevanja so pokazale, da učenci dokaj dobro razumejo različne naglase in so se sposobni prilagajati govorcem različnih hitrosti, težave so se pokazale predvsem pri razumevanju besedil, pri katerih je naslov veljal za celotno zgodbo in je bilo treba slediti poteku dogodkov oziroma pri katerih je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora dobro razumeti daljše dele besedila. V primerjavi s preteklimi preizkusi znanja so bile tokratne slušne naloge nekoliko zahtevnejše, da bi tako bolje prikazali razlike med učenci.

Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, da učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo poiskati odgovore na osnovna vprašanja (kdaj, kje …) ter prepoznavati zveze med deli besedila in jih smiselno dopolnjevati, medtem ko so zanje zahtevnejša vprašanja, pri katerih je treba odgovor izluščiti iz drugače ubesedenih širših delov besedila. Kot šibka točka se je ponovno pokazalo natančno branje podrobnosti.

Pričakovano je bila zahtevnejša naloga, ki je od učencev poleg natančnega branja in poznavanja izrazov zahtevala še razumevanje in uporabo jezikovnih struktur v sobesedilu. Večina učencev uspešno loči med osnovnimi besednimi vrstami in časovnimi oblikami, kot pomanjkljivost pa se kažeta poznavanje oblik nepravilnih glagolov in natančnost pri zapisu. Zahtevnejša je tudi tvorbna naloga, ki najbolj celovito preverja sporazumevalno zmožnost učencev; tukaj so najpogostejše težave

pri besedišču in pri pravopisni in slovnični pravilnosti. Zaskrbljujoče veliko je učencev, ki so bili pri pisnem sestavku manj uspešni (pri posameznih postavkah je v povprečju doseglo 0 ali 1 točko 29 % učencev) ali pa se ga sploh niso lotili (takšnih je bilo 11 % učencev).

Naloge so načrtno notranje diferencirane: vse naloge, razen naloge pisnega sporočanja, zajemajo postavke, ki se uvrščajo v vsaj tri območja. Večina od 41 postavk v preizkusu sodi v rumeno območje (18), manj pa je postavk v rdečem (9), v zelenem (8) in v modrem (6) območju. Iz takšne razporeditve dosežkov, ki se ponavlja iz leta v leto, lahko sklepamo, da je preizkus znanja premalo občutljiv za učence z boljšimi dosežki, razlog za to pa je lahko tudi bogat stik z jezikom v zunajšolskem okolju (televizija, glasba, internet), zaradi česar številni učenci presegajo cilje in standarde v učnem načrtu.

Preglednica 4.32: Specifikacijska preglednica, angleščina tretje obdobje

Naloga	Točke	Področje	Tema	Tip naloge	Cilji	Območje
1.1.01	1	Slušno razumevanje	Okolje, narava: hišni ljubljenčki; moj svet: čustva, občutki	Naloga povezovanja	Učenci iz daljšega besedila izluščijo bistvene informacije, v besedilu poiščejo določene podatke, razumejo podrobnosti v besedilu.	Rumeno
1.1.02	1					Modro
1.1.03	1					Rumeno
1.1.04	1					Rdeče
1.1.05	1					Rumeno
1.1.06	1					Zeleno
1.2.01	1	Slušno razumevanje	Odnosi med ljudmi: družina; doma: šport	Naloga izbirnega tipa	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Zeleno
1.2.02	1					Zeleno
1.2.03	1					Modro
1.2.04	1					Rumeno
1.2.05	1					Zeleno
1.2.06	1					Rdeče
2.1.01	1	Bralno razumevanje	Odnosi med ljudmi: poklici; okolje in narava: živali; človek v svetu: spoznavanje tujih navad	Naloga kratkih odgovorov	Učenci poiščejo določene informacije in razumejo podrobnosti v besedilu.	Rdeče
2.1.02	1					Rumeno
2.1.03	1					Zeleno
2.1.04	1					Rdeče
2.1.05	1					Rumeno
2.1.06	1					Rumeno
2.2.01	1	Bralno razumevanje	Kdo sem: moj videz; človek v svetu: spoznavanje tujih navad	Naloga dopolnjevanja z naborom	Učenci sklepajo o besedilu in vsebini, prepoznavajo zveze med deli besedila, razumejo podrobnosti v besedilu.	Modro
2.2.02	1					Rumeno
2.2.03	1					Rumeno
2.2.04	1					Rumeno
2.2.05	1					Rumeno
2.2.06	1					Zeleno
2.2.07	1					Zeleno

Naloga	Točke	Področje	Tema	Tip naloge	Cilji	Območje
3.1.01	1	Raba jezika	Doma: konjički; človek v svetu: zgodovina	Naloga dopolnjevanja z naborom in brez nabora	Učenci razumejo bralno besedilo in smiselno dopolnijo praznine v besedilu. Učenci ločijo med besednimi vrstami (npr. glagol, pridevnik, prislov) in časovnimi oblikami (npr. Present Simple, Past Continuous).	Rumeno
3.1.02	1					Modro
3.1.03	1					Modro
3.1.04	1					Rdeče
3.1.05	1					Rumeno
3.1.06	1					Rdeče
3.1.07	1					Modro
3.2.01	1	Raba jezika	Bližnje okolje: promet; okolje in narava: skrb za okolje	Naloga izbirnega tipa	Učenci razumejo bralno besedilo in izberejo ustrezno besedišče v določenem sobesedilu.	Rumeno
3.2.02	1					Rumeno
3.2.03	1					Rumeno
3.2.04	1					Rdeče
3.2.05	1					Zeleno
Vsebina	4	Pisno sporočanje	Človek v svetu: odkritja in izumi; moj svet: čustva, občutki	Vodeno tvorjenje krajše besedilne vrste	Učenci pisno sporočajo s pomočjo iztočnic, vodeno pišejo o rabi mobilnih telefonov. Učenci pokažejo, da poznajo in znajo ustrezno uporabljati besedišče na temo sodobne tehnologije in pričakovane slovnične strukture, besedilo smiselno strukturirajo in povežejo.	Rumeno
Besedišče	4					Rdeče
Slovnica	3					Rdeče
Zgradba besedila	2					Rumeno

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so prepoznali in razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje nalog A in B slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in hkrati poslušali v slovenščini oziroma v italijanščini (na šolah z italijanskim učnim jezikom), da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge.

Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta, in sicer *okolje, narava* (*hišni ljubljenčki*)*; moj svet* (*čustva, občutki*) ter *odnosi med ljudmi* (*družina*)*; doma* (*šport*). Učenci so pri nalogi A poslušali kratke pripovedi o dogodivščinah mladostnikov in jih med poslušanjem v razpredelnici povezali z ustreznim naslovom. Pri nalogi B so poslušali pogovor med radijskim novinarjem in ženo znanega športnika ter ob tem pri vsakem vprašanju med ponujenimi odgovori izbrali pravilnega.

Najprej so učenci poslušali primer in šele nato začeli reševati nalogi. Besedili so slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli zapisane rešitve. Naloga A je vsebovala relativno malo bralnega vnosa, tudi pri nalogi B so se lahko učenci posvetili poslušanju in reševanju, saj jim ni bilo treba razmišljati o zapisu. Predvidevamo, da sta nalogi kar najbolj preverjali slušno razumevanje učencev in da so bili moteči dejavniki kar se da izključeni. Posnetka sta bila zvočno dobro slišna, hitrost govora pa je bila različna in v nekaterih primerih dokaj blizu dejanski jezikovni izkušnji z avtentičnimi maternimi govorci, kar pa glede na rezultate ni vplivalo na uspešnost reševanja.

Večina učencev je nalogi rešila uspešno, saj znaša indeks težavnosti za nalogi A in B 0,66. Takšen rezultat je resda znatno nižji kot v preteklih letih, ko je bil indeks težavnosti običajno 0,80 in več, vendar pa to ni značilnost generacije, temveč pričakovana posledica večje zahtevnosti obeh slušnih besedil z višjo skupno diskriminativnostjo. Slušno razumevanje je receptivna zmožnost in prva, s katero se otrok sreča na poti usvajanja tujega jezika, zato so dobri rezultati pričakovani, v primerjavi s predhodnimi preizkusi znanja pa bi veljalo obdržati zahtevnost besedil na tokratni ravni.

Nalogi A in B slušnega razumevanja sta vključevali kar nekaj ciljev iz učnega načrta. Na primer:

- učenci pozorno poslušajo krajša besedila, ki so ustrezno zahtevna in zanimiva;
- učenci razumejo glavne misli sporočil/-a;
- učenci razumejo podrobnosti v besedilu;
- učenci prepoznajo zunajbesedilne okoliščine in
- učenci razumejo časovna in vzročna razmerja v besedilu.

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama A in B, ki sta vključevali različne teme (*odnosi med ljudmi: poklici; okolje in narava: živali; kdo sem: moj videz; človek v svetu: spoznavanje tujih navad*) in bili različnih vrst (kratki odgovori in dopolnjevanje z naborom – vstavljanje povedi). S tem smo zmanjšali možnost, da bi ob enaki temi in enakemu tipu naloge določeni učenci lahko reševali slabše oziroma boljše.

Širše tematsko področje izbranih besedil naj bi bilo blizu interesom učencev. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini ali v italijanščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

Nalogi A in B so učenci rešili precej uspešno, saj znaša IT 0,67 in 0,66; to je približno enako kakor za slušno razumevanje ter več kakor za rabo jezika in pisno sporočanje. Postavke so bile različne težavnosti, v prvem težavnostnem območju so bile tri postavke, v rumenem jih je bilo sedem, v rdečem območju sta bili dve postavki in v modrem ena.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so naslednji:

- učenci pred branjem besedila na podlagi slik sklepajo o vsebini in vrsti besedila;
- učenci rešujejo naloge s kratkim besednim odzivom;
- učenci so med branjem besedila pozorni samo na določene informacije, ki jih zahteva naloga;
- učenci pokažejo zmožnost sklepanja iz besedila in
- učenci med branjem razumejo podrobnosti v besedilu.

Raba jezika

Preverjanje znanja in rabe besedišča ter slovničnih struktur je v skladu s konceptom poučevanja tujih jezikov samo v sobesedilu. Tako lahko poleg poznavanja besedišča preverimo tudi, kako znajo učenci določeno splošno besedišče uporabiti v kontekstu, torej v situaciji, ki je karseda blizu resničnemu svetu in okoliščinam, v katerih bodo učenci takšno znanje dejansko potrebovali.

Učenci so tako morali samostojno poiskati in v praznino pravilno vpisati ustrezno angleško besedo v besedilu o zgodovini plišastih medvedkov. Naloga B je vključevala besedilo o kolesu kot prevoznem sredstvu. Učenci so morali dopolniti besedilo, tako da so za vsako praznino izbrali ustrezno besedo med ponujenimi možnosti.

Rezultati preverjanja rabe jezika kažejo, da so bili učenci precej uspešni pri prepoznavanju in rabi danega besedišča (IT = 0,71), slabše pa so se odrezali pri samostojni rabi besedišča in rabi slovničnih struktur (IT = 0,47): pri nalogi A tako ni bilo nobene postavke v zelenem območju, v rumenem, rdečem in modrem območju pa sta bili vsakič po dve postavki.

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci razlikujejo med zapisom in izgovorom;
- učenci dopolnjujejo praznine z danimi besedami iz nabora;
- učenci prepoznajo posamezne slovnične strukture v sobesedilu in jih pravilno uporabljajo in
- učenci prepoznajo precej pogosto uporabljane besede in besedne zveze v sobesedilu (*seats, environment, drive* itd.) in jih pravilno uporabljajo.

Pisno sporočanje

Z nalogo pisnega sporočanja smo preverjali zmožnost tvorjenja pisnega besedila v angleščini. Naloga je bila vodena. Učenci so tvorili eno pisno besedilo. Navodila in iztočnice so bile v slovenščini oziroma v italijanščini.

Učenci so morali za angleško mladinsko revijo napisati prispevek o uporabi mobilnih telefonov. Naloga je vsebovala štiri vsebinske iztočnice, in sicer opis prednosti in slabosti uporabe mobilnih telefonov, razlago pravil uporabe mobilnih telefonov na učenčevi šoli in razmišljanje o življenju brez mobilnega telefona.

Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporazumevanje je tudi ena najbolj kompleksnih jezikovnih dejavnosti, zato ni presenetljivo, da so rezultati pri tej nalogi nekoliko nižji. IT za vse štiri kriterije znaša 0,55, kar je za dve odstotni točki več kot v šolskem letu 2008/2009. Takšen rezultat je razveseljiv, saj so bili vmes spremenjeni opisniki, ki so po novem umerjeni na večjo občutljivost in razlikovanje zlasti med najboljšimi dosežki, torej rezultat primerjalno gledano kaže na izboljšanje pisnih sposobnosti devetošolcev. Rezultati posameznih kriterijev se skladajo s tistimi v predhodnem preizkusu znanja, in sicer povzroča učencem največ težav slovnica (IT = 0,49; pet odstotnih točk več kot leta 2009), sledi besedišče (IT = 0,52; leta 2009 je IT znašal 0,48), uspešnejši pa so pri vsebini (IT = 0,58) in zgradbi (IT = 0,63). Zaskrbljujoče veliko je po drugi strani število učencev, ki se pisne naloge sploh niso lotili – takšnih je bilo tokrat kar 11 %. Glede na rezultate drugih nalog in primerjavo s preizkusom znanja ob koncu drugega obdobja, kjer pisne naloge niso reševali trije odstotki učencev, lahko sklepamo, da težava ni toliko v zahtevnosti dejavnosti kot v odnosu do nacionalnega preverjanja znanja.

Pisno sporočanje se nanaša na naslednje cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci izpolnijo sporočilni namen naloge, tako da sledijo posameznim iztočnicam;
- učenci povezujejo besede, besedne zveze, stavke in povedi na ravni kratkega besedila;
- učenci poznajo in uporabljajo osnovne angleške slovnične strukture v sobesedilu;
- učenci poznajo in uporabljajo pogosto uporabljane besede in besedne zveze (npr. *call, important, friends, allowed, ring*);
- učenci pravilno zapisujejo pogoste besede ter ločujejo med izgovorjavo in zapisom;
- učenci upoštevajo velike začetnice in osnovna ločila, kot sta pika in vprašaj;
- učenci samostojno ustvarjajo svoja besedila;
- učenci pokažejo, v kakšni meri so razvili svoje spoznavne sposobnosti višje ravni (analiza, sinteza, presojanje in vrednotenje) ter učinkovito rabo informacij v novih okoliščinah in
- besedilo ima zasnove logične strukture in je dokaj smiselno povezano.

Sklepne ugotovitve

Uspešnost učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine ob koncu tretjega obdobja je bila primerljiva, a nekoliko nižja od uspešnosti na predhodnem preizkusu znanja v šolskem letu 2008/2009; del razlike gre pripisati načrtnim spremembam v strukturi preizkusa in posledični uravnoteženosti receptivnih in produktivnih jezikovnih spretnosti.

Preizkus dosega enako visoko stopnjo zanesljivosti kot na predhodnih preverjanjih in še nekoliko višjo občutljivost, vendar pa je krivulja močno pomaknjena v desno. Preizkus obsega celoten razpon snovi in vključuje tudi najvišje učne cilje, zapisane v učnem načrtu, a kljub temu ne zmore ustrezno ločevati med dosežki najuspešnejših učencev. Takšni rezultati kažejo, da velika skupina devetošolcev močno presega tudi najzahtevnejše cilje iz učnega načrta; sklepamo lahko, da tem učencem predpisani standardi niso v dovolj velik izziv, čeprav je po drugi strani tudi veliko učencev s slabšimi dosežki. Pri uvajanju sprememb na področju poučevanja tujih jezikov se zato zdi smiselno težiti k poenotenju, da bo znanje učencev enakovrednejše. Iz golih rezultatov preizkusa znanja je težko sklepati na dejavnike, ki povzročajo razlike med učenci, predpostavljamo pa lahko, da je pomemben tako vpliv šolskega kakor zunajšolskega okolja. Da bi lahko ugotovili, v kakšni meri vplivata na dosežke učencev, bi bile potrebne dodatne raziskave. Glede na odzive in splošno situacijo lahko del razloga za neskladnost verjetno pripišemo dejstvu, da zgodnje učenje v slovenskem prostoru že nekaj časa ni več novost, saj so med učenci, ki danes končujejo osnovno šolo, tudi takšni, ki so se angleščino učili že od prvega razreda ali celo vrtca. Zaradi vseprisotnosti angleščine imajo številni učenci korist tudi od stika z jezikom v medijih, kot so radio, televizija in internet.

Dosežki učencev kažejo, da so zmožni razumeti govorjena in pisna besedila, vendar jim še vedno delata težave natančno branje in poslušanje. Za posebno trd oreh se je letos izkazala pravilna raba slovničnih struktur v sobesedilu, še naprej je treba razvijati tudi pisno zmožnost. Pisno sporočanje najceloviteje preverja sporazumevalno zmožnost učencev, zato je kritičen podatek o visokem številu učencev, ki te naloge ne rešujejo – med njimi so tudi takšni, ki preostale dele preizkusa rešujejo nadpovprečno. Poseben izziv za nacionalno preverjanje znanja bo zato v prihodnjih letih razmišljanje, kako motivacijsko spodbuditi učence k primernemu reševanju preizkusa, pri tem pa je ključen tudi odnos učiteljev. Postopek vrednotenja in odzivi učiteljev med drugim kažejo, da je treba nujno uvesti obvezno usposabljanje popravljalcev in dvojno vrednotenje pisnega sestavka, proučiti pa je treba tudi ponovno vpeljavo preverjanja govorne zmožnosti, ki predstavlja pomemben del učenja in pouka tujega jezika.

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine ob koncu drugega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja predstavlja *Učni načrt za program osnovnošolskega izobraževanja*. Ob koncu drugega obdobje je preverjanje prostovoljno. Znanje učencev se preverja samo pisno in vključuje tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje. Čas reševanja preizkusa znanja je bil 60 minut. Sestavljen je bil iz treh delov: I. slušnega razumevanja, II. bralnega razumevanja ter III. poznavanja in rabe jezika. Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52.

Preglednica 4.33: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz nemščine ob koncu drugega obdobja je potekalo 9. maja 2011.

Preizkus znanja iz nemščine je pisalo 457 učencev. Statistična analiza je pokazala, da je povprečno število odstotnih točk znašalo 77,18, povprečno število absolutnih točk pa 40,14. Indeks težavnosti (IT) celotnega preizkusa znanja je znašal 0,77 in kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji predmetne komisije za nemščino ter s cilji in standardi učnega načrta. Maksimalno število točk (52) je doseglo 24 učencev, minimalno število točk je bilo 12; dosegel jih je le en učenec. 98,25 % vseh učencev je dobilo več kot 50 % vseh možnih točk.

Preglednica 4.34: Osnovni statistični podatki

Število učencev	457
Število postavk	47
Možne točke	52
Povprečno št. točk	40,14
Povprečno št. odstotnih točk	77,18
Standardni odklon odstotnih točk	17,48
Indeks težavnosti	0,77
Indeks zanesljivosti	0,91

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.15: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, drugo obdobje

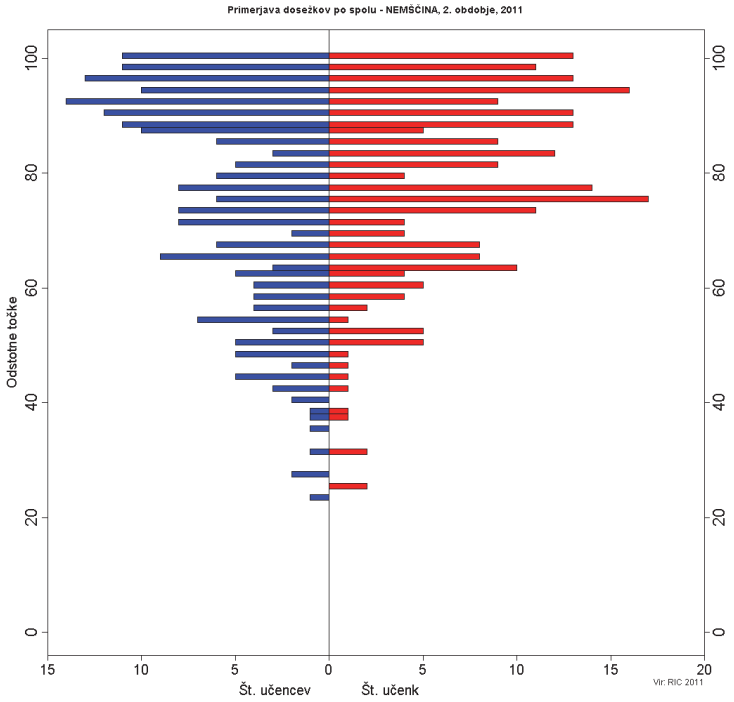

Po spolu so bili učenci približno enako razporejeni. Več deklet ima rezultate okrog 80 %, več fantov pa okrog 90 %.

Pri pregledu povprečnih dosežkov šol se pokaže, da so na devetnajstih šolah učenci dosegli rezultate nad državnim povprečjem, na sedemnajstih malo pod povprečjem, a ne pod 65 %, ena sama šola pa je dosegla rezultate pod 40 %.

457 učencev je preizkus znanja pisalo v štirih regijah. Najbolj številčno zastopana je bila Pomurska s 311 učenci, sledi Podravska s 132 učenci, Koroška s 13 in Savinjska z enim samim učencem. Najuspešnejši so bili učenci Pomurske regije, ki so bili nad državnim povprečjem s 77,18 %. Sledijo učenci Podravske in Koroške regije malo pod državnim povprečjem, edini učenec iz Savinjske regije pa je dosegel 40 %.

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.16: Porazdelitev odstotnih točk pri nemščini z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

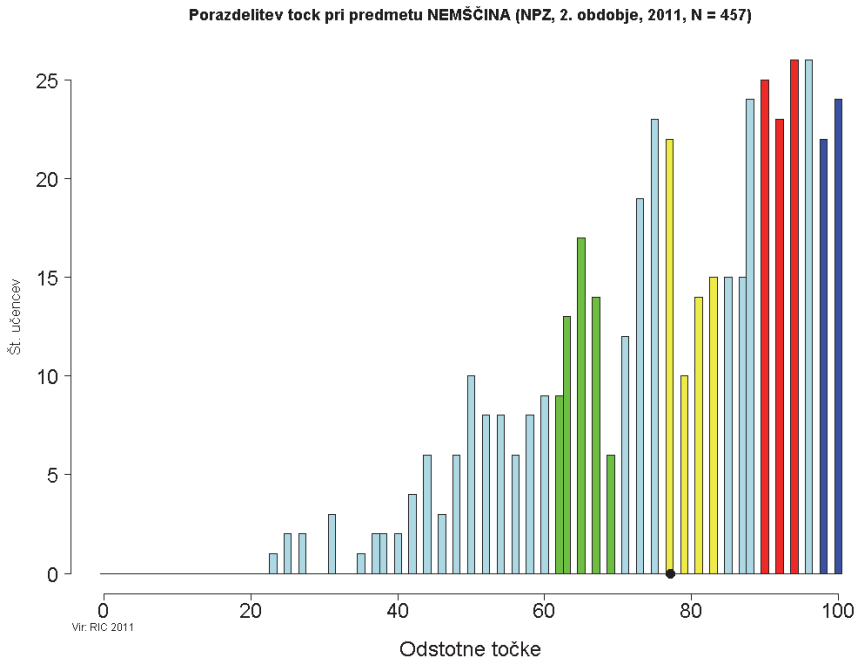

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili naslednje naloge:

<u>I. del – slušno razumevanje</u>

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 2., 4., 5. in 7. postavko naloge razvrščanja, kjer so oštevilčili stanovanja, ki so bila omenjena v slušnem besedilu. Na taksonomski stopnji je to manj zahtevna naloga. Učenci razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 2., 3., 4., 5. in 7. postavko.
To je naloga povezovanja, pri kateri so povezali učenca z njegovo dejavnostjo. Učenci ob nazornih ilustracijah prepoznavajo informacije iz slušnega besedila. Tudi ta naloga je na taksonomski stopnji manj zahtevna.

<u>II. del – bralno razumevanje</u>

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 2. in 6. postavko.
Učenci so morali s selektivnim branjem poiskati informacijo v besedilu, ki komajda presega njihov receptivni besedni zaklad. V nalogi izbirnega tipa so morali označiti trditev za pravilno ali napačno.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 2. in 3. postavko.
Pri nalogi dopolnjevanja so morali zapisati zahtevane podatke v razpredelnico. Ni jim bilo treba razumeti vseh podrobnosti v besedilu, temveč le glavne podatke.

III. del – poznavanje in raba jezika

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so pravilno rešili 1., 3. in 4. postavko.
To je naloga izbirnega tipa – izločanje besede, ki ne sodi med preostale tri. Vse besede so iz izkustvenega sveta učencev.

2. naloga
Učenci so pravilno rešili 1. postavko.
V nalogi izbirnega tipa so morali izmed treh ponujenih izbrati pravilno rešitev. Ta naloga je bolj »slovnično« usmerjena.

3. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 4. in 5. postavko.
V nalogi povezovanja so izbirali povezavo besedne zveze samostalnik – glagol na temo hrana.

Rumeno območje
Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del – slušno razumevanje

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. in 6. postavko.
Slike so bile zelo nazorne, besedilo kratko in razumljivo, čeprav so bile tri sličice odveč. Vsi učenci verjetno niso razumeli besedne zveze *saugt den Boden*.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 6. postavko.
To je naloga povezovanja, pri kateri so povezovali učence s sličico ustrezne aktivnosti. Ta postavka se uvršča v rumeno območje zato, ker sta dve trditvi v eni postavki in je učenci niso poslušali do konca – selektivno poslušanje.

II. del – bralno razumevanje

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 4. in 7. postavko.
Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo. Učenci so morali razumeti parafrazirano izjavo, npr. *Sie liebt Theater = Sie geht gern ins Theater.*

2. naloga
Učenci so pravilno rešili 5. in 6. postavko.
Postavki *Land* in *Geschwister* so morali dopolniti z ustreznimi podatki iz besedila.

III. del – poznavanje in raba jezika

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. postavko.
Izločiti so morali besedo *Hunger,* ki ne sodi med bolezni oziroma bolečine.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko.
Pri nalogi izbirnega tipa so morali obkrožiti pravilno W-vprašalnico.

3. naloga
Učenci so pravilno rešili 1., 3. in 6. postavko.
Naloga dopolnjevanja – kaj sodi skupaj – je zahtevala povezovanje črk in številk na temo hrane. Pri 6. postavki sta bili možni dve rešitvi – *eine Banane schälen* ali *schneiden.*

4. naloga - pisno sporočanje
Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.
Učenci so uspešno rešili 1. (vsebina) in 2. postavko (jezikovna pravilnost), ker so imeli danih nekaj vprašanj in prvo poved kot iztočnico. To je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih vprašanj. Naloga učencem ni delala večjih težav, saj je iz njihovega izkustvenega sveta.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

II. del – bralno razumevanje

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. in 5. postavko.
Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo, kjer so učenci morali razumeti parafrazirano izjavo. Predvidevamo, da ostali učenci niso razumeli stopnjevanega pridevnika *älter* in vrstilnega števnika *das erste.*

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 4. postavko.
Učenci so morali dopolniti postavko *Wohnort* s krajem iz besedila, ki ga ne poznajo. Sklepamo, da so ostali učenci besedilo prebrali preveč površno.

III. del – poznavanje in raba jezika

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4. in 5. postavko.
Iz nabora treh možnih rešitev so morali izbrati pravilno. Ta naloga je bila najbolj tipično slovnična: dopolniti so morali osebni zaimek v sklonu, množinsko obliko glagola biti, modalni glagol in predlog. Na taksonomski stopnji je ta naloga zahtevnejša.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

II. del – bralno razumevanje

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko. Pri nalogi dopolnjevanja so morali dopolniti tretji hobi, ki ga je naloga zahtevala. Veliko učencev te postavke ni reševalo; ker so videli, da je že nekaj napisano, tega niso prebrali, v vsebino pa se niso poglobili.

III. del – poznavanje in raba jezika

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

3. naloga
Učenci so uspešno rešili 6. postavko.
V nalogi izbirnega tipa so morali dopolniti tožilnik moškega spola *einen (Fisch)*. Ostali učenci torej niso vedeli, da je v nemščini riba moškega spola.

Najpomembnejši cilj pouka nemščine na ravni zgodnjega učenja je razvijanje sporočilne sposobnosti, ki je prilagojena otrokovi starostni stopnji. To smo upoštevali tudi pri sestavi preizkusa znanja.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci zelo uspešni pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerih pazljivo in natančno poslušajo ter ustrezno pisno reagirajo. Uspešni so tudi pri bralnem razumevanju, kjer berejo in razumejo na neko temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad. Naloge poznavanja in rabe jezika spadajo na višjo taksonomsko stopnjo, zato so tudi bolj selektivne. Rezultati so torej pričakovani.

Preglednica 4.35: Specifikacijska preglednica, nemščina drugo obdobje

Naloga	Točke	Področje	Teme	Tip naloge	Cilji	Taksonomske stopnje	Območje
1.1.01	1	Slušno razumevanje	Stanovanje, vsakdanje življenje	Razvrščanje	Učenci poslušajo besedilo o stanovalcih v bloku. Izluščijo bistvene informacije in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti s pisnimi dejavnostmi.	Znanje in poznavanje	Zeleno
1.1.02	1						Zeleno
1.1.03	1						Rumeno
1.1.04	1						Zeleno
1.1.05	1						Zeleno
1.1.06	1						Rumeno
1.1.07	1						Zeleno
1.2.01	1	Slušno razumevanje	Konjički, prosti čas	Povezovanje	Učenci poslušajo besedilo, poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Razumevanje in uporaba	Zeleno
1.2.02	1						Zeleno
1.2.03	1						Zeleno
1.2.04	1						Zeleno
1.2.05	1						Zeleno
1.2.06	1						Rumeno
1.2.07	1						Zeleno
2.1.01	1	Bralno razumevanje	Družina, učenčev izkustveni svet	Izbirni tip	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Razumevanje in uporaba	Zeleno
2.1.02	1						Zeleno
2.1.03	1						Rdeče
2.1.04	1						Rumeno
2.1.05	1						Rdeče
2.1.06	1						Zeleno
2.1.07	1						Rumeno
2.2.01	1	Bralno razumevanje	Osebni podatki	Dopolnjevanje	Učenci v besedilu poiščejo podrobnosti in vnesejo podatke v obrazec.	Razumevanje in uporaba	Zeleno
2.2.02	1						Zeleno
2.2.03	1						Zeleno
2.2.04	1						Rdeče
2.2.05	1						Rumeno
2.2.06	1						Rumeno
2.2.07	1						Modro

Naloga	Točke	Področje	Teme	Tip naloge	Cilji	Taksonomske stopnje	Območje
3.1.01	1	Poznavanje in raba jezika	Deli telesa	Izbirni tip	Učenci iz nabora besed izločijo tisto, ki ne sodi zraven.	Znanje in poznavanje	Zeleno
3.1.02	1		Bolezni				Rumeno
3.1.03	1		Hrana, sadje				Zeleno
3.1.04	1		Šolske potrebščine				Zeleno
3.2.01	1	Poznavanje in raba jezika	Prosti čas	Izbirni tip	Učenci iz nabora rešitev izberejo ustrezno.	Razumevanje in uporaba	Zeleno
3.2.02	1		Rojstni dan, darilo				Rdeče
3.2.03	1		Prijatelji				Rdeče
3.2.04	1		Šolske potrebščine				Rdeče
3.2.05	1		Dom				Rdeče
3.2.06	1		Prosti čas				Modro
3.2.07	1		Prosti čas				Rumeno
3.3.01	1	Poznavanje in raba jezika	Učenčev izkustveni svet	Povezovanje	Učenci povežejo ustrezne besedne zveze.	Razumevanje in uporaba	Rumeno
3.3.02	1						Zeleno
3.3.03	1						Rumeno
3.3.04	1						Zeleno
3.3.05	1						Zeleno
3.3.06	1						Rumeno
3.4.01 Vsebina	4	Poznavanje in raba jezika (pisno sporočanje)	V šoli, med odmorom	Vodeno tvorjenje krajših povedi	Učenci napišejo vodeno besedilo s pomočjo kratkih iztočnic.	Samostojno reševanje novih problemov	Rumeno
3.4.02 Jezikovna pravilnost	3						Rumeno

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

V prvem delu (SLUŠNO RAZUMEVANJE) so učenci slišali dve neznani govorjeni besedili, posneti na zgoščenki. S temi nalogami se preverja učenčeva zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

1. naloga (7 postavk) (IT 0,78) je bila naloga razvrščanja, kjer so učenci morali razvrstiti stanovalce v bloku glede na njihove dejavnosti, ki so bile omenjene v slišanem besedilu. Rezultati kažejo, da učenci z reševanjem te naloge niso imeli težav.

2. naloga (7 postavk) (IT 0,94) je bila naloga povezovanja. Učenci so povezali ime in hobi slišanih otrok. Tudi pri tej nalogi učenci z reševanjem niso imeli težav.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali učenčeve zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

1. naloga (7 postavk) (IT 0,78) je bila naloga izbirnega tipa. Učenci so izbirali, ali je trditev pravilna ali napačna. 3. in 5. postavka sta se izkazali za zahtevnejši, ker predvidoma niso razumeli stopnjevanega pridevnika in vrstilnega števnika.

2. naloga (7 postavk) (IT 0,77) je bila naloga dopolnjevanja. Prebrati so morali kratek spis deklice iz Grčije in na podlagi besedila napisati odgovore v elektronskem sporočilu. Zadnja postavka se je izkazala za težjo, saj jo je večina učencev izpustila. Niso je rešili, ker so morali k dvema hobijema dodati tretjega, kar je pisalo v navodilu. Brali so površno.

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal štiri naloge; prve tri so preverjale poznavanje in rabo besedišča, zadnja pa učenčevo zmožnost pisnega sporočanja.

1. naloga (4 postavke) (IT 0,85) je bila naloga izbirnega tipa. Iz nabora besed so morali izločiti tisto, ki ne spada k ostalim trem. Pri tej nalogi niso imeli težav.

Pri 2. nalogi (7 postavk) (IT 0,64), nalogi izbirnega tipa, so učenci med tremi možnimi rešitvami morali izbrati pravilno. Ta naloga je bila tipično slovnična in je učencem povzročala največ težav. Zadnja postavka, spol samostalnika, se je izkazala za najtežjo, saj učenci niso vedeli, da je v nemščini riba moškega spola.

3. naloga (6 postavk) (IT 0,78) je bila naloga povezovanja. Povezovali so pojme hrane z glagoli, kar ni povzročalo težav.

Pri 4. nalogi (IT 0,67) je bilo treba napisati krajše besedilo (najmanj šest povedi) s pomočjo vprašanj. Pri tej nalogi sta se vrednotila dva elementa: vsebina in jezikovna pravilnost. Rezultati kažejo, da so učenci in učenke to nalogo v povprečju uspešno reševali.

Sklepne ugotovitve

Statistična analiza je pokazala, da so bili učenci pri reševanju nalog zelo uspešni, saj so dosegli 77,18 %. To nam pokaže, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci pa imajo solidno znanje. Najmanj težav imajo pri slušnem razumevanju, največ težav pa pri slovničnih nalogah poznavanja in rabe jezika, kar je na tej stopnji pričakovano. Članice predmetne komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine ob koncu drugega obdobja ni bilo posebnosti.

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine predstavlja *Učni načrt: Program osnovnošolskega izobraževanja*, Ljubljana MŠZŠ: ZRSŠ, 2000.

Ob koncu tretjega obdobja je bilo preverjanje obvezno za učence in učenke na tistih šolah, kjer je bil kot tretji predmet z vzorčenjem določen tuji jezik (nemščina).

Znanje učencev in učenk iz nemščine se je preverjalo samo pisno. Preizkus znanja ob koncu tretjega obdobja je vključeval tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje. Sestavljen je bil iz štirih delov: I. slušnega razumevanja, II. bralnega razumevanja, III. poznavanja in rabe jezika ter IV. pisnega sporočanja. Čas reševanja preizkusa znanja je bil 60 minut. Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Preglednica 4.36: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz nemščine ob koncu tretjega obdobja je potekalo 9. maja, in sicer na 17 šolah. Preizkus znanja so učenci in učenke reševali 60 minut.

Preglednica 4.37: Osnovni statistični podatki

Število učencev	246
Število postavk	54
Možne točke	65
Povprečno št. točk	43,72
Povprečno št. odstotnih točk	67,25
Standardni odklon odstotnih točk	22,18
Indeks težavnosti	0,67
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.17: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, tretje obdobje

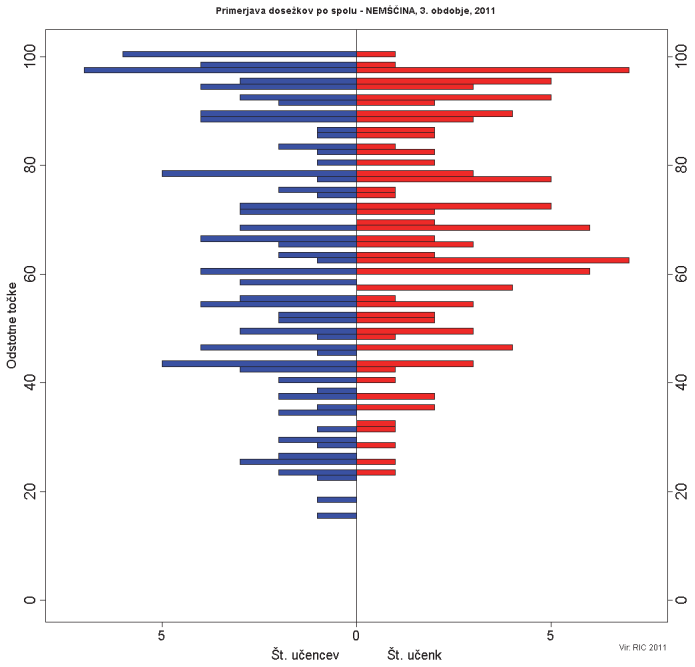

Dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine po spolu kažejo, da so učenci in učenke približno enako razporejeni. V zgornjih 20 % je zastopanost učenk in učencev dokaj enakovredna, učenke so bolj zastopane med 60 % in 80 %, pri nižjih dosežkih (med 15 % in 30%) pa je zastopanost učencev nekoliko večja.

Pri pregledu povprečnih dosežkov šol se pokaže, da je devet šol doseglo rezultate nad državnim povprečjem, pet šol malo pod povprečjem, tri pa izstopajo pod povprečjem (dve s 40 %, ena celo samo s 25 %).

Dosežki učencev in učenk so bili obdelani tudi po regijah. 246 učencev in učenk je preizkus znanja pisalo v petih regijah: Pomurski (149), Podravski (92), Koroški (2), Osrednjeslovenski (2) in en učenec Gorenjske regije. Uspešnejši so bili učenci in učenke Pomurske in Koroške regije (nad državnim povprečjem), slabše so se odrezali učenci in učenke iz Podravske regije (ne pod 60 %), najslabše pa učenca iz Osrednjeslovenske regije (40 %).

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.18: Porazdelitev odstotnih točk pri nemščini z obarvanimi izbranimi območji, tretje obodbje

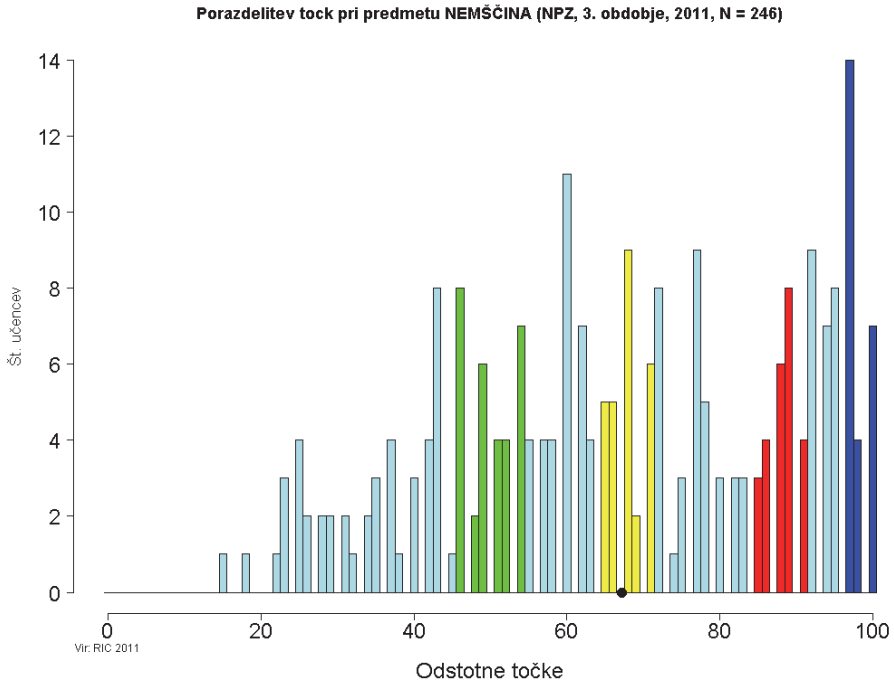

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili naslednje naloge:

<u>I. del (slušno razumevanje):</u>

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1. postavko izbirnega tipa, kjer so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Na taksonomski stopnji je to zahtevnejša naloga prepoznavanja informacij na recepcijski ravni. Manj uspešno reševanje kaže, da so učenci imeli težave z razumevanjem poslušanega besedila.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 4., 6. in 7. postavko. Poslušali so navodila za pripravo jedi in reševali nalogo izbirnega tipa. Obkrožiti so morali pravilno sestavino. S selektivnim poslušanjem so morali slišati pravo informacijo.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Uspešno so rešili 2. in 8. postavko.
Učenci so morali s selektivnim branjem poiskati informacijo v besedilu. Ker je bil to lažji del besedišča, so te besede razumeli in jih znali pravilno umestiti.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3. in 6. postavko.
Pri nalogi izbirnega tipa so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Te trditve so se najbolj približale dejanskim iz besedila, zato so jih uspešno rešili.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so pravilno rešili 4. postavko.
To je naloga, pri kateri so iz nabora besed izbrali pravo rešitev in z njo dopolnili poved. Besedišče ni bilo najbolj običajno, zato so imeli z dopolnjevanjem težave.

2. naloga
Uspešno so rešili 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 10. postavko.
Pri teh postavkah so morali povezati vprašanja in odgovore. Na uspešnost reševanja je verjetno vplivalo besedišče s področja šolskih predmetov in potrebščin, ki je učencem blizu.

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje):

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Uspešno so rešili 3., 5. in 8. postavko.
To je naloga izbirnega tipa, pri kateri so se učenci odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Postavke se uvrščajo v rumeno območje zato, ker je to selektivno poslušanje, pri katerem morajo razumeti pomembne podrobnosti v slišanem besedilu. Predvidevamo, da učenci verjetno niso prepoznali nesestavljenega preteklika (*Präteritum*).

2. naloga
Uspešno so rešili 3. in 5. postavko. Ta naloga je učencem očitno povzročila težave zaradi nepoznavanja sestavin v receptu.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Uspešno so rešili 4. in 7. postavko. Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo, kjer so morali podrobno razumeti besedilo.

2. naloga
Uspešno so rešili 1. in 5. postavko. Reševali so nalogo izbirnega tipa (pravilno/napačno). Tu so bili uporabljeni modalni glagoli, ki so jih razumeli.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Uspešno so rešili 2. in 5. postavko. To je naloga dopolnjevanja besedila iz nabora besed; izkazala se je za težjo nalogo.

2. naloga
Učenci so pravilno rešili 8. postavko.
Naloga izbirnega tipa je pri tej postavki zahtevala poznavanje vprašalnih zaimkov.

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so uspešno rešili 1. postavko (vsebina) in 2. postavko (zgradba), ker so imeli dane iztočnice. To je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje):

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 4. in 7. postavko. Ostalim učencem je težave predvidoma delal pretekli čas (*Präteritum*).

2. naloga
Uspešno so rešili 1. postavko. Predvidevamo, da ostali učenci ne ločijo česna in čebule.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 5. in 6. postavko. V izhodiščnem besedilu je bilo precej besed, ki jih pri pouku ne obravnavajo, čeprav so v sobesedilu logične.

2. naloga
Uspešno so rešili 4. postavko. Predvidevamo, da ostali učenci ne poznajo izraza *weniger*.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 3., 6., 8., 9. in 10. postavko. Naloge vstavljanja v praznine v besedilu se praviloma izkažejo težje za reševanje.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 9. postavko. Ostali učenci so verjetno imeli težavo z vprašalnim zaimkom in glagolom *achtest.*

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri pisnem sporočanju so uspešno rešili 3. postavko (besedišče). Učenci so navajeni kratkih odgovorov, daljše povedi tvorijo izjemoma, zato se tudi pri pisanju sestavkov hitro zadovoljijo s kratkimi odgovori. O neki temi niso navajeni napisati več kot tri, štiri povedi.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje)

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 6. postavko (razumevanje *kaufte sich*).

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. postavko. Pri nalogi dopolnjevanja povedi so imeli težave s prepoznavanjem besed in zato tudi s tvorjenjem besed za odgovor.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko. Pri nalogi izbirnega tipa so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Pri tej postavki je bila odločilna beseda za (ne)prepoznavanje *beliebig.*

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko. Uporabiti so morali besedo *Krimskrams,* ki je ne poznajo.

IV. del (pisno sporočanje)

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Uspešno so rešili 4. postavko (jezikovna pravilnost).
Opažamo, da se učenci težje jezikovno pravilno izražajo, delajo še veliko napak, zlasti pri pisanju in tvorjenju daljših povedi.

Cilj pouka nemščine je razvijanje sporočilne sposobnosti, ki je prilagojena otrokovi starostni stopnji. To smo upoštevali tudi pri sestavi preizkusa znanja.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci uspešni pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerem pazljivo in natančno poslušajo ter ustrezno pisno reagirajo. Uspešni so tudi pri bralnem razumevanju, pri katerem berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje izraze v razponu njihovega besednega zaklada. Naloge poznavanja in rabe jezika spadajo v višjo taksonomsko stopnjo, zato so tudi bolj selektivne. Rezultati so torej pričakovani.

Večina nalog zajema postavke, ki so uvrščene v vsaj tri območja. Tako smo cilje preverjanja znanja tudi zastavili. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Preglednica 4.38: Specifikacijska preglednica, nemščina tretje obdobje

Naloga	Točke	Področje	Tema	Tip naloge	Cilji	Taksonomska stopnja	Območje
1.1.01	1	Slušno razumevanje	Učenčev izkustveni svet, zdravje	Izbirni tip	Učenci poslušajo daljše besedilo na temo zdravje. Izluščijo bistvene informacije in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.	Znanje in poznavanje	Zeleno
1.1.02	1						Rdeče
1.1.03	1						Rumeno
1.1.04	1						Rdeče
1.1.05	1						Rumeno
1.1.06	1						Modro
1.1.07	1						Rdeče
1.1.08	1						Rumeno
1.2.01	1	Slušno razumevanje	Okolje, kuhanje, recepti	Izbirni tip	Učenci poslušajo besedilo, poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Razumevanje in uporaba	Rdeče
1.2.02	1						Zeleno
1.2.03	1						Rumeno
1.2.04	1						Zeleno
1.2.05	1						Rumeno
1.2.06	1						Zeleno
1.2.07	1						Zeleno
2.1.01	1	Bralno razumevanje	Okolje, narava, konjički	Dopolnjevanje	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Znanje in poznavanje	Rdeče
2.1.02	1						Zeleno
2.1.03	1						Modro
2.1.04	1						Rumeno
2.1.05	1						Rdeče
2.1.06	1						Rdeče
2.1.07	1						Rumeno
2.1.08	1						Zeleno

Naloga	Točke	Področje	Tema	Tip naloge	Cilji	Taksonomska stopnja	Območje
2.2.01	1	Bralno razumevanje	Učenčevo bližnje okolje, vsakdanje življenje, žepnina	Izbirni tip	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	Znanje in poznavanje	Rumeno
2.2.02	1						Zeleno
2.2.03	1						Zeleno
2.2.04	1						Rdeče
2.2.05	1						Rumeno
2.2.06	1						Zeleno
2.2.07	1						Modro
3.1.01	1	Poznavanje in raba jezika	Učenčevo okolje, rojstni dan	Dopolnjevanje	Učenci razumejo bralno besedilo in smiselno dopolnijo praznine v besedilu. Ločijo med posameznimi besednimi vrstami (npr. glagol, samostalnik, zaimek, veznik).	Razumevanje in uporaba	Rdeče
3.1.02	1						Rumeno
3.1.03	1						Rdeče
3.1.04	1						Zeleno
3.1.05	1						Rumeno
3.1.06	1						Rdeče
3.1.07	1						Modro
3.1.08	1						Rdeče
3.1.09	1						Rdeče
3.1.10	1						Rdeče
3.2.01	1	Poznavanje in raba jezika	Šola, šolske potrebščine in predmeti	Povezovanje	Poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.	Razumevanje in uporaba	Zeleno
3.2.02	1						Zeleno
3.2.03	1						Zeleno
3.2.04	1						Zeleno
3.2.05	1						Zeleno
3.2.06	1						Zeleno
3.2.07	1						Zeleno
3.2.08	1						Rumeno
3.2.09	1						Rdeče
3.2.10	1						Zeleno

Naloga	Točke	Področje	Tema	Tip naloge	Cilji	Taksonomska stopnja	Območje
Vsebina	5	Pisno sporočanje	Učenčev izkustveni svet, občutki, šola, prihodnost	Vodeni pisni sestavek	Učenci s pomočjo iztočnic napišejo vodeno besedilo o šoli v prihodnosti.	Samostojno reševanje novih problemov	Rumeno
Zgradba	2						Rumeno
Besedišče	4						Rdeče
Jezikovna pravilnost	4						Modro

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

V prvem delu (SLUŠNO RAZUMEVANJE) so učenci in učenke slišali dve neznani govorjeni besedili. S tema nalogama smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

1. naloga (8 postavk) (IT 0,67) je bila naloga izbirnega tipa. Odločiti so se morali, ali je trditev pravilna ali napačna. Rezultati kažejo, da so imeli največje težave pri 6. postavki, kjer so morali razumeti, da si deklica ni sama kupila sladkarij. Ta naloga se je izkazala za težjo.

2. naloga (7 postavk) (IT 0,85) je bila naloga obkroževanja. Gre za selektivno poslušanje, pri katerem morajo razumeti podrobnosti v besedilu, in sicer katere sestavine potrebujemo za recept. Pri reševanju te naloge niso imeli posebnih težav.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil prav tako sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnost branja in bralnega razumevanja.

1. naloga (8 postavk) (IT 0,63) je naloga dopolnjevanja odgovorov z nekaj besedami. Za težjo se je izkazala 3. postavka, kjer so morali odgovoriti parafrazirano in ne dobesedno iz besedila.

2. naloga (7 postavk) (IT 0,73) je bila naloga izbirnega tipa. Odločati so se morali med pravilnimi in napačnimi trditvami. Najzahtevnejša je bila zadnja, 7. postavka, kjer so morali razumeti, da starši ne dajejo otrokom poljubno veliko žepnine.

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal dve nalogi.

1. naloga (10 postavk) (IT 0,54) je bila naloga vstavljanja besed iz danega okvirčka. Največ težav jim je povzročala 7. postavka, kjer so morali izbrati besedo brez pomena in je niso razumeli. Ta naloga se je izkazala kot precej težka.

V 2. nalogi (10 postavk) (IT 0,82) so povezovali vprašanja in odgovore. Posebnih težav niso imeli, saj je to besedišče na temo šole.

V četrtem delu (PISNO SPOROČANJE) (IT 0,58) so morali napisati besedilo o tem, kako si predstavljajo šolo v prihodnosti. Pri tem so bili ovrednoteni naslednji elementi: vsebina, zgradba, besedišče in jezikovna pravilnost.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz nemščine ob koncu tretjega obdobja je v šolskem letu 2010/11 opravljalo 246 učencev in učenk devetega razreda. Od možnih 65 točk so povprečno dosegli 43,65 točk (67,25 %), indeks težavnosti (IT) je znašal 0,67. Ta rezultat kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji predmetne komisije ter s cilji in standardi v učnem načrtu. Maksimalno število točk 65 je doseglo 7 učencev/učenk, minimalno število točk pa je bilo 7, dosegla sta ga dva učenca. Visok je tudi indeks zanesljivosti, saj znaša 0,94 točk.

Za izboljšanje dela pri pouku nemščine predlagamo več pisanja oziroma samostojnega tvorjenja besedil. Pisno sporočanje je treba razvijati postopoma, in sicer pri pouku tako, da imajo učenci možnost opraviti vse korake – od prvih idej, viharjenja možganov, zbiranja besedišča do prvih osnutkov, katerim sledi izboljšanje, predelava, ponovni učiteljev (ali sošolcev) pregled, spet popravki in končno čistopis. Žal mnogi učenci tehnike pisanja besedil (še) niso usvojili niti pri slovenščini, zato jim je pisno sporočanje pri tujem jeziku toliko težje. Po šestih letih učenja tujega jezika mora biti učenec sposoben tvoriti samostojno krajše besedilo na temo, ki mu je blizu.

Opazno je, da nekateri učenci ne poznajo tipov nalog in strategij reševanja ter zaradi tega »odpovedo« tam, kjer dejansko imajo znanje. Zato priporočamo, naj učitelj učencem daje čim bolj raznolike vaje in naloge, da imajo učenci možnost pridobiti izkušnje in da ne pride do »blokade«, ko so soočeni z nalogo, ker ne vedo, kako bi se lotili reševanja. Neznani tipi nalog pri nekaterih učencih sprožijo tudi strah in tremo, kar prav tako negativno vpliva na uspešnost reševanja. Marsikatera točka je bila izgubljena tudi zaradi površnosti, tej bi se učenci lahko izognili, če bi besede bolje pogledali in dobesedno prepisali, kot je to zahtevalo na primer navodilo 1. naloge pri poznavanju in rabi jezika.

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu drugega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je pri pripravi preizkusa znanja upoštevala strukturo preizkusa, ki določa: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi stopnjami nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja, vsebinska področja in skupno število točk v preizkusu (50).

Preizkus znanja sestavlja 9 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela (preglednica 4.43).

Posamezne vsebine učnega načrta so zastopane z naslednjimi deleži: števila in algebra zajemajo 52 % preizkusa znanja (izhodišče v strukturi preizkusa je 55 %), geometrija 14 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %), merjenje 16 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %) in obdelava podatkov 18 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %).

Naloge so razporejene v štiri taksonomske stopnje: 30 % vsebin preizkusa znanja preverja poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev, 30 % izvajanje rutinskih postopkov, 24 % uporabo kompleksnih postopkov in 16 % reševanje in raziskovanje problemov.

V preizkusu znanja so naloge, ki pokrivajo minimalne standarde (44 %) in temeljne standarde (56 %).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.39: Osnovni statistični podatki

Število učencev	14 336
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	32,17
Povprečno št. odstotnih točk	64,35
Standardni odklon odstotnih točk	15,59
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,88

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 15 učencev (0,10 %), medtem ko so 3 učenci (0,02 %) dosegli nič točk.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.19: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, drugo obdobje

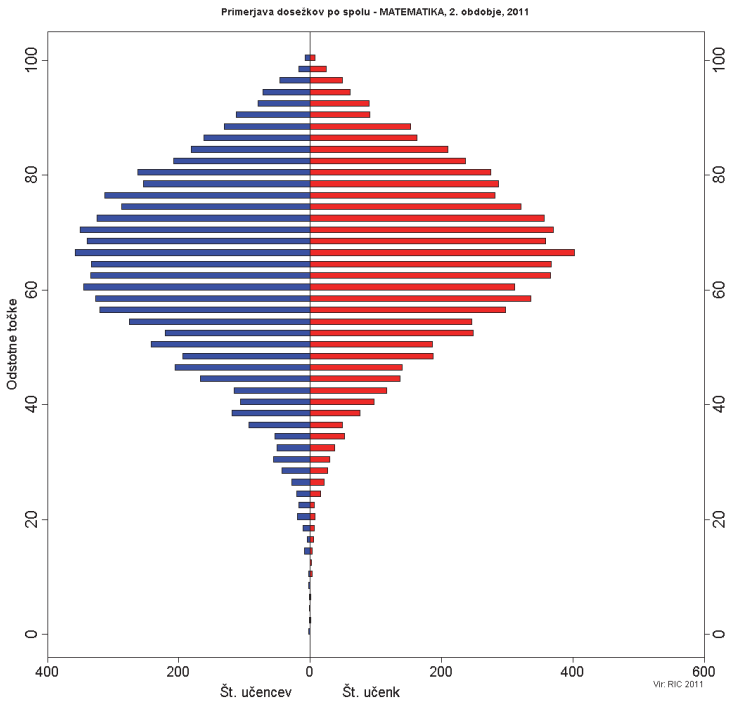

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, kar pomeni, da so učenci in učenke približno enako uspešno reševali matematične naloge oziroma pri rezultatih ne ugotavljamo pomembnih razlik med spoloma.

Slika 4.20: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, drugo obdobje

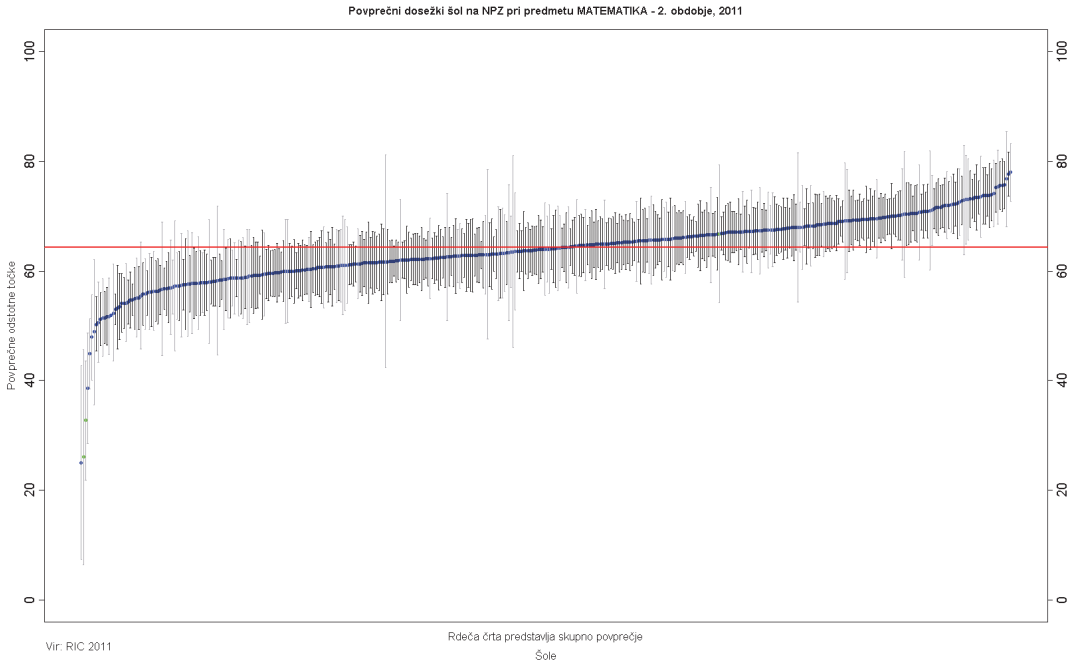

Prikaz ponazarja povprečne dosežke šol na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu drugega obdobja.

Preglednica 4.40: Dosežki pri matematiki po regijah, drugo obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	65,90	15,41	1504	33
Goriška regija	65,29	15,18	678	28
Jugovzhodna Slovenija	64,35	16,91	1047	34
Koroška regija	61,80	14,10	563	17
Notranjsko-kraška regija	66,02	14,61	391	15
Obalno-kraška regija	62,58	16,47	589	22
Osrednjeslovenska regija	65,67	15,38	3862	92
Podravska regija	63,76	15,45	2059	75
Pomurska regija	61,49	15,71	747	36
Savinjska regija	63,76	15,69	2071	58
Spodnjeposavska regija	61,98	15,52	539	21
Zasavska regija	62,85	14,37	286	7

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.21: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

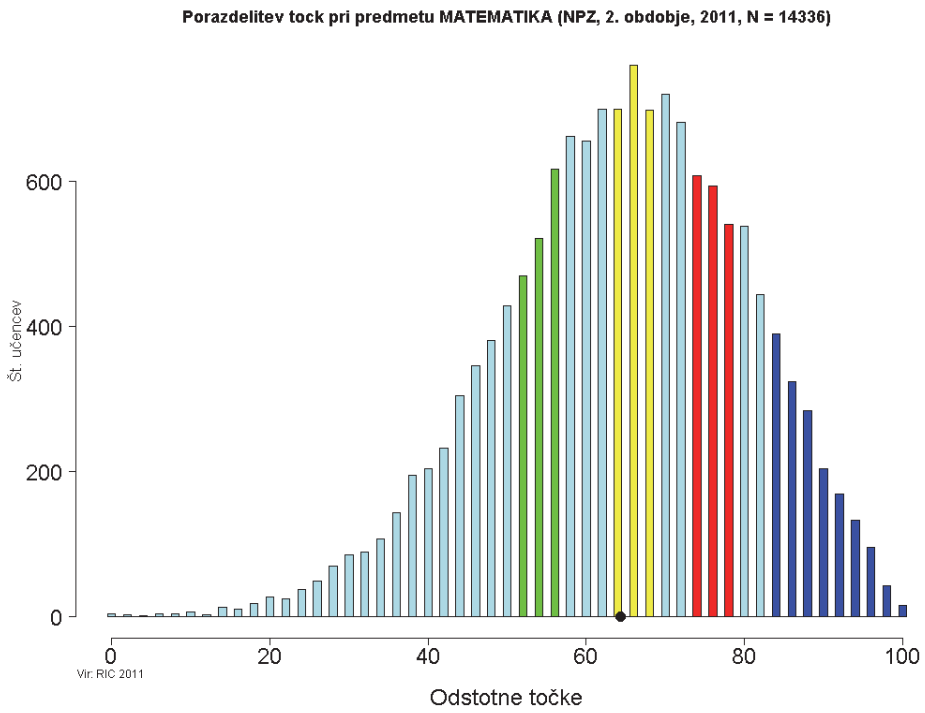

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljene razvrstitve nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo izbrali naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Zeleno območje

Zeleno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 20. in 30. kvantilom.

Učenci so pokazali osnovno matematično znanje v znanih situacijah, povezano s poznavanjem naravnih števil, z izvajanjem računskih operacij z naravnimi števili, s seštevanjem decimalnih števil, z risanjem osnovnih geometrijskih elementov ter z branjem in primerjanjem podatkov iz preglednice in iz prikaza.

Učenci znajo:

- sešteti decimalni števili (**1.1**);
- prebrati podatke iz preglednice, množiti z naravnim številom in dobljene rezultate primerjati po velikosti (**2.1**);
- prebrati podatke iz preglednice, jih sešteti in dobljene podatke primerjati po velikosti (**2.2**);
- sešteti naravna števila prek milijona (**2.3**);
- oblikovati in označiti prikaz s stolpci (**2.5** in **2.6**);
- upoštevati vrstni red računskih operacij (**3.1**);
- izračunati vsoto naravnih števil (**3.2**);
- upoštevati vrstni red računskih operacij v izrazu z oklepaji (**3.3** in **3.5**);
- izračunati vrednost izraza (**3.4**);
- prebrati podatke s prikaza in jih primerjati (**4.1** in **4.2**);
- prebrati podatke s prikaza (**4.3**);
- narisati in označiti pravokotnico na dano daljico (**5.1**);
- narisati in označiti vzporednico k dani daljici (**5.2**);
- prepoznati simbolni zapis (**5.4**);
- prebrati ustrezni podatek s prikaza (**9.1** in **9.2**);
- prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati (**9.3**, **9.5** in **9.6**).

***Zgled*:**

9. naloga

Učenci 4., 5. in 6. razreda so na začetku šolskega leta izbirali med računalniškim, čebelarskim, lutkovnim, modelarskim in lokostrelskim krožkom. Vsak učenec je izbral po en krožek. Iz prikaza je razvidno, koliko učencev je izbralo posamezni krožek.

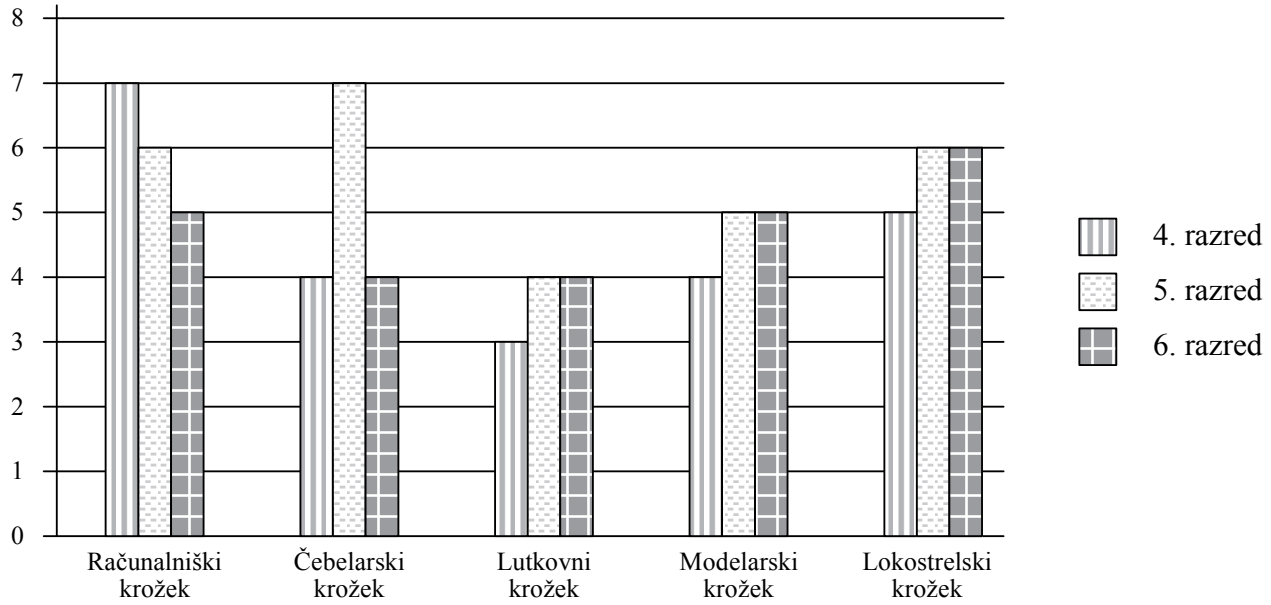

Odgovori:

a) Kateri krožek je izbralo največ učencev 5. razreda?

_____

b) Kateri krožek je izbralo najmanj učencev 4. razreda?

_____

c) Kateri krožek je izbralo 17 učencev?

_____

e) Koliko je vseh učencev 4. razreda?

_____

f) V katerem razredu je največ učencev?

_____

Področje: obdelava podatkov
Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

Rumeno območje

Rumeno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama* dosežkov. To so učenci z dosežki med 45. in 55. kvantilom.

Učenci razumejo osnovno matematično znanje in izvajajo osnovne računske operacije z naravnimi in z decimalnimi števili, izračunajo vrednost izraza, prepoznajo simbolni zapis v geometrijski nalogi, izračunajo razliko dolžin daljic, poimenujejo kot glede na njegovo velikost ter berejo podatke s prikaza in z njimi računajo.

Učenci znajo:

- odšteti decimalni števili (**1.3**);
- množiti decimalni števili (**1.4**);
- deliti decimalno število z naravnim številom (**1.6**);
- izračunati vrednost izraza (**3.6**);
- prepoznati simbolni zapis (**5.3**);
- izračunati razliko dolžin daljic (**6.1**);
- poimenovati kot glede na njegovo velikost (**7.2**);
- prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati (**9.4**).

***Zgled*:**

1. naloga

b) Izračunaj razliko.

$45 - 39,9 =$

d) Izračunaj količnik.

$11,46 : 3 =$

Področje: števila
Taksonomska stopnja: izvajanje rutinskih postopkov in uporaba kompleksnih postopkov

Rdeče območje

Rdeče območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 70. in 80. kvantilom.

Učenci poznajo in uporabljajo osnovne pojme iz ravninske geometrije, obvladajo odnose med merskimi količinami, berejo podatke s prikaza, rešujejo naloge s sklepanjem in izvajajo kompleksne postopke pri reševanju problemov s področja števil.

Učenci znajo:

- zaokrožiti število na celo vrednost (**1.5**);
- prebrati podatke s prikaza in z njimi računati (**4.5** in **4.6**);
- utemeljiti oceno glede na dane podatke (**6.3**);
- narisati in označiti sovršni kot danemu kotu (**7.1**);
- poimenovati kot glede na njegovo velikost (**7.5**);
- izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge (**8.1** in **8.2**).

***Zgled*:**
4. naloga

Spodaj je prikazan čas gledanja televizije petih prijateljev.

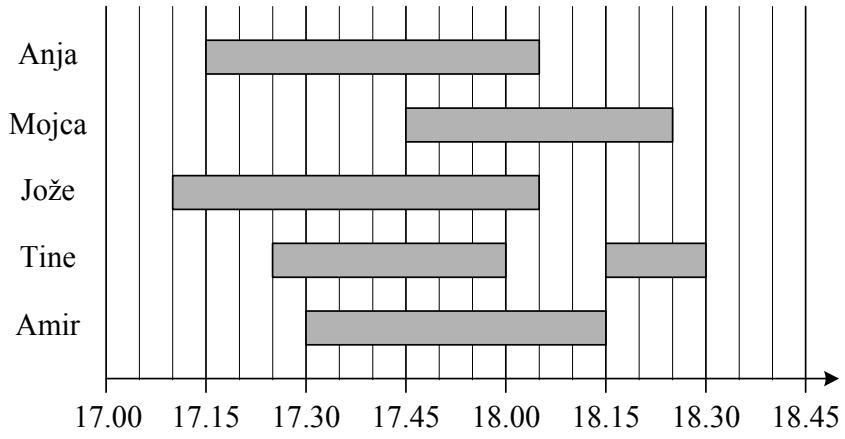

e) Koliko minut za Jožetom je Mojca začela gledati televizijo?

_____

f) Ali bi Tine gledal televizijo več kakor eno uro, ko ne bi vmes prekinil gledanja?

_____

Področje: merjenje
Taksonomska stopnja: uporaba kompleksnih postopkov

Modro območje

Modro območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino* dosežkov. V skupini je 10 % učencev, njihovi dosežki pa so tako višji od 90 % preostalih dosežkov. V statističnem žargonu rečemo, da so to učenci z dosežki nad 90. kvantilom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije reševanja pri zahtevnejših matematičnih problemih iz geometrije in iz vsakdanjega življenja, pri katerih morajo razbrati, povezati in pretvoriti podatke, izvesti smiselni postopek reševanja, logično sklepati in poiskati rešitev.

Učenci znajo:

- zapisati podatek v milijonih kvadratnih kilometrov (**2.4**);
- prebrati simbolni zapis za dolžino daljice in jo izmeriti (**5.5**);
- primerjati dolžini in širini pravokotnikov (**6.2**);
- izračunati velikost sokota (**7.3**);
- rešiti besedilno nalogo s sklepanjem (**8.3**);
- izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge (**8.4** in **8.5**).

***Zgled*:**

5. naloga

Na sliki je narisana daljica *AB* ter točki *C* in *D*.

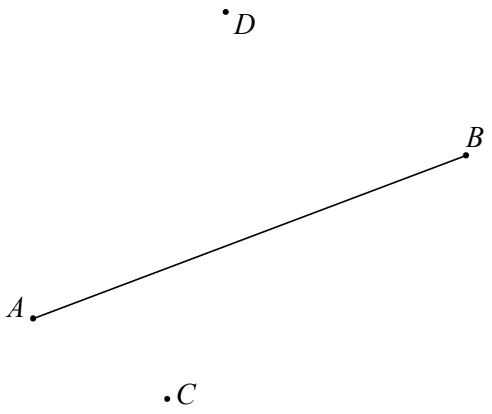

d) Dopolni: $|CD| =$ _ _____

Področje: geometrija in merjenje
Taksonomska stopnja: reševanje in raziskovanje problemov

Naloge nad modrim območjem

Naloge v tem območju niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci znajo:

- zaokrožiti število na desetine (**1.2**);
- prebrati podatke s prikaza (**4.4**);
- prebrati simbolni zapis za velikost kota in ga izmeriti (**5.6**);
- izračunati velikost sokota (**7.4**);
- rešiti besedilno nalogo s sklepanjem (**8.6**).

***Zgled*:**

1. naloga

a) Izračunaj vsoto.

$34,05 + 120,9 =$

Dobljeno vsoto zaokroži na desetine: _____

Opomba: Izračunana vsota sodi v zeleno območje, zaokrožena vrednost na desetine pa v območje nad modrim.

Področje: števila
Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

Preglednica 4.41: Specifikacijska preglednica, matematika drugo obdobje

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
1.1	1	Števila	Sešteti decimalni števili.	M	II	6.	Zeleno
1.2	1	Števila	Zaokrožiti število na desetine.	T	I	6.	Nad modrim
1.3	1	Števila	Odšteti decimalni števili.	M	II	6.	Rumeno
1.4	1	Števila	Množiti decimalni števili.	M	III	6.	Rumeno
1.5	1	Števila	Zaokrožiti število na celo vrednost.	T	I	6.	Rdeče
1.6	1	Števila	Deliti decimalno število z naravnim številom.	M	II	6.	Rumeno
2.1	1	Števila	Prebrati podatke iz preglednice, množiti z naravnim številom in dobljeni rezultat primerjati po velikosti.	T	III	6.	Zeleno
2.2	1	Števila	Prebrati podatke iz preglednice, jih sešteti in dobljene podatke primerjati po velikosti.	T	III	6.	Zeleno
2.3	1	Števila	Sešteti naravna števila prek milijona.	T	II	6.	Zeleno
2.4	1	Merjenje	Zapisati podatek v milijonih kvadratnih kilometrov.	T	II	6.	Modro
2.5	1	Obdelava podatkov	Oblikovati in označiti prikaz s stolpci.	M	III	6.	Zeleno
2.6	1	Obdelava podatkov	Oblikovati in označiti prikaz s stolpci.	M	III	6.	Zeleno
3.1	1	Števila	Upoštevati vrstni red računskih operacij.	M	III	4.	Zeleno
3.2	1	Števila	Izračunati vsoto naravnih števil.	M	II	4.	Zeleno
3.3	1	Števila	Upoštevati vrstni red računskih operacij v izrazu z oklepaji.	T	III	4.	Zeleno
3.4	1	Števila	Izračunati vrednost izraza.	T	II	4.	Zeleno
3.5	1	Števila	Upoštevati vrstni red računskih operacij v izrazu z oklepaji.	T	III	4.	Zeleno
3.6	1	Števila	Izračunati vrednost izraza.	T	II	4.	Rumeno
4.1	1	Obdelava podatkov	Prebrati podatke s prikaza in jih primerjati.	T	I	5.	Zeleno
4.2	1	Obdelava podatkov	Prebrati podatke s prikaza in jih primerjati.	T	I	5.	Zeleno
4.3	1	Obdelava podatkov	Prebrati podatke s prikaza.	M	II	6.	Zeleno
4.4	1	Obdelava podatkov	Prebrati podatke s prikaza.	M	II	6.	Nad modrim
4.5	1	Merjenje	Prebrati podatke s prikaza in z njimi računati.	T	III	5.	Rdeče
4.6	1	Merjenje	Prebrati podatke s prikaza in z njimi računati.	T	III	5.	Rdeče
5.1	1	Geometrija	Narisati in označiti pravokotnico na dano daljico.	M	II	5.	Zeleno
5.2	1	Geometrija	Narisati in označiti vzporednico k dani daljici.	M	II	5.	Zeleno
5.3	1	Geometrija	Prepoznati simbolni zapis.	T	I	5.	Rumeno

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
5.4	1	Geometrija	Prepoznati simbolni zapis.	T	I	5.	Zeleno
5.5	1	Merjenje	Prebrati simbolni zapis za dolžino daljice in jo izmeriti.	T	IV	5.	Modro
5.6	1	Merjenje	Prebrati simbolni zapis za velikost kota in ga izmeriti.	M	IV	6.	Nad modrim
6.1	1	Merjenje	Izračunati razliko dolžin daljic.	T	IV	4.	Rumeno
6.2	1	Števila	Primerjati dolžini in širini pravokotnikov.	T	IV	4.	Modro
6.3	1	Števila	Utemeljiti oceno glede na dane podatke.	T	II	6.	Rdeče
7.1	1	Geometrija	Narisati in označiti sovršni kot danemu kotu.	M	I	6.	Rdeče
7.2	1	Geometrija	Poimenovati kot glede na njegovo velikost.	M	I	6.	Rumeno
7.3	1	Merjenje	Računati velikost sokota.	T	I	6.	Modro
7.4	1	Merjenje	Izračunati velikost sokota.	T	III	6.	Nad modrim
7.5	1	Geometrija	Poimenovati kot glede na njegovo velikost.	M	I	6.	Rdeče
8.1	1	Števila	Izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge.	T	IV	6.	Rdeče
8.2	1	Števila	Izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge.	T	IV	6.	Rdeče
8.3	1	Števila	Rešiti besedilno nalogo s sklepanjem.	T	II	6.	Modro
8.4	1	Števila	Izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge.	T	IV	6.	Modro
8.5	1	Števila	Izbrati ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge.	T	IV	6.	Modro
8.6	1	Števila	Rešiti besedilno nalogo s sklepanjem.	T	III	6.	Nad modrim
9.1	1	Obdelava podatkov	Prebrati ustrezni podatek s prikaza.	M	I	6.	Zeleno
9.2	1	Obdelava podatkov	Prebrati ustrezni podatek s prikaza.	M	I	6.	Zeleno
9.3	1	Obdelava podatkov	Prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati.	M	I	6.	Zeleno
9.4	1	Števila	Prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati.	M	II	6.	Rumeno
9.5	1	Števila	Prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati.	M	I	6.	Zeleno
9.6	1	Števila	Prebrati ustrezne podatke s prikaza in z njimi računati.	M	I	6.	Zeleno

LEGENDA
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov
Razredi: razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz podatkov je razvidno, da so učenci najbolje reševali naloge s področja števil. Naloga 3, ki ima elemente II. in III. taksonomske stopnje, je preverjala vrstni red računskih operacij s števili v povezavi z osnovnimi računskimi operacijami, kar pomeni, da učenci dobro obvladajo rutinske in kompleksne postopke pri računanju s števili. Podoben rezultat so učenci dosegli tudi pri nalogah, ki so preverjale znanje o obdelavi podatkov v povezavi z drugimi področji (naloga 9, naloga 2 in naloge 4.1, 4.2, 4.3).

S področja geometrije učenci dobro obvladajo načrtovanje pravokotnice in vzporednice ter prepoznajo simbolne zapise (naloga 5). Ugotavljamo, da je nekoliko pomanjkljivo znanje o kotih in merjenju kotov (naloga 7).

Opažamo, da imajo učenci težave z zaokroževanjem decimalnih števil (nalogi 1.2 in 1.5), s povezovanjem razumevanja prebranega besedila in izbiro ustrezne strategije reševanja ter utemeljevanjem rešitve oziroma ugotovitve (naloga 4.4, naloga 6 in naloga 8).

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da so rezultati pričakovani. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

Zelo dobre rezultate so učenci dosegli pri direktnih nalogah s področja števil in obdelave podatkov ne glede na taksonomsko stopnjo, nekoliko manj uspešni so bili pri indirektnih nalogah s področja geometrije in merjenja.

Na podlagi rezultatov predvidevamo, da so doseženi rezultati o kotih pomanjkljivi zaradi pozne obravnave teh vsebin. Priporočamo, da se vsebine, ki so predpisane z učnim načrtom za 1. in 2. triletje, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo pred pisanjem nacionalnega preverjanja znanja, medtem ko se izločene vsebine iz strukture preizkusa znanja lahko obravnavajo po izvedbi nacionalnega preverjanja znanja.

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike <u>ob koncu tretjega obdobja</u>

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je pri pripravi preizkusa upoštevala strukturo preizkusa znanja, ki zajema: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi stopnjami nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja ter vsebinska področja.

Preizkus znanja obsega 12 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela.

Posamezne vsebine so zastopane z naslednjimi deleži: števila v obsegu 32 % (izhodišče v strukturi preizkusa 30 %), algebra v obsegu 18 % (izhodišče v strukturi preizkusa 20 %), geometrija v obsegu 20 % (izhodišče v strukturi preizkusa 20 %), merjenje v obsegu 14 % (izhodišče v strukturi preizkusa 15 %), obdelava podatkov v obsegu 16 % (izhodišče v strukturi preizkusa 15 %).

Glede zastopanosti standardov znanja preizkus pokriva 40 % minimalnih, 56 % temeljnih in 4 % zahtevnejših standardov znanj.

Naloge so razporejene v štiri taksonomske stopnje: poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev (28 %), izvajanje rutinskih postopkov (24 %), uporaba kompleksnih postopkov (28 %), reševanje in raziskovanje problemov (20 %).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.42: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17 553
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	27,71
Povprečno št. odstotnih točk	55,41
Standardni odklon odstotnih točk	21,78
Indeks težavnosti	0,5541
Indeks zanesljivosti	0,94

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 74 učencev oziroma 0,42 %, najmanjše število točk (0 točk) je doseglo 8 učencev oziroma 0,05 %.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.22: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, tretje obdobje

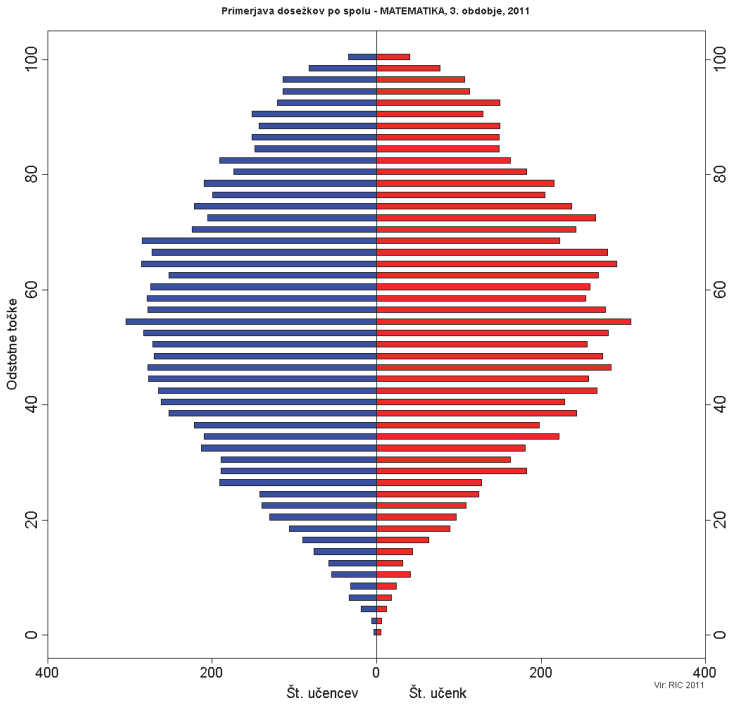

Primerjava dosežkov po spolu ne kaže večjih razlik med učenci in učenkami.

Slika 4.23: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, tretje obdobje

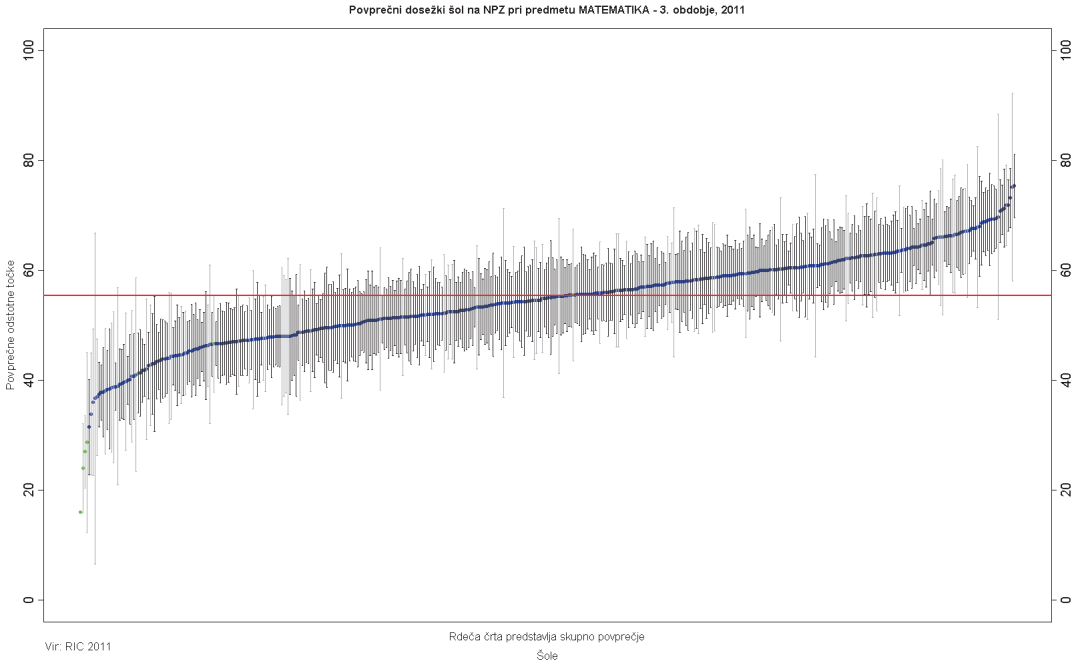

Prikaz ponazarja povprečne dosežke šol na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu tretjega obdobja glede na državno povprečje.

Preglednica 4.43: Dosežki pri matematiki po regijah, tretje obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	57,55	21,24	1868	34
Goriška regija	59,38	19,58	1033	28
Jugovzhodna Slovenija	53,78	22,69	1241	36
Koroška regija	54,44	20,63	665	17
Notranjsko-kraška regija	58,24	21,77	467	16
Obalno-kraška regija	54,72	21,06	782	24
Osrednjeslovenska regija	58,18	21,88	4447	98
Podravska regija	53,40	22,43	2749	78
Pomurska regija	50,02	22,07	1072	38
Savinjska regija	54,89	20,99	2295	58
Spodnjeposavska regija	51,86	22,32	582	22
Zasavska regija	51,09	21,90	352	7

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.24: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

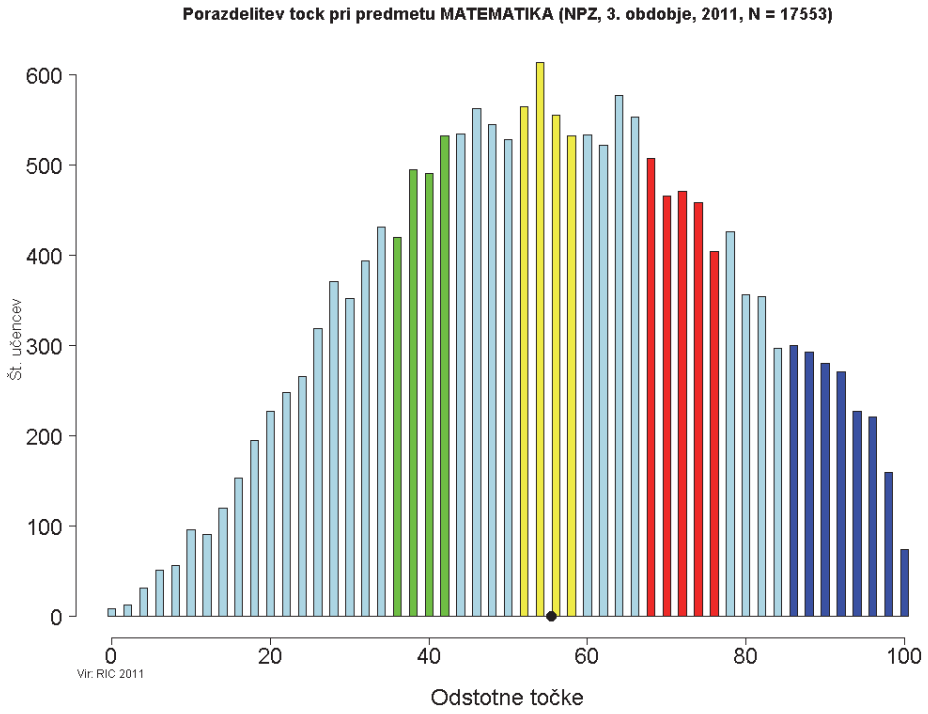

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Zeleno območje

Zeleno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 20. in 30. kvantilom.

Učenci so pokazali osnovno matematično znanje o številih, algebri, obdelavi podatkov in o prostorski geometriji.

Učenci znajo:

- sešteti decimalni števili (**1.1**);
- izračunati zmnožek kvadratnih korenov (**1.6**);
- prepoznati ekvivalentne ulomke (**2.1**);
- načrtati kot in stranico paralelograma (**8.2**);
- načrtati vzporednost ali skladnost stranic (**8.3**);
- brati črtni prikaz in podatke urediti po velikosti (**10.1**);
- razumeti odnos med plaščem in osnovno ploskvijo piramide (**11.1**);
- določiti verjetnost danega dogodka (**12.1**);
- primerjati verjetnosti dogodkov (**12.2**).

***Zgled*:**

12. naloga

Na sliki je krožna plošča, razdeljena na 5 pobarvanih polj. V središču plošče je pritrjen kazalec. Kazalec zavrtimo. Opazujmo in ocenimo:

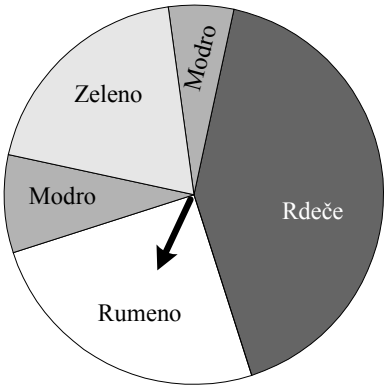

a) Kakšne barve je polje, na katerem se kazalec najverjetneje ustavi?

Odgovor: _____

b) Kaj je bolj verjetno: da se ustavi kazalec na modrem ali na zelenem polju?

Odgovor: _____

Področje: obdelava podatkov
Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

Rumeno območje

Rumeno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. To so učenci z dosežki med 45. in 55. kvantilom.

Učenci izvajajo rutinske postopke in uporabljajo ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah.

Učenci znajo:

- deliti decimalni števili (**1.2**);
- upoštevati vrstni red računskih operacij in izračunati vrednost izraza s celimi števili (**1.3**);
- sešteti in odšteti ulomke z različnimi imenovalci (**1.4**);
- pretvoriti enote za merjenje mase (dag, kg) (**3.1**);
- uporabiti ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge premega sorazmerja iz vsakdanjega življenja (**3.2**);
- razbrati ustrezne podatke in rešiti besedilno nalogo (**5.1**);
- uporabiti pravilno strategijo reševanja (**6.3**);
- uporabiti obrazec za obseg kvadrata (**7.3**);
- narisati skico paralelograma in označiti podatke na skici (**8.1**);
- načrtati paralelogram in označiti oglišča (**8.4**);
- uporabiti obrazec za površino piramide (**11.2**);
- izračunati površino piramide (**11.3**);
- prepoznati dogodek z dano verjetnostjo (**12.3**);
- utemeljiti verjetnost dogodka (**12.4**).

***Zgled*:**

1. naloga

Izračunaj:

b) $1,5 : 0,3 =$

c) $12 - \left(-5\right) \cdot 3 =$

d) $\frac{1}{4} + \frac{3}{8} - \frac{1}{2} =$

Področje: števila
Taksonomska stopnja: izvajanje rutinskih postopkov

Rdeče območje

Rdeče območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 70. in 80. kvantilom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov.

Učenci znajo:

- urediti racionalna števila po velikosti (**2.3**);
- rešiti besedilno nalogo in pretvoriti denarne enote (**3.3**);
- kritično razmisliti o dobljenih rezultatih (**5.4**);
- izračunati vrednost algebrskega izraza za dano vrednost spremenljivke (**6.2**);
- izračunati vrednost spremenljivke (**6.4**);
- uporabiti Pitagorov izrek oziroma ustrezno strategijo reševanja (**7.1**);
- uporabiti ustrezno strategijo za izračun ploščine kvadrata (**7.5**);
- izračunati povprečno vrednost podatkov (**10.3**).

***Zgled*:**

7. naloga

Stranica kvadrata je dolga $8\ \mathrm{cm}$. Razpolovišča stranic so zaporedoma povezana z daljicami, kakor kaže skica.

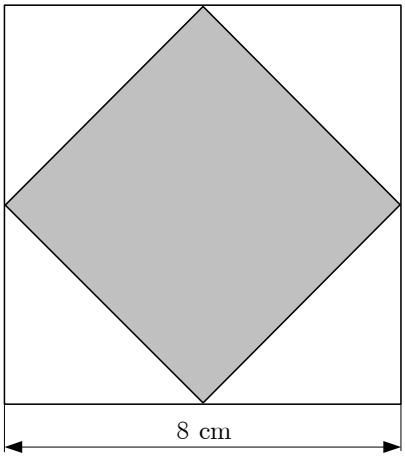

a) Izračunaj obseg osenčenega štirikotnika.
Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: geometrija
Taksonomska stopnja : raziskovanje in reševanje problemov

Modro območje

Modro območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo zgornjo desetino dosežkov. V skupini je 10 % učencev, njihovi dosežki pa so tako višji od 90 % preostalih dosežkov. V statističnem žargonu rečemo, da so to učenci z dosežki nad 90. kvantilom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov, rešitve kritično vrednotijo in utemeljijo.

Učenci znajo:

- prepoznati ekvivalentne ulomke (**2.2**);
- izračunati vsoto racionalnih števil (**2.4**);
- izbrati ustrezno strategijo reševanja v besedilni nalogi, rešiti enačbo oziroma opraviti logični premislek, interpretirati račun oziroma razmislek (**4.1, 4.2 in 4.3**);
- uporabiti odstotni račun v reševanju besedilne naloge (**5.2**);
- rešiti besedilno nalogo (**5.3**);
- poenostaviti algebrski izraz (**6.1**);
- izračunati dolžino stranice kvadrata (**7.2**);
- izračunati obseg kvadrata (**7.4**);
- izračunati ploščino kvadrata (**7.6**);
- uskladiti merske enote za merjenje prostornine, prepoznati pravilno štiristrano prizmo iz besedilne naloge, izračunati osnovni rob prizme iz ploščine osnovne ploskve, uporabiti obrazec za prostornino kocke, izračunati prostornino kocke in jo izraziti v litrih (**9.1**, **9.2**, **9.3**, **9.4 in 9.5**);
- izračunati enega od podatkov k znani povprečni vrednosti (**10.4**).

***Zgled*:**

9. naloga
Če v posodo v obliki kocke dolijemo $2,4\ \ell$ vode, se gladina dvigne za $6\ \mathrm{cm}$.

a) Izračunaj dolžino roba te posode.
Reševanje:

Rob posode je dolg _____.

b) Koliko litrov vode bi bilo v posodi, če bi bila polna?
Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: števila, merjenje
Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov, reševanje in raziskovanje problemov

Naloge nad modrim območjem

Naloge v tem območju niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci znajo:

- pri kvadriranju pokazati razumevanje predznaka in izračunati vrednost izraza (**1.5**);
- izračunati mediano (**10.2**).

Zgled:

1. naloga
Izračunaj:

e) $-3^2 + 9 =$

Področje: števila
Taksonomska stopnja: izvajanje rutinskih postopkov

10. naloga

Dan je črtni prikaz temperatur zraka za 7 zaporednih dni, izmerjenih ob 12. uri.

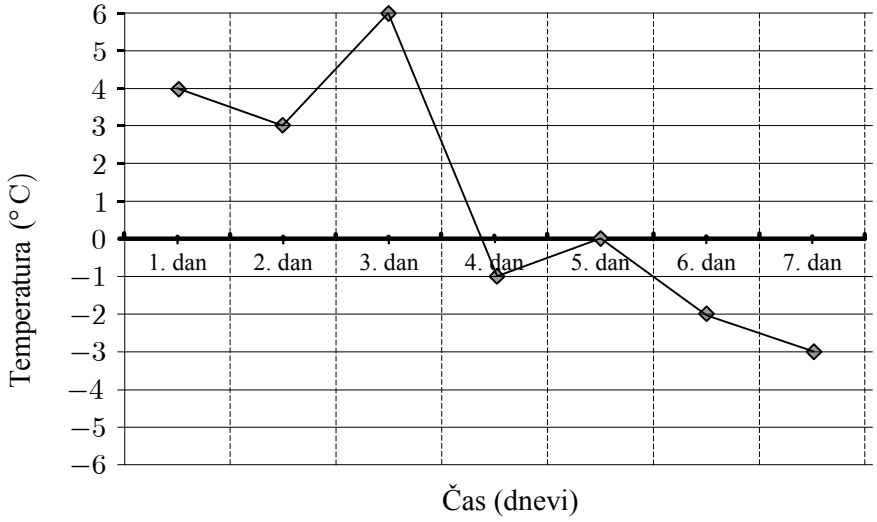

b) Določi mediano za vseh sedem opoldanskih temperatur.

Odgovor: _____

Področje: obdelava podatkov
Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

Preglednica 4.44: Specifikacijska preglednica, matematika tretje obdobje

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Standardi	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
1.1	1	Števila	Sešteti decimalni števili.	M	II	7.	Zeleno
1.2	1	Števila	Deliti decimalni števili.	M	II	7.	Rumeno
1.3	1	Števila	Upoštevati vrstni red računskih operacij in izračunati vrednost izraza s celimi števili.	M	II	8.	Rumeno
1.4	1	Števila	Sešteti in odšteti ulomke z različnimi imenovalci.	M	II	7.	Rumeno
1.5	1	Števila	Pri kvadriranju pokazati razumevanje predznaka in izračunati vrednost izraza.	T	II	8.	Nad modrim
1.6	1	Števila	Izračunati zmnožek kvadratnih korenov.	M	II	8.	Zeleno
2.1	1	Števila	Prepoznati ekvivalentne ulomke.	M	I	7.	Zeleno
2.2	1	Števila	Prepoznati ekvivalentne ulomke.	M	I	7.	Modro
2.3	1	Števila	Urediti racionalna števila po velikosti.	T	II	8.	Rdeče
2.4	1	Števila	Izračunati vsoto racionalnih števil.	T	II	8.	Modro
3.1	1	Merjenje	Pretvoriti enote za merjenje mase (dag, kg).	M	I	8.	Rumeno
3.2	1	Števila	Uporabiti ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge premega sorazmerja iz vsakdanjega življenja.	M	II	8.	Rumeno
3.3	1	Merjenje	Rešiti besedilno nalogo in pretvoriti denarne enote.	M	II	8.	Rdeče
4.1	1	Algebra	Izbrati ustrezno strategijo reševanja v besedilni nalogi.	T	I	9.	Modro
4.2	1	Algebra	Rešiti enačbo oziroma opraviti logični premislek.	T	III	9.	Modro
4.3	1	Algebra	Interpretirati račun oziroma razmislek.	T	III	9.	Modro
5.1	1	Števila	Razbrati ustrezne podatke in rešiti besedilno nalogo.	T	I	7.	Rumeno
5.2	1	Števila	Uporabiti odstotni račun v reševanju besedilne naloge.	T	III	7.	Modro
5.3	1	Števila	Rešiti besedilno nalogo.	T	III	7.	Modro
5.4	1	Števila	Kritično razmisliti o dobljenih rezultatih.	T	III	7.	Rdeče
6.1	1	Algebra	Poenostaviti algebrski izraz.	T	III	8.	Modro
6.2	1	Algebra	Izračunati vrednost algebrskega izraza za dano vrednost spremenljivke.	T	III	8.	Rdeče
6.3	1	Algebra	Uporabiti pravilno strategijo reševanja.	T	III	8.	Rumeno
6.4	1	Algebra	Izračunati vrednost spremenljivke.	T	III	8.	Rdeče

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Standardi	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
7.1	1	Geometrija	Uporabiti Pitagorov izrek oziroma ustrezno strategijo reševanja.	T	IV	8.	Rdeče
7.2	1	Geometrija	Izračunati dolžino stranice kvadrata.	T	IV	8.	Modro
7.3	1	Algebra	Uporabiti obrazec za obseg kvadrata.	M	IV	7.	Rumeno
7.4	1	Geometrija	Izračunati obseg kvadrata.	T	IV	8.	Modro
7.5	1	Algebra	Uporabiti ustrezno strategijo za izračun ploščine kvadrata.	M	IV	7.	Rdeče
7.6	1	Geometrija	Izračunati ploščino kvadrata.	M	IV	7.	Modro
8.1	1	Geometrija	Narisati skico paralelograma in označiti podatke na skici.	M	I	7.	Rumeno
8.2	1	Geometrija	Načrtati kot in stranico paralelograma.	M	III	7.	Zeleno
8.3	1	Geometrija	Načrtati vzporednost ali skladnost stranic.	M	III	7.	Zeleno
8.4	1	Geometrija	Načrtati paralelogram in označiti oglišča.	M	III	7.	Rumeno
9.1	1	Merjenje	Uskladiti merske enote za merjenje prostornine.	T	I	9.	Modro
9.2	1	Števila	Prepoznati pravilno štiristrano prizmo iz besedilne naloge.	T	IV	9.	Modro
9.3	1	Merjenje	Izračunati osnovni rob prizme iz ploščine osnovne ploskve.	T	III	9.	Modro
9.4	1	Merjenje	Uporabiti obrazec za prostornino kocke.	T	I	9.	Modro
9.5	1	Merjenje	Izračunati prostornino kocke in jo izraziti v litrih.	T	II	9.	Modro
10.1	1	Obdelava podatkov	Prebrati črtni prikaz in podatke urediti po velikosti.	M	I	7.	Zeleno
10.2	1	Obdelava podatkov	Izračunati mediano.	M	I	9.	Nad modrim
10.3	1	Obdelava podatkov	Izračunati povprečno vrednost podatkov.	M	II	9.	Rdeče
10.4	1	Obdelava podatkov	Izračunati enega od podatkov k znani povprečni vrednosti.	Z	III	9.	Modro
11.1	1	Geometrija	Razumeti odnos med plaščem in osnovno ploskvijo piramide.	T	IV	9.	Zeleno
11.2	1	Geometrija	Uporabiti obrazec za površino piramide.	T	IV	9.	Rumeno
11.3	1	Merjenje	Izračunati površino piramide.	T	IV	9.	Rumeno

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Standardi	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
12.1	1	Obdelava podatkov	Določiti verjetnost danega dogodka.	T	I	9.	Zeleno
12.2	1	Obdelava podatkov	Primerjati verjetnosti dogodkov.	T	I	9.	Zeleno
12.3	1	Obdelava podatkov	Prepoznati dogodek z dano verjetnostjo.	T	I	9.	Rumeno
12.4	1	Obdelava podatkov	Utemeljiti verjetnost dogodka.	Z	I	9.	Rumeno

LEGENDA
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov
Razredi: razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: M – minimalni, T – temeljni, Z – zahtevnejši; povzeto po Učnem načrtu
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so v preizkusu znanja naloge, ki preverjajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporabo kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov.

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi s področja obdelave podatkov (naloga 12), ki spada v prvo taksonomsko stopnjo (preverja poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev). Zelo uspešni so bili učenci pri nalogi s področja geometrije (naloga 8), ki v večini spada v tretjo taksonomsko stopnjo (uporabo kompleksnih postopkov). Prav tako zelo uspešni so bili pri nalogi s področja geometrije z merjenjem (naloga 11), ki spada v četrto taksonomsko stopnjo (reševanje in raziskovanje problemov) in s področja števil (naloga 1), ki spada v drugo taksonomsko stopnjo (izvajanje rutinskih postopkov). Najslabše rešena naloga je bila s področja merjenja (naloga 9), ki pokriva vse taksonomske stopnje.

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da so rezultati pričakovani. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus znanja je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

Večina učencev je na preizkusu znanja pokazala osnovno matematično znanje o številih (dosegli so 56,31 % vseh možnih točk tega področja), algebri (47,66 %), obdelavi podatkov (67 %) in geometriji (60 %). Uspešno so izvajali rutinske postopke in uporabljali ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah ter uporabljali ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov.

Najslabše so reševali nalogo, pri kateri so morali pri kvadriranju pokazati razumevanje predznaka in izračunati vrednost izraza. Veliko učencev ni znalo določiti mediane. Prav tako se učenci niso izkazali na področju merjenja, saj so dosegli le 37,28 % vseh možnih točk tega področja.

Priporočamo, da se vsebine, ki so predpisane z učnim načrtom, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo pred pisanjem nacionalnega preverjanja znanja, medtem ko se izločene vsebine iz strukture preizkusa znanja lahko obravnavajo po izvedbi nacionalnega preverjanja znanja.

4.2.7 Predmetna komisija za biologijo

4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz biologije ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Opis, obseg in vsebina preizkusa: izhodišče preverjanja je bil učni načrt za naravoslovje za 7. razred ter učna načrta za biologijo za 8. in za 9. razred osnovne šole. Učni načrti zajemajo biološke vsebine, ki smo jih, ne glede na to, v katerem razredu so predpisane z učnim načrtom, združili v štiri sklope:

1. Celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje, s poudarkom na človeku, kar je predvsem snov 9. razreda in zajema 35 odstotkov nalog v preizkusu.
2. Ekologija – ekosistemi, kar je snov 7. in 8. razreda in zajema 45 odstotkov nalog v preizkusu. V ta sklop spadajo raznolikost, prilagajanje in naravna selekcija, kroženje snovi in pretok energije v ekosistemih, življenjska pestrost ter spremembe v okolju in varstvo narave.
3. Sistematika z evolucijo, kar je snov 8. razreda; zajema 15 odstotkov nalog v preizkusu.
4. Pomen biologije kot vede o življenju (uporabna biologija), kar je predvsem snov 8. razreda; zajema 5 odstotkov nalog v preizkusu.

Deleže, ki jih navedene vsebine zajemajo v preizkusu, smo določili v skladu z deleži vsebin v učnih načrtih in s pomenom, ki ga imajo za splošno izobrazbo.

Tipi nalog: Cilje iz učnih načrtov smo preverjali s preizkusom znanja, ki ga je sestavljalo 21 nalog; od tega je bilo prvih 12 nalog izbirnega tipa, nadaljnjih 9 pa strukturiranih. Od strukturiranih sta dve imeli

po tri vprašanja, sedem pa dve vprašanji. Skupaj je bilo torej v preizkusu 32 nalog oziroma vprašanj, vsako pa je bilo ovrednoteno z 1 točko, kar pomeni, da je bilo skupaj mogoče zbrati 32 točk.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje: V skladu s priporočili Državne komisije o sestavi preizkusa glede na taksonomske stopnje je preizkus vseboval 30 % vprašanj prve stopnje (znanje in poznavanje) in po 35 % vprašanj druge stopnje (razumevanje in uporaba) in tretje stopnje (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje). Vse tri taksonomske stopnje smo enakomerno porazdelili med prej navedene štiri vsebinske sklope, upoštevajoč delež posameznega sklopa v preizkusu.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.45: Osnovni statistični podatki

Število učencev	5683
Število postavk	32
Možne točke	32
Povprečno št. točk	16,35
Povprečno št. odstotnih točk	48,02
Standardni odklon odstotnih točk	16,35
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,79

Znanje biologije smo na nacionalnem preverjanju znanja doslej preverjali trikrat. Letošnji povprečni dosežek učencev je z 48,02 odstotnimi točkami najnižji doslej. Pred dvema letoma (2008/2009) je bil povprečni dosežek 52,23, pred petimi leti (2005/2006) pa 62,0. Najmanjše število točk oziroma 0 točk je dosegel 1 učenec (0,02 %), največje doseženo število točk je bilo 31 oziroma 97 %; dosegli so ga 3 učenci (0,05 %). To pomeni, da nobeden od učencev ni pravilno rešil vseh nalog. Znotraj tega okvira so dosežki razporejeni dokaj pravilno v obliki zvonaste krivulje.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, pri učenkah je le malenkost pomaknjena proti višjim dosežkom (slika 4.25). Dosežki po šolah bolj ali manj enakomerno naraščajo od nižjih k višjim točkam. Odstopajo samo štiri šole z bistveno boljšimi dosežki in ena šola z bistveno slabšim dosežkom (slika 4.26). Povprečni dosežki po regijah se gibljejo med 45,16 in 51,23 odstotnimi točkami. V spodnjem delu lestvice so Koroška, Pomurska, Savinjska regija in Jugovzhodna Slovenija, v zgornjem delu pa Gorenjska, Goriška in Notranjsko-kraška regija (preglednica 4.48).

Slika 4.25: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, tretje obdobje

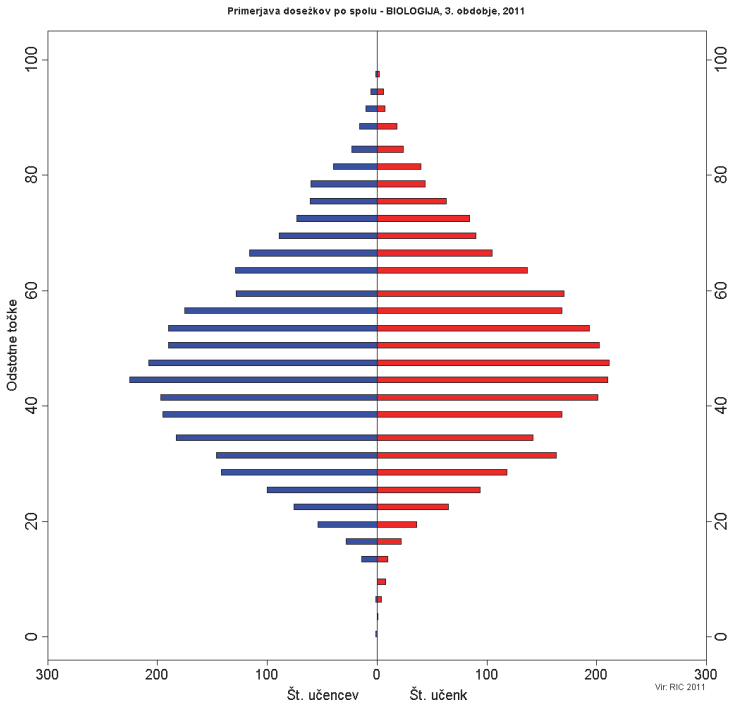

Slika 4.26: Porazdelitev povprečnih dosežkov po šolah pri biologiji, tretje obdobje

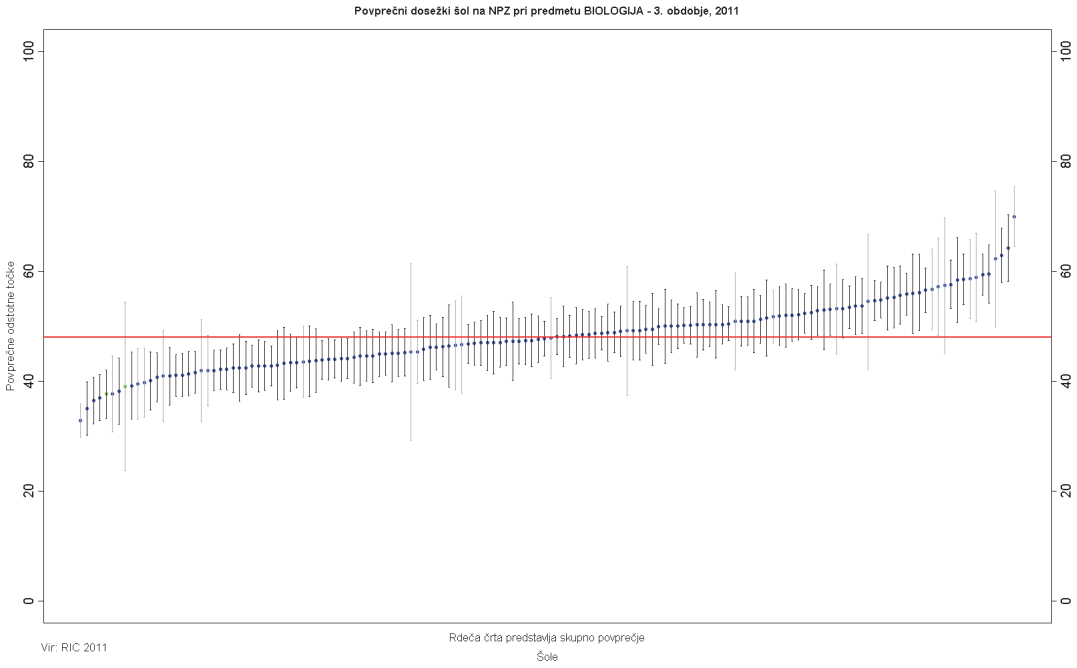

Preglednica 4.46: Porazdelitev povprečnih dosežkov po regijah pri biologiji, tretje obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	49,55	16,30	611	11
Goriška regija	51,23	14,82	309	9
Jugovzhodna Slovenija	46,82	16,07	397	12
Koroška regija	45,16	15,90	226	6
Notranjsko-kraška regija	49,89	15,99	170	6
Obalno-kraška regija	47,78	15,64	234	7
Osrednjeslovenska regija	47,94	17,16	1400	32
Podravska regija	48,42	15,55	921	26
Pomurska regija	46,90	15,16	340	11
Savinjska regija	46,69	16,76	775	19
Spodnjeposavska regija	47,98	17,38	184	7
Zasavska regija	48,52	17,65	116	2

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.27: Porazdelitev odstotnih točk pri biologiji z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

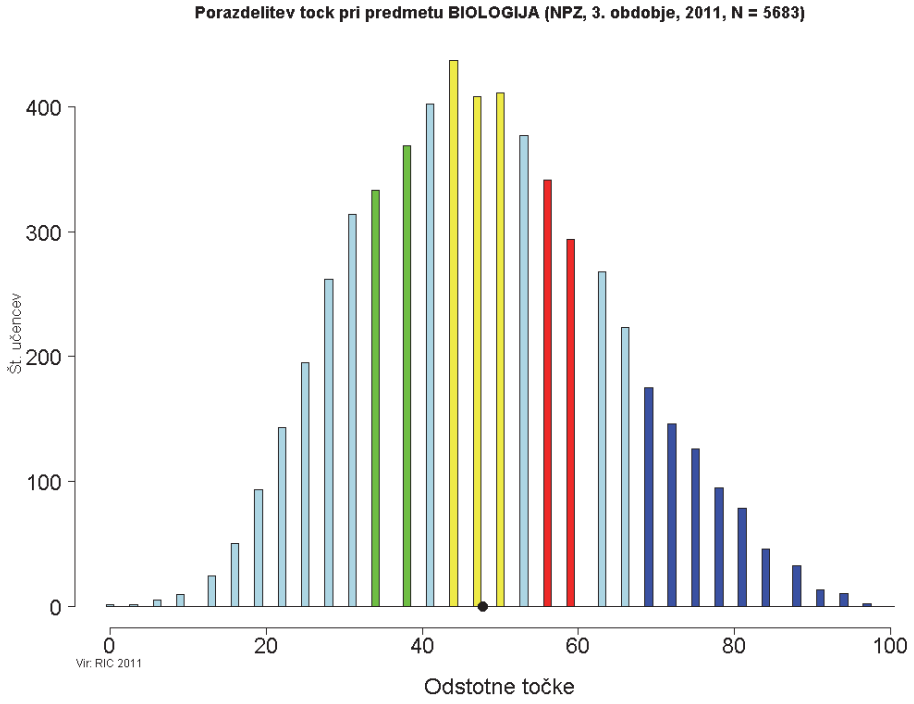

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Zeleno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- poznajo vrstno bogastvo pri nas in se zavedajo, da je vrstna pestrost del narodnega bogastva (**4 in 18.1**);
- naštejejo in opišejo različne vrste tkiv (**11**);
- naštejejo načine, kako skrbimo za zdrava dihala (**12**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in prepoznajo nekatera slikovna sporočila.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo predvsem naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **4, 11 in 12**) in lažje naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **18.1**).

Zgled:

11. naloga

Petra je pri opazovanju trajnega preparata pod mikroskopom narisala skico.
Po narisani skici sklepaj, kaj je opazovala Petra.
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celico živčnega tkiva.

B Oko vodne bolhe.

C Mišično tkivo.

D Pelodna zrna.

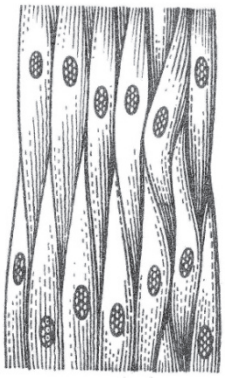

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)
Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje
Cilj: Naloga je preverjala poznavanje različnih vrst tkiv.

Rumeno območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo med polovicama dosežkov:

- pojasnijo pomen in potek fotosinteze pri rastlinah (**7**);
- prepoznajo najznačilnejše planktonske organizme, poznajo življenjske razmere v sladkih vodah (**8**);
- opišejo zgradbo ustne votline (podrobneje poznajo zobovje – vrsta, zgradba in nega zob) (**10**);
- opišejo značilnosti gliv (**20.2**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah. Prepoznajo tudi nekatera slikovna sporočila.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **7 in 10**), naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **8**) in celo naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **20.2**), pri katerih je treba logično povezati dane podatke s teoretičnim znanjem.

Zgled:

8. naloga
Učenci so raziskovali različne vzorce vode. V enem vzorcu so opazili evglene. Sklepali so, da je vzorec:
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Destilirana voda.
B Jezerska voda.
C Podtalnica.
D Vodovodna voda.

Področje: ekosistemi
Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba
Cilj: Naloga je preverjala poznavanje najznačilnejših planktonskih organizmov.

Rdeče območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- razlikujejo med značilnimi vrstami gozdnih listavcev in iglavcev (**2**);
- na konkretnih primerih ugotovijo pripadnost živali večji taksonomski enoti (**3**);
- pojasnijo pojme iz ekologije: organizem, okolje, dejavniki okolja, ekološka niša in populacija (**6**);
- so sposobni z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo in preučevati življenjske procese in pojave (**16.2 in 21.1**);
- pojasnijo pomen zavarovanja bivališč živih bitij (**18.2**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah. Podatke v tabelah in nekatere podatke na slikah so sposobni uporabiti za razlago in napoved.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **2 in 6**), naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **3 in 18.2**) in naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **16.2 in 21.1**).

Zgled:

16. naloga
Za gojenje postrvi je treba zagotoviti ustrezne abiotske dejavnike. Takšna dejavnika sta tudi količina kisika in temperatura. Postrvi potrebujejo 7 mililitrov kisika na liter vode.
Preglednica 1: Količina kisika v odvisnosti od temperature vode

Temperatura vode $(^{\circ}C)$	0	6	12	18	24	30
Količina kisika (ml/l)	10	8,5	7,5	6,5	5,8	5,4

b) Zakaj so višje temperature vode manj ugodne za gojenje postrvi?

_____

Področje: ekosistemi
Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza
Cilj: Naloga je preverjala sposobnost branja tabele in logičnega sklepanja na podlagi danih podatkov.

Modro območje

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji so v zgornji desetini dosežkov:

- pojasnijo pomen biologije v vsakdanjem življenju (**1**);
- poznajo temeljne značilnosti kraljestva rastlin (**5**);
- poznajo pot semenčic in jajčeca v spolnih organih od spolne združitve do oploditve (**9**);
- opišejo prebavno cev in pot hrane po njej (od začetka do konca) (**13.1**);
- navedejo najpogostejše spolne bolezni, njihove vzroke, simptome in varovanje pred okužbami in poznajo možnosti preprečevanja zanositve ter razumejo delovanje kontracepcijskih sredstev (**15.1**);
- naštejejo primarne spolne znake pri moškem in pri ženski in pojasnijo osnovni pomen hormonov (**15.2**);
- so sposobni z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo, pojasnijo temeljne značilnosti kraljestva rastlin (**17.1**);
- ocenijo pomen drevesnih krošenj: vir hrane in varno skrivališče ter bivalni prostor za številne ptice, poznajo vzroke in posledice propadanja gozdov (**19.1**);
- poznajo vzroke in posledice propadanja gozdov (**19.2**);
- opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v biologiji (**21.2**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, sposobni so to znanje uporabiti za razlago in reševanje večine danih situacij. Podatke v tabelah in večino podatkov na slikah so sposobni uporabiti za razlago in napoved.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **1 in 9**), zahtevnejše naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **5, 15.1, 19.1 in 21.2**) in naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **13.1, 15.2, 17.1 in 19.2**).

Zgled:

21. naloga

Učenci so pripravili poskus, kakor je prikazano na sliki. V vse tri posode so dali enako količino vode in nanjo zaščitno plast olja, kakor prikazuje slika posode A. V posodo B so dali olistano vejico, v posodo C neolistano vejico. Vse posode so v razredu postavili na okensko polico.

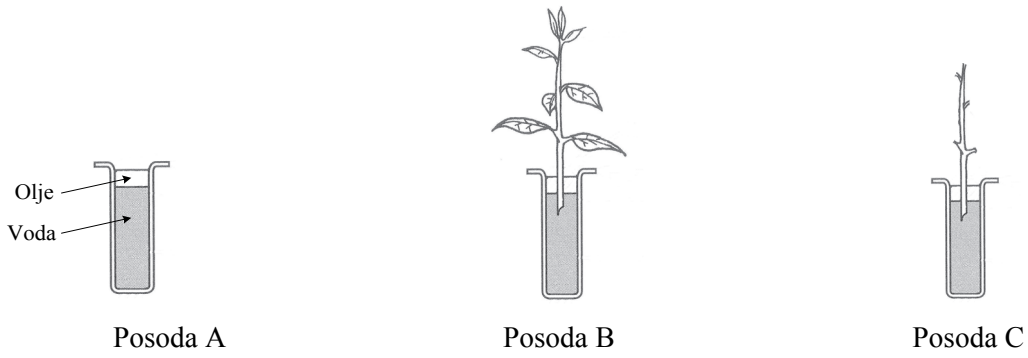

b) Kakšen je v tem poskusu pomen posode A?

Področje: ekosistemi
Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba
Cilj: Naloga je preverjala poznavanje raziskovalnih metod in tehnik dela v biologiji.

Naloge nad modrim območjem

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi učenci z najvišjimi dosežki (modro območje) reševali z manj kakor 65 % uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za vso populacijo.

Učenci:

- ne znajo pojasniti pomena nizke vrednosti pH v želodcu (**13.2**);
- ne znajo pojasniti, kakšne so posledice za človeka, ki so mu odstranili del tankega črevesa (**13.3**);
- na sliko noge ne znajo vrisati mišice, ki bi nogo skrčila v kolenu (**14.1**);
- ne znajo pojasniti, da se noga iztegne v kolenu, če se skrči mišica (mišice) na sprednji strani noge in sprosti mišica (mišice) na zadnji strani noge (**14.2**);
- ne znajo pravilno narisati grafa iz danih podatkov in ga ustrezno označiti (**16.1**);
- ne znajo pojasniti (ob sliki), da so v korenu sladkorne pese hranilne snovi za razvoj rastline v drugem letu rasti (**17.2**);
- ne znajo pojasniti (ob fotografiji), da bodo hife razgradile steljo, na kateri so (**20.1**);
- ne znajo izdelati preprostega dvovejnatega določevalnega ključa za glive (**20.3**).

Zgled:

14. naloga

a) Na sliki 1 je okostje noge pri človeku in na sliki 2 prečno progasta mišica. Kje mora biti pritrjena mišica, da bo nogo skrčila v kolenu? Nariši jo na sliko 3.

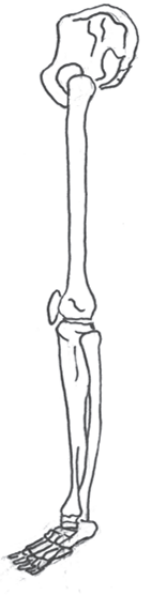

Slika 1

Slika 2

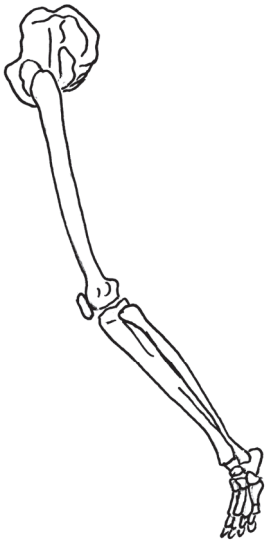

Slika 3

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)
Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje
Cilj: Naloga je preverjala razumevanje zveze med zgradbo in vlogo mišic.

Preglednica 4.47: Specifikacijska preglednica, biologija tretje obdobje

Naloge	Točke	Področja	Cilji / Standardi	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
1	1	Pomen biologije kot vede o življenju	Pojasni pomen biologije v vsakdanjem življenju.	I	8.	Modro
2	1	Sistematika z evolucijo	Razlikuje med značilnimi vrstami gozdnih listavcev in iglavcev.	I	7.	Rdeče
3	1	Sistematika z evolucijo	Na konkretnih primerih ugotovi pripadnost živali večji taksonomski enoti.	II	8.	Rdeče
4	1	Ekosistemi	Pozna izredno vrstno bogastvo pri nas in se zaveda, da je vrstna pestrost (tudi pri kulturnih rastlinah) del narodnega bogastva.	I	8.	Zeleno
5	1	Sistematika z evolucijo	Pojasni temeljne značilnosti kraljestva rastlin.	II	8.	Modro
6	1	Ekosistemi	Pojasni pojme iz ekologije: organizem, okolje, dejavniki okolja, ekološka niša in populacija.	I	8.	Rdeče
7	1	Ekosistemi	Pojasni pomen in proces fotosinteze pri rastlinah.	I	8.	Rumeno
8	1	Ekosistemi	Pozna življenjske razmere v sladkih vodah. Prepozna tipe ekosistemov s stoječo in s tekočo vodo. Prepozna najznačilnejše planktonske organizme.	II	7.	Rumeno
9	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Pozna pot semenčic in jajčeca v spolnih organih od spolne združitve do oploditve.	I	9.	Modro
10	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Opiše zgradbo ustne votline (podrobneje se seznani z zobovjem – vrsta, zgradba, nega zob). Opiše zgradbo ustne votline (zobovje – vrste, zgradba, nega zob).	I	9.	Rumeno
11	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Našteje in opiše različne vrste tkiv.	I	9.	Zeleno
12	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Zna opisati najpogostejša obolenja in poškodbe dihal. Našteje načine, kako skrbimo za zdrava dihala ter pozna negativne učinke nikotina in drugih plinov.	I	9.	Zeleno
13.1	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Opiše prebavno cev in pot hrane po njej (od začetka do konca).	III	9.	Modro
13.2	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Pojasni zgradbo želodca in pomen hrane v njem. Opiše zgradbo želodca in njegov pomen pri prebavi.	II	9.	Nad modrim
13.3	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Opiše razgradnjo hrane in vsrkavanje snovi v kri.	III	9.	Nad modrim
14.1	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Primerja zgradbo progaste, gladke in srčne mišice ter razume zvezo med zgradbo in vlogo mišic.	III	9.	Nad modrim
14.2	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Primerja zgradbo progaste, gladke in srčne mišice ter razume zvezo med zgradbo in vlogo mišic.	III	9.	Nad modrim

Naloge	Točke	Področja	Cilji / Standardi	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
15.1	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Navede najpogostejše spolne bolezni, njihove vzroke, simptome in varovanje pred okužbami. Pozna možnosti preprečevanja zanositve in razume delovanje kontracepcijskih sredstev.	II	9.	Modro
15.2	1	Celice, tkiva, organi, organski sistemi	Pojasni osnovni pomen hormonov.	III	9.	Modro
16.1	1	Ekosistemi	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo.	II	7.	Nad modrim
16.2	1	Ekosistemi	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo.	III	8.	Rdeče
17.1	1	Sistematika z evolucijo	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo. Pojasni temeljne značilnosti kraljestva rastlin.	III	8.	Modro
17.2	1	Sistematika z evolucijo	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo. Pojasni temeljne značilnosti kraljestva rastlin.	II	8.	Nad modrim
18.1	1	Ekosistemi	Pozna izredno vrstno bogastvo pri nas in se zaveda, da je vrstna pestrost (tudi pri kulturnih rastlinah) del narodnega bogastva.	II	8.	Zeleno
18.2	1	Ekosistemi	Pojasni pomen zavarovanja bivališč živih bitij.	II	8.	Rdeče
19.1	1	Ekosistemi	Zna oceniti pomen drevesnih krošenj: vir hrane in varno skrivališče ter bivalni prostor za številne ptice. Pozna vzroke in posledice propadanja gozdov.	II	7.	Modro
19.2	1	Ekosistemi	Pozna vzroke in posledice propadanja gozdov.	III	7.	Modro
20.1	1	Sistematika z evolucijo	Opiše značilnosti gliv.	III	8.	Nad modrim
20.2	1	Sistematika z evolucijo	Opiše značilnosti gliv.	III	8.	Rumeno
20.3	1	Sistematika z evolucijo	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo. Zna preučevati življenjske procese in pojave.	III	8.	Nad modrim
21.1	1	Ekosistemi	Sposoben je z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo. Zna posploševati in uporabljati pridobljena spoznanja.	III	8.	Rdeče
21.2	1	Ekosistemi	Prepozna raziskovalne metode in tehnike dela v biologiji. Prepozna metode in tehnike dela v biologiji.	II	8.	Modro

LEGENDA
Taksonomske stopnje (po Bloomu): I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje
Razredi: razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja naloga; povzeto po Učnem načrtu
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza merskih značilnosti preizkusa znanja kaže, da je razpon indeksa težavnosti (IT) od 0,12 do 0,83. Pri osemnajstih nalogah je vrednost IT med 0,30 in 0,70 (naloge 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 13.1, 15.1, 15.2, 16.2, 17.1, 18.2, 19.1, 19.2, 20.2, 21.1, 21.2); pri osmih manjša od 0,30 (naloge 13.2., 13.3, 14.1, 14.2, 16.1, 17.2, 20.1, 20.3), kar pomeni, da so bile te naloge za učence zahtevnejše; pri šestih pa večja od 0,70 (naloge 4, 7, 8, 11, 12, 18.1), kar pomeni, da so bile te naloge za učence manj zahtevne.

Vprašanja, ki jih je večina učencev uspešno rešila (IT več kakor 0,70), so bila razen zadnjega vsa izbirnega tipa. Od učencev so zahtevala faktografsko znanje (vprašanji 4 in 7) ali pa preprosto uporabo znanja in logično sklepanje (vprašanja 8, 11, 12 in 18.1). Vas ta vprašanja so bila prve ali druge taksonomske stopnje.

Vseh osem vprašanj, pri katerih je bil IT nižji od 0,30, je bilo odprtega tipa. Učenci so morali napisati kratek odgovor (13.2, 13.3, 14.2, 17.2 in 20.1), vrisati mišico na sliko (14.1), narisati graf (16.1) in izdelati preprost določevalni ključ (20.3). Vsa ta vprašanja so bila druge ali tretje taksonomske stopnje. Določevalni ključ smo letos ponovno vključili v preizkus znanja, saj se je pri prejšnjem preverjanju (2008/2009) pokazalo, da ga učenci ne obvladajo. S tem želimo predvsem vzpodbuditi učitelje, da temu cilju posvetijo več časa, saj biološki vsebini daje znanje in spretnosti, ki so splošno uporabne (generične kompetence). Pri prejšnjih preverjanjih (2005/2006 in 2008/2009) se je pokazalo tudi, da učenci nimajo težav pri še eni generični kompetenci, in sicer branju preglednic in grafov. Zato smo letos preverili, ali znajo graf tudi samostojno narisati in ustrezno označiti.

Indeks diskriminativnosti (ID), ki nam pove, kako dobro vprašanje ločuje med bolj in manj uspešnimi učenci, je pri večini vprašanj zadovoljiv. Prenizek (nižji od 0,20) je pri nalogah 11, 12 in 18.1, ki so bile razmeroma lahke (IT = 0,75–0,83), in pri nalogah 1, 9 in 15.1, kjer bo treba vzroke še poiskati v nadaljnji analizi.

Povprečni dosežki učencev so bili na dveh preverjanih področjih biologije slabši od povprečnega dosežka celotnega preizkusa. Tako so učenci na področju celice, tkiv, organov in organskih sistemov (11 nalog) dosegli povprečno 0,44 odstotne točke, na področju sistematike z evolucijo (8 nalog) pa povprečno 0,42 odstotne točke. Boljše znanje so pokazali na področju ekologije (12 nalog), kjer je bil povprečni dosežek 0,56 odstotne točke. Na področju uporabne biologije je bil letos dosežek 0,39 odstotne točke, vendar je področje zastopano z eno samo nalogo, zato iz tega ne moremo sklepati na kaj več (lani je bil na primer 0,94).

Na dosežke sta bolj kot preverjana vsebina vplivala tip vprašanja in kognitivna stopnja. Pri vprašanjih zaprtega tipa so učenci odgovarjali s povprečno uspešnostjo 0,65 odstotne točke, kar je visoko nad povprečjem celotnega preizkusa (48,02). Pri strukturiranih nalogah so dosegli povprečno samo 0,37 odstotne točke. Učenci so precej bolje reševali vprašanja prve kognitivne stopnje (9 nalog), kjer je bil povprečni dosežek 0,66 odstotne točke, medtem ko je pri vprašanjih druge stopnje (11 nalog) povprečni dosežek precej nižji (0,47 odstotne točke) in pri tretji stopnji še nižji (0,34 odstotne točke).

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da je temeljno znanje učencev pri biologiji razmeroma dobro, saj na nobenem izmed vsebinskih področij biologije nismo ugotovili izrazitega primanjkljaja. Na dosežke opazno vpliva način, kako je vprašanje zastavljeno. Tako imajo učenci težave pri vprašanjih višjih kognitivnih stopenj, torej pri razumevanju in uporabi znanja, še bolj pa pri samostojnem reševanju novih problemov in samostojni interpretaciji. Najbolje rešujejo vprašanja izbirnega tipa, pri vprašanjih, kjer morajo sami oblikovati odgovor, pa so manj uspešni. Pomembno je tudi, kakšen postopek oziroma spretnost je potrebna za reševanje vprašanja. Glede na to, da je letošnji preizkus znanja vseboval več vprašanj, ki so bila v tem pogledu za učence zahtevnejša, menimo, da je to razlog, da je bil povprečni dosežek letos nižji kot pri prejšnjih preverjanjih znanja iz biologije.

Kakor v prejšnjih letih se je tudi letos pokazalo, da ima večina učencev težave pri oblikovanju pisnih odgovorov na odprta vprašanja, zaradi česar je okrnjena tudi povratna informacija o njihovem biološkem znanju. Pri nacionalnem preverjanju znanja iz biologije bomo kljub temu tudi v prihodnje ohranili odprta vprašanja, saj želimo pri učencih spodbuditi razvijanje spretnosti oblikovanja smiselnih odgovorov, vendar bomo poskusili vprašanja nekoliko bolj zapreti in usmeriti.

4.2.8 Predmetna komisija za geografijo

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz geografije ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa

Podlaga za pripravo preizkusov znanja so bili učni načrti:

- *Učni načrt Geografija* (ZRSŠ, Ljubljana, 1998);
- *Učni načrt Geografija v dvojezičnih šolah* (ZRSŠ, Ljubljana 1999) in
- *Učni načrt Geografija za šole z italijanskim učnim jezikom* (1999).

Preizkus znanja je obsegal 27 nalog objektivnega tipa, ki so vsebinsko pokrivale tematiko regionalne geografije sveta, geografije Evrope in geografije Slovenije.

Naloge v preizkusu znanja so preverjale vse tri taksonomske stopnje Bloomove poenostavljene taksonomije: naloge prve taksonomske stopnje so preverjale znanje in poznavanje osnovnih geografskih pojmov, pojavov in procesov; naloge druge stopnje njihovo razumevanje in uporabo; pri nalogah tretje taksonomske stopnje pa naj bi učenci pokazali razumevanje vzročno-posledične kompleksnosti geografskih pojavov in procesov ter ga podprli z utemeljenim zapisom vzroka in posledice ali predvidene možnosti. Naloge so bile ovrednotene z eno do tremi točkami. Maksimalno so učenci lahko dosegli 50 točk. Preizkusi znanja za učence obeh narodnostnih manjšin so bili vsebinsko prilagojeni. V preizkusu znanja za učence šol z italijanskim učnim jezikom je bilo prilagojenih do 50 % nalog iz tematskega sklopa Slovenija; v preizkusu znanja za učence dvojezičnih osnovnih šol pa se je prilagodilo največ 30 % nalog iz tematskega sklopa Evropa. Čas reševanja je bil 60 minut.

Struktura preizkusov znanja se od leta 2007 ni spremenila. Pri pripravi nalog in preizkusov pa smo upoštevali tudi nekatere ugotovitve analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz geografije 2008.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.48: Osnovni statistični podatki

Število učencev	5899
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	30,15
Povprečno št. odstotnih točk	60,29
Standardni odklon odstotnih točk	16,86
Indeks težavnosti	0,60
Indeks diskriminativnosti	0,34
Indeks zanesljivosti	0,89

Nacionalno preverjanje znanja je opravljalo 5899 učencev. V povprečju so dosegli 30,15 točk (60,29 %). Štirje učenci (0,07 %) so dosegli maksimalno število točk. 141 učencev (2,4 %) je doseglo več kot 45 točk (90 %), 805 učencev (13,65 %) pa več kot 40 točk (80 %). 9 točk (18 %) in manj je doseglo 55 učencev (0,93 %), 19 učencev (0,32) je doseglo 5 točk (10 %) in manj. Minimalno število točk je 0, dosegli so jih 4 učenci. Dosežki učencev s tako nizkim številom točk so presenečenje, saj predvidevamo, da bi učenci ob koncu devetega razreda morali rešiti naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja na prvi taksonomski stopnji. Minimalno pričakovano število točk je tako 9 (18 %). Čeprav predmetna komisija meni, da bi učenci ob koncu devetega razreda morali v preizkusu znanja rešiti tudi nekatere naloge, ki so preverjale nekoliko zahtevnejše standarde znanja in/ali pa znanje na drugi taksonomski stopnji, in tako dobiti vsaj 14 točk (28 %). Tega minimuma ni doseglo 190 učencev (3,22 %). Frekvenčna porazdelitev je rahlo levo asimetrična in ima en razpotegnjen vrh, ki se nahaja med 31 in 36 točkami (62 % in 72 %).

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.28: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri geografiji, tretje obdobje[3]

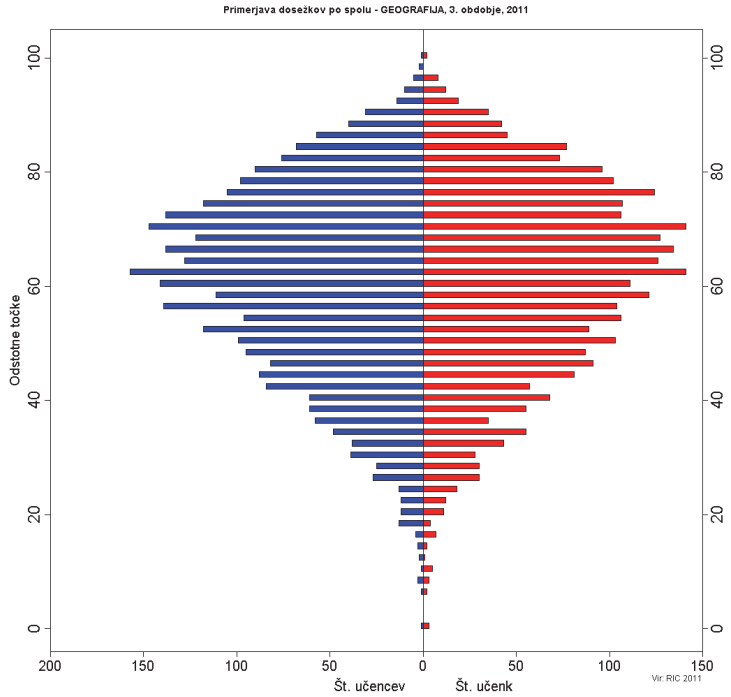

S slike 4.28 lahko razberemo, da ni pomembnejših razlik med dosežki učencev in učenk. Učenke in učenci so približno enako uspešno reševali naloge. Le z najboljšimi dosežki je nekaj več učenk kot učencev.

Slika 4.29: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri geografiji, tretje obdobje

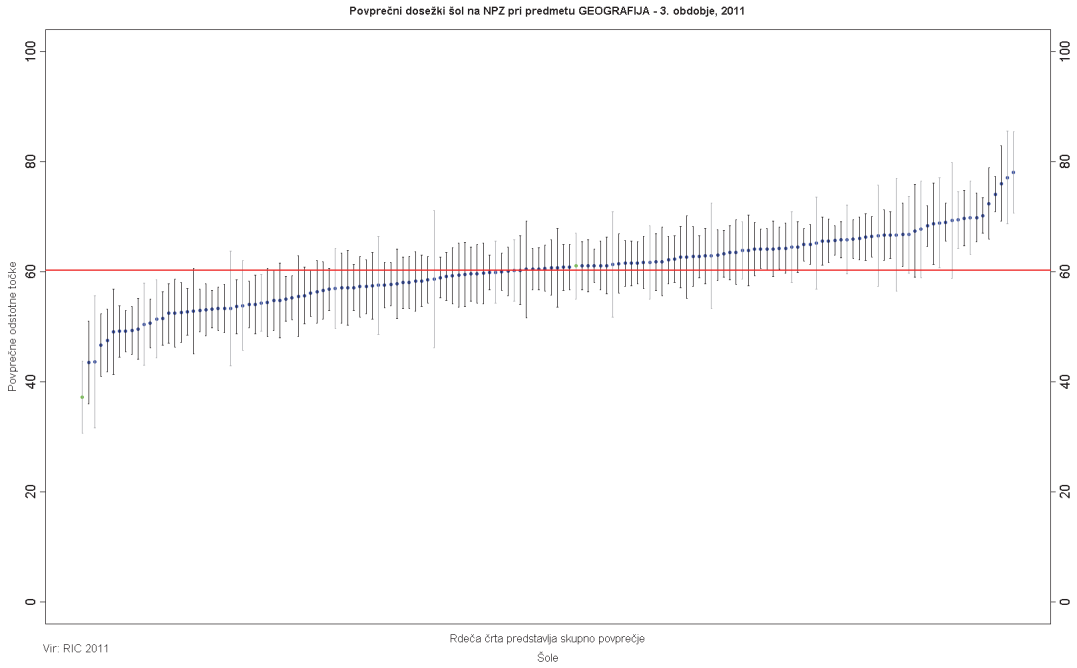

[3] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Povprečni dosežki po šolah se gibljejo v območju od približno 37 do približno 78 odstotnih točk. Pet šol se giblje v območju od 40 do 50 odstotnih točk, ravno toliko šol pa se nahaja na zgornjem območju med 70 in 80 odstotnimi točkami. V primerjavi s porazdelitvijo povprečnih dosežkov v šolskem letu 2007/2008 so povprečni dosežki v šolskem letu 2010/2011 višji za slabih 10 odstotnih točk. Prav tako ni šol s tako nizkim povprečjem, kot so ga dosegle nekatere šole na nacionalnem preverjanju znanja iz geografije v šolskem letu 2007/2008.

Preglednica 4.49: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, tretje obdobje

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	61,86	16,42	638	12
Goriška regija	62,26	15,00	354	9
Jugovzhodna Slovenija	61,61	18,08	410	12
Koroška regija	57,17	16,05	235	6
Notranjsko-kraška regija	61,41	15,53	155	5
Obalno-kraška regija	59,26	17,88	238	6
Osrednjeslovenska regija	61,06	17,08	1574	33
Podravska regija	59,33	16,71	878	25
Pomurska regija	58,92	16,79	396	16
Savinjska regija	59,82	16,47	748	19
Spodnjeposavska regija	59,04	17,79	178	7
Zasavska regija	52,02	16,97	95	2

Državnemu povprečju so se najbolj približali v Podravski, Pomurski in v Spodnjeposavski regiji. Nižje povprečje od državnega je zaslediti v Zasavski, Obalno-kraški in Koroški regiji. Uspešnejši od državnega povprečja so bili učenci v Osrednjeslovenski, Notranjsko-kraški, Savinjski, Jugovzhodni Sloveniji, Goriški in Gorenjski regiji.

Kvalitativni opisi znanj za izbrana območja dosežkov

Slika 4.30: Porazdelitev odstotnih točk pri geografiji z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

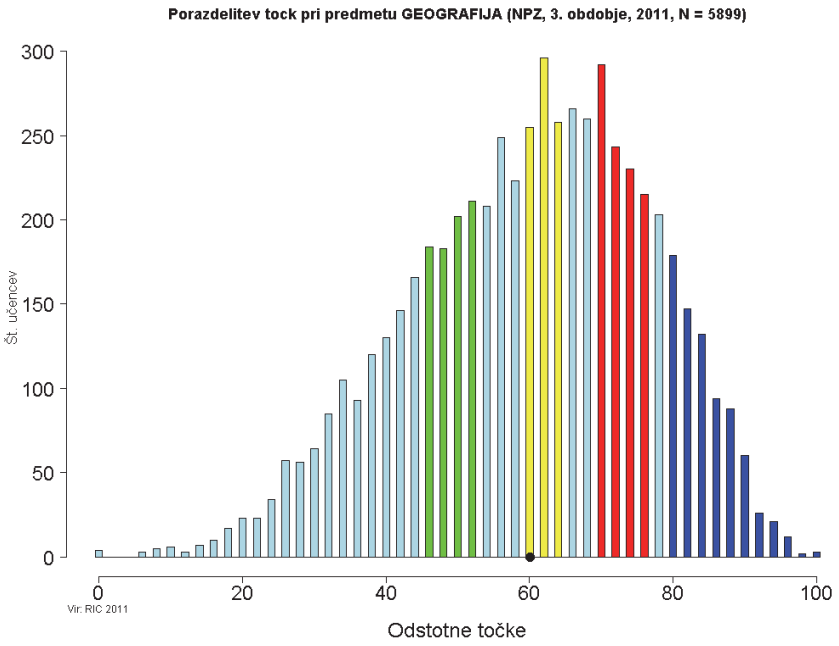

Zeleno območje

Naloge: 1.1, 1.2, 4.1, 4.2, 9.1, 14.1, 15.1, 16.1, 16.2, 17.1, 19.1, 19.3, 21.1, 24.1 in 25.1
Vsebina: Svet – fizična geografija (celine), svet – gospodarske dejavnosti (pridobivanje in poraba nafte), svet – polarna območja (spremembe na Antarktiki), Evropa – Zahodna Evropa (gospodarstvo in največje pristanišče v Zahodni Evropi), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (narodna sestava prebivalstva FBiH, reševanje problema onesnaženosti Sredozemskega morja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (mesta v Sloveniji, kulturna dediščina), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (nadmorska višina in površinske reliefne oblike)
Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 16.1 in 16.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) ter 14.1, 15.1 in 17.1 (zahtevnejši standardi znanja).

Učenci znajo:

- na nemem zemljevidu poimenovati celine (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- razbrati podatke/odgovor neposredno z grafa (**nalogi 4.1 in 4.2**);
- sklepati o posledicah podnebnih sprememb (**naloga 9.1**);
- iz besedila prepoznati opisano državo in povedati ime največjega evropskega pristanišča v tej državi (**nalogi 14.1 in 15.1**);
- z uporabo podatkov izdelati stolpčni diagram (**nalogi 16.1 in 16.2**);
- predlagati ukrepe za zmanjšanje posledic onesnaženosti morja (**naloga 17.1**);
- na nemem zemljevidu prepoznati večja mesta v Sloveniji – Koper, Maribor (**nalogi 19.1 in 19.3**);
- na zemljevidu z uporabo plastnic odčitati nadmorsko višino (**naloga 21.1**);
- poimenovati pokrajino, za katero je značilna na sliki prikazana kulturna dediščina – čipka (**naloga 24.1**);
- ovrednotiti pomen na slikah prikazane kulturne dediščine v sedanjosti (**naloga 25.1**).

Učenci v zelenem območju znajo razbrati podatek neposredno iz vira (nemi zemljevid, graf, besedilo, slika) in sklepati o aktualnih problemih sodobnega sveta.

Zgled:

4. naloga
Nalogo boš reševal z uporabo grafov 1 in 2, ki prikazujeta podatke o pridobivanju in o porabi nafte.

Graf 1: Pridobivanje nafte po celinah (kontinentih)

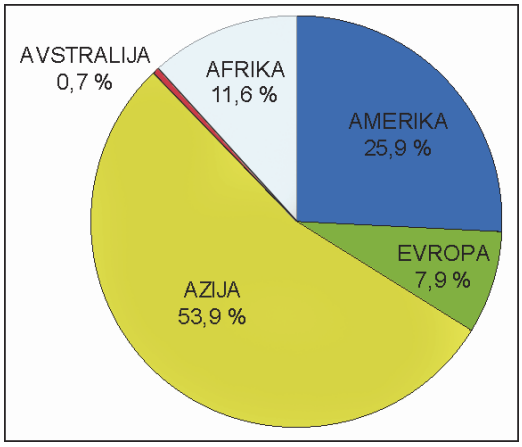

Graf 2: Poraba nafte po celinah (kontinentih)

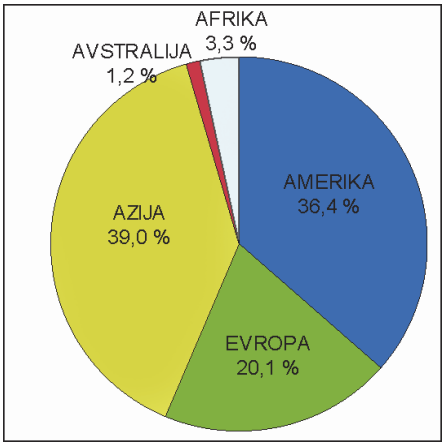

(Vir: Michigan Technological University, 2004. URL: http://techalive.mtu.edu/meec/module19/Page7.htm)

Odgovora napiši na črti.

a) Na kateri celini (kontinentu) pridobijo največ nafte? _____

b) Na kateri celini (kontinentu) porabijo največ nafte? _____

Rumeno območje

Naloge: 2.1, 2.2, 3.1, 6.1, 6.2, 9.2, 11.1, 11.2, 17.2, 19.2, 23.1 in 24.2
Vsebina: Svet – fizična geografija (začetni vzporednik in začetni poldnevnik, gibanje Zemlje in posledice tega gibanja, toplotni pasovi), svet – polarna območja (spremembe na Antarktiki), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (značilnosti geografskih enot), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (reševanje problema onesnaženosti Sredozemskega morja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (mesta v Sloveniji, kulturna dediščina), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (izoblikovanje rastlinskih višinskih pasov v slovenskih alpskih pokrajinah)
Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 6.1 in 6.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) ter 17.2 (zahtevnejši standardi znanja).

Učenci znajo:

- na nemem zemljevidu označiti začetni vzporednik in poldnevnik (**nalogi 2.1 in 2.2**);
- sklepati o posledicah gibanja Zemlje (**naloga 3.1**);
- določiti toplotni pas, v katerem živijo živali, prikazane na slikah (**nalogi 6.1 in 6.2**);
- sklepati o posledicah podnebnih sprememb (**naloga 9.2**);
- poimenovati prevladujočo značilnost površja v izbrani geografski enoti Evrope – Severna in Vzhodna Evropa (**nalogi 11.1 in 11.2**);
- predlagati ukrepe za zmanjšanje posledic onesnaženosti morja (**naloga 17.2**);
- na nemem zemljevidu prepoznati večja mesta v Sloveniji – Novo mesto (**naloga 19.2**);
- sklepati o vzrokih za izoblikovanje rastlinskih višinskih pasov (**naloga 23.1**);
- poimenovati pokrajino, za katero je značilna na sliki prikazana kulturna dediščina – suha roba (**naloga 24.2**).

Tudi učenci v rumenem območju znajo sklepati o aktualnih problemih sodobnega sveta, vendar pri tem navajajo več možnih rešitev in izkazujejo bolj poglobljeno fizičnogeografsko znanje.

Zgled:

23. naloga

Pojasni, zakaj v alpskih pokrajinah Slovenije nad 1800 m **ne** uspevajo gozdovi.

Odgovor napiši na črto.

_____

Rdeče območje

Naloge: 5.1, 8.1, 10.1, 10.2, 21.2, 22.1, 26.1, 27.1 in 27.2
Vsebina: Svet – Afrika (rastlinstvo Afrike), svet – Severna Amerika (ZDA – primer večnacionalne skupnosti), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (gorovja), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (nadmorska višina in površinske reliefne oblike, rastlinski višinski pasovi v slovenskih Alpah), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (Luka Koper, odkritje termalne vode)
Standardi znanja: Razen naloge 5.1 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) vse naloge preverjajo minimalne standarde znanja.

Učenci znajo:

- poimenovati prevladujoči tip rastlinstva v izbrani pokrajini Afrike – tropski deževni gozd v Kongovi kotlini (**naloga 5.1**);
- utemeljiti prednosti življenja v večnacionalni skupnosti (**naloga 8.1)**;
- na zemljevidu poimenovati izbrana gorovja v Evropi (**nalogi 10.1 in 10.2**);
- na zemljevidu s plastnicami prepoznati površinsko reliefno obliko **(naloga 21.2**);
- na sliki rastlinskih višinskih pasov poimenovati izbrani pas – iglasti gozd (**naloga 22.1**);
- sklepati o problemih širjenja pristaniške dejavnosti Luke Koper (**naloga 26.1**);
- sklepati o spremembah v naselju in o življenju ljudi ob spremenjeni gospodarski dejavnosti (**nalogi 27.1 in 27.2**).

Učenci v rdečem območju znajo poimenovati zahtevnejše fizičnogeografske pojme in izkazujejo razumevanje kompleksnejših družbenogeografskih procesov.

Zgled:

27. naloga
V majhnem podeželskem naselju v Pomurju so geologi odkrili večje količine zdravilne termalne vode. Predvidi spremembi v načinu življenja ljudi ter v naselju in njegovi okolici, ki bi nastali, če bi termalno vodo začeli izkoriščati.

Odgovora napiši na črte.

a) Sprememba v načinu življenja ljudi: _____

_____

b) Sprememba v naselju in v njegovi okolici: _____

_____

Modro območje

Naloge: 8.2, 11.3, 12.1, 20.1 in 26.2
Vsebina: Svet – Severna Amerika (ZDA – primer večnacionalne skupnosti), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (značilnosti geografskih enot in podnebja) , Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (prikazovanje izoblikovanosti površja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (Luka Koper)
Standardi znanja: Razen naloge 12.1 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) vse naloge preverjajo minimalne standarde znanja.

Učenci znajo:

- utemeljiti prednosti življenja v večnacionalni skupnosti (**naloga 8.2**);
- poimenovati prevladujočo značilnost površja v izbrani geografski enoti Evrope – Zahodna Evropa (**naloga 11.3**);
- s klimograma določiti tip podnebja – celinsko podnebje (**naloga 12.1**);
- poimenovati črte, ki povezujejo točke z enako nadmorsko višino (**naloga 20.1**);
- sklepati o problemih širjenja pristaniške dejavnosti Luke Koper (**naloga 26.2**).

Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje kompleksnejših družbenogeografskih procesov, vendar pri tem navajajo več rešitev, in sposobnost sklepanja s konkretnega na splošno.

Zgled:

12. naloga
Nalogo boš reševal z uporabo klimogramov 1 in 2, ki prikazujeta značilnosti dveh različnih podnebij v Evropi.

Klimogram 1:

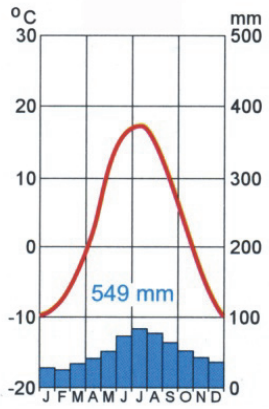

Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2000. Spoznavamo Evropo in Azijo: Geografija za 7. razred 9-letne osnovne šole. Učbenik, Ljubljana, Modrijan, str. 19

Klimogram 2:

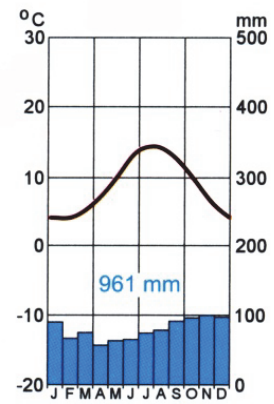

Vir: Senegačnik, J., 2009. Geografija Evrope in Azije: Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan, str. 11

Na črto k številki klimograma napiši ime podnebja, katerega značilnosti prikazuje posamezni klimogram.

Klimogram 1: _____ podnebje.

Klimogram 2: _____ podnebje.

Opomba: V modro območje se je uvrstil le 1. del naloge, pri katerem učenci določajo tip podnebja z uporabo klimograma 1. Drugi del naloge se je uvrstil med naloge nad modrim območjem.

Naloge nad modrim območjem

Naloge: 5.2, 7.1, 7.2, 12.2, 13.1, 13.2, 18.1, 18.2 in 22.2
Vsebina: Svet – Afrika (rastlinstvo Afrike), svet – Azija (poselitev Japonske), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (podnebje), Evropa – Severna Evropa (vpliv fjordov na kopenski promet na Norveškem), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (povečanje namakalnih površin), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (rastlinski višinski pasovi v slovenskih Alpah)
Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 5.2, 12.2, 18.1 in 18.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja).

Učenci ne znajo:

- poimenovati prevladujočega tipa rastlinstva v izbrani pokrajini Afrike – savana na Jezerskem višavju (**naloga 5.2**);
- razložiti vzrokov za neenakomerno poseljenost Japonske (**nalogi 7.1 in 7.2**);
- s klimograma določiti tip podnebja – oceansko podnebje (**naloga 12.2**);
- utemeljiti, zakaj so fjordi na Norveškem velika ovira za kopenski promet (**nalogi 13.1 in 13.2**);
- utemeljiti, zakaj se je delež namakalnih površin v Južni Evropi najbolj povečal v Španiji in v Italiji (**nalogi 18.1 in 18.2**);
- na sliki rastlinskih višinskih pasov poimenovati izbranega pasu – gorsko travniško rastlinstvo (**naloga 22.2**).

Večina nalog, uvrščenih nad modro območje, preverja znanje III. taksonomske stopnje, učne vsebine 7. razreda (časovna oddaljenost) ali pa vsebine, ki se obravnavajo proti koncu šolskega leta (manj utrjena snov). Dosežki učencev pri teh nalogah so pričakovano nekoliko nižji.

Zgled:

18. naloga
Danes je poljedelstvo v sušnejših območjih Južne Evrope neločljivo povezano z namakanjem. Delež namakalnih površin se je najbolj povečal v Italiji in v Španiji.
Utemelji, zakaj se je prav v teh dveh državah Južne Evrope delež namakalnih površin bolj povečal kakor v drugih državah.

Odgovora napiši na črti.

Utemeljitev 1: _____

Utemeljitev 2: _____

Preglednica 4.50: Specifikacijska preglednica, geografija tretje obdobje

Naloge	Točke	Področja	Vsebine	Cilji - učenec:	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
1.1	1	Svet	Fizična geografija	Imenuje in pokaže velike dele kopnega in morja na globusu ter karti sveta.	M	II	6.	Zeleno
1.2	1	Svet	Fizična geografija	Imenuje in pokaže velike dele kopnega in morja na globusu ter karti sveta.	M	II	6.	Zeleno
2.1	1	Svet	Fizična geografija	Na zemljevidu in globusu pokaže zemeljske poloble in ekvator, severni in južni povratnik, severni in južni tečajnik, začetni poldnevnik ter oba tečaja.	M	II	6.	Rumeno
2.2	1	Svet	Fizična geografija	Na zemljevidu in globusu pokaže zemeljske poloble in ekvator, severni in južni povratnik, severni in južni tečajnik, začetni poldnevnik ter oba tečaja.	M	II	6.	Rumeno
3.1	1	Svet	Fizična geografija	Opiše in razloži vrtenje Zemlje okoli svoje osi in njene posledice.	M	I	6.	Rumeno
4.1	1	Svet	Gospodarske dejavnosti	Razvija sposobnost izražanja geografskega znanja v verbalni, kvantitativni in grafični obliki z uporabo sodobne učne tehnologije (besedilo, slike, grafikoni, tabele, diagrami).	M	II	8.	Zeleno
4.2	1	Svet	Gospodarske dejavnosti	Razvija sposobnost izražanja geografskega znanja v verbalni, kvantitativni in grafični obliki z uporabo sodobne učne tehnologije (besedilo, slike, grafikoni, tabele, diagrami).	M	II	8.	Zeleno
5.1	1	Svet	Afrika	Poimenuje posamezne podnebne in rastlinske pasove Afrike, jih primerja med seboj in opiše možnosti za življenje ljudi v njih.	N	I	8.	Rdeče
5.2	1	Svet	Afrika	Poimenuje posamezne podnebne in rastlinske pasove Afrike, jih primerja med seboj in opiše možnosti za življenje ljudi v njih.	N	I	8.	Nad modrim
6.1	1	Svet	Fizična geografija	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	N	I	6.	Rumeno
6.2	1	Svet	Fizična geografija	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	N	I	6.	Rumeno
7.1	1	Svet	Azija	Pojasni vzroke in posledice neenakomerne gostote poselitve prebivalstva na Kitajskem in Japonskem.	M	III	7.	Nad modrim
7.2	1	Svet	Azija	Pojasni vzroke in posledice neenakomerne gostote poselitve prebivalstva na Kitajskem in Japonskem.	M	III	7.	Nad modrim
8.1	1	Svet	Severna Amerika	Opiše sestavo prebivalstva Severne Amerike, prednosti in slabosti večnacionalne skupnosti.	M	III	8.	Rdeče
8.2	1	Svet	Severna Amerika	Opiše sestavo prebivalstva Severne Amerike, prednosti in slabosti večnacionalne skupnosti.	M	III	8.	Modro

Naloge	Točke	Področja	Vsebine	Cilji - učenec:	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
9.1	1	Svet	Polarna območja	Seznani se z značilnostmi podnebja in rastlinstva polarnih območij ter pogoji za življenje na njih.	M	III	8.	Zeleno
9.2	1	Svet	Polarna območja	Seznani se z značilnostmi podnebja in rastlinstva polarnih območij ter pogoji za življenje na njih.	M	III	8.	Rumeno
10.1	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije, ju primerja med seboj in imenuje največja gorovja, nižine.	M	II	7.	Rdeče
10.2	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije, ju primerja med seboj in imenuje največja gorovja, nižine.	M	II	7.	Rdeče
11.1	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije, ju primerja med seboj in imenuje največja gorovja, nižine.	M	I	7.	Rumeno
11.2	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije, ju primerja med seboj in imenuje največja gorovja, nižine.	M	I	7.	Rumeno
11.3	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije, ju primerja med seboj in imenuje največja gorovja, nižine.	M	I	7.	Modro
12.1	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	N	II	7.	Modro
12.2	1	Evropa	Fizičnogeografske značilnosti Evrope	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	N	II	7.	Nad modrim
13.1	1	Evropa	Severna Evropa	Razloži ledeniško preoblikovanost površja Severne Evrope in odvisnost življenja ljudi od tega.	M	III	7.	Nad modrim
13.2	1	Evropa	Severna Evropa	Razloži ledeniško preoblikovanost površja Severne Evrope in odvisnost življenja ljudi od tega.	M	III	7.	Nad modrim
14.1	1	Evropa	Zahodna Evropa	S pomočjo podatkov v učbeniku oceni gospodarsko razvitost držav Zahodne Evrope.	Z	I	7.	Zeleno
15.1	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ovrednoti pomen obmorske lege v preteklosti in današnjo vlogo Zahodne Evrope v pomorstvu.	Z	I	7.	Zeleno
16.1	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Razvija sposobnost izražanja geografskega znanja v verbalni, kvantitativni in grafični obliki z uporabo sodobne učne tehnologije (besedilo, slike, grafikoni, tabele, diagrami).	N	II	7.	Zeleno
16.2	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Razvija sposobnost izražanja geografskega znanja v verbalni, kvantitativni in grafični obliki z uporabo sodobne učne tehnologije (besedilo, slike, grafikoni, tabele, diagrami).	N	II	7.	Zeleno

Naloge	Točke	Področja	Vsebine	Cilji - učenec:	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
17.1	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Analizira vzroke za onesnaževanje Sredozemskega morja in sklepa o posledicah.	Z	III	7.	Zeleno
17.2	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Analizira vzroke za onesnaževanje Sredozemskega morja in sklepa o posledicah.	Z	III	7.	Rumeno
18.1	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Opiše načine, s katerimi človek izboljšuje naravne pogoje za kmetijstvo.	N	III	7.	Nad modrim
18.2	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Opiše načine, s katerimi človek izboljšuje naravne pogoje za kmetijstvo.	N	III	7.	Nad modrim
19.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Razvija prostorsko predstavo o Sloveniji, njenih pokrajinah, etničnem ozemlju in o njeni ožji ter širši soseščini.	M	II	9.	Zeleno
19.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Razvija prostorsko predstavo o Sloveniji, njenih pokrajinah, etničnem ozemlju in o njeni ožji ter širši soseščini.	M	II	9.	Rumeno
19.3	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Razvija prostorsko predstavo o Sloveniji, njenih pokrajinah, etničnem ozemlju in o njeni ožji ter širši soseščini.	M	II	9.	Zeleno
20.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	Opiše načine prikazovanja zemeljskega površja na zemljevidu, reliefu, globusu in njihovo uporabnost ter izdela svoj reliefni zemljevid in panoramsko skico domače pokrajine na terenu.	M	I	9.	Modro
21.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	Opiše načine prikazovanja zemeljskega površja na zemljevidu, reliefu, globusu in njihovo uporabnost ter izdela svoj reliefni zemljevid in panoramsko skico domače pokrajine na terenu.	M	II	9.	Zeleno
21.2	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	S pomočjo karte, slikovnega gradiva in klimogramov opiše značilnosti reliefa, podnebja in voda v dinarskih pokrajinah Slovenije.	M	II	9.	Rdeče
22.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	Utemelji, zakaj se z višino spreminjata podnebje in rastlinstvo.	M	I	9.	Rdeče
22.2	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	Utemelji, zakaj se z višino spreminjata podnebje in rastlinstvo.	M	I	9.	Nad modrim
23.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti	Utemelji, zakaj se z višino spreminjata podnebje in rastlinstvo.	M	II	9.	Rumeno
24.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Spozna naravno in kulturno dediščino svoje domovine in se ozavešča o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja.	M	I	9.	Zeleno
24.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Spozna naravno in kulturno dediščino svoje domovine in se ozavešča o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja.	M	I	9.	Rumeno

Naloge	Točke	Področja	Vsebine	Cilji - učenec:	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja
25.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Spozna naravno in kulturno dediščino svoje domovine in se ozavešča o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja.	M	III	9.	Zeleno
26.1	1	Slovenija	Primorske pokrajine	Ovrednoti pomen Jadranskega morja za potrebe, rastlinstvo, promet, turizem, ribolov in kmetijstvo.	M	III	9.	Rdeče
26.2	1	Slovenija	Primorske pokrajine	Ovrednoti pomen Jadranskega morja za potrebe, rastlinstvo, promet, turizem, ribolov in kmetijstvo.	M	III	9.	Modro
27.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Opiše pogoje za življenje ljudi in gospodarstvo v odvisnosti od reliefa, podnebja, prsti in voda v panonskih pokrajinah Slovenije.	M	III	9.	Rdeče
27.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti	Opiše pogoje za življenje ljudi in gospodarstvo v odvisnosti od reliefa, podnebja, prsti in voda v panonskih pokrajinah Slovenije.	M	III	9.	Rdeče

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Področja: zapisan del preizkusa znanja, v katerem je vprašanje/del naloge/naloga - svet, Evropa, Slovenija
Vsebine: zapisana geografska vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga
Cilji - učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, N – nekoliko zahtevnejši, Z – zahtevnejši; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Razred: zapisan razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ pri geografiji

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

V vsebinskem sklopu **Svet** je bila najbolje rešena naloga 4.1, kar je v skladu s pričakovanji predmetne komisije. Naloga je zahtevala branje grafa oziroma zgolj prepis podatka z grafa. Podoben dosežek so dosegli učenci pri nalogi 4.2, kjer je bila zahteva enaka. Nadpovprečni dosežek pripisujemo tipu naloge in enostavnima grafoma. Pod pričakovanji predmetne komisije so učenci reševali nalogi 7.2 in 7.1., ki sta bili zastavljeni na tretji taksonomski stopnji, a je kljub temu dosežek preskromen. Predmetna komisija meni, da so razlogi v slabše utrjeni učni vsebini, saj se problematika obravnava ob koncu sedmega razreda, v precejšnji časovni odmaknjenosti usvajanja in v tipu nalog, saj gre za zahteve po kompleksnem geografskem razmišljanju, čemur je morda pri pouku geografije namenjena premajhna pozornost. Kar 10 % učencev na nalogo sploh ni odgovarjalo. Še večji delež učencev (20,6 %) ni odgovorilo na nalogi 8.1 in 8.2. Najslabše rešena naloga v vsebinskem sklopu Svet je bila 5.2. Analiza napačnih odgovorov je pokazala, da so učenci v enakih deležih izbirali vse možne napačne odgovore oziroma tipe rastlinstva, iz česar sklepamo, da učenci ne znajo določiti lege Jezerskega višavja v Afriki oziroma da jim je pokrajina kot taka popolnoma neznana.

V vsebinskem sklopu **Evropa** so učenci vprašanja reševali nekoliko slabše kot v vsebinskem sklopu Svet. To je v skladu s pričakovanji predmetne komisije, saj so dosežki na nacionalnem preverjanju znanja 2008 podobni. Najbolje rešeni sta bili nalogi 16.1 in 16.2; zahtevali sta prenos številčnih podatkov v vnaprej pripravljeni osnutek stolpčnega diagrama. Na višje dosežke je vplivala tudi moderacija, kjer smo dovolili tudi manjša odstopanja rešitev od zahtev v navodilih (označba s črto namesto barvanja, več narisanih stolpcev od zahtevanih). Dosežki pa kažejo tudi na prenos in izkazovanje medpredmetnega znanja, saj sta branje podatkov in izdelava diagramov učna cilja številnih drugih predmetov. Naloga 12.2 je bila najslabše rešena naloga v celotnem preizkusu, ne samo v vsebinskem sklopu Evropa, saj jo je pravilno rešilo le 16 % učencev, čeprav je nalogo reševalo 91 % učencev. Naloga je zahtevala konkretno poimenovanje tipa podnebja na podlagi prebranih podatkov s klimograma. Konkretni podatki (mesečna razporeditev padavin in temperatur preko leta za določen kraj) odstopajo od teoretično predstavljenih vrednosti temperatur in količin padavin za posamezni tip podnebja. Predvidevamo, da zato učenci težje prepoznajo s klimogramom predstavljeni tip podnebja. Morda bi bila dobrodošla uporaba različnih primerov klimogramov za posamezni tip podnebja pri učni obravnavi s poudarkom na možnih odstopanjih. Najbolje in najslabše rešeni nalogi iz tega vsebinskega sklopa sta primerljivi z vidika tipa naloge, saj gre v obeh primerih za branje in razumevanje ter uporabo grafičnega prikaza. Pričakovano nekoliko nižji so dosežki pri skoraj vseh nalogah, ki so preverjale miselne procese najvišje taksonomske stopnje (nalogi 13 in 18), razen pri nalogi, kjer so učenci načrtovali ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti Sredozemskega morja. Dobri dosežki pri tej nalogi so verjetno posledica aktualnosti vsebine in številnih še sprejemljivih pravilnih rešitev, sprejetih na moderaciji. Po načinu reševanja izstopajo še naloge 10.1, 10.2, 13.1 in 13.2. Nalogi 10.1 in 10.2 ni reševalo 15 % učencev, nalogi 13.1 in 13.2 pa 27 % učencev. Zanimiva je tudi primerjava dosežkov učencev pri nalogah z istim zemljevidom v preizkusu znanja na nacionalnem preverjanju znanja 2008 in na nacionalnem preverjanju znanja 2011. V preizkusu znanja na nacionalnem preverjanju znanja 2008 so morali učenci poimenovati nižine z uporabo nemega zemljevida (naloga 14); dosežki so bili zelo nizki. Ob istem nemem zemljevidu so morali učenci v preizkusu znanja na nacionalnem preverjanju znanja 2011 (naloga 10) poimenovati gorovja. Dosežki so višji kakor na nacionalnem preverjanju znanja 2008, vendar je delež učencev, ki sploh niso reševali te naloge, še vedno previsok (15 %).

Vsebinski sklop **Slovenija** je bil rešen najbolje in v skladu s pričakovanji predmetne komisije. Dosežek je pričakovan predvsem zaradi manjše časovne oddaljenosti od usvajanja preverjanih učnih vsebin. Najbolje rešena je bila naloga 21.1. Vzrok, da je kar 95 % učencev na vprašanje odgovorilo pravilno, je tudi v tipu naloge, saj so imeli učenci na izbiro le dva možna odgovora, med katerima so izbirali pravilnega. Najslabše rešena je bila naloga 20.1. To je za predmetno komisijo manjše presenečenje, saj je bilo vprašanje zastavljeno na prvi taksonomski stopnji. Temeljna razloga za slabše reševanje gre iskati v časovni odmaknjenosti od usvajanja učne vsebine (šesti razred) in v tipu naloge, saj so učenci nasploh v celotnem preizkusu slabše reševali naloge, kjer so bili pričakovani enoznačni odgovori. Morda je presenečenje, da kar 35 % učencev te naloge sploh ni reševalo. Podobno slabo rešena je bila tudi naloga 22.2, ki je prav tako zahtevala natančen, enoznačen odgovor oziroma

navedbo geografskega termina. Čeprav nalogi nista slabo rešeni, je presenetljivo, da skoraj ena tretjina učencev na nemem zemljevidu Slovenije (naloga 19.2) ni prepoznala Novega mesta in 20 % učencev Kopra (naloga 19.1) ter celo Maribora (naloga 19.3).

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti je pokazala, da so učenci skoraj enako dobro reševali vsebinski sklop Slovenija in vsebinski sklop Svet. Presenetljivo dobro so reševali tiste naloge v sklopu Svet, ki so se nanašale na učno vsebino šestega razreda oziroma občo geografijo, česar ni opaziti v vsebinskem sklopu Slovenija. Te naloge so preverjale resnično temeljna znanja in bi morale biti bolje rešene. V povprečju je bil najslabše rešen vsebinski sklop Evropa, kar pripisujemo vsebinsko nekoliko zahtevnejšim vprašanjem, premalo utrjenemu znanju in premajhni pozornosti, ki jo učitelji namenjamo kompleksnemu geografskemu razmišljanju.

Analiza dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Iz specifikacijske tabele je razvidno, da je 15 nalog preverjalo miselne procese prve taksonomske stopnje, 18 druge in 17 tretje taksonomske stopnje.

Znotraj **prve taksonomske stopnje** sta najbolje rešeni nalogi 15.1, ki jo je komisija ocenila kot srednje zahtevno, in 14.1, ki jo je komisija ovrednotila za lahko nalogo. Odličen dosežek pripisujemo tipu naloge, saj je bilo med štirimi ponujenimi možnostmi treba izbrati pravilno, in dobro utrjeni učni vsebini, saj se tej temi v sedmem razredu namenja precejšnja pozornost. Le 21 % učencev pa je pravilno rešilo nalogo 5.2, kar je za komisijo presenečenje, saj smo nalogo ocenili kot srednje zahtevno. Naloga je izbirnega, povezovalnega tipa. Slabše reševanje je verjetno posledica časovne odmaknjenosti od usvajanja učne vsebine, ki jo vprašanje preverja, in manjše pozornosti, ki jo verjetno namenjamo Jezerskemu višavju v primerjavi s Kongovo kotlino. Učenci so slabše prepoznavali značilnosti Zahodne Evrope pri nalogi 11.3. Predvidevamo, da so pri omenjeni nalogi učence zmotili našteti geografski termini (klifi, fjelli, fjordi). Premalo pozorni so bili tudi na navodila za reševanje naloge (prevladujoča značilnost površja). Dosežki so bili nižji od pričakovanih tudi pri nalogi 20.1, ki se je izkazala tudi za najslabše rešeno nalogo znotraj tematskega sklopa Slovenija. Tudi to nalogo je komisija ocenila kot lahko. Razloga za slabše reševanje gre iskati v časovni odmaknjenosti od usvajanja te učne vsebine in v tipu naloge, ki zahteva zapis enoznačnega odgovora.

V povprečju so se naloge **druge taksonomske stopnje** izkazale za bolje rešene od nalog, zastavljenih na prvi taksonomski stopnji. Po mnenju predmetne komisije je temeljni razlog dejstvo, da smo vprašanja, ki so zahtevala branje podatkov in vsebujejo dodatno gradivo, kot so zemljevidi in grafi, uvrstili na drugo taksonomsko stopnjo in da je največ vprašanj druge taksonomske stopnje preverjalo minimalne standarde znanja. Najbolje rešeni sta bili nalogi 4.1 in 4.2; pravilno ju je rešilo 99 % oziroma 96 % učencev. To je v skladu s pričakovanji predmetne komisije, saj sta vprašanji zahtevali zgolj prepis ustreznih podatkov z grafa. Kot odlično rešene izstopajo tudi naloge 16.1, 16.2 in 21.1. To dejstvo potrjuje mnenje komisije, da so učencem naloge, ki vsebujejo zemljevide in grafične prikaze ter vprašanja izbirnega tipa, lažje. Najslabše rešena je bila naloga 12.2.

Naloge na **tretji taksonomski stopnji** so bile najslabše rešene, od učencev so zahtevale sintezo, vrednotenje, iskanje rešitev in uporabo znanja v novih situacijah. Nobene naloge v povprečju ni rešilo več kot 49 % učencev. Najbolje rešena naloga je bila 27.2, kar komisija pripisuje aktualnosti teme in široki paleti pričakovanih odgovorov. Podobno rešeni sta bili tudi nalogi 27.1 in 8.1. Najslabše rešena je bila naloga 18.1; kot slabše rešeni pa izstopata tudi nalogi 7.1 in 7.2.

Učenci so najbolje reševali naloge druge taksonomske stopnje, slabše naloge prve taksonomske stopnje in pričakovano najslabše naloge tretje taksonomske stopnje. V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja 2008 so učenci bistveno bolje reševali naloge druge taksonomske stopnje pri enakem načinu razvrščanja nalog po taksonomskih stopnjah. Ta pozitivni trend bi morali ohraniti, dvigniti pa bi morali tudi povprečje reševanja nalog prve taksonomske stopnje. Napredek bi lahko dosegli ob stalnem utrjevanju temeljnih geografskih pojmov in dejstev, ki seveda predstavljajo osnovo za kompleksno geografsko razmišljanje ter za ugotavljanje vzročno-posledičnih povezav, načrtovanja in posploševanja.

Analiza dosežkov po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je večinoma preverjal **minimalne standarde** znanja, in sicer s 36 nalogami, 10 nalog je preverjalo nekoliko zahtevnejše in 4 naloge zahtevnejše standarde.

Med nalogami, ki so preverjale **minimalne standarde znanja,** so učenci najbolje rešili nalogi 4.1 in 4.2, kar ne preseneča, saj sta to najuspešnejše rešeni nalogi v celotnem preizkusu. Uspešno so rešili tudi naloge 1.1, 19.3 in 19.1, ki preverjajo prepoznavanje celin in mest v Sloveniji na nemih zemljevidih. Vse najbolje rešene naloge so preverjale znanje uporabe oziroma branja podatkov (npr. z zemljevidov, grafov). Najslabše so učenci reševali nalogi 7.2 in 7.1, kar je po pričakovanjih komisije, saj sta bili zastavljeni na tretji taksonomski stopnji. Slabše so učenci reševali tudi naloge 8.2, 13.2 in 20.1. Ugotovimo lahko, da je skupna značilnost slabše rešenih nalog tip naloge. Pri vseh omenjenih nalogah so morali učenci sami napisati odgovor, ponekod celo dva odgovora (npr. dva vzroka, dve utemeljitvi).

Naloge, ki so preverjale **nekoliko zahtevnejše standarde znanja**, so učenci rešili v povprečju slabše od nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanja. V tej skupini nalog so učenci najbolje rešili nalogi 16.1 in 16.2. Najslabše sta bili rešeni nalogi 12.2 in 18.1, ki sta bili zastavljeni na drugi oziroma tretji taksonomski stopnji. Izstopa pa slabo rešena naloga 5.2.

Zelo dobro so učenci rešili naloge, ki so preverjale **zahtevnejše standarde znanja**. Najbolje so rešili nalogo 14.1, najslabše pa nalogo 17.2.

V povprečju so učenci uspešno rešili vprašanja, ki so preverjala minimalne standarde znanja, slabše naloge, ki so preverjale nekoliko zahtevnejše standarde, in proti pričakovanjem najbolje naloge, ki so preverjale zahtevnejše standarde znanja. Vzroke za odličen dosežek pri nalogah, ki so preverjale zahtevnejši standard znanja, lahko iščemo v težavnosti vsebin (nalogi 14.1, 15.1). Pri nalogah 17.1 in 17.2 pa se zastavlja vprašanje o ustreznosti oziroma neustreznosti zapisanega standarda znanja v učnem načrtu.

Analiza dosežkov po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Predmetna komisija je pri pripravi preizkusa znanja uporabila pet tipov nalog: naloge kratkih odgovorov (22 nalog), naloge slikovnih odgovorov (4 naloge), naloge obkroževanja (4 naloge), naloge povezovanja (5 nalog) in naloge zapisa kratkega odgovora (15 nalog). V preizkusu znanja prevladujejo naloge kratkih odgovorov in naloge z zapisom kratkega odgovora. S takšnim izborom je predmetna komisija želela preveriti samostojno izražanje na področju stroke in učence spodbuditi h kompleksnejšemu geografskemu razmišljanju.

Po pričakovanjih so učenci najbolje rešili **naloge obkroževanja** in **naloge slikovnih odgovorov**. V prvem primeru je v povprečju naloge pravilno rešilo 84 % učencev, v drugem pa dobrih 83 %. Skupno tem nalogam je, da so vse postavljene na prvi in drugi taksonomski stopnji.

Nekoliko pod pričakovanji so učenci reševali **naloge povezovanja**, ki jih je komisija zastavila na prvi taksonomski stopnji. V povprečju je te naloge pravilno rešilo le 50 % učencev. Posebej slabo so učenci rešili nalogo 11.3. Naloga je preverjala poznavanje konkretnega pojma (klif), kar je v skladu s splošnim spoznanjem komisije pri tem preizkusu znanja, tj. da imajo učenci težave s poznavanjem konkretnih strokovnih terminov, še posebej, če so bili ti obravnavani v nižjih razredih.

Znotraj **nalog kratkega odgovora** komisija ugotavlja velike razlike med nalogami. Najbolje sta bili rešeni nalogi 4.1 in 4.2, precej uspešno pa tudi naloge 1.1, 19.3, 19.1 in 1.2 . Skupno tem nalogam je, da so zahtevale orientacijo na zemljevidu in da so bile postavljene na drugi taksonomski stopnji. Preverjale so minimalne standarde znanja. Kot slabo rešena pa ponovno izstopa naloga 12.2.

Komisija je pričakovala najslabše dosežke pri **nalogah zapisa kratkega odgovora**, saj je daljše pisno izražanje ena od osnovnih težav mlajših generacij. Komisija je s temi nalogami želela preveriti kompleksno geografsko razmišljanje, zato je vse zastavila na tretji taksonomski stopnji. Več kot polovico teh nalog je pravilno rešilo manj kot 50 % učencev. Najslabše rešena je bila naloga 18.1, najbolje pa naloga 25.1. Skupna značilnost slabo rešenih nalog je, da je bilo zahtevano konkretno utemeljevanje, skupna značilnost bolje rešenih nalog pa zelo široka paleta možnih odgovorov. Iz tega predmetna komisija sklepa, da imajo učenci težave pri kompleksnem in logičnem razmišljanju ter uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah.

Analiza dosežkov po dodatnem gradivu pri nalogah glede na indeks težavnosti

Naloge z dodatnim gradivom so tiste, ki vsebujejo različno učno gradivo (besedilo, slike, zemljevid …), ki ga učenec uporabi kot pripomoček pri reševanju posameznih vprašanj.

Predmetna komisija je pri polovici nalog uporabila naslednje učno gradivo: zemljevid (12 nalog), graf (4 naloge), preglednico (2 nalogi), klimogram (2 nalogi), slike (6 nalog), besedilo (1 naloga) in skico (2 nalogi). Pri polovici nalog učenci niso imeli nobenega dodatnega gradiva.

Komisija ugotavlja, da so učenci v povprečju bolje reševali vprašanja z dodatnim gradivom,kot tista brez njega.

Učenci so najbolje reševali naloge, ki so vsebovale **zemljevide**, saj je v povprečju na vsako takšno vprašanje pravilno odgovorila vsaj polovica učencev. Učenci so najbolje reševali naloge z zemljevidom (21.1, 1.1, 19.3 in 19.1), najslabše pa nalogo 21.2. Glede na dosežke lahko izrazimo zadovoljstvo z visokim deležem pravilno rešenih vprašanj.

Učenci so najslabše reševali nalogo **s klimogramoma**. Na slabše reševanje verjetno ni vplivalo branje samih podatkov, pač pa povezava prebranih podatkov v konkreten geografski termin.

Nalogo z besedilom je pravilno rešilo 87 % učencev. V povprečju je nalogi **s skico** pravilno rešila polovica učencev, a nalogo 22.2 bistveno slabše kot nalogo 22.1. Morda skica ni bila najbolje izbrana, iskani pojem pa preveč specifičen.

Preizkus znanja je vseboval dve nalogi, ki sta imeli za dodatek **preglednico**. Kar 95 % učencev je obe nalogi rešilo pravilno. To je daleč najbolje med vsemi nalogami z dodatki. Visok odstotek predmetna komisija pripisuje nizki zahtevnostni stopnji naloge in prevelikemu odstopanju od prvotno načrtovanega odgovora na moderaciji.

Indeks težavnosti izkazuje pričakovano stopnjo pravilnih odgovorov pri nalogah **s slikami**. Učenci so najbolje rešili nalogo 24.1, najslabše pa 26.2. Tudi to je pričakovan dosežek, saj je komisija nalogo 24.1 zastavila na drugi taksonomski stopnji, vprašanje 26.2 pa na tretji.

Na podlagi analize nalog z dodatnim gradivom komisija ugotavlja, da tovrstna vprašanja učenci rešujejo učinkoviteje od nalog brez dodatnega gradiva, a v odvisnosti od taksonomske stopnje, tipa naloge in vrste dodatnega gradiva.

Sklepne ugotovitve

Znanje učencev iz geografije smo v šolskem letu 2010/11 preverjali drugič (prvič 2007/2008). Z dosežki je predmetna komisija načeloma zadovoljna, vendar bi si želela v prihodnje s strani učiteljev (in posledično tudi učencev) večje odzivnosti predvsem pri upoštevanju analize dosežkov učencev ter predlogov komisije za izboljšanje obstoječega stanja.

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti je pokazala, da so učenci skoraj enako dobro reševali vsebinski sklop Slovenija in vsebinski sklop Svet. Presenetljivo dobro so reševali tiste naloge v sklopu Svet, ki so se nanašale na učno vsebino šestega razreda oziroma občo geografijo, česar ni opaziti v vsebinskem sklopu Slovenija. Te naloge so preverjale resnično temeljna znanja in bi morale biti bolje rešene. V povprečju je bil najslabše rešen vsebinski sklop Evropa, kar pripisujemo vsebinsko nekoliko zahtevnejšim vprašanjem, premalo utrjenemu znanju in premajhni pozornosti, ki jo učitelji namenjamo kompleksnemu geografskemu razmišljanju. Dobri dosežki pri določenih nalogah so verjetno posledica aktualnosti vsebine in številnih še sprejemljivih pravilnih rešitev, sprejetih na moderaciji.

Presenetljivo so se v povprečju naloge druge taksonomske stopnje izkazale za bolje rešene od nalog, zastavljenih na prvi taksonomski stopnji. Po mnenju komisije je temeljni razlog dejstvo, da smo vprašanja, ki so zahtevala branje podatkov in vsebujejo dodatno gradivo, kot so zemljevidi in grafi, uvrstili na drugo taksonomsko stopnjo in da je največ vprašanj druge taksonomske stopnje preverjalo minimalne standarde znanja. Naloge na tretji taksonomski stopnji, ki so od učencev zahtevale sintezo, vrednotenje, iskanje rešitev in uporabo znanja v novih situacijah, so bile najslabše rešene.

V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja 2008 so učenci bistveno bolje reševali naloge druge taksonomske stopnje pri enakem načinu razvrščanja nalog po taksonomskih stopnjah. Ta pozitivni trend bi morali ohraniti, dvigniti pa bi morali tudi povprečje reševanja nalog prve taksonomske stopnje. Napredek bi lahko dosegli ob stalnem utrjevanju temeljnih geografskih pojmov in dejstev, ki seveda predstavljajo osnovo za kompleksno geografsko razmišljanje ter za ugotavljanje vzročno-posledičnih povezav, načrtovanja in posploševanja.

Vse najbolje rešene naloge so preverjale znanje uporabe oziroma branja podatkov (npr. z zemljevidov, grafov). Predmetna komisija ugotavlja, da kažejo dosežki tudi na prenos in izkazovanje medpredmetnega znanja, saj sta branje podatkov in izdelava diagramov učna cilja številnih drugih predmetov.

V povprečju so učenci uspešno rešili vprašanja, ki so preverjala minimalne standarde znanja, slabše naloge, ki so preverjale nekoliko zahtevnejše standarde, in proti pričakovanjem najbolje naloge, ki so preverjale zahtevnejše standarde znanja. Vzroke za odličen dosežek pri nalogah, ki so preverjale zahtevnejši standard znanja, lahko iščemo v težavnosti vsebin. Pri določenih nalogah pa se zastavlja vprašanje o ustreznosti oziroma neustreznosti zapisanega standarda znanja v učnem načrtu.

V preizkusu znanja so prevladovale naloge kratkih odgovorov in naloge z zapisom kratkega odgovora. S takšnim izborom je predmetna komisija želela preveriti samostojno izražanje na področju stroke in učence spodbuditi h kompleksnejšemu geografskemu razmišljanju. Po pričakovanjih so učenci najbolje rešili naloge obkroževanja in naloge slikovnih odgovorov. Skupno tem nalogam je, da so vsa vprašanja postavljena na prvi in na drugi taksonomski stopnji. Nekoliko pod pričakovanji so učenci reševali naloge povezovanja, ki jih je komisija zastavila na prvi taksonomski stopnji. Predmetna komisija ugotavlja, da imajo učenci težave s poznavanjem konkretnih strokovnih terminov, še posebej, če so bili ti obravnavani v nižjih razredih. Pri nalogah kratkega odgovora komisija ugotavlja velike razlike med nalogami. Skupno najbolje rešenim nalogam je, da so zahtevale orientacijo na zemljevidu in da so bile postavljene na drugi taksonomski stopnji. Preverjale so minimalne standarde znanja. Komisija je pričakovala najslabše dosežke pri nalogah zapisa kratkega odgovora, saj je daljše pisno izražanje ena od bistvenih težav mlajših generacij. Komisija je s temi nalogami želela preveriti kompleksno geografsko razmišljanje, zato je vse zastavila na tretji taksonomski stopnji. Skupna značilnost slabo rešenih nalog je, da je bilo zahtevano konkretno utemeljevanje, skupna značilnost bolje rešenih nalog pa zelo široka paleta možnih odgovorov. Iz tega komisija sklepa, da imajo učenci težave pri kompleksnem in logičnem razmišljanju ter uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah.

Naloge z dodatnim gradivom so tiste, ki vsebujejo različno učno gradivo (besedilo, slike, zemljevid …), ki ga učenec uporabi kot pripomoček pri reševanju posameznih vprašanj. Komisija ugotavlja, da so učenci v povprečju bolje reševali vprašanja z dodatnim učnim gradivom kot tista brez njega. Na podlagi analize nalog z dodatnim gradivom komisija ugotavlja, da tovrstna vprašanja učenci rešujejo učinkoviteje od nalog brez dodatnega gradiva, a v odvisnosti od taksonomske stopnje, tipa naloge in vrste dodatnega gradiva.

Učenci so najbolje reševali naloge, ki so vsebovale zemljevide, saj je v povprečju na vsako takšno vprašanje pravilno odgovorila vsaj polovica učencev. Glede na dosežke lahko izrazimo zadovoljstvo z visokim deležem pravilno rešenih vprašanj. Učenci so najslabše reševali nalogo s klimogramoma. Na slabše reševanje verjetno ni vplivalo branje samih podatkov, pač pa povezava prebranih podatkov v konkreten geografski termin. Nalogo z besedilom je pravilno rešila večina učencev. V povprečju je nalogi s skico pravilno rešila polovica učencev, pri čemer komisija ugotavlja pomen ustreznega izbora skice in pojma (za katerega je bolje, da ni izrazito specifičen). Preizkus znanja je vseboval dve nalogi, ki sta imeli za dodatek preglednico. Kar 95 % učencev je obe nalogi rešilo pravilno. To je daleč najbolje med vsemi nalogami z dodatki. Visok odstotek komisija pripisuje nizki zahtevnostni stopnji naloge in prevelikemu odstopanju od prvotno načrtovanega odgovora na moderaciji. Indeks težavnosti izkazuje tudi pričakovano stopnjo pravilnih odgovorov pri nalogah s slikami.

Na podlagi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja 2010/2011 trdimo, da učitelji geografije upoštevajo z učnim načrtom predpisane učne cilje in vsebine, v kolikšni meri pa so pri tem dosledni in natančni pa kljub temu ne moremo z gotovostjo zaključiti. Učenci še vedno pogosto zamenjujejo

pojme vzrok, posledica, proces in pojav, zato je natančna in dosledna uporaba strokovnih terminov v vseh fazah učnega procesa nujna.

V nasprotju z rezultati nacionalnega preverjanja znanja 2007/2008, ko je komisija ugotovila, da učenci nalog, ki so imele dodatno slikovno gradivo, niso najbolje reševali, ugotavljamo letos ravno nasprotno, čeprav težko trdimo, kaj je vzrok temu, obenem pa lahko le predvidevamo, da so učitelji upoštevali priporočila predmetne komisije in v večji meri vključevali dodatno slikovno gradivo oziroma različna učila v pouk geografije in pri tem spodbujali in razvijali ustrezno uporabo le teh s strani učencev.

Ponovno poudarjamo, da je treba zaradi slabega pisnega (in ustnega) izražanja več naporov vložiti v natančno(st) izražanja, ki je seveda med drugim tudi posledica dobrega poznavanja geografske terminologije.

Komisija ugotavlja tudi, da so bili učenci pogosto premalo pozorni na navodila za reševanje nalog, zato priporočamo, da se pri vzgojno-izobraževalnem procesu temu nameni večja pozornost.

Komisija želi, da bi učitelji ugotovitve z letošnjega nacionalnega preverjanja znanja razumeli predvsem kot smernice za še kakovostnejše delo vseh udeležencev v izobraževalnem procesu.

4.2.9 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v letu 2011 za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Nacionalno preverjanje znanja je prostovoljno. V tekočem šolskem letu se je število udeleženih šol povečalo s 14 (leto poprej) na 24. Navidezno obstajajo velike razlike med posameznimi šolami, kjer je razpon dosežkov učencev na šoli manjši, vendar na nižjih vrednostih kakor preteklo leto. Šole so postale bolj homogene, dosežki pa nižji. Vendar je zaradi premajhnega števila udeleženih učencev (le 2–5) na posamezni šoli taka situacija zgolj navidezna, saj je individualni vpliv enega učenca prevelik.

V deveti razred je bilo v Republiki Sloveniji v šolskem letu 2010/2011 vpisanih 160 učencev, kar je pomembno manj kot preteklo šolsko leto, v šesti razred pa 154 učencev. Nacionalnega preverjanja znanja se je udeležilo naslednje število učencev:

Preglednica 4.51: Število udeležencev na nacionalnem preverjanju znanja pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja in obdobje

	2. obdobje						3. obdobje							
	2009		2010		2011		2008		2009		2010		2011	
Predmet	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	70	45	64	38	73	47	111	50	120	54	119	57	86	53
Matematika	72	47	66	39	72	47	107	48	118	53	121	58	88	55
Družboslovje									115	52			85	53
Naravoslovje							110	50			121	58		

Število udeležencev nacionalnega preverjanja znanja ob koncu drugega obdobja niha in ostaja malo pod polovico učencev glede na vse šestošolce, vključene v program z nižjim izobrazbenim standardom.

Število udeležencev nacionalnega preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja je tudi malo nad polovico vseh devetošolcev s posebnimi potrebami, vključenih v program z nižjim izobrazbenim standardom.

4.2.9.1. Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine ob koncu drugega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja se v primerjavi s prejšnjimi leti ni spremenila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz 20 nalog, ki so bile glede na cilje in standarde pouka slovenščine razdeljene v dva dela: v prvem so učenci rešili naloge ob neumetnostnem in v drugem delu ob umetnostnem besedilu. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so osvojili 40 točk.

V prvem delu je bilo 12 nalog, učenci so jih rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (novica), v drugem delu pa 8 nalog, povezanih z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (*Bogata in uboga sestra*, slovenska ljudska pripoved).

Namen preizkusa znanja je bil z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz naslednjih tipov nalog: nalog kratkih odgovorov, nalog dopolnjevanja, obkroževanja, razvrščanja oziroma urejanja in nalog alternativnega tipa.

Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.52: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	50 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.53: Osnovni statistični podatki

Število učencev	73
Število postavk	40
Možne točke	40
Povprečno št. točk	22,12
Povprečno št. odstotnih točk	55,31
Standardni odklon odstotnih točk	17,24
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,88

V prvem delu preizkusa znanja so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (novica), osvojili so lahko 24 od 40 točk. V povprečju so osvojili 14,85 točk (61,9 %). Drugi del preizkusa je

preverjal znanje ob umetnostnem besedilu (*Bogata in uboga sestra*, slovenska ljudska pripoved). Od 16 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 7,27 točk (45,43 %).

Preizkus znanja so učenci nekoliko bolje reševali na neumetnostnem delu, kar je razvidno iz povprečnega indeksa težavnosti, ki znaša 0,62 za neumetnostni in 0,45 za umetnostni del. Minimalno število doseženih točk je bilo 5 (13 %), dosegel iih je en učenec (0,73 %). Le en učenec je dosegel 38 točk (95 %). Vseh možnih točk ni osvojil nihče.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je simetrična, malce nagnjena v desno. Kljub zadovoljivim povprečnim dosežkom je znanje učencev zelo raznoliko, kar lahko razberemo iz standardnega odklona odstotnih točk.

V primerjavi s preizkusom znanja iz šolskega leta 2009/2010 bi lahko rekli, da je bil letošnji zahtevnejši; na to kaže tudi IT, ki je bil v lanskem šolskem letu 0,78. Znova se je izkazalo, da učenci manj uspešno rešujejo naloge, ki se nanašajo na umetnostno besedilo.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.31: Primerjava dosežkov učencev in učenk pri slovenščini (NIS), drugo obdobje[4]

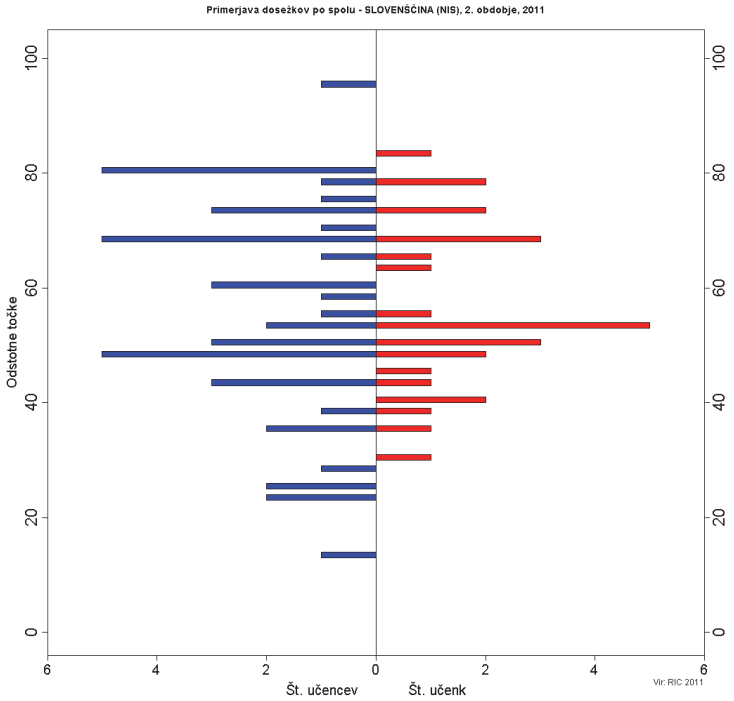

Med višjimi dosežki je delež učencev večji od deleža učenk. Prav tako pripadata tudi najvišji in najnižji dosežek dečkoma. Dosežki so slabše primerljivi, saj je opravljanje nacionalnega preverjanja znanja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev dečkov in deklic.

[4] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.32: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), drugo obdobje

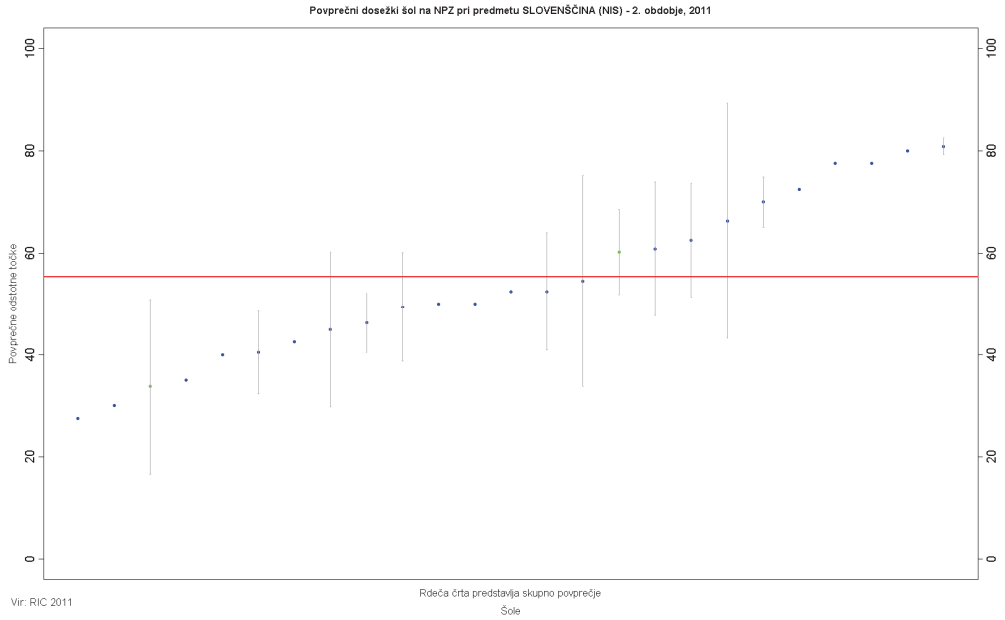

Razporeditev 25 šol, katerih učenci so opravljali preverjanje znanja iz slovenščine, pokaže razpršenost povprečnih dosežkov šol približno med 30 in 80 % točk. 10 šol je doseglo višji, 14 šol pa nižji povprečni dosežek od državnega,1 šola se je državnemu povprečju zelo približala.

Dosežki učencev po regijah niso primerljivi, saj je število šol v posamezni regiji, ki izvedejo nacionalno preverjanje znanja, zelo različno, poleg tega pa je zelo različno tudi število učencev na posamezni šoli, ki pristopijo k zunanjemu preverjanju znanja. Število šol v posamezni regiji se giblje od 1 do 7, število učencev na posamezni šoli pa od 2 do 24.

Opisi dosežkov učencev

Slika 4.33: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

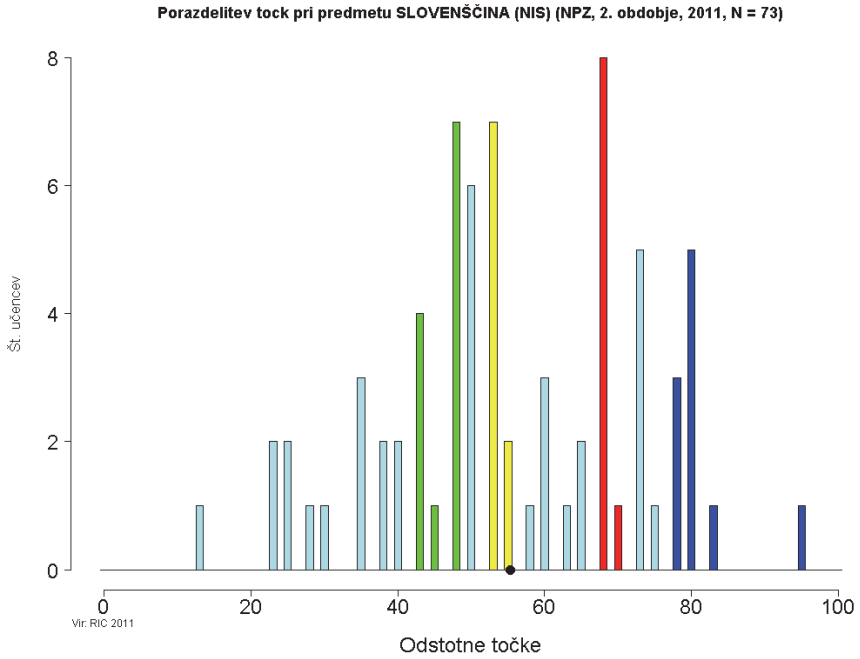

Zeleno območje

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (2, 4, 5, 6 – skupaj 10 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri treh nalogah (7, 10, 11 – 3 postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).
Tipi nalog: V tem območju je zastopana večina tipov nalog. Največ je nalog obkroževanja, sledijo pa naloge alternativnega tipa, naloge kratkega odgovora in naloge dopolnjevanja.

Učenci:

- prepoznajo namen besedila (**naloga 2.1**);
- prepoznajo dejstva v besedilu (**naloge 4.1, 4.2, 4.3, 4.4**);
- prepoznajo avtorja besedila (**naloga 5.1**);
- prepoznajo datum objave besedila (**naloga 5.2**);
- prepoznajo dejstva v besedilu – osebe, omenjene v besedilu (**naloge 6.1, 6.2, 6.3**);
- razumejo besedilo – vrsta filma (**naloga 7.1**);
- poiščejo protipomenko (**naloga 10.2**);
- vstavijo ustrezni predlog (**naloga 11.1**).

Učenci prepoznajo osnovna dejstva v besedilu, razumejo osnovno sporočilo besedila in uporabijo nekatera slovnična pravila.

Zgled:

2. KAJ JE NAMEN BESEDILA?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Povabiti bralce k tabornemu ognju.

   B Nagovoriti bralce za nakup planinskih čevljev.

   C Seznaniti bralce o novem slovenskem filmu.

   Č Opozoriti bralce na gnečo v kinematografih.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1, 2, 4 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).
Tipi nalog: V zelenem območju so naloge obkroževanja in naloge alternativnega tipa.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih (**naloge 1.1, 4.1, 4.2**);
- prepoznajo književne osebe (**naloga 2.1**).

Učenci znajo odgovoriti na vprašanja o bistvenih podatkih in prepoznati književne osebe.

Zgled:

1. O ČEM GOVORI BESEDILO?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
   A O zlati pšenici.
   B O sitih otrocih.
   C O dveh sestrah.
   Č O zakletem gradu.

Rumeno območje

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo med polovicama dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (11 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).
Tipi nalog: Nalogi uvrščamo med naloge obkroževanja in naloge dopolnjevanja.

Učenci:

- poznajo dejstva v besedilu (**naloga 3.1**);
- pravilno uporabijo predlog (**naloga 11.2**).

Učenci v besedilu prepoznajo zahtevnejša dejstva in uporabijo nekatera slovnična pravila.

Zgled:

3. KJE JE BILO BESEDILO OBJAVLJENO?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
   A V časopisu Dnevnik.
   B Po radiu Hit.
   C Na televiziji SLO 1.
   Č Na svetovnem spletu.

Umetnostno besedilo

Opomba: Nobena od nalog 2. dela preizkusa znanja se ni uvrstila v rumeno območje.

Rdeče območje

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).
Tipi nalog: V rdečem območju sta naloga obkroževanja in naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vrsto besedila (**naloga 1.1**);
- uporabijo veliko začetnico osebnega imena (**naloga 9.1**).

Učenci prepoznajo vrsto besedila in uporabijo pravopisno pravilo.

Zgled:

9. POPRAVI PRAVOPISNO NAPAKO IN NA ČRTO NAPIŠI PRAVILNO POVED.
   V glavni vlogi ni zaigral Lado bizovičar.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 3 postavke) preverjamo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (6 – 2 postavki) pa delovanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).
Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge obkroževanja in naloge urejanja.

Učenci:

- prepoznajo časovno zaporedje dogodkov (**naloge 3.2, 3.3, 3.4**);
- poznajo značilnosti ljudske pravljice (**nalogi 6.1, 6.2**).

Učenci razumejo prebrano besedilo in znajo našteti nekatere značilnosti ljudske pravljice.

Zgled:

6. KATERE ZNAČILNOSTI LJUDSKE PRAVLJICE NAJDEŠ V PREBRANEM BESEDILU?
   Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

   A Avtor ni znan.

   B Uporabljeno je nasprotje reven – bogat.

   C Čas dogajanja je natančno določen.

   Č Zgodba v pravljici je resnična.

   D Dobro premaga slabo.

   E Kraj dogajanja je določen.

Opomba: V rdeče območje sta se uvrstila le odgovora A in B, odgovor D pa sodi v modro območje.

Modro območje

V modro območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (12 – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (samostojno reševanje, samostojna interpretacija, vrednotenje).
Tipi nalog: V modrem območju je tip naloge – zapis kratkega odgovora.

Učenci:

- napišejo kratko besedilo – novico (**nalogi 12.1, 12.4**).

Učenci ob predlogi tvorijo kratko neumetnostno besedilo.

Zgled:

12. NA ČRTE Napiši kratko novico z ZANIMIVIM naslovom.
    V povedih uporabi vse spodaj naštete primere.

    Primeri: novinarka Jelka, bralna značka, sreda ob 10. uri,
    povabljena gostja Desa Muck, učenci 5. in 6. razreda, knjižnica.

    _____

    _____

    _____

    _____

Šolske novice, 12. 4. 2010

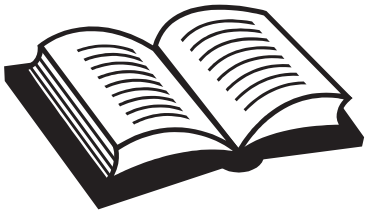

Opomba: V modro območje se je uvrstil le tisti del naloge 12, pri katerem so morali učenci zapisati naslov novice in uporabiti vse ponujene podatke. Učencem, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje desetine dosežkov, pa ni uspelo s 65 % verjetnostjo smiselno napisati novice in avtorja te novice.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni nalogi (8 – 2 postavki) uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (samostojno reševanje, samostojna interpretacija, vrednotenje).
Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami obkroževanja.

Učenci:

- poznajo značilnosti ljudske pravljice (**naloga 6.3**);
- povežejo pregovor s sporočilnostjo besedila (**nalogi 8.1, 8.2**).

Učenci prepoznajo vse značilnosti ljudske pravljice in besedilo tako dobro razumejo, da njegovo vsebino povzamejo s prenesenim pomenom.

Zgled:

8. KATERA PREGOVORA BI USTREZALA VSEBINI PRAVLJICE?
   Obkroži črko pred dvema pravilnima pregovoroma.

   A Kjer osel leži, dlako pusti.

   B Skromnost je lepa čednost.

   C Ura teče, nič ne reče.

   Č Zdrav duh v zdravem telesu.

   D Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Naloge nad modrim območjem

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (8, 10 – 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba), pri eni nalogi (12 – 2 postavki) pa uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (samostojno reševanje, samostojna interpretacija, vrednotenje).
Tipi nalog: Pri nalogah nad modrim območjem so učenci zapisovali kratke odgovore.

Učenci ne znajo:

- zapisati vrstilnega števnika z besedo (**nalogi 8.1, 8.2**);
- zapisati protipomenke besedne zveze **(naloga 10.1**);
- smiselno napisati novice in njenega avtorja (**nalogi 12.2, 12.3**).

Opisane naloge so se pričakovano uvrstile nad modro območje.

Zgled:

8. IZ NAVEDENEGA DATUMA SPODAJ NA ČRTO NAPIŠI Z BESEDO *DAN* IN *MESEC*.

26. 11. 2010 – _____

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in pri dveh nalogah (5, 7 – 3 postavke) uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).
Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkega odgovora in z nalogo urejanja oziroma razvrščanja.

Učenci:

- ne znajo določiti začetnega dogajanja pravljice (**naloga 3.1**);
- ne razumejo sporočilnosti pravljice (**naloge 5.1, 7.1, 7.2,**).

Naloge so se proti pričakovanjem uvrstile nad modro območje. Predvidevamo, da je na slabše dosežke vplival tip naloge, zlasti če primerjamo dosežke v opisanih nalogah in izkazano znanje pri nalogi 8.

Zgled:

7. ZAKAJ JE BOGATA SESTRA OBUBOŽALA?

Odgovor zapiši v dveh povedih na črti.

_____

_____

Preglednica 4.54: Specifikacijska preglednica, slovenščina (NIS) drugo obdobje

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
I. DEL						
1.1	1	NUB	Prepoznavajo vrste besedila.	M	I	Rdeče
2.1	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
3.1	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Rumeno
4.1	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
4.2	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
4.3	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
4.4	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
5.1	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
5.2	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
6.1	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
6.2	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
6.3	1	NUB	Prepoznavajo dejstva.	M	I	Zeleno
7.1	1	NUB	Razumejo besedilo.	T	II	Zeleno
8.1	1	NUB	Zapišejo vrstilni števnik.	T	II	Nad modrim
8.2	1	NUB	Zapišejo vrstilni števnik.	T	II	Nad modrim
9.1	1	NUB	Uporabijo veliko začetnico.	M	II	Rdeče
10.1	1	NUB	Določijo protipomenko.	T	II	Nad modrim
10.2	1	NUB	Določijo protipomenko.	T	II	Zeleno
11.1	1	NUB	Uporabijo predlog.	T	II	Zeleno
11.2	1	NUB	Uporabijo predlog.	T	II	Rumeno
12.1	1	NUB	Napišejo kratko besedilo – novico.	T	III	Modro
12.2	1	NUB	Napišejo kratko besedilo – novico.	T	III	Nad modrim
12.3	1	NUB	Napišejo kratko besedilo – novico.	T	III	Nad modrim
12.4	1	NUB	Napišejo kratko besedilo – novico.	T	III	Modro

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
II. DEL						
1.1	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	Zeleno
2.1	1	UB	Prepoznavajo književne osebe.	M	I	Zeleno
3.1	1	UB	Prepoznavajo časovno zaporedje dogodkov.	M	I	Nad modrim
3.2	1	UB	Prepoznavajo časovno zaporedje dogodkov.	M	I	Rdeče
3.3	1	UB	Prepoznavajo časovno zaporedje dogodkov.	M	I	Rdeče
3.4	1	UB	Prepoznavajo časovno zaporedje dogodkov.	M	I	Rdeče
4.1	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	Zeleno
4.2	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	Zeleno
5.1	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	II	Nad modrim
6.1	1	UB	Poznajo značilnosti prebrane ljudske pravljice.	T	II	Rdeče
6.2	1	UB	Poznajo značilnosti prebrane ljudske pravljice.	T	II	Rdeče
6.3	1	UB	Poznajo značilnosti prebrane ljudske pravljice.	T	II	Modro
7.1	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih.	T	II	Nad modrim
7.2	1	UB	Odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih.	T	II	Nad modrim
8.1	1	UB	Povezujejo sporočila pregovora s sporočilom pravljice.	T	III	Modro
8.2	1	UB	Povezujejo sporočila pregovora s sporočilom pravljice.	T	III	Modro

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/naloge; NUB – neumetnostno besedilo; UB – umetnostno besedilo
Cilji – učenci: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov nalog po vsebini glede na indeks težavnosti

Slika 4.34: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti

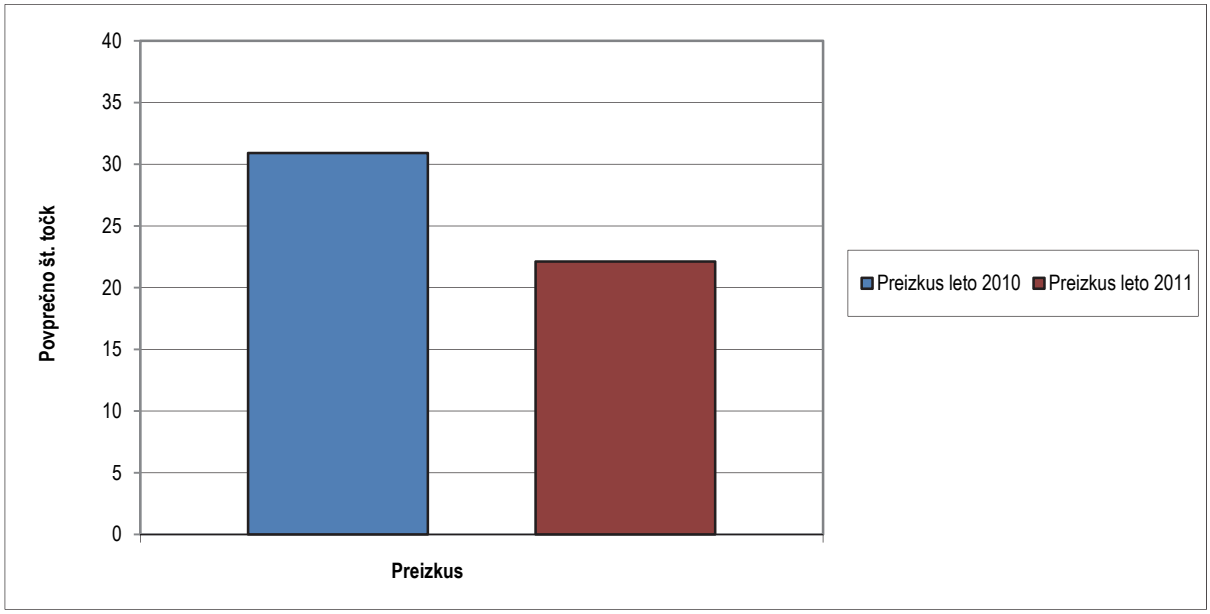

V primerjavi z dosežki lanskega nacionalnega preverjanja znanja so na preverjanju znanja 2011 učenci v povprečju dosegli manjše število povprečnih točk, in sicer 22,12 (lani 30,91) od skupaj možnih 40 točk, indeks težavnosti preizkusa znanja (IT) pa znaša 0,55 (lani 0,77), kar pomeni, da je bil letošnji preizkus težji oziroma so ga učenci v povprečju slabše rešili.

Preizkus znanja je sestavljen iz dveh vsebinsko različnih delov. V prvem delu so učenci reševali naloge ob branju neumetnostnega izhodiščnega besedila (novica), v drugem pa ob branju umetnostnega izhodiščnega besedila (Bogata in uboga sestra, ljudska pripovedka).

Slika 4.35: Dosežki po posameznih vsebinskih delih preizkusa znanja glede na indeks težavnosti

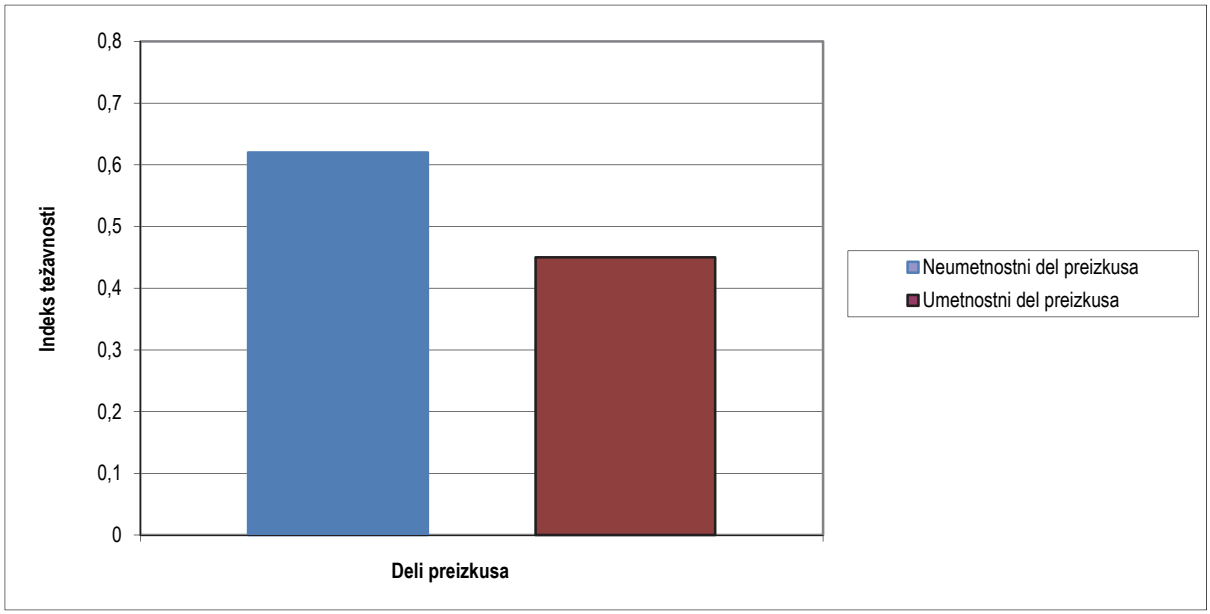

Ugotovimo lahko, da so učenci letos uspešneje rešili naloge ob branju neumetnostnega besedila od nalog ob umetnostnem besedilu. Za razliko od lani, ko so učenci v povprečju enako uspešno rešili naloge tako ob branju neumetnostnega kot umetnostnega besedila.

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila**, so učenci najuspešneje rešili nalogi 4.4 in 6.1. Nalogi alternativnega tipa oziroma obkroževanja sta preverjali učne cilje na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje). Uspeh učencev je pričakovano povezan s prepoznavanjem pojmov, navedenih v besedilu, in s tipom naloge.

Manj uspešni so bili učenci pri reševanju 12. naloge, kjer smo preverjali učni cilj na tretji taksonomski stopnji (samostojno pisanje, naloga polodprtega tipa oziroma zapis kratkega odgovora) in kjer bi za uspešno reševanje učenci morali na podlagi danih podatkov napisati kratko novico. To nalogo so pričakovano slabše rešili, saj gre za samostojno tvorjenje besedila, s katerim imajo tudi v praksi učenci največ težav.

Med nalogami, ki preverjajo slovnično znanje, so bili učenci uspešni pri določanju protipomenk (naloga 10.2) in pri rabi predlogov na/v (nalogi 11.1 in 11.2). Slabše so učenci rešili nalogo, kjer so morali napisati datum z besedo (naloga 8.1) in nalogo, pri kateri so morali popraviti veliko začetnico priimka (naloga 9.1). Ob tej nalogi smo ugotovili, da je bila le-ta slabo sestavljena, saj je veliko učencev popravljalo ime in priimek filmskega igralca, ki je nastopil v glavni vlogi, in se ni osredotočilo na pravilno rabo velike začetnice priimka. Ob datumu pa so številni učenci dan in mesec nerazumljivo kar poimenovali (npr. torek ipd.). Vse slovnične naloge so preverjale cilje na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in so bile naloge kratkega odgovora.

V drugem delu preizkusa znanja, vezanim na branje **umetnostnega besedila**, izstopata po uspešnosti reševanja nalogi 1.1 in 2.1, ki sta preverjali učne cilje na prvi taksonomski stopnji (prepoznavanje dejstev) in sta nalogi obkroževanja. Učenci so morali obkrožiti črko pred pravilnim odgovorom na vprašanji, o čem govori izhodiščno besedilo in kdo v njem nastopa.

Manj uspešni so bili pri reševanju nalog 5.1, 7.1 in 7.2; pri slednjih dveh so učenci morali ob pomoči izhodiščnega besedila razumeti preneseni pomen ter vzročno-posledične dogodke in nato odgovoriti na vprašanji o tem, kaj ima čudežno moč ter zakaj je bogata sestra obubožala. Preverjali smo učna cilja na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba), po tipu sta bili to nalogi kratkega odgovora. Zdi se, da so bili preneseni pomen in vzročno-posledični dogodki verjetno pretežki za razumevanje in povezavo z zgodbo oziroma s književnim likom.

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo (novica)

Slika 4.36: Dosežki učencev glede na taksonomsko stopnjo pri neumetnostnem besedilu

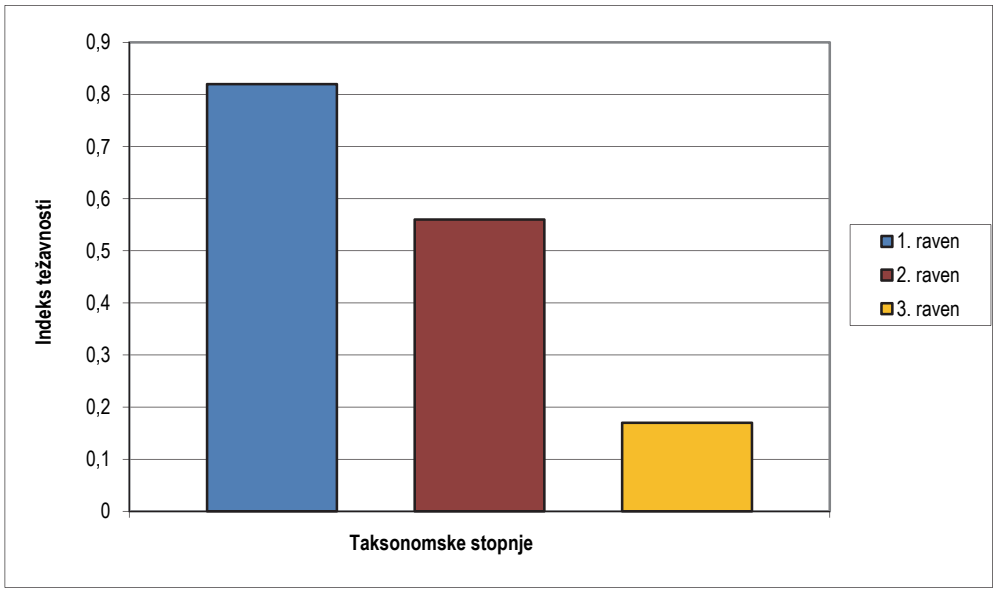

S slike 4.36 je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na prvi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,82), slabše pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na drugi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,56), in najslabše pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na tretji taksonomski stopnji (povprečni IT 0,17). V primerjavi z nacionalnim preverjanjem znanja 2010 izstopajo naloge, ki so preverjale miselne procese na tretji taksonomski stopnji, saj so letos izrazito slabše rešene.

Na **prvi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, je bilo 6 nalog (12 postavk). Učenci so najuspešneje rešili naloge 4.1, 4.2 in 4.4 ter nalogi 6.1 in 6.3. Vse postavke so preverjale prepoznavanje dejstev o besedilu; po tipu so to naloge alternativnega tipa, nalogi 6.1 in 6.3 pa nalogi obkroževanja. Pri nalogah 4.1, 4.2 in 4.4 so učenci morali ugotoviti, ali je trditev pravilna ali ne, pri nalogah 6.1 in 6.3 pa obkrožiti tri pravilne odgovore. Očitno je, da učenci znajo dobro prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko najdejo v besedilu. Učenci so najslabše rešili 1. nalogo, ki je preverjala prepoznavanje izbrane besedilne vrste; tip naloge je bil obkroževanje. Če upoštevamo dejstvo, da so učenci zelo slabo rešili tudi 12. nalogo, ki je bila vezana na poznavanje obravnavane besedilne vrste, lahko sklepamo, da učenci slabo poznajo izbrano besedilno vrsto: novico.

Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, je bilo 5 nalog (8 postavk). Učenci so najuspešneje rešili naloge 10.2, 11.1 in 11.2, ki so preverjale slovnico; tip nalog je bil kratek odgovor. Pri 10. nalogi so morali učenci navesti protipomenke, pri 11. nalogi pa vstaviti ustrezen predlog. Najslabše so rešili nalogi 8.1 in 8.2 ter nalogo 10.1, ki je preverjala razumevanje in uporabo slovnice (zapis števnika in določanje protipomenke); tip nalog je bil dopolnjevanje oziroma kratki odgovor.

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojnega reševanja novih problemov, samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila ena naloga (4 postavke). 12. naloga, ki je preverjala funkcionalno rabo (pisanje izhodiščnemu besedilu podobno besedilo ob predlogi), je bila polodprtega tipa oziroma zapis kratkega odgovora. Učenci so nalogo v celoti zelo slabo rešili in ugotovimo lahko, da izbrane besedilne vrste (novica) ne poznajo dovolj dobro.

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo (*Bogata in uboga sestra*, ljudska pripoved)

Slika 4.37: Dosežki učencev glede na taksonomsko stopnjo pri umetnostnem besedilu

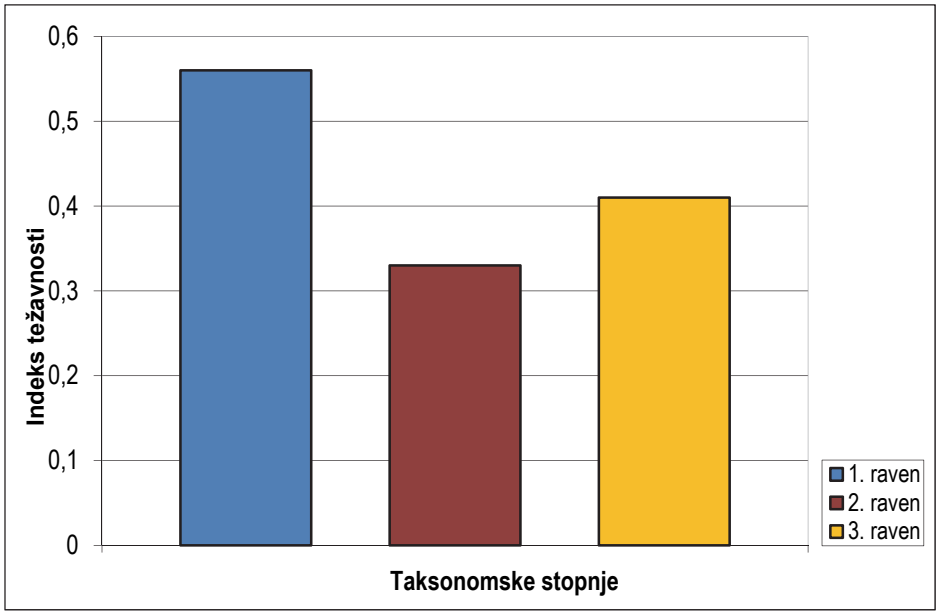

S slike 4.37 je razvidno, da so učenci uspešneje rešili naloge na prvi (povprečni IT 0,56) in na tretji taksonomski stopnji (povprečni IT 0,41), slabše pa na drugi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,33). Lani so učenci najbolje rešili naloge na prvih dveh taksonomskih stopnjah, na drugi celo malo bolje kot na prvi, slabše pa so rešili naloge na tretji taksonomski stopnji.

Na **prvi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, so bile 4 naloge (8 postavk). Učenci so najuspešneje rešili nalogi 1.1 in 2.1, ki sta preverjali prepoznavanje dejstev; tip naloge je bil obkroževanje. Učenci so morali prepoznati pravilno rešitev na vprašanje, o čem govori izhodiščno umetnostno besedilo ter kdo nastopa v besedilu. Slabše so rešili naloge 3.1, 3.2, 3.3 in 3.4. v celoti, najslabše od teh pa nalogo 3.1, ki je preverjala prepoznavanje dejstev, in sicer določanje zaporedja dogodkov v besedilu. Tip naloge je bil razvrščanje. Podobno kakor v preteklih preverjanjih znanja se je tovrstna naloga pokazala kot zahtevnejša in slabše rešena. Učenci očitno zelo težko ustrezno določijo vrstni red dogodkov glede na izhodiščno besedilo.

Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, so bile 3 naloge (6 postavk). Učenci so uspešno rešili naloge 6.1, 6.2 in 6.3, od tega najbolje nalogo obkroževanja 6.1, ki je preverjala poznavanje značilnosti besedila (ljudska pravljica). Najslabše so rešili nalogo 7.2, ki je preverjala prepoznavanje in razumevanje sporočilnosti izhodiščnega besedila, tip naloge je bila kratki odgovor. Učenci znajo uspešno prepoznati značilnosti ljudske pravljice na konkretnem primeru in uporabiti teorijo v praksi, težave pa imajo s sporočilnostjo in z iskanjem vzročno-posledičnih povezav v besedilu.

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojnega reševanja novih problemov, samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila ena naloga (2 postavki). Pri 8. nalogi, ki je preverjala samostojno ustvarjalno reševanje problemov in vrednotenje, so morali učenci sporočilnost ljudske povesti povezati z ustreznima pregovoroma, kar se je izkazalo za prezahtevno nalogo. To je bila naloga obkroževanja.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.38: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti in standard znanja

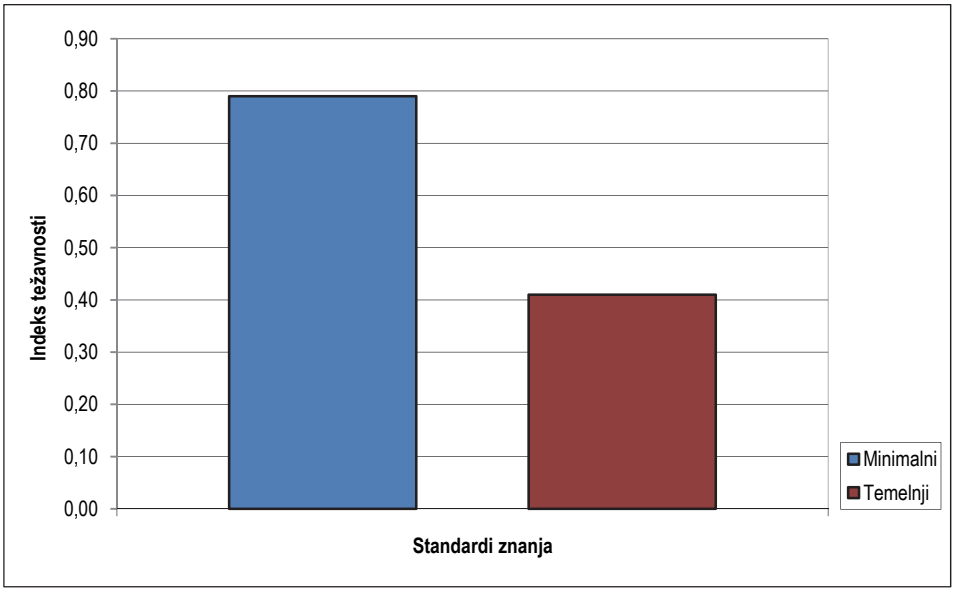

V preizkusu znanja je bilo 7 nalog (13 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja ob branju neumetnostnega besedila, in 5 nalog (11 postavk), ki so preverjale temeljne standarde znanja. Učenci so bistveno bolje rešili naloge z minimalnimi (povprečni IT 0,79) kakor naloge s temeljnimi standardi znanja (povprečni IT 0,41). Med nalogami z minimalnimi standardi izstopajo 9. naloga (IT 0,44), ki so jo učenci slabše rešili, ter nalogi 4.4 in 6.1, ki pa so ju učenci zelo dobro rešili. Slabo rešena naloga je preverjala slovnico (velika začetnica), bolje rešeni nalogi pa preprosta dejstva o besedilu.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.39: Dosežki učencev glede na indeks težavnosti in standard znanja – umetnostno besedilo

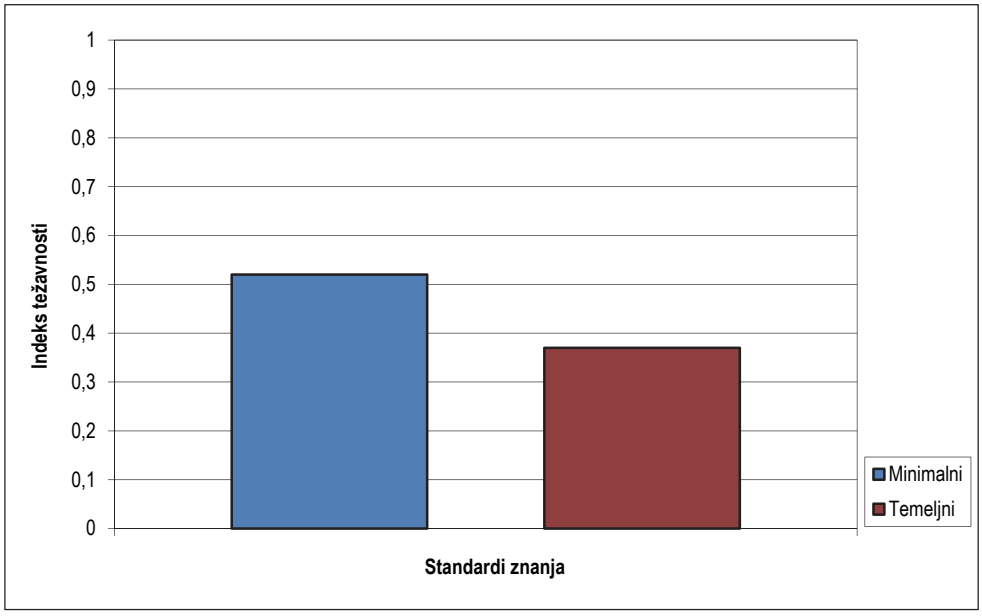

V drugem delu preizkusa znanja, kjer so učenci naloge reševali ob umetnostnem besedilu, je bilo 5 nalog (9 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja, in 3 naloge (7 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja. V primerjavi z lani so učenci naloge v drugem delu preizkusa znanja slabše rešili, predvsem naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja. Med nalogami, ki so preverjale minimalne standarde znanja (povprečni IT 0,52), izstopa 5. naloga (IT 0,19). Učenci so nalogo slabo rešili in ugotovimo lahko, da imajo težave s prenesenim pomenom. Med nalogami, ki so preverjale temeljne standarde znanja (povprečni IT 0,37), izstopa naloga 7.2, ki je preverjala razumevanje sporočilnosti besedila. Učenci so to nalogo zelo slabo rešili in pokazali, da ne razumejo vzročno-posledičnih vsebin sporočila umetnostnega besedila.

Analiza dosežkov nalog po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Slika 4.40: Dosežki učencev glede na tipe nalog v preizkusu

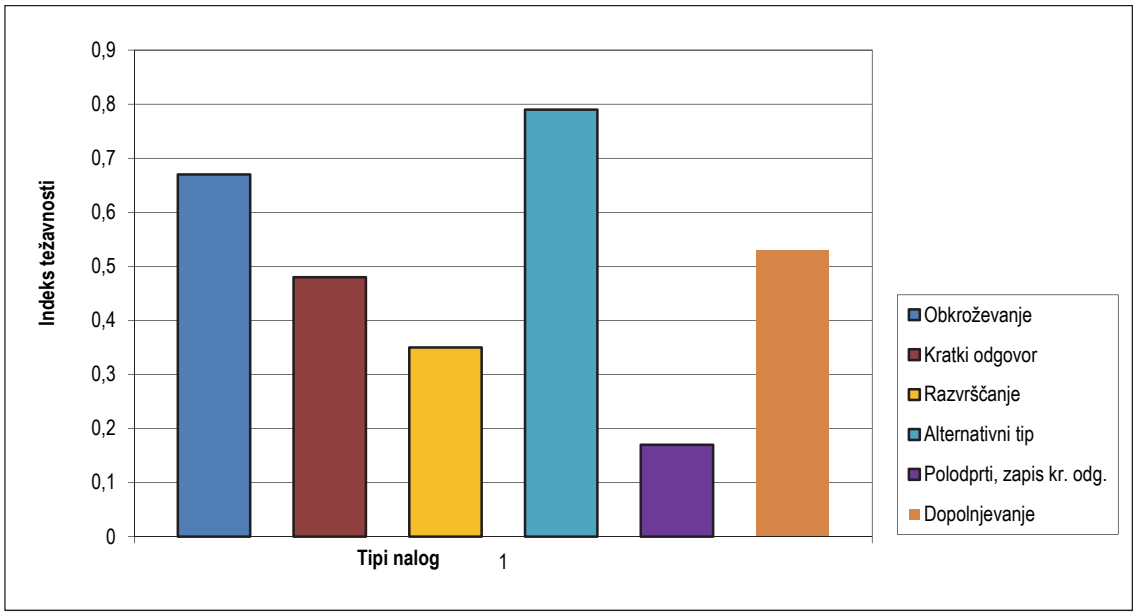

V preizkusu znanja je bila ena naloga polodprtega tipa – **zapis kratkega odgovora** (4 postavke). Naloga je bila v prvem delu preizkusa (neumetnostno besedilo), na tretji taksonomski stopnji (IT 0,17) in je bila v celoti slabše rešene. Očitno je, da imajo učenci pri teh nalogah večje težave. Dejstvo pa je, da je naloga preverjala učne cilje na višjih ravneh znanja (tretja taksonomska stopnja).

V preizkusu znanja sta bili dve **nalogi alternativnega tipa** (6 postavk), in sicer na prvi taksonomski stopnji. Ena naloga je bila v prvem delu preizkusa (neumetnostno besedilo, 4 postavke), druga pa v drugem delu (umetnostno besedilo, 2 postavki). Učenci so naloge tega tipa dobro rešili, poudariti pa je treba, da sta nalogi preverjali zgolj prepoznavanje dejstev o izhodiščnih besedilih.

V preizkusu znanja je bilo največ **nalog obkroževanja** – 9 nalog (14 postavk), in sicer na vseh treh taksonomskih stopnjah: na prvi 6 nalog (4 naloge pri neumetnostnem besedilu in 2 nalogi pri umetnostnem besedilu, na drugi 2 nalogi (ena naloga pri neumetnostnem besedilu in ena naloga pri umetnostnem besedilu) in na tretji samo ena naloga pri umetnostnem besedilu. Učenci so naloge obkroževanja uspešno rešili, nekoliko manj uspešni so bili pri nalogah na drugi in na tretji taksonomski stopnji, in sicer pri nalogah v povezavi z umetnostnim besedilom.

Naloge **kratkega odgovora** so se pojavile tako v prvem delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo), teh nalog je bilo 4 (7 postavk), kakor v drugem delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo), 2 nalogi (3 postavke). Ena naloga je bila na prvi taksonomski stopnji (neumetnostno besedilo) in je bila v povprečju dobro rešena. Pet nalog je bilo na drugi taksonomski stopnji (neumetnostno in umetnostno besedilo) in so bile v povprečju slabše rešene. Vse omenjene naloge so preverjale učne cilje s področja slovnice in pravopisa (neumetnostno besedilo) oziroma razumevanje sporočilnosti besedila (umetnostno besedilo).

V prvem delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo) je bila ena **naloga dopolnjevanja** (2 postavki), preverjala je slovnično znanje.

V drugem delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo) je bila ena **naloga razvrščanja**, preverjala je razumevanje časovnega zaporedja dogodkov v besedilu in pokazala, da imajo učenci s tovrstnimi nalogami in znanjem večje težave.

Sklepne ugotovitve

V primerjavi z dosežki lanskega leta so letos učenci v povprečju dosegli manjše povprečno število točk, kar pomeni, da je bil letošnji preizkus težji znanja oziroma so ga učenci v povprečju slabše rešili.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa so v povprečju precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela. Za razliko od lani, ko so učenci v povprečju enako uspešno rešili naloge tako ob neumetnostnem kakor ob umetnostnem besedilu.

Težavnost nalog v prvem delu preizkusa (neumetnostno besedilo) narašča s taksonomskimi stopnjami. Učenci so najboljše dosežke dosegali pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na prvi taksonomski stopnji, slabše pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na drugi taksonomski stopnji, in najslabše pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na tretji taksonomski stopnji. V primerjavi z lanskim preizkusom znanja izstopajo naloge, ki so preverjale miselne procese na tretji taksonomski stopnji, saj so letos v primerjavi z lani te naloge izrazito slabše rešene.

Učenci so v drugem delu preizkusa (umetnostno besedilo) uspešno rešili naloge na prvi in na tretji taksonomski stopnji, slabše pa na drugi taksonomski stopnji. Lani so učenci najbolje rešili naloge na prvih dveh taksonomskih stopnjah, na drugi celo malo bolje kot na prvi, slabše pa so rešili naloge na tretji taksonomski stopnji.

V preizkusu znanja je bilo 7 nalog (13 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja ob branju neumetnostnega besedila, in 5 nalog (11 postavk), ki so preverjale temeljne standarde znanja. Učenci so bistveno bolje rešili naloge z minimalnimi kot naloge s temeljnimi standardi znanja. V drugem delu preizkusa, kjer so učenci naloge reševali ob umetnostnem besedilu, je bilo 5 nalog (9 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja, in 3 naloge (7 postavk), ki so preverjale minimalne standarde znanja. V primerjavi z lani so učenci naloge v drugem delu preizkusa slabše rešili, predvsem naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja.

Najbolje rešene so bile naloge alternativnega tipa, ki pa so bile samo na prvi taksonomski stopnji. V preizkusu je bilo največ nalog obkroževanja, ki so se pojavile na vseh treh taksonomskih stopnjah in v obeh delih preizkusa. Slabše rešene so bile naloge dopolnjevanja, ki so bile le v prvem delu preizkusa in na drugi taksonomski stopnji, ter naloge kratkega odgovora, ki so se pojavile na prvi in na drugi taksonomski stopnji in v obeh delih preizkusa, pa tudi naloge razvrščanja, ki so bile le v drugem delu preizkusa in le na prvi taksonomski stopnji. Naloge polodprtega tipa oziroma zapis kratkega odgovora pa so bile zelo skromno rešene; vse so bile na tretji taksonomski stopnji.

4.2.9.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja je ostala nespremenjena glede na šolsko leto 2009/2010. Preizkus znanja je bil torej sestavljen iz 25 nalog. Glede na cilje in standarde pouka slovenščine je bil razdeljen v dva dela, na neumetnostni in umetnostni del. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so lahko osvojili 40 točk.

V prvem delu je bilo 15 nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (Recept − Koruzna mineštra), v drugem delu pa 10 nalog, povezanih z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (Jože Schmidt, *Stric Pupinpoču*).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz naslednjih tipov nalog: obkroževanja, dopolnjevanja in razvrščanja, nalog alternativnega tipa, kratkega odgovora ter nalog zapisa krajšega besedila.

Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.55: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje

Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	50 %
II. razumevanje in uporaba	35 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.56: Osnovni statistični podatki

Število učencev	86
Število postavk	40
Možne točke	40
Povprečno št. točk	26,13
Povprečno št. odstotnih točk	65,32
Standardni odklon odstotnih točk	16,58
Indeks težavnosti	0,65
Indeks zanesljivosti	0,86

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 86 učencev. Od 40 možnih točk so v povprečju osvojili 26,13 točk (65,32 %). V prvem delu, kjer so lahko osvojili 24 od 40 točk, so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (Recept – Koruzna mineštra),. V povprečju so osvojili 15,42 točk (64,25 %). V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (Jože Schimdt, *Stric Pupinpoču*). Od 16 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 10,69 točk (66,81 %).

Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 9 (22,5 %), dosegel jih je en učenec. Največ točk je doseglo 5 učencev, in sicer 36 (90 %). Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je desno asimetrična.

Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,65. Preizkus znanja so učenci nekoliko slabše reševali na neumetnostnem delu, kar je razvidno iz povprečnega indeksa težavnosti 0,64, na umetnostnem delu pa nekoliko bolje, in sicer je indeks težavnosti tega dela 0,67. Indeks diskriminativnosti je enak za oba dela preizkusa znanja, njegova povprečna vrednost 0,63, torej oba dela preizkusa enako dobro ločujeta učence med seboj.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.41: Dosežki po spolu pri slovenščini (NIS), tretje obdobje[5]

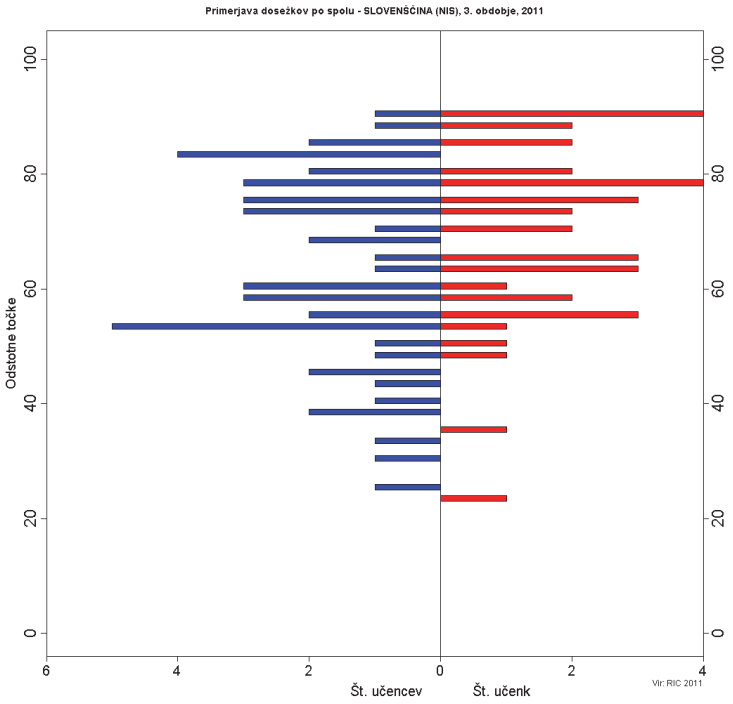

Najboljše dosežke je doseglo več deklic kot dečkov. Delež deklic je večji tudi med dobrimi in povprečnimi dosežki, medtem ko je delež dečkov med slabšimi dosežki večji. Najnižje dosežke pa je dosegla deklica. Dosežki so slabše primerljivi, saj je opravljanje nacionalnega preverjanja znanja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev deklic in dečkov.

[5] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.42: Dosežki po šolah pri slovenščini (NIS), tretje obdobje

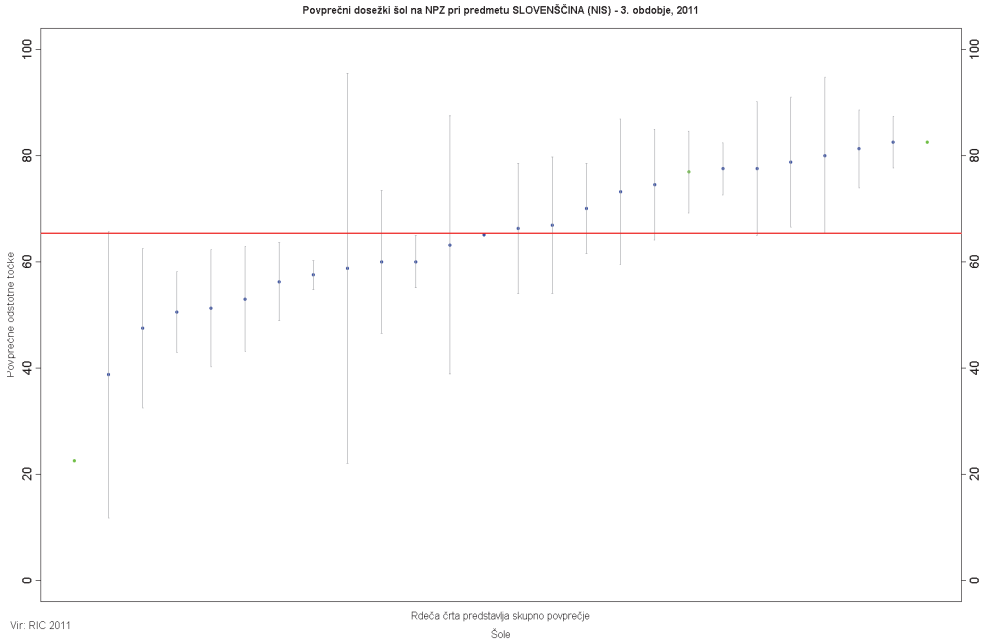

S slike 4.42 lahko razberemo veliko razpršenost povprečnih dosežkov šol, ki se nahajajo med približno 40 in nekaj več kot 80 % točkami.

Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je število šol v posamezni regiji, ki izvedejo nacionalno preverjanje znanja, zelo različno, poleg tega pa je zelo različno tudi število učencev na posamezni šoli, ki pristopijo k zunanjemu preverjanju znanja. Število šol v posamezni regiji se giblje od 1 do 7, število učencev na posamezni šoli pa od 2 do 24.

Opisi dosežkov učencev

Slika 4.43: Porazdelitev odstotnih točk pri slovenščini (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

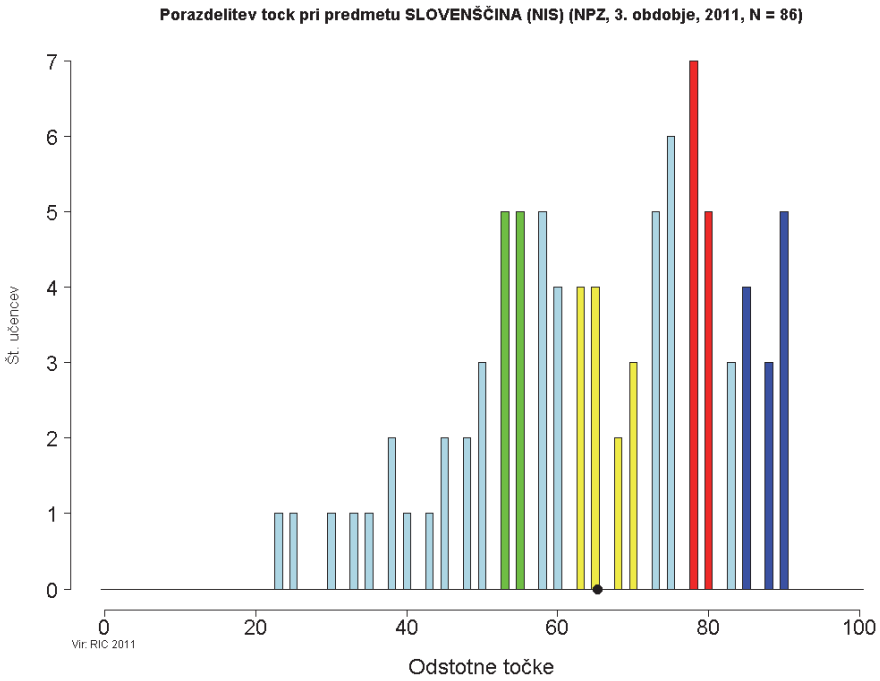

Zeleno območje

V zelenem območju so učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo četrtine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2, 4, 5 – sedem postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (9, 11 – tri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Največ je nalog obkroževanja, sledijo pa naloge povezovanja in naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vrsto besedila (**naloga 2.1**);
- povežejo podatke z ustreznimi pojmi (**naloge 4.1, 4.2 in 4.3**);
- poiščejo podatek v besedilu (**naloge 5.1, 5.2 in 5.3**);
- poiščejo podatek v besedilu glede na kriterij (**nalogi 9.1 in 9.2**);
- prepoznajo namen besedila (**naloga 11.1**).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v neumetnostnem besedilu.

Zgled:

5. Iz spodaj naštetih sestavin izberi tri, ki so navedene v besedilu za pripravo jedi. Izbrane sestavine napiši na črte.

   Sestavine: fižol, cvetača, origano, krompir, paradižnik, koruza, bučke.

   _____

   _____

   _____

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1, 4, 5 – 5 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (8 in 9 – skupaj tri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V zelenem območju so naloge kratkega odgovora, alternativnega tipa in dopolnjevanja.

Učenci:

- prepoznajo glavno književno osebo (**naloga 1.1**);
- prepoznajo bistvene podatke iz besedila (**naloge 4.1, 5.1, 5.3 in 5.4**);
- opišejo posebnosti značaja književne osebe (**nalogi 8.1 in 8.2**);
- razumejo socialne motive za dojemanje književne osebe (**naloga 9.1**).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v umetnostnem besedilu. Razumejo nekatera razmerja med književnimi osebami.

Zgled:

8. Kakšna oseba je bil stric Pupinpoču? Med spodaj navedenimi lastnostmi izberi dve, ki ga najbolje označujeta. Besedi napiši na črti.

Lastnosti: neprijazen, priljubljen, hudoben, rahločuten, redkobeseden.

_____

_____

Rumeno območje

V rumeno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo med polovicama dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7, 8 – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh naloga (10, 12 – skupaj tri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in pri eni nalogi (14 – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega odgovora, razvrščanja, dopolnjevanja in med naloge zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- najdejo podatek iz besedila glede na kriterij (**naloga 7.1**);
- nadaljujejo besedno zvezo (**naloga 8.1**);
- popravijo nekatere pravopisne napake (**naloga 10.1**);
- uvrstijo besedo v besedno vrsto (**nalogi 12.1 in 12.2**);
- tvorijo besedilo po vzorcu (**naloga 14.2**).

Učenci v rumenem območju znajo uporabiti nekaj osnovnih slovničnih in pravopisnih pravil.

Zgled:

12. Iz povedi spodaj izpiši dva samostalnika in dva glagola. Vpiši jih v preglednico.

Mama kuha juho in peče potico, Marko pa pomaga in se oblizuje.

Samostalnika	Glagola

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V rumenem območju sta nalogi kratkega odgovora in dopolnjevanja.

Učenci:

- najdejo razlago za ravnanje književne osebe (**naloga 3.1**);
- razumejo socialne motive za dojemanje književne osebe v celoti (**naloga 9.2**).

Učenci najdejo razlago za ravnanje in razumejo širše socialne motive za dojemanje književne osebe.

Zgled:

3. S čim si je glavni junak služil kruh? Odgovor napiši na črto.

_____

Rdeče območje

V rdeče območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (10 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (15 – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- poimenujejo zbirko istovrstnih besedil (**naloga 3.1**);
- popravijo vse dane pravopisne napake (**nalogi 10.2**);
- prepoznajo vzročno-posledično razmerje dveh besedil (**nalogi 15.1 in 15.2**).

Učenci v rdečem območju širijo uporabo slovničnih in pravopisnih pravil. Kažejo napredek v analizi in v sintezi neumetnostnih besedil.

Zgled:

15. a) Na črto napiši skupne sestavine za pripravo mineštre in pečenega jajca.

_____

b) Na črto napiši razlike v postopku med pripravo mineštre in pečenega jajca.

_____

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (7 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (10 – ena postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega odgovora, naloge alternativnega tipa in naloge zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo bistvene podatke iz besedila (**naloga 5.2**);
- ločijo glavne in stranske književne osebe (**naloga 7.1**);
- razumejo motive za poimenovanje književne osebe (**naloga 10.1**).

Učenci v rdečem območju širijo razlago za ravnanje in razumevanje širših socialnih motivov in dojemanje književnih oseb.

Zgled:

7. Iz besedila izpiši poleg Pupinpočuja še eno odraslo književno osebo. Njeno ime zapiši na črto.

_____

Modro območje

V modro območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).
Tipi nalog: Naloga je tipa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vir besedila (**naloga 1.1**).

Učenci v modrem območju natančneje berejo in povzemajo neumetnostne vsebine.

Zgled:

1. Iz katere knjige je besedilo? Naslov knjige napiši na črto.

_____

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2 in 6 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (10 – ena postavka) pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).
Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami obkroževanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo zvrst besedila (**naloga 2.1**);
- razumejo motiv za ravnanje književne osebe (**naloga 6.1**);
- razumejo motive za poimenovanje književne osebe (**naloga 10.2**).

Učenci v modrem območju v celoti razumejo socialne motive, dojemajo književne osebe in vključujejo znanje iz literarne teorije.

Zgled:

2. Katero književno zvrst predstavlja besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Poezijo.

B Dramatiko.

C Prozo.

Naloge nad modrim območjem

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (13 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (14 – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Naloge so tipa kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- zapisu števnika z besedo (**naloga 6.1**);
- zanikanju povedi (**naloga 13.1**);
- tvorjenju besedila po vzorcu (**naloga 14.1**).

Tudi najuspešnejši učenci ne kažejo zanesljivega znanja s področja jezika in kljub predlogi ne tvorijo samostojnega besedila.

Zgled:

13. Spodaj zapisano poved zanikaj. Zanikano poved napiši na črti.

V mineštri kuhamo klobaso ali suha rebrca.

_____

_____

Preglednica 4.57: Specifikacijska preglednica, slovenščina (NIS) tretje obdobje

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
I. DEL						
1.1	1	NUB	Prepozna vir besedila.	M	I	Modro
2.1	1	NUB	Prepozna vrsto besedila.	M	I	Zeleno
3.1	1	NUB	Poimenuje zbirko istovrstnih besedil.	M	I	Rdeče
4.1	1	NUB	Najde podatek iz besedila.	M	I	Zeleno
4.2	1	NUB	Najde podatek iz besedila.	M	I	Zeleno
4.3	1	NUB	Najde podatek iz besedila.	M	I	Zeleno
5.1	1	NUB	Poišče podatek v besedilu.	M	I	Zeleno
5.2	1	NUB	Poišče podatek v besedilu.	M	I	Zeleno
5.3	1	NUB	Poišče podatek v besedilu.	M	I	Zeleno
6.1	1	JEZIK	Zapiše števnik z besedo.	T	I	Nad modrim
7.1	1	NUB	Najde podatek iz besedila glede na kriterij.	M	I	Rumeno
8.1	1	NUB	Nadaljuje besedno zvezo.	T	I	Rumeno
9.1	1	NUB	Najde podatek glede na kriterij.	M	II	Zeleno
9.2	1	NUB	Najde podatek glede na kriterij.	M	II	Zeleno
10.1	1	JEZIK	Popravi pravopisne napake.	T	II	Rumeno
10.2	1	JEZIK	Popravi pravopisne napake.	T	II	Rdeče
11.1	1	NUB	Razume namen besedila.	M	II	Zeleno
12.1	1	JEZIK	Uvrsti besedi v besedno vrsto.	T	II	Rumeno
12.2	1	JEZIK	Uvrsti besedi v besedno vrsto.	T	II	Rumeno
13.1	1	JEZIK	Zanika poved.	M	II	Nad modrim
14.1	1	NUB	Po vzorcu tvori besedilo.	M	III	Nad modrim
14.2	1	NUB	Po vzorcu tvori besedilo.	M	III	Rumeno
15.1	1	NUB	Prepozna vzročno-posledično razmerje dveh besedil.	T	III	Rdeče
15.2	1	NUB	Prepozna vzročno-posledično razmerje dveh besedil.	T	III	Rdeče

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
II. DEL						
1.1	1	UB	Prepozna glavno književno osebo.	M	I	Zeleno
2.1	1	UB	Prepozna zvrst besedila.	M	I	Modro
3.1	1	UB	Razloži ravnanje književne osebe.	M	I	Rumeno
4.1	1	UB	Prepozna bistvene podatke iz besedila.	M	I	Zeleno
5.1	1	UB	Prepozna bistvene podatke iz besedila.	M	I	Zeleno
5.2	1	UB	Prepozna bistvene podatke iz besedila.	M	I	Rdeče
5.3	1	UB	Prepozna bistvene podatke iz besedila.	M	I	Zeleno
5.4	1	UB	Prepozna bistvene podatke iz besedila.	M	I	Zeleno
6.1	1	UB	Razume motiv za ravnanje književne osebe.	M	I	Modro
7.1	1	UB	Loči glavne in stranske književne osebe.	M	II	Rdeče
8.1	1	UB	Opiše posebnosti značaja književne osebe.	T	II	Zeleno
8.2	1	UB	Opiše posebnosti značaja književne osebe.	T	II	Zeleno
9.1	1	UB	Razume socialne motive za dojemanje književne osebe.	T	II	Zeleno
9.2	1	UB	Razume socialne motive za dojemanje književne osebe.	T	II	Rumeno
10.1	1	UB	Razume motive za poimenovanje književne osebe.	M	III	Rdeče
10.2	1	UB	Razume motive za poimenovanje književne osebe.	M	III	Modro

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/naloge; NUB- neumetnostno besedilo; UB - umetnostno besedilo oziroma JEZIK, če z vprašanjem/delom naloge/naloge preverjamo slovnična in pravopisna pravila
Cilji - učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

Dosežki učencev na neumetnostnem delu (povprečni IT 0,64) preizkusa znanja so v povprečju malenkost nižji od dosežkov na umetnostnem delu (povprečni IT 0,67).

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila,** so učenci najuspešneje rešili naloge 2.1, 5.1, 5.2, 9.1 in 11.1. Učenci so uspešni pri prepoznavanju vrste besedila, iskanju podatkov v besedilu, iskanju podatka glede na kriterij in pri razumevanju namena besedila. Slabše so rešili naloge 1.1, 6.1, 10.2, 13.1, 14.1 in 15.1. Določeni slabši dosežki niso presenečenje. Naloga 6.1, kjer so učenci morali napisati števnik z besedo, zajema vključuje temeljni standard znanja, prvo taksonomsko stopnjo in je tip kratkega odgovora. Pisanje števnika štirimestnega števila zahteva veliko pozornosti, saj so v njem vsaj tri mesta, kjer je mogoče napraviti napako, sledeč ustni artikulaciji. Najmanj uspešni so bili učenci pri 13.1 nalogi, kjer so morali zanikati poved. Naloga je vključevala minimalni standard, drugo taksonomsko stopnjo in je tudi tip kratkega odgovora. Zanikana poved je zahtevala prestavitev treh besed iz tožilnika v rodilnik. V pogovornem jeziku rodilnika v zanikanem stavku že skoraj ne slišimo, še posebej v določenih socialnih okoljih. Presenetljivo slabo so učenci prepoznali vir besedila oziroma podatke v viru. Pričakovano slabše pa so reševali tiste naloge, kjer so morali po vzorcu tvoriti besedilo in prepoznati vzorčno-posledično razmerje dveh besedil.

V **umetnostnem** delu preizkusa znanja so bili učenci najuspešnejši pri nalogah 1.1, 5.1 in 5.4, kjer so morali pri prvi prepoznati glavno književno osebo, v naslednjih dveh pa bistvene podatke iz besedila. Indeksi težavnosti nakazujejo, da samo nekateri učenci izkazujejo dobro razumevanje prebranega besedila. Slabše so se izkazali pri 2.1 nalogi, kjer so morali prepoznati zvrst besedila. Pričakovano najslabši pa so bili pri 10.2, nalogi kjer so morali razumeti motive za poimenovanje književne osebe. En razlog za poimenovanje književne osebe so še navedli (naloga 10.1), drugega pa skoraj ne več (naloga 10.2).

Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa znanja, ki so ga učenci reševali ob branju **neumetnostnega besedila**, je bilo 15 nalog na vseh taksonomskih stopnjah (osem na prvi, pet na drugi in dve na tretji). Težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami enakomerno narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah na prvi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,71), nekoliko slabše pri nalogah na drugi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,64), najslabše pa pri nalogah na tretji taksonomski stopnji (povprečni IT 0,47).

Na **prvi taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog 2.1, kjer so morali prepoznati vrsto besedila, 5.1 in 5.2, kjer so morali poiskati podatek v besedilu. Najmanj uspešni na tej stopnji so bili pri reševanju 1.1 kjer so morali prepoznati vir besedila in 6.1 nalogi, kjer so morali zapisati števnik z besedo.

Naloge na **drugi taksonomski stopnji** so učenci pričakovano nekoliko slabše reševali, saj zahtevajo zahtevnejše miselne procese, kot sta razumevanje in uporaba. Največ uspeha so imeli pri reševanju naloge 9.1, kjer so poiskali podatek glede na kriterij, in naloge 11.1, kjer so razumeli namen besedila. Slabše rešena je bila naloga 10.2, kjer so morali popraviti pravopisni napaki. Večina učencev je našla dve napaki − naloga 10.1, bistveno manj učencev pa še naslednji dve. Najslabše so učenci rešili nalogo 13.1, kjer so morali zanikati poved.

Na **tretji taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 14.2, kjer so morali po vzorcu tvoriti besedilo (postopek priprave pečenega jajca), najmanj pa so bili uspešni pri nalogi 14.1, kjer so zopet morali po vzorcu tvoriti besedilo (v tem primeru sestavine za pripravo pečenega jajca).

Naloge v drugem delu preizkusa znanja, ki so ga učenci reševali ob branju **umetnostnega besedila**, so bile glede na dosežke učencev nekoliko lažje od nalog v neumetnostnem delu. Učenci so zopet reševali naloge v skladu s pričakovanji, tako so najboljše dosežke dosegali na prvi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,73), nekoliko slabše na drugi taksonomski stopnji (povprečni IT 0,68), najslabše pa na tretji taksonomski stopnji (povprečni IT 0,37).

Na **prvi taksonomski stopnji** so učenci v povprečju dobro rešili vse naloge. Najuspešnejši so bili pri nalogi 1.1, kjer so morali prepoznati glavno književno osebo, ter pri nalogah 5.1 in 5.4, kjer so morali prepoznati bistvene podatke iz besedila. Največ težav na tej stopnji so imeli z nalogo 2.1, kjer so morali prepoznati zvrst besedila.

Na **drugi taksonomski stopnji** so v povprečju nekoliko slabše rešili naloge. Najbolje rešena je bila naloga 8.1, kjer so med navedenimi lastnostmi opisali posebnosti značaja književne osebe. Manj uspešni so bili pri nalogi 6.1, kjer bi morali pokazati razumevanje motiva književne osebe (konkretno so morali iz besedila izpisati poved, ki opisuje dogodek, zaradi katerega je bil glavni junak zelo žalosten).

Miselne procese **tretje taksonomske stopnje** je preverjala 10. naloga drugega dela preizkusa znanja. Pri tej nalogi so učenci morali razumeti motive za poimenovanje književne osebe. Napisati so morali dva razloga, zakaj je glavna oseba dobila prav takšno ime. Pri navedbi prvega razloga so bili dokaj uspešni, pri iskanju drugega pa bistveno manj.

Učenci so bili nekoliko bolj uspešni pri reševanju drugega dela preizkusa znanja, ki se je nanašal na umetnostno besedilo. Uspeh bi morda lahko pripisali zvrsti besedila, s katerim se pogosto srečujejo pri šolskem delu.

Dobro rešene naloge pripisujemo praktičnemu delu pri pouku. Slabše rešeni nalogi, kjer so učenci morali določiti književno zvrst besedila, pripisujemo abstraktnosti pojmov, ki je za učence večna težava, prav tako pa tudi razumevanje motivov za poimenovanje književne osebe. Oba primera preverjata višje miselne procese.

Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Pri **neumetnostnem** besedilu smo pri desetih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri petih temeljne. Najslabše med nalogami z minimalnimi standardi so učenci rešili nalogo 13.1, kjer so morali zanikati poved. Glede na minimalne standarde je bilo pričakovano, da bodo učenci pri teh nalogah dosegali višje dosežke. Povprečni indeks težavnosti nalog z minimalni standardi je bil 0,72.

Pričakovano so učenci dosegali nižje dosežke pri nalogah, kjer smo preverjali **temeljne standarde,** in sicer je bil povprečni indeks težavnosti 0,49. Najslabše med njimi so rešili nalogo 6.1, kjer so morali zapisati števnik z besedo.

Pri **umetnostnem** besedilu smo pri osmih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri dveh temeljne. Najslabše so rešili nalogo 10.2, kjer so morali razumeti motive za poimenovanje književne osebe. Povprečni indeks težavnosti nalog z minimalnimi standardi je bil 0,63, kar pomeni, da so naloge, kjer smo preverjali te standarde slabše reševali. Presenetljivo pa so pri dveh nalogah, kjer smo preverjali **temeljne standarde** znanja, dosegali višje dosežke. Povprečni indeks težavnosti je bil 0,78.

Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Naloge iz **neumetnostnega besedila** so zajele naslednje tipe nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, povezovanja, razvrščanja, kratkega odgovora in zapis krajšega besedila.

Naloge obkroževanja so bile tri, rešene so bile najbolje, saj jih je 92 % učencev uspešno rešilo. To so bile naloge 2.1, kjer so učenci morali prepoznati vrsto besedila, 9.1 in 9.2, kjer so morali poiskati podatek glede na kriterij, in 11.1, kjer so morali prepoznati namen besedila. Najslabše pa so rešili naloge z zapisom krajšega besedila, take so bile prav tako tri naloge: 13.1, kjer so morali zanikati poved, 14.1 in 14.2, kjer bi morali po vzorcu tvoriti besedilo, ter 15.1, kjer bi morali prepoznati vzročno-posledično razmerje dveh besedil. Uspešno jih je rešilo le 38 % učencev.

Naloge iz **umetnostnega besedila** so zajele naslednje tipe nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, alternativnega tipa, kratkega odgovora in zapis krajšega besedila. Najbolje so učenci rešili nalogo alternativnega tipa, uspešno jo je rešilo 80 % učencev. To je bila peta naloga s štirimi točkami, kjer so učenci morali prepoznati bistvene podatke iz besedila. Znova so najslabše rešili nalogi z zapisom krajšega besedila, pri katerih je bilo uspešnih 40 % učencev. To so bile naloge 6.1, kjer so morali razumeti motiv za ravnanje književne osebe, ter 10.1 in 10.2, kjer bi morali razumeti motive za poimenovanje književne osebe.

Sklepne ugotovitve

Dosežki učencev v šolskem letu 2010/2011 so primerljivi z dosežki v šolskem letu 2009/2010, kljub temu da so bili učenci v tem šolskem letu nekoliko uspešnejši pri nalogah ob umetnostnem besedilu kot pri tistih ob neumetnostnem besedilu. Učenci so dobro prepoznavali podatke in dejstva ter razumeli obe besedili. Tradicionalno slabo so reševali naloge, ki so preverjale slovnična in pravopisna pravila. Tako kakor lansko leto niso znali poiskati podatkov v viru besedila. Učenci so bili pričakovano slabši pri nalogah, ki so preverjale višje miselne procese, zlasti če so morali tvoriti daljše samostojne odgovore.

4.2.9.3 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu drugega obdobja

Opis izhodišč in zasnova preizkusa znanja

V preizkusu znanja iz matematike je bilo 13 nalog, ovrednotenih s 40 točkami. Preizkus znanja je bil sestavljen iz snovnih področij aritmetike, geometrije, merjenja in podatkov.

Naloge v preizkusu znanja so preverjale naslednje cilje po sklopih iz učnega načrta:

- naravna števila do 1000,
- merjenje, merske enote, pretvarjanje,
- geometrijo,
- računske operacije, lastnosti računskih operacij,
- računske operacije z naravnimi števili,
- zbiranje in uporaba podatkov.

Glede na tipe nalog je preizkus znanja vseboval naloge kratkih odgovorov.

Miselne procese prve taksonomske stopnje je preverjalo pet nalog, šest nalog procese druge taksonomske stopnje in dve nalogi procese tretje taksonomske stopnje.

Struktura preizkusa znanja je ostala enaka kot pri preteklih preverjanjih znanja.

Preglednica 4.58: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I. poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	40 %
II. izvajanje rutinskih postopkov	45 %
III. uporaba kompleksnih postopkov, reševanje in raziskovanje problemov	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.59: Osnovni statistični podatki

Število učencev	72
Število postavk	40
Možne točke	40
Povprečno št. točk	20,64
Povprečno št. odstotnih točk	51,60
Standardni odklon odstotnih točk	17,45
Indeks težavnosti	0,52
Indeks zanesljivosti	0,87

Preizkus znanja iz matematike je pisalo 72 učencev. Učenci so od 40 možnih točk povprečno osvojili 20,64 točk (51,60 %). Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,39 %) je dosegel 38 točk (95 %). Minimalno doseženo število točk je bilo 5 (13 %) in jih je prav tako dosegel en učenec (1,39 %). Večje zgostitve deležev učencev so med 16 in 24 točkami (med 40 in 69 %), 9 učencev (12,50 %) pa je doseglo več kot 28 točk (med 70 in 78 %) .

Frekvenčna porazdelitev je dokaj simetrična z izrazitima vrhovoma pri 16 in 20 točkah (40–59 %) in malo manjšim vrhom pri 28 točkah (70–79 %).

Znanje učencev je raznoliko, kar kaže standardni odklon odstotnih točk (17,45). Glede na indeks težavnosti preizkusa 0,516 lahko rečemo, da je bil celoten preizkus znanja srednje težak.

V primerjavi s preteklimi preverjanji znanja so učenci pri letošnjem preverjanju dosegli najnižje povprečno število točk (na nacionalnem preverjanju znanja 2010 so dosegli 66,29 % točk, na nacionalnem preverjanju znanja 2009 pa 61,08 % točk). Letošnji deleži najuspešnejših učencev so primerljivi z deleži najuspešnejših učencev v preteklih letih. Prav tako ostaja enaka razpršenost njihovega znanja. Nekoliko nižje je le minimalno doseženo število točk. Predvidevamo, da je na povprečje vplivala težavnost preizkusa znanja oziroma nalog. Težje naloge so bile razporejene po vseh vsebinskih sklopih in taksonomskih stopnjah, zato je težavnost nalog vplivala zgolj na povprečje.

Analiza dosežkov po spolu, šolah in regijah

Slika 4.44: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri matematiki (NIS), drugo obdobje[6]

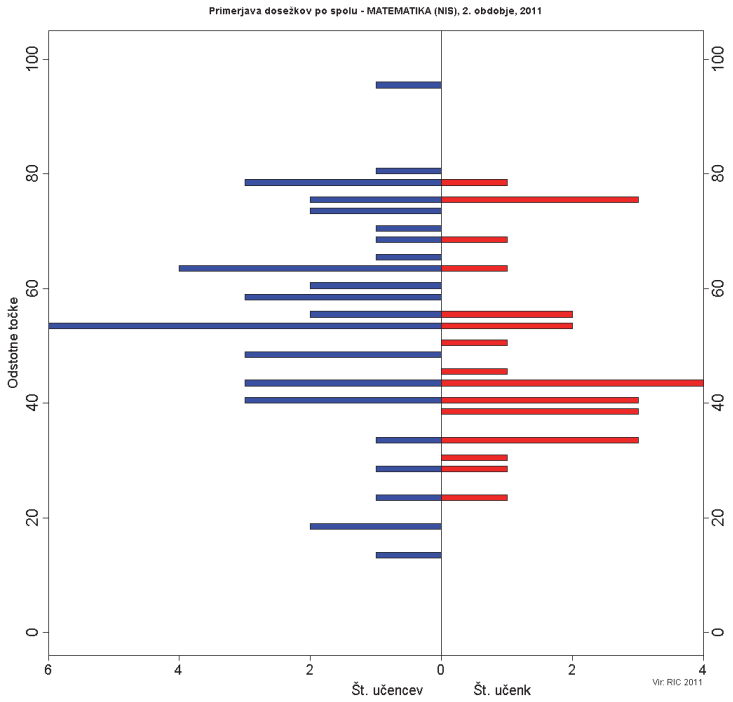

Slika 4.44 prikazuje, da se je v območju z najnižjimi dosežki (do 20 % točk) uvrstilo več učencev kakor učenk. V območju s povprečnimi dosežki (od 20 do 50 % točk) se je uvrstilo več učenk kot učencev, v območju z najvišjimi dosežki (od 50 do 95 % točk) pa se je spet uvrstilo več učencev kakor učenk. Dosežki pa so slabše primerljivi, saj je opravljanje nacionalnega preverjanja znanja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev dečkov in deklic.

[6] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.45: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), drugo obdobje

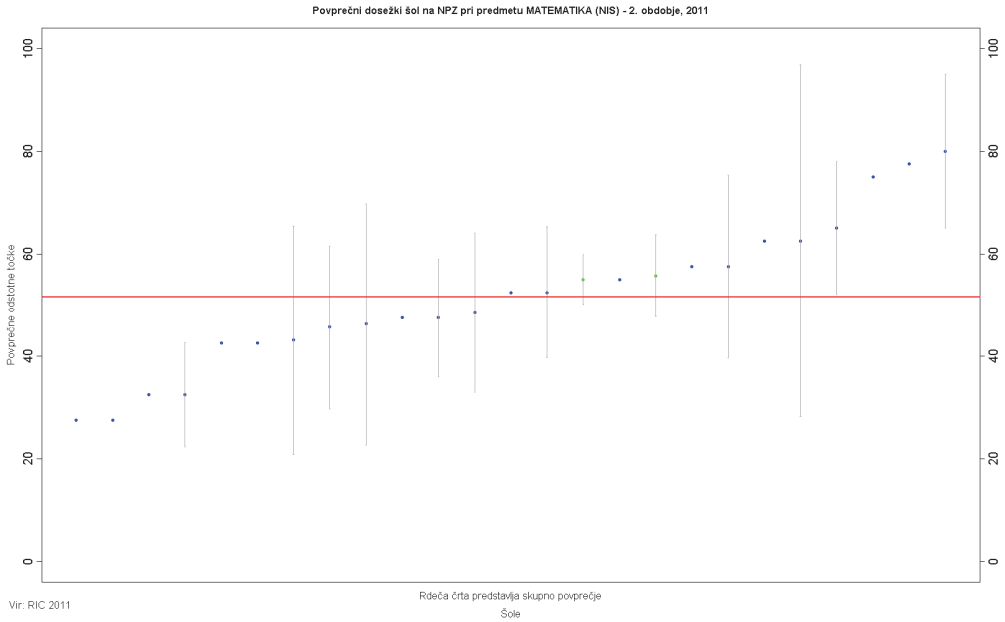

S slike 4.45 dosežkov 23 šol, ki so se v šolskem letu 2010/2011 vključile v izvajanje nacionalnega preverjanja znanja za NIS ob koncu drugega obdobja, lahko razberemo, da je 12 šol doseglo dosežke pod slovenskim povprečjem, 2 šoli sta dosegli raven slovenskega povprečja, 11 šol pa je bilo boljših od skupnega dosežka državnega povprečja. V primerjavi z lanskim šolskim letom lahko z veseljem ugotovimo, da se je letos k nacionalnemu preverjanju znanja za NIS prijavilo 8 šol več kakor lani.
Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je število šol v posamezni regiji, ki izvedejo nacionalno preverjanje znanja, zelo različno, poleg tega pa je zelo različno tudi število učencev na posamezni šoli, ki pristopijo k zunanjemu preverjanju znanja. Število šol v posamezni regiji se giblje od 1 do 7, število učencev na posamezni šoli pa od 2 do 24.

Opisi dosežkov učencev

Slika 4.46: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, drugo obdobje

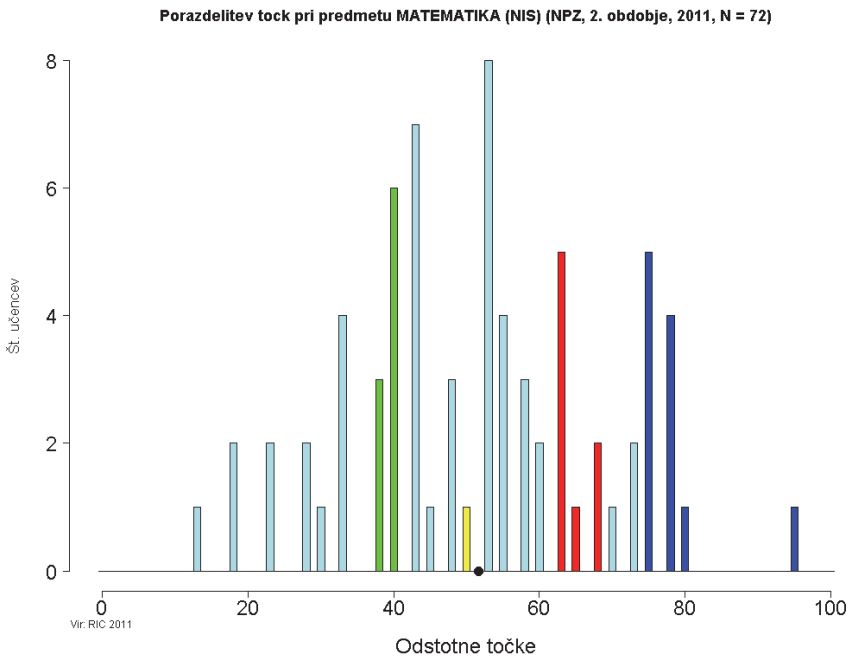

Zeleno območje

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov.

Vsebine: Štiri naloge iz zelenega območja so bile s področja aritmetike, ena naloga pa s področja geometrije.
Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1., 3., 4. in 5. naloga – 7 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje dejstev) in pri eni nalogi (9. naloga – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Pri vseh nalogah prevladuje tip nalog, pri katerih so morali učenci napisati kratki odgovor.

Učenci:

- se orientirajo v številski vrsti do 1000 (**nalogi 1.2** in **1.3**);
- določijo predhodnik ter število predhodniku in nasledniku (**nalogi 3.1** in **3.3**);
- pisno seštevajo s prehodom do 100 in do 1000 (**nalogi 4.1** in **4.2**);
- poimenujejo geometrijski lik (**naloga 5.1**);
- označijo celoto lika (**naloga 9.4**).

Učenci znajo določati predhodnik in število predhodniku in nasledniku ter nekatera manjkajoča števila v številski vrsti, znajo poimenovati osnovne geometrijske like, poznajo celoto lika in uspešno pisno računajo s prehodom.

Zgled:

4. naloga
Pisno izračunaj.

a)

+	4	5
	1	8

b)

+	3	6	7
	2	4 4	2

Rumeno območje

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med polovicama dosežkov.

Vsebine: Po snovni pokritosti v rumenem območju prevladuje aritmetika (6 nalog) pred merjenjem (1 naloga) in pred geometrijo (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1., 2. in 3. naloga – 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri petih nalogah (6., 7., 9., 10. in 11. naloga – 6 postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Prevladujejo naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- se orientirajo v številski vrsti do 1000 (**naloga 1.1**);
- nadaljujejo padajoča zaporedja naravnih števil v obsegu do 100 (**naloga 2.2**);
- zapišejo naslednik števila (**naloga 3.2**);
- ugotovijo skladnost daljic (**naloga 6.2**);

- zapišejo manjkajoče večkratnike števil (**nalogi 7.1** in **7.2**);
- označijo del celote – (**naloga 9.3**);
- pretvarjajo dolžinske merske enote iz metrov v decimetre (**naloga 10.2**);
- izberejo pravilni postopek reševanja besedilne naloge (**naloga 11.1**).

Učenci se v celoti orientirajo v številski vrsti do 1000, nadaljujejo zaporedje naravnih števil v obsegu do 100, izkazujejo znanje poštevanke števil 4 in 6, pretvarjajo med zelo znanimi sosednjimi dolžinskimi enotami, razumejo besedilno nalogo, vendar jim je ne uspe dokončati.

Zgled:

7. naloga
V prazne okvirčke vpiši manjkajoče večkratnike števil.

a)

4		12	16		24		32	36	40

b)

6	12		24	30		42		54	60

Rdeče območje

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Vsebine: Poleg aritmetike (2 nalogi) in branja podatkov (1 naloga) zajema rdeče območje tudi področje merjenja (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2. naloga – 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (7. in 10. naloga – 2 postavki) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (12. naloga – 1 postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Pri vseh nalogah učenec zapiše kratki odgovor.

Učenci:

- nadaljujejo naraščajoča zaporedja danih naravnih števil v obsegu do 1000 (**nalogi 2.1** in **2.3**);
- zapišejo manjkajoče večkratnike števil (**naloga 7.3**);
- pretvarjajo dolžinske merske enote iz centimetrov v decimetre (**naloga 10.1**);
- znajo brati in uporabiti podatke iz preglednice (**naloga 12.2**).

Učenci nadaljujejo dana zaporedja naravnih števil v obsegu do 1000, izkazujejo znanje poštevanke večjih števil, pretvarjajo med sosednjimi dolžinskimi enotami in znajo uporabiti podatke v matematičnih preglednicah.

Zgled:

7. naloga
V prazne okvirčke vpiši manjkajoče večkratnike števil.

c)

	16	24		40	48		64	72	80

Modro območje

V modro območje sodijo naloge, ki so jih rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Vsebine: Vsebinsko pokriva modro območje področje aritmetike (3 naloge) in področje merjenja (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4. naloga – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri štirih nalogah (6., 8., 9. in 10. naloga – 7 postavk) pa uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- pisno odštevajo števila s prehodom do 100 in do 1000 (**nalogi 4.3** in **4.4**);
- izmerijo daljico (**naloga 6.1**);
- izračunajo količnik in razliko danih števil iz podatkov v besedilni nalogi (**naloge 8.1, 8.2, 8.3** in **8.4**);
- poimenujejo dele celote – (**naloga 9.2**);
- pretvarjajo večimenske dolžinske merske enote v enoimenske iz metrov in decimetrov v decimetre (**naloga 10.3**).

Učenci so uspešni na področju merjenja, zanesljivo odštevajo s prehodom v obsegu do 1000 in izkazujejo uporabo znanja matematičnih pojmov v besedilnih nalogah.

Zgled:

8. naloga

a) Izračunaj količnik števil 21 in 3.

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Izračunaj razliko števil 847 in 287.

Reševanje:

Odgovor: _____

Nad modrim območjem

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so s področja geometrije (1 naloga), s področja branja podatkov (1 naloga) in s področja aritmetike (3 naloge).
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. naloga – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (9. in 11. naloga – 2 postavki) uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh nalogah (12. in 13. naloga – 5 postavk) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Prevladujejo naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- označijo oglišča in stranice pravokotnika (**nalogi 5.2** in **5.3**);
- poimenujejo dele celote – $\frac{3}{4}$ (**naloga 9.1**);
- rešijo besedilno nalogo (**naloga 11.2**);
- berejo in uporabijo podatke (**naloga 12.1**):
- rešijo problemsko besedilno nalogo (**naloge 13.1, 13.2, 13.3** in **13.4**).

Po pričakovanjih sta se v to območje uvrstili nalogi III. taksonomske stopnje, ki preverjata kompleksnejše matematično znanje, kot so branje in urejanje podatkov iz preglednice in reševanje problemskih besedilnih nalog.

Proti pričakovanjem se je v to območju uvrstila naloga iz geometrije, ki je na I. taksonomski stopnji in preverja označevanje oglišč in stranic pravokotnika.

V to območje se je uvrstila tudi naloga II. taksonomske stopnje, ki so jo delno ustrezno rešili že učenci v rumenem območju in preverja pisno odštevanje prek desetice.

V to območje se je uvrstila tudi naloga II. taksonomske stopnje, ki preverja poimenovanje delov celote.

Zgled:

13. naloga
Tone se vsak dan vozi v službo z Brezovice v Ljubljano. Razdalja od Brezovice do Ljubljane je 9 km. V ponedeljek je doma pozabil računalnik. Med službo ga je šel iskat domov in se nato vrnil v službo.

a) Koliko kilometrov je prevozil Tone v ponedeljek?
Reševanje:

V ponedeljek je prevozil _____ kilometrov.

b) V torek je šel na službeno pot in je skupaj prevozil 240 km.
Za koliko kilometrov je imel v torek daljšo pot kakor v ponedeljek?
Reševanje:

V torek je imel za _____ kilometrov daljšo pot kakor v ponedeljek.

Preglednica 4.60: Specifikacijska preglednica, matematika (NIS) drugo obdobje

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji – učenci znajo	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
1.1	1	Aritmetika	Šteti in pisati števila do 1000.	M	I	Rumeno
1.2	1	Aritmetika	Šteti in pisati števila do 1000.	M	I	Zeleno
1.3	1	Aritmetika	Šteti in pisati števila do 1000.	M	I	Zeleno
2.1	1	Aritmetika	Nadaljevati naraščajoče zaporedje naravnih števil do 1000.	M	I	Rdeče
2.2	1	Aritmetika	Nadaljevati padajoče zaporedje naravnih števil do 100.	M	I	Rumeno
2.3	1	Aritmetika	Nadaljevati naraščajoče zaporedje naravnih števil do 1000.	M	I	Rdeče
3.1	1	Aritmetika	Opredeliti predhodnik števila.	M	I	Zeleno
3.2	1	Aritmetika	Opredeliti naslednik števila.	M	I	Rumeno
3.3	1	Aritmetika	Opredeliti število.	M	I	Zeleno
4.1	1	Aritmetika	Pisno seštevati s prehodom do 100.	M	I	Zeleno
4.2	1	Aritmetika	Pisno seštevati s prehodom do 1000.	T	I	Zeleno
4.3	1	Aritmetika	Pisno odštevati s prehodom do 100.	M	I	Modro
4.4	1	Aritmetika	Pisno odštevati s prehodom do 1000.	T	I	Modro
5.1	1	Geometrija	Prepoznati in poimenovati geometrijski lik.	T	I	Zeleno
5.2	1	Geometrija	Označiti oglišča pravokotnika.	T	I	Nad modrim
5.3	1	Geometrija	Označiti stranice pravokotnika.	T	I	Nad modrim
6.1	1	Merjenje	Izmeriti daljico.	T	II	Modro
6.2	1	Geometrija	Ugotoviti skladnost dveh daljic.	T	II	Rumeno
7.1	1	Aritmetika	Množiti do 100.	T	II	Rumeno
7.2	1	Aritmetika	Množiti do 100.	T	II	Rumeno
7.3	1	Aritmetika	Množiti do 100.	T	II	Rdeče
8.1	1	Aritmetika	Deliti v obsegu poštevanke.	T	II	Modro
8.2	1	Aritmetika	Deliti v obsegu poštevanke.	T	II	Modro
8.3	1	Aritmetika	Odštevati s prehodom v obsegu do 1000.	T	II	Modro
8.4	1	Aritmetika	Odštevati s prehodom v obsegu do 1000.	T	II	Modro
9.1	1	Aritmetika	Poimenovati dele celote.	T	II	Nad modrim
9.2	1	Aritmetika	Poimenovati dele celote.	T	II	Modro
9.3	1	Aritmetika	Označiti dele celote.	T	II	Rumeno

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji – učenci znajo	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
9.4	1	Aritmetika	Označiti dele celote.	T	II	Zeleno
10.1	1	Merjenje	Pretvoriti merske enote.	T	II	Rdeče
10.2	1	Merjenje	Pretvoriti merske enote.	T	II	Rumeno
10.3	1	Merjenje	Pretvoriti merske enote.	T	II	Modro
11.1	1	Aritmetika	Rešiti besedilno nalogo.	T	II	Rumeno
11.2	1	Aritmetika	Rešiti besedilno nalogo.	T	II	Nad modrim
12.1	1	Podatki	Brati podatke in uporabiti podatke.	T	III	Nad modrim
12.2	1	Podatki	Brati podatke in uporabiti podatke.	T	III	Rdeče
13.1	1	Aritmetika	Rešiti problemsko besedilno nalogo.	T	III	Nad modrim
13.2	1	Aritmetika	Rešiti problemsko besedilno nalogo.	T	III	Nad modrim
13.3	1	Aritmetika	Rešiti problemsko besedilno nalogo.	T	III	Nad modrim
13.4	1	Aritmetika	Rešiti problemsko besedilno nalogo.	T	III	Nad modrim

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Cilji – učenci znajo: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.47: Primerjava dosežkov učencev glede na indeks težavnosti pri matematiki na nacionalnem preverjanju znanja v letu 2010 in 2011

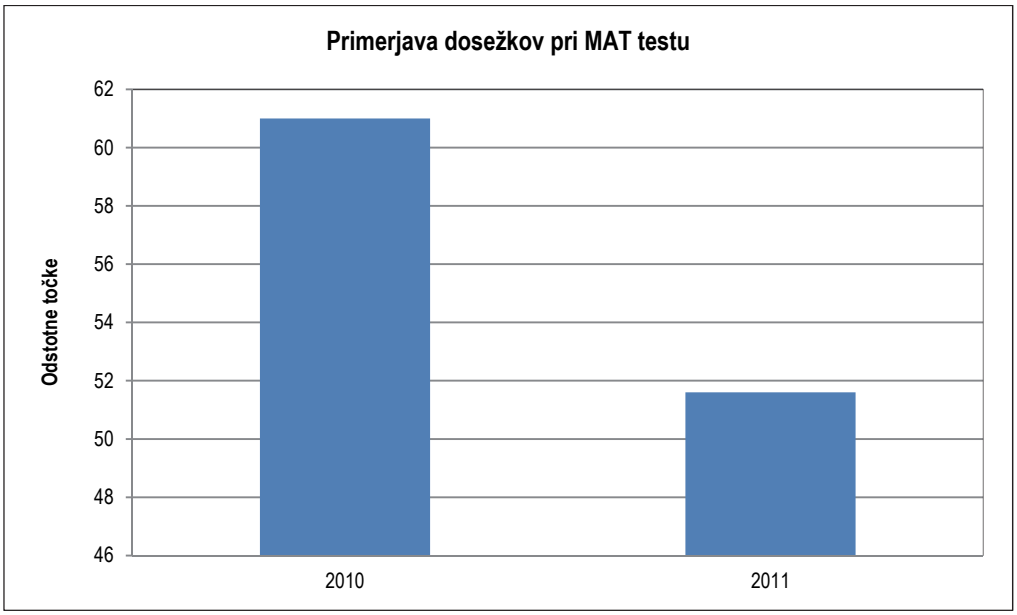

Pri analizi dosežkov učencev na preizkusu znanja iz matematike smo ugotovili, da je bil letošnji preizkus težji od preizkusov v prejšnjih dveh letih, vendar ustrezno sestavljen, saj se je pokazalo, da nobena postavka ni bila tako lahka, da bi jo rešili prav vsi učenci ali tako težka, da je ne bi rešil nihče.

Slika 4.48: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

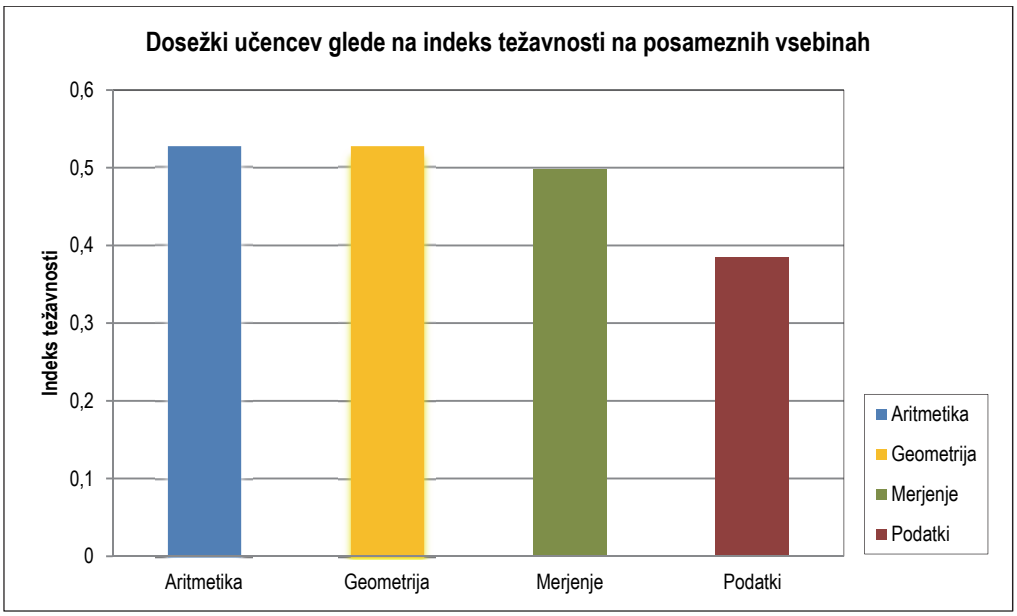

Izkazalo se je, da so naloge iz aritmetike, geometrije in merjenja bile za učence skorajda enako težke. Najtežje so bile naloge, ki preverjajo znanje podatkov.

Slika 4.49: Dosežki učencev pri nalogah aritmetike

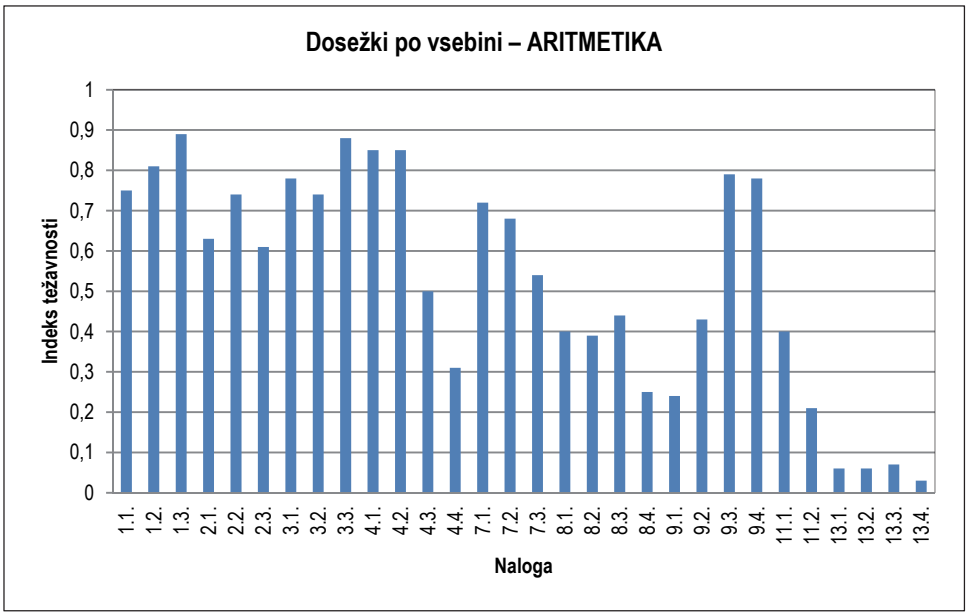

Področje **aritmetike** je zajemalo 30 nalog, kar je, gledano na celoten preizkus znanja, predstavljalo 75 % vseh nalog. Najlažja naloga je bila 1.3, kjer so učenci morali dopolniti manjkajoče število. Ta naloga je bila najlažja, ker so morali učenci zapisati naslednik predhodno zapisanega števila. Za lažjo se je izkazala tudi 3. naloga, ki je prav tako preverjala poznavanje zaporedja števil (predhodnik, število, naslednik). Iz tega lahko sklepamo, da učenci tovrstno znanje dobro obvladajo. Pričakovano je imela zadnja naloga v preizkusu znanja, ki je bila na tretji taksonomski stopnji, zelo nizek indeks težavnosti, kar pove, da jo je rešilo le nekaj učencev. Učenci so imeli težave s sestavljeno besedilno nalogo, pri kateri so morali izračunati število prevoženih kilometrov. Učenec je moral pravilno sklepati, da se pot prevoženih kilometrov izračuna od doma do službe in nazaj, če pa to pot oseba opravi dvakrat v enem dnevu, mora učenec pravilno sklepati, da se dolžina temu ustrezno poveča. Dosežki so bili slabši tudi pri 11. nalogi, ki je tudi besedilna naloga, vzrok za slabe dosežke pa se lahko skriva v razumevanju prebranega. Pri nalogi 11.1 so učenci morali nakazati pot reševanja naloge, pri nalogi 11.2 pa pravilno izračunati račun odštevanja.

Slika 4.50: Dosežki učencev pri nalogah geometrije

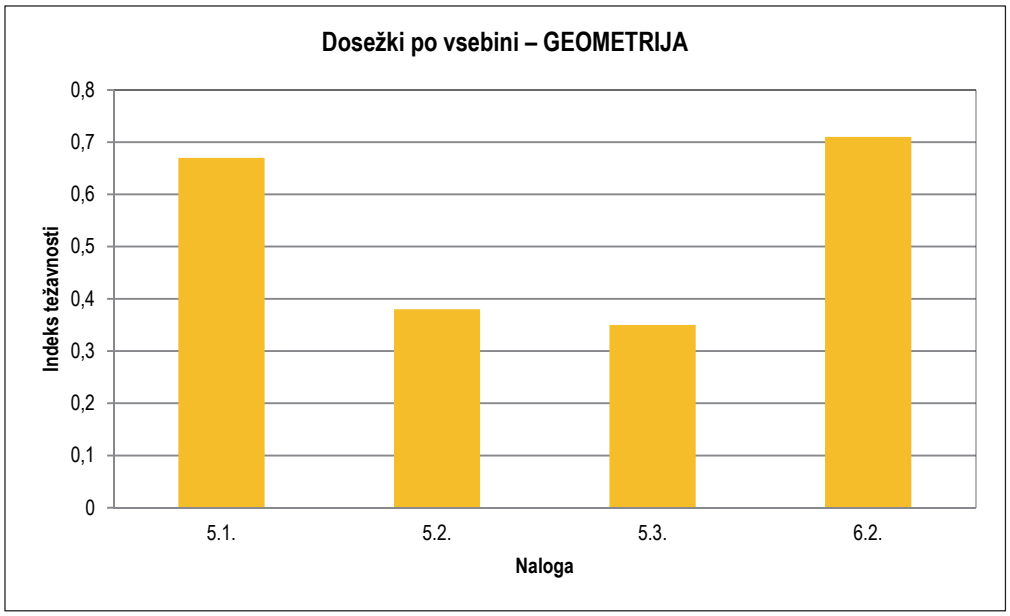

Znanje **geometrije** smo preverjali s skupno 4 nalogami (10 % nalog). Kot najenostavnejša v sklopu geometrijskih nalog se je pokazala naloga 6.2, kjer je bilo treba poiskati skladni daljici. Najtežji iz sklopa geometrijskih nalog sta bili nalogi 5.2 in 5.3, kjer so učenci morali pravilno označiti oglišča in stranice pravokotnika. Pri obravnavi geometrijskih likov bi v bodoče določanju oglišč in stranic pri pouku kazalo nameniti nekaj več pozornosti.

Slika 4.51: Dosežki učencev pri nalogah merjenja

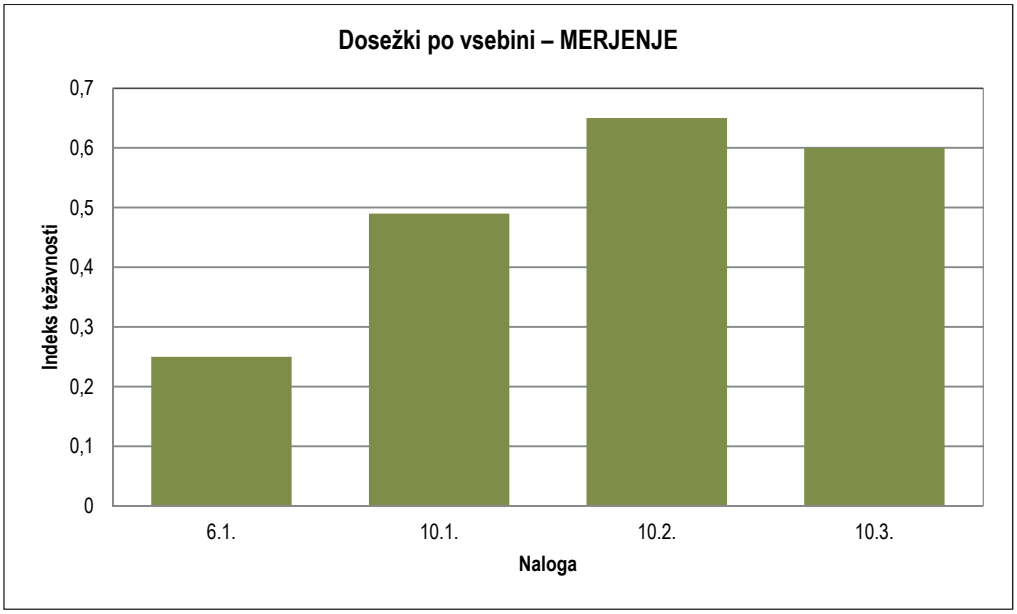

S področja **merjenja** so bile 4 naloge (10 % nalog). Najbolje so učenci reševali nalogo 10.2, kjer so pravilno pretvarjali večjo enoto v manjšo (metre v decimetre). Presenetljivo slabo so učenci reševali nalogo 6.1, pri kateri so morali dolžino daljice izmeriti in jo zapisati v milimetrih. Pri merjenju s pomočjo merilnih trakov ali ravnil običajno uporabljamo cm, ker so na merilnih trakovih najbolj nazorno označeni in si jih učenci najlažje predstavljajo. Zaradi tega bi bilo smiselno, da učitelji vzporedno uporabljajo pri merjenju tudi druge dolžine. Seveda pa je mogoče, da učenci tovrstno znanje še niso dobro usvojili in utrdili, ker mersko enoto milimeter spoznajo šele v šestem razredu.

Slika 4.52: Dosežki učencev pri nalogah branja podatkov

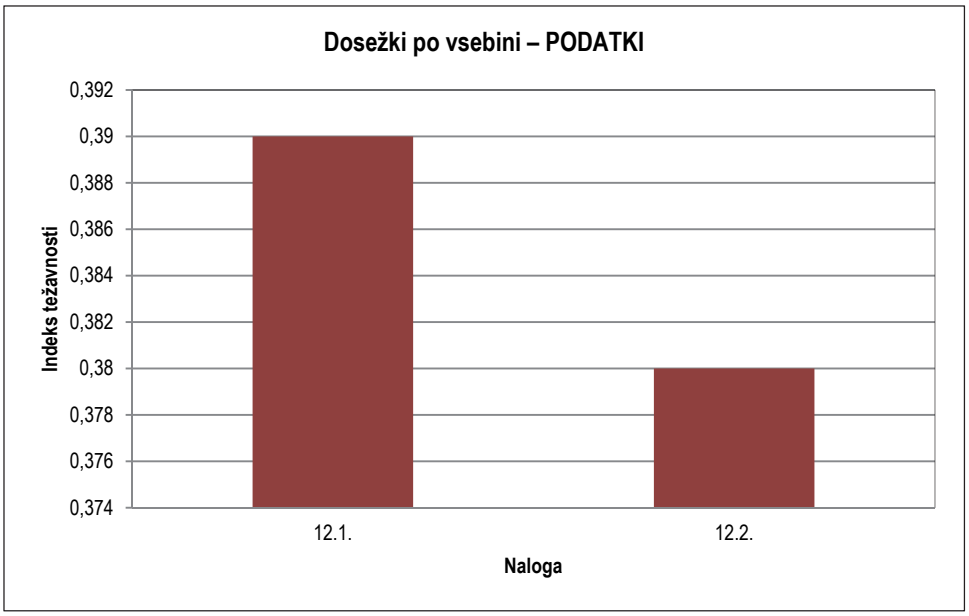

V preizkusu znanja sta bili dve nalogi s področja obdelave **podatkov** (5 % nalog). Skupni indeks težavnosti je bil na tem področju najnižji in pove, da so učenci naloge s tega vsebinskega področja reševali najslabše. Delno je dosežek tudi posledica majhnega števila nalog. Naloge, sestavljene iz podatkov, imajo navadno več besedila, ki ga morajo učenci prebrati in razumeti. Pri nalogi 12.2 so morali učenci razumeti izraza za velikost (najvišje, najnižje), na podlagi tega poiskati ustrezno visoka drevesa, izračunati razliko v višini dreves in nato obkrožiti ustrezni odgovor. Pravilni odgovor je zahteval več miselnih korakov, zato lahko sklepamo, da je bil to vzrok za slabo rešene naloge. Naloge s področja obdelave podatkov bi učenci bolje razumevali in jih reševali, če bi se z njimi srečevali tudi pri drugih predmetih (naravoslovju, družboslovju …).

Dosežki učencev po posameznih taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Slika 4.53: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

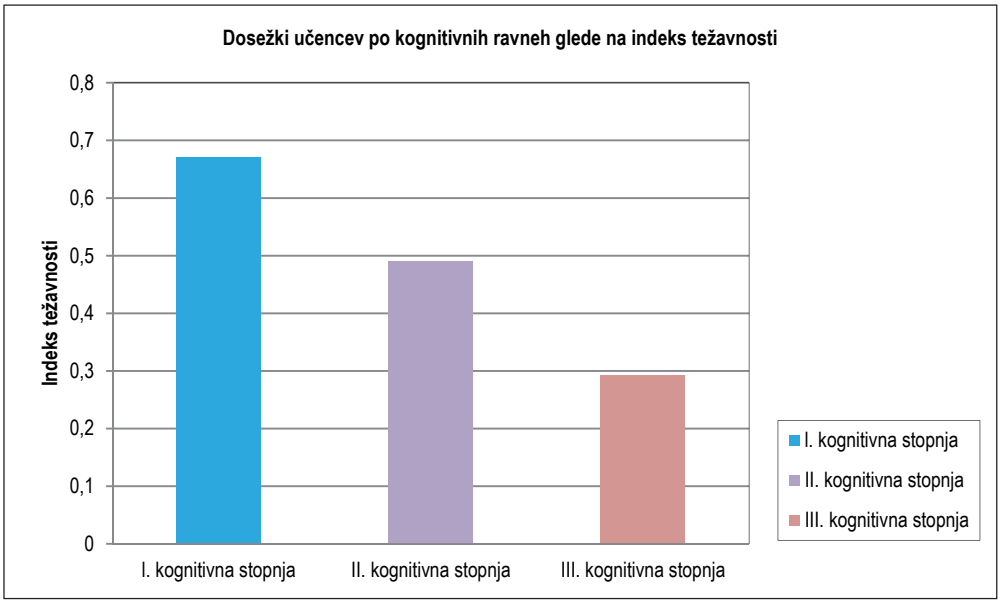

Po taksonomskih stopnjah indeks težavnosti kaže, da so učenci pričakovano uspešno reševali naloge prve taksonomske stopnje, slabše naloge na drugi taksonomski stopnji in najslabše naloge tretje taksonomske stopnje, pri čemer je indeks težavnosti pri vseh stopnjah nekoliko nižji od pričakovanega.

Slika 4.54: Dosežki učencev pri nalogah prve taksonomske stopnje

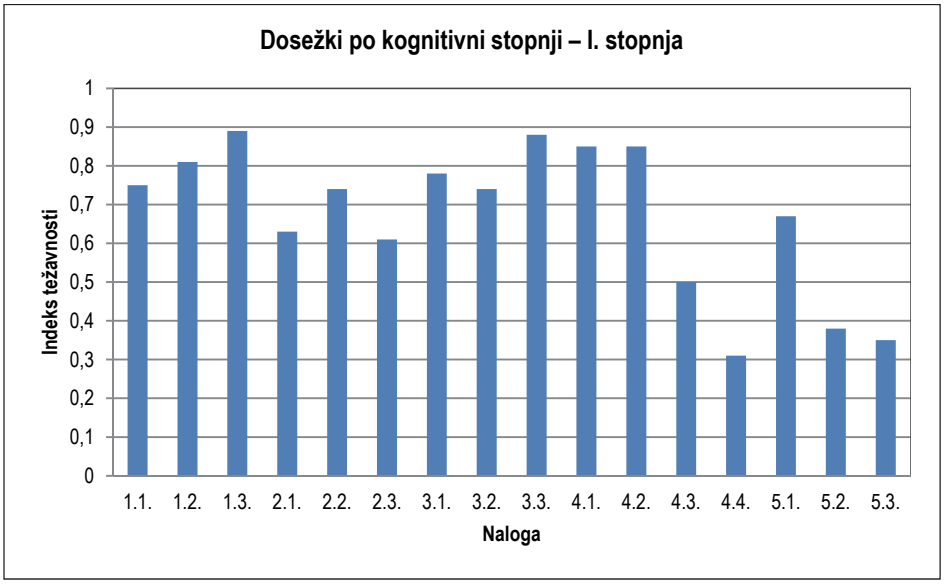

Naloge **prve taksonomske stopnje**, ki zajemajo poznavanje in prepoznavanje, je rešilo 67,1 % učencev. Na tej stopnji je bilo 16 nalog. Najuspešneje so rešili nalogi s področja aritmetike 1.3 in 3.3, kar se je izkazalo tudi pri analizi dosežkov po vsebini (glej aritmetika). Najtežja naloga prve taksonomske stopnje je bila naloga 4.4, ki je preverjala znanje pisnega odštevanja s prehodom do 1000. Že odštevanje s prehodom do 20 otrokom predstavlja velike težave, ki se pokažejo tudi pri pisnem računanju, kjer otrok nima težav, če dobro obvlada seštevanje in odštevanje s prehodom do 20. Tako bi kazalo več pozornosti že v nižjih razredih nameniti računanju do 20 s prehodom in brez njega, da bi znanje tako učenci čim uspešneje nadgrajevali. Pri tem je zelo pomembno, da si znajo učenci števila oziroma količino predstavljati, kar dosežemo s pestrimi konkretnimi materiali.

Slika 4.55: Dosežki učencev pri nalogah druge taksonomske stopnje

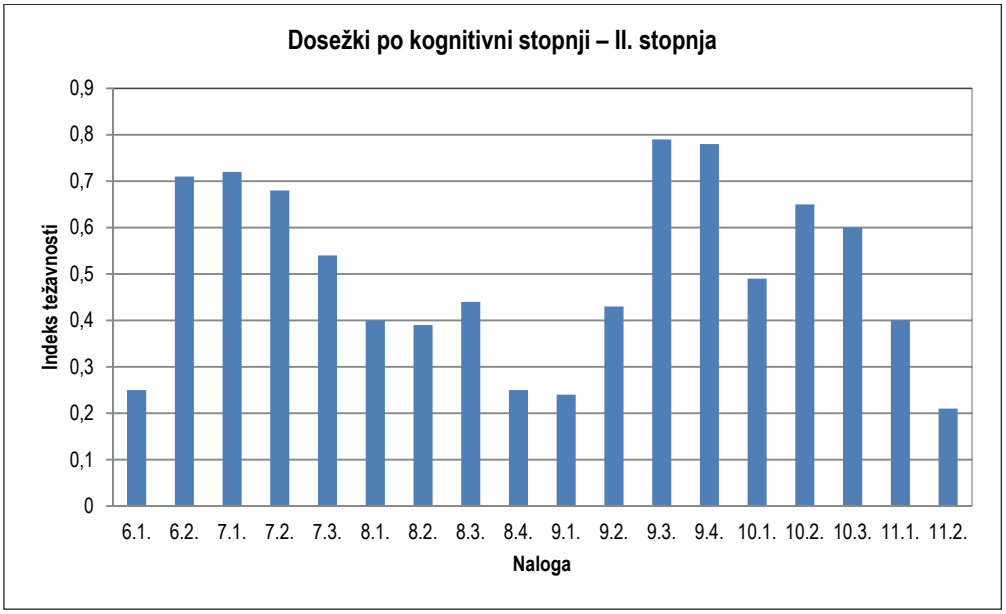

Druga taksonomska stopnja obsega 18 nalog; rešilo jih je 49 % učencev. Najbolje so reševali nalogi 9.3 in 9.4, kjer so učenci uspešno izkazali poznavanje delov celote. Najslabše rešena naloga je bila besedilna naloga 11.2, kjer so morali učenci pravilno izračunati predhodno nakazan račun odštevanja. Ta naloga se je kot težka izkazala tudi pri analizi dosežkov po vsebini (glej aritmetiko).

Slika 4.56: Dosežki učencev pri nalogah tretje taksonomske stopnje

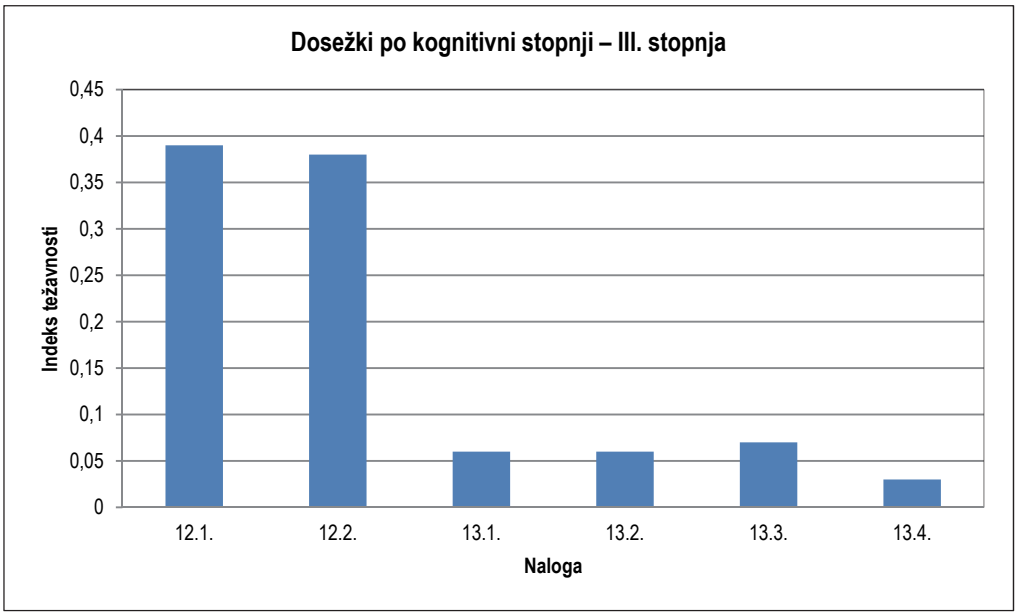

Tretja taksonomska stopnja zahtevnosti nalog je učencem pri reševanju predstavljala bistveno večji problem, zato se temu primerno tudi dosežki pričakovano slabši. Najslabše so učenci reševali 13. nalogo, kjer so morali rešiti sestavljeno besedilno nalogo in nakazati pot reševanja problemske naloge:

- korak reševanja – nakaz izračun poti prvega dne (6 %),
- korak reševanja – pravilen izračun poti prvega dne (6 %),
- korak reševanja – nakazan izračun razlike prepotovane poti prvega in drugega dne (7 %),
- korak reševanja – pravilen izračun razlike prepotovane poti (3 %).

Naloga je bila obsežna. Podanih je bilo več informacij, ki jih je bilo treba ustrezno razbrati, povezati in uporabiti v posameznih pravilnih zaporednih korakih.

Dosežki učencev glede na indeks težavnosti po standardih znanja

Slika 4.57: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

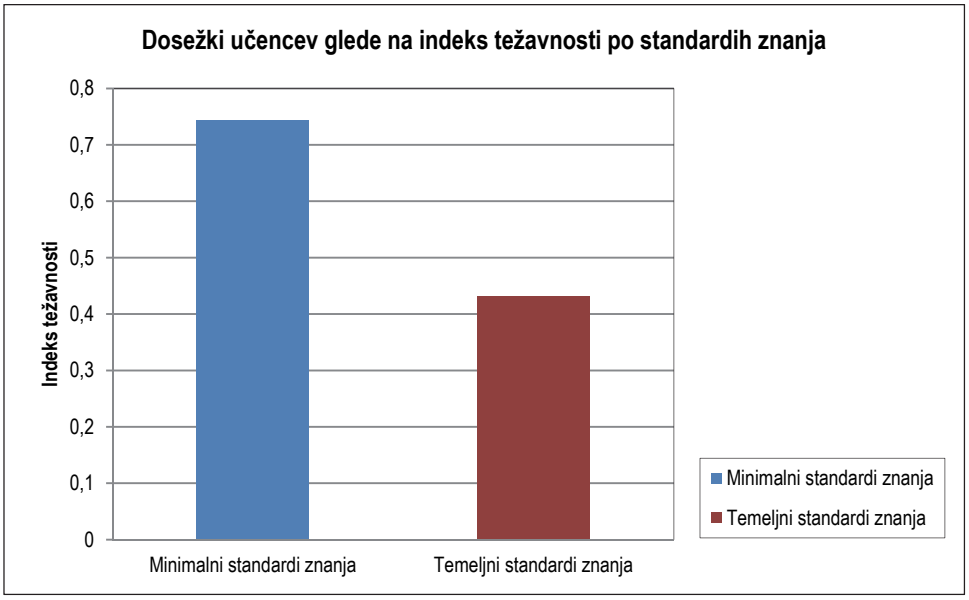

Pričakovano so učenci boljše reševali naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja (74 %), slabše pa naloge, ki preverjajo obvladovanje temeljnih standardov znanja, te je rešilo 43,2 % učencev.

Slika 4.58: Dosežki učencev pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde

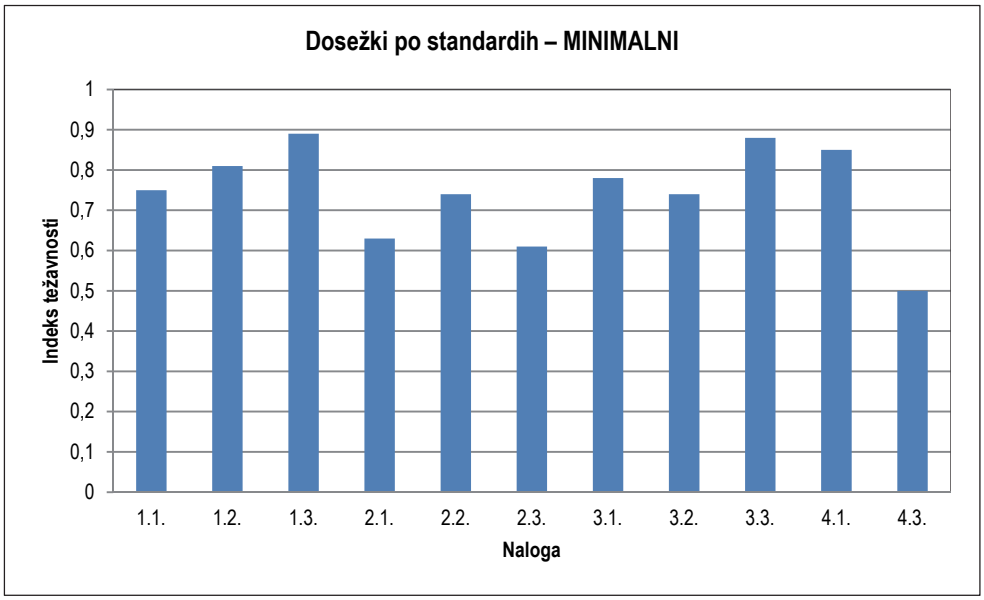

Minimalne standarde znanja zajema 11 nalog; povprečni indeks težavnosti teh nalog je pričakovano relativno visok (0,73). Slabši dosežek moramo izpostaviti pri nalogi 4.4, kjer so učenci morali odštevati s prehodom. Ta minimalni standard obvlada le 33 % učencev, celo manj učencev kakor temeljni standard (prehod z odštevanjem do 1000). Najbrž to lahko pripišemo dejstvu, da učencem odštevanje s prehodom predstavlja že v začetni fazi usvajanja te veščine eno izmed težjih računskih operacij. Pri tem morajo vsebino dojeti s pomočjo najrazličnejših konkretnih pripomočkov ob iznajdljivosti učitelja. Pomagajo si lahko na simbolni ravni in v tem procesu nato razvijejo ustrezno računsko strategijo, ki pripomore k temu, da si naučeno lahko predstavljajo brez pripomočkov.

Slika 4.59: Dosežki učencev pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde

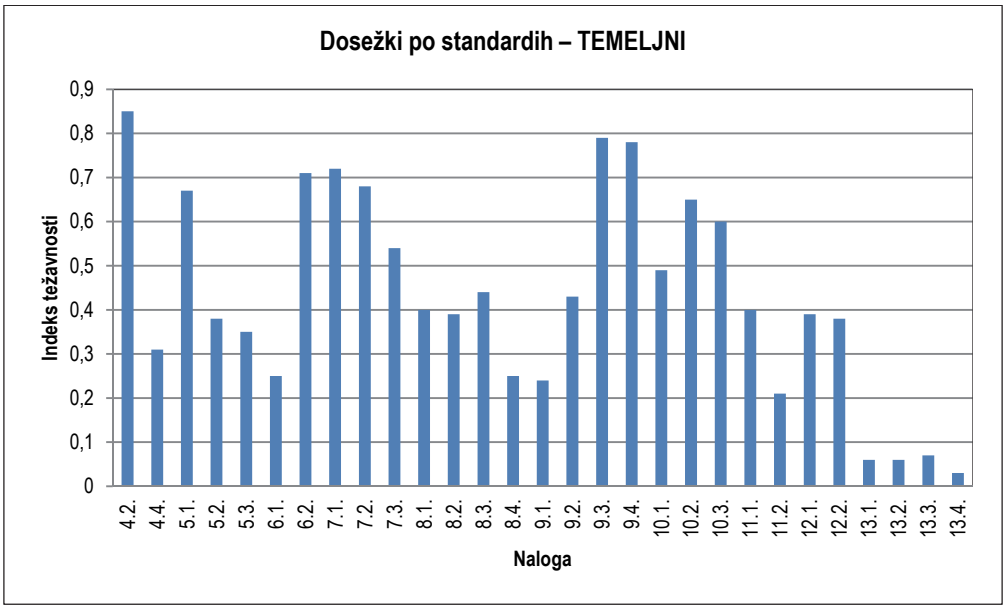

Temeljne standarde znanja obsega 29 nalog; indeks težavnosti teh nalog se pričakovano spusti na 0,43. Zanimivo je, da je bila najlažja naloga s področja aritmetike (4.2), ki je preverjala pisno seštevanje s prehodom do 1000. Najtežja je bila 13. naloga, kar se je izkazalo že pri analizi dosežkov po vsebini (glej aritmetika).

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz matematike je preverjal znanje aritmetike in geometrije, merjenje in branje podatkov. Pri aritmetiki so morali učenci pri treh nalogah v preizkusu pokazati znanje poznavanja številske vrste in pravilnega zapisa števk. Te naloge so učenci dobro reševali, zato lahko sklepamo, da usvajanju številske vrste ter zapisu števil učitelji namenijo dokaj visoko pozornost in uspešno zagotavljajo pestrost nalog. Učenci so uspešno izkazali znanje pri pisnem seštevanju do 1000, medtem ko je bila nasprotna operacija (pisno odštevanje) slabše rešena. Prav tako se je izkazalo, da učenci poleg odštevanja slabo poznajo tudi matematični izraz za odštevanje (razlika). Tem nalogam bi kazalo v bodoče nameniti pri usvajanju, utrjevanju in ponavljanju več pozornosti. Pri množenju se je pokazalo, da so učenci nekoliko bolje določili večkratnike števila, kakor poznali izraz za deljenje (količnik) in pravilno rešili račun deljenja. Pri delih celote učenci dokaj dobro označijo del celote, težje pa jim je dele celote poimenovati. Reševanje besedilnih nalog je pri učencih v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom posebej težko, ker večina otrok slabo bere, tovrstne naloge pa zahtevajo visoko stopnjo koncentracije in razumevanja, da učenci račun sploh lahko pravilno rešijo, ga morajo najprej pravilno nastaviti. V preizkusu znanja sta bili dve besedilni nalogi: ena preprosta in ena sestavljena, slednja na nivoju tretje taksonomske stopnje. Zato so bili dosežki reševanja pričakovano slabi, nalogo je rešilo le 3 %

učencev; pri preprosti besedilni nalogi pa so bili rezultati nekoliko boljši (40 % učencev je pravilno nastavilo račun, 21 % pa jih je nato pravilno rešilo račun).

V celotnem preizkusu znanja so učenci dokaj dobro pretvarjali merske enote, ki učencem predstavljajo eno od težjih snovi.

Naloge s področja geometrije so učenci reševali na enako dobro kot naloge iz aritmetike. Težave so imeli zlasti pri označitvi oglišč in stranic geometrijskega lika, pa tudi pri merjenju dolžine daljic; v primerjavi z lanskim letom so bile te naloge slabše rešene. Tako kaže, da bi se na tem področju raven znanja verjetno dalo dvigniti z bolj domiselnim in morda še bolj načrtovanim učiteljevim delom, saj so matematične vsebine s področja geometrije za učence običajno zanimive in predstavljajo popestritev, je pa res, da ima kar nekaj otrok težave z motoriko in zato težje načrtujejo in merijo.

Branje podatkov učencem predstavlja dokaj velik problem. Izkazalo se je, da je nalogo, ki je preverjala to spretnost, uspešno rešilo približno 40 % otrok. Veljajo bi razmisliti, kako tovrstne naloge učencem bolj približati in jih morda bolj pogosto uporabiti pri učnem procesu, morebiti tudi pri drugih predmetih v smislu medpredmetnih povezav.

4.2.9.4 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu tretjega obdobja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je opredelila strukturo preizkusa znanja iz matematike: število nalog, tipe nalog, razmerje med nalogami glede na taksonomske stopnje in čas reševanja preizkusa. Učenci so lahko z uspešnim reševanjem dosegli 50 točk. Posamezne naloge so bile ovrednotene s točkami od 1 do 4. Iz specifikacijske tabele, ki je bila narejena za celotni preizkus, je razvidno, da je le-ta preverjal posamezna snovna področja: geometrijo, aritmetiko, merjenje, podatke.

Preizkus znanja, sestavljen iz 17 nalog, je poleg minimalnih in temeljnih standardov znanja preverjal tudi naslednje učne cilje:

- naravna števila do 1 000 000,
- osnovne računske operacije,
- ulomki in decimalna števila,
- številski izrazi z naravnimi števili, ulomki in decimalnimi števili,
- enačbe,
- časovni račun,
- odstotni račun,
- merjenje in merske enote,
- geometrijski liki in telesa,
- branje in uporaba podatkov iz preglednic,
- branje in uporaba podatkov iz grafov.

Učenci so v preizkusu reševali 10 nalog (54 % celotnega preizkusa) iz aritmetike, 2 geometrijski nalogi (14 % celotnega preizkusa), 2 nalogi (12 % celotnega preizkusa) merjenja in 3 naloge (20 % celotnega preizkusa) branja in uporabe podatkov.

Miselne procese prve taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji je preverjalo 7 nalog, 8 nalog procese druge taksonomske stopnje in 2 nalogi procese tretje taksonomske stopnje.

Preglednica 4.61: Osnovni statistični podatki

Število učencev	85
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	23,32
Povprečno št. odstotnih točk	46,64
Standardni odklon odstotnih točk	16,34
Indeks težavnosti	0,47
Indeks zanesljivosti	0,88

Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. Celo 45 točk (90 %) ni dosegel noben učenec. En učenec (1,14 %) je dosegel 40 točk (80 %). Minimalno število, 5 (10 %) točk, je dosegel en učenec. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična in ima dva vrhova. Izrazit vrh se kaže med 20 in 24 točkami (od 40 in 49 %), nekoliko manjši vrh pa se pojavlja pri višjih dosežkih med 25 in 29 točkami (od 50 do 59 %).

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.60: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri matematiki, tretje obdobje[7]

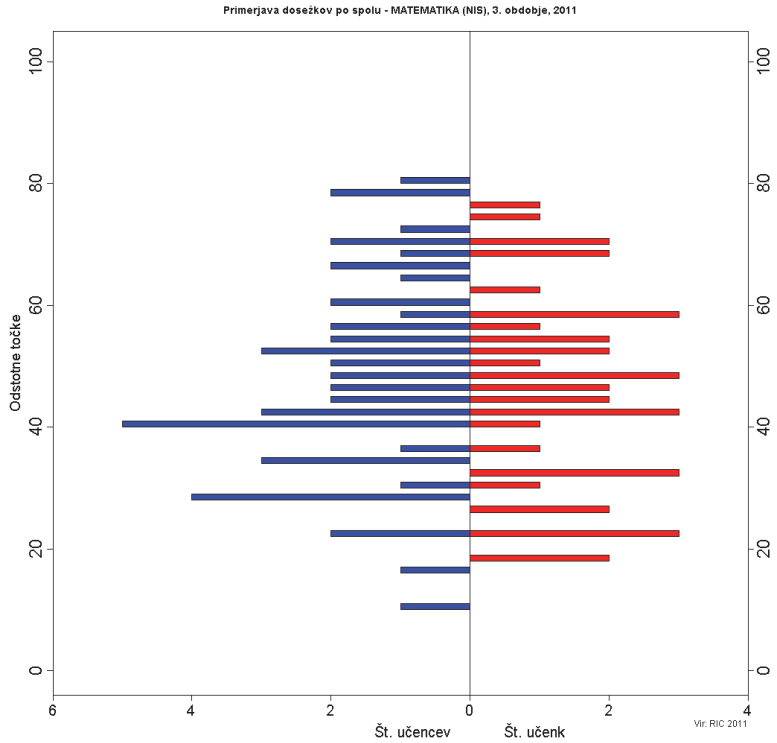

Najvišje in najnižje dosežke so dosegli dečki. Ostali dosežki niso primerljivi, saj je opravljanje nacionalnega preverjanja znanja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev dečkov in deklic.

[7] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

Slika 4.61: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, tretje obdobje

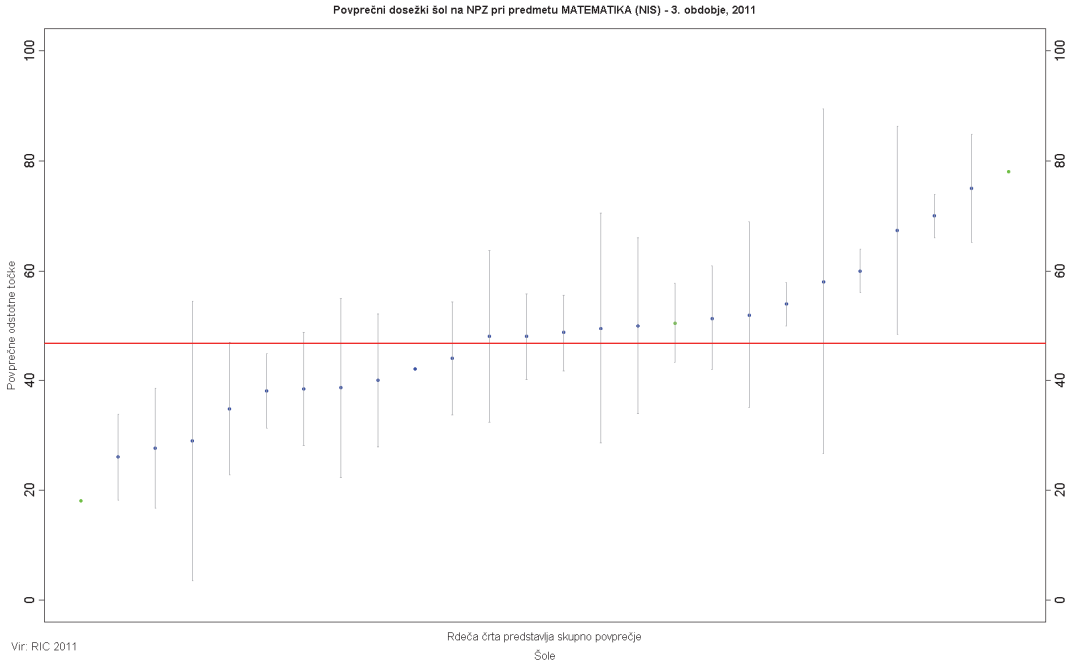

Povprečni dosežki šol se gibljejo od 25 do skoraj 80 % točk, kar izkazuje veliko raznolikost med šolami.

Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je število šol v posamezni regiji, ki izvedejo nacionalno preverjanje znanja, zelo različno, poleg tega pa je zelo različno tudi število učencev na posamezni šoli, ki pristopijo k zunanjem preverjanju znanja. Število šol v posamezni regiji se giblje od 1 do 7, število učencev na posamezni šoli pa od 2 do 24.

Opisi dosežkov učencev

Slika 4.62: Porazdelitev odstotnih točk pri matematiki (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

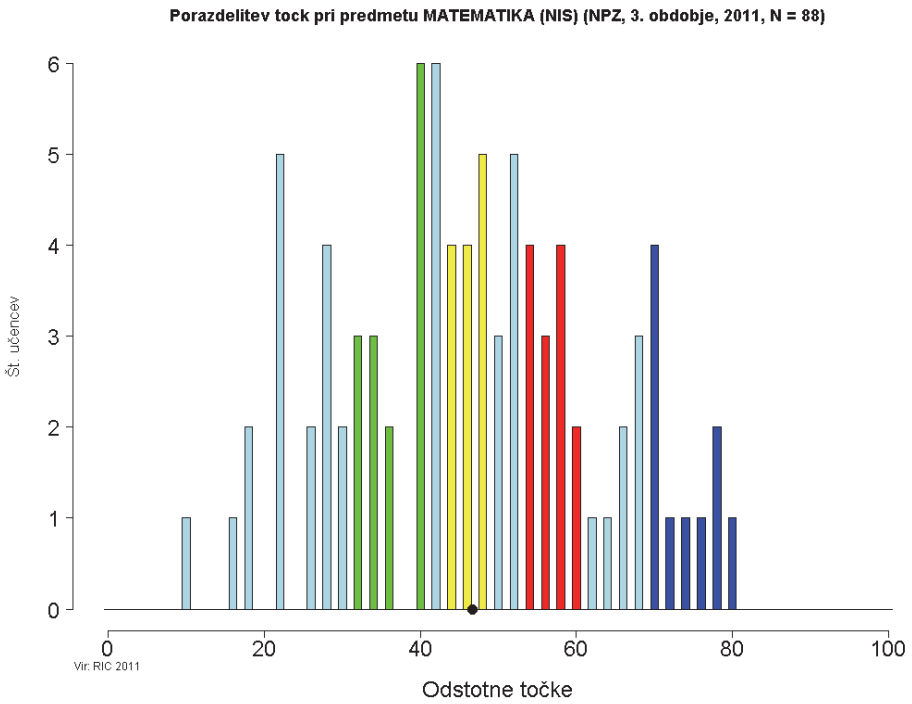

Zeleno območje

V zeleno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo spodnjo mejo četrtine dosežkov.

Vsebine: Največ nalog zelenega območja je bilo s področja aritmetike (4), sledita po dve nalogi iz geometrije in nalogi, ki preverjata branje in uporabo podatkov, in ena naloga merjenja.
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (4, 6 in 7 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh nalogah (8, 12 – skupaj 5 postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Prevladujejo naloge kratkega odgovora, ena je naloga razvrščanja, ena pa je zahtevala slikovni odgovor.

Učenci:

- razvrstijo naravna števila po velikosti (**naloga 4.1**);
- preberejo podatek iz preglednice (**nalogi 6.1 in 6.3**);
- prepoznajo oznake merskih enot za dolžino (**naloga 7.1**);
- izračunajo vrednost številskega izraza (**naloge 8.1, 8.2 in 8.4**);
- narišejo pravokotnik in ga označijo (**nalogi 12.1 in 12.2**).

Učenci prepoznajo in poznajo osnovna dejstva in pojme, znajo poiskati podatke v matematičnih prikazih in izračunati vrednost enostavnega številčnega izraza.

Zgled:

12. naloga

a) Z geometrijskim orodjem nariši pravokotnik, dolg 7,5 cm in širok 4 cm, in ga označi.

Slika:

Rumeno območje

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med polovicama dosežkov.

Vsebine: Po snovni pokritosti v rumenem območju prevladuje aritmetika (5 nalog) pred merjenjem (2 nalogi) ter branjem in uporabo podatkov (2 nalogi).
Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1, 2, 6 in 7 – skupaj 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (10 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Prevladujejo naloge kratkega odgovora, dve pa sta nalogi razvrščanja.

Učenci:

- napišejo število iz mestnih vrednosti (**naloga 1.1**);
- številu določijo mestne vrednosti (**naloga 1.2**);
- napišejo naravno število s števkami (**nalogi 2.1 in 2.3**);
- napišejo ulomek s števkami (**naloga 2.2**);
- razvrstijo podatke iz preglednice (**naloga 6.2**);
- prepoznajo oznake merskih enot za maso in čas (**nalogi 7.2 in 7.3**);
- primerjajo podatke iz preglednice (**naloga 10.4**).

Učenci prepoznajo in poznajo nekoliko zahtevnejša dejstva in pojme in znajo uporabiti podatke v matematičnih prikazih.

Zgled:

1. naloga

a) Na črto napiši število iz danih mestnih vrednosti.

3St 5Dt 4D = _____

b) Na črto napiši mestne vrednosti števila.

7 350 = _____

Rdeče območje

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Vsebine: Poleg nalog branja in uporabe podatkov (4 naloge) vključuje rdeče območje tudi naloge iz aritmetike (3 naloge), geometrije (1 naloga) in merjenja (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh nalogah (9, 10 in 11 – skupaj 5 postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh nalogah (16 in 17 – 3 postavke) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Pri večini nalog učenec napiše kratek odgovor, samo pri eni nalogi rešitev predstavi slikovno.

Učenci:

- poimenujejo vrsto trikotnika – enakostranični (**naloga 3.1**);
- pretvorijo mere za čas (**naloga 9.2**);
- uporabijo podatek iz preglednice (**naloge 10.1, 10.2 in 10.3**);
- nakažejo pot reševanja izraza (**naloga 11.1**);
- predstavijo podatke z grafičnim prikazom (**naloga 16.1**);
- nakažejo pot reševanja besedilne naloge (**nalogi 17.1 in 17.2**).

Učenci izkazujejo napredujočo uporabo znanja matematičnih pojmov, dejstev in podatkov.

Zgled:

10. naloga
Z uporabo preglednice odgovori na vprašanja.
Preglednica: Razdalje med kraji v kilometrih

	Izola	**Kranj**	**Murska Sobota**	**Nova Gorica**	**Škofja Loka**
Izola		136	290	95	131
Kranj	136		207	131	11
Murska Sobota	290	207		285	197
Nova Gorica	95	131	285		127
Škofja Loka	131	11	197	127	

a) Med katerima krajema je največja razdalja?

Odgovor napiši na črto.

_____

b) Koliko kilometrov je od Škofje Loke do Nove Gorice?

Odgovor napiši na črto.

_____

c) Katera mesta so več kakor 200 km oddaljena od Murske Sobote?

Odgovor napiši na črto.

_____

Modro območje

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje področje aritmetike (5 nalog), geometrije (2 nalogi) in merjenja (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (3 in 5 – skupaj tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri štirih nalogah (8, 9, 11 in 14 – skupaj štiri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (17 – 1 postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- poimenujejo vrsto trikotnika – pravokotni in enakokraki (**nalogi 3.2 in 3.3**);
- primerjajo ulomka med seboj (**naloga 5.3**);
- izračunajo vrednost številskega izraza (**nalogi 8.3 in 11.2**);
- pretvorijo mere za maso (**naloga 9.3**);
- nakažejo pravilno pot reševanja (**naloga 14.1**);
- nakažejo pot reševanja besedilne naloge (**naloga 17.3**).

Učenci izkazujejo uporabo znanja matematičnih pojmov, dejstev in podatkov v manj znanih in manj tipičnih situacijah.

Zgled:

17. naloga

Kinodvorana sprejme 350 gledalcev. Na predstavo pridejo 3 skupine po 25 učencev in 120 drugih gledalcev. Koliko sedežev ostane praznih?

Reševanje:

Opomba: V modro območje sodi reševanje 3. koraka besedilne naloge. Reševanje prvih dveh korakov se je uvrstilo že v rdeče območje.

Naloge nad modrim območjem

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so v glavnem s področja aritmetike (10 nalog), zastopani pa so tudi geometrija (2 nalogi), branje in uporaba podatkov (2 nalogi) in merjenje (1 naloga).
Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4 in 5 – skupaj štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri petih nalogah (9, 12, 13, 14 in 15 – skupaj osem postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh nalogah (16 in 17 – 3 postavke) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- razvrščanju decimalnih števil po velikosti (**naloga 4.2**);
- primerjanju decimalnih števil med seboj (**naloga 5.1**);
- primerjanju naravnih števil med seboj (**naloga 5.2**);
- primerjanju ulomka z decimalnim številom (**naloga 5.4**);
- pretvarjanju mer za prostornino (**naloga 9.1**);
- nastavitvi izračuna ploščine in pri zapisu odgovora z oznako merske enote (**nalogi 12.3 in 12.4**);
- reševanju besedilne naloge (**naloge 13.1, 13.2, 15.1 in 15.2**);
- reševanju enačbe (**naloga 14.2**);
- interpretiranju podatkov iz grafičnega prikaza (**nalogi 16.2 in 16.3**);
- reševanju sestavljene besedilne naloge (**naloga 17.4**).

Dosežki kažejo na težave prenosa znanja v nove, ustvarjalnejše in uporabne problemske situacije, ki jih učenci uspešneje rešujejo po modelu istovrstnih problemov pri istovrstnih številih. Težave imajo pri spremembi vrste števil. Neuspešnost povezujemo s specifičnimi lastnostmi merjene populacije, za katero je značilna manjša sistematičnost in nestabilnost znanja.

Zgled:

5. naloga

V okvirček vpiši znak $>$, $<$ ali $=$ tako, da bo zapis pravilen.

a) 12,30 $\square$ 12,3 b) 2 608 $\square$ 2T 6S 8D

č) $\frac{7}{10}$ $\square$ 7,7

Preglednica 4.62: Specifikacijska preglednica, matematika (NIS) tretje obdobje

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
1.1	1	Aritmetika	Razlikuje desetiške enote.	M	I	Rumeno
1.2	1	Aritmetika	Določi mestne vrednosti števila.	M	I	Rumeno
2.1	1	Aritmetika	Zapiše naravno število s števkami.	M	I	Rumeno
2.2	1	Aritmetika	Zapiše ulomek s števkami.	M	I	Rumeno
2.3	1	Aritmetika	Zapiše naravno število s števkami.	M	I	Rumeno
3.1	1	Geometrija	Poimenuje vrsto trikotnika.	M	I	Rdeče
3.2	1	Geometrija	Poimenuje vrsto trikotnika.	M	I	Modro
3.3	1	Geometrija	Poimenuje vrsto trikotnika.	M	I	Modro
4.1	1	Aritmetika	Uredi zaporedje naravnih števil.	M	I	Zeleno
4.2	1	Aritmetika	Uredi zaporedje decimalnih števil.	M	I	Nad modrim
5.1	1	Aritmetika	Primerja decimalni števili med seboj.	M	I	Nad modrim
5.2	1	Aritmetika	Primerja naravni števili med seboj.	M	I	Nad modrim
5.3	1	Aritmetika	Primerja ulomka med seboj.	M	I	Modro
5.4	1	Aritmetika	Primerja ulomek z decimalnim številom.	M	I	Nad modrim
6.1	1	Podatki	Razbere podatek iz preglednice.	M	I	Zeleno
6.2	1	Podatki	Razvrsti podatke iz preglednice.	M	I	Rumeno
6.3	1	Podatki	Razbere podatek iz preglednice.	M	I	Zeleno
7.1	1	Merjenje	Prepozna merske enote za dolžino.	T	I	Zeleno
7.2	1	Merjenje	Prepozna merske enote za maso.	T	I	Rumeno
7.3	1	Merjenje	Prepozna merske enote za čas.	T	I	Rumeno
8.1	1	Aritmetika	Sešteva naravna števila.	M	II	Zeleno
8.2	1	Aritmetika	Odšteva naravna števila.	M	II	Zeleno
8.3	1	Aritmetika	Množi z dvomestnim množiteljem.	T	II	Modro
8.4	1	Aritmetika	Deli z enomestnim deliteljem.	T	II	Zeleno
9.1	1	Merjenje	Pretvori merske enote za tekočino.	T	II	Nad modrim
9.2	1	Merjenje	Pretvori merske enote za čas.	T	II	Rdeče
9.3	1	Merjenje	Pretvori merske enote za maso.	T	II	Modro

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
10.1	1	Podatki	Razbere podatek iz preglednice.	M	II	Rdeče
10.2	1	Podatki	Razbere podatek iz preglednice.	M	II	Rdeče
10.3	1	Podatki	Primerja podatke iz preglednice.	M	II	Rdeče
10.4	1	Podatki	Razbere podatek iz preglednice.	M	II	Rumeno
11.1	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja izraza.	T	II	Rdeče
11.2	1	Aritmetika	Izračuna vrednost številskega izraza.	T	II	Modro
12.1	1	Geometrija	Nariše pravokotnik.	T	II	Zeleno
12.2	1	Geometrija	Uporabi ustrezno terminologijo iz geometrije.	T	II	Zeleno
12.3	1	Geometrija	Nastavi izračun ploščine.	T	II	Nad modrim
12.4	1	Geometrija	Zapiše odgovor z mersko enoto.	T	II	Nad modrim
13.1	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja besedilne naloge.	T	II	Nad modrim
13.2	1	Aritmetika	Reši besedilno nalogo.	T	II	Nad modrim
14.1	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja enačbe.	T	II	Modro
14.2	1	Aritmetika	Reši enačbo.	T	II	Nad modrim
15.1	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja besedilne naloge.	T	II	Nad modrim
15.2	1	Aritmetika	Reši besedilno nalogo.	T	II	Nad modrim
16.1	1	Podatki	Predstavi podatke z grafičnim prikazom.	T	III	Rdeče
16.2	1	Podatki	Interpretira podatke iz grafičnega prikaza.	T	III	Nad modrim
16.3	1	Podatki	Interpretira podatke iz grafičnega prikaza.	T	III	Nad modrim
17.1	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja besedilne naloge.	T	III	Rdeče
17.2	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja besedilne naloge.	T	III	Rdeče
17.3	1	Aritmetika	Nakaže pot reševanja besedilne naloge.	T	III	Modro
17.4	1	Aritmetika	Reši sestavljeno besedilno nalogo.	T	III	Nad modrim

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Cilji - učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Glede na indeks težavnosti so učenci najuspešneje reševali naloge branja in uporabe podatkov (povprečni IT 0,56), sledijo naloge s področja merjenja (povprečni IT 0,52), nekoliko manj uspešno so reševali naloge iz aritmetike (povprečni IT 0,43), najmanj uspešni pa so bili pri nalogah iz geometrije (povprečni IT 0,38).

Da učenci uspešno berejo podatke iz preglednice, so pokazale naloge 6.1, 6.2, 6.3, 10.2 in 10.4. Učenci so bili uspešni tudi, ko so v nalogi 16.1 predstavljali podatke iz preglednice. Manj uspešni pa so bili pri nalogah 10.1 in 10.3, kjer so primerjali podatek iz preglednice. Najnižje dosežke so znova dosegli pri interpretaciji podatkov iz grafa, kar sta zahtevali nalogi 16.2 in 16.3. Uspešnost učencev pričakovano pada z višjo taksonomijo, bolj uspešni so pri branju podatkov, manj pri primerjavi in najmanj pri analizi podatkov.

Znanje geometrije sta preverjali dve nalogi – naloga 3 in 12. Učenci so izkazali dobro znanje le pri nalogi 12.1, kjer so po danih podatkih narisali pravokotnik. Pri označevanju pravokotnika, kar je zahtevala naloga 12.2, so bili že nekoliko manj uspešni. Pri prepoznavanju in poimenovanju vrste trikotnikov so pokazali povprečno znanje. Najmanj učencev je prepoznalo enakokraki trikotnika pri nalogi 3.3. Minimalno znanje med nalogami geometrije pa so izkazali pri izračunu ploščine pravokotnika pri nalogi 12.3 in pri zapisu izračunane ploščine z mersko enoto pri nalogi 12.4.

Med nalogami iz aritmetike so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 4.1, kjer so urejali zaporedje naravnih števil. Uspešno so reševali tudi nalogo 8.1, kjer so seštevali naravna števila. Pričakovano najnižje dosežke so imeli učenci pri reševanju naloge 13.1, kjer so nakazali pot reševanja besedilne naloge, in pri nalogi 13.2, kjer so reševali besedilno nalogo v obliki časovnega računa. Enako neuspešni so bili pri nalogi 15.1, kjer so nakazali pot reševanja besedilne naloge, in pri nalogi 15.2, kjer so računali odstotke. Pri ostalih aritmetičnih nalogah so učenci izkazali povprečno znanje.

7. in 9. naloga sta preverjali znanje s področja merjenja. Učenci so dobro prepoznali merske enote za dolžino, maso in čas pri 7. nalogi. Slabše so rešili 9. nalogo, ki je preverjala pretvarjanje merskih enot za tekočino, čas in maso.

Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Za dosežke učencev pri preteklih preizkusih znanja je veljalo, da uspešnost reševanja nalog po posameznih taksonomskih stopnjah upada z višino stopnje. Letošnji dosežki nekoliko odstopajo od tega pravila. 7 nalog na prvi taksonomski stopnji (prepoznavanje, poznavanje pojmov in dejstev) je rešilo 56 % vseh učencev, 8 nalog na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) je rešilo 40 % učencev, 2 nalogi na tretji taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov in reševanje problemov) pa je prav tako rešilo 40 % učencev.

Med nalogami, ki so preverjale miselne procese na **prvi taksonomski stopnji,** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 4.1. Učenci so znali razvrstiti naravna števila po velikosti. Enak delež učencev je pri nalogi 6.3 znal poiskati podatek v preglednici. Nalogo 7.1, kjer so učenci prepoznali merske enote za dolžino, je rešila večina učencev. Znotraj nalog prve taksonomske stopnje so učenci slabše reševali nalogo 5.1, kjer so primerjali decimalni števili med seboj, in nalogo 4.2, kjer so razvrstili decimalna števila po velikosti.

Med nalogami **druge taksonomske stopnje** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 8.1, kjer so seštevali naravna števila. Nalogo je rešila večina učencev. Uspešno so reševali tudi nalogo 12.1, ki je preverjala znanje iz geometrije. Učenci so znali narisati pravokotnik. Uspešno so rešili tudi nalogo 10.2, kjer so razbrali podatek iz preglednice. Na tej stopnji so imeli učenci velike težave pri reševanju 15. naloge (15.1 in 15.2), saj je pot reševanja besedilne naloge z odstotnim računom nakazalo samo 8 % učencev, v celoti pa je nalogo rešilo le 6 % učencev. Enako uspešni so bili učenci pri reševanju naloge 13.1, kjer so morali nakazati pot reševanja besedilne naloge s časovnim računom. 13 naloga je hkrati najslabše rešena naloga celotnega preizkusa.

Med nalogami **tretje taksonomske stopnje** so učenci najbolje rešili nalogo 16.1, kjer so predstavili podatke z grafičnim prikazom, bistveno manj uspešni pa so bili pri interpretaciji podatkov iz grafičnega prikaza. Uspešneje so reševali 17. nalogo, kjer je šlo za reševanje strukturirane besedilne naloge.

Dosežki po standardih znanja glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja je 7 nalog preverjalo minimalne standarde znanja, ki jih določa učni načrt, in 9 nalog temeljne standarde znanja. Izjema je 8. naloga, ki je z dvema postavkama preverjala minimalne in z dvema temeljne standarde znanja. Pričakovano so učenci dosegli višje dosežke pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde znanja (povprečni IT 0,56), in občutno nižje pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde (povprečni IT 0,38).

Med nalogami, ki so preverjale **minimalne standarde znanja,** je 5 nalog s področja aritmetike, 1 naloga s področja geometrije in 2 nalogi s področja branja in uporabe podatkov. Med nalogami, ki so preverjale minimalne standarde znanja, so učenci najuspešneje rešili naloge branja in uporabe podatkov, sledijo naloge iz aritmetike in nato naloge iz geometrije. Pri aritmetičnih nalogah z visokim IT so učenci rešili številski izraz seštevanja in odštevanja, s števkami zapisovali naravno število in ulomek, številu določali mestne vrednosti ter razvrstili naravna števila po velikosti. Z nižjimi IT je pri aritmetiki naloga, kjer so primerjali dve decimalni števili med seboj in razvrščali decimalna števila po velikosti. Pri geometrijski nalogi so učenci poimenovali različne trikotnike. Nalogi s področja branja in uporabe podatkov sta preverjali branje in razvrščanje podatkov iz preglednice.

Med nalogami, ki so preverjale **temeljne standarde znanja,** je bilo 6 nalog s področja aritmetike, 1 naloge s področja geometrije, 2 nalogi s področja merjenja in 1 naloga s področja branja in uporabe podatkov. Pri aritmetičnih nalogah so učenci dosegli razmeroma nizke dosežke. Preseneča, da so bili najuspešnejši pri 17. nalogi, ki je sestavljena besedilna naloga, in pri 11. nalogi, kjer so rešili izraz z oklepaji. Nalogi z zelo nizkim IT sta besedilni nalogi: 13. naloga s časovnim računom in 15. z odstotnim računom. IT pri 14. nalogi opozarja na težave učencev pri reševanju enačb. Pri geometrijski nalogi so učenci bolje risali pravokotnik kakor računali njegovo ploščino. Naloga s področja branja in uporabe podatkov kaže, da učenci znajo predstaviti podatke z grafom, manj uspešni pa so pri interpretaciji podatkov iz grafičnega prikaza. Nalogi s področja merjenja kažeta, da večina učencev prepozna različne merske enote, veliko manj pa jih merske enote pretvarja. V povprečju so bili učenci pri nalogah, ki preverjajo temeljne standarde znanja, najuspešnejši pri nalogah merjenja, sledijo naloge iz geometrije, naloge branja in uporabe podatkov in nato naloge iz aritmetike. Povprečni dosežki pri posameznih vsebinskih sklopih kažejo na dejstvo, da na uspešnost reševanja ne vpliva toliko standard, ki ga naloga preverja, pač pa vsebina, taksonomska stopnja in tip naloge.

Dosežki po tipu nalog glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja so trije tipi nalog: 13 nalog kratkih odgovorov, ena naloga razvrščanja in dve nalogi odgovorov v obliki slike. Pri pregledu dosežkov glede na indeks težavnosti lahko ugotovimo, da so bili učenci najuspešnejši pri nalogah slikovnih odgovorov (povprečni IT 0,73), sledijo naloge razvrščanja (povprečni IT 0,70), pri nalogah, kjer podajo rešitev v obliki kratkega odgovora, pa je uspešnost reševanja nekoliko nižja (povprečni IT 0,43).

Dosežki po dodatnem gradivu pri nalogah glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja so bile z dodatnim gradivom v obliki grafov, preglednic in slik 4 naloge. Najuspešneje so učenci reševali nalogi s preglednicama (povprečni IT 0,61), nekoliko slabše nalogo z grafom (povprečni IT 0,58) in najslabše nalogo s slikami (povprečni IT 0,37). V povprečju pa učenci bolje rešujejo naloge z dodatnim gradivom (povprečni IT 0,52) kot tiste brez njega (povprečni IT 0,42).

Graf je imela 16. naloga, ki je na tretji taksonomski stopnji preverjala tri temeljne standarde znanja v obliki kratkih odgovorov.

Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 6. in 10. naloge prve in druge taksonomske stopnje, ki sta imeli kot dodatek **preglednico**. Naloga je v obliki kratkega odgovora preverjala minimalne standarde znanja.

Sliko kot dodatek je imela 3. naloga, ki je pri treh vprašanjih zahtevala kratek odgovor. Naloga je na prvi taksonomski stopnji preverjala tri minimalne standarde znanja.

Sklepne ugotovitve

Povprečno število doseženih točk učencev pri matematiki kaže, da so letošnji dosežki v primerjavi z dosežki učencev v šolskem letu 2009/2010 nekoliko nižji. Nižje je maksimalno število osvojenih odstotnih točk, ki je letos 80 %, kar je za 16 odstotnih točk nižje od lanskega leta. Število učencev z najnižjim številom doseženih točk je v obeh letih približno enako, le da je minimalno število osvojenih odstotnih točk letos za 8 odstotnih točk višje od lanskega. Letošnji povprečni dosežki učencev so nižji, njihovo znanje pa je bolj izenačeno. Tudi letošnji preizkus znanja je potrdil, da učenci dobro berejo podatke iz preglednic in grafov, manj uspešni pa so pri uporabi, primerjanju in interpretaciji teh podatkov. Učenci so izkazali zadovoljivo znanje tudi pri merjenju, manj uspešni pa so bili pri reševanju nalog iz aritmetike. Kljub upoštevanju dejstva, da so le naloge iz aritmetike razporejene po vseh treh taksonomskih stopnjah, kar se verjetno odraža na višini dosežkov, presenečajo dosežki pri posameznih nalogah. Ti kažejo, da učenci uspešno rešujejo klasične, rutinske naloge, da pa znanja ne izkazujejo, če je oblika naloge nekoliko spremenjena. Presenečajo tudi nizki dosežki pri nalogah, ki preverjajo osnovno znanje (razvrščanje števil po velikosti, reševanje enačb z neznanko in oklepaji), pa tudi izredno nizki dosežki pri reševanju »življenjske« naloge z odstotnim računom in z izračunom ploščine pravokotnika. Splošna ugotovitev je, da bolj kot izbor učnega cilja in standarda znanja, ki ju naloga preverja, na dosežke vplivajo taksonomska stopnja, tip naloge, struktura vprašanja in geometrijska slika.

4.2.9.5 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz družboslovja ob koncu tretjega obdobja

Opis izhodišč in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja je bil sestavljen iz treh vsebinskih delov in 20 nalog. 12 nalog je preverjalo znanje geografije, šest zgodovine in dve nalogi znanje državljanske vzgoje in etike. Učenec je lahko s pravilno rešenimi nalogami osvojil največ 50 točk.

Namen preizkusa znanja iz družboslovja je preverjanje:

- osnovnega znanja o naravnogeografskih in družbenogeografskih procesih in pojavih na lokalni, regionalni in svetovni ravni,
- seznanitve z zgodovinskim dogajanjem v prostoru in času,
- sposobnosti orientacije in uporabe različnih virov (slik, zemljevidov, besedil …),
- sposobnosti prepoznavanja in predvidevanja posledic posegov človeka v naravo,
- sposobnosti prepoznavanja in orientacije v družbenem okolju.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz nalog izbirnega tipa (naloge dopolnjevanja, povezovanja, obkroževanja, razvrščanja), kratkega odgovora in nalog zapisa kratkega odgovora.

Preizkus znanja so sestavljale naloge vseh treh taksonomskih stopenj po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.63: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomske stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I. znanje in prepoznavanje – naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev – osnovno topografsko znanje in temeljne prostorske predstave	40 %
II. razumevanje in uporaba – interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, zemljevidih in drugem slikovnem gradivu – primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov	45 %
III. analiza in sinteza – načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja – interpretacija vzročno-posledičnih povezav – vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov	15 %

Struktura preizkusa znanja iz družboslovja se ni spremenila glede na šolsko leto 2008/2009.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.64: Osnovni statistični podatki

Število učencev	85
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	27,02
Povprečno št. odstotnih točk	54,05
Standardni odklon odstotnih točk	16,90
Indeks težavnosti	0,54
Indeks zanesljivosti	0,88

Preizkus znanja iz družboslovja je pisalo 85 učencev, v povprečju so dosegli 27,02 (54,05 %) od 50 možnih točk na celotnem preizkusu; na področju geografije 16,5 (55 %) od 30 možnih točk, zgodovine 3,92 (28 %) od 14 možnih točk in državljanske vzgoje in etike 3,36 (56 %) od 6 možnih točk.

V primerjavi s šolskim letom 2006/2007 (povprečni IT 0,46) so bili učenci pri letošnjem preverjanju znanja uspešnejši, v primerjavi s šolskim letom 2008/2009 (povprečni IT 0,58) pa nekoliko manj uspešni.

Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,18 %) je dosegel 45 točk (90 %). Več kakor 40 točk (80 %) je pisalo 7 učencev (8,24 %). Največji delež učencev (42,35 %) je doseglo od 25 do 34 točk (med 50 in 68 %). Večje zgostitve deležev učencev opazimo med 20 in 24 točkami (med 40 in 48 %), doseglo jih je 14,12 % učencev. Prav toliko učencev je doseglo od 35 do 39 točk (med 70 in 78 %). Minimalno število točk je bilo 10 (20 %), dosegla sta jih dva učenca. Manj kot 10 točk (20 %) ni dosegel nihče od učencev. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je normalna, nekoliko je nagnjena v levo.

Povprečni standardni odklon odstotnih točk je velik in kaže na raznoliko znanje učencev.

Težavnost preizkusa je bila 0,66, kar pomeni, da je bil preizkus znanja srednje težak.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

***Slika 4.63: Primerjava dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), tretje obdobje*[8]**

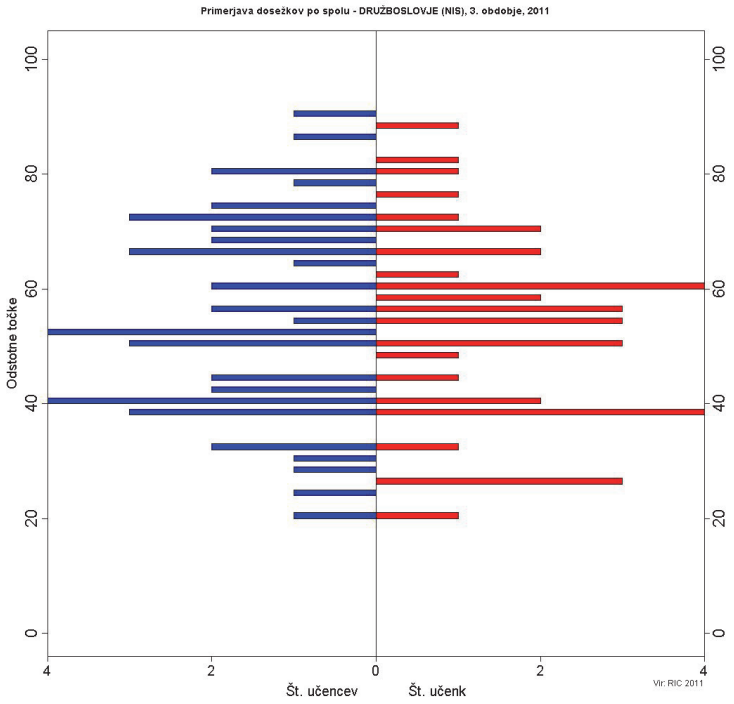

S slike 4.63 lahko ugotovimo, da sta najnižji dosežek dosegla en učenec in ena učenka, najvišjega pa en učenec. Ostali dosežki niso primerljivi, saj je opravljanje nacionalnega preverjanja znanja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev dečkov in deklic.

Slika 4.64: Dosežki učencev po šolah pri družboslovju (NIS), tretje obdobje

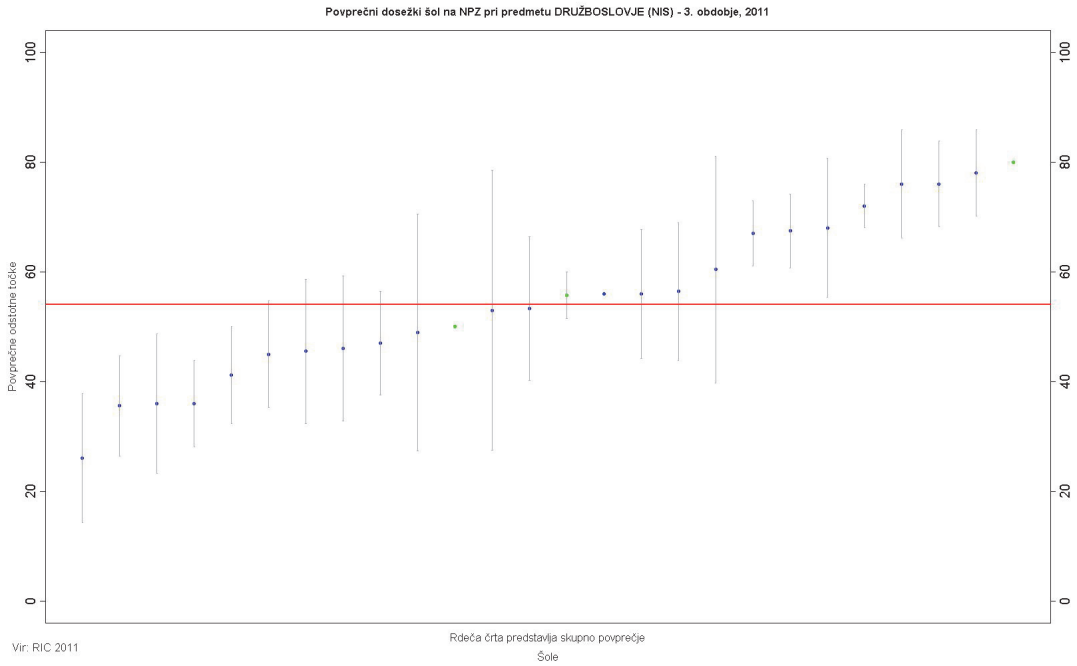

[8] Razlaga grafov, preglednic in slik je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

S slike 4.64 lahko razberemo, da je 10 šol doseglo povprečje pod državnim, 12 šol pa nad državnim povprečjem. Opazimo lahko tudi velike razlike v dosežkih šol.

Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je število šol v posamezni regiji, ki izvedejo nacionalno preverjanje znanja z NIS, zelo različno, poleg tega pa je zelo različno tudi število učencev na posamezni šoli, ki pristopijo k zunanjem preverjanju. Število šol v posamezni regiji se giblje od 1 do 7, število učencev na posamezni šoli pa od 2 do 24.

Opisi dosežkov učencev

Slika 4.65: Porazdelitev odstotnih točk pri družboslovju (NIS) z obarvanimi izbranimi območji, tretje obdobje

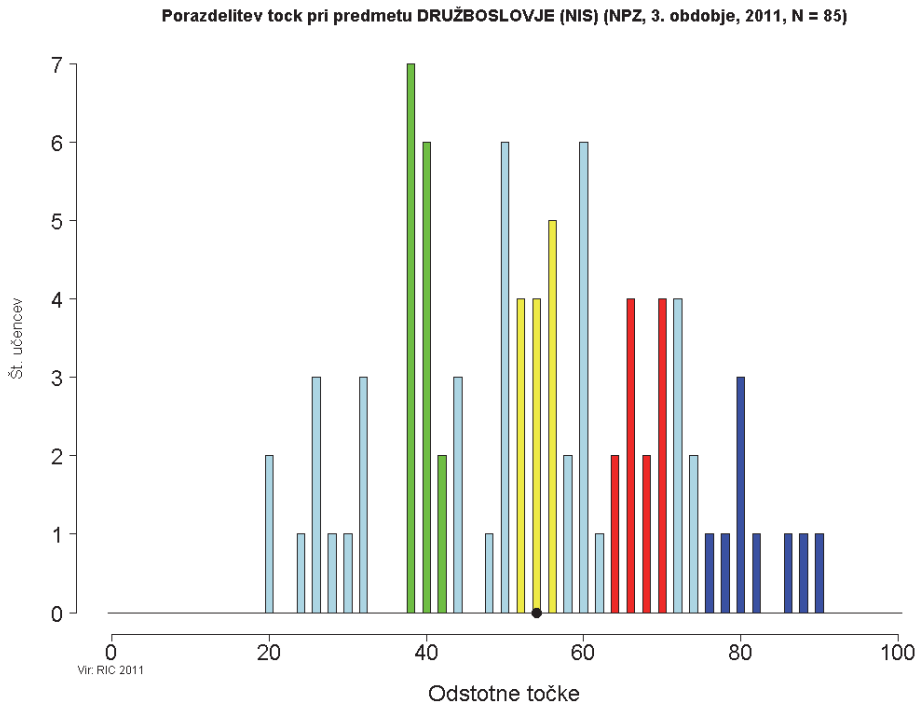

Zeleno območje

V zeleno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo spodnjo mejo četrtine dosežkov.

<u>Geografija</u>

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (2, 3, 4, 5 in 6 – skupaj 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (9, 10 – skupaj 2 postavki) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: Od skupaj 10 postavk smo 4 preverjali z nalogami, pri katerih so morali učenci zapisati kratki odgovor, po 2 postavki sta bili nalogi obkroževanja in povezovanja in po
1 postavka tip dopolnjevalnega in razvrščanja.

Učenci:

- poimenujejo oceane (**naloge 2.1, 2.2 in 2.3**);
- poimenujejo otok (**naloga 3.1**);
- prepoznajo Slovenijo kot evropsko državo (**naloga 4.2**);
- povežejo glavno mesto z državo – Rim, Zagreb (**nalogi 5.1 in 5.3**);
- prepoznajo Savinjo kot slovensko reko (**naloga 6.1**);

- povežejo slovenski kraj s slovensko pokrajino (**naloga 9.1**);
- preberejo podatek o količini padavin s klimograma (**naloga 10.1**).

Učenci v zelenem območju izkazujejo znanje osnovnih geografskih pojmov, predvsem geografije Slovenije.

Zgled:

2. naloga
Površje Zemlje sestavlja tudi več oceanov in morij. Poimenuj tri oceane.

Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

Zgodovina

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).
Tipi nalog: V zelenem območju je le naloga obkroževanja.

Učenci:

- prepoznajo sinonim za preteklost (**naloga 1.1**).

Učenci vedo, da zgodovini rečemo tudi preteklost.

Zgled:

1. naloga
Obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

A Preteklost imenujemo tudi zgodovina.

B Zgodovinar preučuje življenje živali v preteklosti.

C Prazgodovina je najkrajše obdobje človekove zgodovine.

Č Dobo stotih let imenujemo tisočletje.

D Arheolog je strokovnjak, ki raziskuje izkopanine.

Opomba: V zeleno območje se pri 1. nalogi uvršča le odgovor A, odgovor D pa sodi v rdeče območje.

Rumeno območje

V rumeno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo med polovicama dosežkov.

Geografija

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1 in 5 – skupaj 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (8 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora, obkroževanja in povezovanja.

Učenci:

- poimenujejo kontinenta (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- povežejo glavno mesto z državo – Dunaj (**naloga 5.2**);
- razumejo značilnost prebivalstva Evrope (**naloga 8.2**).

Učenci v rumenem območju izkazujejo širše znanje osnovnih geografskih pojmov in razumejo posamezne značilnosti geografije Evrope.

Zgled:

8. naloga
Spodaj navede trditve so povezane z značilnostmi prebivalstva Evrope.
Obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

A Alpe so gosto poseljeno območje.

B V Evropi je rodnost manjša kakor v Aziji.

C Umrljivost otrok je v Evropi enaka kakor v Afriki.

Č Večina ljudi v Evropi je pismenih.

D Večina prebivalstva v Evropi je zaposlenega v kmetijstvu.

Opomba: V rumeno območje se uvršča odgovor Č, odgovor B pa sodi v rdeče območje.

Zgodovina

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).
Tipi nalog: V rumenem območju je le naloga povezovanja.

Učenci:

- prepoznajo rimsko ime kraja (**nalogi 3.1 in 3.2**).

Učenci uspešno povežejo ime kraja z njegovim rimskim imenom.

Zgled:

3. naloga
Poveži ime kraja iz rimskih časov z njegovim današnjim imenom. Na prazno črto pred današnjim imenom kraja napiši številko ustreznega rimskega imena.

DANAŠNJI IMENI KRAJEV	RIMSKA IMENA
_____ Ptuj	1 Celea.
_____ Ljubljana	2 Poetovio.
	3 Longaticum.
	4 Emona.
	5 Roma.

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (2 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V rumenem območju so naloge obkroževanja in kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo člana razširjene družine – babica, bratranec (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- razumejo sorodstveno vez – dedek (**naloga 2.2**).

Učenci prepoznajo večino članov razširjene družine in razumejo nekatere sorodstvene vezi.

Zgled:

1. naloga
Kdo sodi v razširjeno družino in ni član jedrne družine?
Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A Babica.

B Mama.

C Bratranec.

Č Sin.

D Stric.

E Brat.

F Oče.

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstila le odgovora A in C, odgovor D pa sodi v modro območje.

Rdeče območje

V rdeče območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Geografija

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (3, 4 in 6 – štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri štirih nalogah (7, 8, 9, 10 – sedem postavk) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V rdečem območju je bilo največ nalog kratkega odgovora in obkroževanja, sledi tip razvrščanja in dopolnjevanja.

Učenci:

- poimenujejo in prepoznajo polotok (**naloga 3.2**);
- prepoznajo evropsko državo – Danska, Francija (**nalogi 4.1 in 4.3**);
- prepoznajo Krko, slovensko reko (**naloga 6.2**);
- ob zemljevidu poimenujejo gorstvo, nižino in morje (**naloge 7.1, 7.2 in 7.3**);
- razumejo značilnost prebivalstva Evrope (**naloga 8.1**);
- povežejo slovenski kraj s slovensko pokrajino (**nalogi 9.2 in 9.3**);
- preberejo podatek o povprečni temperaturi s klimograma (**naloga 10.2**).

Učenci v rdečem območju izkazujejo širše znanje osnovnih geografskih pojmov geografije Slovenije in ga širijo na geografijo Evrope.

Zgled:

7. naloga
Zemljevid 1: Površje Evrope

Vir: Geografija: Evropa – naravni in kulturni prostor. 1995. Prosojnice, Tržič, Učila.

Oglej si zemljevid 1, na katerem so s številkami označeni gorovje, nižina in morje.
Poimenuj jih in njihova imena napiši na črte.

Ime gorovja, ki je označeno s številko 1: _____

Ime nižine, ki je označena s številko 2: _____

Ime morja, ki je označeno s številko 3: _____

Zgodovina

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (4 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi obkroževanja in kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo delo arheologa (**naloga 1.2**);
- razumejo posledice turških vpadov (**naloga 4.2**).

Učenci vedo, kaj je delo arheologa. Razumejo tudi posledice turških vpadov.

Zgled:

4. naloga
V srednjem veku so Turki pogosto vpadali na naše ozemlje.

b) Kakšne so bile posledice turških vpadov na naše ozemlje?
Odgovor napiši na črto.

_____

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).
Tipi nalog: V rdečem območju je naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- razumejo sorodstveno vez – oče, pradedek (**nalogi 2.1 in 2.3**).

Učenci razumejo in iz opisa sklepajo na sorodstvene vezi.

Zgled:

2. naloga
70-letni Jože ima tri otroke, pet vnukov in enega pravnuka. Napiši tri sorodstvene vezi, v katerih je Jože.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

Opomba: V rdeče območje sodita odgovora oče in pradedek, odgovor dedek pa se je uvrstil v rumeno območje.

Modro območje

V to območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Geografija

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (11 in 12 – 5 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: V modrem območju sta nalogi zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- ovrednotijo cestni in železniški promet ter turistične kraje in turistična naselja (**naloge 11.1, 11.2; 12.1, 12.2 in 12.3**).

Učenci v modrem območju izkazujejo sposobnost analize, sinteze in vrednotenja geografskih vsebin.

Zgled:

12. naloga
Janez je s starši med poletnimi počitnicami odšel na turistično kmetijo na Goričko. Sošolec Jože pa je s starši letoval v hotelu v Portorožu. Navedi tri prednosti, ki jih je imela Janezova družina pred Jožetovo.
Odgovor napiši na črte.

Prednost 1: _____

Prednost 2: _____

Prednost 3: _____

Zgodovina

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4 in 5 – tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).
Tipi nalog: V modro območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- razumejo vzroke turških upadov (**naloga 4.1**);
- razumejo pojem totalne vojne (**naloga 5.1**);
- opredelijo vzroke za konec druge svetovne vojne (**naloga 5.2**).

Učenci izkazujejo razumevanje nekaterih zgodovinskih vsebin.

Zgled:

5. naloga

a) Zakaj 2. svetovno vojno imenujemo totalna vojna?
Odgovor napiši na črto.

_____

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).
Tipi nalog: V modrem območju je samo naloga obkroževanja.

Učenci:

- prepoznajo člana razširjene družine – stric (**naloga 1.3**).

Učenci v modrem območju prepoznajo člana razširjene družine med naštetimi možnostmi.

Zgled:

1. naloga

Kdo sodi v razširjeno družino in ni član jedrne družine?
Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A Babica.

B Mama.

C Bratranec.

Č Sin.

D Stric.

E Brat.

F Oče.

Opomba: V modro območje se je uvrstil le odgovor D, odgovora A in C pa sodita v rumeno območje.

Naloge nad modrim območjem

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Zgodovina

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2– tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (5 – ena postavka) delovanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (6 – dve postavki) uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).
Tipi nalog: Nad modrim območjem so naloge kratkih odgovorov in zapisa kratkih odgovorov.

Učenci:

- ne razlikujejo vrst zgodovinskih virov (**naloge 2.1, 2.2 in 2.3**);
- ne razumejo vloge OZN (**naloga 5.3**);
- ne razumejo zgodovinskih okoliščin za nastanek zamejstva in izseljenstva (**nalogi 6.1 in 6.2**).

Učenci nad modrim območjem ne razumevajo večine zgodovinskih vsebin. Dosežke pripisujemo segmentni obravnavi in časovni oddaljenosti učnih vsebin.

Zgled:

2. naloga

Naštej tri skupine zgodovinskih virov.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

Preglednica 4.65: Specifikacijska preglednica, družboslovje (NIS) tretje obdobje

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
I. DEL						
1.1	1	GEO	Poimenuje celino.	M	I	Rumeno
1.2	1	GEO	Poimenuje celino.	M	I	Rumeno
2.1	1	GEO	Poimenuje ocean.	M	I	Zeleno
2.2	1	GEO	Poimenuje ocean.	M	I	Zeleno
2.3	1	GEO	Poimenuje ocean.	M	I	Zeleno
3.1	1	GEO	Ob sliki in opisu poimenuje otok	M	I	Zeleno
3.2	1	GEO	Ob sliki in opisu poimenuje polotok.	M	I	Rdeče
4.1	1	GEO	Prepozna evropsko državo.	M	I	Rdeče
4.2	1	GEO	Prepozna evropsko državo.	M	I	Zeleno
4.3	1	GEO	Prepozna evropsko državo.	M	I	Rdeče
5.1	1	GEO	Poveže glavno mesto z državo.	M	I	Zeleno
5.2	1	GEO	Poveže glavno mesto z državo.	M	I	Rumeno
5.3	1	GEO	Poveže glavno mesto z državo.	M	I	Zeleno
6.1	1	GEO	Prepozna slovensko reko.	M	I	Zeleno
6.2	1	GEO	Prepozna slovensko reko.	M	I	Rdeče
7.1	1	GEO	Ob zemljevidu poimenuje gorstvo	M	II	Rdeče
7.2	1	GEO	Ob zemljevidu poimenuje nižino.	M	II	Rdeče
7.3	1	GEO	Ob zemljevidu poimenuje morje.	M	II	Rdeče
8.1	1	GEO	Razume značilnost prebivalstva Evrope.	T	II	Rdeče
8.2	1	GEO	Razume značilnost prebivalstva Evrope.	T	II	Rumeno
9.1	1	GEO	Ob zemljevidu opredeli kraj s pokrajino.	T	II	Zeleno
9.2	1	GEO	Ob zemljevidu opredeli kraj s pokrajino.	T	II	Rdeče
9.3	1	GEO	Ob zemljevidu opredeli kraj s pokrajino.	T	II	Rdeče
10.1	1	GEO	Razume značilnost podnebja.	T	II	Zeleno

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
10.2	1	GEO	Razume značilnosti podnebja.	T	II	Rdeče
11.1	1	GEO	Ovrednoti cestni in železniški promet.	T	III	Modro
11.2	1	GEO	Ovrednoti cestni in železniški promet.	T	III	Modro
12.1	1	GEO	Ovrednoti turistične kraje in turistična naselja.	T	III	Modro
12.2	1	GEO	Ovrednoti turistične kraje in turistična naselja.	T	III	Modro
12.3	1	GEO	Ovrednoti turistične kraje in turistična naselja.	T	III	Modro
II. DEL						
1.1	1	ZGO	Prepozna sinonim za preteklost.	M	I	Zeleno
1.2	1	ZGO	Prepozna delo arheologa.	M	I	Rdeče
2.1	1	ZGO	Razlikuje vrste zgodovinskih virov.	M	I	Nad modrim
2.2	1	ZGO	Razlikuje vrste zgodovinskih virov.	M	I	Nad modrim
2.3	1	ZGO	Razlikuje vrste zgodovinskih virov.	M	I	Nad modrim
3.1	1	ZGO	Prepozna rimsko ime slovenskega kraja.	T	I	Rumeno
3.2	1	ZGO	Prepozna rimsko ime slovenskega kraja.	T	I	Rumeno
4.1	1	ZGO	Razume vzroke turških vpadov.	T	II	Modro
4.2	1	ZGO	Razume posledice turških vpadov.	T	II	Rdeče
5.1	1	ZGO	Opredeli razširjenost druge svetovne vojne.	T	II	Modro
5.2	1	ZGO	Opredeli vzrok za pospešitev konca druge	T	II	Modro
5.3	1	ZGO	Opredeli vlogo OZN.	T	II	Nad modrim
6.1	1	ZGO	Opredeli zgodovinske okoliščine za nastanek	T	III	Nad modrim
6.2	1	ZGO	Opredeli zgodovinske okoliščine za nastanek	T	III	Nad modrim
III. DEL						
1.1	1	DIE	Prepozna člana razširjene družine.	M	I	Rumeno
1.2	1	DIE	Prepozna člana razširjene družine.	M	I	Rumeno
1.3	1	DIE	Prepozna člana razširjene družine.	M	I	Modro
2.1	1	DIE	Razume sorodstveno vez.	M	II	Rdeče

Naloge	Točke	Vsebine	Cilji - učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
2.2	1	DIE	Razume sorodstveno vez.	M	II	Rumeno
2.3	1	DIE	Razume sorodstveno vez	M	II	Rdeče

LEGENDA
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po Navodilih za vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; GEO – vsebine geografije, ZGO – vsebine zgodovine, DIE – vsebine državljanske vzgoje in etike; povzeto po Učnem načrtu
Cilji - učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po Učnem načrtu
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Slika 4.66: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih delih preizkusa znanja

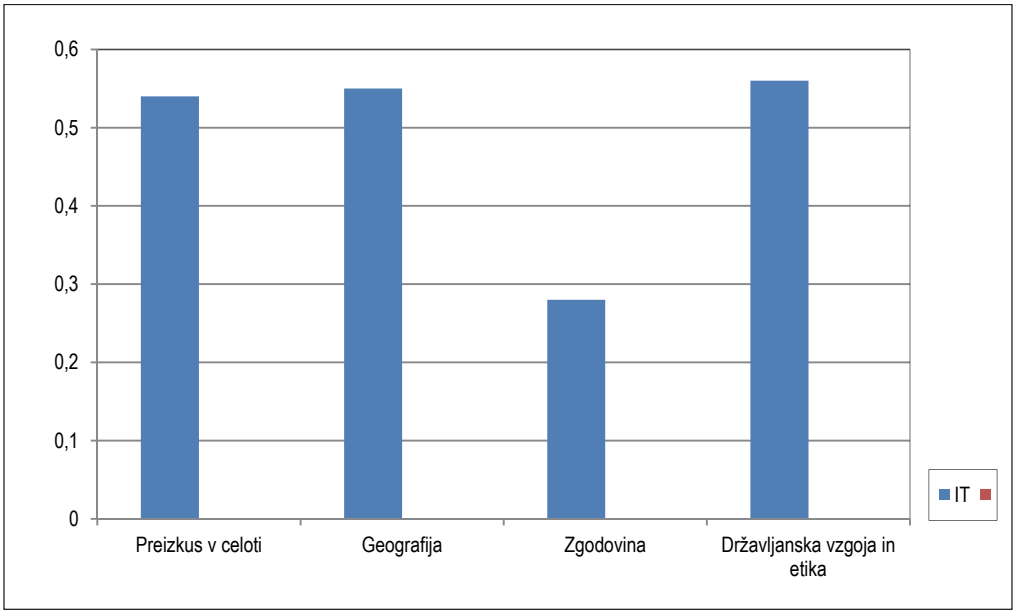

Preglednica 4.66: Uspešnost reševanja nalog po letih in posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

	2006/2007	2008/2009	2010/2011
Preizkus v celoti	0,46	0,58	0,54
Geografija	0,39	0,61	0,55
Zgodovina	0.58	0,44	0,28
Državljanska vzgoja in etika	0,64	0,77	0,56

Učenci so najbolje reševali naloge tretjega dela preizkusa znanja (povprečni IT 0,56), ki je preverjal znanje s področja državljanske vzgoje in etike. To predmetno področje je najmanj obširno, preverja se ga le z dvema nalogama oziroma zajema le 12 % celotnega preizkusa. Skoraj enako dobro so učenci reševali prvi najobsežnejši del preizkusa znanja, ki preverja znanje s področja geografije (povprečni IT 0,55); to znanje preverja 60 % nalog v preizkusu. Najmanj uspešno pa so reševali naloge drugega dela preizkusa, ki preverja znanje s področja zgodovine. Dosežki učencev na letošnjem preizkusu znanja so podobni tistim iz šolskega leta 2008/2009, ko so bili učenci ravno tako najuspešnejši pri reševanju nalog s področja državljanske vzgoje in etike, najmanj pa s področja zgodovine. Vendar se je razlika v uspešnosti reševanja nalog s področja geografije in zgodovine še povečala. Tudi v šolskem letu 2006/2007, ko se je prvič preverjalo znanje iz družboslovja, so učenci najuspešneje reševali naloge s področja državljanske vzgoje in etike, s to razliko, da so bili pri letošnjem preizkusu znanja najmanj uspešni pri reševanju nalog s področja geografije. Struktura preizkusa znanja v šolskem letu 2006/2007 ni bila enaka strukturi v šolskih letih 2008/2009 in 2010/2011; to pa je treba upoštevati pri primerjavi dosežkov.

Eden od vzrokov, zakaj so učenci manj uspešni pri reševanju nalog s področja zgodovine, je verjetno v tem, da se učenci, vključeni v prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, slabše orientirajo v prostoru in času in so zato zgodovinske teme zanje preveč abstraktne. Drugi vzrok, ki pa je verjetno tako v šolskem letu 2008/2009 kakor tudi v šolskem letu 2010/2011 bistveno pripomogel k slabšim dosežkom pri nalogah s področja zgodovine, pa je v zastopanosti različnih tipov

nalog v tem delu preizkusa, pa tudi v zastopanosti minimalnih in temeljnih standardov. V drugem delu preizkusa znanja s področja zgodovine so prevladovale naloge kratkega odgovora, ki jih učenci večinoma rešujejo manj uspešno, medtem ko so v prvem delu preizkusa, ki je preverjal znanje s področja geografije, prevladovale naloge izbirnega tipa, pri katerih so učenci navadno uspešnejši. Poleg tega so naloge s področja geografije preverjale predvsem minimalne standarde znanja (60 %), medtem ko so naloge s področja zgodovine preverjale predvsem temeljne standarde (64,3 %). Nekatere naloge prvega dela preizkusa so imele tudi dodatke k nalogam (slika, zemljevid), naloge drugega dela preizkusa pa so bile brez dodatkov. Tudi to je morda vplivalo, da so učenci drugi del preizkusa reševali manj uspešno.

S področja **geografije** so učenci najbolje reševali nalogo 5.3, ki je preverjala znanje prve taksonomske stopnje. Učenci so morali povezati glavno mesto z ustrezno državo, najuspešnejši so bili pri povezavi mesta Zagreb z državo Hrvaško. Najmanj uspešni pa so bili pri nalogi 11.2, ki je preverjala znanje tretje taksonomske stopnje. Učenci so morali napisati pomanjkljivost cestnega prometa v primerjavi z železniškim.

Določene učne cilje iz učnega načrta za geografijo smo preverjali tudi že prejšnja leta. Tako smo poznavanje naravnogeografskih enot Slovenije preverjali v šolskih letih 2006/2007, 2008/2009 in 2010/2011. Nalogo, ki je preverjala ta cilj, so najuspešneje rešili v šolskem letu 2010/2011 (naloge 9.1, 9.2, 9.3). Naloge, ki so imele dodan zemljevid, so od učencev zahtevale, da povežejo ime mesta z imenom ustrezne pokrajine. Skoraj enako uspešni so bili učenci v šolskem letu 2008/2009 (naloge 5.1, 5.2, 5.3), ko so morali obkrožiti črke pred tremi primorskimi pokrajinami. Najmanj uspešni pa so bili v šolskem letu 2006/2007 pri nalogah 1.1, 1.2, 1.3, ki so zahtevale vpis imena označene pokrajine v zemljevid; verjetno so bili pri preverjanju tega cilja manj uspešni predvsem zaradi tipa naloge.

Vsa tri leta smo preverjali tudi poznavanje in lego evropskih držav. Učenci so bili najuspešnejši v šolskem letu 2008/2009 (naloge 1.1, 1.2, 1.3). Naloge so od učencev zahtevale, da obkrožijo črko pred obmorskimi državami Evrope. Kot dodatek k nalogam so imeli tudi zemljevid. Uspešni so bili tudi v šolskem letu 2010/2011 pri nalogah 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, kjer so morali obkrožiti črko pred državo, ki leži v Evropi. Najmanj uspešni pa so bili v šolskem letu 2006/2007 pri nalogah 4.1, 4.2, ki sta bili tudi zahtevnejši, saj so učenci morali med naštetimi državami izbrati tiste, ki spadajo k Zahodni Evropi, in to brez uporabe zemljevida.

V šolskih letih 2008/2009 in 2010/2011 smo preverjali, kako uspešni so učenci pri branju podatkov s klimograma. Ugotovili smo, da je uspešnost reševanja v šolskem letu 2008/2009 (naloge 7.1, 7.2, 7.3) na enaki ravni kakor v šolskem letu 2010/2011 (nalogi 10.1, 10.2). Prav tako smo v omenjenih letih preverjali poznavanje naravnih pojavov. Pričakovano uspešnejši so bili učenci v šolskem letu 2010/2011 (nalogi 3.1, 3.2), ko sta nalogi preverjali poznavanje naravnih pojavov otok in polotok, kakor v šolskem letu 2008/2009 (nalogi 3.1, 3.2), ko sta nalogi preverjali poznavanje naravnih pojavov fjord in vulkan. Razliko v uspešnosti pri teh nalogah v primerjavi s šolskim letom 2010/2011 pripisujemo temu, da je zelo malo učencev na podlagi opisa in slike prepoznalo naravni pojav fjord.

Najbolje rešena naloga s področja **zgodovine** je bila naloga 1.1, ki je preverjala znanje druge taksonomske stopnje in je od učencev zahtevala, da prepoznajo sinonim za preteklost. To je bila naloga obkroževanja. Najmanj so bili učenci uspešni pri nalogi 2.3. Naloga 2.2 je od učencev zahtevala, da naštejejo tri skupine zgodovinskih virov. Eno skupino virov je navedlo 21 % učencev, dve 14 % učencev, vse tri vire pa le 0,7 % učencev. Tip naloge je bil naloga kratkega odgovora. Verjetno bi bili učenci uspešnejši, če bi znanje preverjali z nalogo izbirnega tipa.

Najbolje rešena naloga s področja **državljanske vzgoje in etike** je bila naloga 1.1; ta je od učencev zahtevala, da prepoznajo člane razširjene družine, ki niso člani jedrne družine. 62 % učencev je vedelo, da je član razširjene družine bratranec, 59 % učencev pa, da sta člana razširjene družine babica in stric. Najslabše so rešili nalogo 2.3, ki je od učencev zahtevala, da napišejo tri sorodstvene vezi glede na dane podatke. Eno sorodstveno vez je napisalo 54 % učencev, dve 54 % učencev in tri 42 % učencev.

Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Slika 4.67: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

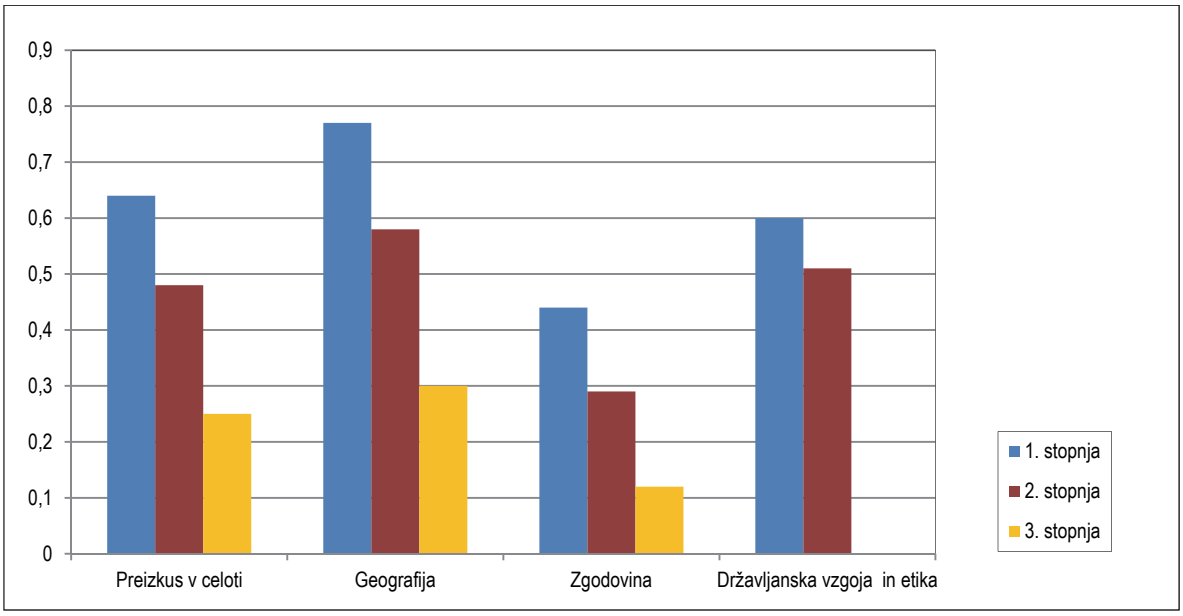

Dosežki preizkusa iz družboslovja so glede na taksonomske stopnje pričakovano razporejeni. Najboljše dosežke so učenci dosegli na 1. taksonomski stopnji (znanje), sledi 2. taksonomska stopnja (uporaba), najmanj uspešno pa so reševali naloge s 3. taksonomske stopnje (samostojno reševanje družboslovnih problemov). Ta razporeditev velja za celoten preizkus znanja, pa tudi za posamezne dele preizkusa.

Geografija

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 6 nalog na prvi, 4 nalog na drugi in 2 nalog na tretji taksonomski stopnji. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji. Zelo uspešni so bili tudi pri reševanju nalog na drugi taksonomski stopnji, nekoliko manj uspešni pa so bili pri reševanju nalog na tretji taksonomski stopnji, kar pa je tudi pričakovano, saj naloge na tej stopnji zahtevajo uporabo zahtevnejših miselnih procesov. Na uspešnost učencev pri reševanju nalog na tretji taksonomski stopnji pa je verjetno vplival tudi tip nalog. Obe nalogi sta bili namreč nalogi kratkega odgovora.

Na **prvi taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju 5. naloge, kjer so morali povezati tri glavna mesta z ustreznimi državami. Največ učencev je ustrezno povezalo mesto Zagreb z državo Hrvaško. Najmanj uspešno so reševali nalogo 3.2, kjer so morali ob sliki in opisu poimenovati naravni pojav polotok.

Pri izkazovanju razumevanja in uporabe znanja na **drugi taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 10.1, kjer so morali prebrati podatek s klimograma. Najmanj uspešni pa so bili pri reševanju naloge 7.2, kjer so morali poimenovati ravnino, označeno na nemi karti Evrope (Panonska nižina). Predvidevamo, da je vzrok za manj uspešno reševanje te naloge v tipu naloge, saj je bila to naloga kratkega odgovora in so si morali učenci imena nižine, gorovja in morja priklicati iz spomina.

Na **tretji taksonomski stopnji** so izmed dveh nalog najuspešneje reševali nalogo 12.1, pri kateri so morali navesti tri prednosti, ki jih ima družina, ki letuje na turistični kmetiji, pred družino, ki letuje v hotelu ob morju. Eno prednost je napisalo 40 % učencev, tri pa le 27 % učencev. Najmanj uspešno so reševali nalogo 11.2, ki je od učencev zahtevala, da navedejo prednost cestnega prometa v primerjavi z železniškim.

Zgodovina

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 3 nalog na prvi, 2 nalog na drugi in 1 naloge na tretji taksonomski stopnji. Učenci so bili najuspešnejši, pa kljub temu pod pričakovanji, pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji. Uspešnost reševanja nato upada s taksonomsko stopnjo.

Na **prvi taksonomski stopnji** so učenci najboljše dosežke dosegli pri reševanju naloge 1.1, pri kateri so morali obkrožiti pravilne trditve. 76 % učencev je pravilno obkrožilo trditev, da preteklost imenujemo tudi zgodovina. Najmanj uspešno pa so reševali nalogo 2.3, ki je od učencev zahtevala, da navedejo tri skupine zgodovinskih virov. Le 0,07 % učencev je navedlo vse tri skupine zgodovinskih virov. Verjetno je dosežek tako nizek zaradi tipa naloge, poleg tega pa ta ni imela tudi nobenega dodatka k nalogi (npr. slike, besedila ..). Predvidevamo, da bi bila naloga bolje rešena, če bi bila izbirnega tipa. Smiselno bi bilo v prihodnjih letih ta cilj preveriti tudi z izbirnim tipom naloge.

Na **tretji taksonomski stopnji** je naloga od učencev zahtevala, da navedejo razlog, zakaj zamejski Slovenci ne živijo v Sloveniji in zakaj so se izseljenci izselili iz matične domovine. Na prvo vprašanje je uspešno odgovorilo le 0,5 % učencev, na drugo pa 1,9 % učencev. Tudi ta naloga je bila naloga zapisa kratkega odgovora in tudi ta cilj bi bilo v prihodnje smiselno preveriti z izbirnim tipom naloge.

Državljanska vzgoja in etika

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 1 naloge na prvi in 1 naloge na drugi taksonomski stopnji. Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge na prvi kakor na drugi taksonomski stopnji, kar pa je tudi pričakovano. Najbolje so rešili nalogo 1.2 na prvi taksonomski stopnji, kjer so morali ugotoviti, da bratranec sodi v razširjeno družino. Najmanj uspešni pa so bili pri reševanju naloge 2.3 na drugi taksonomski stopnji. Naloga je od učencev zahtevala, da navedejo tri sorodstvene vezi glede na dane podatke. Vse tri sorodstvene vezi je navedlo 42 % učencev.

Preglednica 4.67: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah med leti

	2008/2009	2010/2011
I. taksonomska stopnja	IT 0,63	IT 0,64
II. taksonomska stopnja	IT 0,58	IT 0,48
III. taksonomska stopnja	IT 0,34	IT 0,25

Učenci so v primerjavi s šolskim letom 2008/2009 nekoliko uspešnejši pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji, manj uspešni pa pri reševanju nalog na drugi in na tretji taksonomski stopnji.

Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Slika 4.68: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope

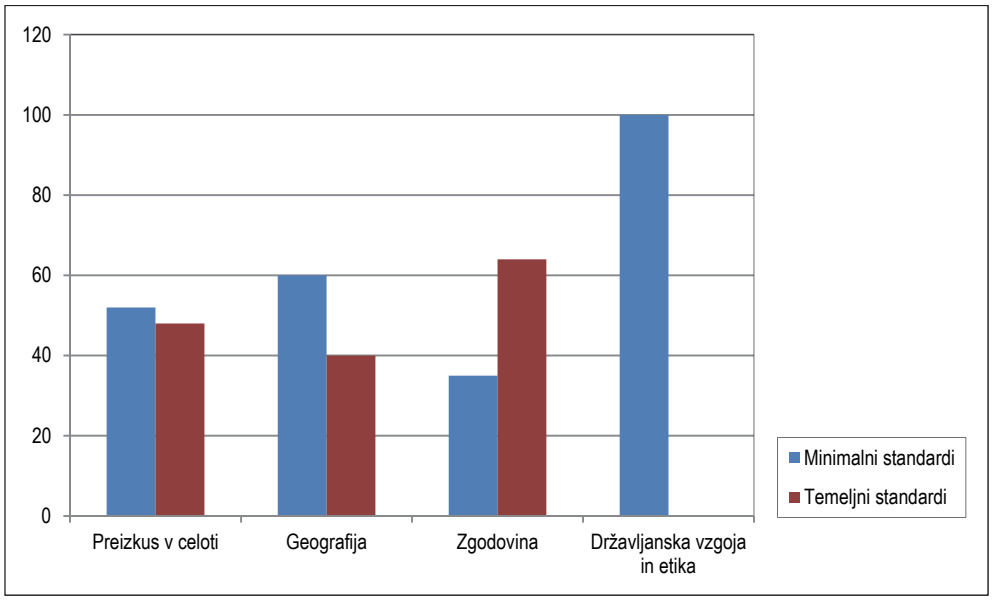

Celoten preizkus znanja je preverjal 52 % temeljnih standardov in 48 % minimalnih standardov, ki pa so bili v različnih delih preizkusa različno zastopani. Pri vsebinskem sklopu geografija so prevladovali minimalni standardi v razmerju 60 : 40, medtem ko so pri vsebinskem sklopu zgodovina prevladovali temeljni standardi v razmerju 64,3 : 35,7. Morda so učenci bolje reševali preizkus znanja s področja geografije kakor zgodovine tudi zato, ker so v tem delu preizkusa prevladovali minimalni standardi. Pri vsebinskem sklopu državljanska vzgoja in etika pa smo preverjali le minimalne standarde. Pri reševanju tega vsebinskega sklopa so bili učenci najuspešnejši. Podobna situacija se je pokazala tudi pri preizkusu znanja v šolskem letu 2008/2009. V prihodnje bo pri preizkusu znanja iz družboslovja treba upoštevati enakomerno preverjanje tako minimalnih kakor temeljnih standardov znanja pri vseh treh vsebinskih sklopih.

Slika 4.69: Uspešnost reševanja nalog za celoten preizkus in za posamezne dele preizkusa glede na indeks težavnosti in standard znanja

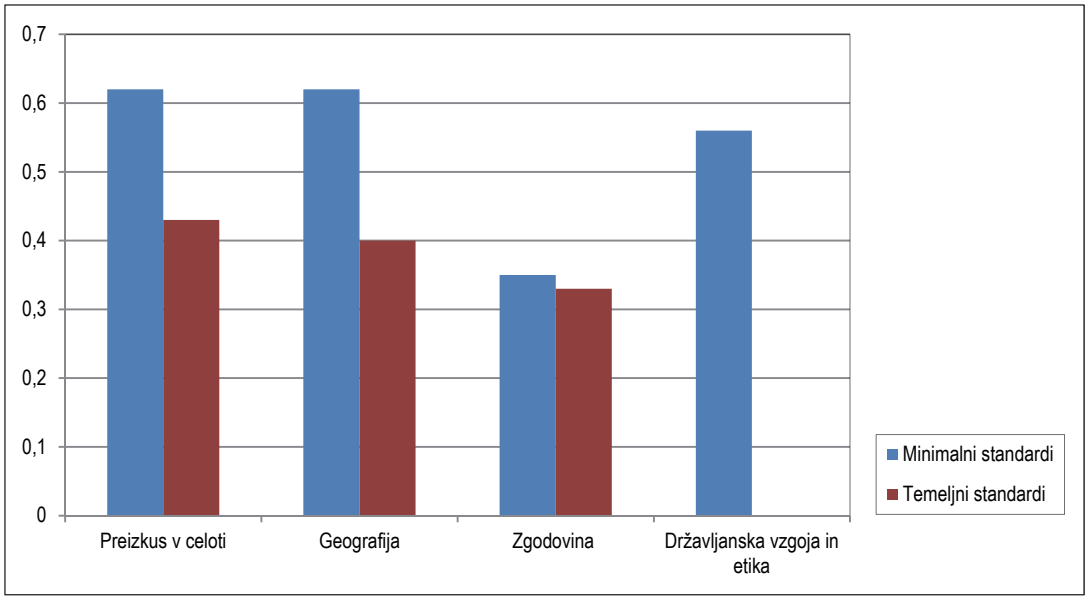

Učenci so bili uspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjala minimalne standarde znanja na celotnem preizkusu, prav tako pa tudi na delu preizkusa, ki je preverjal znanje geografije in zgodovine. Pri reševanju nalog s področja državljanske vzgoje in etike pa so naloge preverjale le minimalne standarde znanja.

Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Slika 4.70: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu

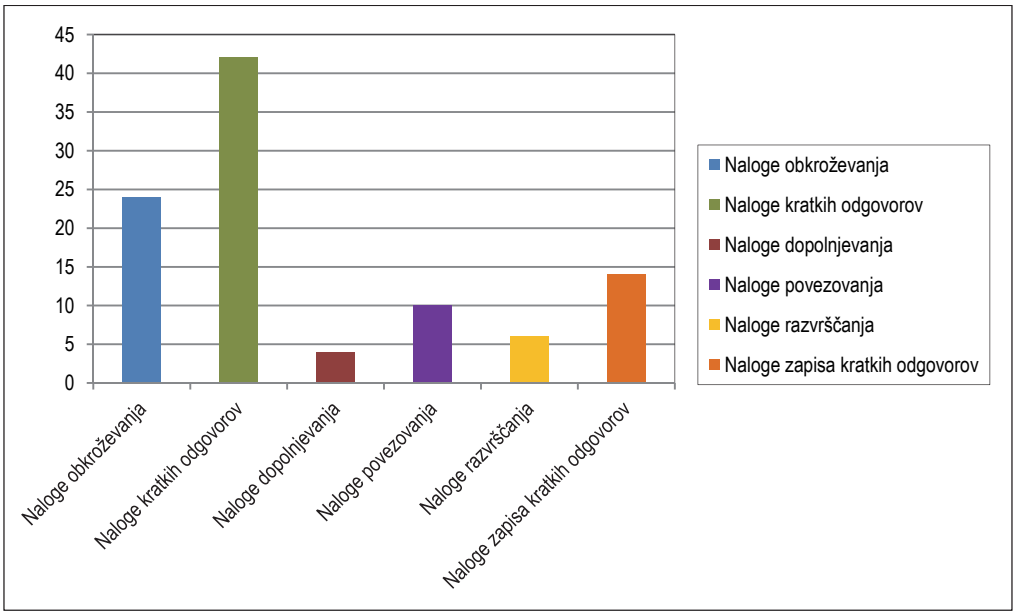

V preizkusu znanja so prevladovale naloge kratkega odgovora (42 %), sledile so naloge obkroževanja (24 %), naloge zapisa kratkega odgovora (14 %), naloge povezovanja (10 %), naloge razvrščanja (6 %) in naloge dopolnjevanja (4 %).

Slika 4.71: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja po posameznih vsebinskih področjih

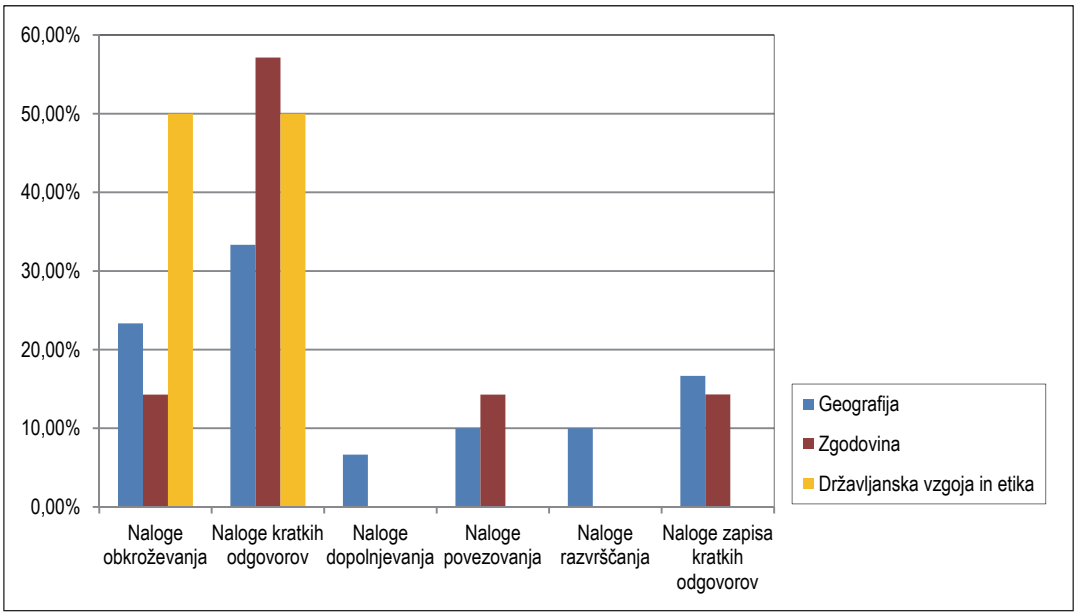

Znanje v preizkusu se je preverjalo z nalogami izbirnega tipa ter nalogami kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Pri vsebinskem sklopu geografija se je znanje preverjalo s 50 % nalog izbirnega tipa in 50 % nalog kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Isto razmerje je bilo tudi pri vsebinskem sklopu državljanska vzgoja in etika. Pri vsebinskem sklopu zgodovina pa je bilo to razmerje 71,4 % : 28,6 % v korist nalog kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Vemo pa, da so učenci uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa.

Slika 4.72: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti

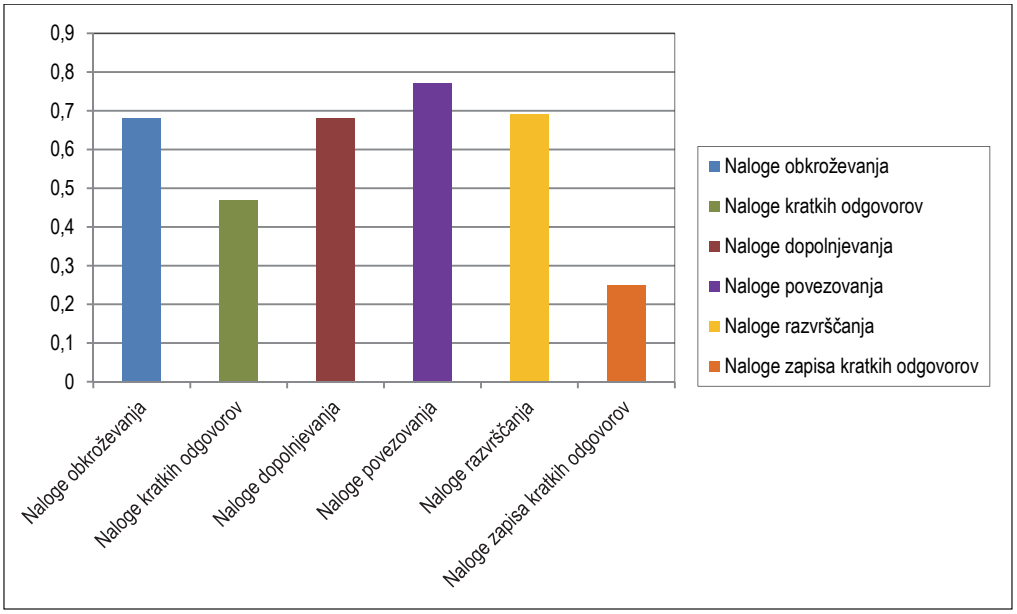

Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog povezovanja (povprečni IT 0,77), sledile so naloge razvrščanja (povprečni IT 0,69), naloge dopolnjevanja (povprečni IT 0,68), naloge obkroževanja (povprečni IT 0,67), naloge kratkega odgovora (povprečni IT 0,42) in naloge zapisa kratkega odgovora (IT 0,25).

Slika 4.73: Dosežki učencev po tipih nalog na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

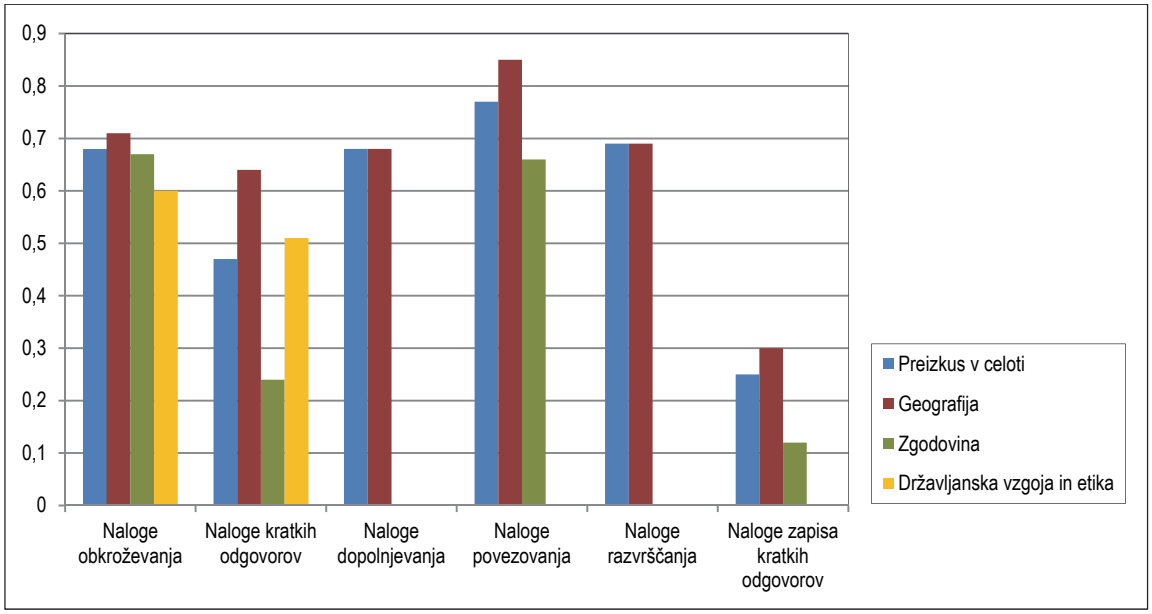

Pri vsebinskem sklopu geografija so učenci najbolje reševali naloge povezovanja (povprečni IT 0,85), sledile so naloge obkroževanja (povprečni IT 0,71), naloge razvrščanja (povprečni IT 0,69), naloge dopolnjevanja (povprečni IT 0,68), naloge kratkega odgovora (povprečni IT 0,64). Najmanj uspešni so bili pri reševanju nalog zapisa kratkega odgovora (povprečni IT 0,30).

Pri vsebinskem sklopu zgodovina so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog povezovanja (povprečni IT 0,66), sledile so naloge obkroževanja (povprečni IT 0,67) in naloge kratkega odgovora (povprečni IT 0,24). Prav tako kakor pri vsebinskem sklopu geografija so tudi pri vsebinskem sklopu zgodovina učenci najmanj uspešno reševali naloge zapisa kratkega odgovora (povprečni IT 0,12).
Vsebinski sklop državljanska vzgoja in etika je obsegal dve nalogi, ena je bila naloga obkroževanja, druga pa naloga kratkega odgovora. Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge obkroževanja (IT 0,60), nekoliko manj uspešni pa pri nalogi kratkega odgovora (IT 0,51).

Dosežki učencev po dodatkih pri nalogah glede na indeks težavnosti

Dodatke k nalogam sta imeli le dve nalogi z vsebinskega področja geografija. Če primerjamo dosežke pri nalogah za celoten vsebinski sklop, ugotovimo, da so bili učenci uspešnejši pri reševanju nalog, ki sta imeli dodatek (slika, zemljevid). Obe nalogi sta bili na drugi taksonomski stopnji. Če primerjamo uspešnost učencev pri vsebinskem sklopu geografija le na drugi taksonomski stopnji, ugotovimo, da je 68 % učencev uspešno rešilo naloge z dodatki in le 47 % učencev naloge brez dodatkov.

Geografski sklop je imel tudi barvno prilogo, s pomočjo katere so učenci reševali nalogi 3.1 in 3.2 s prve taksonomske stopnje in naloge 9.1, 9.2 in 9.3., ki so je preverjale znanje na drugi taksonomski stopnji.

Sklepne ugotovitve

Učenci so v letošnjem šolskem letu bili pri reševanju nalog s področja družboslovja nekoliko manj uspešni kakor v šolskem letu 2008/2009 in uspešnejši kakor v šolskem letu 2006/2007. Najuspešnejši so bili pri reševanju nalog iz vsebinskega sklopa državljanska vzgoja in etika, najmanj uspešni pa pri reševanju vsebinskega sklopa zgodovina – tako kakor pri preizkusih znanja iz šolskih let 2006/2007 in 2008/2009. Vzrok, da so učenci manj uspešni pri reševanju nalog iz vsebinskega sklopa zgodovina, je verjetno v različni zastopanosti tipov nalog v posameznem sklopu preizkusa znanja, pa tudi v različni zastopanosti minimalnih in temeljnih standardov znanja. Prav tako so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji, najmanj pa pri reševanju nalog na tretji taksonomski stopnji, kar je tudi pričakovano in podobno kakor pretekla leta. Učenci so bili tudi uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa kakor pa nalog kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

4.3 Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011

Spremljava izvedbe nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011 je bila opravljena z anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol. Izpolnile so ga tiste izobraževalne ustanove, ki so izvajale nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli, in sicer: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom, osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom, ljudske univerze in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Vprašalnik je bil namenjen spremljanju priprav in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja, ugotavljanju stališč ravnateljev do nacionalnega preverjanja znanja, beleženju aktivnosti, ki jih namenjajo povratni informaciji, odkrivanju težav in nejasnosti pri izvedbi in vrednotenju nacionalnega preverjanja znanja ter zbiranju priporočil za izboljšavo. Posebno poglavje v vprašalniku se je navezovalo na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami. Razen tega smo ugotavljali tudi, kakšna je bila transparentnost, objektivnost in uporabnost informacij o nacionalnem preverjanju znanja.

Vprašalnik smo v juniju objavili na spletni strani Rica (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje pa je potekalo elektronsko (od 3. junija do 7. julija 2011). Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 445 ravnateljev, kar predstavlja 89,7 % vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2010/2011 izvajale nacionalno preverjanje znanja v 6. in/ali 9. razredu (496 izobraževalnih ustanov). V šolskem letu 2009/2010 je bil delež, vključenih v anketo, 88,3 %. Najmanjši delež ravnateljev, ki so sodelovali v anketi, je po izobraževalnih programih iz šol s programom NIS (68,8 %), največji pa iz zavodov (100 %). Po regijah se deleži sodelujočih v anketi gibljejo od najmanj 61,1 % (Koroška regija) do največ 100 % (Zasavska in Notranjsko-kraška regija).

Stališča ravnateljev do nacionalnega preverjanja znanja: V splošnem imajo ravnatelji do nacionalnega preverjanja znanja pozitivna stališča. Skoraj vsem se zdi nacionalno preverjanje znanja smiselno in koristno, saj daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca, večina ravnateljev tudi upošteva dosežke nacionalnega preverjanja znanja pri načrtovanju svojega prihodnjega dela (nad 90 %). Nekoliko manj, a še vedno nad 80 %, jih meni, da bi moral imeti dosežek učenca na nacionalnem preverjanju znanja večjo veljavo, da daje nacionalno preverjanje znanja učiteljem koristne informacije o kakovosti njihovega dela in odkriva šibka in močna področja v znanju učencev, ki so predpisana z učnimi načrti. Več kot 70 % jih je mnenja, da je nacionalno preverjanje znanja vplivalo na izboljšanje kvalitete poučevanja, izobraževanja za učitelje v Koloseju pa so koristna. Tako kakor lani imajo ravnatelji najmanj pozitivno mnenje o tem, da se je zaradi nacionalnega preverjanja znanja pri učiteljih povečala motivacija za delo (66,5 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta: Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za nacionalno preverjanje znanja na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo nacionalno preverjanje znanja tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 488 šolami, ki so v šolskem letu 2010/2011 izvajale nacionalno preverjanje znanje iz tretjega predmeta v devetem razredu, jih je na anketo odgovorilo 433. Od teh jih nacionalnega preverjanja znanja iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 317 (73,2 %), 116 šol pa je to možnost izkoristilo; nacionalno preverjanje znanja iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 59 šol, iz dveh 52 šol in iz treh tretjih predmetov 5 šol. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb nacionalnega preverjanja znanja iz tretjega predmeta je bilo 178 (leta 2010 189), od tega 62 izvedb pri biologiji, 55 pri geografiji, 49 pri angleščini in 12 pri nemščini.

Težave pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja: V letu 2011 je bil delež ravnateljev, ki so navajali težave pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja, bistveno nižji kakor v letu 2010 (leta 2010: 32,6 %; leta 2011: 4,0 %). Razlog je najverjetneje v tem, da je v letu 2011 pri organizaciji in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja prišlo do večjih sprememb, ki so olajšale potek nacionalnega preverjanja znanja na šolah, pri čemer so bile upoštevane pripombe s šol, možen razlog pa je tudi ta, da je bilo leta 2010 vprašanje o težavah pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja postavljeno v odprti, leta 2011 pa v zaprti obliki.

Izpostavljene težave v anketi 2011 so podobne tistim iz ankete 2010. Najpogostejše so organizacijske težave, ki se navezujejo na organizacijo pouka v času izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (10 ravnateljev), pomanjkanje učiteljev oziroma zagotavljanje zadostnega števila nadzornih učiteljev (4 ravnatelji), organizacijo prostorov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja (2 ravnatelja) in čas izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (4 ravnatelji). Problemi se pojavljajo tudi zaradi vrednotenja preizkusov znanja (11 ravnateljev), problematična je odsotnost učiteljev, ki vrednotijo naloge nacionalnega preverjanja znanja, in nedoslednost učiteljev pri popravljanju nalog.

Največ specifičnih težav pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja je povezanih z učenci s posebnimi potrebami (5 ravnateljev), razlogi za težave pa so precej raznoliki: pomanjkanje učiteljev in prostorov, preveč časa za reševanje, učitelj se ni držal navodil.

Vrednotenje preizkusov znanja: Vprašanje o smislu vrednotenja preizkusov znanja nacionalnega preverjanja znanja, ki ga opravljajo učitelji, je bilo postavljeno v odprti obliki in ravnatelji so nanj odgovarjali zelo različno. Iz njihovih odgovorov razberemo, da je vrednotenje smiselno za več kot 70 % ravnateljev, manj kot 10 % jih je mnenja, da je vrednotenje nesmiselno, okoli 5 % jih na vprašanje ni odgovorilo, nekaj več kot 10 % odgovorov pa je nerazporejenih, saj iz njih ni bilo mogoče razbrati nedvoumnega mnenja o smislu vrednotenja.

Odgovore ravnateljev, katerim se vrednotenje zdi smiselno (približno 70 % ravnateljev), smo razporedili v štiri kategorije. Izbira kategorij je bila opravljena po štetju najpogostejših ključnih besed v odgovorih ravnateljev.

1. kategorija: Struktura preizkusov/nalog nacionalnega preverjanja znanja (približno 15 %)
Učitelji se seznanijo s strukturo preizkusov in z lastnostmi nalog nacionalnega preverjanja znanja, na primer: 1) z zahtevnostjo nalog, 2) s tipi nalog, 3) z znanji, vsebinami in cilji, ki jih naloge preverjajo, 4) s taksonomskimi stopnjami, 5) s standardi znanja.

2. kategorija: Vrednotenje in ugovori/poizvedbe (približno 20 %)
Učitelji se seznanijo s potekom in načinom vrednotenja preizkusov znanja, seznanijo se z več možnimi odgovori/načini reševanja učencev, uskladijo in poenotijo kriterije vrednotenja ter si pridobijo izkušnje za utemeljevanje ugovorov in poizvedb.

3. kategorija: Znanje učencev (približno 20 %)
Učitelji dobijo vpogled v znanje učencev: ugotavljajo močna in šibka področja v znanju učencev, odkrivajo najpogostejše napake učencev in spoznavajo odnos učencev do znanja.

4. kategorija: Izobraževanje učiteljev (približno 55 %)
Učitelji pridobivajo dodatna znanja, spretnosti in ideje, ki jih lahko vključijo v svoje strokovno delo (izboljšanje kvalitete poučevanja in preverjanja znanja v prihodnje), mnenja in izkušnje si izmenjajo v širšem krogu (boljše horizontalno in vertikalno povezovanje), ostajajo v povezavi s stroko, dobijo povratno informacijo o svojem delu in o delu drugih učiteljev (samoevalvacija lastnega dela in evalvacija dela drugih).

Ocena posredovanih informacij: Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost posredovanih informacij s strani Ministrstva za šolstvo in šport, Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, Državnega izpitnega centra, Zavoda RS za šolstvo in B2, saj deleži pozitivnih ocen (»Da.«) za vse organe in institucije, ki izvajajo nacionalno preverjanje znanja, presegajo 93 %.

Ocena sodelovanja: Ravnatelji so sodelovanje z Ministrstvom za šolstvo in šport, Državno komisijo za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, Državnim izpitnim centrom, Zavodom RS za šolstvo in B2 ocenjevali z lestvico od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, saj povprečne ocene za vse institucije in organe za vodenje nacionalnega preverjanja znanja presegajo oceno 4,5. Pripombe oziroma komentarji k sodelovanju za posamezne institucije so zelo raznoliki, po številu pa jih je malo (Ministrstvo za šolstvo in šport: 5,9 %; Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja: 5,9 %; Državni izpitni center: 6,6 %; Zavod RS šolstvo: 5,9 %; B2: 6,6 %).

Ocena uporabnosti informacij o nacionalnem preverjanju znanja: Tudi uporabnost informacij o nacionalnem preverjanju znanja so ravnatelji ocenjevali z lestvico od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).

Ocene so dodeljevali štirim različnim informacijam o nacionalnem preverjanju znanja: publikaciji Informacije za učence in starše, Koledarju nacionalnega preverjanja znanja, Navodilom za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja in programu Prijave KPP.

Podobno kakor lani ravnatelji z najvišjima povprečnima ocenama vrednotijo uporabnost Koledarja nacionalnega preverjanja znanja (ocena: 4,79; delež pripomb: 3,9 %) in uporabnost Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja (ocena: 4,76; delež pripomb: 3,6 %), sledita uporabnost programa Prijave KPP (ocena: 4,67; delež pripomb: 2,0 %) in uporabnost publikacije Informacije za učence in starše (ocena: 4,48; delež pripomb: 3,6 %).

Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo nacionalnega preverjanja znanja: Računalniški program »Prijava na nacionalno preverjanje znanja in Vpis« je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga ocenjujejo s povprečno oceno 4,60 (na lestvici od 1 do 5). Pripombe k programu ima 4,8 % ravnateljev; največ jih meni, da gre za podvajanje s programom LoPolis in da program ni prijazen za tiskanje.

Prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami: Na vprašanje o prilagojenem izvajanju nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami je odgovorilo 440 ravnateljev; od teh jih je v šolskem letu 2010/2011 izvedlo prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja 371 oziroma 84,3 % (leto 2010: 87,0 %). Pri prilagojenem izvajanju nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami z najvišjo povprečno oceno na lestvici od 1 do 5 vrednotijo sodelovanje Državnega izpitnega centra in šol (ocena: 4,70; delež pripomb: 1,1 %; delež predlogov: 0,3 %), nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program Prijave KPP; ocena: 4,55; delež pripomb: 4,3 %; delež predlogov: 2,4 %). Z najnižjo povprečno oceno vrednotijo prilagoditve preizkusov znanja (ocena: 4,45), pri katerih imajo tudi največ pripomb (7,0 %) in predlogov za izboljšavo (5,9 %); predvsem izpostavljajo premalo prilagojene preizkuse, ki niso prilagojeni specifikam posameznega učenca s posebnimi potrebami, in predlagajo tako oblikovne kakor tudi vsebinske prilagoditve preizkusov, krajša besedila predvsem pri slovenščini in prisotnost bralca. Za elektronski obrazec za prijavljanje učencev večina ravnateljev predlaga, naj bo ta bolj enostaven in z več vrstami prilagoditev.

Povratna informacija o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja na šoli: Na vprašanje o povratni informaciji o dosežkih na nacionalnem preverjanju znanja na šoli, ki je bilo leta 2011 prvič vključeno v anketni vprašalnik, je odgovorilo 440 od 496 šol (88,7 %). V zvezi s povratnimi informacijami o nacionalnem preverjanju znanja šole po pogostosti izvajajo naslednje aktivnosti: posredujejo učiteljem analize o dosežkih učencev svoje šole, ki jih pripravi Državni izpitni center in so objavljene na spletni strani eRic (98,6 %), analizirajo dosežke učencev svoje šole (98,2 %), analizo dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (96,4 %), pri pripravi analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (93,6 %), ugotovitve o dosežkih učencev na nacionalnem preverjanju znanja upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (92,7 %), na šoli opravijo analizo o odstopanjih med pričakovanim in doseženim znanjem na nacionalnem preverjanju znanja in poskušajo poiskati vzroke za odstopanja (89,5 %), analizo dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja predstavijo svetu staršev (87,5 %), analiza dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja je del procesa samoevalvacije na šoli (85,0 %), ugotovitve o dosežkih učencev na nacionalnem preverjanju znanja umeščajo v letni delovni načrt in razvojni načrt šole (82,7 %), pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole na nacionalnem preverjanju znanja (75,9 %), na šoli opravijo primerjavo dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja po letih (68,6 %), analizo dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja (64,5 %), na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (49,8 %).

Sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (72,3 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja na NPZ v prihodnje (69,1 %), navedbo vzrokov za odstopanja med pričakovanim in doseženim znanjem na nacionalnem preverjanju znanja (58,0 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo o doseganju ciljev/standardov za šolo/razred (54,3 %), analizo o odstopanjih med pričakovanim in doseženim znanjem na nacionalnem

preverjanju znanja (45,0 %), primerjalno analizo dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja po letih (40,2 %) in primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda (29,3 %). Šole v manjši meri vključujejo v sintezno poročilo tudi analizo o uspešnosti po enotah šole, oddelkih, nivojskih skupinah in učiteljih (2,5 %), analizo o korelaciji med dosežki nacionalnega preverjanja znanja in šolskimi ocenami (1,1 %), analize o uspešnosti posameznih učencev (0,7 %), ločene analize o dosežkih za učence s posebnimi potrebami – vpliv dosežkov učencev s posebnimi potrebami na povprečne dosežke šole (0,7 %), analizo o motivaciji učencev (0,5 %) in ločene primerjave dosežkov za dečke in deklice (0,5 %).

Državni izpitni center se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki ste odgovorili na anketo, saj bo analiza odgovorov pripomogla k boljši izvedbi nacionalnega preverjanja znanja.

4.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2010/2011

Dosežki učencev na nacionalnem preverjanju znanja v šolskem letu 2010/2011 so podrobno predstavljeni v poročilih posameznih predmetnih komisij. Tu bomo povzeli le najpomembnejše ugotovitve.

4.4.1 Preverjanja znanja ob koncu drugega obdobja

Preverjanja znanja iz **slovenščine** se je udeležilo 14 257 učencev. Povprečen odstotek doseženih točk znaša nekaj manj kot 48 odstotkov, kar kaže na lepo uravnoteženo porazdelitev in učinkovito razlikovanje med skupinami učencev z različnim znanjem. Tudi indeks zanesljivosti, ki nakazuje interno konsistentnost preizkusa, je primeren. Kot že vsa leta doslej primerjava po spolu kaže, da so učenke, gledano v celoti, uspešnejše od učencev. Pač pa podrobnejša analiza pokaže, da to ne velja za vse naloge. Predmetna komisija ugotavlja: »Ob neumetnostnem besedilu so bili učenci uspešnejši pri nalogah, ki so preverjale razumevanje izhodiščnega besedila in besedne zveze, pri nalogah sklepanja ter pri nalogi, ki je preverjala metajezikovno zmožnost; učenke pri nalogi, ki je preverjala metajezikovno zmožnost, in pri tvorbni nalogi. Učenke so že dve leti uspešnejše pri nalogi tvorjenja samostojnega neumetnostnega besedila. Tudi ob umetnostnem besedilu so bili učenci uspešnejši pri nalogah sklepanja in pri poimenovanju literarnovednega pojma. Prvič doslej so bili učenci uspešnejši tudi pri vsebinskem delu tvorbne naloge. Učenke so bile uspešnejše le pri nalogi, ki je preverjala zaznavanje komičnega v besedilu.« Na podlagi dobljenih podatkov predmetna komisija za slovenščino sklepa, »da je pri pouku slovenščine tako v drugem kakor v tretjem obdobju premalo razvijanja bralne zmožnosti učencev (hitrost branja, razumevanje prebranega besedila, razumevanje prenesenih pomenov, povezovanje podatkov, zapisanih na različnih mestih v besedilu, bralne strategije), premalo samostojnega opazovanja besedil in pisnega tvorjenja besedil o prebranem ter dejavnosti, ki spodbujajo višje miselne procese.«

Iz **matematike** je preverjanje znanja opravljalo 14 336 učencev. Povprečno število odstotnih točk znaša dobrih 64 odstotkov. Porazdelitev dosežkov je pomaknjena v desno, kar skupaj z indeksom težavnosti in ob predpostavki, da naj bi bil preizkus znanja tudi epistemološko naravnan na indeks težavnosti 50 odstotkov zaradi opisovanja razlik med skupinami učencev z različnim znanjem, pomeni, da je bil preizkus verjetno prelahek. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. Zanimiv je podatek, da ni pomembnih razlik v dosežkih med spoloma. Predmetna komisija ugotavlja, da so učenci dosegli zelo dobre rezultate »… pri direktnih nalogah s področja števil in obdelave podatkov ne glede na taksonomsko stopnjo, nekoliko manj uspešni so bili pri indirektnih nalogah s področja geometrije in merjenja«.

Preverjanje znanja iz **angleščine** je opravilo 13 869 učencev, ki so v povprečju dosegli slabih 59 odstotkov vseh možnih točk. Porazdelitev je bimodalna in pomaknjena v desno, indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) pa visok. Tudi tu primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk ne

kaže pomembnih razlik. V sklepnih ugotovitvah predmetna komisija med drugim ugotavlja, da se učenci »veliko bolje odrežejo pri iskanju specifičnih podrobnosti kot pri globalnem razumevanju besedil, sklepanju in povezovanju informacij. Šibka točka šestošolcev je tudi nenatančnost pri branju oziroma poslušanju.« Pokazale pa so se tudi »pomanjkljivosti tako pri globini (ustrezna raba in zapis osnovnega besedišča) kakor pri širini besedišča, podobne težave se ponavljajo tudi pri pisnem sestavku«. Predmetna komisija znova opozarja na dejstvo, da je populacija učencev, ki sodeluje na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine zelo heterogena. Nekateri pridobivajo znanje v zunajšolskem okolju, nekateri začenjajo s poukom angleščine v prvi triadi, nekateri pa v četrtem razredu. Taka različnost zelo otežuje tako sestavo preizkusov kakor tudi interpretacijo dobljenih podatkov.

Znanje iz **nemščine** je preverilo 457 učencev, kar je pomembno manj kot leto poprej (517). V povprečju so dosegli dobrih 77 odstotkov možnih točk. Porazdelitev je temu primerno izrazito pomaknjena v desno. Preizkus znanja je bil torej prelahek in zato slabše občutljiv za opis razlik med skupinami učencev z različnim znanjem. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. Zaradi razmeroma majhnega števila učencev sta porazdelitvi za oba spola dokaj razgibani, vendar ne kaže, da bi se spola glede znanja pomembno razlikovala. Predmetna komisija v svojih sklepnih ugotovitvah zapiše, da imajo učenci »največ težav pri slovničnih nalogah poznavanja in rabe jezika, kar je na tej stopnji pričakovano«.

Preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravilo 36 učencev, ki so v povprečju dosegli slabih 54 odstotkov vseh možnih točk, kar kaže na ustreznost preizkusa za opisovanje razlik med skupinami učencev z različnim znanjem. Tak je tudi indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti). Predmetna komisija dosežke ocenjuje kot primerne. Preizkus znanja iz **madžarščine** je pisalo 21 učencev. Povprečje doseženih točk je sicer visoko (slabih 74%), vendar pa zaradi majhnega števila učencev, ustreznosti preverjanja ni mogoče zanesljivo oceniti. Predmetna komisija je s prikazanim znanjem zadovoljna. Učenci »dobro obvladajo bralno razumevanje besedila, težave pa imajo pri pravopisu in pri jezikovni razčlembi«.

4.4.2 Preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja

Pri povzemanju ugotovitev predmetnih komisij bomo upoštevali le dosežke rednega roka, saj je število učencev, ki so se udeležili naknadnega roka, majhno in v analizah predmetnih komisij ni upoštevano.

Preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja se je pri **slovenščini** v rednem roku udeležilo 17 442 učencev. V povprečju so dosegli 55 odstotkov od vseh možnih točk. Porazdelitev dosežkov je normalna, indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) pa prav tako primeren.

Celostna ocena predmetne komisije za slovenščino je, da so tako ob koncu drugega kakor tudi tretjega obdobja cilji in standardi, kot jih navaja učni načrt, doseženi. Največje odstopanje navzdol predmetna komisija ugotavlja »pri nalogah, ki preverjajo zmožnost samostojnega tvorjenja/pisanja daljših odgovorov, zmožnost literarnovednega znanja in zmožnost utemeljevanja na podlagi podatkov in/ali primerov v izhodiščnem besedilu, tj. znajdenje v izhodiščnem besedilu oz. vračanje vanj«. Učenci imajo težave »pri nalogah, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila in sklepanja iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi, pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno oziroma skladenjsko zmožnost, ter pri nalogah, ki preverjajo cilje, ki se v tretjem obdobju le utrjujejo«. Po mnenju predmetne komisije težave s tvorbnimi nalogami in nalogami, ki preverjajo upovedovalno zmožnost ter zmožnost utemeljevanja kažejo na to, »da je v učni proces vključenih premalo samostojnega dela z besedili in samostojnega tvorjenja pisnih besedil učencev ter premalo nalog, s katerimi bi učenci razvijali zmožnost pisnega tvorjenja besedil o/ob izhodiščnem besedilu in zmožnost utemeljevanja«. Ta ugotovitev je enaka kot v prejšnjem letu.

Primerjava dosežkov po spolu pokaže enako sliko kot v preteklih letih. Gledano v celoti so učenke uspešnejše. Podrobnejša analiza pa pokaže, da gre to predvsem na račun tvorbnih nalog in da na drugi strani pri večjem številu posameznih nalog boljše znanje pokažejo učenci.

Porazdelitev povprečnih dosežkov šol je enaka kakor v preteklih letih, navzdol odstopajo ustanove s specifično populacijo učencev (zavodi) ter šolski oddelki z majhnim številom učencev, kar je na grafih ustrezno označeno. Razlike med regijami so majhne, saj je razpon njihovih povprečnih odstotkov doseženih točk le 5 odstotkov. Zlasti razlike med regijami v sredini porazdelitve regijskih povprečij so minimalne, iz česar je mogoče sklepati, da je kakovost poučevanja slovenščine po regijah približno enaka. Je pa mogoče treba izpostaviti Gorenjsko regijo, ki se je v zadnjih petih preverjanjih kar štirikrat znašla na prvem in enkrat na drugem mestu. Dosežek je vreden analize, zlasti če je uspešnost v tej regiji pogojena s specifičnim načinom poučevanja, ki bi bil uporaben tudi drugje.

Preverjanja znanja iz **italijanščine** se je ob koncu tretjega obdobja udeležilo 41, iz **madžarščine** pa 45 učencev. Oboji so v povprečju dosegli nekaj čez 60 odstotkov vseh možnih točk. Pri madžarščini je preizkus znanja pokazal, da učenci večinoma nimajo težav z bralnim razumevanjem besedil, da pa so šibkejši na področju pravopisa, besedišča ter pri reševanju nalog odprtega tipa, ki preverjajo interpretacijo knjižnih besedil, kjer je potrebno izražanje lastnega mnenja. Ugotovitve so podobne kakor v preteklih letih.

Nacionalnega preverjanja znanja iz **matematike** se je v rednem roku udeležilo 17 553 učencev. Povprečje doseženih točk je dobrih 55 odstotkov, porazdelitev dosežkov pa nekoliko asimetrična v levo. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je visok. Predmetna komisija v svojih sklepnih ugotovitvah ugotavlja, da je večina učencev pokazala solidno osnovno matematično znanje o številih, algebri, obdelavi podatkov in geometriji. Uspešni so bili tudi pri izvajanju rutinskih postopkov in reševanju preprostih, znanih situacij. Pri reševanju kompleksnih problemov so uporabljali ustrezne strategije, najslabši pa so bili rezultati pri kvadriranju, kjer je bilo treba pokazati razumevanje predznaka in izračunati vrednost izraza. Težave so bile tudi z določanjem mediane in pa na področju merjenja.

Porazdelitev dosežkov po spolu je v šolskem letu 2010/2011 znova izenačena. V prejšnjem šolskem letu so bili učenci nekoliko uspešnejši, vendar kaže, da je bila ta razlika prej slučajna kot posledica kakšnega sistematičnega dejavnika. V letih pred 2009/2010 so bili dosežki učencev in učenk vedno dokaj izenačeni. Glede porazdelitve povprečnih dosežkov šol prav tako ni opaziti sprememb. Kakor v vseh preteklih letih na levi strani pomembneje navzdol odstopajo ustanove s specifično populacijo učencev (zavodi) ali šolski oddelki z manjšim številom učencev. Sicer pa lahko porazdelitev ocenimo kot primerno. Kar se tiče porazdelitve regij glede na dosežena povprečja, so na prvih treh mestih kakor že vsa leta Goriška, Osrednjeslovenska in Notranjsko-kraška regija. Edina izjema je zadnja, ki je bila v šolskem letu 2006/2007 na četrtem mestu. Razpon med prvo in zadnjo regijo je dobrih 9 odstotnih točk, kar vsebinsko ni veliko, vendar pa tako stabilno uvrščanje teh treh regij na prva tri mesta morda lahko pomeni tudi uspešnejše poučevanje.

Znanje iz **biologije** se je v šolskem letu 2010/2011 preverjalo tretjič. Udeležilo se ga je 5683 učencev, ki so dosegli povprečno 48 odstotkov vseh možnih točk. Težavnost preizkusa je torej blizu idealnega, kar kaže tudi lepo uravnotežena porazdelitev dosežkov za opisovanje razlik med skupinami učencev z različnim znanjem. Pač pa je nekoliko nižji indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti), vendar še v okviru sprejemljivega. Predmetna komisija ugotavlja, da je temeljno znanje učencev razmeroma dobro, saj na nobenem izmed vsebinskih področij biologije ni ugotovila izrazitega primanjkljaja. Težave pa imajo učenci na višjih taksonomskih stopnjah, tj. pri razumevanju in uporabi znanja ter zlasti pri samostojnem reševanju novih problemov in samostojni interpretaciji. S tem je skladno opažanje, da je manj težav pri nalogah izbirnega tipa, več pa takrat, ko se zahteva samostojno oblikovanje odgovorov. Zanimiva je misel te predmetne komisije, da je zaradi težav, ki jih imajo učenci pri oblikovanju pisnih odgovorov na odprta vprašanja, težje oceniti pravo znanje. Komisiji se zdi torej možno, da učenci zaradi težav z izražanjem ne zmorejo pokazati znanja, ki ga sicer imajo.

Primerjava dosežkov po spolu znova ne pokaže pomembnih razlik. Približno enaka kakor pri prejšnjih dveh preverjanjih znanja je tudi porazdelitev povprečnih dosežkov po šolah. Da razpon razlik med šolami lahko razumemo kot sprejemljiv, nam posredno pove tudi porazdelitev povprečnih dosežkov po regijah, saj razlika med najbolj in najmanj uspešno regijo znaša le 6 odstotnih točk. Na vseh dosedanjih treh nacionalnih preverjanjih znanja iz tega predmeta navzgor odstopa Goriška regija, ki je bila dvakrat na prvem in enkrat na drugem mestu.

Znanje učencev iz **geografije** je bilo v šolskem letu 2010/11 preverjano drugič (prvič 2007/2008). Udeležilo se ga je 5899 učencev. V povprečju so dosegli dobrih 60 odstotkov vseh možnih točk. Porazdelitev je levo asimetrična in kaže na nekoliko prelahek preizkus, da bi lahko učinkovito opisali razlike med skupinami učencev z različnim znanjem. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. Z dosežki je predmetna komisija načeloma zadovoljna. Nasploh je mogoče reči, da so bili učenci pri reševanju nalog, s katerimi se je preverjalo minimalne standarde znanja, uspešni. Kar se tiče vsebinskih področij, so se učenci dobro odrezali pri nalogah v sklopu Svet, ki so se nanašale na učno vsebino šestega razreda oziroma občo geografijo, slabše pa pri nalogah vsebinskega sklopa Evropa.

Presenetljivo je, da so bili učenci uspešnejši pri nalogah na drugi kakor pa pri nalogah na prvi taksonomski stopnji. Slabo pa so bile rešene naloge na tretji taksonomski stopnji, ki so zahtevale sintezo, vrednotenje, iskanje rešitev in uporabo znanja v novih situacijah. To po mnenju komisije kaže na težave pri kompleksnem in logičnem razmišljanju ter pri uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah. V nasprotju z rezultati preverjanja znanja v šolskem letu 2007/2008 predmetna komisija letos ugotavlja, da so učenci dobro reševali naloge z dodatnim slikovnim gradivom. Branje podatkov (zemljevidi, grafi) je v tem šolskem letu torej boljše, kar je po mnenju predmetne komisije lahko posledica tudi medpredmetnega znanja, saj sta branje podatkov in izdelava diagramov podprta tudi pri drugih predmetih.

Predmetna komisija za geografijo ugotavlja tudi, da učitelji geografije upoštevajo z učnim načrtom predpisane učne cilje in vsebine, da pa morda nekateri standardi znanja v učnem načrtu niso najbolj ustrezni. Tako kakor v preteklih letih se znova kažejo težave učencev z natančnostjo branja navodil in izražanja, pa tudi z zamenjavanjem pojmov vzrok, posledica, proces in pojav. Predmetna komisija bi si želela, da bi bila odzivnost na ugotovitve nacionalnega preverjanja znanja geografije boljša in bi v večji meri vplivala na kakovostnejše delo vseh udeležencev v izobraževalnem procesu.

Spola se glede na porazdelitev dosežkov ne razlikujeta, porazdelitev šol pa je v primerjavi s prvim preverjanjem znanja iz geografije v šolskem letu 2007/2008 nekoliko bolj strnjena. Tudi razpon med povprečnimi dosežki v regijah je nekoliko manjši. Pri prvem preverjanju znanja je znašal preko 11 odstotnih točk, v tem šolskem letu pa dobrih 10 odstotnih točk.

Preverjanja znanja iz **angleščine** se je udeležilo 5700 učencev, v povprečju so dosegli dobrih 61 odstotkov možnih točk, kar kaže tudi levo asimetrična porazdelitev dosežkov. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je visok (0,95). Porazdelitev bi lahko pomenila, da je bil preizkus prelahek za učinkovito opisovanje razlik med skupinami učencev z različnim znanjem, vendar predmetna komisija ugotavlja, da je populacija, kar se tiče znanja angleščine, zelo heterogena. Nekateri učenci se učijo angleščine že od prvega razreda ali pa celo že od vrtca. Poleg tega se nekateri učijo jezika tudi izven šole. Tako je mogoče, da je preizkus znanja glede na učni načrt in povprečno znanje jezika sicer ustrezen, vendar za omenjeno skupino učencev prelahek.

Kot ugotavlja predmetna komisija učenci sicer razumejo govorjena in pisna besedila, jim pa še vedno delata težave natančno branje in poslušanje. Zlasti je težka pravilna raba slovničnih struktur v sobesedilu. Še naprej bo treba razvijati pisno zmožnost. Kot zapiše komisija: »Pisno sporočanje najceloviteje preverja sporazumevalno zmožnost učencev, zato je kritičen podatek o visokem številu učencev, ki te naloge ne rešujejo uspešno – med njimi so tudi takšni, ki preostale dele preizkusa rešujejo nadpovprečno.«

Tudi pri tem predmetu glede znanja med spoloma ni pomembnih razlik. Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pa je podobna kakor pri ostalih predmetih in ne kaže na veliko razslojenost. Pač pa pri tem predmetu lahko ugotovimo največjo razliko med najboljšimi in najslabšimi dosežki posameznih regij, saj znaša 16 odstotnih točk. Večja razpršenost regij bi lahko bila posledica različnih možnosti za dodatno učenje jezika izven šole. Slovenske regije v tem pogledu gotovo niso enakovredne.

Znanje iz **nemščine** je v šolskem letu 2010/2011 preverilo 246 učencev. Povprečno so dosegli dobrih 67 odstotnih točk. Porazdelitev dosežkov je seveda nagnjena v desno, indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) pa je visok (0,94). Zaradi majhnega števila učencev je težko zanesljiveje ocenjevati tako primernost preizkusa kot tudi znanje učencev. Predmetna komisija ugotavlja, da nekateri učenci ne poznajo nalog in strategij reševanja in zato predlaga pri urah pouka več pisanja oz. samostojnega tvorjenja besedil.

Nacionalno preverjanje znanja je bilo tako kakor v preteklih letih prilagojeno **učencem s posebnimi potrebami**, ki so za to zaprosili. Možna je bila prilagoditev preizkusa, izvedbe in/ali vrednotenja. Pri slovenščini je bilo učencev, ki so zaprosili za prilagoditve 1158, pri matematiki 1173, pri angleščini 334, nemščini 31, pri biologiji 425, pri geografiji 380, pri italijanščini 4 in madžarščini 2. Gre za učence, ki so vključeni v redne osnovnošolske programe z enakovrednim izobrazbenim standardom. Ker gre za program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, se pričakuje, da bodo ti učenci dosegli podobno znanje kot njihovi vrstniki. Kakor v prejšnjih letih pa tudi letošnja analiza njihovih dosežkov kaže, da ni tako. Če ne upoštevamo učencev, ki so se udeležili preverjanja znanja iz italijanščine in madžarščine, učenci s posebnimi potrebami za svojimi vrstniki zaostajajo povprečno za nekaj manj kot 19 odstotnih točk. Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami za obdobje od šolskega leta 2008/2007 pa do 2010/2011 kaže sicer precejšnja nihanja, vendar pa ta del populacije ves čas pomembno zaostaja za svojimi vrstniki. Državna komisija že vrsto let opozarja, da bi bila potrebna analiza, ki bi pokazala, zakaj prihaja do takega zaostanka.

V prilagojenem izobraževalnem programu z **nižjim izobrazbenim standardom** je v šolskem letu 2009/2010 ob koncu tretjega obdobja znanje iz slovenščine preverilo 86 učencev, ki so v povprečju dosegli 65 odstotkov vseh možnih točk. Predmetna komisija ugotavlja, da so dosežki primerljivi s tistimi v prejšnjem letu. Učenci so slabše reševali naloge, ki so preverjale slovnična in pravopisna pravila. Težave so imeli tudi z iskanjem podatkov v viru besedila in z nalogami, ki so preverjale višje miselne procese, zlasti če so morali tvoriti daljše samostojne odgovore. Nekoliko uspešnejši pa so bili pri nalogah, povezanih z branjem umetnostnega besedila. Učenci so dobro prepoznavali podatke in dejstva ter razumeli tako umetnostno kot neumetnostno besedilo. Znanje matematike v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu tretjega obdobja je preverilo 88 učencev. Njihov povprečni dosežek je znašal 47 odstotkov možnih točk. Letošnji preizkus znanja je imel nekoliko višji indeks težavnosti od tistega v preteklem letu. Podatki kažejo, da učenci dobro berejo podatke iz preglednic in grafov, manj uspešni pa so pri uporabi, primerjanju in interpretaciji teh podatkov. Zadovoljivo je tudi znanje pri merjenju, medtem ko je slabše pri reševanju nalog iz aritmetike. Predmetna komisija ugotavlja, da učenci znanja, ki ga sicer pokažejo pri reševanju rutinskih nalog, ne pokažejo, če je oblika naloge nekoliko spremenjena. Nekaj je težav tudi pri nalogah, ki preverjajo osnovno znanje, kar je za predmetno komisijo presenečenje.

V šolskem letu 2010/2011 se je pri učencih, ki so vključeni v prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom preverjalo znanje družboslovja. Udeležilo se ga je 85 učencev, njihov povprečni dosežek pa je bil 54 odstotkov možnih točk. Predmetna komisija, ki je opravila podrobno primerjavo vseh dosedanjih preverjanj znanja s tega področja, ugotavlja, da so bili učenci v šolskem letu 2010/2011 manj uspešni pri reševanju nalog iz zgodovine, kar bi po njenem mnenju lahko bila tudi posledica drugače strukturiranih preizkusov. Uspešnejši pa so bili pri nalogah vsebinskega sklopa državljanska vzgoja in etika. Znova pa se je pokazalo, da so učenci najuspešnejši pri reševanju nalog na prvi, najmanj pa na tretji taksonomski stopnji. Pokazalo se je tudi, da so uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa kakor pri nalogah, ki zahtevajo kratke odgovore.

4.4.3 Nekatere značilnosti poročil predmetnih komisij

Preverjanje znanja ob koncu drugega izobraževalnega obdobja

Kakovost preizkusov za preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja je težko oceniti. Gotovo je primeren preizkus znanja iz slovenščine, medtem ko je bil preizkus znanja iz matematike morda prelahek, vsaj kar se tiče namena razločevanja med skupinami učencev z različnim znanjem. Število učencev pri preverjanju znanja iz italijanščine, madžarščine in nemščine je premajhno za zanesljivo oceno, medtem ko je zaradi heterogenosti znanja v populaciji pri angleščini praktično nemogoče narediti preizkus, ki bi brez dodatnih podatkov o načinu in času učenja tega jezika pokazal, kakšno je znanje, ki naj ga zagotovi šola po predpisanem učnem načrtu. Podrobneje je z vsebinskega vidika znanje ovrednoteno v poročilih predmetnih komisij. Na splošno pa lahko, tako kakor v preteklih letih, tudi v šolskem letu 2010/2011 ugotovimo solidno temeljno znanje in težave na višjih taksonomskih stopnjah: razumevanje, povezovanje, samostojnost pri slovenščini, težave pri indirektnih nalogah pri matematiki in globalno razumevanje, sklepanje in povezovanje pri angleščini.

Preizkusi za preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja v glavnem ustrezajo želeni kakovosti. Porazdelitvi dosežkov pri slovenščini in biologiji sta dokaj dobri, pri matematiki in geografiji pa se sicer nagibata proti desni, vendar še vedno ostajata v okviru pričakovanega. Upoštevati je treba dejstvo, da primernosti nalog v preizkusih ni mogoče preveriti vnaprej in je zato dokaj težko zgolj na podlagi predvidevanj narediti preizkus s povprečnim rezultatom 50 odstotkov vseh možnih točk. Nekoliko bolj sta v desno pomaknjeni porazdelitvi dosežkov pri angleščini in geografiji, pri čemer je geografija s 60 odstotki na meji sprejemljivega odstopanja od učinkovitega razločevanja med skupinami učencev z različnim znanjem, medtem ko smo za angleščino že zapisali, da gre odmik lahko na račun zelo heterogene populacije. Tudi na podlagi indeksov interne konsistentnosti (zanesljivosti) lahko presodimo, da so podatki za preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja dovolj zanesljivi.

Temeljno znanje je pri vseh preverjanih predmetih solidno. Pri slovenščini so cilji in standardi, kot jih navaja učni načrt, doseženi. Pri matematiki so učenci pokazali solidno osnovno matematično znanje o številih, algebri, obdelavi podatkov in geometriji. Uspešni so bili tudi pri izvajanju rutinskih postopkov in reševanju preprostih, znanih situacij. Temeljno znanje je dobro tudi pri biologiji in predmetna komisija na nobenem izmed vsebinskih področij biologije ni ugotovila izrazitega primanjkljaja. Isto velja tudi za geografijo, kjer so bili učenci pri reševanju nalog, s katerimi se je preverjalo minimalne standarde znanja, prav tako uspešni. Pri tem predmetu se ugotavlja napredek pri reševanju nalog z dodatnim slikovnim gradivom.

Težave so enake kot v preteklih letih. Pri slovenščini je največ težav s tvorjenjem/pisanjem daljših odgovorov, z utemeljevanjem, razumevanjem besedila in sklepanjem iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi. Težave na višjih taksonomskih stopnjah opaža tudi predmetna komisija za biologijo, tj. pri razumevanju in uporabi znanja ter zlasti pri samostojnem reševanju novih problemov in samostojni interpretaciji. Podobno je pri geografiji, kjer povzročajo težave naloge, ki zahtevajo sintezo, vrednotenje, iskanje rešitev in uporabo znanja v novih situacijah. Večkrat lahko v poročilih predmetnih komisij preberemo, da imajo učenci najmanj težav pri nalogah izbirnega tipa in največ takrat, ko se zahteva samostojno oblikovanje odgovorov. Pogosto so navedene tudi težave z natančnostjo branja navodil.

Spola sta v šolskem letu 2010/2011 zelo izenačena. Izjema je seveda tako kakor vsa pretekla leta slovenščina. Predmetna komisija za slovenščino pa znova ugotavlja, da gre ta razlika le na račun tvorbnih nalog v umetnostnem delu in da so pri nekaterih drugih nalogah uspešnejši učenci.

Pri **porazdelitvi regij** v šolskem letu 2010/2011 ni kakšnih posebnih novosti. Pri slovenščini je znova na prvem mestu Gorenjska, na drugem in tretjem pa Goriška in Osrednjeslovenska regija. V zadnjih petih letih je bila Gorenjska kar štirikrat na prvem in enkrat na drugem mestu. Sklepamo lahko, da je vzrok za tako stabilno dobro uvrščanje nek sistematični dejavnik, ki pa iz podatkov nacionalnega preverjanja znanja ni razviden. Presenečenj ni tudi pri matematiki, kjer je na prvem mestu Goriška regija, sledita ji Notranjsko-kraška in Osrednjeslovenska regija. Te tri regije se na prvih treh mestih pojavljajo vse od šolskega leta 2005/2006, ko je bilo uvedeno nacionalno preverjanje znanja s formativno funkcijo. Tako pri slovenščini kot matematiki pa je obakrat na zadnjem mestu Pomurska regija. Goriška regija je letos na prvem mestu tudi pri biologiji in geografiji. Pri angleščini to mesto pripada Obalno-kraški regiji. Vendar pa je v zvezi s porazdelitvijo regij treba opozoriti na razmeroma majhne razlike med prvo in zadnjo regijo. Letos ta razlika pri matematiki na primer znaša dobrih 9 odstotnih točk, pri slovenščini pa celo nekaj manj kot 5 odstotnih točk. Razlika med regijami v kakovosti znanja je torej vsebinsko zelo majhna in sklepamo lahko, da je tudi kakovost poučevanja približno enaka. Razlike, ki se vendarle pojavljajo, bi lahko najverjetneje pripisali predvsem socialnoekonomskim dejavnikom, saj vemo, da pomembno vplivajo na kakovost znanja. Razmeroma majhne razlike med regijami na prvih in zadnjih mestih ugotavljamo tudi v vseh preteklih letih, saj se le redko povzpnejo preko 10 odstotnih točk. Stabilno majhne razlike so pri slovenščini in biologiji (okrog 6 odstotnih točk). Nekoliko previdnosti je potrebno pri tretjih predmetih, kjer je zaradi vzorčenja lahko v kakšni regiji manj učencev in je zato možnost razlik zaradi slučajnih vplivov večja. Vendar pa vsi podatki iz zadnjih šestih let nacionalnega preverjanja znanja tudi pri tretjih predmetih kažejo razmeroma stabilno sliko. Uvrstitev med 4. in 10. mestom je potemtakem zaradi vsebinsko majhnih razlik lahko bolj slučajna kot pa posledica razlik v kakovosti poučevanja ali drugih

sistematičnih dejavnikov, ki bi izhajali iz vzgojno-izobraževalnega sistema. »Vzponov« in »padcev« posameznih regij znotraj tega intervala torej ne gre jemati preveč resno. Pač pa stabilno uvrščanje istih regij na prva in zadnja mesta lahko s precejšnjo gotovostjo pripišemo delovanju sistematičnih dejavnikov. Socialnoekonomski dejavniki imajo pri tem gotovo pomembno vlogo.

Razpršenost povprečnih dosežkov šol lahko presojamo skupaj s porazdelitvijo regij. Splošna ugotovitev je, da tudi v tem pogledu med osnovnimi šolami v Sloveniji ni prevelikih razlik, zlasti če upoštevamo, da obe skrajnosti pripadata največkrat šolam z manjšim številom učencev, zaradi česar pridejo do večje veljave slučajni ali izvenšolski dejavniki, in pa šolam, ki delujejo v okviru zavodov in imajo specifično populacijo.

Vsebinska primerjava dosežkov različnih nacionalnih preverjanj znanja med leti je možna pri tistih predmetih, ki so se v zadnjih šestih letih preverili vsaj dvakrat. Koristna je zato, ker omogoča vpogled v spreminjanje kakovosti znanja v nekajletnih časovnih presledkih, česar na podlagi enega samega preverjanja znanja ni mogoče storiti. Tovrstne analize, ki pokažejo, na katerih področjih se je znanje izboljšalo ali poslabšalo, so predmetne komisije začele opravljati v šolskem letu 2009/2010. Napredek na določenih področjih sta ugotovili predmetni komisiji za zgodovino in kemijo. Prva je zabeležila boljše rezultate na prvi taksonomski stopnji ter pri nalogah, ki se rešujejo s pomočjo slik, zemljevidov in karikatur, druga pa je ugotovila, da se očitno povečuje vpliv eksperimentalnega dela. V šolskem letu 2010/2011 do enake ugotovitve kakor leto poprej predmetna komisija za zgodovino prihaja tudi predmetna komisija za geografijo. Tudi ta opaža, da so učenci bolje kot na prejšnjem preverjanju znanja reševali naloge z dodatnim slikovnim gradivom. Tovrstne analize bi lahko postale bolj sistematične in vsebinsko usmerjene, s čemer bi dobili nov vpogled v spreminjanje znanja naših učencev in posredno tudi v učinkovitost sprememb učnih načrtov in/ali načinov poučevanja. Možne so seveda šele potem, ko se znanje iz določenega predmeta preveri vsaj dvakrat. Za zanesljivejše ocene pa je potrebnih seveda več preverjanj. Po šestih letih sedanjega načina nacionalnega preverjanja znanja je mogoče take analize že narediti. Pri tem pa je treba opozoriti, da bo ta možnost za vrsto let precej okrnjena, če bo preverjanje znanja v devetem razredu postalo prostovoljno, kot je zapisano v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, katerega je sprejela Vlada RS julija 2011. Pričakujemo lahko, da bo število učencev, ki se bodo prijavili k preverjanju znanja ob zaključku šoloobveznosti, manjše, pri čemer ne bomo vedeli, kateri del populacije se bo preverjanja udeležil in kateri ne. Dobljeni rezultati tako ne bodo več reprezentativni za populacijo devetošolcev, zaradi česar primerjalnih analiz ne bo mogoče več narediti. Če bo postalo preverjanje znanja obvezno za osmošolce, bo primerjalne analize mogoče začeti delati znova čez dobrih pet let.

4.4.4 Ocena kakovosti preizkusov in objektivnosti vrednotenja

Vsi osnovni statistični kazalniki so podrobno navedeni v poročilih predmetnih komisij in ustrezajo postavljenim kriterijem kakovosti nacionalnih preizkusov znanja. Indeks težavnosti pri slovenščini in matematiki je 0,55, pri biologiji 0,48, pri geografiji 0,60, pri angleščini 0,61 in pri nemščini 0,67. Pomembneje odstopa torej le nemščina, kar pa bi lahko bilo povezano tudi z razmeroma majhnim številom učencev, ki so preverjali svoje znanje iz tega predmeta. Tudi indeksi interne konsistentnosti (zanesljivosti) so v sprejemljivih okvirih.

Za učinkovito ugotavljanje močnih in šibkih področij v znanju učencev, naj bi idealni preizkus imel indeks težavnosti 0,50, kar pomeni, da je večina učencev dosegla polovico možnih točk. Taka distribucija omogoča največ koristnih podatkov o različnih nalogah in različnih skupinah učencev. Višji ali nižji povprečni dosežki učencev v posameznem šolskem letu, ki so izraženi v odstotkih vseh možnih točk, tako ne pomenijo nujno boljšega ali slabšega znanja, pač pa izhajajo iz spremembe v težavnosti preizkusov. Oceno zviševanja, padanja ali vzdrževanja določene ravni znanja pa je mogoče podati na podlagi vsebinske analize preizkusov iz različnih preverjanj znanja. Tako analizo sta za znanje matematike naredila dr. Amalija Žakelj in dr. Zlatan Magajna (»Primerjalna analiza zunanjega preverjanja znanja iz matematike ob koncu devetletke v Sloveniji med obdobjema 2002–2005«, Sodobna pedagogika, 2/2011). Podobne analize lahko naredijo tudi druga predmetna področja pri vseh predmetih, ki so bili preverjani več kot dvakrat.

Ponavljajo pa se težave z vrednotenjem preizkusov znanja. V šolskem letu 2010/2011 je znova poraslo število pozitivno rešenih poizvedb pri slovenščini in je znašalo 14 odstotkov vseh vloženih poizvedb. Visoko pa je bilo število pozitivno rešenih poizvedb tudi pri geografiji (11 %) in biologiji (8 %). Kakor v preteklih letih je bil odstotek pozitivno rešenih poizvedb v sprejemljivih okvirih pri matematiki in je znašal 5 odstotkov vseh vloženih poizvedb, pri angleščini pa celo zgolj 3 odstotne točke. Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja je zaprosila Državni izpitni center za natančnejšo analizo napak, ki so jih naredili učitelji pri vrednotenju. Analiza, ki je bila narejena na vzorcu preizkusov iz geografije, je pokazala zanimive podatke. Izstopa predvsem ta, da »imajo učitelji težave pri vrednotenju nalog, ki preverjajo znanja višjih taksonomij, ki od učencev zahtevajo zapis nekoliko daljših kompleksnih odgovorov, pri katerih ni mogoče v moderirana navodila za vrednotenje zapisati vseh pravilnih rešitev. Pri teh nalogah učitelji na eni strani ne prepoznajo pravilnih rešitev in dodelijo premalo točk in še v večji meri vrednotijo delno pravilne ali celo nepravilne odgovore kot pravilne.« (Saša Masterl: Poročilo o vrednotenju preizkusov znanja pri geografiji na nacionalnem preverjanju znanja 2011). Težava, ki jo imajo učitelji, je torej enaka tisti, ki jo imajo učenci. Zanje namreč predmetne komisije ugotavljajo, da težko rešujejo naloge, ki zahtevajo samostojno oblikovanje odgovorov in spadajo na višje taksonomske stopnje. Oba podatka sta pomembna zato, ker se ujemata s podatkom iz raziskave Talis (2008), ki govori o tem, da imajo naši učitelji visok indeks na učence usmerjene prakse poučevanja ter nizkega glede zahtevnejših učnih praks. V tem pogledu so skupaj z bolgarskimi kolegi v omenjeni raziskavi na zadnjem mestu. Vsi trije podatki pa opozarjajo na veliko verjetnost, da v našem pouku v resnici manjka zahtevnejših učnih praks. Seveda je bila analiza napak pri vrednotenju, ki jo je naredil Državni izpitni center, narejena le na preizkusih znanja iz geografije, je pa mogoče, glede na to, da imajo tovrstne težave učenci pri vseh predmetih, sklepati, da je enako tudi pri ostalih predmetih. Z dodatnimi analizami bi bilo mogoče to preveriti. Opravljena analiza opozarja na to, da se s tem odpira tudi vprašanje, kako učitelji vrednotijo odgovore učencev tudi pri notranjem preverjanju in ocenjevanju. Prav tako pa rezultati opozarjajo na pomembnost usposabljanja učiteljev za vrednotenje preizkusov znanja.

4.4.5 Nekatere ugotovitve in predlogi

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja je v poročilu o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2009/2010 dala štiri pobude, ki jih je podprl tudi Strokovni svet RS za splošno izobraževanje. Nanašale so se na odkrivanje in odpravljanje vzrokov za težave učencev na višjih taksonomskih stopnjah, na odkrivanje in odpravljanje vzrokov za zaostajanje določenih regij, na ugotavljanje vzrokov za slabše znanje učencev s posebnimi potrebami v osnovnošolskem programu s prilagojenim izvajanjem z dodatno strokovno pomočjo in pa na oblikovanje modela za učinkovito sporočanje učnih posebnosti učencev ter modela, ki bi omogočal medsebojno primerjanje dosežkov učencev tistih šol, ki delajo v podobnih razmerah. Odziva na te pobude ni bilo, pač pa je, predvsem zaradi ugotovljene slabše bralne pismenosti naših učencev na PISI 2009, prišlo do projekta »Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja«, ki ga izvaja Zavod RS za šolstvo. Ta projekt bi lahko dal vsaj nekatere odgovore na vprašanja, ki so vsebovana v prvi in drugi od naštetih štirih pobud.

Še vedno pa sta aktualni tretja in četrta pobuda iz šolskega leta 2009/2010. Tudi letošnji rezultati kažejo, da učenci s posebnimi potrebami v osnovnošolskem programu s prilagojenim izvajanjem z dodatno strokovno pomočjo v svojem znanju pomembno zaostajajo za svojimi vrstniki. Državna komisija je v začetku šolskega leta 2010/2011 dala pobudo Uradu za razvoj šolstva, da se opravi analiza, ki bi pojasnila, zakaj je tako. Prišlo je tudi do prvih dogovorov med Uradom za razvoj šolstva, Ministrstvom RS za šolstvo in šport ter Pedagoškim inštitutom, vendar brez rezultata. Tudi letos lahko le ponovimo, da razlogi za zaostajanje te populacije niso jasni, je pa podatek gotovo zaskrbljujoč.

Kar se tiče četrte pobude, tj. posredovanje individualnih informacij učencem, na podlagi katerih lahko ti nato uspešno načrtujejo svoje delo v naslednjih razredih, je ta sedaj še aktualnejša, kot je bila pred letom dni. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovi šoli, ki čaka na parlamentarno obravnavo, namreč predvideva uvedbo dodatnega preverjanja znanja še po tretjem in osmem razredu. Glavni cilj, kot ga opredeljuje tudi zadnja Bela knjiga, je pomoč učencem, da na

podlagi objektivno pridobljenih podatkov o svojem znanju lahko učinek učenja ustrezno izboljšajo. Da bi bil ta cilj lahko dosežen, morajo biti povratne informacije, ki jih daje nacionalno preverjanja znanja, dovolj kakovostne in prirejene specifičnim potrebam učencem. Državna komisija za preverjanje znanja je že pred časom opozorila, da sedanja oblika individualnega obveščanja učencev in njihovih staršev doseganje tega cilja ne omogoča, ker so informacije preveč splošne in omejene več ali manj na statistični opis znanja in bi bilo treba kakovost informacij, ki jih dobijo učenci in njihovi starši, izboljšati (Poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2008/2009). Prave in učinkovite nasvete lahko učencu seveda da le njegov učitelj na podlagi vsebinske analize njegovega preizkusa, vendar pa to lahko naredi veliko lažje, če je ustrezno statistično obdelan vsak posamezni preizkus. Tak model bi bilo treba šele oblikovati. Državna komisija je za tak projekt dala pobudo in Državni izpitni center je v šolskem letu 2009/2010 izdelal že tudi prvi predlog, vendar pa do njegove uresničitve žal ni prišlo. Ta pomanjkljivost utegne imeti pomemben vpliv na nadaljnji potek nacionalnega preverjanja znanja, če bo preverjanje znanja vpeljano tudi po tretjem in osmem razredu. Razvoj modela za učinkovito ugotavljanje in sporočanje učnih posebnosti učencev zahteva namreč kar nekaj let. Do takrat bo dajanje povratnih informacij v celoti prepuščeno iznajdljivosti in spretnosti posameznih učiteljev, kar bo zanje predvsem dodatna obremenitev. To lahko pri učiteljih povzroči ali okrepi odpor do nacionalnega preverjanja znanja in s tem zmanjša učinek njegove formativne funkcije.

Ugotovimo lahko torej, da Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na pobude, ki jih je dala v preteklem šolskem letu in jih je podprl tudi Strokovni svet RS za splošno izobraževanje, ni dobila nikakršnega odziva. Glede na to, da se pripravljajo spremembe zakona o osnovni šoli, s katerimi se obetajo pomembne spremembe tudi glede nacionalnega preverjanja znanja in pri oblikovanju katerih Državna komisija ni sodelovala, nove pobude verjetno nimajo kakšnega posebnega smisla. Znova pa lahko opozorimo predvsem na to, da dobrega modela za ugotavljanje in sporočanje učnih posebnosti posameznim učencem še nismo razvili. Doseganje cilja, da posameznim učencem pomagamo k učinkovitejšemu učenju, je zato vsaj v nekaj naslednjih letih vprašljivo. Drugo opozorilo pa je, da bi s prostovoljnim preverjanjem znanja po devetem razredu izgubili celostno in natančno informacijo o znanju ob zaključku šoloobveznosti ter možnost vsebinskih analiz sprememb v znanju naših učencev, ki jih je mogoče ugotoviti šele na podlagi večkratnih preverjanj znanja istega predmeta. Drugo težavo bi lahko rešili zelo enostavno, če bi v devetem razredu obvezno preverjanje znanja ostalo obvezno, v osmem pa bi bilo prostovoljno. Tako bi ohranili pregled nad znanjem, s katerim učenci odhajajo iz osnovne šole, še naprej bi lahko spremljali spremembe v znanju na posameznih predmetnih področjih, vsi učenci, ki bi želeli dobiti povratno informacijo o svojem znanju ob koncu osmega razreda, pa bi to tudi dobili.

5 PRILOGE

5.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2010/2011

Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2010/2011 – 2. del
Izvedba nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) v osnovni šoli

Šolsko leto 2010/2011:

4. maj 2011	sreda	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
6. maj 2011	petek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
9. maj 2011	ponedeljek	NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred NPZ iz tujega jezika za 6. razred
30. maj 2011	ponedeljek	NPZ iz matematike, naknadni rok, samo za učence 9. razreda
31. maj 2011	torek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine, naknadni rok, samo za učence 9. razreda
1. junij 2011	sreda	NPZ iz tretjega predmeta, naknadni rok, samo za učence 9. razreda Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri NPZ za učence 6. razreda
15. junij 2011	sreda	Razdelitev zaključnih spričeval za učence 9. razreda

5.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

5.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja

dr. Janez Bečaj, predsednik, izredni profesor v pokoju
dr. Mojca Štraus, namestnica, Pedagoški inštitut Ljubljana
Boris Černilec, član, Ministrstvo RS za šolstvo in šport
Anton Polšak, član, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Marija Mojca Maleš, članica, Ministrstvo RS za šolstvo in šport
dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center
Bojana Turk, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača Piran
Majda Vehovec, članica, Osnovna šola Šenčur

5.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

Slovenščina
dr. Vida Medved Udovič, predsednica, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Milena Čuden, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Matije Čopa Kranj
dr. Simona Bergoč, članica, UP, Fakulteta za humanistične študije, Koper (do 4. 1. 2011)
Mojca Cestnik, članica, Osnovna šola Polzela
mag. Vida Gomivnik Thuma, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Snežana Gustinčič, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača Piran
Darinka Rosc Leskovec, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec (od 18. 1. 2010)
Tina Žagar Pernar, članica, Osnovna šola Naklo
dr. Simona Kranjc, UL, Filozofska fakulteta (od 4. 1. 2011)

Italijanščina
dr. Nives Zudič Antonič, predsednica, UP, Fakulteta za humanistične študije, Koper
Marino Maurel, glavni ocenjevalec, Scuola Elementare Dante Alighieri Izola
Franca Chersicla, članica, Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro Pirano, Piran
Lorena Chirissi, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio Capodistria, Koper
Martina Seražin Mohorčič, članica, Osnovna šola Koper
Neva Šečerov, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Madžarščina
Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Valika Balaško, glavna ocenjevalka, Dvojezična OŠ I. Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut Budimpešta, Madžarska
Elizabeta Gaal, članica, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci
Zita Lebar Nedelko, članica, Dvojezična OŠ I. Lendava
Valéria Varga, članica, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik

Angleščina
Monika Kavalir, predsednica, UL, Filozofska fakulteta
Mojca Jerala-Bedenk, glavna ocenjevalka, Osnovna Šola Vižmarje – Brod, Ljubljana
Nevenka Jesenik, članica, Osnovna Šola Duplek, Spodnji Duplek
Barbara Lesničar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Darinka Šaubah Kovič, članica, Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Mitja Thaler, član, Osnovna šola Bičevje, Ljubljana
Helena Žnidaršič Seme, članica, Osnovna šola Jožeta Moškriča, Ljubljana

Nemščina
dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Danica Števančec, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Dol pri Ljubljani
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor
mag. Nada Holc, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor (do 25. 1. 2011)
Brigita Lovenjak, članica, Osnovna šola II Murska Sobota
Breda Premzl, članica, Osnovna šola Starše
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta (od 3. 3. 2010)
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto (od 25. 1. 2011)

Matematika
dr. Darjo Felda, predsednik, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
Boštjan Repovž, član, Osnovna šola Krmelj
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Nada Nikolič, članica, Osnovna šola Vojke Šmuc Izola
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Rozalija Strojan, članica, Osnovna šola Pirniče, Medvode

Fizika
dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Branko Beznec, član, Osnovna šola Gornja Radgona
Zlatka Ferlinc, članica, Osnovna šola Bojana Ilicha, Maribor
dr. Ivo Verovnik, član, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec

Biologija
dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
Bernarda Sopčič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Šempeter v Savinjski Dolini
Danica Volčini, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale
Simona Slavič Kumer, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Kemija
dr. Saša Aleksij Glažar, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana
Marjeta Križaj, članica, Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto

Geografija
dr. Tatjana Resnik Planinc, predsednica, UL, Filozofska fakulteta
Bojan Hozjan, član, Dvojezična OŠ I. Lendava
Andrej Krumpak, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Zalog, Ljubljana
Danijel Lilek, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tinkara Mihačič, članica, Osnovna šola Šmarje pri Kopru, Šmarje
Jože Račič, član, Osnovna šola Venclja Perka Domžale

Zgodovina
dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Marjan Rode, član, Osnovna šola Bičevje, Ljubljana
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
David Runco, član, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio Capodistria, Koper
Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I. Lendava
Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

Likovna vzgoja
dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Andrej Velikonja, član, Osnovna šola Sladki Vrh
Nadja Janko, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača Piran
Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Glasbena vzgoja
dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Aleksander Gradinac, član, Osnovna šola Dušana Muniha, Most na Soči
Ada Holcar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Palmira Klobas Pečnik, članica, Osnovna šola Savsko naselje, Ljubljana
Alenka Kovačič, članica, Osnovna šola Vič, Ljubljana
Mira Prel, članica, Osnovna šola Franca Lešnika – Vuka Slivnica, Orehova vas

Športna vzgoja
dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Aleš Mrak, član, Osnovna šola Poljane, Poljane nad Škofjo Loko
Gorazd Sotošek, član, Zavod RS za šolstvo, OE Celje
mag. Marica Žakelj, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

Državljanska in domovinska vzgoja ter etika
dr. Irena Šumi, predsednica, Evropsko središče Maribor, Maribor
mag. Pavla Karba, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Rado Kostrevc, član, Osnovna šola Trebnje, Trebnje
Boštjan Majerič, član, Osnovna šola Bogojina
Lorieta Pečoler, članica, Osnovna šola Koseze, Ljubljana

Tehnika in tehnologija
dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Drago Slukan, član, Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom
dr. Stane Košir, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta (od 5. 10. 2006)
Ivanka Smrekar, glavna ocenjevalka, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana (od 5. 10. 2006)
Emilija Mrlak, članica, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana (od 5. 10. 2006)
mag. Darinka Ložar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (od 5. 10. 2006)
mag. Aleksander Vališer, član, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, Velenje (od 19. 11. 2007)
Robert Farič, član, Osnovna šola Litija (od 10. 11. 2008)
Milena Gvardjančič, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika (od 10. 11. 2008)
Nada Grčar, članica, Osnovna šola Roje, Domžale (od 10. 11. 2008)
Marjetka Sonjak, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje (od 10. 11. 2008)
Katja Cigan, članica, Dvojezična osnovna šola II Lendava (od 10. 11. 2008)
Anja Kožuh, Osnovna šola Jela Janežiča, Škofja Loka (od 6. 10. 2010)